

Pr. Prof. Univ. Dr. LEON ARION

PREDICI LA PERICOPPELE APOSTOLULUI DUMINICAL

EDITURA INSTITUTULUI BÎBLIC ȘI DE MISIUNE AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

Pr. Prof. Univ. Dr. LEON ARION

Bunului prieten și coleg, P. b. Părinte Arhidiacon
Valerian,

cu sentimente de adevărată dragoste și prețuire.
București, 13 Oct 2005

Portr. Autim

Autim

**PREDICI
LA PERICOPELE
APOSTOLULUI DUMINICAL
ȘI LA UNELE
PRAZNICE ÎMPĂRĂTEȘTI**

CARTE TIPĂRITĂ CU BINECUVÂNTAREA
PREA FERICITULUI PĂRINTE

TEOCTIST

PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

EDITURA INSTITUTULUI BIBLIC ȘI DE MISIUNE
AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

BUCUREȘTI - 2005

Ilustrația copertei: *Sfinții Apostoli Luca și Iacob*. Miniatură de pe un manuscris bizantin
al cărții *Faptele Apostolilor*, sec. XIII, Biblioteca Vaticana.

© - 2005

EDITURA INSTITUTULUI BIBLIC ȘI DE MISIUNE
AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

I.S.B.N. 973-616-040-8

PRECUVÂNTARE

Tâlcuind înțelesul aducerii de laudă lui Dumnezeu, prin cântarea cea întreit-sfântă, înainte de citirile din *Apostol* și *Sfânta Evanghelie*, din slujba Sfintei Liturghii, Sfântul Nicolae Cabasila spune: "Acest lucru se cuvine să-l facem ori de câte ori El ne dăruiește ceva și deci cu atât mai mult atunci când este vorba să dobândim un bun așa de prețios, cum este auzirea cuvintelor dumnezeiești" (*Tâlcuirea Dumnezeieștii Liturghii*, XXII, trad. de Pr. prof. Ene Braniște, E.I.B.M.B.O.R., 1997, p. 53). Citirea pericopei din *Apostol* și cea a pericopei evanghelice au loc în acea parte a Sfintei Liturghii numită și Liturghia cuvântului, în timpul căreia credincioșii, dimpreună cu cei "chemați", se împărtășesc de harul și lumina aflătoare în dumnezeiescul cuvânt al Sfintei Scripturi. Iar pericopa din *Apostol* se rostește mai întâi, "vrând să se arate astfel că manifestarea Domnului în lume s-a făcut treptat" (Sfântul Nicolae Cabasila, *Tâlcuirea...*, p. 55).

Dacă prin bisericeasca rânduială s-a statornicit ca rostirea pericopei din *Sfânta Evanghelie* să fie precedată de citirea pericopei din *Apostol*, acest lucru s-a făcut cu conștiința că textul din *Apostol* este și el "de profunzime dumnezeiască și hotărâtor pentru mântuire" (Pr. prof. Dumitru Stăniloae, *Spiritualitate și comuniune în Liturghia Ortodoxă*, E.I.B.M.B.O.R., 2004, p. 319).

De aceea, cinstea și atenția de care trebuie să se bucure citirile din *Apostol* i-au făcut pe unii omileți de seamă ai Bisericii dreptmăritoare să se aplece și asupra *Apostolului* cu evlavie și cu râvna de a împărtăși și binecinstitorilor creștini dumnezeieștile învățături din această carte liturgică.

În Biserica noastră, cea mai cunoscută și prețuită tâlcuire la *Apostol* – *Chiriadromionul la Apostolii Duminecilor de preste an*, după Arhiepiscopul Nichifor Teotochis al Astrahanului, a fost pusă la îndemâna sfințiților slujitori prin osârdia pastorală și cărtu-

rărească a marelui Mitropolit Veniamin Costache, care a tipărit această carte la Sfânta Mănăstire Neamț, în anul 1811.

În tradiția unor astfel de strădanii, deopotrivă exegetice și misionare, se situează cartea de față, îndelung și cu mult zel pastoral alcătuită de vrednicul Părinte Profesor Leon Arion, de la Facultatea de Teologie a Universității "Valahia" din Târgoviște. Ea cuprinde ample, edificatoare și vii predici la pericopele *Apostolului duminical* și la unele praznice împăratești.

Urmând înșiruirea celor trei mari perioade liturgice ale anului bisericesc, aceste predici lămuresc învățături de sau despre credință și pravile ale viețuirii și nevoinei creștine, împărtășite prin dumnezeiescul text al *Apostolului*.

Predicile de față grăiesc, astfel, despre neajunsa adâncime a înțelepciunii întregii Sfinte Scripturi a Noului Legământ. "*Căci nu pe noi înșine ne propovăduim, ci pe Iisus Hristos Domnul*" (II Cor. 4, 5), spune Sfântul Apostol Pavel. Iar în Hristos Mântuitorul "*sunt ascunse toate vistieriile înțelepciunii și ale cunoașterii*" (Col. 2, 3).

Cu bună nădejde și părintească bucurie binecuvântând publicarea acestei cărți, ne mărturisim încredințarea că ea va contribui neîndoielnic la o mai rodnică și însuflețită propovăduire, de către slujitorii sfintelor noastre altare, a Celui care "*nu ne-a rânduit spre mânia, ci spre dobândirea mântuirii prin Domnul nostru Iisus Hristos*" (I Tes. 4, 9).

La pomenirea Sfântului Voievod Ștefan cel Mare, 2005.

ARHIEPISCOP AL BUCUREȘTILOR,
MITROPOLIT AL MUNTENIEI ȘI DOBROGEI,
LOCTIITOR AL CEZAREEI CAPADOCIEI

ȘI

PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

PREFAȚĂ

Aceste exegeze omiletice la pericopele *Apostolului duminical* și la unele praznice împăratești au fost rostite în cursul anului calendaristic 2000, iar o mică parte din ele în 2001, în biserica parohială "Sfântul Gheorghe-Nou", din municipiul Ploiești, unde îmi desfășor activitatea pastoral-misionară din 1967, de când am primit harul preoției.

Geneza acestui tip de predici, care să pornească de la pericopa *Apostolului duminical*, este veche, plecând de la constatarea că-i prea puțin să circumscrii activitatea de propovăduire doar la pericopa *Evangheliilor duminicale*, așa cum se procedează de obicei. Căci, în felul acesta, se lasă de-o parte un întreg tezaur de învățătură creștină, cuprinsă în celelalte părți din Sfintele Evanghelii și din restul cărților canonice ale Noului Testament, cu urmări de cele mai multe ori dramatice: credincioșii noștri nefiind antrenați exegetic decât într-un număr fix de pericope evanghelice, restul fiindu-le complet necunoscute.

De altfel, mai toate cărțile de predici apărute la noi, mai vechi sau mai noi, abordează numai teme din pericopele evanghelice, ceea ce dă impresia unei fundamentări a credinței noastre numai pe aceste texte scripturistice. De aici, probabil, puținul interes pe care-l au credincioșii noștri față de citirea Sfintelor Scripturi, socotind că le sunt de ajuns doar cele auzite la Cazan și la predicile cu temă luată din *Evangheliile duminicale*.

Acest neajuns omiletic l-am resimțit la câțiva ani de preoție când, tratând aceleași teme, predicile mele nu mai interesau. Atunci,

pentru primenire, am abordat un ciclu întreg de predici-cateheze, prin care am explicat, cât mai pe înțelesul credincioșilor, Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie, ca și cele Șapte Sfinte Taine. Noua abordare tematică a interesat foarte mult pe credincioși. După care, pentru vreo doi-trei ani, iarăși am revenit la pericopa evanghelică, schimbând anual temele pentru a nu plictisi.

Când am socotit că epuizasem tematica din pericopele Evangheliilor duminicale m-am hotărât, pentru prima dată, să tratez omiletic pericopele Apostolului duminical. Era prin anii 1974-1975. Noutatea acestui discurs omiletic, deși cu tematică mai dificilă din punct de vedere dogmatic, a interesat enorm. Era pentru prima dată când neînțelesul text al Apostolului, citit cel mai adesea agramat sau cu inflexiuni vocale exagerate și bruiat copios de zgomotul căditului, prindea sens în înțelegerea lui. Noutatea exegetică, bine receptată de credincioși, mi-a dat aripi.

Așa încât, după epuizarea ciclului de predici pe teme luate din pericopa Apostolului, am încercat un experiment cu totul nou pentru mine: explicarea întregului text al Noului Testament, în formă de omilii exegetice, la care credincioșii au fost îndemnați ca paragrafele ce urmau să fie explicate duminică de duminică să le studieze acasă, așa încât să fie cât de cât familiarizați cu forma și cu ceva din fondul respectivului text. Ba chiar i-am rugat să aibă la ei Noul Testament propriu, din care îi puneam să citească câte un mic paragraf ce urma să fie explicat. În felul acesta credincioșii erau și mai interesați, datorită participării directe și personale la actul exegetic. Din când în când apelam și la ceea ce pretențios s-ar putea numi: chestionar biblic, adică scurte întrebări, la care răspundeau cu bucurie. Cu trecerea timpului am încercat și unele aprofundări tematice, în formă examinativă, și am constatat cu bucurie că ceea ce le spuneam de la amvon îi interesa cu adevărat. Și aceasta în urma unei interpelări publice făcută de o credincioasă râvnitoare, care

sună a reproș: "Părinte, nu sunteți interesat să știți ce înțelegem și noi din cele pe care ni le explicați de atâta timp?"

Reproșul era îndreptățit, așa încât am prins și mai mult curaj, îmbogățind chestionarul cu ceea ce putem numi: incursiuni repetitive în materialul exegetic parcurs. Și aici bune rezultate! Încât, lăsând pe baza Cazaniei Patriarhului Justinian explicarea pericopei Evangheliei duminicale, citită de un credincios doct, cu dicție bună, imediat după momentul Sfintei Evanghelii, timp de aproape douăzeci și cinci de ani am explicat cuvânt cu cuvânt, verset cu verset, paragraf cu paragraf, toate cărțile Noului Testament, în afara Apocalipsei. În perioada aceasta s-a putut vorbi de un adevărat curs de Studiu biblic la nivel mediu, câteodată chiar academic.

Osteneala aceasta omiletico-exegetică a ținut până spre sfârșitul anului 1999. Pentru anul 2000 m-am hotărât să reiau ciclul predicilor cu temă luată din pericopa Apostolului duminical. De data aceasta însă trebuiau avute în vedere câteva precauții de ordin formal. Mai întâi, creștinul, care urma să citească Apostolul, trebuia să-l lectureze în prealabil, pentru a-i reda corect și logic mesajul. Apoi, mi-am îngăduit să devansez momentul cădirii, din timpul Apostolului, în acela al intonării imnului "Sfinte Dumnezeule", așa cum am văzut că se procedează la Catedrala mitropolitană de la Sibiu, tocmai ca să nu se perturbe înțelegerea și punerea în valoare a acestui text atât de neglijat.

Mai apoi, a trebuit să mă îngrijesc ca textul predicilor, oral susținute, să fie înregistrat pe bandă magnetică, după aceea transcrise, pentru că aveam intenția să le public în volum, plecând tocmai de la realitatea că o asemenea abordare omiletică - după știința mea - nu s-a întreprins în românește în literatura de specialitate.

Numai că de aici încolo a început greul. Pentru transcrierea textului brut, înregistrat pe banda magnetică, am îndatorat-o pe buna și harnica credincioasă Eugenia Tudosiu; după care a urmat o anevoioasă reluare, completare și rescriere a textului prim,

plecând de la constatarea că stilul oral trebuia potolit și adaptat la necesitățile unui text publicabil. Am păstrat totuși din forma inițială multe din elementele de oralitate, iar pe cele de fond, completate ulterior, pe toate.

Așa s-a născut tomul prezent, pe care-l ofer confrăților mei întru preoție, cu speranța că le va fi de un real ajutor în opera de catehizare a neamului românesc. Cer iertare pentru lucrurile ce nu le vor fi pe plac, rugându-i să aibă îngăduință cu o lucrare omiletică experimentală, cum este volumul de predici de față.

Autorul

La Praznicul Pogorării Duhului Sfânt.

Anul mântuirii 2001

PARTEA I

PERIOADA TRIODULUI

**PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 33-a
DUPĂ RUSALII, A VAMEȘULUI ȘI A FARISEULUI**

(2 Tim. 3, 10-15)

3, (10) Tu însă mi-ai urmat în învățătură, în purtare, în năzuință, în credință, în îndelungă răbdare, în dragoste, în stăruință, (11) în prigonirile și suferințele care mi s-au făcut în Antiohia, în Iconiu, în Listra; câte prigoniri am răbdat! Și din toate m-a izbăvit Domnul. (12) Și toți care voiesc să trăiască cucernic în Hristos Iisus vor fi prigoniți. (13) Iar oamenii răi și amăgitori vor merge spre tot mai rău, rătăcind pe alții și rătăciți fiind ei înșiși. (14) Tu însă rămâi în cele ce ai învățat și de care ești încredințat, deoarece știi de la cine le-ai învățat, (15) fiindcă de mic copil cunoști Sfintele Scripturi, care pot să te înțeleptească spre mântuire, prin credința cea întru Hristos Iisus.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Iubiți credincioși!

Astăzi, așa cum ați observat și dumneavoastră din calendar, este începutul perioadei anuale numită a Triodului, adică a celui răstimp din anul bisericesc ce cuprinde în el, mai cu seamă, Postul cel Mare, cel dinaintea sărbătorii Învierii Domnului nostru Iisus Hristos.

Trebuie să știți că perioada aceasta ne aduce aminte de timpul foarte îndelungat, de la căderea în păcat a primilor părinți ai nea-

mului omenesc, Adam și Eva, și până la venirea Mântuitorului, timp în care omenirea s-a îndepărtat așa de mult de Dumnezeu, încât a pierdut direcția către Cel care îi era Ziditor și Stăpân, când, după un cuvânt al Sfântului Apostol Pavel, nemaicunoscând pe Ziditorul a toate, *"au schimbat adevărul lui Dumnezeu în minciună și s-au închinat făpturii, în locul Făcătorului, Care este binecuvântat în veci"* (Rom. 1, 25). Este perioada când oamenii, simțind totuși nevoia unui Dumnezeu și nemaiîntuindu-L cu precizie, au început să se închine făpturilor înconjurătoare care-i impresionau cel mai mult: soarelui, lunii și stelelor, fie unor animale și păsări sau unor munți și ape sau unor chipuri de zeități imaginate și confecționate de ei, pe care le socoteau drept divinități.

Această perioadă este, deci, perioada îndepărtării de Dumnezeu. Dar S-a întrupat Fiul lui Dumnezeu *"la plinirea vremii"* (Galateni 4, 4) și S-a sălășluit între oameni, învățându-i cum trebuie să se comporte pentru a putea relua legătura dintre ei și Tatăl Cerească. Acest Dumnezeu, ca să ne mântuiască, *"S-a pogorât din ceruri și S-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Fecioara Maria și S-a făcut Om. S-a răstignit (...), a pătimit și S-a îngropat și a înviat a treia zi (...). S-a suit la ceruri și șade de-a dreapta Tatălui"*, totul *"pentru noi, oamenii, și pentru a noastră mântuire"*. Ar fi trebuit ca după aceste acțiuni de incredibilă iubire dumnezeiască lucrurile să se fi îndreptat. Omenirea, la modul general și fiecare om în parte, ar fi trebuit să conștientizeze că, într-adevăr, departe fiind de Ziditorul a toate, Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, întrupându-Se, le-a dat îndemnul, dar le-a și pregătit tot ceea ce trebuie ca ei să se poată întoarce la Dumnezeu Tatăl.

Dar cum să se întoarcă? Așa cum se întoarce cineva pe care-l chemi din drum, în care să nu se simtă nici o schimbare? Desigur, nu! Ci o întoarcere care să pătrundă inima de conștiința apropierei de Dumnezeu Cel Adevărat. Existența lui Dumnezeu ne face cu necesitate să fim convinși că lumea aceasta în care trăim este creația Sa, noi, oamenii, fiind cea mai iubită creatură, de vreme ce *"atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Unicul Său Fiul L-a dat (spre Jertfă), ca tot cel ce crede în El să nu moară, ci să aibă viață veșnică"* (Ioan 3, 16). În urma acestei Jertfe, săvârșită în

folosul mântuitor al oamenilor, pe care i-a asumat prin Cruce, Dumnezeu Tatăl I-a dat Fiului Său dreptul și puterea de a judeca lumea. Privită prin prisma personală, problema aceasta se prezintă în următoarea succesiune logică. Dacă există judecată, înseamnă că există și lumea viitoare. Iar dacă există judecată dreaptă, atunci eu, care mă comport bine înaintea lui Dumnezeu, voi primi din partea Lui răsplata cuvenită. Dar dacă n-o fac? Atunci trebuie să am conștiința că, pentru neîmplinirile din viața mea, mă așteaptă verdictul lui Dumnezeu. Dar nu Dumnezeu este, de fapt, Cel Care mă osândește, ci eu, care nu m-am hotărât în timpul vieții pentru Hristos. Poate că îndărătnicia mea să fi pornit de la gândul că, Dumnezeu fiind Bun și îndelung-răbdător, mă iartă. Și dacă, în bună măsură, așa este, îndelunga-răbdare a lui Dumnezeu trebuie văzută ca o ofertă divină în sprijinul întoarcerii mele sincere. Așa încât eu trebuie să fac ceva ca Dumnezeu să observe în viața mea o schimbare puternică, decisivă.

De aceea, frații mei, dacă ar fi să dăm o definiție perioadei Triodului, care începe astăzi cu duminica Vameșului și a Fariseului, ar trebui să o denumim *"perioada pocăinței"*, când oamenii sunt chemați să-și facă o adevărată și judicioasă examinare a conștiinței, mai ales că, nu după multe săptămâni, vom participa activ la acel eveniment unic din viața lui Hristos, dar și din viața noastră: Învierea, când ne apropiem cu adevărat de Dumnezeu, dorind învierea, dorind să avem parte de *"învierea cea dintâi"*. Așa numește Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan, în Apocalipsă, resurrecția noastră spirituală, când precizează: *"Fericit și sfânt este cel care are parte de învierea cea dintâi!"* (Apoc. 20, 6).

"Învierea cea dintâi" este tocmai această trezire sufletească pe care perioada Triodului o pune în centrul preocupărilor creștinești cu scopul de a-ți da prilejul să-ți desfășori existența după învățătura Domnului Iisus, împrumutarea învățaturii Sale fiind singura modalitate de a trăi viața în Hristos. Altfel, numai intuind, dar nelucrând Evanghelia, faptele se perindă în viața noastră în mod nefericit. Cunoaștem, și totuși facem cele rele. Dorim, și totuși înfăptuim lucruri netrebnice. Duplicitatea aceasta din viața noastră, când cunosc ce este bun, dar fac ce este rău, o surprinde fără greș Apos-

tolul Pavel într-o zicere memorabilă, când spune: *"A voi se află în mine, dar a face binele nu aflu. Căci nu fac binele pe care îl voiesc, ci răul pe care nu-l voiesc, pe acela îl săvârșesc (...)* Văd în măduarele mele o altă lege, luptându-se împotriva legii minții mele și făcându-mă rob legii păcatului" (Rom. 7, 19-23). Să recunoaștem că în situația aceasta suntem cei mai mulți dintre noi. Dorim binele, dar nu-l facem. Îl cunoaștem, dar nu-l împlinim. Știm că dacă facem rău, ne facem rău, și totuși facem răul în continuare.

De aceea, iubii mei, pentru ieșirea din impas – fiindcă în impas sufletesc suntem când vedem binele și nu-l împlinim –, pentru depășirea acestui inconvenient major al vieții noastre, șansa noastră este postul, pe care Sfânta Biserică îl rânduieste anual, ca, în această perioadă, creștinii "lepădând grija lumească", cea atât de opresoare, să-și aducă aminte mult mai stăruitor de Legea lui Dumnezeu, atât de mult ignorată de ei. De aceea, m-a mișcat cântarea *"La râul Babilonului"*, pe care ați executat-o cu atâta simțire la utrenia duminicii de astăzi, care trimite tocmai la dorința de a ne întoarce eliberați la Dumnezeu ca dintr-o străină sclavie.

Vă aduc aminte, foarte pe scurt, că pe evrei, pentru păcatele lor multe și grele făcute de-a lungul multor secole, Dumnezeu i-a pedepsit prin robie, fiind duși de babiloneni în părțile Eufratului, unde, pe sub sălciile crescute pe malul apei, stăteau și plâneau, aducându-și aminte de țara lor, de părinții lor, de Templul lor, de Legea lui Dumnezeu pe care o călcaseră, din care cauză erau acum înstrăinați. Din această stare sufletească grea au izvorât cuvintele pline de pocăință ale psalmistului: *"La râul Babilonului am șezut și am plâns, când ne-am adus aminte de Sion!"* (Ps. 136, 1). Și mustrarea de conștiință venea grea, sentențioasă: *"Să mi se lipească limba de gâtleej de mă voi mai depărta de Tine, Doamne!"* (v. 6). Ei înșiși își cereau aspră pedeapsă dacă de atunci înainte vor mai uita de Dumnezeu. Dar au uitat. Și iarăși au fost pedepsiți.

La fel facem și noi. De aceea să ne cercetăm fiecare conștiința ca să vedem de câte ori am promis că punem început bun pocăinței, iar după aceea ne-am delăsat. Iar promitem și din nou călcăm făgăduința, așa încât pe bună dreptate se spune că "iadul este pardosit cu intenții bune". Socoteală bună, dar nefructificată, ne dusă

la împlinire. Promitem și nu ne ținem de făgăduință. Când vii la spovedanie, când preotul te face să fii și mai conștient de păcatele pe care le ai, atunci te apucă un real regret pentru relele săvârșite și un hotărât dor de mântuire se aprinde în sufletul tău. Atunci zici: gata, de acum nu mă mai întorc la păcate. Până într-o zi, când iarăși alte lucruri, alte gânduri, alte preocupări, alte probleme de viață te rup de la drumul cel dorit către Dumnezeu.

De aceea, frații mei, să observați că în această perioadă se intensifică noțiunea de *"smerenie"*. Se pune în prim plan noțiunea de *"pocăință"*, prin care trebuie să înțelegem o adevărată schimbare a vieții personale. Pentru că ceea ce românește se cheamă *"pocăință"* este o traducere a grecescului *"metanoia"*, care înseamnă schimbarea minții, schimbarea conștiinței, transformarea gândurilor din rele în bune, a faptelor noastre din rele în bune, a dorințelor noastre din rele în bune. Într-un cuvânt: schimbarea concepției de viață. Ceea ce înseamnă hotărârea de a pași pe calea lui Dumnezeu, de la Care ne-am abătut, sau nici n-am apucat să ajungem. Dar noi știm că iar o să cădem. Și Dumnezeu cunoaște neputința noastră. De aceea, rânduieste, prin Biserică, perioadele de post, precum și miercurea și vinerea din timpul săptămânii, ca în aceste zile să ne aducem aminte mai profund de Dumnezeu. Să înțelegem cât de mult ne-am înstrăinat de El și cât de mult simțim nevoia sinceră de a ne apropia de El, deși, din nefericire, cu trecerea timpului această dorință se diminuează sau chiar se stinge.

Astăzi, în Sfânta Evanghelie ni se dau două exemple de felul cum trebuie să ne întoarcem la Dumnezeu. Prin vameș, Domnul ne aduce aminte de adevărata pocăință. Căci el a venit la Templu și, simțindu-se păcătos, s-a rugat cu pocăință, cu zdrobire de inimă, nezicând altceva decât: *"Dumnezeule, milostiv fii mie, păcătosului!"* (Luca 18, 13). De atunci, această rugăciune scurtă a vameșului o rostim și noi de multe ori, atât în timpul sfintelor slujbe, cât și în rugăciunea particulară. Dar să observați un fapt: cuvintele se tocesc, cuvintele își pierd puterea. Deși le rostim cu gura, ele nu ne mai pătrund viața cu puterea pe care au avut-o în gura vameșului, care, prin mijlocirea lor, a simțit nevoia să se descarce în fața lui Dumnezeu de păcatele lui sub forma acestei rugăciuni scurte, dar pătrunzătoare.

Noi rostim și alte rugăciuni de pocăință, precum: Psalmul 50, rugăciunile de umilință: "Miluiește-ne pe noi, Doamne, miluiește-ne pe noi!" "Doamne și Stăpânul vieții mele" etc. Dar, să fim atenți că grăiesc numai buzele. Cuvintele rugăciunii nu mai au în gura noastră încărcătura care să ne ducă la starea de pocăință. Cuvântului rostit după un model tipizat nu-i mai adăugăm puterea transformatoare a sufletului, așa încât rugăciunea să devină cu adevărat a noastră. Ne-am obișnuit cu cuvintele. Rugăciunea a devenit mecanică.

De cele mai multe ori, pe creștinii care vin să-mi ceară o slujbă îi pun să spună "Tatăl nostru". Și observ un lucru ciudat, absolut ciudat. Mai toți o rostesc rapid, mecanic, fără contribuția sufletului. Automat. Fără s-o înțeleagă. De aici necesitatea de a înțelege că rugăciunea este o cerere adresată lui Dumnezeu. Cum te adresezi? Ignori faptul că te adresezi Stăpânului a toate? Nici tatălui, nici mamei tale, nici prietenului tău, nici șefului tău, nu te adresezi cu nepăsarea și cu neparticiparea sufletului cu care te adresezi lui Dumnezeu prin rugăciune. Rugăciunea astfel turuită, datorită necuviinței cu care o rostești, devine mai degrabă o blasfemie. Tocmai lui Dumnezeu îți îngădui să-I adresezi niște cuvinte pe care nici tu nu le mai înțelegi?

Iată dar, că, ceea ce îndeobște se numește rugăciune, care ar trebui să fie o decentă convorbire a noastră cu Dumnezeu, este în fapt o lucrare pe care o săvârșim mecanic și în silă. Să scăpăm de ea cât mai repede. În sfârșit, zici tu, am citit și acatistul acesta, am lecturat și catisma aceasta, dar cu ce greutate! Află, iubituie, că dacă faci rugăciunea numai din obligația canonului dat de duhovnic poți să-ți dai seama că aceasta nu este primită, întrucât o șocoti ca pe o povară ce ți s-a dat și pe care n-o duci la împlinire cu bucurie, pentru că nu pleacă din dorința inimii tale. Decât din obligație și din silă, mai degrabă lipsă.

Iată dar, iubii mei, că "pocăința" sau căința pentru păcate trebuie să se facă atât prin cuvinte, cuviincios rostite, cât și prin fapte, cu adevărat bine intenționate, ca să fim plăcuți lui Dumnezeu. Fiindcă "pocăința" înseamnă punerea în acțiune mântuitoare a tuturor puterilor sufletești și trupești ale omului creștin. Toate acestea laolaltă, ca într-un mecanism bine reglat, pornesc în căutarea lui Dumnezeu într-o modalitate pe care tu ți-o dorești a fi a ta și numai

a ta. Întâlnirea cu Dumnezeu pe drumul acesta personal primește un caracter intim, inimitabil, fapt ce-ți procură o reală bucurie și o statornică stare de fericire. Dacă nu simți pe Dumnezeu în viața ta cu bucurie, atunci să știi că nimic valoros nu s-a petrecut cu tine. Atunci trebuie să schimbi metoda. De trebuință este să cauți a te ruga cuviincios, a te comporta frumos și demn. Trebuie să cauți a-ți dirija viața după un comportament care să-ți fie plăcut și ție și semenilor, dar mai ales lui Dumnezeu.

În acest sens, pericopa Apostolului de astăzi, unde Sf. Apostol Pavel îl îndeamnă pe ucenicul său Timotei la lucrarea Evangheliei, răspunde foarte bine întrebării legitime: ce anume trebuie să facem când ne hotărâm să ne lucrăm mântuirea, când suntem mistuiți de problema "pocăinței"? Dumneavoastră chiar mă puteți întreba: Ce anume să facem? Spune-ne practic, cum trebuie să procedăm? Eu nu mă pricep să vă spun ce trebuie să faceți, dar îl chem în ajutor pe Sfântul Pavel să ne sfătuiască el părintește cum trebuie să procedăm ca pocăința noastră să fie o adevărată schimbare în bine, ca drumul nostru către Dumnezeu să fie cu adevărat folositor și aducător de roade mântuitoare. Ascultați-l pe Apostol sfătuindu-l pe Timotei și prin el și pe noi: "*Urmează învățătura mea, urmează strădania mea, năzuința mea, credința mea, îndelunga mea răbdare, îndurarea, dragostea mea, răbdarea mea, prigonirile și suferințele care mi s-au făcut în tot locul, și află că din toate m-a izbăvit Domnul*" (v. 10-11).

Iată dar, iubii mei, că există anumite fapte care trebuie luate neapărat în calcul atunci când dorești o reală schimbare a vieții. Mai întâi trebuie să-ți ții "*credința*". Credința cea împărtășită de Sfinții Apostoli de la Mântuitorul Hristos și lăsată moștenire nouă prin Biserica Sa. Căci numai aceasta este mântuitoare. Apoi, "*strădania*", precum: "*năzuința*" spre autodepășire, "*îndelunga-răbdare*" de a-i capacita și pe alții, cu vădită "*dragoste*" și biruitoare "*stăruință*", având chiar de răbdat "*prigoane*" în demersul de aducere a lor la îndeplinire, aceste virtuți creștine, raportate la credința apostolică, sunt tot atâtea trepte care contribuie covârșitor la încheierea unui caracter creștin, care a cunoscut puterea pocăinței din proprie experiență. Iar când auzi cuvintele Sfântului Pavel: "*Toți care voiesc să trăiască cucernic în Hristos vor fi prigoniți*" (v. 12), atunci aș-

teaptă-te și la încercări. Părinții și strămoșii noștri erau hăituiți de turci sau de alți dușmani ai Crucii. Creștinii din primele secole erau prizonieri de împărații romani. Cei care au trăit în secolele următoare au fost năpăstuiți de alte imperii, care luptau împotriva credinței în Hristos. Tu te simți prigonit? Cu siguranță că ești prigonit. Că altfel, dacă nu simți prigoana aceasta înlăuntrul tău, înseamnă că nici nu simți bucuria mântuirii. Dar de cine ești prigonit? Eu nu te prigonesc. Nici ceilalți n-o fac. Cel puțin pe față ți se garantează libertatea credinței. Cine te prigonește? Cu siguranță patimile și păcatele din tine, acelea sunt cele care te biciuiesc la ora actuală.

De aceea, iubitele, a scoate patimile, a defrișa hățișul păcatelor din tine, ca să faci loc în sufletul tău lui Dumnezeu, aducătorul "bucuriei mântuirii" (Ps. 50,13), însoțit de harul Sfântului Duh, înseamnă a lupta cu tine, înseamnă a duce un adevărat război pe care, de pildă, Sfântul Nicodim Aghioritul îl numește "războiul nevăzut". Teribil război! Războiul rece cu diavolul, războiul rece cu patima din tine, războiul cu fumatul, cu beția, cu curvia, cu lenea, cu hoția, cu minciuna, cu destrăbălarea, schimbându-le cu toate câte le ai de lipsă. Luptă! Ai pornit acest război? Iată că acum, la începutul postului, ți se cere să declari război patimilor din tine. O faci? Dacă da, înseamnă că, cel puțin în perioada aceasta, trebuie să ieși biruitor asupra câtorva din dușmanii pe care-i porți în tine. Dacă te lupți după regula credinței, să ai certitudinea că războiul te face biruitor. Dacă nu, înseamnă că te-au biruit patimile pe tine. Și atunci ești un învins, ești un căzut, ești un decăzut. Se spune despre un om păcătos că e un om decăzut. Când un om este ținut prizonier pe mai departe al patimilor, posibilitatea de a se întoarce la Dumnezeu este mai mică, pentru că ce mai poți face când ești prizonier? Ați văzut prin filmele de război ce temerară este încercarea unor prizonieri de a se elibera! Ce luptă crudă! De cele mai multe ori se sfârșește prin moarte. Deci, dacă n-ai făcut-o când erai liber și porneai de pe poziție de egalitate cu vrăjmașii tăi, cu atât mai greu o s-o faci când vei fi prizonier.

Așadar, atenție! Creștinii care vor să trăiască cucernic în Hristos se vor simți prizonieri. Deci, așteptați-vă, iubii mei, la prigoana celui rău. Pentru că trebuie să știți că smulgerea prin luptă și prin război a patimilor dinlăuntrul nostru e o lucrare dureroasă, asemănată

de Sfântul Pavel cu o jertfă de sine, fără menajamente: "*În lupta voastră cu păcatul – zice el – nu v-ați luptat până la sânge*" (Evr. 12, 4). Lupta este și mai cumplită, pentru că în ajutorul patimii, ce o vrei învinsă, vine diavolul care a însămânțat-o în tine și care te-a stăpânit în așa fel, încât dintr-un mic păcat te-ai pomenit a fi sclavul unei adevărate patimi. Să înțelegi că dezrobirea ta nu este pe placul celui rău. A te război cu patimile din tine înseamnă a te război cu el, iar el nu se lasă ușor îndepărtat și înfrânt.

Vă aduceți aminte de pilda Mântuitorului referitoare la duhul necurat, care, izgonit dintr-un om, n-are odihnă până nu se întoarce cu alte șapte duhuri mai cumplite decât el și se luptă ca să-l facă pe omul acela să cadă din nou rob (Matei 12, 43-45). Deci, atenție! Pune-te sub aripa protegitoare a Domnului Hristos, a Maicii Domnului, a sfinților și a sfântului înger păzitor! Fiindcă singur nu poți să faci mai nimic. Rămâi pentru totdeauna un învins, în starea de rob. De aceea trebuie să știi că în lupta cu păcatul îți vine în ajutor Însuși Mântuitorul nostru, fiindcă așa ne încredințează Sfântul Apostol Pavel: "*Cu Iisus Hristos suntem mai mult decât biruitori*" (Rom. 8, 37). Mai mult decât biruitori înseamnă victorioși. Cu Iisus Hristos învingem. Numai că statutul de victorios cu Hristos înseamnă pentru tine îndatorirea de a reitiera în viața ta viața lui Hristos: să pătimești cum a pățit Hristos, să mori pentru păcatele tale, cum a murit Hristos pentru păcatele întregii omeniri. Numai așa moștenești Împărăția lui Dumnezeu. Altă modalitate nu există. Nu poți să mergi paralel cu Hristos și să-I ceri să te ajute fără să-I împlinești voia, care este tot în folosul mântuirii tale.

Până aici am vorbit de "prigoana dinlăuntru". Acum să vorbim despre opoziția dinafară, despre "prigoana dinafară". A cui? A oamenilor vicleni, a amăgitorilor, a rătăcitorilor. Despre unii ca aceștia Sfântul Pavel grăiește: "*În prigonirile și suferințele ce mi s-au făcut în Antiohia, în Iconiu, în Listra, în toate aceste prigoniri am răbdat și din toate m-a izbăvit Domnul*" (v. 11). Și tu ești prigonit din afară, împiedicat în fel și chip de a-ți împlini viața în Hristos. Căci oamenii din jurul tău, a căror influență nefastă se resimte în viața ta, vor face ca tu să rătăcești în continuare de la adevăr. Se vor folosi de toate metodele diabolice ca tu să devii în continuare viclean, pătimas, doritor de averi agonisite prin furt, rapt și înșelă-

torie, făcându-te să mergi din amăgire în amăgire. Deși tu vrei să scapi. Dar, nefiind aliat cu Hristos nu poți să scapi. De aceea, ținta ta trebuie să fie Hristos, căci, deși vei "răbda" mult, vei avea bucuria să constați, ca și Pavel, că *"din toate te-a izbăvit Domnul"*.

De aceea, iubitul meu, lupta cu păcatul înseamnă, de cele mai multe ori, jertfă (Evr. 12, 4). Dacă n-ai simțit că a curs sudoare de sânge din tine când te-ai opus celui rău, atunci n-ai siguranța mântuirii. Căci mântuirea nu este o problemă ce se poate câștiga cu expediente facile. Căci, ca să ajungi la frumusețea raiului, la bucuria îngerilor, trebuie să te străduiești până la sânge, până la jertfa de sine.

Iată, de ce, ca să putem fi biruitori, ca să putem fi lăudați de Dumnezeu, trebuie să rămânem puternic ancorați în cele ce am învățat despre credința creștină, încredințați că ele sunt mântuitoare. *"Rămâi în cele ce ai învățat, pentru că știi de la cine ai învățat"* (v. 14), îndeamnă Sfântul Pavel pe Timotei. Noi am învățat credința de la părinți. Iar părinții noștri, înaintașii noștri, sfinții noștri, sunt tocmai aceia care ne-au grăit cuvântul adevărului mântuitor. Noi știm că adevărul acesta este drept, bun și sfânt, și poate să ne mântuiască, pentru că vine direct, nealterat, de la Hristos.

De aceea, ținând cu scumpătate la credința noastră, puternic ancorată în Sfânta Scriptură, despre care avem convingerea că este cuvântul lui Dumnezeu și, mai ales, punând la inimă învățătura ce decurge din ea ajungem cu siguranță la limanul mântuirii, la desăvârșire. Mai ales că despre strădania citirii *"Sfintelor Scripturi, care pot să ne înțeleptească spre mântuire, prin credința cea întru Hristos Iisus"* (v. 15), aflăm de la Sfântul Pavel, care spune că *"Scriptura este insuflată de Dumnezeu și este de folos spre învățatură, spre mustrare, spre îndreptare, spre înțeleptirea cea întru dreptate, așa încât omul lui Dumnezeu – și tu, ca biruitor, ești omul lui Dumnezeu – așa încât omul lui Dumnezeu să fie desăvârșit, bine pregătit pentru orice lucru bun"* (v. 16-17). Amin.

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 34-a DUPĂ RUSALII, A FIULUI RISIPITOR

(1 Cor. 6, 12-20)

6, (12) Toate îmi sunt îngăduite, dar nu toate îmi sunt de folos. Toate îmi sunt îngăduite, dar nu mă voi lăsa biruit de ceva. (13) Bucatele sunt pentru pânțece și pânțelece pentru bucate și Dumnezeu va nimici și pe unul și pe celelalte. Trupul însă nu e pentru desfrânare, ci pentru Domnul și Domnul este pentru trup. (14) Iar Dumnezeu, Care a înviat pe Domnul, ne va învia și pe noi prin puterea Sa. (15) Au nu știți că trupurile voastre sunt mădulele lui Hristos? Luând, deci, mădulele lui Hristos, le voi face mădulele unei desfrânate? Nicidecum! (16) Sau nu știți că cel ce se alipește de desfrânată este un singur trup cu ea? Căci vor fi – zice Scriptura – cei doi un singur trup. (17) Iar cel ce se alipește de Domnul este un Duh cu El. (18) Fugiți de desfrânare! Orice păcat pe care-l va săvârși omul este în afară de trup. Cine se dedă însă desfrânării păcătuiește în însuși trupul său. (19) Sau nu știți că trupul vostru este Templu al Duhului Sfânt care este în voi, pe care-l aveți de la Dumnezeu și că voi nu sunteți ai voștri? (20) Căci ați fost cumpărați cu preț! Slăviți, dar, pe Dumnezeu în trupul vostru și în Duhul vostru, care sunt ale lui Dumnezeu.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Toate îmi sunt îngăduite, dar nu toate de folos" (1 Cor. 6, 12).

Iubiți credincioși!

Astăzi este duminica numită a "Fiului Risipitor", acel fiu care a vrut să plece în lume fără să mai țină seama de părinți, fără să mai țină seama de buna-cuviință, fără să țină seama că experiența lui de viață era insuficientă pentru a porni în lume pe picioarele lui. Și totuși tatăl său s-a dat după mintea lui și l-a lăsat să plece. Mie mi se pare că sunt împrejurări în viața unui om când, dacă vrei să

îl faci să conștientizeze că a pornit pe o cale greșită, după ce ai epuizat toate modalitățile de îndreptare, n-ai decât să-i dai drumul și să-i zici: du-te și te convinge că faci rău!

Pentru că, gândesc eu, evenimentele cu siguranță nu se vor fi desfășurat așa de repede cum le prezintă pericopa evanghelică, adică, la un moment dat fiul cel tânăr, pur și simplu, s-a dus la părintele său și i-a zis: Tată dă-mi partea mea de avuție! Și tatăl îndată s-a și învoit. Vor fi avut loc discuții prelungite și principiale asupra acestei probleme până când tatăl își va fi zis: Singura modalitate de a-l face pe acest fiu al meu să se convingă că face rău este să-i dau ceea ce-mi cere. Și el a plecat. Ce s-a întâmplat știți.

Așa încât, legând evenimentul acesta de zicerea paulină, luată din pericopa Apostolului de astăzi: *"Toate îmi sunt îngăduite, dar nu toate de folos. Toate îmi sunt îngăduite, dar eu nu mă voi lăsa biruit de ceva"* (v. 12), vom observa că atitudinea aceasta pune, într-adevăr, în evidență faptul că noi, ca și fiul risipitor, nu ne putem îngădui să facem tot ceea ce vrem. Fiindcă în fiul risipitor trebuie să ne vedem fiecare dintre noi. În aceasta constă puterea de exemplificare dată de pilda Mântuitorului Hristos, că orice creștin se poate oglindi în acest fiu necopt la minte. Nu se poate ca noi să nu fi avut în viață o perioadă de lepădare a bunului simț, a sfatului părintesc, de abjurare sau cel puțin de ignorare a credinței, pe care părinții ne-au pus-o în inimă; de disprețuire a tuturor conveniențelor de bună-cuviință! Dacă n-ai făcut-o ești un fericit! Dar dacă ai făcut-o, fii atent! Și dacă mai ai de gând s-o faci, ia aminte!

"Toate îi sunt îngăduite omului, dar nu toate de folos". Adică, nu tot ceea ce își permite omul să facă îi și aduce folos. Nu tot ceea ce îl îndeamnă mintea lui slabă și prietenii lui cei răi, ca și diavolul, care acționează fără odihnă, îi și folosește, fie și numai pentru viața de aici. Iar dacă nimeni din afară nu mai reușește să te îndrepte, atunci tu însuți trebuie să fii acela care să reușești, într-o zi, să te redresezi, precum și fiul cel risipitor. Acesta, fiind în mare strâmtorare, întrucât neascultarea duce la mare primejdie sufletească și trupească - într-o anume zi și într-un anume moment al muștrării conștiinței sale își vine în fire și ia hotărârea salvatoare: *"Mă voi scula și mă voi întoarce la tatăl meu și-i voi spune: Tată,*

am greșit la cer și înaintea ta și nu mai sunt vrednic - din cauza păcatelor mele celor multe, - să mă numesc fiul tău. Fă-mă ca pe unul din slugile tale!" (Luca. 15, 18-19). Cu gândul acesta luminos s-a întors acasă, hotărâre plecată din conștiința rănită că el, copilul cel iubit al tatălui său, el, fiul trăit în îndestulări la casa părintească, el, în care se puseseră atâtea speranțe și în care atâtea păcate roiesc acum, a ajuns să încalce așa de greu comportamentul cel drept și de bun simț, încât a căzut la rând cu porcii și cu porcarii.

De aici învățătura despre puterea regeneratoare a conștiinței treze ce trebuie să te străpungă și să te stăpânească și pe tine. Căci atunci când faci fapte de la care nici tatăl tău n-a fost în stare să te oprească, nici mama ta, nici buna-cuviință, nici măcar teama că într-o zi vei primi pedeapsa de la Dumnezeu pentru ceea ce faci, măcar conștiința ta să nu te lase, să nu-ți dea pace. Măcar ea să te trezească. Deoarece, după ce ai prăbușit toată armonia din sufletul tău, după ce ai năruit toată nădejdea și toată lucrarea pusă în tine de părinții și învățătorii tăi, măcar atât să-ți mai rămână: conștiința. Conștiința că ceea ce faci este dezastruos de rău. Căci, nu numai că îi mârnești pe cei din jurul tău și nesocotești poruncile Celui care te-a creat, dar tu însuți te expui primejdiei ce te poate costa pierderea veșniciei prin periclitarea mântuirii. Ceea ce trebuie să te facă să te înspăimânți! Să te oprești! Să te întorci! Iar în acest demers un mare rol îl joacă conștiința, acea știință de sine care evaluează corect starea ta de sănătate sufletească.

Iubiții mei, în probleme de spiritualitate, de religiozitate, ce țin de domeniul sufletesc, cei din jur pot interveni chiar cu pedepse uneori drastice, dar nu vor reuși să schimbe ceva în tine fără consimțământul conștiinței proprii. Dacă mintea și rațiunea credinței tale nu consimt că trebuie să te redresezi religios și moral, nimeni n-o va putea face. Pentru că nimeni nu poate pătrunde în mintea ta, în sufletul tău, decât numai Dumnezeu. Dar lui Dumnezeu nu-I deschizi ușa sufletului ca să Se sălășluiască întru tine. Însă în momentul în care Îl dorești pe Dumnezeu, hotărându-te să te întorci la El, atunci lucrurile încep să se schimbe. Tu ești primul care dai tonul. Fiindcă Dumnezeu nu face nimic împotriva voinței tale. Diavolul, da! El se insinuează în viața ta în așa fel încât să te facă

să crezi că îi primești sfatul, că îl accepți de bunăvoie. Dumnezeu, însă, te lasă pe tine să decizi, pentru că mântuirea ta este un act de voință, este o acțiune conștientă, pe care trebuie s-o câștigi numai în măsura în care toată inteligența ta, toată voința ta, adică întreaga ta personalitate, este pusă în lucrare pentru împlinirea acestui act de care depinde înveșnicirea ta.

Iubiților, toate aceste precauții, ce vizează conștiința și voința, Sfânta Biserică încearcă să ni le amintească prin atenționarea paulină: *"Toate îmi sunt îngăduite, dar nu toate de folos"*, acum când ne pregătim pentru perioada postului. Iată, deja suntem în a doua săptămână a Triodului. Deja ne apropiem cu pași repezi de timpul binecuvântat al Sfântului și Marelui Post. De aceea, îți atrage atenția Biserica: Vezi, că nu orice faci este și bine făcut; nu orice-ți permiți e și folositor; nu orice dorește mintea ta este și adevărul lucrurilor. Deci, cerne faptele! Discerne! Pune-le în fața conștiinței tale și în fața Celui Atotputernic și vezi care sunt bune și care sunt rele. Alege binele!

De pildă, Sfântul Pavel, în pericopa Apostolului de astăzi, ne propune rezolvarea a două probleme dificile în care voința joacă rolul precumpănitor: problema mâncărilor și problema desfrânării. Cu privire la mâncare ne învață că: *"bucatele sunt pentru pânțele și pânțele pentru bucate și Dumnezeu va nimici și pe unul și pe celelalte"* (v. 13). Apostolul ne atenționează: vedeți că se apropie postul. Bucatele, care în ele însele nu sunt nici bune, nici rele, fiind necesare numai pentru întreținerea trupului, devin o problemă de conștiință doar în apropierea postului. Nu? Mâncarea de dulce devine o problemă. Mă hotărâsc să mănânc sau nu de post? Pentru că dacă mănânc de dulce, atunci calc de bunăvoie porunca Bisericii, căutând prea mult pe cele ale trupului meu. Devin egoist. Iar Sfântul Pavel spune că Dumnezeu va distruge și mâncarea și trupul.

Așadar, dând prea mare atenție trupului devii iubitor de sine și ignori partea spirituală. Însă, să ai în vedere faptul că atât trupul pe care-l îngrijești exagerat, cât și mâncărurile folosite pentru întreținerea lui, sunt lucruri numai pentru această lume. Acestea, puse mai presus de conștiința ta creștină, devin o serioasă frână în calea

desăvârșirii către care te cheamă Hristos. Dacă pe acestea nu le su-pui priorității spiritului, atunci încă nu ești un bun plugar al sufletului. Încă nu ai început să-ți lucrezi mântuirea. Să mărturisim deschis: dăm prea mare importanță trupului în detrimentul sufletului. Pentru că, atenționează Sfântul Pavel, trupul ne este dat nu numai pentru mâncăruri sau numai pentru desfrânare (făcându-se din sexualitate scop în sine), ci este plămădit de Dumnezeu ca să poarte în el sufletul tău, conștiința ta, realități spirituale determinante pentru problematica mântuirii.

În acest trup atât de firav Dumnezeu ți-a dat un suflet, iar sufletul acesta, îmbrăcat în trup, face din omul interesat de mântuire "cetățean al raiului". De aceea accentuează Sfântul Pavel că *"trupul este pentru Dumnezeu, nu pentru desfrânare"* (v. 13). Când se referă la trup, Apostolul înțelege atât partea materială, cât și pe cea spirituală. Trupul, astfel înțeles, trebuie să intre în legătură directă, în unire cu Dumnezeu, ca să i se dea acestuia valoarea deosebită pe care o are prin creație, aceea de a-l purta pe om spre zărilor Împărăției cerurilor.

Așadar, trupul și sufletul, adică întreaga noastră personalitate, trebuie să se unească cu Dumnezeu mai ales acum, în perioada postului, când toate cele ce țin de egoismul nostru funciar trebuie să coboare din importanță, evidențiindu-se latura sufletească, aceea a regăsirii noastre în Dumnezeu.

Ideea este să conștientizezi cu cine te unești. Pentru că zice Scriptura: *"vor fi amândoi un trup"* (Fac. 2, 24). Omul interesat de mântuire devine un trup cu Dumnezeu, cu Care intră în comuniune. Împărtășindu-se cu Trupul și Sângele Domnului și Mântuitorului nostru Iisus, omul se face una cu Hristos, în timp ce omul care se dedă păcatului desfrânării – Sfântul Pavel îl alege pe acesta pentru că este cel mai evident – se face una cu el, se unește cu el. Unirea cu desfrâul distruge unirea cu Hristos. Aici este marea primejdie. Faptul că te unești cu cineva împotriva lui Dumnezeu este o acțiune de vrăjmășie între tine și Dumnezeu, dar și una de gravă decădere sufletească. Pentru că dacă te-ai depărtat de Dumnezeu, te-ai înstrăinat de Izvorul vieții; dacă te-ai depărtat de Dumnezeu, te-ai lipsit de Lumină; dacă te-ai depărtat de Dumnezeu, te-ai sărăcit de

bucurie, ți-ai pierdut mângâierea și ajutorul, ca și tot ceea ce-ți este necesar pentru dobândirea mântuirii. Fiindcă zice Mântuitorul Hristos: *"Fără de Mine nu puteți face nimic!"* (Ioan 15, 5). A pierde pe Dumnezeu este egal cu a pierde totul. Chiar dacă ai pe pă-mânt averile lui Noe, nu-ți folosesc la nimic de vreme ce ți-ai pierdut mântuirea.

În legătură cu învățătura creștină că trupurile noastre au din partea lui Dumnezeu altă direcționare decât aceea de a fi lăcaș al păcatului, în care să colcăie patimile și gândurile murdare și acțiunile cele destrăbălate, să auzim întrebarea Sfântului Apostol Pavel: *"Nu știți că trupurile voastre sunt mădulele lui Hristos?"* (v. 15). De aceea, este necuviincios să înjosim mădulele lui Hristos folosindu-le drept mădule ale desfrânării, ale destrăbălării, ale minciunii, ale hulei, ale invidiei, ale murdăriei, într-un cuvânt: ale păcatului.

"Trupurile noastre sunt mădulele lui Hristos". Ce vrea să accentueze Pavel prin această expresie? Marele Apostol socotește că totalitatea credincioșilor care cred în Iisus Hristos formează Trupul lui Hristos, adică Biserica. După cum totalitatea membrilor alcătuiesc trupul omenesc într-o unitate perfectă, tot astfel toți credincioșii creează într-o unitate perfectă Trupul Tainic al lui Hristos. Astfel, fiecare creștin devine membru al Trupului lui Hristos și, în același timp, mădular trebuincios pentru alții. Această unitate cu Hristos și între noi se înfăptuiește prin Sfintele Taine, mai ales prin Sfânta și Dumnezeiasca Împărtășire cu Trupul și Sângele lui Hristos, aceasta fiind, prin excelență, Taina coeziunii dintre noi și a unirii noastre cu Hristos.

Așadar, noi toți, laolaltă, suntem mădule ale lui Hristos. Măcar din această conștiință trebuie să pornească convingerea că nu trebuie să-ți îngădui, ca din mădular al lui Hristos, să faci din trupul tău mădular al desfrânării sau al altor păcate. Pentru că sfințenia locului în care te-ai înrădăcinat prin Sfântul Botez și prin celelalte Sfinte Taine nu-ți mai permite starea de păcat. Altfel, ești exclus ca un trântor din stup. Nu meriți să mai stai acolo. Însă, fii foarte atent, respingerea aceasta este un fapt de o gravitate foarte mare, încât ea se traduce cu moartea sufletească, pentru că tu însuși

te-ai lipsit de toate darurile duhovnicești pe care le aveai în Trupul lui Hristos și prin care te racordai la viața lui Hristos. Ești exclus! Tu te-ai exclus! Încât, atunci când te vezi străin în țara păcatului nu trebuie să faci altceva decât să gândești ca tânărul din Evanghelie: Ce-i cu mine aici? Ce se petrece cu mine? De ce sunt aici? De ce nu sunt cu tata? De ce nu sunt cu mama? De ce nu sunt cu frații? De ce nu sunt cu toți creștinii? De ce mă simt eu aici străin? Iar frământarea aceasta, iubiții mei, provoacă ceea ce în limbaj bisericesc se numește "pocăință", schimbarea sufletească, întoarcerea către Dumnezeu, care este un act nu numai de reviriment sufletesc, în măsura în care îmi dau seama de mine, dar este un act de mare bucurie pentru Dumnezeu. Mântuitorul ne dă certitudinea că mare bucurie se face în cer și mult se bucură îngerii lui Dumnezeu când un păcătos se întoarce (Luca 15, 7). L-ai mâhnit pe Părintele Ceresc plecând în chip necugetat din Biserica Fiului Său, Iisus Hristos. L-ai întristat! Vezi că-i Tată? Vezi că Dumnezeu este Tată și simte mâhnirea pentru tine, copilul Lui? Dar când te întorci e mare bucurie! E bucuria pe care a simțit-o tatăl fiului risipitor, pe care eu mi-l imaginez că nu-și va fi luat privirea de pe drumul pe care apucase fiul său. Ani de-a rândul bătrânul tată va fi privit în zare pe calea pe unde-i plecase odorul și n-a pierdut nădejdea că într-o bună zi el se va întoarce. Și așa a fost. Iar Evanghelia spune că tatăl, văzându-l de departe, a plecat în întâmpinarea lui cu mare bucurie în suflet.

Acesta este Dumnezeu nostru! Dumnezeu Căruia Îi pasă de tine, Îi pasă de mine. De fiecare în parte Îl doare. Îl doare dragostea rănită, când tu pleci de la pragul casei Sale. Îi este rănit sentimentul părintesc, când pleci din Biserica Fiului Său. Se poate pleca din Biserică nu numai ca un sectant, ca un eretic, ci se poate pleca și ca un om nelegiuit care, deși botezat, te îndepărtezi de Dumnezeu prin aceea că atât de mult păcătuiești, încât te respinge ca pe un netrebnic însuși locul unde fuseși sădit. Nu te mai potrivești, nu te mai pliezi la structura divino-umană a Bisericii lui Hristos. Ești ca o roțiță căreia i s-au rupt dinții și care nu se mai angrenează în lucrarea Bisericii. Devii un element care nu-și mai probează utilitatea. Nu mai poți ajuta pe ceilalți să-și desfășoare normal viața în

comuniune cu Hristos. Ce faci când ți se strică o piesă la motor? O scoți și o înlocuiești cu una bună. Așadar, locul se ocupă. Atenție, iubitele! Pleci, dar locul ți se ocupă și numai marea milostivire a lui Dumnezeu face ca tu să te mai poți întoarce acolo. Condiția este să nu mai cazi și să socotești că ceea ce ai făcut până acum este un act de atâta vrăjmășie față de Dumnezeu, încât nu numai pe tine te-ai stricat, căci, prin prezența ta acolo, puteai să strici și pe alții. De aceea ai fost dat afară.

Iubiții mei, acum, că ne apropiem de Postul Paștelui, trebuie să intrăm într-o verificare generală a vieții noastre, în conformitate cu întreaga învățătură despre Împărăția lui Dumnezeu. Trebuie să gândim cu responsabilitate statutul nostru de creștin, ca să știm exact cât de creștini suntem. Ce ajutor putem oferi celorlalți, ca și aceia, la rândul lor, să ne poată ajuta pe noi, așa încât viața noastră, trupurile noastre, să fie cu adevărat, după expresia magnifică a Sfântului Pavel, *"Temple ale Duhului Sfânt"* (v. 19), adică locul unde își face Dumnezeu sălaș. Tu trebuie să devii un astfel de locaș unde lui Dumnezeu să-I placă a petrece. Dar, ca să-Și găsească sălășuire în tine trebuie să te îngrijești ca locul să fie curat, cinstit, înmiresmat, așa încât Dumnezeu să se simtă bine în lăcașul tău, iar tu, la rândul tău, să te poți simți reintegrat în dumnezeiasca alcătuire a Trupului Mântuitorului Hristos, în Biserică. *"Nu știți – zice Sfântul Pavel – că trupul vostru este templu al Duhului Sfânt, care este în voi și pe care-l aveți de la Dumnezeu și că voi nu sunteți ai voștri?"* (v. 19).

Așadar, prinde încă o idee teologică. Nu fac cu trupul meu ceea ce vreau, ci ceea ce vrea Hristos, ceea ce vrea Dumnezeu prin El, pentru că este al Său. Iar Domnul vrea ca noi să ne mântuim. Auzi Scriptura: *"Dumnezeu, Mântuitorul nostru, dorește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină"* (1 Tim. 2, 3-4). Textul are legătură directă cu ideea de mai sus, potrivit căreia Dumnezeu dorește să fim ai Lui, iar noi trebuie să păstrăm în cuget și-n simțiri această măreață, dar nesperată, agonisită, aceea că suntem ai lui Dumnezeu, că aparținem lui Dumnezeu aparținându-ne în întregime nouă.

De ce este acest fapt atât de important? Sfântul Pavel ne dă și argumentul teologic copleșitor pentru care trebuie să ne socotim proprietatea dragă a lui Dumnezeu: *"Pentru că – auziți și cutremurați-vă – ați fost cumpărați cu preț"* (v. 20) mare. Care-i prețul? Jertfa lui Hristos. Noi am fost răscumpărați cu Sângele lui Hristos din moartea păcatului. Sângele lui Hristos s-a dat schimb pentru noi. Numai o picătură din Sângele acela poate să curățească păcatele tuturor oamenilor. Dar nouă ni S-a dat Hristos întreg. Iată prețul! Unul de care oamenii n-au socotit vreodată că pot beneficia ca să poată fi eliberați din robia păcatului. Este prețul dragostei lui Hristos. A nu socoti măreția prețului oferit pentru tine de Hristos înseamnă a-L disprețui în continuare. Dar atunci trebuie să știi că locul tău nu mai este acolo, în Trupul Său. Cum, din fericire, mulți iau aminte, cu mare responsabilitate, la Jertfa Domnului Hristos, Biserica speră, Sfântul Pavel nădăjduiește, ca și noi toți să ne regăsim în unitate perfectă în Trupul Domnului nostru Iisus Hristos, unde am fost așezați cu prețul Jertfei Sale. Prilej nimerit de a-I aduce doxologie lui *"Dumnezeu pentru toate câte ne-a dat nouă"* cu cuvintele Măritului Apostol Pavel: *"Slăviți, dar, pe Dumnezeu în trupul vostru și în duhul vostru, care sunt ale lui Dumnezeu"* (v. 20) și prin care noi devenim fiii lui Dumnezeu. Amin!

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII

ÎNFRICOȘĂTOAREI JUDECĂȚII

(A LĂSATULUI SEC DE CARNE)

(1 Cor. 8, 8-13; 9, 1-2)

8, (8) Dar nu mâncarea ne va pune înaintea lui Dumnezeu. Că nici dacă vom mânca, nu ne prisosește, nici dacă nu vom mânca, nu ne lipsește. (9) Dar vedeți ca nu cumva această libertate a voastră să ajungă poticnire pentru cei slabi. (10) Căci dacă cineva te-ar vedea pe tine, cel ce ai cunoștință, șezând la masă în templul idolilor, oare conștiința lui, slab fiind el, nu se va întări să mănânce din cele jertfite idolilor? (11) Și va pieri, prin cunoștința ta, cel slab, fratele tău, pentru care a murit Hristos. (12) Și așa, păcătuind împotriva fraților și lovind conștiința lor slabă, păcătuiți față de Hristos. (13) De aceea, dacă o mâncare smintește pe fratele meu, nu voi mânca în veac carne, ca să nu aduc sminteală fratelui meu. 9. (1) Oare nu sunt eu liber? Nu sunt eu Apostol? N-am văzut eu pe Iisus, Domnul nostru? Nu sunteți voi lucrul meu întru Domnul? (2) Dacă altora nu le sunt Apostol, vouă, negreșit, vă sunt. Căci voi sunteți pecetea apostoliei mele în Domnul.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Răspuns bun la înfricoșătoarea Judecată a lui Hristos, să cerem! Dă, Doamne!"

Iubiții mei creștini!

Astăzi, în duminica numită a "Înfricoșatei Judecății", într-adevăr ne cutremurăm la gândul că va veni un timp al întrebărilor, va veni o zi a judecății, "ziua aceea" (Evr. 10, 25), ziua mâniei când va trebui să ne întâlnim cu Hristos față către față; când vom fi obligați să-I dăm socoteală de tot ce am făcut în viață; când ni se va cere să dezgropăm trecutul nostru ticălos, pentru care n-am cerut de la Bunul Dumnezeu iertare; pentru înjosirea căruia nu ne-a păsătorit, pentru care conștiința nu ne-a muștră, fapte pe care le-am

socotit știute numai de noi, numai de mintea noastră, crezând că putem trece prin lume imperturbabil, că putem chiar înșela vigilența oamenilor din jur, trecând drept cumsecade și buni, părând oameni de toată cinstirea și de toată bunăcuviința, când de fapt nu eram decât niște falși creștini. Eram așa cum ne arată cugetul a fi, adică ticăloși, zdrobiți de patimi; oameni în viața cărora doar fațada trebuia să fie plăcută oamenilor, pe când interiorul clocotea și colcăia de patimi. Din când în când ne mai dădeam în petic, arătând cu adevărat cine suntem. Dar repede căutam să ascundem, cu mare dibăcie, fiara ticăloasă care era în noi. Și uite așa am putut trece ani de-a rândul în fața semenilor ca oameni cuviincioși și buni. Ba, chiar am putut trece ca unii care vrem binele altora, ca temători de Dumnezeu, când de fapt tot ceea ce a lucrat ființa interioară dovedea că *"de Dumnezeu nu mă tem și de oameni nu mă rușinez"* (Luca 18, 2-4).

Iubiții mei, să nu ne înșelăm! Va veni o zi a întrebărilor. Va veni o asemenea zi a Judecății! Ziua aceea, ziua mâniei, când ne vom întâlni cu Hristos față către față și atunci nu vom mai putea ascunde statutul nostru de oameni-lupi îmbrăcați în piei de oaie.

Duminica aceasta, numită duminica Înfricoșatei Judecății, pune în fața conștiinței noastre gândul înfricoșător că va veni un soroc când nu vom scăpa. De aceea, cuviincios lucru este ca, încă înainte de a fi prea târziu, să ne trezim. Conținutul teologic și eshatologic al Sfintei Evanghelii de astăzi este o trezire la realitate, adevăr care se va petrece o dată în viața mea, dar și în viața lumii. Dacă despre mine știu că voi muri și voi fi judecat (cf. Evr. 9, 27), astăzi aflu însă că lumea întreagă va da socoteală înaintea lui Dumnezeu, la Judecata obștească, despre tot ceea ce a săvârșit în viața petrecută pe pământ. Acest eveniment se va desfășura sub imperiul Dumnezeirii, sub imperiul cunoașterii dumnezeiești a Marelui Judecător, Domnul nostru Iisus Hristos, pe Care nu vom putea să-L înșelăm, așa cum, în lumea aceasta, i-am înșelat pe semenii noștri.

Judecata se va desfășura, cum grăiește Mântuitorul Hristos, la sfârșitul veacurilor, când Dumnezeu Tatăl va hotărî să-L trimită din nou pe Fiul Său în lume, în calitate de Drept Judecător, ca să judece lumea, pe care tot El a avut dragostea să o mântuiască prin

dumnezeiasca Sa pogorâre, prin Jertfa și prin Învierea Sa. De aceea, grăiește Scriptura că *"toată Judecata Dumnezeu a dat-o Fiului"* (Ioan 5, 22. 30). Dumnezeu Tatăl este Judecătorul de drept al oamenilor. Însă toată Judecata a transferat-o Fiului, pentru că Fiul este Cel care a venit la oameni, S-a făcut Om, i-a cunoscut pe oameni, i-a mântuit, făcându-Se astfel cunoscut de către oameni. Așa încât ei să nu mai poată zice: Nu L-am cunoscut pe Dumnezeu; nu L-am văzut pe Dumnezeu; nu L-am știut pe Dumnezeu, că poate mă îndreptam! Dumnezeu S-a făcut Om și a venit între ai Săi, *"iar ai Săi nu L-au cunoscut, nu L-au primit"* (Ioan 1, 10-11). Totuși, pe cei care L-au primit Dumnezeu i-a învrednicit să se numească fiii Săi (Ioan 1, 12), așa încât Judecata de la sfârșitul veacurilor să fie pentru cei drepti o intrare, după dreptate, în moștenirea părintească, sau o respingere, după dreptate, de la această moștenire a celor ce s-au dovedit netrebniți. Nu se pornește nimeni asupra ta cu ură și cu mânie, nimeni nu va socoti că tu meriți mai multă răsplătire decât meriți și mai multă pedeapsă decât meriți. Totul va fi după dreptate, după acea dreptate divină care cere ca să se dea fiecăruia după faptele sale.

De aceea, iubirii mei, buna chivernisire creștină a vieții de pe pământ înseamnă neconținută luare aminte asupra cuvintelor Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, care trebuie împlinite cu conștiința că pentru orice lucru cât de mic pe care-l vom face vom da socoteală lui Dumnezeu. În acest sens, iată cum se exprimă Mântuitorul: *"Cel ce va da de băut unuia din aceștia mai mici un pahar cu apă rece, adevărat vă grăiesc: nu-și va pierde plata sa"* (Matei 10, 42). Fapte mărunte cotidiene, precum mâncarea și băutura, toate trebuie raportate la Dumnezeu. Nimic din ceea ce este al nostru – duminica trecută învățasem că noi nu suntem ai noștri, ci ai lui Dumnezeu – așadar, nimic din ceea ce este al nostru nu rămâne numai pentru noi, ci se răsfrânge benefic sau malefic asupra celor din jur. În măsura în care lucrările mele, acțiunile mele, gândurile mele chiar, se răsfrâng cu binecuvântare asupra semenilor mei, atunci știu că ceea ce am făcut este pentru Dumnezeu. Iar Dumnezeu are atât de mare bunătate pentru oameni, încât toate

darurile acestea se răsfrâng dumnezeiește asupra semenilor noștri, mai ales asupra celor neluați în seamă din jurul nostru.

Pentru motivul acesta zice Mântuitorul Hristos că cei buni vor moșteni Împărăția lui Dumnezeu, pentru că au dat să mănânce celor flămânzi, i-au îmbrăcat pe cei goi, i-au ajutat pe cei care erau în necazuri etc. Așadar, Împărăția lui Dumnezeu se primește ca o răsplată pentru ceea ce putem și, mai ales, vrem să facem aici în folosul semenului nostru, în care nu numai că se răsfrânge chipul lui Dumnezeu, ci chiar rezidă Hristos. Căci la întrebarea dreptilor: *"Doamne, când Te-am văzut flămând și Te-am hrănit? Sau însetat și Ți-am dat să bei? Sau când Te-am văzut străin și Te-am primit, sau gol și te-am îmbrăcat? Sau când Te-am văzut bolnav sau în temniță și am venit la Tine?"* (Matei 25, 37-39), Dreptul Judecător va răspunde cu dumnezeiască dreptate: *"Întrucât ați făcut unuia dintre acești frați ai Mei, prea mici, Mie Mi-ați făcut"* (Matei 25-40). Toată lucrarea vieții noastre este subsumată ideii teologice că ajungerea la Dumnezeu se face doar prin slujirea semenilor, așa cum am face-o pentru Dumnezeu.

În acest sens, prin Sfântul Pavel, se leagă tematica pericopei Apostolului de astăzi cu întreaga problemă teologică-antropologică a aproapelui, conform căreia putem ajunge la Dumnezeu doar prin slujirea semenilor, sau putem ajunge – Doamne ferește! – dincolo. Fiindcă, știți cum le-a zis celor de-a stânga: *"Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic"*, pentru că nu Mi-ați dat să mănânc, nu Mi-ați dat să beau, nu Mi-ați slujit, nu M-ați văzut, nu M-ați înțeles, nu M-ați făcut cunoscut. Și vor întreba și ei: când? Și le va zice: *"Întrucât n-ați făcut unuia dintre aceștia, Mie nu Mi-ați făcut!"* (Matei 25, 41-46).

Ziceam că prin cuvintele Sfântului Pavel cuprinse în Apostolul de astăzi Sfânta Biserică leagă problema slujirii aproapelui de cea a Sfântului și Marelui Post, care începe de mâine, fiindcă astăzi duminica se mai numește și Duminica lăsatului sec de carne. De aceea, cuviincios este pentru orice creștin ca în săptămâna ce urmează să nu mai mănânce decât brânză, lapte, ouă, fiind numită "săptămâna brânzii", iar de duminica viitoare să înceapă a posti deplin.

Ce semnificație are postul pentru creștini? Semnificația pe care o va evidenția și Sfântul Pavel, aceea de a te abține, de a-ți pune trupul în frâu. Pentru că mâncarea în sine nu e nici bună, nici rea; mâncarea este elementul nutritiv care te ajută să-ți hrănești trupul. A fi în situația binecuvântată de a-ți struni trupul și a-l pune sub pază dumnezeiască și sub ascultarea sufletului înseamnă a posti. Fiindcă postul nu se referă numai la trup, nu privește numai mâncarea, ci se referă la tot ceea ce înseamnă acțiunea cuiva răsfântă asupra semenilor din iubire pentru Hristos. De aceea, nu poți, în același timp, să postești și să înjuri, să postești și să furi, să postești și să curvești, să postești și să minți, fiindcă așa ceva nu e de conceput. Nu e post. Realizați, deci, că postul este împreună-lucrarea trupului și a sufletului răsfântă asupra întregii tale făpturi, așa încât aceasta să devină o curată ofrandă adusă dragostei Domnului nostru Iisus Hristos. Iar aceasta trebuie oferită mai ales în perioada postului, când trebuie să înțelegi exact ce înseamnă a fi aproape de Dumnezeu și ce înseamnă a fi departe; ce înseamnă a-L sluji pe Dumnezeu și ce înseamnă a-L ignora; ce înseamnă a fi în a Sa sfântă pază și ce înseamnă a te lipsi de aceasta, perioadă când poți fi o pradă ușoară în ghiara celui viclean.

Realitatea dumnezeiască, căreia noi se cuvine să ne supunem, pleacă de la cunoștința revelată că *"există un singur Dumnezeu-Tatăl, din Care sunt toate și noi întru El; și un singur Domn-Iisus Hristos, prin Care sunt toate și noi prin El"* (v. 6). Dar, zice mai departe Sf. Pavel, *"nu toți au această cunoștință"* (v. 7) și conștiință, fiindcă unii, precum arătam, n-au conștiința prezenței lui Dumnezeu în viața noastră și a dreptății lui Iisus Hristos, prin care ni se cere socoteală de tot ceea ce facem. Au pierdut această conștiință. De aceea se pornesc împotriva semenilor cu ură, cu dispreț, cu fapte și gânduri rele, pentru că socot că nu-i trage nimeni la răspundere; de aceea nici nu socotesc de cuviință să ceară iertare de la Dumnezeu.

Multe din păcatele incriminate mai sus le avem și noi. Însă știm că scăpăm de ele prin Taina Sfântă a Pocăinței. Aceasta este diferența tranșantă între păcatul împotriva Duhului Sfânt, care nu se iartă niciodată, pentru că omul care-l comite nu simte nevoia

să-și ceară iertare de la Dumnezeu, și păcatele creștinilor, care câteodată nu sunt mai mici, dar pentru care ei simt imperioasă trebuință să ceară iertare de la Dumnezeu, hotărându-se de a nu le mai săvârși.

Să revenim la exemplul postului. Un creștin nu vrea să postească, socotind că mâncarea nu-i face nici bine, nici rău și atunci mănâncă. Hotărârea lui nu rămâne însă fără urmări asupra apropiatului. Pentru că - zice Sfântul Apostol Pavel - deși, *"nu mâncarea ne va pune înaintea lui Dumnezeu. Căci nici dacă vom mânca, nu ne prisosește, nici dacă nu vom mânca, nu ne lipsește. Dar, vedeți ca nu cumva această libertate a voastră să ajungă poticnire pentru cei slabi"* (v. 8-9). Cel slab este privit aici din punctul de vedere al celui care se socotește superior și care poate zice: eu n-am nevoie de post, eu n-am nevoie de rugăciune, n-am nevoie de nimic din ce faceți voi! "Slabii" fiind noi, fiindcă așa ne socotesc cei care ne disprețuiesc. Oamenii se socotesc "tari" când au, ce? bani, poziție socială, relații. Atunci sunt tari și mari. Iar ceilalți, care n-au așa ceva, sunt mici, sunt slabi pământului, sunt neluați în seamă ai lumii. Dar atunci, avertizează Pavel, vezi ca nu cumva libertatea pe care ți-o iei tu, cel tare, să fie în detrimentul celor pe care tu îi disprețuiești.

Duminica trecută aflasem, tot de la Sfântul Apostol Pavel, un fapt care ne-a pus, de asemenea, probleme: libertatea mea nu-mi dă dreptul să fac tot ceea ce vreau. Libertatea mea trebuie circumscrisă, după învățătura Mântuitorului Hristos, la slujirea și nu la disprețuirea semenilor noștri. Dacă fac ceva rău, lucrarea aceasta poate să aducă prejudiciu semenului meu. Prin naștere toți suntem egali. Nimeni n-a ieșit din pântecele maicii sale miliardar și nici prim-ministru, ci toți am ieșit egali și ne vom întoarce în pământ în aceeași egalitate. Deși ai crede că unii se întorc foarte pompos, totuși în fața lui Dumnezeu suntem egali, iar la Judecata la care ne cheamă astăzi Dreptul Judecător toți avem șanse egale. Pornim de la o poziție egală, aceea că toți pot moșteni Împărăția lui Dumnezeu dacă au acceptat în viața lor pe Hristos. Conform învățăturii Sale, nu numai că trebuie să-l slujim pe semenul nostru cât mai conștiincios, dar nici nu trebuie să-l facem să sufere.

Revenind la cuvântul Sfântului Pavel, observăm că una din libertățile pe care și le îngăduie cel "tare" este să-l ofenseze pe aproapele său, să-l facă să sufere. Poate că nu-l fură, poate că nu-l minte, poate că nu-l înșală, dar îl face să sufere prin grandomania sa. Nu ți s-a întâmplat niciodată ca unul dintre prietenii tăi de odinioară, care acum e mare și "tare", să nu te mai vadă, să nu te mai bage în seamă? Asta te face să suferi. Iar orice fapt care îl face pe semenul nostru să sufere este un rău ce poate duce, la momentul Judecării lui Dumnezeu, în partea celor de-a stânga. Atenție, deci: Nu trebuie neapărat să te desculpi, zicând că n-ai omorât pe nimeni, n-ai furat, mințit, înșelat etc., căci numai dacă ai făcut pe cineva să sufere ești tot atât de vinovat ca și atunci când l-ai fi păgubit cu ceva.

Iată de ce, dacă se va simți cineva, pe bună dreptate, lezat din cauza ta, fapta este socotită de Sfântul Pavel ca o adevărată moarte sufletească. Căci, dacă *"va pieri prin cunoștința ta (citește aroganța ta) cel slab, fratele tău, pentru care a murit Hristos, ai lovit conștiința lui"* (v. 11-12). Auziți ce expresie extraordinară? *"Ai lovit conștiința lui"*. L-ai lovit în ceea ce are omul mai demn, în conștiința care-i păstrează verticalitatea. Când ai procedat așa i-ai dat o lovitură mai dureroasă decât cea a biciului, mai grea decât temnița. I-ai lezat interioritatea. L-ai atins în ce are el mai nobil în sine. Ai păcătuțit împotriva fraților lovindu-le conștiința, socotită de tine ca "slabă". De pildă, pe mine, ca preot, dacă mă găsește un creștin mâncând de dulce în Vinerea Mare sau într-un post oarecare pot să mă scuz, desigur, în chip obraznic, zicând că nu contează mâncarea, însă l-am lovit pe el în rațiunea credinței lui sincere, pe baza căreia el se convinsese că a posti este un lucru cuviincios și plăcut lui Dumnezeu; i-am ofensat conștiința, pierzând pe fratele meu, deși știu că anume pentru el a murit Hristos. Dar, în egală măsură, mi-am lezat propria conștiință, pentru că Mântuitorul Hristos ne pune în gardă: *"Cine va sminti pe unul dintre aceștia mai mici care cred în Mine, mai bine i-ar fi lui să i se lege o piatră de moară de gât și să fie aruncat în adâncul mării"* (Matei 18, 6). Expresia urmărește o comparație pilduitoare cu osânda veșnică, care va fi după Judecata din urmă. Mai degrabă te-ai arunca cu bolovanul de

gât în mare decât să-l lovești pe fratele tău în credința lui curată, decât să-i minimalizezi conștiința, încât el să se smintească, în urma cărui fapt poate să-și piardă credința în Dumnezeu. Dacă și preotul face așa, dacă și cutare, care merge la biserică și pe care-l consideram drept face așa, atunci eu, cel slab, ce să mai zic? – se disculpă el. Și l-am pierdut pe fratele nostru pentru nechibzuința noastră ofensatoare.

Iată de ce, iubiții mei, fapta smintelii trebuie înțeleasă ca fiind o piedică foarte mare în calea mântuirii semenului nostru, pentru care a murit Hristos. De aceea, cuviincios este pentru noi și pilduitor pentru alții este să ne hotărâm a nu face nimic din ceea ce ar putea să producă semenului nostru suferință.

De altfel, ideea aceasta, pe care vă rog s-o rețineți, se leagă și de suferințele morale pe care ni le provoacă ereticii, adică acele persoane care s-au rupt de viața Bisericii, pe care o fac să sufere prin injuriile pe care le proferează la adresa ei, lovind-o în demnitatea ei de Trup al lui Hristos, de mireasă a lui Hristos, sfântă și fără prihană (Efes. 5, 27). De vreme ce ei fac Biserica să sufere, atunci înseamnă că lucrarea lor nu-i de la Dumnezeu. Alt păcat mai mare decât acesta nici nu mai trebuie.

Atenție, dar! O lucrare care *"lovește conștiința"* – cum se exprimă Sfântul Pavel – este o lucrare rea, indiferent cum s-ar arăta ea: prin vorbe de hulă, prin dispreț, prin fapte necuviincioase, prin atitudine, prin gesturi prin mimică etc. M-am dus la cineva într-o audiență. Am bătut cuviincios la ușă. Mi s-a spus: Intră! Dar când a văzut în față un preot a strâmbat din nas. N-a zis o vorbă, dar mimica aceasta m-a făcut să mă întorc imediat înapoi jignit. Mi-a lovit conștiința. Nici măcar n-a întrebat de ce am venit. Vedeți în câte feluri pot interveni acțiuni care să lovească conștiința semenilor? Să-i lovească în demnitatea lor? Pentru că, printre alte multe valori, Creștinismul este și religia demnității. Mântuitorul Hristos pe când era dus la judecată a fost lovit de un servitor al arhiereului Anna. Atunci a întrebat cu demnitate: *"Dacă am vorbit rău, dovedește că este rău, iar dacă am vorbit bine, de ce Mă bați?"* (Ioan 18, 23). Așa trebuie să fie creștinul: demn! De aceea, a atenta la demnitatea semenului nostru înseamnă a face un lucru foarte grav,

pentru care, în nici un caz, nu vom primi răsplată de la Dumnezeu, ci, dimpotrivă, partea cea de-a stânga, dacă acest comportament a devenit o regulă permanentă de viață.

De aceea, iubiții mei, să fructificăm postul, mai ales slujindu-i pe semenii noștri. Să le redăm încrederea în Dumnezeu și în oameni. Să le înălțăm demnitatea de creștini. Să le întărim nădejdea în dobândirea darurilor cerești. Să le facilităm accesul la dragostea noastră jertfelnică. Să-i determinăm să se rupă de păcat pentru a putea fi cu adevărat *"liberi"* (9, 1), pentru a-și putea *"lucra mântuirea cu frică și cu cutremur"* (Filipeni 2, 12). Amin!

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII IZGONIRII LUI ADAM DIN RAI (A LĂSATULUI SEC DE BRANZĂ)

(Rom. 13, 11-14; 14, 1-4)

13, (11) Și aceasta, fiindcă știți în ce timp ne găsim, căci este chiar ceasul să vă treziți din somn; căci acum mântuirea este mai aproape de noi, decât atunci când am crezut. (12) Noaptea e pe sfârșite; ziua este aproape. Să lepădăm, dar, lucrurile întunericului și să ne îmbrăcăm cu armele luminii. (13) Să umblăm cuviincios, ca ziua: nu în ospețe și în beții, nu în desfrânări și în fapte de rușine, nu în ceartă și în pizmă. (14) Ci îmbrăcați-vă în Domnul Iisus Hristos și grija de trup să nu o faceți spre pofte. 14 (1) Primiți-l pe cel slab în credință, fără să-i judecați gândurile. (2) Unul crede că mănâncă de toate; cel slab însă mănâncă legume. (3) Cel ce mănâncă să nu disprețuiască pe cel ce nu mănâncă, iar cel ce nu mănâncă să nu osândească pe cel ce mănâncă, fiindcă Dumnezeu l-a primit. (4) Cine ești tu, ca să judeci pe sluga altuia? Pentru stăpânul său stă sau cade. Dar va sta, căci Domnul are putere să-l facă să stea.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin!

"Unde este comoara ta, acolo va fi și sufletul tău" (Matei 6, 21).

Iubiți credincioși!

Cu aceste cuvinte se încheia Sfânta Evanghelie de astăzi, în care găsim îndemnul de a purcede, în perioada aspră de post, care începe de mâine, în a conștientiza că în viața noastră spirituală trebuie să se producă schimbări de esență, așa încât să înțelegem mai întâi că sufletul nostru este nu numai comoara cea mai de preț pe care o avem de la Dumnezeu, dar este, în egală măsură, și entitatea spirituală cu care ne însoțim în Împărăția lui Dumnezeu. Pentru a înțelege acest demers se cere ca toate celelalte acte, toate celelalte lucrări ale vieții noastre să fie subsumate sufletului, care, creat ca

duh, tinde către Dumnezeu neconținut, antrenând în acest suu și trupul, de fapt întreaga noastră viață. Altfel, dăm existenței noastre prea mică valoare. Numai pe cea pământească. Pe când, de fapt, noi avem o valoare transcendentă, care întrece ca importanță și depășește ca valoare lumea aceasta și ajunge la Dumnezeu. Ajunge în veșnicie, tocmai urmându-și sufletul. Căci pentru cer am fost creați.

De aceea, porunca Mântuitorului Hristos este să nu ne legăm definitiv de cele ale pământului. Pentru că, suntem noi făcuți din pământ, dar avem drept destinație cerul. Noi doar trecem pe pământul acesta, suntem trecători pe el. Ținta noastră este cerul. Scopul nostru este Împărăția lui Dumnezeu. Acolo trebuie să teaurizăm valorile netrecătoare ale vieții noastre.

În ideea aceasta, iubitorilor, a realizării unui statut de om ceresc, pe care trebuie să-l aibă creștinul, Sfântul Pavel, în Epistola către Romani, în pericopa Apostolului pe care l-am auzit astăzi, ne îndeamnă, în chip deosebit, să fim atenți la perioada care începe astăzi. Este începutul lucrării mântuirii. *"Știți – zice Apostolul – în ce timp ne găsim, căci este chiar ceasul să vă treziți din somnul (cel de moarte); căci acum mântuirea e mai aproape de noi, decât atunci când am crezut"* (v. 11).

Așadar, iubirii mei, începutul Sfântului și Marelui Post este chiar timpul lucrării mântuirii noastre. Dar, ca să spunem exact, întreaga noastră viață este timpul mântuirii. Însă Sfânta Biserică, cunoscând cât suntem noi de neîndemânatici în a ne menține pe linia interesului de mântuire și cât de mult cădem și ne afundăm în "marele vieții", are grijă să ne pună în față perioade de post, premergătoare marilor sărbători creștine, ca în aceste răstimpuri să înțelegem cu adevărat ce înseamnă lucrarea mântuirii sufletelor noastre.

Acum – zice măritul Apostol Pavel – știm în ce timp ne aflăm, știm ce perioadă vrem să parcurgem, știm ce vreme de socotință creștină se deschide în fața noastră. Motiv serios de a nu ignora calea aceasta, de a nu o trata cu aceeași indiferență cu care tratăm îndeobște problematica sufletească în cealaltă perioadă a anului. Acum trebuie înzecite forțele, acum trebuie puse în rândul valorilor în viața noastră și acordată importanță în primul rând valorilor sufletului, care fac ca acolo, în Împărăția lui Dumnezeu, să ne

tocmim o comoară veșnică, pentru că acolo *"unde este comoara noastră, acolo va fi și sufletul nostru"* (Matei 6, 21). De dobândirea comorii cerești depinde mântuirea noastră.

Iată de ce modalitatea înțelegerii postului ca o ieșire din păcat, ca o ieșire din viața cea ticăloasă, este cea mai rezonabilă hotărâre pe care trebuie s-o ia creștinul, fiind în stare să-și zică: Gata! S-a isprăvit cu păcatul! Până aici! Destul! De acum trebuie să înceapă viața mea cea adevărată, cea înnoită, când trebuie să am puterea a stăvili păcatul. Iar postul este un ajutor de nădejde în acest sens.

Sfântul Pavel ne îndeamnă să precizăm acum, în timpul postului, statutul nostru de creștini. Fiindcă, zice el, *"Noaptea este pe sfârșite"* – înțelegând prin noapte noaptea păcatului – *"noaptea este pe sfârșite, ziua (învierii) se apropie. Să lepădăm, dar – știind aceste adevăruri – lucrurile întinericului și să ne îmbrăcăm cu armele luminii"* (v. 12).

Povățuirea aceasta dă contur precis existenței noastre creștine, de aceea sensul ei trebuie înrădăcinat statornic în viața noastră. Să nu-l mai lăsăm să treacă pe lângă noi fără folos mântuitor. Inițiativele duhovnicești pot suna frumos în urechile noastre. La un moment dat chiar ne aduc și o oarecare încântare. Dar, dacă nu le dăm posibilitatea să pătrundă în viața noastră, să devină realități factice, să devină trăire cotidiană, ele n-au nici o valoare.

De aici trebuința de a insista asupra semnificațiilor lor. Astfel, sfârșitul întinericului păcatelor, de care vorbește Apostolul, trebuie să fie nu numai stadiul revolut, depășit, precum cel al nopții, când apar zorile, ci și dorința de viață înnoită, de năzuință radioasă de a lucra cu bucurie în ziua ce a început. Noaptea a trecut. Am dorit să se sfârșească ca, în fine, să putem acționa la lumina zilei celei neînserate a lui Hristos.

Dorind ca noaptea păcatului să se sfârșească, urmează ca să ne luminăm cu lumina lui Hristos. El este *"ziua"* mântuirii cea atât de aproape de noi. În lumina lui Hristos trebuie să acționăm cu bucurie, ca să fim fiii acestei lumini (Efes. 5, 8), care dă sens și valoare vieții noastre. Valoarea existenței noastre, dacă n-am raporta-o la Hristos, ar fi una ce ne țintuiește pământului, făcându-ne să ne mulțumim numai cu cele de aici. Pe când Hristos ne

rupe din lumea aceasta și ne propulsează spre Împărăția cerurilor, înțelegând prin aceasta că noi, care suntem credincioși și căutători ai mântuirii, suntem hărăziți altei dimensiuni existențiale, prin care putem să ne înveșnicim. De aceea, trebuie ca viața pământească să ne-o punem în rânduială creștinească, *"lepădând lucrurile întunericului și îmbrăcându-ne cu armele luminii"* (v. 12). *"Întuneric"* și *"lumină"* sunt în viziunea paulină noțiuni diametral opuse. Chiar zice: *"Ce însoțire este între lumină și întuneric?"* (2 Cor. 6, 14). Gândul îi era nu neapărat la lumina siderală și la noaptea ce-i urmează, ci la *"Lumina-Hristos"*, pe care dacă și-o împrăști creștinul nu mai poate avea legătură cu întunecatul velar.

Când vine ziua omul se îmbracă și iese la muncă. Lumina lui Hristos are aceeași cerință: îmbrăcarea cu cuviință în *"armele luminii"* (v. 12) – arma de lumină însemnând atât îmbrăcăminte duhovnicească, cât și pavăza împotriva uneltitorului întunericului – și ieșirea la lucru în ogorul Domnului în vederea desăvârșirii personale și a într-ajutorării semenilor la *"lucrarea mântuirii"*.

Alt îndemn pentru perioada aceasta a postului este *"să umblăm cuviincios, ca ziua, nu în ospete și în beții, nu în desfrânări și în fapte de rușine, nu în ceartă și în pizmă; ci îmbrăcați-vă în Domnul Iisus Hristos și grija de trup să nu o faceți spre poște"* (v. 13-14). Cuvința umblării în lumina credinței impune creștinului o îmbrăcare în Hristos, adică o înveșmântare cu învățătura Lui și cu harul sfințeniei, așa încât ospetele, bețiile, desfrânările și alte fapte de rușine nu trebuie să-i mai intereseze pe creștini decât ca un termen de comparație păgân pentru *"îmbrăcarea în Domnul nostru Iisus Hristos"*.

Iubiții mei, aceste cuvinte cu care se încheie capitolul 13 din Epistola către Romani au adus la credință pe un celebru rătăcit care, ascultându-le într-o duminică precum aceasta, premergătoare Postului Mare, rostite și comentate de un mare episcop al Bisericii din Milan, Sfântul Ambrozie, s-a hotărât definitiv pentru Dumnezeu. L-au convins că trebuie să termine cu toate extravagantele vieții lui decăzute și să se îmbrace în Hristos. Este vorba de Feriitul Augustin, care, în urma sensurilor creștine imprimate în viața

lui de aceste cuvinte, a lepădat starea lui de păcătoșenie și a devenit nu numai un creștin de frunte, ci și un mare Părinte al Bisericii.

Iată, dar, ce putere are cuvântul lui Dumnezeu dacă-l lași să fie viu în viața ta, dacă îl faci să devină lucrător, să se transforme în fapte de viață, să fie cel care te pune în mișcare, te hotărăște la acțiune, îți deschide calea către Dumnezeu. Căci *"cuvântul lui Dumnezeu este: viu și lucrător și mai ascuțit decât orice sabie cu două tăișuri și pătrunde până la despărțitura sufletului și duhului (...), destoinic fiind să judece simțurile și cugetările inimii omului"* (Evr. 4, 12), adică să-i valorifice puterile și să-i judece scăderile cu imparțialitate. Iată puterea cuvântului lui Dumnezeu! Numai că puterea aceasta tu i-o dai. Tu faci ca acest cuvânt, scris undeva și inert, să devină *"viu și lucrător"*. Aceasta îți cere acum Biserica: toate învățăturile dumnezeiești care se adresează sufletului, minții și inimii, să le primești ca pe Dumnezeu Însuși; ca toate rugăciunile pe care le ascuți, le rostești sau le cânti să-ți străbată inima, făcând din ea un vas ales pentru receptarea divinului. Cântați dumneavoastră câteodată niște versuri care mie îmi plac foarte mult: *"Să faci, o! Iisuse, din inima mea, epistolă vie să scrii Tu în ea"*. Așa să faci, Doamne Iisuse, din inima mea: O carte plină de înțelesuri pentru cuvântul Tău. Înțelesuri ce ni se deschid pentru primirea realităților dumnezeiești ce străbat zarea lumii acesteia. Cuvântul lui Dumnezeu ne luminează asupra adevăratului rost pe care îl avem în viața aceasta. Să-l ascultăm, să-l împlinim și, mai cu seamă, să nu ignorăm că suntem creați în vederea dobândirii altei cetățenii decât cea pe care o trăim în zilele trupului nostru.

Iată de ce, încă trăind noi pe pământ, trebuie *"să ne îmbrăcăm în Domnul nostru Iisus Hristos"* (v. 14), ceea ce dă o înțelegere în plus asupra a ceea ce am numit pătrunderea cuvântului lui Hristos în viața noastră, dar și cuprinderea noastră de acest cuvânt. De aceea, *"îmbrăcarea"* în Iisus Hristos este un concept creștin cu o încărcătură spirituală cu totul deosebită. Pentru a-l înțelege plecăm de la imaginea îmbrăcămînții pe care o purtăm pe trup. Un om cuviincios nu se va îmbrăca în haine murdare, atât pentru a se suporta pe sine, cât și pentru a-i face pe cei din jurul său să-l poată suporta. Așa trebuie înțeleasă și îmbrăcarea în Hristos. Îmbrăcăminte dă

aspect cuviincios exteriorului meu. Îmbrăcarea în Hristos înseamnă asumarea de către mine a întregii învățături a lui Hristos, pe care trebuie s-o potrivesc pe mine ca pe o îmbrăcămintă care îmi individualizează personalitatea. Cum după o anume uniformă îl cunoști pe un anume om, tot astfel, după îmbrăcarea în costumația dată de învățătura creștină, cunoști pe creștinul în ființa căruia *"a prins chip Hristos"* (Gal. 4, 19).

Chipul, icoana lui Hristos s-a imprimat în personalitatea creștinului dându-i o individualitate inconfundabilă. Această metamorfoză s-a petrecut – zice Sfântul Pavel – în urma unei adevărate *"dureri de naștere"* (Gal. 4, 19), unei adevărate "faceri" spirituale, așa încât *"îmbrăcarea în Hristos"* nu are numai aspect exterior, ci coboară adânc în făptura creștinului schimbându-l radical. Aceasta este "metanoia", pocăința adevărată, atât de mult clamată de Sfântul Ioan Botezătorul și de Mântuitorul Însuși, Care Și-a început activitatea mesianică în public tocmai cu chemarea la o schimbare profundă: *"Pocăiți-vă, că s-a apropiat Împărăția cerurilor"* (Matei 4, 17). Vedeți, dar, că nu numai din exterior, ci și pe dinlăuntru ne putem îmbrăca în Iisus Hristos. "Îmbrăcarea" cuviincioasă, dar responsabilă, a tuturor învățăturilor de credință, a tuturor sentimentelor de înaltă conștientizare a ideii de Dumnezeu trebuie în așa fel înțeleasă încât să devină proprie ființei noastre.

Sfântul Apostol Pavel aici (v. 14), ca și în Epistola către Efeseni, gândește îmbrăcarea în Hristos și ca pe o adevărată protejare a noastră împotriva imixtiunilor diavolului, asemănată de el cu o armură folosită cu succes în "războiul nevăzut" cu acest inamic, încât să devenim imuni la toate "uneltirile" lui. Să auzim textul din Efeseni (6, 11-17) care întregeste în chip fericit imaginea *"îmbrăcării în Hristos"* din pericopa Apostolului de astăzi: *"Îmbrăcați-vă cu toate armele lui Dumnezeu, ca să puteți sta împotriva uneltirilor diavolului (...). Pentru aceasta luați toate armele lui Dumnezeu, ca să puteți sta împotriva în ziua cea rea și, toate biruindu-le, să rămâneți în picioare. Stați, deci, tari, având mijlocul vostru încins cu adevărul și îmbrăcându-vă cu platoșa dreptății. Și încălțați picioarele voastre, gata fiind pentru vestirea Evangheliei păcii. În toate luați pavya credinței, cu care veți putea să stingeți*

toate săgețile cele arzătoare ale vicleanului. Luați și coiful mântuirii și sabia Duhului, care este cuvântul lui Dumnezeu".

A se observa că aici Sfântul Pavel ia ca termen de comparație pentru îmbrăcămintea ostașului lui Hristos pe ostașul roman, a cărui îmbrăcămintă militară era concepută în așa fel încât să fie totdeauna biruitor. Deci, îmbrăcarea în Hristos nu numai că trebuie să dea sens vieții tale, conferindu-i dimensiune cerească, dar, în egală măsură, să te apere, punându-te sub stăpânirea lui Hristos, în slujba lui Hristos. Numai așa ești un om apărat, dar în același timp și unul bine pregătit să-i aperi și pe alții. În felul acesta se consolidează încă de pe pământ Împărăția cerurilor, iar stăpânirea lui Hristos devine scut de apărare și prilej de doxologie, de slăvire pentru Dumnezeu, Care ne apără. Căci așa ne rugăm în ecfonisul pe care-l rostește preotul în timpul Sfintei Liturghii, înainte de cântarea Heruvicului: "Ca sub stăpânirea Ta, totdeauna fiind păziți, Ție slavă să înălțăm: Tatălui și Fiului și Sfântului Duh".

Iubiților! Pe lângă armele spirituale enumerate mai sus, care dau statutul unui creștin invincibil în "războiul cel nevăzut", Sfântul Pavel, în pericopa Apostolului de astăzi, face referire și la post, socotindu-l un element determinant în înțarmarea de care vorbeam. Vă spuneam duminica trecută că sunt unii care postesc și unii care nu postesc în această perioadă a Păresimilor. Postul, ca angajare a creștinului în slujba lui Hristos, este o problemă de opțiune personală. Vrei sau nu vrei? Aceasta-i problema! Dacă vrei, poți să folosești postul ca pe un element, ca pe un accesoriu indispensabil în construirea eșafodajului apărător împotriva diavolului, după însuși cuvântul Mântuitorului, Care precizează dumnezeiește, că *"acest soi de demoni nu iese decât numai cu rugăciune și cu post"* (Matei 17, 21).

Dacă vrei, poți să faci din el o adevărată valoare religios-morală cu care să-ți pui în frâu pornirile pătimase, energia ta oferind-o, cu ajutorul postului, lui Hristos și mântuirii tale personale. Dacă îți dai seama de puterea și de eficacitatea acestui instrument spiritual, atunci postește! Însă dacă nu vrei să beneficiezi de tot acest aport substanțial în procesul mântuirii tale, devenind pradă ușoară pentru cel rău, care se insinuează atât de dibaci în pornirile tale nestă-

vilite prin post și dacă vrei să contrazici, prin atitudinea ta potrivnică postului, învățătura lui Hristos, precis conturată în această problemă, ca și porunca Bisericii referitoare la acest exercițiu de voință, atunci nu posti!

Numai că, fie o opțiune, fie cealaltă, nu trebuie să dea prilej de învrăjbire sau de acuzații jignitoare între creștini. Cuminte, în această privință, este să ascultăm sfatul Sfântului Pavel: *"Cel ce mănâncă să nu disprețuiască pe cel ce nu mănâncă, iar cel ce nu mănâncă să nu osândească pe cel ce mănâncă"* (Rom. 14, 3). De restul se îngrijește Dumnezeu, rânduind fiecăruia după *"încredințarea pe care o are în mintea lui"* (v. 5). Amin!

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII 1 DIN POST, A ORTODOXIEI

(Evr. 11, 24-26, 32-40)

11 (24) Prin credință, Moise, când s-a făcut mare, n-a vrut să fie numit fiul fiicei lui Faraon, (25) ci a ales mai bine să pătimească cu poporul lui Dumnezeu, decât să aibă dulceața cea trecătoare a păcatului, (26) socotind că batjocorirea pentru Hristos este mai mare bogăție decât comorile Egiptului, fiindcă se uita la răsplătire. (32) Și ce voi mai zice? Căci timpul nu-mi va ajunge, ca să vorbesc de Ghedeon, de Barac, de Samson, de Ieftae, de David, de Samuel și de prooroci, (33) care prin credință au biruit împărății, au făcut dreptate, au dobândit făgăduințele, au astupat gurile leilor, (34) au stins puterea focului, au scăpat de ascuțișul sabiei, s-au împuternicit, din slabi ce erau s-au făcut tari în război, au întors taberele vrăjmașilor pe fugă; (35) unele femei și-au luat pe morții lor înviați. Iar alții au fost chinuiți, neprimind izbăvirea, ca să dobândească mai bună înviere; (36) Alții au suferit batjocură și bici, ba chiar lanțuri și închisoare; (37) au fost uciși cu pietre, au fost puși la cazne, au fost tăiați cu fierăstrăul, au murit uciși cu sabia, au pribegit în piei de oaie și în piei de capră, lipsiți, strâmtorați, rău primiți. (38) Ei, de care lumea nu era vrednică, au rătăcit în pustii și în munți și în peșteri și în crăpăturile pământului. (39) Și toți aceștia, mărturisii fiind prin credință, n-au primit făgăduința, (40) pentru că Dumnezeu rânduisese pentru noi ceva mai bun, ca ei să nu ia fără noi desăvârșirea.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Credința este încredințarea despre cele nădăjduite și dovedirea lucrurilor nevăzute" (Evr. 11, 1).

Iubiți credincioși!

Definirea credinței de către Sfântul Pavel, - drept *"încredințarea despre cele nădăjduite și dovedirea lucrurilor nevăzute"*, are corespondent în Sfânta Evanghelie de astăzi, în cuvântul pe care

l-a adresat Filip lui Natanael: "*Vino și vezi!*" (Ioan 1, 46). Iată cum s-au derulat evenimentele premergătoare acestei ingenioase invitații de mare bun simț, pe care oricine o poate adresa semenului său, încă nehotărât, de a-L urma pe Domnul Hristos. După Botez, când Ioan L-a arătat tuturor celor prezenți pe Domnul Iisus Hristos ca fiind "*Mielul lui Dumnezeu care ridică păcatul lumii*" (Ioan 1, 29), doi dintre ucenicii Botezătorului și anume Andrei și Ioan, viitori Apostoli ai Mântuitorului, au fost îndemnați, chiar de Ioan, să-L urmeze pe Iisus. Aceștia au venit la Domnul, iar în ziua aceea au rămas împreună.

Încărcați duhovnicește au plecat la ai lor, ca să-I înștiințeze și pe aceștia că Iisus din Nazaret este Adevăratul Mesia, Cel așteptat de veacuri. Ioan i-a vorbit despre Mesia-Hristos fratelui său, Iacov, iar Andrei fratelui său, Petru, care a dorit să-L cunoască imediat pe Iisus. Cu această ocazie Domnul i-a schimbat numele din Simon în Petru, ceea ce se tâlcuiește "*piatră*" (Ioan 1, 42). Aceștia patru, la rândul lor, au adresat cuvânt de îndemn pentru cunoașterea lui Mesia – Personalitatea centrală a întregii istorii a poporului Israel – și unor prieteni de-ai lor. De pildă, i-au vorbit unuia ce se numea Filip, originar din Betsaida Galileii, ca și Andrei și Petru. Filip, entuziasmat, cum sunteți dumneavoastră astăzi că ați venit la sfânta biserică să ascultați cuvântul lui Dumnezeu, entuziasmat, deci, că a avut bucuria nesperată să-L vadă pe Mesia, a mers și el la un alt prieten, cu numele Natanel, și i-a zis: "*Am aflat pe Acela despre Care au scris Moise în Lege și proorocii, pe Iisus din Nazaret*" (Ioan 1, 45). Cum toți evreii considerau că Mesia are să vină din Iudeea, provincia Galileea fiind socotită nedemnă ca din mijlocul ei să se ridice Mesia, din cauza faptului că populația evreiască de aici se amestecase cu neamuri străine, alterând astfel învățătura lui Moise, Natanel, originar și el din Galileea, împărtășește opinia generală că provincia sa este nevrednică să-L dea pe Mesia. De aceea, fără ezitare, se exprimă: "*Din Nazaretul (Galileii) poate să iasă ceva bun?*" La o îndoială atât de mare, Filip n-a avut alt argument decât acesta: "*Vino și vezi!*" (Ioan 1, 46).

Pe această pertinentă invitație aș vrea să urzesc cuvântul meu de astăzi. "*Vino și vezi!*" Vino și încredințează-te despre cele nă-

dăjduite și bucură-te despre dovedirea realităților celor nevăzute. Pentru că credința este, prin excelență, dovedirea, pentru sensibilitatea noastră și mai cu seamă pentru conștiința noastră, a adevărilor care depășesc posibilitatea noastră normală de înțelegere.

De aceea, singura și sigura modalitate de argumentare a unor realități ce transcend puterea noastră de înțelegere după modelul uman, prin care putem să le percepem deplin, este aceasta: *Vino și convinge-te!*

Poate că ce-ți vestesc eu de la amvon nu este îndestulător în a dovedi bunătatea lui Dumnezeu, dragostea și frumusețea inexpriabilă a prezenței Sale în viața ta. Poate că, informându-te din cărți, n-ai reușit îndeajuns să pătrunzi înțelesurile subtile ale lucrării lui Dumnezeu în lume și în viața ta. De aceea, cel mai indicat demers personal în această privință este: "*Vino și vezi!*" Peste câteva momente vom avea un îndemn de felul acesta, pe care îl vom rosti către aceia dintre dumneavoastră care vor veni să se împărtășească cu Trupul și Sângele Domnului nostru Iisus Hristos: "*Gustați și vedeți că bun este Domnul!*" (Ps. 33, 8). Și "cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste, apropiați-vă!"

Așadar, după ce ai venit, ai văzut și te-ai convins, începi să te umpli de Hristos. Începi să viețuiești în Hristos, cu Hristos, pentru Hristos. Iar toată această negrăită și nesperată acțiune se datorează numai și numai dragostei Sale, care L-a determinat să vină în lume și să mântuiască pe toți oamenii, inclusiv pe tine și pe mine. Dar de aici și până la avea îngăduința de a te împărtăși cu Trupul și Sângele Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, de a putea gusta ceea ce îngerii n-au căderea s-o facă - după expresia Sfântului Ioan Gură de Aur - de a putea mânca hrana ce ți se dă "spre iertarea păcatelor și spre viața de veci", de a putea să te vindeci cu "doctoria nemuririi", înțelegerea acestei oferte dumnezeiești depășește orice posibilitate a rațiunii noastre. Mintea, neluminată de credință, refuză să creadă că Dumnezeu Ți se dă, Ți se oferă spre hrană, El Care este Duh absolut. Dar dacă mintea noastră este luminată, încălzită și potențată de credință – reține! de credință – atunci vino și vezi! Vino și convinge-te! Vino și nu mai rămâne de parte de Izvorul vieții, nu mai ignora și amâna momentul adăpării

tale din Izvorul nemuririi. Nu mai rămâne departe de Acela Care S-a dat pe Sine pentru ca tu să te eliberezi, Care a murit pentru ca tu să nu mai mori. Astăzi, am citit în mod special cu glas tare rugăciunile de la anafora Liturghiei Sfântului Vasile cel Mare, ca să auziți spunându-se, de pildă, că Hristos S-a dat schimb pentru tine. În loc să mori tu, a murit Hristos Dumnezeu. În loc să suferi tu, a suferit pe Cruce Dumnezeu. Dar El a înviat, a biruit pentru tine, ca tu să înviezi. Cu o condiție. Prin Sfântul Pavel aflăm care este condiția: împreună pătimirea ta cu Hristos: *"Căci vouă vi s-a dat harul, nu numai să credeți în Hristos, ci să și pătimiți pentru El!"* (Filip. 1, 29).

Bunătatea lui Dumnezeu, prin care Îl primim pe Domnul Hristos în viața noastră, constă în faptul că Mântuitorul a împlinit toate câte a viețuit pe pământ, ca tu să poți să te împărtășești nu numai de darurile Sale duhovnicești, întru lucrarea Lui mântuitoare, ci chiar să te împărtășești cu Însuși Trupul și Sângele Său, ceea ce este dovada supremă a iubirii dumnezeiești.

Dar, ține minte! Ospățul credinței, de care tu te împărtășești astăzi și pe care nu de puține ori îl refuzi, pentru că te ții patimile priponit departe de Hristos, L-a pregătit Logosul dumnezeiesc cu multe veacuri înainte de venirea Sa în Trup. Anume pentru tine L-a pregătit prin toți sfinții și dreptii Vechiului Testament. Ei au pregătit lumea pentru venirea lui Mesia. În acest sens, cărțile Vechiului Testament sunt pline de referiri la acel moment binecuvântat, când cerul se va uni din nou cu pământul, când Dumnezeu Se va împăca cu oamenii.

De aceea, în pericopa Apostolului de astăzi se aduce cinstire deosebită tuturor personalităților religioase din Vechiul Testament care au făcut câte le-a stat în putință ca tu să poți să-L înțelegi pe Hristos, să-L primești pe Iisus drept Hristos-Mesia. Ei au râvnit vremea lui Mesia, dar n-au avut ceea ce ai tu; ei au nădăjduit, dar tu te bucuri de împlinirea acestei nădejdi; ei au sperat, iar tu ești deja întru realizarea acestui act de bunătate dumnezeiască, act cum altul mai mare, pentru înnobilarea noastră spirituală, nu există. După cuvântul Mântuitorului: *"Aici se adevărește cuvântul că unii sunt semănătorii și alții secerații. Eu v-am trimis să secerați*

ceea ce voi n-ați muncit; alții au muncit și voi ați intrat în munca lor" (Ioan 4, 37-38).

Iată cum evidențiază pericopa Apostolului de astăzi personalitatea lui Moise, conducătorul poporului ales, în vremea ieșirii lui din robia Egiptului: *"Prin credință – aceeași credință care este încredințarea celor nădăjduite și dovedirea lucrurilor nevăzute – prin credință Moise, când s-a făcut mare, n-a vrut să mai fie numit fiul fiicei lui Faraon – și acum vă rog să fiți atenți – ci a ales mai bine să pătimească cu poporul lui Dumnezeu, decât să aibă dulceața cea trecătoare a păcatului, socotind că batjocorirea pentru Hristos – adică Jertfa lui Hristos pe Cruce, socotită ca moarte umilitoare – socotind, deci, că batjocorirea pentru Hristos este mai mare bogăție decât comorile Egiptului, fiindcă se uita la răsplătire"* (v. 24-26).

Iată dar, iubii mei, un bun exemplu de urmat pentru noi. Căci mulți dintre noi ne întrebăm: Cum să fac să ajung la Dumnezeu? Urmând pildele de statornicie în credință ale sfinților din ambele Testamente și, observând cum au procedat ei, să facem și noi așijderea. Ideea este să râvnești pe Dumnezeu mai mult decât orice în lumea aceasta. Să nu-L așezi pe Dumnezeu pe locul doi, pe locul trei, pe locul nouă, ci Domnul Dumnezeuul tău să fie lumina ochilor tăi, să fie puterea de înțelegere a rațiunii tale, să fie simțământul care înmoaie cerbicia ta cea păcătoasă, ca să nu te mai îndepărtezi de El. Să-L lași pe Dumnezeu să-ți câștige viața. Să-I dai posibilitatea lui Hristos să te cuprindă, să-L lași pe Dumnezeu să vieze întru tine și tu prin El, să grăiască prin graiul tău, să înțelegi prin înțelegerea Sa, să iubești prin iubirea Sa, așa încât *"Dumnezeu să fie totul în toți"* (1 Cor. 15, 28). Asta ți se cere! Moise, dacă rămânea ca fiu al fetei lui Faraon, ajungea cu siguranță Faraon, dar el a rămas cu poporul lui, a rămas cu cei obidiți și apăsați. A rămas cu poporul lui pentru că îl iubea.

Rămâi și tu cu poporul tău, în credința cea sfântă și dreaptă a înaintașilor tăi? Pentru că tocmai în aceasta constă valoarea noastră. Noi suntem valoroși în lume cu specificul nostru inconfundabil: creștini ortodocși de stirpe latină. Altfel ne pierdem identitatea într-o Europă descreștinată și amalgamată. Și chiar dacă Apusul nu ne bagă în seamă, tocmai pentru că suntem ortodocși – preferabil,

după ei, ar fi fost să fim catolici, ori protestanți sau neoprotestanți – să nu uităm că suntem în seama lui Dumnezeu. Fiindcă dacă luăm răsplata de la oameni nu mai suntem vrednici de răsplata lui Dumnezeu.

Așadar, valoarea noastră, iubirii mei, constă în Ortodoxia noastră. Și astăzi, prin excelență, în Duminica primă din post, ne cinstim credința cea dată nouă de Mântuitorul Hristos prin Sfinții Apostoli și moștenită de la strămoșii noștri. Să n-o lepădăm! Este a noastră. Am supt-o cu laptele de la pieptul mamelor noastre, a fost sfințită cu sângele curs din rănilor taților noștri morți pe front pentru credință și neam. Cum este posibil ca cineva să se lepede de credință după cum bate vântul intereselor necreștine și meschine? Ce interes mai mare avem decât acela să ne mântuim?

Acesta este adevărul care nu trebuie să treacă pe lângă tine fără să-i înțelegi clar mesajul contemporan: *"Batjocorirea lui Hristos – și de aici batjocorirea ta pentru Hristos, sau batjocorirea noastră ca popor pentru Hristos – este mai mare bogăție decât comorile"* Europei secularizate.

Tot în Apostolul de astăzi, Sfântul Pavel, în euforia făgăduințelor date nouă de Dumnezeu, prin dreptii Vechiului Testament, le evidențiază tăria credinței, zicând: *"Prin credință au biruit împărații, au făcut dreptate, au dobândit făgăduințele, au astupat gurile leilor, au stins puterea focului, au scăpat de ascuțișul sabiei, s-au imputernicit, din slabi ce erau s-au făcut tari în războaie, au întors taberele vrăjmașilor în fugă"* (v. 33-37).

Prin credință și în viața noastră se petrec atâtea fapte minunate, iubirii mei. Fiecare ați putea istorisi una, două sau mai multe asemenea fapte din viața dumneavoastră, în care credința a avut rolul precumpănitor în realizarea lor, căci altfel ar fi fost imposibil de împlinit. Puterea credinței pe care o mărturisești constă în puterea adevărului care rezidă în ea. Aceasta este puterea noastră. Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan, în prima sa Epistolă, prinde acest adevăr într-o formulare extrem de succintă, tocmai ca să n-o uităm: *"Aceasta este biruința care a biruit lumea: credința noastră"* (5, 4). Să nu uităm, așadar, sau să ignorăm că, într-adevăr, puterea noastră stă în credința noastră, rezidă în Mântuitorul Hristos, Cel pe care

Il mărturisim prin credința noastră, nu în ademenirile Apusului, pentru acceptarea cărora ni se cere să plătim mai ales cu credința noastră, cu sufletul nostru. Dacă-L pierdem pe Hristos, am pierdut iremediabil totul. Să nu ne amăgim, frații mei. Europa Apuseană este aproape păgână. Ea profesează un păgânism, cu nuanță hedonistă și luciferică, pe care dorește cu sârg să ni-l importe și nouă, cu întreaga lui cohortă de anormalități. Uneltitorul răului știe că cei din Răsărit au rămas mult mai legați de credința creștină. De aceea uneltește el asupra credinței noastre, asupra sfintei noastre Ortodoxii, prin invazia păgânismului din lumea apuseană, prin invazia sectelor de dincolo de Ocean, cu scopul să divizeze, în plan religios, poporul român, ca să poată fi mai ușor de supus și manevrat. De altfel, asupra întregii Ortodoxii se încearcă această destabilizare.

Dar să nu ne temem! Atenționarea Domnului nostru Iisus Hristos este aceasta: *"Nu vă temeți de cei ce ucid trupul, iar sufletul nu pot să-l ucidă"* – aceștia au fost prigonitorii de totdeauna ai creștinilor – *temeți-vă mai degrabă de cei care pot și sufletul și trupul să-l piardă în gheena"* (Matei 10, 28) – aceștia sunt cei din invazia păgână din Apus și de peste Ocean. Dacă suntem îndeajuns de vigilenți nu ni se poate întâmpla nimic rău și credința noastră nu va avea nimic de suferit, încredințați fiind că *"nici porțile iadului nu o vor birui"* (Matei 16, 18). Când ne rugăm, mărturisim Domnului că *"dreptatea Ta este în veac și cuvântul Tău este Adevărul"*. De aici reiese încredințarea că dacă nu vom ceda, *"nimeni nu va prăda cetatea noastră"*.

De aceea, vă chem, iubitorilor, pe dumneavoastră, cei puternici în credință, să duceți cuvânt de întărire în Hristos celor de acasă, celor care încă dorm în timp ce Hristos se jertfește pentru noi! Să nu-i lăsați să doarmă în moartea păcatului! Treziți-i cu cuvântul Scripturii: *"Deșteaptă-te cel ce dormi și te scoală din morți și te va lumina Hristos!"* (Efes. 5, 14).

Timpul Sfântului și Marelui Post este timpul trezirii sufletești, al resurecției duhovnicești. Este timpul de întoarcere la valorile părinților noștri. Este timpul întoarcerii la credința părinților noștri, pe care am uitat-o sau am desconsiderat-o, pe care o neglijăm sau

o subțiem după mintea noastră trândavă, care vrea să elimine fără scrupule din tezaurul credinței tot ceea ce socotește că-i impune un efort. Iar postul înseamnă un efort. De aceea mulți îl calcă, spre a lor păgubire sufletească. Dar nimeni nu le-a dat dezlegarea aceasta.

Iubiții mei, realitatea credinței pe care ați venit astăzi s-o mărturisiți este cea mai reală dintre realitățile lumii. Mântuirea este dorirea cea mai de dorit dintre toate doririle pământului. Hristos Iisus este Prietenul cel mai fidel dintre toți prietenii noștri din lumea aceasta. Îl rugăm: *"Rămâi cu noi!"* (Luca 24, 29), și El stă cu noi. Nu ne părăsește niciodată, chiar când noi Îl părăsim. N-a dat niciodată semn că nu ne-ar mai iubi, deși noi de multe ori iubim mai mult lumea decât pe Hristos. Atunci Iisus Domnul ne iubește și mai tare și mai mult, pentru că *"nu vrea moartea păcătosului, ci să se întoarcă și să fie viu"* (Iezechiel 18, 23; 33, 11). Pentru că zice Scriptura: *"unde s-a înmulțit păcatul, prisosește harul"* (Rom. 5, 20).

De aceea, iubiților, să înțelegem oceanul de iubire a lui Dumnezeu față de noi și să ne înduplecăm a-L iubi, urmându-L, știind că *"Dumnezeu cu noi este! Înțelegeți neamuri și vă plecați! Căci cu noi este Dumnezeu!"* Așa ați mărturisit, melodios, seară de seară, în săptămâna aceasta: *"Auziți toate neamurile, căci cu noi este Dumnezeu! Cei puternici plecați-vă! Căci cu noi este Dumnezeu!"*

Că Dumnezeu este cu noi este un adevăr fără tăgadă. Întrebarea care se pune și se impune este dacă și noi suntem cu Dumnezeu? Această problemă trebuie să ne frământa conștiința. Căci *"dacă Dumnezeu este cu noi, cine este împotriva noastră?"* (Rom. 8, 31), întreabă cu plinătate Apostolul, intuind îndoiala noastră și căutând să dea fundament încredințării că, avându-L pe Dumnezeu de partea noastră, n-avem motiv *"a ne teme când vom grăi cu vrăjmașii noștri în porți"* (Ps. 126, 5).

Iată motivație serioasă pentru care, în privința modelelor ce trebuie să ne îndemne spre întărirea și fructificarea mântuitoare a credinței noastre, trebuie să facem apel – după îndemnul Apostolului de astăzi – inclusiv la sfinții și dreptii Vechiului Testament. *"Ei, de care lumea nu era vrednică, deși, mărturisiți fiind prin credință, n-au primit cele ce fuseseră făgăduite, pentru că Dumnezeu*

rânduise pentru noi ceva mai bun, ca ei să nu ia fără de noi desăvârșirea" (v. 38-40).

Ei au nădăjduit, noi ne bucurăm de realizarea acestei nădejdi. Ei L-au dorit pe Mesia, noi Îl vedem pe Hristos. Îl purtăm pe Hristos în mâini și în suflete, Îl gustăm pe Hristos. De aceea, îndemnul Apostolului Filip către Natanel, care zice: *"Vino și vezi!"*, trebuie să rămână încrustat adânc în conștiința ta. Pentru că, dacă tu te bucuri cu adevărat de ceva în lumea aceasta, adică de Hristos, se datorează acestor Sfinți, de care nici lumea, nici noi nu suntem vrednici. Totuși, în aceasta constă marea, nespusa, nețărmurita iubire a lui Dumnezeu pentru noi, că a dorit ca noi să ne bucurăm primii de roadele mântuirii prin Hristos. Iar dacă nu realizezi la gradul cel mai înalt că ești sub paza lui Dumnezeu, că Hristos "este cu noi în toate zilele" vieții noastre (Matei 28, 20), atunci înseamnă că absolut nimic nu te mai mișcă în lumea aceasta, devenind un insensibil ce-și periclitează mântuirea.

De aceea, cunoscând *"în ce timp ne găsim, căci este chiar ceasul să ne trezim din somnul (cel de moarte), căci acum mântuirea este mai aproape de noi, decât atunci când am crezut"* (Rom. 13, 11), cuviincios și bine primit înaintea Mântuitorului sufletelor noastre este *"să lepădăm orice povară și păcatul care grabnic ne împresoară și să alergăm cu stăruință la lupta ce ne stă înaintea, cu ochii ațintiți asupra lui Iisus Hristos, începătorul și plinitorul credinței noastre"* (Evr. 12, 1). Amin!

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 2-a DIN POST, A SFÂNTULUI GRIGORIE PALAMA

(Evr. 1, 10-14; 2, 1-3)

1, (10) "Întru început Tu, Doamne, pământul l-ai întemeiat și cerurile sunt lucrul mâinilor Tale; (11) ele vor pieri, dar Tu rămâi și toate ca o haină se vor învechi; (12) și ca pe un veșmânt le vei strânge și ca o haină vor fi schimbate. Dar Tu Același ești și anii Tăi nu se vor sfârși" (13) Și căruia dintre îngeri a zis Dumnezeu vreodată: "Șezi de-a dreapta Mea, până când voi pune pe vrăjmașii Tăi așternut picioarelor Tale?" (14) Îngerii oare nu sunt toți duhuri slujitoare, trimise ca să slujească pentru cei ce vor fi moștenitorii mântuirii? 2 (1) Pentru aceea se cuvine ca noi să luăm aminte cu atât mai mult la cele auzite, ca nu cumva să ne pierdem. (2) Căci, dacă s-a adeverit cuvântul grăit prin îngeri și orice călcare de poruncă și orice neascultare și-a primit dreapta răsplătire, (3) cum vom scăpa noi, dacă vom fi nepăsători la astfel de mântuire care, luând obârșie din propovăduirea Domnului, ne-a fost adeverită de cei ce au ascultat-o?

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin!

"Căruia dintre îngeri a zis Dumnezeu vreodată: «Șezi de-a dreapta Mea, până ce voi pune pe vrăjmașii Tăi așternut picioarelor Tale?»" (Evr. 1, 13).

Iubiți credincioși!

Textul pe care l-am auzit citindu-se astăzi la pericopa Apostolului este luat din Epistola către Evrei. Pentru că ni se pare un text foarte important, vom căuta, în cuvântul nostru, să-i aprofundăm sensul hristologic, întrucât nouă ni s-a dat posibilitatea să cunoaștem multe despre Fiul lui Dumnezeu, pe Care Îl cinstim ca Domnul și Stăpânul vieții noastre și pe Care Îl socotim vrednic de toată slava, de toată cinstirea și de toată închinarea noastră. Într-un

cuvânt, ni se cere să cunoaștem bine Cine este cu adevărat Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru.

Îndatorirea aceasta pleacă de la trista constatare că au existat în trecut oameni, și sunt și astăzi, rătăciți de la adevăr și depărtați de Biserica cea Una, care Îl nesocotesc pe Iisus Hristos, considerându-L mai mic în importanță și putere chiar decât îngerii. În susținerea acestor blasfemii pretindeau că au și argumente. Astfel, plecau de la realitatea că Iisus Hristos S-a făcut Om. Făcându-se Om, ei socoteau că Fiul lui Dumnezeu Și-a pierdut ceva din strălucirea slavei Sale dumnezeiești, pentru că omul era socotit atunci, ca și astăzi – pe bună dreptate – o făptură căzută, o ființă decăzută, păcătoasă. De aceea, socotind că Dumnezeu S-a făcut Om, considerau că acest Om-Dumnezeu este mai prejos decât îngerii care – ziceau ei – n-au trupuri, fiind duhuri, iar spiritual ei sunt superiori omului. În plus, îngerilor care au rămas credincioși lui Dumnezeu nu li s-a făcut nici o imputare personală, precum demonilor și omului după cădere. Acestea erau argumentele acelor care îi socoteau pe îngeri superiori Logosului Întrupat.

De aceea, în Epistola către Evrei se pune în discuție, pe lângă alte teme, și aceasta, a supremației lui Iisus Hristos față de îngeri și față de oameni. De fapt, a supremației lui Iisus Hristos față de toată făptura. În sprijinul acestei învățături corecte am citat cuvântul grăit la început, la care le adăugăm și pe acestea: "*Căruia dintre îngeri i-a zis Dumnezeu vreodată: «Fiul Meu ești Tu, Eu astăzi Te-am născut» și iarăși: «Eu Îi voi fi Lui Tată și El Îmi va fi Mie Fiu?»" (v. 5).*

Acestea sunt texte pe care autorul Epistolei către Evrei le citează din psalmi, arătând că, într-adevăr, chiar în Vechiul Testament, proorocindu-se despre vremea când va veni în lume Mesia, Care nu este Altul decât Domnul nostru Iisus Hristos, se arată că Acesta va fi Un Dumnezeu întrupat, nepierzându-Și nimic din veșnicia, dumnezeirea și deoființimea cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, în calitate Sa de Persoană Treimică, accentuându-se astfel neștirbita dumnezeire a Fiului.

Sfântul Apostol Pavel precizează că "*El este strălucirea slavei și chipul ființei lui Dumnezeu, Care ține toate cu cuvântul puterii*

Sale" (1, 3). Așadar, nu numai că este "Dumnezeu Adevărat din Dumnezeu Adevărat", nu numai că poartă în lume strălucirea slavei Dumnezeirii, făcută cunoscută oamenilor prin Întrupare, dar prin El s-au creat toate și se țin toate. Prin El am fost creați, prin El suntem ținuți în viață; El este Cel care ne-a dăruit viața biologică atunci când ne-am zămislit în pântecul maicii noastre; tot El este Acela Care ne dăruiește viața cea fără de moarte, cea fără de sfârșit, viața veșnică, atunci când ne integrăm în Trupul Său, Sfânta Biserică. Într-Însul este viața. *"El ține toate cu cuvântul puterii Sale. Iar după ce a săvârșit curățirea păcatelor noastre, prin Jertfa pe Cruce, șade de-a dreapta slavei lui Dumnezeu, întru cele prea înalte"* (1, 3).

Iată cine este Iisus Hristos, Căruia suntem noi chemați să-I dăm slavă dumnezeiască! Întrupându-Se, El a devenit Prietenul și Fratele nostru Cel mare. S-a făcut Om ca noi. Dar despre El trebuie să avem neconținut conștiința că este Dumnezeu. De aici îndatorirea noastră ca apropierea de Acest Frate-Dumnezeu, de Acest Om-Dumnezeu, de Acest Dumnezeu făcut Om, să se facă întru *"curățirea păcatelor"*, acțiune divino-umană pe care El Însuși a inițiat-o prin Jertfa Sa de pe Cruce. El a împlinit-o, căci ca Dumnezeu Întrupat este fără de păcat. Iar noi, curățindu-ne de păcate, reiterăm în viața noastră viața lui Hristos, ca să putem participa, prin har, la viața Sa veșnică.

De aceea, apropierea noastră de Iisus Hristos trebuie să se facă cu conștiința că suntem datori să ne purificăm viața de păcatele, de relele și murdăria morală ce s-au încuibat în ea. O cântare bisericească prinde foarte bine concordanța dintre curăția sufletului și vederea lui Hristos, prima fiind condiția sine qua non a celei de a doua: *"Să ne curățim simțirile, ca să vedem pe Hristos"*.

Iubiții mei, de ce credeți că a ales Sfânta Biserică acest text, pentru a fi evidențiat de pericopa Apostolului? Pentru că astăzi Sfânta Biserică îl cinstește pe Sfântul Grigorie Palama, un sfânt care a trăit în secolul al XIV-lea și care s-a străduit ca pe creștinii care au trăit în vremea sa să-i învețe că Iisus Hristos, Care S-a arătat lumii ca Om, a trăit printre oameni și a murit pentru oameni, iar prin Jertfa Sa i-a sfințit și i-a îndumnezeit. Învățătură despre deifi-

care, despre îndumnezeirea noastră prin Hristos nu trebuie socotită ca potrivnică statutului nostru omenesc, gândind că suntem pământeni și nu putem avea o destinație cerească. Căci îndumnezeirea se lucrează în viața noastră prin harul Sfântului Duh, făcut cunoscut nouă prin Hristos, Logosul Dumnezeiesc, precum ne învață Sfânta Evanghelie: *"Harul și adevărul au venit prin Iisus Hristos"* (Ioan 1, 17). Despre harul divin Sfântul Grigorie Palama ne învață că acționează în viața creștinilor chipul "energiilor divine necreate". Prin acestea, după expresia Sfântului Apostol Petru, *"ne facem părtași firii dumnezeiești"* (2 Petru 1, 4), revărsate în lucrarea noastră de mântuire prin Sfintele Taine. Iată dar că învățătura palamită are puternic temei creștin, pentru că Iisus Hristos, Mântuitorul nostru, este Dumnezeu Adevărat.

Să ne întoarcem la text. Expresia cu care se deschide Apostolul de astăzi: *"întru început"* (v. 10) ne trimite ca înțelegere la timpul când Dumnezeu a zidit lumea prin Cuvântul Său, adică prin Iisus Hristos. Acesta, înainte de a Se întrupa din Sfânta Fecioară Maria, este cunoscut în Sfânta Scriptură drept "Cuvântul lui Dumnezeu", "Logosul divin". Prin revelația dumnezeiască știm că Dumnezeu a creat lumea prin Cuvântul Său (Ioan 1, 2) și o menține tot prin Cuvântul Său. Dumnezeu mântuiește lumea prin Cuvântul Său făcut trup. Pentru toate aceste acțiuni dumnezeiești în folosul oamenilor noi suntem îndatorați întru totul Fiului lui Dumnezeu. Suntem așa de îndatorați, încât trebuie să avem obligația de conștiință că, prin Jertfa de pe Cruce, noi am fost răscumpărați de El din robia morții și a păcatului. Sângele lui Hristos s-a dat drept răscumpărare pentru păcatele noastre. Căci pe noi, oamenii, care, din cauza păcatului lui Adam, eram ruși de la harul lui Dumnezeu și duși în robia întinericului, Iisus Hristos, prin Jertfa Crucii, ne-a slobozit din robia Legii Vechi, care dădea suport păcatului, și a plătit cu Sângele Său răscumpărarea din această robie de moarte. Așa va zice Sfântul Apostol Pavel: *"Cu preț mare ați fost răscumpărați"* (1 Cor. 6, 20). Un preț pe care ne și cutremurăm să-l evaluăm, gândindu-ne că Dumnezeu-Fiul a trebuit să-l plătească pentru noi prin moartea Sa. *"Și încă moarte pe Cruce"* (Filip. 2, 8).

Prețul răscumpărării s-a plătit, iar de atunci noi suntem, pe bună dreptate, proprietatea, patrimoniul scump al lui Hristos. Căci, din adâncă recunoștință pentru dumnezeiescul preț plătit pentru noi, cu adevărat am devenit "robii lui Hristos". Cel care plătește pentru răscumpărare devine stăpânul celui răscumpărat. La fel și în cazul nostru. De aceea, să nu ne fie rușine de statutul acesta, pentru că, așa cum vom vedea, el nu ne înjosește, ci ne înnobilează. Trebuie să recunoaștem adevărul: suntem "robii lui Iisus Hristos" pentru că *"Tatăl ne-a scos din robia întunericului și ne-a strămutat în Împărăția Fiului iubirii Sale"* (Colos. 1, 13). Așadar, noi am lepădat robia morții și am schimbat-o cu "robia libertății", dacă ne este îngăduită această antinomie. Și vom vedea că paradoxul are sensul lui bine definit. Căci noi suntem liberi cu adevărat numai în măsura în care suntem "robii lui Iisus Hristos". De aceea, pe bună dreptate, expresia aceasta nu trebuie să aibă pentru vreun creștin conotație negativă. Cunosând cu ce preț ne-a răscumpărat Hristos, acesta fiind Sângele Său, să evaluăm la justa valoare sacrificiul Fiului lui Dumnezeu. Știind de unde ne-a scos și unde ne-a strămutat, vom socoti mângâietor titlul de "rob", pe care noi înșine îl vom socoti meritoriu numai dacă ne vom supune lui Hristos.

Însă, ajuns în această stare, Domnul Hristos nu mai vrea să te numească "rob", ci "prieten". Să-I auzim motivația. Dânsul socotește că în măsura în care creștinul trăiește în conformitate cu învățătura Sa merită statutul de "prieten", adică de om foarte apropiat sufletește de El. În acest sens, ne încredințează, zicând: *"Voi sunteți prietenii Mei, dacă faceți ceea ce vă poruncesc. De acum nu vă mai zic robi, căci robul nu știe ce face stăpânul său. Ci v-am numit pe voi prieteni, pentru că toate câte am auzit de la Tatăl Meu vi le-am făcut cunoscute"* (Ioan 15, 15). Într-adevăr, ce stăpân își descoperă tainele sale robului? El nu trebuie să știe cele de taină ale stăpânului. Prietenul adevărat ia parte la toate bucuriile, la toate împlinirile, dar și la necazurile sale. Apoi schimbarea statutului din "rob" în "prieten" schimbă și statutul stăpânului din despot în confident de mare taină și de mare încredere. Ceea ce este cu totul altceva! Domnul Hristos a dorit, din prea marea Sa iubire pentru oa-

meni, să-și schimbe statutul de Stăpân înfricoșător în Prieten familiar, tocmai pentru a-i determina pe oameni să se apropie de El fără frică, fără nici un fel de complexe.

Noi cu sinceritate și întru luminată conștiință mărturisim că rar atingem pragul de prietenie cu Iisus Hristos, pentru că mai mereu cădem în păcate schimbând iarăși stăpânul. Dar chiar când nu cădem, știm că nu împlinim la cota cea mai înaltă poruncile lui Dumnezeu date nouă prin Fiul Său. De aceea, ne este mult mai la îndemână să ne socotim robi, dintr-un motiv foarte convenabil nouă: ca Iisus Hristos neconținut să ne elibereze, neconținut să aducă asupra vieții noastre harul Său sfințitor, prin care să ne scoată din robia păcatelor des săvârșite în timpul cât trăim în acest trup. Dar noi știm că Iisus Hristos, prin Jertfa Sa, ne-a dat posibilitatea să ne ancorăm la slobozenia generată, primită prin această Jertfă, și că eliberarea din păcate, adică mântuirea personală, lucrată de noi, nu se realizează în acest stadiu fără harul sfințitor al Mântuitorului nostru, în sensul zicerii Sale: *"Fără Mine nu puteți face nimic!"* (Ioan 15, 5). Iată că statutul de "rob" ne este nouă, păcătoșilor, acum mai propriu decât cel de "prieten", spre care nu îndrăznim încă să accedem.

Mântuirea noastră este nu numai o problemă de opțiune, de voință personală, ci și de împreună-lucrare cu Fratele nostru Cel Mare, cu Iisus Hristos, la elaborarea ei. Acesta este scopul pentru care, în acest sfânt și mare post, ni se dau învățăturile acestea, ca să înțelegem precis cui ne dăruim sufletul și dacă merită acela oferta noastră. Din tot ce am aflat până aici suntem încredințați că Singurul Căruia I ne dăruim fără rezervă, știind ce preț a plătit pentru răscumpărarea noastră, este Domnul și Dumnezeu și Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

Această dăruire totală în mâinile lui Iisus Hristos, ce incumbă din partea noastră mari responsabilități religioase și morale, precum: rămânerea cu fidelitate în credința lui Hristos, într-o conștiință și permanentă curăție morală, înseamnă de fapt adevărata noastră eliberare nu numai din robia iadului, căruia îi fusesem aruncați prin neascultarea păcătoasă a primilor oameni, ci și din păcatele noastre

proprii, de care dacă Iisus Hristos nu ne-ar fi ajutat să scăpăm rămâneam la robia cea dintâi. De aceea, Îl socotim pe Mântuitorul permanentul nostru Eliberator. Cu o condiție: să trăim în conformitate cu învățăturile Sale. Să-I ascultăm dumnezeiasca asigurare: *"Dacă veți rămâne în cuvântul Meu, sunteți cu adevărat ucenicii Mei și veți cunoaște Adevărul, iar Adevărul vă va face liberi (...). Iar dacă Fiul vă va face liberi, liberi veți fi într-adevăr"* (Ioan 8, 31-32, 36).

Tot din textul Apostolului de astăzi aflăm și ce se întâmplă cu noi când nu împlinim cum se cuvine poruncile lui Dumnezeu. Mai întâi, nu-I mai suntem prieteni Domnului Iisus, iar El, pentru neascultarea noastră, nu ne mai eliberează. De aceea, *"se cuvine ca noi să ascultăm cu atât mai mult de cele auzite, ca nu cumva să alunecăm pe alături. Căci dacă s-a adevărit cuvântul cel grăit prin îngeri (e vorba de Legea Vechiului Testament care s-a dat prin îngeri), și orice călcare de poruncă și neascultare și-a primit dreapta răsplătire, cum vom scăpa noi, (creștinii), dacă vom fi nepăsători la o astfel de mântuire, care, luând obârșie prin propovăduirea Domnului, ne-a fost adevărită de cei ce au ascultat-o?"* (Evr. 2, 1-3).

Vă rog să surprindeți paralela foarte semnificativă dintre Legea Vechiului Testament, dată lui Moise prin îngeri, și Legea Noului Testament, dată prin Hristos. Dacă prima aducea celui care o călca pedeapsa cuvenită, cu atât mai mult Legea dată prin Iisus Hristos aduce mari prejudicii existențiale celui ce o încalcă. Nepăsarea față de mântuire (v. 3) poate fi cea mai mare încălcare a Legii lui Hristos, care, desigur, nu poate rămâne nepedepsită. Gravitatea pedepsei rezidă și în aceea că neascultarea, deci, încălcarea Legii celei Noi, înseamnă implicit batjocorirea lui Hristos. Călcare a Legii Vechi însemna nesocotirea îngerilor prin care fusese ea dată. Îngerii, ca slujitori ai lui Dumnezeu, sunt inferiori lui Dumnezeu. Și totuși dacă încălcarea Legii dată prin ei creea vină, cu atât mai mare este vina noastră, a celor ce încălcăm porunca lui Hristos, Dătorul Noii Legi.

Cu cât este mai mare Hristos decât îngerul, cu atât este mai gravă călcarea poruncii lui Hristos față de călcarea poruncii care s-a dat prin îngeri. De aceea, *"cum vom scăpa – rețineți cuvântul – cum vom scăpa noi dacă vom fi nepăsători la o astfel de mântuire?"* (v. 3). Întrebarea este îngrijorător de actuală pentru fiecare dintre noi.

Observați ce probleme de conștiință ridică Sfântul Apostol Pavel pentru cel care calcă Legea lui Hristos. Cine este Iisus Hristos? Din cele de până aici am aflat că este Fiul lui Dumnezeu venit în Trup ca să mântuiască neamul omenesc. Prin El Dumnezeu a creat lumea, prin El a mântuit-o, prin El ține lumea. De aceea suntem atât de datori lui Hristos! Prima datorie este să-L ascultăm ca pe Cel care este Creatorul veșnic al Universului. Pentru că deși *"a întemeiat pământul și cerurile sunt lucrul mâinilor Sale, acestea vor pieri, dar El rămâne (...). El Același este și anii Săi nu se vor sfârși"* (Evr. 1, 10-12). Recunoscându-I dumnezeirea și mărturisind că pentru noi "a coborât cerurile" prin Întrupare, a doua îndatorire este să-I împlinim poruncile, luând în considerație tot ce a făcut El pentru noi, ca să putem evidenția mai ales prețul Jertfei de Sine pe care l-a plătit pentru răscumpărarea noastră.

Iată motive deosebit de valoroase și îmbietoare pentru care trebuie să ne simțim îndatorați de a-L căuta pe Hristos nu numai cu scopul de a ne mângâia sufletele în prezența Sa, de a ne deschide inimile, ca El să intre în viața noastră, ci și pentru că avem nevoie de ajutorul Său în procesul de elaborare a mântuirii noastre. Avem nevoie de El, pentru că El este Alfa și Omega, Începutul și Sfârșitul mântuirii noastre. El a făcut începutul mântuirii. El o desăvârșește în viața noastră prin harul Sfântului Duh și cu împreună-lucrarea noastră, fără de care Iisus Hristos nu face nimic. Nu că nu poate, dar nu vrea să ne silească conștiința și voința.

Iisus Hristos, Logosul cel Veșnic este Dumnezeu. Dar deși Dumnezeu Tatăl L-a făcut pe Fiul Său Om, este mai presus de îngeri. Pe perioada Înomenirii Logosului oamenii neinformați au putut să-L socotească micșorat din dumnezeire. Însă argumentarea biblică spune cu totul altfel: *"Pusu-L-ai pe el scurtă vreme mai pre-*

jos de îngeri (în ideea că S-a făcut om), dar mai apoi cu mărire și cu cinste L-ai încununat și L-ai pus peste toate lucrurile Tale, Dumnezeu!" (v. 7). Să explicăm. Prin Întrupare, Iisus Hristos a putut fi socotit, de unii, mai prejos decât îngerii. Chiar diavolul Îl socotea așa, de aceea și-a îngăduit să-L ispitească. Dar, după ce Și-a împlinit misiunea de mântuire a oamenilor prin Jerfa Sa, Dumnezeu Tatăl L-a recompensat pe Dumnezeul-Om, mai întâi prin Înviere. Mai apoi, "pe Cel micșorat cu puțin față de îngeri, pe Iisus, Îl vedem încununat cu slavă și cu cinste, din pricina morții pe care a suferit-o, astfel că, prin harul lui Dumnezeu, El a gustat moartea pentru fiecare om" (2. 9). Așadar, încununarea lui Iisus Hristos ca Domn și Stăpân a toate s-a făcut de către Dumnezeu Tatăl tocmai pentru că "a gustat moartea pentru fiecare om". Extraordinar paradox! Ceea ce pentru mintea omenească este un nonsens, pentru Dumnezeu este o normalitate dumnezeiască. Așa înțelege Dumnezeu să iubească lumea: prin Jertfa Fiului Său, pusă exclusiv în slujba mântuirii oamenilor, a fiecăruia în parte (Ioan 3, 16).

Iubiții mei, Iisus Hristos a murit pe Cruce. Dar El suferă pentru fiecare dintre noi ori de câte ori Îl crucificăm prin păcatele pe care le săvârșim. Sau, după o expresie a Sfântului Pavel, pe care o întâlnim puțin mai departe tot în Epistola către Evrei: "răstignim a doua oară pe Fiul lui Dumnezeu și-L facem de batjocură" (6, 6). De aceea, îndatorirea de conștiință pe care mă hotărăsc eu s-o am pentru Iisus Hristos este de a nu-L mai pune în situația să Se răstignească încă o dată, anume pentru mine. Aceasta înseamnă să nu mai săvârșesc păcatul, ca măcar eu, tu, noi cei de-aici, să nu-L mai răstignim din nou pe Iisus Hristos. Ar fi un act de adâncă compasiune pentru perpetua pătimire a lui Hristos, simțământ pe care mi-l propun și vi-l propun spre serioasă și responsabilă cercetare și hotărâre.

El suferă permanent pentru toți oamenii păcătoși. Măcar noi să nu-L mai facem să sufere. Ce ziceți? Ne angajăm cu hotărâre la o asemenea profilaxie sufletească, prin care ușurăm pătimirea lui Hristos, elaborându-ne fără piedică mântuirea proprie? Să înțelegem, deci, că participarea noastră la harul mântuitor al lui Hristos

printr-o integrare cuviincioasă și activă în Biserică este, în egală măsură, ușurarea poverii, ușurarea pătimirii lui Hristos pentru noi.

Iată de ce suntem îndemnați să ne ducem viața cumpătat, cuviincios și sfânt. Acesta este motivul teologic pentru care trebuie să ne comportăm ca unii care am înțeles bunătatea lui Dumnezeu, dovedită prin Jertfa Fiului Său pentru noi, motiv ce trebuie să ne hotărască a ne comporta de așa natură, încât să nu-L mai punem pe Iisus Hristos încă o dată să Se răstignească.

Iubiții mei! "Pentru aceea se cuvine ca noi să luăm aminte cu atât mai mult la cele auzite, ca nu cumva să alunecăm pe alături" (v. 2, 1) și în felul acesta, prin neglijența noastră, să-L facem pe Hristos să pătimească încă o dată și încă o dată pentru noi. În acest sens, Sfântul și Marele Post este perioada de timp cea mai propice când "grija cea lumească trebuie s-o lepădăm, ca pe Împăratul tuturor să-L primim, pe Cel nevăzut, înconjurat de oștile îngeresti". Amin!

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 3- a DIN POST, A SFINTEI CRUCI

(Evr. 4, 14-16; 5, 1-6)

4, (14) Drept aceea, având Arhiereu mare, Care a străbătut cerurile, pe Iisus, Fiul lui Dumnezeu, să ținem cu tărie mărturisirea. (15) Căci nu avem Arhiereu care să nu poată suferi cu noi în slăbiciunile noastre, ci ispitit întru toate, după asemănarea noastră, afară de păcat. (16) Să ne apropiem, deci, cu încredere de tronul harului, ca să luăm milă și să aflăm har, spre ajutor, la timp potrivit. 5. (1) Căci orice arhiereu, fiind luat dintre oameni, este pus pentru oameni, spre cele către Dumnezeu, ca să aducă daruri și jertfe pentru păcate. (2) El poate să fie îngăduitor cu cei neștiutori și rătăciți, de vreme ce și el este cuprins de slăbiciune. (3) Din această pricină, dator este, precum pentru popor, așa și pentru sine să jertfească pentru păcate. (4) Și nimeni nu-și ia singur cinstea aceasta, ci dacă este chemat de Dumnezeu, după cum și Aaron. (5) Așa și Hristos nu S-a preaslăvit pe Sine Însuși ca să Se facă Arhiereu, ci Cel ce a grăit către El: «Fiul Meu ești Tu, Eu astăzi Te-am născut» (6) În alt loc se zice: «Tu ești Preot în veac după rânduiala lui Melchisedec».

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Iubiți credincioși!

Astăzi pericopa Apostolului supune meditației un text mai greu, mai puțin obișnuit, unul despre care știm puține lucruri. De aceea și înțelesul lui este îngreunat de necunoaștere. Iată de ce am să vă rog să fiți foarte atenți, pentru că pericopa aceasta vorbește despre arhieria Domnului Hristos. Adică despre faptul că Iisus, pe lângă faptul că este "Dumnezeu Adevărat din Dumnezeu Adevărat", că prin Întrupare, Logosul dumnezeiesc veșnic, Fiul lui Dumnezeu, Se face Fiul Omului, devenind Mântuitorul și Răscumpărătorul omenirii din robia diavolului și a morții, El este și Arhiereu. Arhiereu înseamnă Mare Preot, funcție dumnezeiască prin care, așa cum va

reieși din cele ce urmează, va împlini în fapt, prin Jertfa Sa de pe Cruce, răscumpărarea și mântuirea oamenilor.

Ca să înțelegeți ce înseamnă și ce importanță pentru mântuirea noastră are arhieria Domnului Hristos, vă invit să ne amintim împreună de unele evenimente din Vechiul Testament, referitoare la preoția lui Aaron, fratele lui Moise, și la preoția levitică, cea legată de tribul lui Levi.

După ce poporul evreu a fost scos de Dumnezeu "cu mână tare" din robia Egiptului, ajungând în pustiul Sinai, unde a peregriinat patruzeci de ani, în această perioadă Dumnezeu a dat poporului ales, prin Moise, Decalogul, adică cele zece porunci, ca și cealaltă legislație. Toate aceste legi le găsim în Vechiul Testament, în primele cinci cărți ale lui Moise, numite Pentateuhul.

Printre alte legi, Dumnezeu a dat acestui popor și rânduieli privitoare la preoție. Preoția trebuia să fie o instituție de ordin divin ai cărei slujitori erau aleși dintre oameni și anume din seminția lui Levi, unul din cei doisprezece patriarhi ai lui Israel, trib din care se trăgeau Moise și Aaron, fratele său. De aceea, la porunca lui Dumnezeu, Aaron a fost sfințit ca prim arhiereu al poporului evreu, având însărcinarea să rânduiască slujbele sfinte la "Cortul mărturie".

Ce înseamnă arhiereu? Cuvântul arhiereu înseamnă mare preot, deci căpetenia preoților. Care era îndatorirea de căpetenie a marelui preot și a tuturor celorlalți preoți? Să aducă la altar, pentru "ispășirea păcatelor poporului", ca și pentru alte trebuințe ale acestuia, jertfe de tauri, viței, miei și porumbei, aduse de popor. Animalele și păsările se sacrificau la jertfelnicul din fața Cortului mărturie. Acesta fusese făcut de Moise după chipul "Cortului ceresc", contemplat de el în viziune pe Muntele Sinai. Jertfele de la Cortul mărturie au continuat și după intrarea evreilor în Pământul făgăduinței, ca și la Templul din Ierusalim, zidit de Solomon, refăcut după robia babilonică de Zorobabel și complet reconstruit de Irod cel Mare, care domnea în vremea când S-a născut Domnul Iisus. Deci, preoții jertfeau. Junghiau vitele și sângele se scurgea pe marele altar din fața Cortului mărturie sau al Templului. O parte din carnea animalului jertfit, cea mai grasă, se pune pe altar și se ar-

dea, însoțită de rugăciunea preotului, pentru ispășirea păcatelor celui care o aducea sau pentru alte trebuințe.

O dată pe an marele preot, deci arhiereul, aducea o jertfă deosebită, cu care intra în "Sfânta Sfintelor". Ca și bisericile noastre, Cortul și Templul erau împărțite tot în trei părți, iar partea de dincolo de catapeteasmă se numea "Sfânta Sfintelor". Aici intra numai arhiereul o singură dată pe an, în Ziua Împăcării. În această zi arhiereul jertfea un animal curat, fără prihană, și cu sângele lui stropea "Chivotul legii", confecționat din lemn de salcâm și poleit cu aur; în acest chivot se păstrau Tablele Legii primite de Moise în Muntele Sinai, iar într-o năstrapă de aur se păstrau bobite din mana pe care evreii o primiseră ca hrană în pustie, precum și toiagul lui Aaron, care înfrunzise. Adică cele mai sfinte odoare ale lui Israel. După ce aducea această jertfă, arhiereul ieșea în fața mulțimii adunate și-și punea mâinile pe un țăp, asupra căruia coborau toate păcatele poporului și-l făcea Azazel, adică îl încărca cu păcatele poporului, după care îl trimitea în pustie. Era gestul împăcării oamenilor cu Dumnezeu, pe Care-L mâhniseră prin multe lor păcate.

În Epistola către Evrei, Sfântul Apostol Pavel ne lămurește că toată această rânduială preînchipuia Jertfa Domnului Iisus Hristos. El, ca și marele preot din Vechiul Testament, a adus o Jertfă de împăcare și de ispășire a păcatelor, dar nu cu sânge de animale. Păcatele omenirii nu au mai fost preluate de țăpul Azazel, ci de Însuși Iisus Hristos, Care Și-a asumat în Trupul Său păcatele oamenilor. El a adus o Jertfă de sânge nu pe altarul Templului, ci pe Sfânta Cruce, care este Jertfa propriului Său Trup. Deci, nu prin jertfe de țăpi și de viței, ca în Vechiul Testament, ci prin Jertfa propriului Său Sânge curs pe Cruce Domnul nostru Iisus Hristos a devenit Marele Preot al Legii celei Noi. De aici superioritatea dumnezeiască a Testamentului Nou, încheiat de Dumnezeu cu poporul creștin și pecetluit cu Sângele Dumnezeului Întrupat, față de Testamentul Vechi, intermediat printr-un om: Moise, și stropit cu sânge de animale.

De aceea, încă de la începutul Epistolei către Evrei, Scriptură din care este luată pericopa Apostolului de astăzi, se evidențiază statutul de Arhiereu al Domnului Hristos, când se afirmă că: "în

multe rânduri și în multe chipuri a grăit Dumnezeu părinților noștri prin prooroci, iar în zilele cele mai de pe urmă ne-a grăit nouă prin Fiul (...), prin Care a săvârșit curățirea păcatelor noastre" (1, 1-3). Iar "curățirea păcatelor noastre" s-a împlinit prin Jertfa propriului Său Trup pe Cruce.

Așadar, ca să poată fi Împlinitorul dorinței Părintelui Ceresc, aceea ca lumea să fie mântuită, Iisus Hristos S-a jertfit pe Cruce și a luat asupra Sa toate păcatele omenirii, câte au fost de la Adam și până la El, de la El până la noi și de la noi până la sfârșitul veacurilor.

Iisus Hristos Și-a asumat, la modul general, păcatele noastre, ale tuturor, așa încât Jertfa Lui este o Jertfă unică în Noul Testament. Acum nu se mai jertfesc animale. Pentru iertarea păcatelor întregii omeniri este suficientă Jertfa cea unică a lui Iisus Hristos, adusă o dată pentru totdeauna. Învățătura aceasta, care este de o importanță covârșitoare pentru înțelegerea procesului de iertare a păcatelor tuturor oamenilor de totdeauna și de pretutindeni, prin Jertfa Fiului lui Dumnezeu, formează centrul de atenție al Epistolei către Evrei.

Ca să înțelegem cum se face că de Jertfa cea Unică a lui Hristos beneficiază mântuitor întreaga omenire, trebuie să accentuăm, mai întâi, că transferul acesta perpetuu se face în actualitatea de totdeauna a Bisericii prin Sfânta Taină a Euharistiei, instituită de Domnul, ca "ori de câte ori vom mânca această pâine (euharistică) și vom bea din potir, moartea Domnului să vestim până când va veni" (1 Cor. 11, 26). De aceea, vreau să înțelegeți că noi, preoții, în Sfântul altar, la fiecare Sfântă Liturghie, nu aducem o jertfă nouă, ci ni se dă puterea harică de a o prelungi până astăzi pe cea Unică, adusă de Domnul. Dumneavoastră vă împărtășiți, deci, cu Trupul și Sângele Domnului și Mântuitorului nostru în chip real, dar sub forma pâinii și a vinului, care s-au transformat în Trupul lui Iisus Hristos, prin puterea dumnezeiască a Duhului Sfânt, în timpul Epiclezei, prin invocarea preotului liturghisitor.

Așadar, eu, preotul care vă vorbesc, la Sfânta Liturghie de astăzi, nu aduc o jertfă nouă, ci aceeași Jertfă pe care a adus-o o dată pentru totdeauna Iisus Hristos Mântuitorul pe Cruce. Accentuăm

că aceasta, în timpul Sfintei Liturghii, și prin mâinile și rugăciunile de invocare a Sfântului Duh de către preoții liturghisitori, se prelungește până la sfârșitul veacurilor. Așa încât eu și dumneavoastră astăzi și cei de mâine, câți vor fi până la sfârșitul veacurilor, putem beneficia la modul actual de roadele mântuitoare ale Aceluiași Sacrificiu al Trupului și Sângelui Domnului nostru Iisus Hristos. În acest sens, noi, preoții creștini, nu mai suntem niște sacrificatori, precum cei din Vechiul Testament, ci oferitori peste veacuri, în folosul credincioșilor, a Unicei Jertfe, adusă pentru iertarea păcatelor omenirii întregi de Mântuitorul Iisus Hristos. Eficiența ei este generală și suficientă, deoarece Cel ce a adus-o, o dată pentru totdeauna, este Însuși Fiul lui Dumnezeu Întrupat. De aceea nu trebuie multiplicată, ci prelungită, perpetuată, ca din ea să se poată împărtăși, în numele lui Iisus Hristos, toți care vor să se mântuiască. De aceea zicem că Iisus Hristos este Arhiereul Cel Unic, Care a adus Unica Jertfă pentru iertarea păcatelor noastre. Nu "o jertfă străină", cum zice Sfântul Pavel, ci pe Sine Însuși, odată pentru totdeauna.

În Apostolul de astăzi, mergând pe linia aceleiași învățături, Sfântul Pavel accentuează faptul că Jertfa lui Hristos este absolut eficientă pentru mântuirea omenirii, întrucât Arhiereul nostru "a străbătut cerurile", făcându-se Om ca noi, însă fără de păcat. Prin asumarea trupului omenesc, Iisus a putut să fie Arhiereul bunătăților noastre mântuitoare, întrucât condiția esențială ca cineva să fie arhiereu este ca el să fie om. Fiind Om, Fiul lui Dumnezeu Întrupat, poate fi Arhiereu. Fiind Arhiereu poate suferi pentru noi. Putând suferi, adică putând aduce o Jertfă, aceasta nu este ca a arhiereului om o jertfă prihănită, el însuși fiind păcătos, ci una fără prihană, sfântă și dumnezeiască. Așa încât, Arhiereul Hristos, ca orice arhiereu aducător de jertfe pentru păcatele poporului, poate aduce o Jertfă ispășitoare pentru omenirea întreagă pentru că Jertfa Lui nu este jertfa unui om, ci a Unui Dumnezeu înomenit. Să surprindem cu atenție, în următorul text, toate aceste elemente, ca "apropierea" noastră de El să fie fructuoasă haric: "Având, deci, Arhiereu Care a străbătut cerurile, pe Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, să ținem cu tărie mărturia (evidenței). Căci, (noi creștinii),

nu avem Arhiereu Care să nu poată suferi cu noi în slăbiciunile noastre. (Căci luând trupul nostru) a fost ispitit întru toate, după asemănarea noastră, fără de păcat" (5, 14-15). Iată de ce putem "să ne apropiem cu îndrăzneală (prin El) de tronul harului, ca să luăm milă și să aflăm har, spre ajutorul (mântuirii noastre), tocmai când ne trebuie" (v. 16).

Jertfa de Sine a Fiului lui Dumnezeu este, pe lângă toate celelalte, și cea mai desăvârșită înțelegere a dragostei lui Dumnezeu pentru noi, oamenii. Mântuitorul Iisus Hristos, vrând să ne facă să înțelegem acest act divin, fără reciprocitate umană, se exprimă astfel: "Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca sufletul lui să-și pună pentru prietenii Săi. Voi sunteți prietenii Mei, dacă faceți ceea ce vă poruncesc" (Ioan 15, 13-14).

Dar nu numai Jertfa în sine este dovada iubirii dumnezeiești. Căci, ca să se poată jertfi, Arhiereul nostru, Iisus Hristos, "a străbătut cerurile" (4, 14). Ce expresie extraordinară! A străbătut cerurile și a venit la noi. Pentru că ne iubește, Dumnezeu a coborât la noi. Iar venirea aceasta nu este pur și simplu numai o vizită, ci o Jertfă, în puterea dumnezeirii căreia Dumnezeu dorește să ne "strămute în Împărăția Fiului iubirii Sale" (Colos. 1, 13). Înțeleasă astfel, Jertfa Mântuitorului nu este numai suprema dovadă a iubirii Sale pentru noi, ci și cea mai scumpă agonisită a Bisericii, cel mai valoros tezaur doctrinar, de care împărtășindu-ne devenim și noi moștenitorii lui Dumnezeu împreună cu Hristos. Exact așa se exprimă Sfântul Pavel în Galateni (4, 7): "Astfel, dar nu mai ești rob, ci fiu -înfierea realizându-se tocmai prin Jertfa Mântuitorului -, iar de ești fiu, ești și moștenitor al lui Dumnezeu, prin (Sacrificiul lui) Iisus Hristos".

Strămutarea noastră din stăpânirea întunericului morții în Împărăția iubirii, realizată prin Jertfa arhierească a lui Hristos, este totuna cu strămutarea în Trupul Tainic al Domnului, care este Biserica. Aici avem la îndemână ambianța propice pentru a ne dezvolta ca fii ai lui Dumnezeu, ca niște "casnici ai lui Dumnezeu și împreună cetățeni cu sfinții" (Efes. 2, 19). Aici ne împlinim ca oameni mântuiți, prin harul desăvârșitor pe care îl primim și-l fructificăm mântuitor, nu ca o putere din afară, străină, ci ca pe una din

interior, devenită proprie, tocmai prin faptul că suntem în casa Fiului. Căci toate câte I-au fost date de către Tatăl, ni le-a oferit nouă (Ioan 15, 15). Acum prindem sensul cuvântului din rugăciunea arhierască, adresat de Mântuitorul Părintelui Său, cu referire la cei care I-au devenit ucenici și prieteni. Aceștia *"au cunoscut că toate câte Mi-ai dat sunt de la Tine; căci cuvintele pe care Mi le-ai dat le-am dat lor, iar ei le-au primit"* (Ioan 17, 7-8), socotindu-le bunuri proprii venite de la Fiul lui Dumnezeu, Capul Bisericii. Astfel, pe noi, cei strămutați în Trupul Său, ne transformă, prin har, în fii ai lui Dumnezeu, ne îndumnezeiește, îndrăznesc Sfinții Părinți să afirme.

Așadar, toți câți acceptăm Jertfa lui Iisus Hristos și ne împărtășim cu ea putem să ne lucrăm mântuirea de-a lungul vieții, întrucat formăm împreună Trupul Domnului Iisus Hristos, adică însăși Biserica Sa. Cu o condiție și aceasta esențială: *"dacă pătimim împreună cu El"*. *"Căci dacă suntem fii, suntem și moștenitori – moștenitori ai lui Dumnezeu și împreună moștenitori cu Hristos, dacă pătimim împreună cu El, ca împreună cu El să ne și preamărim"* (Rom. 8, 17).

Această instituție divino-umană, Biserica, este intrinsec legată de Iisus Hristos, Care îi este Cap, cum este legat trupul omenesc de propriul cap. După cum în trupul nostru capul este cel care dirijează tot organismul, tot așa și în viața Bisericii Iisus Hristos ne îndrumă pe toți care devenim, prin Duhul Sfânt, *"membrele lui Hristos"* (1 Cor. 6, 15). Duhul este Acela care, ca și sângele în trupul omenesc, duce către fiecare dintre noi șuvoiul harului dumnezeiesc pentru desăvârșirea fiecăruia, făcând ca toate comenzile pornite de la cap să fie recepționate de toate măduarele alcătuitoare ale Trupului și întocmai executate. Neangajându-te în șuvoiul harului ești exclus, ca unul ce împiedică buna funcționare a Bisericii. Iată idei extraordinare pe care le găsim în Epistolele Sfântului Pavel și care au legătură directă cu Jertfa arhierască a Domnului Hristos.

În continuare, în Epistola către Evrei, din care este luată și pericopa Apostolului de azi, suntem atenționați că de Acest Dumnezeu, Care S-a jertfit pentru noi – și acum știm ce importanță are

Jertfa Sa – trebuie *"să ne apropiem cu încredere"* (v. 4. 16). Cu încredere înseamnă fără șovăială, fără îndoială. Așadar: *"să ne apropiem cu încredere de tronul harului, ca să luăm milă și să aflăm har, spre ajutor, la vreme potrivită"* (v. 16). Iarăși cu o condiție: *"dacă ne facem implinitori ai cuvântului (dumnezeiesc referitor la mântuire), nu numai ascultători ai lui, ceea ce este o proprie amăgire"* (Iacov 1, 22). Să luăm aminte, deci, că Jertfa lui Hristos este tezaurul de cel mai mare preț al Bisericii Sale, este comoara la care apelăm atunci când dorim să avem *"milă și ajutor la timpul potrivit"* pentru mântuirea noastră.

Sfântul Apostol Pavel ne spune că timpul potrivit pentru mântuirea noastră este astăzi, acum. Nici ieri, nici mâine. Astăzi! *"Iată acum vremea potrivită, iată acum ziua mântuirii"* (2 Cor. 6, 2). Motiv pentru care trebuie *"să ținem mărturisirea"*, adică trebuie să ne ținem de credința Bisericii noastre, pe care o mărturisim în toată acțiunea de *"lucrare a mântuirii"* și în care ne angajăm și-i angajăm și pe alții cu deplină *"încredere"*. Aceasta este de fapt și povața înțeleaptă a Apostolului Pavel când se exprimă, în aceeași Epistolă către Evrei, zicând: *"Să luăm seama unul altuia, ca să ne îndemnăm la dragoste și la fapte bune, fără să părăsim Biserica noastră – scris negru pe alb – precum le este obiceiul unora, ci îndemnători făcându-ne, cu atât mai mult, cu cât vedem că se apropie ziua aceea"* (10, 24-25). Se apropie ziua sfârșitului nostru, sau se apropie ziua sfârșitului lumii. În orice caz, o zi a Judecării dumnezeiești se apropie. Acesta este motivul serios pentru care trebuie să rămânem statornici în credința ortodoxă. Faptul acesta nu numai că îl dorim pentru că așa vrem noi, ci pentru că statornicia în credință este un act bine plăcut lui Dumnezeu, atestat și confirmat în Scriptură. Și știm că cuvântul Domnului este adevărul.

"Ținerea mărturisirii" celei adevărate, *"nepărăsirea Bisericii noastre"*, ci *"apropierea cu încredere"* de acestea, constituie învățături fundamentale care dau sens vieții noastre creștine. Fiindcă nu ne apropiem de Cineva de Care n-avem încredințarea că ne primește. Căci Iisus Hristos ne primește oricând în zilele vieții noastre. Iarăși cu o condiție: Dumnezeu să constate buna și neviclenita noastră intenție de a ne apropia de El. Așa este și îndemnul

Scripturii ce trebuie bine luat în seamă: *"Apropiați-vă de Dumnezeu și El Se va apropia de voi! Curățiți-vă (...) păcătoșilor și sfințiți-vă inimile! (...). Pătrundeți-vă de durerea (îndepărtării de Dumnezeu). Smeriți-vă înaintea Domnului și El vă va înălța!"* (Iacov 4, 8-10).

Iubiții mei, în alt paragraf, care s-a citit în Apostolul de astăzi, Sfântul Apostol Pavel face o paralelă între arhiereul Vechiului Testament și Arhiereul Iisus Hristos, ca să arate că arhieria Sa este o arhierie adevărată, eficientă și adecvată noilor condiții create prin venirea Sa în lume și mai ales prin Jertfa Sa pentru omenire. Există unele calități pe care trebuie să le aibă un arhiereu ca jertfa adusă lui Dumnezeu prin el să fie eficientă. Prima condiție a unui arhiereu, precizează Apostolul, este ca el să fie luat dintre oameni, adică să fie om. Iisus Hristos împlinește condiția aceasta pentru că S-a făcut Om. Dumnezeu fiind, *"S-a făcut trup"* (Ioan 1, 14). Deci, El poate aduce pentru oameni o Jertfă ca Om (v. 1), dar de o dumnezeiască superioritate, căci o aduce în calitate de Dumnezeu. De Dumnezeu făcut Om. De Om-Dumnezeu. De aici inegalabila eficacitate mântuitoare a Jertfei lui Iisus Hristos față de cea a arhiereului Vechiului Testament. Cu cât este mai mare Iisus Hristos față de un om obișnuit, chiar arhiereu fiind, cu atât mai puternică este Jertfa Arhiereului Hristos față de jertfa aceluia. Și noi știm acum ce putere expiatorie are Jertfa lui Hristos: aceea că prin ea tot neamul omenesc a primit iertare de păcate, cu condiția să-L urmeze pe Iisus Hristos. Proorocul Isaia a redat puterea generatoare de mântuire a Jertfei Domnului Hristos printr-o succintă dar celebră expresie: *"Cu rana lui noi toți ne-am vindecat"* (53, 5).

O a doua calitate a unui arhiereu este *"să fie îngăduitor cu cei neștiutori și rătăciți"* (v. 2). Arhiereul Vechiului Testament tocmai de aceea aducea jertfa, fiindcă știa căderile, păcatele poporului și era îngăduitor cu ei, pentru că și el, la rândul său, zice Sfântul Pavel, *"era cuprins de slăbiciune"*, iar prin îngăduința arătată altora nădăjduia ca și cu el Dumnezeu să fie îngăduitor.

Iisus Hristos este îngăduitor din alte motive. El *"a străbătut cerurile"* ca să vină la oameni din prea marea Sa dragoste pentru noi. Îngăduința Lui pleacă din iubire, nu din interes. De aceea spu-

nem despre Hristos că este *"îndelung-răbdător, mult milostiv, mult îndurător și-I pare rău de răutățile oamenilor"*. Dar, spre deosebire de arhiereul Vechiului Testament Iisus Hristos n-are păcate personale. Acela era marcat de păcat, fiind mânat spre jertfă și din interes personal: să primească îndurarea dumnezeiască pentru păcatele pe care le-a săvârșit ca om. Iisus Hristos Se aduce Jertfă pe Cruce numai pentru noi, numai în folosul nostru și numai din dragoste pentru noi. El păcate personale n-a avut, fiind Dumnezeu, așa încât, ca Om, S-a împovărat cu păcatele noastre. Dar, fiind Dumnezeu, le-a spălat pe Sfânta Cruce prin Sângele Său. Învățătura aceasta, antinomică pentru mintea noastră omenească, este redată în toată măreția ei de Sfântul Apostol Pavel astfel: *"Pe El, pe Hristos, Care n-a cunoscut păcatul, Dumnezeu L-a făcut păcat pentru noi, ca să dobândim, întru El, dreptatea (citește mântuirea) lui Dumnezeu"* (2 Cor. 5, 21).

Să glosăm pe aceeași temă: arhiereul Vechiului Testament nu putea să-și asume păcatele oamenilor, ci le punea pe capul berbecului Azazel. Iisus Hristos, neavând păcat, ca Dumnezeu făcut Om, a luat asupra Sa păcatele omenirii putând să le curețe și să le spele prin Sângele Său dumnezeiesc. Interes personal în Jertfa aceasta n-a avut, decât mântuirea noastră, înfăptuită din ascultarea Sa față de Părintele Cerească. Căci, *"deși era Fiu, a învățat ascultarea prin Ceea ce a pățit"* (v. 8).

Să vedem mai departe o altă calitate a arhiereului pe care, de asemenea, Domnul a împlinit-o: *"Nimeni nu-și ia singur cinstea aceasta, ci doar dacă este chemat de Dumnezeu, ca și Aaron"* (v. 4). Slujba de arhiereu este o slujire de o importanță extraordinară, încât nimeni nu-și poate aroga singur această calitate, cum știm de la Aaron, primul arhiereu ales de către Dumnezeu.

Raportată la Iisus Hristos, demnitatea de Arhiereu, pe care a împlinit-o prin Jertfa Sângelui Său, a fost ca o ascultare dată de Dumnezeu, liber acceptată, precum auzim mai departe: *"În zilele trupului Său – ce expresie minunată! – a adus, cu strigăt și cu lacrimi, cereri și rugăciuni către Cel ce putea să-L mântuiască din moarte și auzit a fost pentru evlavia Sa (referirea la Ghetsimani este vizibilă). Și deși era Fiu, a învățat ascultarea din cele ce a*

pătimit și, desăvârșindu-Și Trupul, S-a făcut tuturor celor ce-L ascultă pricină de mântuire veșnică" (v. 7-9). Iar de Dumnezeu a fost numit Arhiereu după rânduiala lui Melchisedec. *"În această privință – zice Sfântul Pavel – avem multe de vorbit"* (v. 11). De aceea, eu am să înfățișez, pe scurt, importanța faptului că Iisus Hristos este Preot nu după rânduiala lui Aaron, ci după rânduiala lui Melchisedec.

Acest Melchisedec (numele lui înseamnă în ebraică: regele dreptății) era regele Salemului, adică regele păcii. A trăit pe vremea lui Avraam. Avraam i s-a supus și chiar i-a plătit zeciuială, ceea ce înseamnă că el era mai mare decât Avraam, strămoșul poporului evreu. Melchisedec este numit în Scriptură *"preotul Dumnezeului celui Preaînalt"* (Fac. 14, 18; Evr. 7, 1). Acestui Melchisedec nu îi este cunoscută genealogia și nici alte date legate de viața lui. De aceea, necunoscându-i-se începutul zilelor, el se socotește într-o stare de veșnicie, ca și Hristos. Așa încât preoția Mântuitorului este prefigurată în preoția lui Melchisedec. *"După rânduiala lui Melchisedec"* desemnând veșnicia arhieriei lui Hristos. Preoția Vechiului Testament a fost temporară. La anul 70 d. Hr., când statul evreu a fost desființat de către armatele romane, a fost distrus și Templul și, odată cu el, au dispărut jertfele și implicit preoția, fiindcă slujba arhierească și preoțească se împlineau numai la Templul din Ierusalim. Arhieria lui Hristos fiind dumnezeiască nu este legată de un anume loc, căci Jertfa Domnului, prelungindu-se până la sfârșitul veacurilor în Sfânta Euharistie, poate fi împlinită pretutindeni unde se află un arhiereu sau preot care să dețină harul preoțesc prin succesiune apostolică.

Preoția lui Iisus Hristos, cea după rânduiala lui Melchisedec, nu va dispărea niciodată, pentru că Acela care o aduce este veșnic, fiind Dumnezeu. Preluati, prin asumare de Hristos, în Trupul Său – Biserica, *"stâlp și temelie Adevărului"* (1 Tim. 3, 15), și noi putem să ne înveșnicim prin El. Iată o altă dimensiune a Jertfei lui Hristos, aceea de a înveșnici! Cu condiția: *"să ne apropiem, prin ea, de tronul harului cu încredere"* (4, 16).

Așadar, preoția Arhiereului nostru Iisus Hristos nu mai este după rânduiala lui Aaron, ci după cea a lui Melchisedec, deci veș-

nică, ceea ce înseamnă că preoția s-a schimbat. *"Iar dacă preoția s-a schimbat, urmează numaidecât și schimbarea Legii"* (Evr. 7, 12). Aceasta este o axiomă. Conform acesteia, trebuie schimbată și ziua de odihnă. Pentru că ziua de odihnă pune în evidență centrul de greutate al Noii Legi. Iar aceasta, în Biserica creștină, este Învierea lui Hristos care, după cum știm, a avut loc duminică. De aici necesitatea ca Biserica creștină să schimbe ziua de odihnă din sâmbătă în duminică. Acest moment nu este unul tardiv, cum susțin anumiți sectanți, ci unul dorit de Însuși Mântuitorul Hristos și ținut încă de pe vremea Sfinților Apostoli. De aceea, în Epistola către Evrei, Sfântul Pavel arată logica faptelor pentru care noul popor al lui Dumnezeu, care sunt creștinii, trebuie să aibă o nouă zi de odihnă deosebită de a evreilor. Logica paulină este indubitabilă. De vreme ce evreii n-au ascultat de Mesia-Hristos încă din vechime S-a dat verdictul: *"Nu vor intra în odihna Mea"* (Ps. 94, 12; Evr. 4, 5). Pentru această îndărătnicie, care a mers până la uciderea lui Iisus Hristos, *"Dumnezeu hotărăște din nou o zi (...), lăsându-se altă sărbătoare de odihnă poporului lui Dumnezeu"* (4, 7, 9).

Iubiții mei! Astăzi v-am pus la o încercare mai mare, la o lucrare mai adâncă. Dar, sper că învățăturile primite să le fi înțeles foarte bine și să vă fi mângâiat sufletește, înțelegând că Legea pe care o mărturisim noi și căreia îi suntem statornici este bună, sfântă, dumnezeiască și veșnică, putând să ne mântuiască, pentru că ne este oferită de Iisus Hristos, Domnul, Stăpânul vieții noastre și Arhiereul bunătăților, *"Care S-a făcut tuturor celor ce-L ascultă pricină de mântuire veșnică"* (5, 9). Amin!

PREDICĂ LA PRAZNICUL BUNEI VESTIRI

(25 Martie)

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Astăzi este începutul mântuirii noastre și arătarea tainei celei din veac. Astăzi Fiul lui Dumnezeu Fiul Fecioarei se face" (troparul praznicului).

Iubiți credincioși!

Într-adevăr, într-un "astăzi" de istorie s-a făcut începutul mântuirii oamenilor, când, prin Arhanghelul Gavriil, li s-a făcut cunoscută "taina cea din veac ascunsă și de îngeri neștiută" a mântuirii lor, hotărâtă din veșnicie în Sfatul Prea Sfintei Treimi. Pentru că mai înainte de veci se cunoștea căderea omului și de aici nevoia venirii în lume a Unei Persoane Treimice Care să-l mântuie. Tot de atunci s-a hotărât ca Acea Persoană Treimică să fie Cuvântul lui Dumnezeu, a doua Persoană a Sfintei Treimi, Care la "plinirea vremii" (Gal. 4, 4), adică la momentul istoric hotărât de Dumnezeu, să vină în lume să "Se întrupeze de la Duhul Sfânt și să Se facă Om din Sfânta Fecioară Maria". Elementele acestea dogmatice sunt prinse spre neschimbare și învățare în simbolul credinței sau Crez.

În cele ce urmează ne vom îngădui ca pe acestea să le detaliem encomiastic. Așadar, începutul istoric al acestei taine veșnice, necunoscută nici de lumea îngerilor, se face în momentul când Arhanghelul Gavriil vine la prea Sfânta Fecioară Maria și-i vestește, ceea ce nu s-a vestit niciodată vreunei persoane de pe fața pământului până la ea, cum că Dumnezeu Se va întrupa, cum că Dumnezeu Se va întrupa din pântecele unei fecioare – altă taină. Prima și cea mai mare este taina divină că Dumnezeu Se face Om. A doua, tot așa de nepătrunsă este că Dumnezeu Se întrupează din pântecele unei fecioare. Aceste descoperiri dumnezeiești au uimit-o atât de mult pe Prea Sfânta Fecioară Maria încât, pur și simplu, a rămas

nu numai impresionantă, dar și tulburată chiar din momentul când Arhanghelul i se adresează cu un salut neobișnuit: *"Bucură-te, cea plină de har, Domnul este cu tine. Binecuvântată ești tu între femei"* (Luca 1, 28).

Văzând un înger, auzindu-l vorbind, ba încă adresându-i un salut cu totul curios, care chiar în cuprinsul lui are elemente neobișnuite în vorbirea curentă, este de înțeles că Fecioara rămâne uluită, întrebându-se, pe bună dreptate: *"Ce fel de închinăciune poate să fie aceasta?"* (v. 29). Un asemenea salut nu mai fusese adresat niciunei fiice a Evei: *"Bucură-te, cea plină de har, Domnul este cu tine!"* De obicei, salutul evreilor era: Pace ție! Sau: Pace vouă! Dar să se spună unei fecioare, de către un mesager al cerului, că ea, fiică a Evei, prin care a venit păcatul în lume, este plină de har, este curată și sfântă, motiv pentru care Dumnezeu este cu ea, iar femeile lumii au motiv s-o binecuvânteze, era cu adevărat uluitor și, în același timp, înspăimântător. Iată de ce Fecioara rămâne ca mută, neîndrăznind decât în gând să se întrebe: *"Ce fel de închinăciune poate să fie aceasta?"*

Uimirea Fecioarei se amplifică și mai mult când trimisul cerului, continuându-și mesajul divin, îi explică ce trebuie să înțeleagă prin aceea *"că a aflat har la Dumnezeu"* (v. 30). Fapt copleșitor și cu totul de neînțeles pentru Fecioară este că îngerul îi vorbește despre o naștere, e drept cu totul minunată, întrucât Fiul, ce Se va naște, Se va numi Iisus, adică Mântuitor, fiind o Personalitate așa de mare încât *"Fiul Celui Preaînalt Se va chema"*. În această calitate va fi urmașul în domnie al lui David; numai că Împărăția Sa nu va fi temporară, ci veșnică. Uimirea Fecioarei are, iubiții mei, cel puțin două motivații: una, că îi vorbea un foarte important trimis al lui Dumnezeu, iar a doua, că acesta îi vestea fapte cu totul incredibile ce aveau să se petreacă cu un Fiu Căruia ea urma să-I dea naștere. Neliniștea pleca și din faptul că ea nu putea împlini mesajul cerului, întrucât era fecioară și, deși logodită cu un bărbat, hotărârea celor doi era fermă în această privință: Maria se hotărâse să rămâne fecioară pentru toată viața! Iar Iosif acceptase dorința logodnicei sale. Faptul acesta este atât de precumpănitor, încât Fecioara iese din uimirea primului moment și i se adresează înge-

rului cu hotărâre în glas și în cuget: *"Cum va fi aceasta, de vreme ce eu nu știu de bărbat?"* (v. 34).

Iubiții mei, trebuie să adăstăm aici cu înțelegerea necesară a acestor cuvinte. La începutul pericopei Evangheliei de astăzi ni se făcea cunoscut că Îngerul Domnului, la șase luni după ce Elisabeta luase în pânțece la bătrânețe, s-a arătat unei *"fecioare – vă rog să rețineți precizarea următoare – logodită cu un bărbat care se chema Iosif, din casa lui David, iar numele fecioarei era Maria"* (v. 27). Așadar, aceleia căreia i se adresează Arhanghelul este *"o fecioară logodită"*. Pentru lămurirea stării sociale în care se afla atunci Fecioara vreau să vă deslușesc unele aspecte, pe care știindu-le, să înțelegeți de ce Maria se opune îndârjită vestirii îngerului. Ne grăbim să afirmăm, fără să greșim, că ea se opune pentru că se legase înaintea lui Dumnezeu și a conștiinței sale să rămână pentru totdeauna fecioară.

La evrei, când o tânără era logodită cu un bărbat se socotea ca o luare în căsătorie, pentru că la ei nu exista o Taină a căsătoriei distinctă de logodnă ca la noi. De aceea, în momentul când bărbatul o lua pe logodnică în casa lui aceasta îi devenea automat soție. Excepție de la această regulă făcea doar faptul când logodnica rămânea în casa ei. Numai că atunci, dacă logodnica se dovedea a fi infidelă, pedeapsa era cruntă: uciderea cu pietre. Socotim că Fecioara Maria, deși logodită cu Iosif, rămăsese în casa ei. De aceea, când, în urma Bunei Vestiri, ea rămâne însărcinată din Duhul Sfânt, pentru a nu fi expusă oprobiului public, îngerul Domnului îi poruncește lui Iosif să ia pe Maria în casa lui, adică să-i dea statut de soție în fața oamenilor, tocmai ca, prin acest procedeu legal, Maria să fie pusă la adăpost, fără ca prin aceasta să-și încalce jurământul de virginitate și fără ca Fiul ce Se va naște să fie socotit un bastard. Așa înțelegem că multă vreme Iisus a trecut în ochii contemporanilor neavizați drept fiul teslarului Iosif și al Mariei (Matei 13, 55).

Necesitatea ca Fecioara Maria să fie logodită de formă cu Iosif, după ce *"luase în pânțece de la Duhul Sfânt"* (Matei 1, 18), pleacă de la prevederea legală că o fecioară fără părinți, cum era și ea, ieșită din pubertate, n-ar fi putut rămâne singură după ce, datorită transformărilor hormonale, n-a mai putut fi acceptată la Templu.

De aceea, pentru a nu isca nici un fel de suspiciune, a trebuit să se logodească cu Iosif, un bărbat în vârstă, descendent și el, ca și părinții Mariei, din neamul regelui David, care s-o ocrotească de false bănuieli. Cum Iosif era bătrân la vremea aceea, logodna dintre cei doi era numai de conveniență, între ei intervenind înțelegerea ca tânăra logodnică să-și păstreze toată viața fecioria. Iar pentru realizarea acestui plan s-ar fi convenit ca Fecioara să rămână în casa ei, iar Iosif în casa lui.

Facem aceste precizări pentru că aflăm din Sfânta Evanghelie de la Matei, de pildă, că după ce Iosif și-a dat seama că logodnica sa este însărcinată și cum el știa că nu o luase pe Maria în casa lui ca să-i fie soție, un adevărat *"vifor de gânduri"* s-a năpustit asupra conștiinței sale, încât nu știa cum trebuie să procedeze. Dacă o *"vădea"* în public, ar fi trebuit să fie omorâtă cu pietre; dacă accepta tăcut situația dată, n-ar fi putut suporta să-i fie rănită demnitatea lui de logodnic. De aceea se hotărăște s-o lase în ascuns, ca lucrurile să ia o turnură de hazard. Căci dispărând, nimeni n-avea să știe cu certitudine cum se vor fi petrecut faptele în realitate. Intervenția divină, prin același arhanghel Gavriil, pune lucrurile la punct, așa încât el își dă seama nu numai că nu este un înșelat, ci, dimpotrivă, că este o persoană importantă în iconomia dumnezeiască, căci avea să contribuie și el la actul Întrupării Fiului lui Dumnezeu din pânțelele logodnicei sale cu o infimă parte, fără ca lumea, rea de gură atunci ca și astăzi, să aibă motiv de cleveteală.

Mai rămâne să arătăm, cu argumente de bun simț, cum se ajunsesse ca tânăra Maria, deși obligată legal să se logodească, hotărăște să rămână toată viața fecioară, dorință pe care reușise s-o facă agreată și de logodnicul său. Părinții săi, Ioachim și Ana, dobândind-o la bătrânețile lor, se hotărâseră să-și închine odrasla lui Dumnezeu, în acest sens aducând-o spre creștere și sfântă educație la Templul din Ierusalim. Aici crește în atmosfera de înaltă sfințenie, așa încât se hotărăște încă de acolo să-și închine întreaga ei viață lui Dumnezeu. Cum în vremea aceea nu erau mănăstiri în sensul celor de astăzi, ea se va fi hotărât să rămână în starea aceasta toată viața, deși – cum am spus – pentru a fi apărată de clevetirea lumii trebuia să fie logodită la vârsta când în trupul unei fecioare se arată semnele prevestitoare ale maternității.

Acum înțelegem de ce Sfânta Fecioară Maria, când aude vorbindu-i-se despre nașterea unui Fiu, deși Acesta are, după spusele mesagerului divin, calități nemaiauzite vreodată la un copil, totuși se opune, gândindu-se că prin această naștere își încalcă făgăduința făcută înaintea lui Dumnezeu, iar ea știa din Lege că un jurământ făcut înaintea lui Dumnezeu trebuie neapărat împlinit. În acest context se cuvine înțeleasă întrebarea, plină de nedumerire, pe care ea o adresează Arhanghelului: *"Cum va fi aceasta de vreme ce eu nu știu de bărbat?"* (Luca 1, 34).

Dar pentru a înțelege câtă importanță, câtă greutate avea pentru ea juruina făcută în fața lui Dumnezeu (Num. 30, 3; Lev. 19, 12) și a conștiinței sale de a rămâne în feciorie toată viața, socotind că așa Îl poate sluji pe Dumnezeu cel mai bine, va trebui să ascultăm cu atenție cuvintele lui Gavriil, care îi dă de știre lucruri incredibile referitoare la nașterea dorită de Cel Preaînalt: *"Nu te teme, Marie, căci ai aflat har de la Dumnezeu. Și iată – acum vă rog să fiți atenți – iată vei lua în pântece și vei naște Fiu și vei chema numele lui Iisus. Acesta va fi mare și Fiul Celui Preaînalt Se va chema. Și Domnul Dumnezeu Îi va da Lui tronul lui David, părintele Său, și va împărăți peste casa lui Iacov în veci și Împărăția Lui nu va avea sfârșit"* (v. 30-33).

Iubiții mei, aici este miezul Bunei Vestiri, Dumnezeieștii Vestiri: aceea că Fiul lui Dumnezeu Se întrupează. Totuși cu un fapt nu se împacă Fecioara: cum se va realiza această dorință divină de vreme ce ea tot lui Dumnezeu se hotărâse să-I slujească? Și pentru a înțelege și mai bine starea de spirit în care se găsea ea, pusă între două alternative, să detaliem mesajul ceresc pentru a-i evalua elementele supranaturale pe care Fecioara le înțelege bine, dar nu le poate satisface, deoarece se hotărâse definitiv pentru feciorie. Așadar, îngerul îi spune că Fiul născut din pântecele ei va fi mare. Cât de mare? Fiindcă și împărații lumii se socoteau mari. Va fi mai mare decât orice împărat care a domnit vreodată pe pământ, pentru că *"Fiul Celui Preaînalt se va chema"*, adică va fi Fiul lui Dumnezeu. Să notăm că mulți dintre împărații din antichitate se socoteau născuți din zei, dar pretenția lor era absurdă atâta vreme cât ei erau supuși morții și împărățiile lor înlocuite de altele. Spre deosebire tranșantă de aceștia, Fiul pe Care urma să-L nască Maria Se

va sui pe scaunul de domnie al lui David, strămoșul Său, dar nu pentru o domnie pământească și circumscrisă temporal, ca a lui David, ci pentru una veșnică, întrucât *"Împărăția Lui nu va avea sfârșit"*. Totuși Maria se opune cu îndârjire acestei vestiri extraordinare, pentru că voia să-și țină făgăduința de a rămâne fecioară.

Observând îngerul cumplita dilemă din sufletul Sfintei Fecioare, imediat îi aduce cuvântul care avea să-i liniștească conștiința, arătându-i că Dumnezeu a gătit pentru ea o modalitate de a-L sluji printr-un act ce va fi, în egală măsură, atât o împlinire a voii lui Dumnezeu, cât și o respectare a dorinței ei de a rămâne de-a pururi în feciorie. Acest mesaj îl cuprind următoarele cuvinte al arhanghelului. Deci, când ea întreabă: *"Cum va fi aceasta de vreme ce eu nu știu de bărbat?"*, el îi răspunde: *"Duhul Sfânt Se va pogori peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri, de aceea și Sfântul Care Se va naște din tine Fiul lui Dumnezeu Se va chema"* (v. 35). În intervenția anterioară Cel ce urma să Se nască fusese numit *"Fiul Celui Preaînalt"*, acum este numit fără înconjur *"Fiul lui Dumnezeu"*.

În sfârșit, acum lucrurile se limpezesc în mintea Fecioarei. Știa, din vremea cât deslușise la Templu slovele lui Isaia proorocul, că o dată, când va hotărî Dumnezeu, o *"fecioară va lua în pântece și va naște un Fiu, și vor chema numele lui Emanuel"* (Isaia 7, 14), care în tălmăcire înseamnă *"cu noi este Dumnezeu"* (Matei 1, 23). Acum înțelege pentru prima dată Maria că acea Fecioară, aleasă de Dumnezeu, în pântecele căreia Se va pogori Duhul Sfânt este chiar ea și că Cel numit la Isaia *"Emanuel"* este Însuși *"Fiul lui Dumnezeu"*, așa cum L-a numit Arhanghelul Gavriil.

Acum, iubiții mei, urmează ceea ce îndeobște se numește impactul dumnezeirii cu umanitatea. Înțelegând Sfânta Fecioară toată această elaborare dumnezeiască, căreia ea îi este vas ales, acceptă și zice: *Fie! "Iată roaba Domnului: Fie mie după cuvântul tău!"* (v. 38). Fecioara acceptă. În sfârșit, după mii și mii de ani de așteptare înfrigurată, Dumnezeu vine în lume, dar nu fără acceptul omului. Este foarte interesant să știm aspectul acesta. Dumnezeu nu vine în lume fără să fie acceptat. Fiindcă, dacă am gândi numai o clipă că Fecioara ar fi continuat să refuze, Dumnezeu n-ar fi venit, sau cel puțin nu venea atunci. Omenirea ar fi așteptat încă

mult timp până când se pregătea un nou vas întrutot sfânt pentru a purta în pântece pe Dumnezeu.

Iubiților, poate nu v-ați gândit niciodată la aspectul acesta: că dacă Fecioara n-ar fi acceptat Dumnezeu n-ar fi venit, iar dacă noi nu-L acceptăm, Fiul lui Dumnezeu nu vine la noi, la fiecare om. Dumnezeu așa procedează. Mai întâi ne întreabă dacă vrem, dacă suntem de accord și numai după aceea vine la noi. Așa dorește Dumnezeu să te cuprindă cuvântul Lui: numai cu consimțirea, cu încuviințarea ta.

Taina de astăzi este cu adevărat începutul mântuirii, pentru că în momentul în care Fecioara Maria a acceptat Fiul lui Dumnezeu deja S-a întrupat în pântecele ei. Acum este începutul mântuirii oamenilor la modul general. Dar tot de atunci, iubiții mei, este și începutul mântuirii fiecăruia dintre noi. Pentru că fiecăruia dintre noi i se cere să consimtă a-L primi în viața lui pe Fiul lui Dumnezeu. Iar tu accepți sau nu. Fiecare din noi poate zice: Iată robul Domnului. Fie mie după cuvântul Tău! Sau nu se socotește robul, adică supusul lui Dumnezeu, și nu vrea ca viața lui să fie purtătoare de Hristos, purtătoare de Emanuel, adică de Dumnezeu Care rămâne cu noi.

De aceea, e foarte important să știi, iubite, că acest cuvânt ți se adresează și ție, cel de astăzi. Și pentru tine astăzi este începutul mântuirii, dacă cumva n-ai făcut-o până acum, dacă eventual până astăzi n-ai zis: Fie mie, după cuvântul Tău, Stăpâne! Dacă până astăzi nu te-ai pus la dispoziția lui Dumnezeu, dacă până acum n-ai acceptat pe Duhul Sfânt în tine, ca să te ajute să Se nască și în tine Hristos. Dacă n-ai făcut-o până acum, nu-i timpul pierdut. Fă-o astăzi cu aceeași convingere și supunere cu care a făcut-o Sfânta Fecioară Maria. Fă-o acum! Astăzi este începutul mântuirii tale. Astăzi Fiul lui Dumnezeu vine și în sufletul tău, vine și în viața ta. Trebuie să știi faptul acesta. Trebuie să te cutremuri înțrebător, cu Sfânta Elisabeta, mama Botezătorului, *"De unde mie (cinstea) aceasta ca să vină la mine"* (Luca 1, 43) Fiul lui Dumnezeu? Sunt eu vrednic de această smerenie, de această chenoză dumnezeiască? Da! Pentru că Dumnezeu vrea să pătrundă și în sufletul tău! Vrea să fie prezent în chip real și în viața ta.

Acesta este mesajul divin cu care trebuie să ne îmbogățim astăzi fiecare. Pentru că momentul acesta este de fapt impactul lui Dumnezeu cu fiecare din noi, care are ca finalitate *"mântuirea cea de obște"* (Iuda 1, 3). Eu te-aș îndemna, te-aș sfătui, m-aș cucernici în fața ta, fratele meu, să spui un "da!" hotărât lui Dumnezeu. Rostește din inimă: Fie mie! Cuvântul Tău, Dumnezeule, să pătrundă în sufletul meu și eu să-l primesc cu bucurie, cu devotement, pentru toată viața!

Însă, din câte mă cunosc și din câte vă cunosc, cuvintele trec pe lângă noi. Nu ne mai ating. Cuvintele lui Dumnezeu nu mai fac să vibreze coarda sensibilă a sufletului nostru. Rămân niște cuvinte minunate, dar în afară de noi. Noi nu pătrundem în ele sau pe acestea nu le lăsăm să pătrundă în noi. Nu ne *"pătrundem la inimă!"* (Fapte 2, 37).

Întru aceasta constă importanța praznicului de astăzi. Nu numai pentru că acum mai mult de două mii de ani Fiul lui Dumnezeu S-a făcut Fiul Fecioarei, ci mai ales pentru faptul că acum, când te-ai hotărât să-L primești pe Hristos, trebuie să știi că Fiul lui Dumnezeu Fiul Omului Se face. De aceea, nu uita, nu ignora, nu te lenevi tu, cel de astăzi, cel de acum, cel de aici, cel din clipa aceasta, că ți se cere să spui: "Fie mie după vrerea Ta, Stăpâne!" Întru aceasta ar consta extraordinara bucurie resimțită de Dumnezeu, dacă L-ai lăsa să vină în viața ta. Întru aceasta s-ar consuma dragostea pe care tu poți s-o arăți lui Dumnezeu. Aceasta ar fi cu adevărat "Buna Vestire" cea pentru tine.

De aceea, fratele meu, gândește-te limpede ce ți se cere; reflectează adânc la ce ai de făcut! Hotărăște-te bine ce atitudine iei când auzi chemarea lui Dumnezeu! Refuzi? Dumnezeu nu vine! Îl primești? Dumnezeu vine și, împreună cu tine, lucrează mântuirea ta. De aceea, cuvintele troparului de astăzi sunt scrise anume pentru tine: "Astăzi este începutul mântuirii tale și arătarea tainei celei din veac, pentru că astăzi Fiul lui Dumnezeu" vrea să Se nască și în sufletul tău. Răspunde-I imediat, fără ezitare și fără întoarcere: *"Vino, Doamne Iisuse!"* (Apoc. 22, 20). Amin.

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 4-a DIN POST, A SFÂNTULUI IOAN SCĂRARUL

(Evr. 6, 13-20)

6, (13) Căci Dumnezeu; când a dat făgăduință lui Avraam, de vreme ce n-avea pe nimeni mai mare pe care să Se jure, S-a jurat pe Sine Însuși, (14) zicând: «Cu adevărat, binecuvântând, te voi binecuvânta și înmulțind, te voi înmulți». (15) Și așa, având Avraam îndelungă-răbdare, a dobândit făgăduința. (16) Pentru că oamenii se jură pe cel ce e mai mare și jurământul e la ei o cheazășie și sfârșitul oricărei neînțelegeri. (17) În aceasta, Dumnezeu voind să arate și mai mult, moștenitorilor făgăduinței, nestrămutarea hotărârii Sale, a pus la mijloc jurământul; (18) Ca prin două fapte nestrămutate – făgăduința și jurământul – în care e cu neputință ca Dumnezeu să fi mințit, noi, cei ce căutăm scăpare, să avem îndemn puternic ca să ținem nădejdea pusă înainte, (19) pe care o avem ca o ancoră a sufletului, neclintită și tare, intrând dincolo de catapeteasmă. (20) Unde Iisus a intrat pentru noi ca înaintemer-gător, fiind făcut Arhiereu în veac, după rânduiala lui Melchisedec.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Cred, Doamne! Ajută necredinței mele!"
(Marcu 9, 24).

Iubiți credincioși!

Suntem în Duminica a patra a Sfântului și Marelui Post. Gândurile ni se învălmășesc și nu știm la ce problemă, dintre cele care privesc tocmlirea mântuirii, să ne oprim astăzi. Totuși, din multitudinea învățăturilor ce reies din cele două pericope, am vrrea să evidențiem pe aceea care ne trebuie mai mult în momentul de față. Desigur, toate învățăturile Domnului nostru Iisus Hristos sunt importante și trebuitoare și nici una nu merită să treacă în mintea noastră pe locul doi sau trei. Dar este vorba de o anume prioritate la care trebuie să ne gândim acum. Corelând pericopa evanghelică

cu cea a Apostolului socotim că trebuie ca, în momentul acesta, să ne sporim credința angajată în procesul mântuirii.

Vă aduceți aminte că la Apostolii Mântuitorului a venit un tată cu un copil bolnav, surdo-mut și stăpânit de duh necurat, dar aceștia n-au putut să-l vindece. Când Mântuitorul Hristos S-a întors de pe Muntele Tabor, unde avusese loc Schimbarea la Față, omul s-a apropiat disperat de El și I-a zis: *"Dacă poți ceva, ajută-ne nouă!"* La aceasta Mântuitorul i-a răspuns semnificativ: *"Dacă poți crede, toate sunt cu putință celui credincios"* (Marcu 9, 22). Iar tatăl copilului nenorocit a strigat cu disperare: *"Cred, Doamne! Ajută necredinței mele!"* (Marcu 9, 22-24).

Iubiții mei! *"Cred, Doamne! Ajută necredinței mele!"* este strigătul de disperare cu care orice om, care are un pic de credință în sufletul lui, se apropie de Dumnezeu cu nădejdea că nu va fi părăsit. Știe că Dumnezeu nu-l lasă de izbeliște dacă se leagă de acea infimă credință. De acel bob de credință, mai mic decât bobul de muștar, se agață omul, știind că Dumnezeu îi dăruiește tot ce-i trebuie. Pentru că Dumnezeu nu ne lasă la necaz. Nu ne lasă în momentele de suferință, fie trupească, fie sufletească, ci ne ocrotește, pentru că este *"Tatăl nostru Care este în ceruri"*, despre Care știm că este Bun și iubitor de oameni. Este Părinte! De aceea ne ascultă și ne ajută. Fiecare știm că Dumnezeu ne vine în ajutor. Am făcut experiența aceasta de multe ori. Am trecut prin mari și nenumărate necazuri și din toate ne-a scos Domnul, pentru că am avut un pic de credință și, în întristarea sufletului nostru, aproape disperați, am strigat: *"Cred, Doamne! Ajută necredinței mele!"*.

Iubiților! Credința noastră nu trebuie să rămână numai o manifestare a sufletului pe care o acționăm doar când suntem la ananghie. Adică, eu am credința în Dumnezeu și mă rog când am nevoie, iar Dumnezeu, ca un Tată bun, mă aude și mă ajută. Odată lucrurile rezolvate, o vreme nu mai am nevoie de credință, nici de Dumnezeu. Să recunoaștem rușinați că așa procedăm de cele mai multe ori și că relația noastră cu Dumnezeu este una de necesitate, nu de filiație. De aceea, este cuviincios și bineplăcut lui Dumnezeu ca, după ce te-ai îndulcit de ajutorul Său, să începi să observi în viața ta un progres continuu al credinței, dublat de o sinceră dorință

către Împărăția lui Dumnezeu, către casa Părintelui nostru Ceresc. Că doar așa ne numește Sfântul Pavel: "*casnici ai lui Dumnezeu și cetățeni împreună cu îngerii*" (Efes 2, 19).

Așadar, credința, înțeleasă ca dobândire a lucrurilor nădăjduite (cf. Evrei 11, 1), trebuie să cunoască o neconținută sporire. Prin aceasta, nu numai că se dezvoltă acel bob al credinței pe care-l ai, dar, odată cu aceasta, încep să apară în viața ta și alte simțăminte, pe care până atunci nu le-ai bănuț, până în momentul acela n-ai știut că le ai. Nu te-ai crezut în stare că poți avea și alte sentimente față de Dumnezeu decât acela de a cere. A cere neconținut nu e rău, dar nu-i de ajuns ca să te simți legat de Dumnezeu ca de un Părinte apropiat. O credință deplină trebuie să-ți dea convingerea că după ce ai primit mult, ai nevoie să și dai mult. Să luăm o pildă. Perioada ta de școală se încheie în momentul când socotești că poți să dai și altora din ceea ce ai acumulat. Simți bucurie deplină numai atunci când, din ceea ce ți-au dat alții, poți împărtăși și pe alții.

Așa este și cu credința. Prin ea ai primit neconținut de la Dumnezeu când ai cerut. Neconținut ți-a dăruit Dumnezeu. Dar, după ce te-ai convins că Dumnezeu nu te lasă când Îl rogi, atunci cuviincios este ca și tu să-I întorci Bunului Dumnezeu sentimentele tale de dragoste, de cinstire, de preamărire. Să te bucuri că ești aproape de Dumnezeu, fapt ce-ți provoacă o binecuvântată liniște sufletească și un puternic sentiment de stabilitate.

Imaginea urcușului nostru spre Dumnezeu este asemănătoare cu aceea a unei scări. Vrei să ajungi undeva sus? Trebuie să urci treaptă cu treaptă! Ai obosit, te mai oprești, mai prinzi puteri și iar urci. Din ce te înalți mai sus din aceea bucuria pe care o ai, știindu-te mai aproape de Dumnezeu, este mai mare, iar raza de lumină înțelegătoare care vine asupra ta este și mai puternică.

Și iată cum se potrivesc lucrurile. În Duminica săptămânii a patra din Postul cel Mare Biserica noastră cinstește un sfânt care a făcut acest lucru toată viața lui, iar experiența urcușului său către Dumnezeu a consemnat-o într-o lucrare intitulată "Scara Raiului", pentru ca să fie cunoscută și de ceilalți credincioși. Acesta este Sfântul Ioan, cunoscut sub numele de Ioan Scărarul, datorită cărții

pe care a scris-o. El a învățat sușul progresiv spre Dumnezeu de la Mântuitorul Hristos, căruia Domnul i-a dat expresie în cele nouă Fericiri. Cunoașterea acestora este înprospătată astăzi în pericopa Sfintei Evanghelii, rânduită întru cinstea Sfântului Ioan Scărarul. Pe acestea dumneavoastră le roștiți melodios și cu mare sensibilitate la fiecare Sfântă Liturghie, la momentul antifonului trei.

Deci le știți. Dar ce știți mai puțin este faptul că aceste Fericiri pornesc unele din altele, cu o logică dumnezeiască admirabilă, și se sprijină unele pe altele ca treptele unei scări. Pentru că, după ce ai urcat pe prima treaptă, care este smerenia - căci "*sărăcia cu duhul*" nu este altceva decât smerenia - adică starea de normalitate a creștinului, urci din treaptă în treaptă devenind "*blând*", "*însetat de dreptate*", "*milostiv*", "*curat cu inima*", "*făcător de pace*", "*iubitor de oameni*", fiind pregătit, la un moment dat, să-ți pui chiar viața cu bucurie ca jertfă pentru Evanghelia Mântuitorului nostru Iisus Hristos. De aceea, te-aș întreba: Ai fi acum, în zilele Postului Mare, în măsură să jertfești ceva din viața ta pentru Hristos? Inima ta, de pildă, ai putea s-o încredințezi Domnului nostru? Dacă încă n-o poți face, pentru că ești încă slab, încă neajutorat în cele ale credinței și n-ai suit cu răbdare și convingere până la treapta "*lepădării de sine*", atunci strigă alarmat: "*Doamne, ajută necredinței mele!*" Fă-o cu convingerea că strigătul suferinței tale, ce-ți constată golul interior, simte nevoie de ajutorul lui Dumnezeu. Iar El, știindu-te doritor, dar neajutorat, îți iese în întâmpinare. Și ce nu poți tu, dar ai dori să ai, îți împlinește Dumnezeu. De aceea nu striga din complezență, ci angajant, adică jertfelnic, așa cum a făcut-o Domnul nostru când Se ruga Părintelui Ceresc.

Iubiții mei! Vă aduceți aminte că duminica trecută vă vorbeam despre ceea ce numeam atunci: Arhieria sau Preoția Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Adică despre misiunea dumnezeiască pe care a avut-o Fiul lui Dumnezeu Întrupat, ca, prin Jertfa Sa de pe Cruce, să mântuiască lumea, devenind Arhiereul Unic al Legii celei Noi, adică Mijlocitor Unic între Dumnezeu și oameni. În această calitate El Se jertfește de-a pururi pentru mântuirea fiecăruia dintre noi. El ne oferă neconținut Jertfa Trupului

Său: pe Cruce Jertfa sângeroasă, iar prin Sfânta Euharistie aceeași Jertfă, dar în chip nesângeros, în așa fel încât în orice timp ar trăi credinciosul dornic de mântuire să poată beneficia de roadele dumnezeiești ale acestei Jertfe; să poată accede la harul mântuitor prin credință puternică în bunătatea lui Hristos, Care ne unește euharistic cu Trupul și Sângele Său în Trupul Său Tainic, care este Biserica.

Astăzi, Apostolul duminicii preia tema preoției celei veșnice a Domnului Hristos, cea după rânduiala lui Melchisedec, prin care ne "cuminicăm", adică intrăm în comuniune strânsă cu El, acțiunea petrecându-se în sânul Trupului Său tainic, care este Biserica. Jertfa Legii celei Noi este tot ceea ce lipsea omenirii ca să se împace cu Dumnezeu.

Mai sus afirmam că în marile noastre necazuri strigăm din afară la Dumnezeu, ca și bietul tată care a venit la Domnul cu copilul demonizat, fără a face altceva decât să cerem. Dar după ce intrăm în Trupul lui Hristos, adică în Biserica Lui, înțelegem că de fapt avem mult mai multe lipsuri decât am putea sesiza la prima vedere. Cele mai izbitoare sunt lipsuri referitoare la "*cunoștința de Dumnezeu*". De pildă, cât știm noi despre Dumnezeu, despre Iisus Hristos și despre mântuirea pe care El ne-a pregătit-o prin Jertfa Sa? Mai exact, cât evaluăm noi lucrarea lui Dumnezeu pentru mântuirea noastră? Dar, fiind în Trupul lui Hristos, "*dintru adâncuri să strigăm*" (Ps. 129, 1). Din lăuntru să simțim nevoia imperioasă a umplerii golului nostru creștin. Din interior. Nu atât prin teoretizări ale spațiului eclezial, cât mai ales prin acțiunile harului divin, prin care Dumnezeu lucrează asupra noastră, ca întreaga noastră viață să prindă conținut creștin. În acest sens, nu trebuie să rămân numai un neconținut petent la poarta Împărăției lui Dumnezeu, ci trebuie să și intru într-însa, ca să pot să mă îndulcesc de bucuriile ce s-au pregătit acolo pentru noi. Iar a vrea să intru înseamnă a jertfi ceva din mine. Și anume acel "ceva", de obicei foarte pământesc, ce mă oprește să ajung acolo. Fiecare are un "ceva" care-l împiedică. O patimă care te ține prionat de pământ. Dar dacă ești hotărât să te smulgi din păcat, ceea ce nu e deloc ușor, actul acesta de curaj și

bravură creștină se cheamă jertfă de sine. A îndepărta obstacolul înseamnă a jertfi, ceea ce este un lucru plăcut lui Hristos. Căci Sfântul Pavel precizează: "*Duhul mărturisește (...) că suntem fii (...) și împreună-moștenitori cu Hristos numai dacă pătimim împreună cu El, ca împreună cu El să ne preamărim*" (Rom. 8, 16-17).

Așadar, iubii mei, Jertfa Arhiereului Hristos, fiind împlinită din dragoste, ne ajută să-L înțelegem. Ne ajută jertfindu-Se. Este de neînțeles pentru mintea omenească că Dumnezeu Se poate întrupa, de pildă. Dar și mai de neînțeles este că Dumnezeu vrea să moară pentru oameni. Faptul acesta este de neînțeles pentru cei neînțelegători, pentru cei rămași sclavi înțelesurilor slabe ale lumii. Dar tu, care deja ești în lăuntrul Trupului lui Hristos și care știi din sursă directă cât belșug de har a revărsat Dumnezeu asupra ta ca să te ridici din moarte și să devii cetățean al raiului, vei înțelege marele act de binecuvântată dragoste, pe care o are Dumnezeu față de tine, prin faptul că L-a făcut pe Fiul Său Arhiereu ca neconținut să te slujească pe tine. Și nu cu o slujbă străină, ca arhiereul Vechiului Testament, ci cu însăși Jertfa Trupului Său, ceea ce este faptă de Adevărat Dumnezeu.

Înțelege dar, iubitul meu, că Domnul Hristos te iubește, încât este în Jertfă pentru tine de-a pururi. Întorcându-te acum la tine, la penitentul care ai reușit să urci încetul cu încetul pe scara valorilor creștine până la înțelegerea Jertfei lui Hristos, cea săvârșită pentru "*bucuria mântuirii*" (Ps. 50, 13) tale, înțelege, creștine, că din acest moment ai și îndatoriri.

Prima îndatorire este aceea de a-I dăruia viața ta lui Hristos, ceea ce înseamnă a ieși din egoism. Ieși, deci, din starea de opresiune a egoismului și revărsă-te spre alții, așa cum S-a revărsat Dumnezeu spre tine. Revărsarea dragostei lui Dumnezeu către tine este semnul că trebuie să începi și tu să te dăruiești. Fiindcă sentimentul meu este că, deși ne atinge aripa Duhului Sfânt în chip mângâietor și îndemnător spre mântuire, rămânem încă în cochilia egoismului nostru, încă rezervați, încă prizonierii vieții acesteia, ceea ce ne împiedică să înțelegem cât de mare este "*bucuria mântuirii*". De aceea, pentru a-L întâlni pe Hristos, ieși din pustietatea

gândurilor și vino în "pământul făgăduinței", vino către mântuire. Evreii au stat patruzeci de ani în pustie pentru faptul că au căutat numai cele ale pământului și cele ale pântecelui. Tu ai patruzeci de ani, sau încă n-ai, dar vei avea cu voia lui Dumnezeu. Începe, deci, să-ți dai seama că timpul intereselor pur umane trebuie să cedeze locul interesului mântuirii.

Ieși din egoism și avântă-te spre zările Împărăției lui Dumnezeu. Smulge-te din ceea ce înseamnă numai trup, numai trebuințe trupești! Trebuie! Altfel, dacă rămâi al pământului nu-ți argumentezi nici măcar ție că trebuie să urci treaptă cu treaptă spre Hristos cel Răstignit. Abia început drumul, dacă te preocupă mai mult pământul, vei împleni interesul mântuirii cu alte interese meschine, vrând să le contopești. Dar ia aminte: În loc să calci pe treaptă, calci în hău. Poți să-ți dai seama de faptul acesta de la rugăciunea pe care o faci numai cu gura, dar mintea-ți zboară la lucruri pământești. Zici că te rogi. Dar nu transformi rugăciunea în bucurie, în înălțare. O faci doar ca să-ți îplinești canonul dat de duhovnic. N-o faci ca să te bucuri și să-L bucuri pe Dumnezeu. Urci pe o treaptă, dar parcă îți pare rău de ce lași în urmă. Dacă te afli în dilema aceasta, ia seama la avertismentul Domnului Hristos: *"Nimeni care pune mâna pe plugul (mântuirii) și se uită înapoi nu este vrednic de Împărăția lui Dumnezeu"*. (Luca 9, 62).

Există la Mănăstirea Sucevița, pe peretele de nord al bisericii, o scenă cutremurătoare: imaginea omului care urcă spre Dumnezeu dar uită de ce urcă. Și-atunci el cade, iar diavolul de sub scară îl apucă și-l trage în iad. Pe scara raiului urcă mulți oameni: unii cad de la prima treaptă și diavolul îi prinde; alții cad la a noua treaptă și diavolul îl prinde. Uluiitor de-a dreptul este faptul că un om care ajunsese până la penultima treaptă a căzut și diavolul l-a prins.

Așadar, când te-ai hotărât să urci trebuie să fii cu mai mare atenție decât atunci când stai jos. Urcarea înseamnă o precauție în plus. De aceea, vedeți de ce imaginea de urcuș spre Împărăția lui Dumnezeu este legată și de grija neconținută să nu cazi în hăul iadului? În sensul acesta avertiza Sfântul Apostol Pavel: *"Cui i se pare că stă, să ia aminte să nu cadă"* (1 Cor. 10, 12). Și-apoi, că-

derea de la înălțime este, nu de puține ori, mortală. Dar și a rămâne pe pământ înseamnă a rămâne al pământului, adică un muritor de rând. De aici necesitatea de a urca. Mântuirea înseamnă urcuș neconținut. În alt chip nu poate fi concepută. Dar atenție! Nu cumva amețeala urcușului, adică mândria urcușului, să te doboare. Fiindcă există și așa ceva. Există așa numita "smerenie trufașă". Ai grijă ca mândria aceasta să nu te tragă în jos. Știi cine este sub scară! Numai cât ai gândit că ești cineva, ai și căzut. Iată de ce trebuie să-ți însoțești urcușul cu smerenia adevărată, cu încredințarea că numai cu ajutorul lui Dumnezeu poți evolua duhovnicește.

Vă aduceți aminte de Petru, care l-a cerut Domnului să meargă și el pe apă ca și Dânsul? Iar după ce Domnul i-a încuviințat, a pus piciorul pe apă și a constatat că se poate. Atunci s-a mândrit și imediat a început să se afunde. Așa se întâmplă și cu noi. Ne afundăm pentru că nu știm să păstrăm ce am câștigat. Pierdem prin nepăsare sau prin mândrie sau printr-un nonconformism, tipic mai ales tinerilor, dar și nouă celor mai în vârstă, mai ales dacă suntem atinși de bogăție și de ranguri sociale. Atunci mândria, care te cuprinde ușor, ușor te poate și doborî.

În pericopa Apostolului de astăzi aflăm o învățătură de o importanță capitală pentru înțelegerea statutului nostru de creștin, anume aceea că Dumnezeu este credincios întru făgăduințele pe care ni le face. Din acest punct de vedere nu trebuie să existe îndoială. Dumnezeu este credincios în tot ceea ce făgăduiește. Ca să-i dovedească, de pildă, lui Avraam că va fi credincios cu el și cu urmașii săi și că va face din aceștia un popor mare, S-a jurat. S-a jurat Dumnezeu și Și-a ținut făgăduința. Dar pentru că nu avea pe altcineva mai mare pe care să se jure, S-a jurat pe Sine Însuși (Evr. 6, 13-14). Astfel a existat în istorie un popor ales. Poporul acesta a căzut însă din grația lui Dumnezeu pentru că nu l-a acceptat pe Iisus drept Hristos, adică Mesia. De aceea Dumnezeu Și-a ales un alt popor – pe noi, creștinii – și ne-a numit noul *"Israel al lui Dumnezeu"* (Gal. 6, 16), *"noul popor al lui Dumnezeu"* (Id. 4, 9). De aceea, jurământul lui Dumnezeu este valabil și pentru noi, pentru că "în acesta Dumnezeu a voit să arate și mai mult moștenitorilor

făgăduinței nestrămutarea hotărârii Sale" (v. 17) de a mântui lumea prin Mesia-Hristos.

De aceea, *"noi, cei ce căutăm scăparea (mântuirea), trebuie să avem îndemn puternic ca să ținem nădejdea (mântuirii prin El), pusă înainte (...) ca o ancoră a sufletului neclintită și tare"* (v. 18-19). Iar nădejdea mântuirii noastre constă în aceea că *"Iisus a intrat pentru noi, ca Întemernic, dincolo de catapeteasmă, fiind făcut Arhiereu în veac, după rânduiala lui Melchisedec"* (v. 19-20). Expresia: *"dincolo de catapeteasmă"* trimite la jertfa arhiereului Vechiului Testament ce se aducea o dată pe an, pentru ispășirea păcatelor poporului, când acesta stropea cu sânge de animal chivotul Legii, care se afla *"dincolo de catapeteasmă"*, Jertfa pe care Iisus, ca Mare Arhiereu, a adus-o pentru noi o dată pentru totdeauna. Aceasta este *"ancora cea tare"*, întărită de însuși jurământul lui Dumnezeu.

Iată în ce binecuvântată situație ne aflăm cu privire la mântuire. Jertfa Fiului lui Dumnezeu este îndestulătoare pentru mântuirea întregii lumi. Nu trebuie să ne îndoim nici o clipă că prin El și noi ne putem mântui. Cu o condiție: ca și noi să ne ținem jurămintele de la Sfântul Botez. Vă aduc aminte că la Botez, cel care dorește să devină creștin jură că se va lepăda de satana, de toate lucrurile lui, de toți slujitorii lui, de toată slujirea lui, de toată trufia lui, și că se va uni cu Hristos prin Sfintele Taine, prin care lucrează harul mântuirii. Dar cum știți, jurămintele de la Botez sunt luate în răs de cei mai mulți dintre nași, neștiind la ce se expun, îngăduindu-și, de cele mai multe ori, să le calce.

Auzi de câte unul că *"a părăsit Biserica noastră"* (Evr. 10, 25) și s-a dus în altă parte. Cum să pleci dacă ai jurat să rămâi statornic până la sfârșitul vieții credinței în care te-ai născut? Dacă Dumnezeu și-ar lua înapoi făgăduințele, ce s-ar întâmpla cu noi?

Așadar, jurământul, împreună cu făgăduința luată că vei merge neabătut pe calea credinței celei mântuitoare, să fie îndemn puternic pentru credincioșia cu care ne lucrăm mântuirea (v. 18). În acest caz, *"făgăduința și jurământul, ca două fapte nestrămutate"* (v. 18) să le socotești ca pe două trepte importante spre Împărăția lui Hristos.

Deci, dacă juri, cum poți să calci un jurământ pentru care ai luat martor pe Dumnezeu? "Pentru acestea vine mânia lui Dumnezeu peste fiii neascultători" (Efes. 5, 6), ne atenționează Sfântul Pavel. Toți tinerii care se cunună jură cu mâna pe Sfânta Evanghelie și pe Sfânta Cruce că vor rămâne credincioși unul altuia toată viața. Dar după două săptămâni auzi că s-au despărțit. Și-atunci *"vine mânia lui Dumnezeu peste fiii neascultători"*. Și se mai întreabă de ce?

Să conștientizăm deci că prin jurămintele și făgăduințele lui Dumnezeu, prin care trimite pe Fiul Său ca Mântuitor, noi suntem moștenitorii Împărăției Sale. E o hotărâre "nestrămutată" a lui Dumnezeu, datorită faptului că are la mijloc jurământul. *"Făgăduința"* și *"jurământul"* la Dumnezeu sunt acte pe care El nu le calcă. Acum rămâne ca nici tu să nu le calci. Pentru că dacă ai călcat te faci potrivnicul Său. Și nu uita atunci cuvântul apostolesc: *"Înfricoșător lucru este să cădem în mâinile Dumnezeului Celui viu"* (Evr. 10, 31).

Una din bucuriile de nedescris pe care ni le dă Dumnezeu este că-I suntem moștenitori. Îi suntem moștenitori întru făgăduința mântuirii, pusă pentru noi cu jurământ. Aceasta este, cum zice Sfântul Apostol Pavel, *"ca o ancoră tare a sufletului nostru"* (v. 19). După cum un vapor, ca să nu fie luat și sfărâmat de valuri, se salvează prin ancoră, la fel credința în mântuirea prin Jertfa Domnului Hristos te leagă de Împărăția lui Dumnezeu. Ancoră este credincioșia lui Dumnezeu pentru tine. Dacă Dumnezeu Și-ar ridica ancora? Te-ai sfărâma, desigur. Dacă Dumnezeu a jurat să ne țină, tocmai ca să ne mântuim, să avem convingerea că El ne ține, chiar când Îi suntem necredincioși și când ne călcăm jurămintele. Ne ține și când Îi suntem potrivnici. De aici simțământul luciferic al omului neancorat în credință că se poate și fără Dumnezeu. Se poate, dar nu se poate să te mântuiești! În acest caz poți tu, o, omule, să intuiești dezastrul sufletesc căruia i te supui când refuzi ajutorul lui Dumnezeu? Dacă da, atunci hotărârea e a ta: ancorează-te în Dumnezeu!

Tu să realizezi că fără Dumnezeu nu se poate face nimic solid și mântuitor; să înțelegi că trebuie să te întorci la Dumnezeu cu toată hotărârea. Dar sunt oameni îndărătnici, care, deși sunt con-

știenți că-i așteaptă pedeapsa veșnică, nu-L caută pe Dumnezeu nici pe patul morții, de te miri că este posibilă atâta împotrivire sinucigașă.

Iubiții mei! Să nu ignorăm faptul că tot ce-am câștigat în unire cu Hristos constituie comoara noastră cea mai de preț. Darurile acestea însă trebuie să le împărtășim și semenilor noștri, ca și ei să se mântuiască prin sprijinul nostru. Să devenim, așa cum spune expresia paulină: *"țarină care absoarbe ploaia ce se coboară adeseori asupra ei și rodește iarba folositoare, pentru care primim binecuvântare"*. Iar cei ce *"aduc spini și ciulini se fac netrebnici și blestemul le stă aproape, iar la urmă focul îi așteaptă. Însă despre voi, iubiților, deși vorbim astfel, suntem încredințați de lucruri mult mai bune și aducătoare de mântuire"* (Evr. 6, 7-9). Amin!

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 5-a DIN POST, A CUVIOASEI MARIA EGIPTEANCA

(Evr. 9, 11-14)

9, (11) Iar Hristos, venind Arhiereu al bunătăților celor viitoare, a trecut prin cortul cel mai mare și mai desăvârșit, nu făcut de mână, adică nu din zidirea aceasta; (12) El a intrat, o dată pentru totdeauna, în Sfânta Sfintelor, nu cu sânge de țapi și de viței, ci cu însuși Sângele Său și a dobândit o veșnică răscumpărare. (13) Căci dacă sângele țapilor și al taurilor și cenușa junincii, stropind pe cei spurcați, îi sfințește spre curățirea trupului, (14) cu atât mai mult Sângele lui Hristos, Care, prin Duhul cel veșnic, S-a adus lui Dumnezeu pe Sine, Jertfă fără de prihană, va curăți cugetul vostru de faptele cele moarte, ca să slujiți Dumnezeului Celui viu.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Căci Fiul Omului n-a venit să I Se slujească, ci ca El să slujească și să-Și dea sufletul răscumpărare pentru mulți" (Marcu 10, 45).

Iubiți credincioși!

Aceasta este concluzia pe care o pune Mântuitorul nostru Iisus Hristos la cererea neîntemeiată și destul de hazardată a fiilor lui Zevedeu, Iacov și Ioan, când aceștia I-au cerut Domnului să-i așeze în locurile cele mai de cinste în Împărăția Sa, cu toate că, numai cu o clipă înainte, Domnul le atrăsese atenția, în chip deosebit, că El trebuie să meargă la Ierusalim și acolo să fie dat în mâinile arhierilor și cărturarilor și bătrânilor poporului și să fie batjocorit, să fie răstignit și să moară pe Cruce, dar a treia zi să învieze (Marcu 10, 33-34). Și totuși, acești ucenici, dornici de mărire, ca oricare dintre noi, au crezut că apropierea de Ierusalim este vremea când Domnul va inaugura o împărăție pământească unde El să fie rege, că doar era din neamul lui David, în care calitate să reînstaui-

reze domnia davidică, iar Țara Sfântă să devină un regat puternic, eventual o mare împărăție, care să atragă sub stăpânirea ei toate celelalte popoare, dacă nu de bună voie, atunci cu forța armată. Așa încât a sta de-a dreapta și de-a stânga însemna, în limbajul vremii, a dobândi cele mai înalte posturi pe lângă un împărat.

Domnul a răspuns la cererea lor cu un cuvânt ce ni se potrivește și nouă foarte mult atunci când cerem ceva ce nu ni se cuvine și care nici nu ne folosește, zicându-le: *"Nu știți ce cereți!"*. Și Mântuitorul continuă: *"Puteți să beți paharul pe care Eu îl beau și să vă botezați cu botezul care Mă botez Eu?"* Ei au răspuns, fără să gândească prea mult, socotind că de răspunsul prompt pe care-l vor da depinde promovarea lor în posturile râvnite: *"Putem!"* Iar Domnul Iisus, Dumnezeu Adevărat fiind și cunoscând desfășurarea evenimentelor în viitor, le-a zis: Cu adevărat, *"paharul pe care Eu îl beau, îl veți bea, adică acela al patimilor, al înjosirilor pentru numele Meu, și cu botezul cu care Mă botez vă veți boteza – adică și voi veți primi moarte martirică ca și Mine, dar a sta de-a dreapta și de-a stânga Mea"*, așa cum Îmi cereți, fără nici un fel de pregătire, fără nici un fel de valoare personală, aceasta nu o dă decât Tatăl în urma faptelor pe care le săvârșește fiecare dintre noi, fapte puse în slujba semenilor. *"Fiindcă, zice Domnul, Fiul Omului, n-a venit să I se slujească, ci ca El să slujească și să-Și pună sufletul răscumpărare pentru mulți"* (Marcu 10, 37-45). Domnul nu zice pentru toți oamenii, pentru că nu toți vor primi întru discernământul credinței lor Jertfa Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Din nefericire, numai unii vor fructifica în viața personală darurile mântuitoare ale acestei Jertfe.

Învățătura că Mântuitorul nostru Iisus Hristos Se oferă ca Jertfă pentru omenire are darul să readucă în atenția noastră o temă pe care ați auzit-o evidențiată și în Apostolul de astăzi, și anume că: *"Iisus Hristos a venit Arhiereu al bunătăților celor viitoare. El a trecut prin Cortul cel mai mare și mai desăvârșit, nu făcut de mână omenească, și a intrat o dată pentru totdeauna în Sfânta Sfintelor, nu cu sânge de țapi și de viței, ca în Legea Veche, ci cu Însuși Sângele Său, și a dobândit o veșnică răscumpărare"* (Evr. 9, 11-12).

Motivația slujirii arhieresti a Domnului nostru Iisus Hristos constă în aceea că El vrea ca noi toți să ne mântuim. Cu câteva duminici în urmă ați auzit cuvântul vrednic de credință că *"Iisus Hristos a venit în lume să mântuiască pe cei păcătoși, dintre care cel dintâi sunt eu"* (1 Tim. 1, 15), tu, noi toți. Și, după cum știți, mântuirea noastră se dobândește numai în urma Jertfei Mântuitorului nostru, Jertfa Sa fiind Unică și dătătoare de dumnezeiască putere, din care cei care credem în El primim harul mântuirii.

Epistola către Evrei, așa cum ați luat aminte și în cele două duminici din urmă, face paralela între jertfele Vechiului Testament și Jertfa cea dumnezeiască și dătătoare de mântuire a Domnului Hristos, punând accentul mai mult pe jertfa pe care o aducea arhiereul o dată pe an, la Ziua Împăcării. Atunci intra dincolo de catapetasmă, în Sfânta Sfintelor, și cu sânge de la jertfele de țapi și de viței stropea chivotul mărturiei și toate obiectele de mare valoare religioasă de acolo, iar după aceea venea în fața poporului și tot din acest sânge stropea poporul pentru ispășirea păcatelor lui. Jertfa aceasta era socotită în Vechiul Testament ca cea mai mare. Numai că jertfa aceasta era adusă de un om. Jertfa cea nouă este adusă de un Om-Dumnezeu. Jertfa aceea se aducea cu sânge de animale. Jertfa aceasta se aduce cu Sângele lui Dumnezeu făcut Om. Pentru aceea precizează Sfântul Apostol Pavel, arătând nu numai superioritatea Persoanei care aduce Jertfa, ci și a locului unde a fost receptată aceasta, pentru a fi cu adevărat mântuitoare, că: *"Hristos, venind Arhiereu al bunătăților celor viitoare, a trecut prin cortul cel mai mare și mai desăvârșit, nu făcut de mână, adică nu din zidirea aceasta"* (v. 12), precum Cortul Mărturiei și *"a intrat o dată pentru totdeauna în Sfânta Sfintelor – din cer, ca să Se înfățișeze pentru noi înaintea lui Dumnezeu"* (v. 24). Iar dacă jertfele aduse în Vechiul Testament de către oameni aveau puterea ca pe "cei spurcați să-i sfințească spre curățire" (v. 25), *"cu cât mai mult Sângele lui Hristos Care, prin Duhul cel veșnic, S-a adus lui Dumnezeu Jertfă fără de prihană, va curăți cugetele noastre de faptele cele moarte, ca să slujească Dumnezeului Celui Viu"* (v. 14).

Într-adevăr, iubiții mei, Jertfa Mântuitorului nostru Iisus Hristos, pe care o vom întâmpina în curând și la care vom fi participanți iară

și iară, ne va face "să ne curățim simțirile ca să putem să-L vedem pe Hristos", să-L primim pe Hristos. De aceea punem atât de mare accent pe Jertfa Domnului în perioada Sfântului și Marelui Post. Desigur, pe această Jertfă trebuie pus accent totdeauna, pentru că este singura modalitate divină prin care s-a adus oamenilor mântuirea. Dar acum, pregătindu-ne prin post, rugăciune și fapte curate pentru a fi vrednici să o primim în chipul Sfintei Euharistii, o înțelegem și mai bine, pentru că o trăim și o reiterăm, participând direct la drumul Crucii lui Hristos, zi de zi, seară de seară în Săptămâna Patimilor, până pe Golgota. Cunoscând, însă, importanța ei covârșitoare pentru mântuire, să încercăm a nu rămâne numai spectatorii dramei dumnezeiești. Să nu ne rămână exterioară, ca un simplu spectacol. Ci să ne străduim a ne implica afectiv, când este vorba de Sacrificiul Domnului Hristos, pentru a sesiza cât mai corect motivul divin care L-a determinat pe Fiul lui Dumnezeu să Se lase răstignit precum cel din urmă dintre răufăcătorii pământului.

Perpetua implicare afectivă poate pleca de la un gest cu conotație religioasă privind Jertfa lui Hristos: postul de vineri, pentru că în această zi Dumnezeu făcut Om "S-a răstignit pentru noi, oamenii, și pentru a noastră mântuire", aducându-Se pe Sine Jertfă de răscumpărare pentru oameni. Rețineți expresia paulină "*Jertfă de răscumpărare*". Ceea ce înseamnă că Iisus Hristos, prin Jertfa Sa, a plătit în fața lui Dumnezeu Tatăl pentru păcatele noastre. Pentru că noi, prin neascultarea lui Adam, fiii lui Dumnezeu fiind, toți am căzut sub stăpânirea diavolului. Iar din robia celui rău, din stăpânirea morții și a iadului n-am putut să ne mai ridicăm singuri. Pentru că, îndepărtându-ne de Dumnezeu, n-am mai fost în stare să producem o plată de răscumpărare care să-l poată obliga pe diavol să ne elibereze. Nimic nu l-ar fi putut obliga să ne elibereze dacă n-ar fi intervenit Jertfa Fiului lui Dumnezeu Întrupat, Care, "cu trupul adormind ca un muritor", S-a pogorât în iad ca să sfărâme porțile morții și să ne elibereze ca un Biruitor de acolo, oferindu-ne răscumpărarea prin Sângele Său curs pe Sfânta Cruce. Iar acest act de nemărginită și dumnezeiască putere răscumpărătoare s-a petrecut numai și numai din nețărmurita dragoste a lui Dumnezeu pentru

noi. Nimic, în afara iubirii Sale dumnezeiești, nu L-a hotărât pe Fiul Său să ne "slujească".

Iată motivația teologică extraordinară pentru care noi Îl cinștim pe Iisus Hristos, pe Dumnezeu făcut Om. Căci, așa cum afirma Isaia proorocul, contemplând Jertfa aceasta cu sute de ani în urmă: "*cu rana Lui noi toți ne-am vindecat*" (53, 5). Crucea Lui a devenit izvor de vindecare pentru toți care se adapă din Jertfa Sa. Iată de ce trebuie să conștientizezi la gradul cel mai înalt că fără "rana" lui Hristos, fără Jertfa Lui, tu n-ai fi fost vindecat, n-ai fi fost răscumpărat, n-ai fi putut să te ridici din moartea păcatelor, n-ai fi putut să te ridici la Dumnezeu, unde, de fapt, îți este locul. Fiindcă "acasă" la noi nu este nici pe pământ, nici în iad. Locuința noastră veșnică este în ceruri. E drept că noi suntem făcuți după asemănarea făpturilor din lumea aceasta. Chiar trupurile noastre sunt făcute din aceleași elemente din care sunt făcute animalele și plantele. Dar prin suflet noi tindem către Dumnezeu. De aceea, zicea oarecând Sfântul Apostol Pavel că: "*n-avem aici cetate stătătoare, ci așteptăm pe cea care va să vină*" (Evr. 13, 14).

Iată, iubitorilor, de ce Jertfa Mântuitorului Hristos, fiind adusă de Dumnezeu, este nu numai o Jertfă care poate să ne mântuiască, poate să ne scoată din robia iadului și a morții, ci prin ea Dumnezeu vrea să ne și "strămute în Împărăția Fiului iubirii Sale" (Colos. 1, 13). De ce? Pentru că Jertfa aceasta este veșnică. Este Jertfa care are toate caracteristicile Celui Care a adus-o în calitate sa de Unic Arhiereu al Legii celei Noi: unicitatea, dumnezeirea și veșnicia, prin toate acestea oferindu-i-se omului cooperant cu Hristos posibilitatea mântuirii.

De aceea Epistola către Evrei pune în prim plan Arhieria Domnului nostru Iisus Hristos, socotind-o instrumentul esențial prin intermediul căruia s-a adus oamenilor mântuirea. Nu "*o jertfă străină*" – zice Sfântul Apostol Pavel – ci una a Trupului și a Sângelui Său, elemente îndeajuns de sfinte și sfințitoare ca să ne încredințeze că mântuirea noastră este posibilă.

În această direcție, în Apostolul de astăzi, închinat Sfintei Maria Egipteanca, luat din Epistola către Galateni, suntem asigurați că Iisus Hristos a venit în lume să ne mântuiască, să ne scape din ro-

bia morții și să ne elibereze din stăpânirea diavolului, toate aceste acte dumnezeiești având drept finalitate înnobilarea noastră ca *"fii ai lui Dumnezeu prin credința în Hristos Iisus"* (Gal. 3, 26). Modalitatea de realizare a acestei filiații este tot dumnezeiască. Căci Iisus Hristos, întrupându-Se, S-a făcut Fiul Omului, iar noi, intrând în Jertfa lui Hristos, ne facem fiii lui Dumnezeu după har, devenind moștenitorii Împărăției lui Dumnezeu împreună cu El. Acest adevăr îl exprimă Sfântul Apostol Pavel când zice: *"Căci toți sunteți fii ai lui Dumnezeu prin credința în Hristos Iisus"* (v. 26). Așadar, ca să înțelegem puterea Jertfei lui Hristos, trebuie să știm că ea ne supune unei transformări de esență, adică ontologică, căci prin ea am ieșit din robia diavolului. Ce se întâmplă cu un om care iese din închisoare? Se schimbă. Știm că în închisoare e constrâns să facă ceea ce i se poruncește, purtând ca semn al robiei îmbrăcăminte de temniță. Când se eliberează, omul poartă îmbrăcăminte decentă, arătând și prin vestimentație că este un om liber ca unul dintre noi.

În acest sens afirmă Sfântul Apostol Pavel că, după ce am ieșit din robia iadului, trebuie să începem să ne îmbrăcăm în Hristos. Toți cunoaștem expresia paulină pe care o rostim atât la Botezul copiilor, cât și la unele praznice împărătești: *"Căți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați și-mbrăcat"* (Gal. 3, 27), pe care am auzit-o și în Apostolul de astăzi. Îmbrăcarea noastră în Hristos înseamnă înnobilarea sau "îndumnezeirea" noastră, adică preluarea de către cei răscumparați cu maximă responsabilitate a tuturor îndatoririlor ce decurg din faptul eliberării prin Jertfa lui Hristos. Să nu uităm nici o clipă că Iisus Hristos ne-a eliberat, căci Îl numim Mântuitor, Îl recunoaștem drept Răscumpărător, Îl slăvim ca pe Dătătorul tuturor darurilor duhovnicești cu care trebuie să ne împodobim viața. Vezi! Tu nu ești un buștean nesimțitor pe care să nu te miște iubirea jertfelnică a Fiului lui Dumnezeu pentru salvarea ta, ci ești o ființă cu rațiune și simțire și mai ales cu voință, care înțelegi câtă dragoste dumnezeiască s-a investit în tine. În consecință, să poți să te hotărăști definitiv pentru Hristos, să poți răspunde cu iubire responsabilă prieteniei Lui, prin care să-ți împropriezi darurile Lui referitoare tocmai la mântuirea ta, la desăvârșirea ta.

Într-un cuvânt, să poți fi cu adevărat fiu al lui Dumnezeu. Dacă vrei, într-adevăr, să beneficiezi de harul Jertfei de răscum-părare, pe care Domnul Hristos a săvârșit-o pentru toată lumea și pentru tine, atunci trebuie să te simți îndatorat și trebuie să lucrezi pentru ca această Jertfă să-ți devină proprietate inalienabilă, să devină a ta. Dar pentru aceasta ți se cere să pătimești cu Hristos, să te jertfești cu Hristos, să refaci în viața ta iubirea jertfelnică a lui Hristos în folosul mântuitor al semenilor tăi. Să ne aducem aminte de cuvintele Domnului Iisus spuse pe această temă: *"Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca sufletul lui să și-l pună pentru prietenii săi. Voi sunteți prietenii Mei, dacă faceți ceea ce vă poruncesc"* (Ioan 15, 13-14). Iar porunca lui Hristos este dată ca să fii în stare de jertfă atât pentru mântuirea ta, înțelegând prin aceasta jertfa de sine, cât mai ales pentru mântuirea semenilor. Aceasta înseamnă a te îmbrăca în Hristos, a prinde Hristos chip în tine (Gal. 4, 19), ca, pe baza acestei împodobiri duhovnicești, Hristos să te recunoască. A te îmbrăca în Hristos înseamnă a-ți împropria valorile spirituale pe care Domnul nostru le-a adus în lume de la Tatăl.

Aici, la acest punct, ar fi de gândit, de judecat și de insistat. Pentru că fiecare dintre noi vrem să ne mântuim. Însă ne străduim mai puțin să ne îmbrăcăm cu valorile creștine după pilda lui Hristos. Adică să fim compătimitori cu Hristos. Ideea aceasta o exprimă foarte exact Sfântul Apostol Petru în prima sa Epistolă, când ne îndeamnă: *"Fiți toți într-un gând, împreună-pătimitori, adică iubitori de frați, milostivi, smeriți, nu răsplătind răul cu rău sau ocară cu ocară, ci, dimpotrivă, binecuvântați, căci spre aceasta ați fost chemați, ca să moșteniți binecuvântarea. Așa încât, cel ce voiește să iubească viața (veșnică) și să vadă zile bune să-și oprească limba de la rău și buzele sale să nu grăiască vicleșug, să se ferească de rău și să facă binele; să caute pacea și s-o urmeze"* (1 Petru 3, 8-11). Aici sunt multe dintre elementele ce formează îmbrăcăminte duhovnicească după chipul slujirii lui Hristos Domnul.

Iată, dar, iubitorilor, de ce trebuie neapărat să ne gândim la fapte când vrem să înțelegem în ce constă îmbrăcarea în Hristos în urma

răscumpărării noastre prin Jertfa Sa. Să ne gândim la acțiuni creștine, pe baza cărora să merităm locul de mare cinste spre care ne cheamă Iisus Hristos, acela de a fi "cetățeni ai raiului".

Duminica de astăzi ne pune în atenție două fapte care ne grăiesc despre această îmbrăcare în Hristos. Prima, a Apostolilor Iacov și Ioan, care l-au cerut Domnului Hristos locuri de frunte în Împărăția Sa, dar pe care nu le-au primit decât după ce "au băut paharul" suferinței, ca și Domnul lor, și "s-au botezat" cu botezul sângelui, ca și Mântuitorul nostru. Aceasta înseamnă a urma Jertfei lui Hristos și a pătimi împreună cu El, într-un cuvânt, a te îmbrăca.

A doua modalitate de îmbrăcare în Hristos este exemplificată de Maria Egipteanca, pe care Biserica ne-o dă pildă în această a cincea duminică din Postul Mare. După cum știm, o bună perioadă din viața ea a petrecut-o în păcate foarte mari și grele. Dar când și-a dat seama în ce mare decădere se afla s-a hotărât să lepede zdrențele păcatului și să se îmbrace în haina luminată a iubirii lui Hristos printr-o asceză și lepădare de sine cum rar se poate imagina astăzi, ajungând chiar să treacă Iordanul pe apă, în dorința de a merge să se închine Sfintei Cruci. Și aceasta după ce s-a împărțit cu Sfintele Taine, făcându-se, deci, părtașă Jertfei lui Hristos. Păcatul are ca singură susținere – trupul, așa încât Maria Egipteanca și-a suspus trupul la ascultarea de Hristos până când l-a sleit de toate păcatele.

Iată o faptă care trebuie făcută și de noi, aceea de a ne lepăda păcatele grele și multe pe care le-am săvârșit pentru a accede la Împărăția lui Hristos prin învierea noastră spirituală.

Așadar, motivația înaintării noastre pe drumul lui Hristos, înțeleasă ca îmbrăcare în Hristos, pleacă de la conștientizarea faptului că Mântuitorul, mergând ca un Biruitor înaintea noastră la Tatăl, ne-a deschis calea spre cer. În acest sens, Sfântul Apostol Pavel ne încredințează că Iisus Hristos este Înaintemergătorul nostru în ceruri: "*Căci Hristos n-a intrat într-o Sfântă a Sfințelor făcută de mâini, precum cea din Vechiul Testament, ci chiar în cer, ca să Se înfățișeze pentru noi înaintea lui Dumnezeu*" (Evrei 9, 24). Să fie garantul nostru înaintea Tatălui. Iar garanția aceasta n-o dă Hristos

decât dacă semănăm cu El, dacă ne-am îmbrăcat în valorile religios-morale pe care El ni le-a adus de la Dumnezeu Tatăl.

Toți, câți ascultăm și realizăm în viața proprie cuvântul acesta, credem că în Postul cel Mare am reușit să dovedim că ne-am lepădat de păcat și ne-am îmbrăcat în Hristos. Condiția ar fi să nu lepădăm iarăși, ca altădată, îmbrăcămintea aceasta, singura ce ne poate recomanda pentru Împărăția cerurilor.

Iubiții mei, Postul cel Mare este aproape de sfârșit. Dumnea-voastră, cu osârdia caracteristică, ați mers pe calea lui Dumnezeu și ați simțit bucurii de netăgăduit. Ținta Împărăției lui Dumnezeu este foarte aproape și ușor de atins dacă mergem cu aceeași dragoste și cu aceeași râvnă sufletească cu care am făcut-o până acum. În felul acesta, cu siguranță putem ajunge să ne închinăm cu bucurie și nădejde momentului unic din viața Mântuitorului și a noastră, acela al Sfintei Învieri.

Așa să ne ajute Dumnezeu! Amin.

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 6 -a DIN POST, A FLORIILOR

(Filipeni 4, 4-9)

4, (4) Bucurați-vă pururea întru Domnul! Și iarăși zic: Bucurați-vă!
(5) Îngăduința voastră să se facă știută tuturor oamenilor. Domnul este aproape! (6) Nu vă împovărați cu nici o grijă! Ci întru toate, prin închinăciune și prin rugă, cu mulțumire, cererile voastre să fie arătate lui Dumnezeu. (7) Și pacea lui Dumnezeu, care covârșeste orice minte, să păzească inimile voastre și cugetul vostru, întru Hristos Iisus. (8) Mai departe, fraților, câte sunt adevărate, câte sunt de cinste, câte sunt drepte, câte sunt curate, câte sunt vrednice de iubit, câte sunt cu nume bun, orice virtute și orice laudă, la acestea să vă fie gândul! (9) Cele ce ați învățat și ați primit și ați auzit și ați văzut la mine, acestea să le faceți, și Dumnezeuul păcii va fi cu voi!

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului"! (Matei 21, 9).

Iubiți credincioși!

Cu această binecuvântare, prin care se recunoștea că misiunea Domnului nostru Iisus Hristos este dorită și realizată în numele Părintelui Ceresc, la care s-au adăugat și altele care evidențiau filiația davidică a lui Mesia-Hristos, L-au întâmpinat, acum două mii de ani, mulțimile pelerinilor care veneau din toate părțile Palestinei către Ierusalim pentru a participa la marele praznic al Paștilor. Este pentru prima dată când Mântuitorul nostru intră în orașul Sfânt în chip triumfal. El, Care a străbătut de-a lungul și de-a latul pe jos Țara Sfântă, El, Care de mai multe ori a intrat ca un umil, necunoscut și nebăgat în seamă, în cetatea aceasta, El, Care S-a numit pe Sine *"Fiul Omului"*, Fiul lui Dumnezeu fiind, El, Care

zicea oarecând despre Sine: *"Vulpile au vizuini și păsările cerului cuiburi, dar Fiul Omului nu are unde să-și plece capul"* (Matei 8, 20), El, Care – după cuvântul Sfântului Apostol Pavel – a sărăcit ca voi să vă îmbogățiți (2 Cor. 8, 9), Acest Dumnezeu făcut Om, intră astăzi triumfător în Ierusalim ca un mare Împărat, ca Cel mai mare Împărat. Ca Împăratul cerului și al pământului. Ca Cel prin Care s-a creat lumea. Ca Cel care a împodobit-o, o păstrează și o mântuie prin Jertfa Sa. Intră împărătește ca să le arate oamenilor că El este Hristos Mesia, Fiul lui Dumnezeu.

Două momente din viața pământească a Mântuitorului s-au ridicat la înălțimea dumnezeirii Sale. Primul, Schimbarea la Față, care a avut loc în prezența a trei Apostoli: Petru, Iacov și Ioan și a Sfinților Prooroci: Moise și Ilie, când Și-a arătat în Trup, pentru un moment, slava Sa dumnezeiască, dând însă poruncă celor trei să nu destăinuie nimic din cele văzute pe Muntele Taborului până după Sfânta Sa Înviere. Al doilea moment, cu conotație vădit mesianică, este Intrarea Sa împărătească în Ierusalim cu numai câteva zile înainte de Patima Sa, văzut și aclamat de zeci de mii de oameni, credincioși zeloși, care se îndreptau în zilele acestea spre Ierusalim. Să amintim că tot evreul era obligat ca de Paști să vină la Templul din Ierusalim ca să cinstească în chip deosebit sărbătoarea lor cea mai mare, legată de eliberarea din robia Egiptului, așa încât ușor ne putem da seama câtă mulțime de popor putea să se îndrepte spre Ierusalim în aceste zile.

Acum Și-a ales Mântuitorul Hristos momentul să intre împărătește în Ierusalim, în care scop a trimis, în mod special, pe doi dintre ucenicii Săi, Petru și Ioan, ca să pregătească în satul Betfaghi tot ceea ce trebuia, ca intrarea Sa să fie cu adevărat triumfală. Triumful regelui Mesia nu consta neapărta în recuzita exterioară, care nici ea nu lipsea, fiind prezentă prin podoabele vestimentare așezate pe mânzul asinei, ca și prin hainele așternute pe calea pe unde aveau să-L ovaționeze mulțimile ce purtau ramuri înverzite de copaci. Nota de triumf o dădeau uralele nesfârșite, izvorâte din

mii și mii de piepturi entuziaste, din rândul cărora nu lipseau nici copiii. Așa se face că, la un moment dat, cărturarii și fariseii, după ce Domnul a intrat în Ierusalim, chiar I-au reproșat: Auzi ce strigă aceștia? Iar Dânsul le-a răspuns: *"Oare n-ați citit niciodată în Scriptură că din gura pruncilor și a celor ce sug ți-ai pregătit laudă?"* (Matei 21, 16). Așadar, lauda lui Dumnezeu sunt înseși sufletele noastre. Slăvirea lui Dumnezeu rezidă în viața noastră curată și neîntinată de vorbe urâte și de cugete murdare. Din astfel de inimi S-au auzit atunci preamăririle acestea: *"Osana! Binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului, Împăratul lui Israel"* (Ioan 12, 13). *"Osana, Fiul lui David!"* (Matei 21, 9).

Auziți? Pentru aceea a intrat Mântuitorul Hristos în Ierusalim, ca să arate că este Împărat. Nu peste multe zile Îl va întreba și Pilat dacă El este împărat. Și Domnul îi va răspunde: *"Eu pentru aceasta M-am născut și pentru aceasta am venit în lume. Dar Împărăția Mea nu este din lumea aceasta"* (Ioan 18, 37. 36). Împărăția Sa nu ține de spații și de timp. Ea transcende veacurile și îi îndreaptă pe toți creștinii din toate timpurile și din toate locurile către Împărăția lui Dumnezeu. De aceea, în Epistola către Filipeni, de unde a fost luată și pericopa Apostolului de astăzi, Sfântul Pavel face următoarea afirmație: *"Pentru noi, cetatea noastră este în ceruri, de unde și așteptăm ca Mântuitor pe Domnul nostru Iisus Hristos, ca să schimbe la înfățișare trupul smereniei noastre, ca să fie asemenea Trupului slavei Sale, lucrând cu puterea ce o are de a-și supune Sieși toate"* (Filip. 3, 20-21).

Iată, iubiților, spre această Împărăție ne dirijează pe noi Iisus Hristos. Acestei Împărății Îi este Hristos Împărat. De la Domnul Iisus și până astăzi s-au succedat în istorie nenumărate împărății, așa încât Mântuitorul Hristos a intenționat să fie nu Împărat al unui timp, ci Împărat al tuturor timpurilor, al tuturor secolelor și mileniilor, al întregii existențe umane. Acesta este Iisus Hristos Care vine în lume ca Om, dar El este Dumnezeu Întrupat. De aceea și domnia Lui este dumnezeiască. Stăpânirea Lui este veșnică, pen-

tru că El este Dumnezeu veșnic. El este "Dumnezeu Adevărat din Dumnezeu Adevărat", născut din veci din Tatăl. El este, deci, Dumnezeu venit între noi și Care rămâne cu noi de-a lungul întregii noastre existențe, ca pe toți care-L slăvesc ca Dumnezeu și Mântuitor, venit în numele Părintelui Ceresc, să-i ducă în Împărăția Sa și să-i facă fii ai lui Dumnezeu. Mesajul de înaltă maiestate divină de dumnezeiască slavă pe care a dorit să-l transmită Domnul Iisus Hristos prin venirea Sa în lume și mai ales acum, prin intrarea Sa împărătească în Ierusalim, a fost ca oamenii să înțeleagă Cine este de fapt Învățătorul Iisus din Nazaret.

Numai că unii din acești oameni, care astăzi ovaționează: *"Osana, Fiul lui David!"*, peste câteva zile vor striga înfierbântați de ură: *"Ia-L, ia-L, răstignește-L!"*. Că așa-i omul. Astăzi te înalță și mâine te aruncă. Ce este slăvit astăzi, nu mai este cinstit mâine. Iisus Hristos însă, vă rog să rețineți, cu toate că a fost batjocorit, răstignit și omorât, El este pentru toate veacurile Dumnezeu Care a înviat din morți, făcându-Se începătură nouă celor care vom învia și ne vom arăta cu El întru slavă. Căci Iisus Hristos Mesia n-a rămas ca unul care să suporte de-a pururi înjosirea. Ne aducem aminte că în parabola vierilor celor răi, pe care am auzit-o acum câtva timp la o Sfântă Liturghie, El Se arată pe Sine drept Piatra cea din capul unghiului a istoriei, peste Care dacă va cădea cineva, împotrivindu-se, se va sfărâma. Iar dumneavoastră știți că toți care s-au socotit marii lumii și s-au împotrivit lui Hristos au fost spulberați. Motiv pentru care ar trebui ca nimeni să nu se împotrivească lui Hristos! În nici un fel! Pentru că, în primul rând, nici măcar nu are motive s-o facă. Apropierea de Mântuitorul nostru trebuie făcută cu cumințenia omului care știe ce-i trebuie, adică ajutor: *"Ajutorul meu de la Domnul, Cel ce a făcut cerul și pământul"* (Ps. 120, 2); cu înțelepciunea omului care nu se împotrivește tocmai Celui care îl iubește. Iar Iisus Hristos te iubește, fratele meu! Iisus Hristos te dorește să-I fii frate. Să fii împreună cu El fiu și moștenitor al Împărăției Părintelui Ceresc.

De aceea, cu cuvintele Sfântului Apostol Pavel, vă îndemn: *"Frații mei iubiți și mult doriți, bucuria și cununa mea (...) Bucurați-vă pururea întru Domnul și iarăși zic: Bucurați-vă"* (Filip. 4, 1. 4). Bucurați-vă că avem un asemenea Dumnezeu Care ne iubește. Care nu ne minte, nu ne înșală. Toți marii lumii ne mint. Toți aceștia, de când e lumea și pământul, ne mint și ne înșală, ca noi să-i facem importanți și puternici prin alegerea noastră fără să merite. Dar noi știm că ei nu merită. Singurul Care merită slava noastră este Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Pe Acela să-L punem Domn și Stăpân al vieții noastre.

Bucurați-vă, deci, ne îndeamnă Sfântul Apostol Pavel. Să ne bucurăm că avem astăzi asemenea prilej de a ne umple sufletul de *"bucuria mântuirii"*. Chiar dacă *"în lumea aceasta necazuri avem, îndrăzniți!"*, ne ridică Domnul Hristos moralul: *"Eu am biruit lumea!"* (Ioan 16, 33). De când a venit în lume, El a biruit toate potrivniciile lumii acesteia și le va învinge până la sfârșitul veacurilor. Prin Iisus Hristos vom birui și noi. Să nu ne îndoim de adevărul acesta.

Poporul nostru, așezat aici în bătaia vânturilor potrivnice ale împărățiilor lumii acesteia, a dăinuit salvându-se de-a lungul veacurilor și mileniilor numai prin Iisus Hristos. De aceea, iubiții mei, să nu ignorăm acest fapt. Dacă suntem ceea ce suntem, adică un popor de origine latină și de credință ortodoxă, și dacă dorim să rămânem pe mai departe un popor în istorie, trebuie să-L reconsiderăm pe Iisus Hristos ca Domn și Stăpân al vieții noastre. Și să ne bucurăm de aceasta. Dacă însă nu-L mai simțim, fiecare în parte și tot poporul la un loc, pe Iisus Hristos drept Domn și Împărat al nostru, pierim! Pierim din istorie! Dacă suntem conștienți, trebuie să ne cutremure perspectiva aceasta sumbră.

De aceea, înapoi, români, la legea noastră strămoșească! Înapoi le cele iubite de Dumnezeu și căutate de oamenii integri ai țării acesteia. Înapoi la faptele cele bune, la cugetele cele cuviincioase, la poruncile cele pline de demnitate creștină. Lăsați-L pe Hristos să pună iară și iară binecuvântarea Sa divină peste viața noastră,

ca să merităm a trăi aici cu cuviință, iar dincolo de mormânt întru cetățenia raiului. Iată motive îndestulătoare și pertinente pentru care trebuie să ne bucurăm! Astăzi trebuie să uităm cele rele ale lumii și să ne bucurăm pentru că Dumnezeu este cu noi, iar *"dacă Dumnezeu este cu noi, cine mai poate fi împotriva noastră?"* (Rom. 8, 31).

Tot în Epistola către Filipeni, de unde avem Apostolul de astăzi, Sfântul Apostol Pavel face o afirmație reconfortantă pentru statutul nostru de oameni care ne lăsăm învinși ușor în fața greutăților: *"Toate le pot prin Iisus Hristos, Cel care mă întărește"* (4, 13). Auziți! Noi le putem face pe toate, le rezolvăm pe toate prin Iisus Hristos, Care ne întărește. El este nu numai Domnul nostru, Împăratul sufletelor noastre, ci și tăria noastră, puterea noastră. De aceea, la Sfânta Liturghie, înainte de Crez, înainte de mărturisirea credinței noastre, care este, după cuvântul Sfântului Ioan Evanghelistul, *"puterea care a biruit lumea"* (1 Ioan 5, 4), cântăm: *"Iubi-Te-voi, Doamne, vârtutea mea! Domnul este întărirea mea și scăparea mea și izbăvitorul meu"* (Ps. 17, 1). Acum știm că suntem puternici prin Mântuitorul nostru, Care ne întărește necontenit. Acum putem să lăsăm să coboare peste noi, peste toți *"pacea lui Dumnezeu, care covârșește orice minte, care să păzească inimile noastre și cugetele noastre întru Hristos Iisus"* (4, 7).

"Ca sub stăpânirea Sa fiind păziți", să putem purcede la împlinirea unor fapte de mare frumusețe morală, precum cele pe care ni le recomandă Măritul Pavel: *"Frații mei – se adresează Apostolul celor de aici, de astăzi și de totdeauna, de acum înainte – câte sunt adevărate, câte sunt de cinste, câte sunt drepte, câte sunt curate, câte sunt vrednice de iubit, câte sunt cu nume bun, orice virtute și orice laudă, la acestea să vă fie gândul"* (4, 8). Căci *"Domnul este aproape"* (4, 5). Cu alte cuvinte, iubiților, mărirea noastră, spre care ne cheamă Domnul nostru Iisus Hristos, când ne asigură că *"cetatea noastră este în ceruri"* (3, 20), o vom dobândi

numai prin fapte precum cele enumerate mai sus, prin care se preamărește numele lui Dumnezeu.

Să căutăm "*câte sunt adevărate*", pentru că multe lucruri în lumea aceasta sunt false. Și cea mai falsă iluzie este că bogăția lumii acesteia te înveșnicește dacă îți lipești sufletul de ea. Este o înșelătorie diabolică. Sfânta Biserică ne îndeamnă că trebuie să muncim ca să ne câștigăm hrana cea de toate zilele. Dar să nu înnebunim după cele ale lumii. Să nu înnebunim! Uitați-vă în jur: lumea a înnebunit după bogăția care se duce odată cu cele ale pământului. Acesta-i un adevăr. Și tot un mare adevăr este acela că ceea ce trebuie să căutăm cu asiduitate în toate zilele vieții noastre este Împărăția lui Dumnezeu, după cuvântul Domnului: "*Căutați mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate celelalte se vor adăuga vouă*" (Matei 6, 33).

Bunurile materiale nu sunt rele dacă le folosim bine. Numai să nu facem din ele idol. Numai să nu le căutăm și să le dorim pe acestea prea mult în detrimentul sufletului. Căci ca mâine vom muri. Ca mâine ne petrecem din lumea aceasta. Atenție! Nu suntem veșnici în lumea aceasta. Veșnicia noastră ține de cer. Trebuie să știe creștinul adevărul acesta. De aceea trebuie să discearnă valorile. Să le promoveze și să le propulseze pe cele cu adevărat vrednice de numele acesta, lăsându-le pe planul doi pe cele ce folosesc numai pentru viața de pe pământ. Iată adevăruri care nu trebuie ignorate.

"*Câte sunt de cinste, câte sunt drepte*". De cinstire și dreptate sunt săvârșirile pentru care nu te mustră cugetul. "*Iubiților, dacă inima noastră nu ne osândește, avem îndrăznire către Dumnezeu*" (1 Ioan 3, 21). Când faci faptă rea, când zici vorbă rea, când te adresezi altuia cu cuvinte injurioase, când îl furi, când îl minți, când îl înșeli, când îl nedreptățești, nu se poate să nu te mustre conștiința. Atunci să știi că ai făcut cele rele și trebuie să te îndrepti. Iar când nu te mustră cugetul, ci, dimpotrivă, te mângâie conștiința, atunci

să știi că ai făcut o faptă bună și poți avea îndrăzneală să ceri de la Hristos puterea de a accede în Împărăția Sa.

"*Câte sunt curate, câte sunt vrednice de iubit*". Curate. Curățenia morală. Atunci ne iubește Dumnezeu când suntem curați. Nu cerem noi zilnic: "*inimă curată zidește întru mine, Dumnezeule, și Duh drept înnoiește întru cele dinlăuntru ale mele?*" (Ps. 50, 11). Pe baza acestei purități sufletești ne iubește Dumnezeu. Nu pentru că avem rangul cutare! Aceasta nu contează! În fața lui Dumnezeu nu există ranguri omenești. Există suflete. Există conștiință. Pe baza judecății drepte a acesteia Iisus Hristos dă răsplătire sau pedeapsă. Nu că te cheamă cutare sau ești cutare are vreo importanță în fața lui Dumnezeu, ci numai măsura în care ai reușit să pui întru cinstire poruncile lui Dumnezeu prin fapta ta cea bună, prin cugetul tău cel cuviincios, prin mintea ta cea curată de gânduri spurcate, prin credința ta pe care o mărturisești cu viața ta. Acestea sunt fapte cu adevărat "vrednice de iubit".

Îmi spunea cineva odată: Eu nu mă închin când trec pe lângă o biserică, eu nu vin la biserică, eu nu-mi manifest credința pentru că asta mi se pare un lucru de fală. Vă întreb: E de fală că suntem astăzi aici? E de fală că ne numim creștini? E de fală că, în mod cuviincios, atunci când trecem pe lângă o sfântă biserică facem semnul Sfintei Cruci, mărturisindu-ne astfel credința? E de fală că postim, că ne rugăm, că suntem plini de Hristos? E de fală? Nu! E o mare trebuință ce izvorăște din credința ta. Pentru că, oricât de mult ar face cineva în direcția aceasta nu face destul, potrivindu-i-se cuvântul Scripturii care zice: "*Slugă netrebnică sunt; n-am făcut decât ceea ce eram dator să fac!*" (Luca 17, 10). Credința trebuie mărturisită nu păstrată în minte, cum zic unii. Iar noi avem ce mărturisi, căci credința noastră este cea adevărată, pentru că Biserica Ortodoxă înseamnă Biserica adevărului. Iar credința ta fiind ortodoxă trebuie mărturisită. Mai întâi în fața forului conștiinței tale. După aceea înăuntrul casei tale, ca ai tăi să te socoată far călăuzitor și să se îndemne și ei să meargă cu tine. După aceea să începi

a fi călăuză celorlalți. Nu țin lumina credinței sub obroc, iubitule! Dă-i voie să lumineze pe toți cei din jur. Învățătura credinței noastre trebuie să devină lumină pentru ceilalți ca în felul acesta *"Dumnezeu să fie totul în toți"* (Efes. 1, 23).

Mai departe – *"câte sunt cu nume bun, câte sunt virtuozitate, câte sunt de laudă, la acestea să vă fie gândul"*, îndeamnă Apostolul de astăzi. Faptele acestea să le împlinim, iubii mei, ca să-L avem *"Mântuitor pe Domnul Iisus Hristos"* (3, 20), Căruia, cu mulțimile ce L-au slăvit la intrarea Sa triumfală în Ierusalim, să-I cântăm din inimi curate și din suflete credincioase: *"Osana! Binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului!"* Binecuvântat și preamărit este Hristos Împăratul, Domnul și Mântuitorul sufletelor noastre! Amin!

PARTEA A II-A

PERIOADA PENTICOSTARULUI

PREDICĂ LA APOSTOLUL SFINTEI ÎNVIERI

(Fapte 1, 1-8)

1, (1) Cuvântul cel dintâi l-am făcut, o, Teofile, despre toate cele ce a început Iisus a face și a învăța, (2) până în ziua în care S-a înălțat la cer, poruncind prin Duhul Sfânt Apostolilor pe care i-a ales, (3) căroră S-a înfățișat pe Sine viu după Patima Sa prin multe semne doveditoare, arătându-li-Se timp de patruzeci de zile și vorbind cele despre Împărăția lui Dumnezeu. (4) Și cu ei petrecând, le-a poruncit să nu se depărteze de Ierusalim, ci să aștepte făgăduința Tatălui, pe care (a zis El) ați auzit-o de la Mine: (5) că Ioan a botezat cu apă, iar voi veți fi botezați cu Duhul Sfânt, nu mult după aceste zile. (6) Iar ei, adunându-se, îl întrebau, zicând: Doamne, oare, în acest timp vei așeza Tu, la loc, împărăția lui Israel? (7) El a zis către ei: Nu este al vostru a ști anii sau vremile pe care Tatăl le-a pus în stăpânirea Sa. (8) Ci veți lua putere, venind Duhul Sfânt peste voi, și Îmi veți fi Mie martori în Ierusalim și în toată Iudeea și în Samaria și până la marginea pământului.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin!

"Ziua Învierii! Să ne luminăm, popoare! Paștile Domnului, Paștile! Că din moarte la viață și de pe pământ la cer, Hristos Dumnezeu ne-a trecut pe noi" (Din canonul Paștelui).

Iubiți credincioși!

Hristos a Înviat!

Astăzi este cea mai mare sărbătoare a creștinătății. Trăim acum și aici cele mai înălțătoare momente din câte ne-a dat Dumnezeu

să trăim. Ne bucurăm cum nu s-a bucurat nimeni mai intens pe fața pământului vreodată. Pentru că astăzi este biruință pentru toată creația lui Dumnezeu. Îngerii cei de sus împreună cu noi, cei de jos, împreună sărbătoresc. Astăzi, cei ai lui Hristos, printre care ne bucurăm să fim și noi, sunt în comuniune directă cu lumea cerească. Suntem conectați direct la biruința Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Astăzi, cerul și pământul formează un tot existențial prin unitatea în Hristos și prin viețuirea în Hristos. Acesta, coborându-Se pe pământ, luând firea noastră omenească și înviind, Se întoarce astăzi la ceruri, ca să ne ridice și pe noi, oamenii. Dar nu în starea de gravă păcătoșenie în care ne găsisem, ci în starea de puritate morală și înălțare sufletească, primeniți duhovnicește. Așa încât, noi prăznuim astăzi cu adevărat nu numai omorârea morții de către Mântuitorul nostru Iisus Hristos și sfărâmarea iadului prin biruința Învierii Sale, ci sărbătorim, în egală măsură, omorârea omului vechi din noi, omorârea morții păcatului din noi, ca în felul acesta să accedem împreună la slava Sa.

Astăzi este pace în cer și pe pământ. Astăzi s-a sfărâmat perelele cel din mijloc al vrajbei dintre lumea de sus și cea de jos. Astăzi s-a restabilit, prin Învierea Mântuitorului Hristos, legătura dintre cer și pământ, dintre Creator și creație. În sfârșit, după mii și mii de ani de înstrăinare de Dumnezeu legătura aceasta, distrusă prin căderea lui Adam, s-a refăcut. Aceasta este cea mai mare biruință din câte a cunoscut istoria creației.

Împărății pământului se luptau unii cu alții, biruind unii și biruiți fiind alții, ieșind până la urmă din istorie. Însă de la Întruparea Fiului lui Dumnezeu războiul se poartă la scară cosmică între două împărății: Împărăția lui Hristos și impusa stăpânire a diavolului asupra lumii. Dar războiul cel nevăzut se poartă și de fiecare dintre noi, cei care ne angajăm în oștirea lui Hristos, raportându-se la scară personală biruința cea întru Hristos, sau consemnându-se dureros înfrângerea cea spre moarte. Iar dacă vrem să înțelegem mesajul Sfintei Învieri, adică cel al biruinței, el ne este adresat în exclusivitate nouă. Pentru că, după cuvântul cel inspirat al Sfântului Pavel, *"în toate acestea noi suntem mai mult decât biruitori prin Iisus Hristos Care ne-a iubit"* (Rom. 8, 37). Suntem mai mult decât

biruitori! Suntem victorioși! Iată o realitate ce este afirmată astăzi prin inegalabilul text al troparului Învierii cântat de toți în cor: "Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând, și celor din morminte viață dăruindu-le!", cu adâncă reverberație în forul interior al fiecărui suflet. Suntem biruitori! Dar aceasta numai dacă, de-a lungul Postului celui Mare, ne-am străduit să zdrobim pe omul cel vechi din noi, ca să dăm viață celui nou din viața lui Hristos. Numai atunci suntem biruitori.

Realitate pentru noi are Învierea lui Hristos tocmai în aceea că intrăm în viața lui Hristos înviați. Iisus Hristos a înviat pentru a-și arăta, în primul rând, Dumnezeirea, iar mai apoi ca să zdrobească puterea diavolului. Dar nu numai. Iisus Hristos a înviat și pentru a ne primi în slava dumnezeirii Sale, în slava Trupului Său dumnezeiesc, care este Biserica, însă înnoiți, primeniți și înduhovniciți. Pentru că în alte condiții nu reușim să sesizăm cu exactitate sfințenia locului pe care dorim să-l avem în Împărăția lui Dumnezeu. Așadar, acces prin înnoire. Pentru că acolo nu poate intra nimic necurat și nedemn. În Împărăția lui Dumnezeu, spre care ne cheamă Biserica, în Domnia lui Hristos, în care dorim să ne integrăm de azi înainte, odată cu biruința Sa, trebuie să înțelegem foarte exact că nu putem intra decât dacă suntem luminați, transfigurați de lumina lui Hristos. Nimic întunecat în viața noastră nu trebuie să mai dăinuie.

Nu fără semnificație spirituală se prăznuiește Învierea Domnului la miez de noapte, pentru ca Învierea să disloce întunericul. Nu numai pe cel al nopții, ci să dezarticuleze întunericul din ființa noastră. Să-l îndepărteze, iar spațiul vieții noastre să fie inundat de lumina lui Hristos. Ați observat că slujba Sfintei Învieri se începe în întunericul ce se lasă peste întreaga biserică. Atunci iese preotul cu o făclie aprinsă din Sfântul Altar, o înalță și îndeamnă, zicând: "Veniți de primiți lumină! Lumina lui Hristos luminează tuturor!" În acest moment de la făclia preotului, lumina în biserică, cu fiecare credincios care-și aprinde propria făclie, începe să crească încetul cu încetul până când, primind-o toți, lumina inundă spațiul eclezial, dar inundă, în egală măsură, și spațiul nostru interior. Iar când ieșim afară toată curtea bisericii este luminată de făcliile

aprinse pe care le ții în mână și care vă luminează fața fericită. Acest splendid joc de lumini este realizarea fizică a creșterii luminii duhovnicești pe care o pune în lucrare Învierea Mântuitorului Hristos în viața noastră.

La început, luminița credinței noastre este mică, firavă și se poate stinge oricând. Dar când în jurul nostru sunt atâtea lumini, eu, cel cu credință firavă, pot imediat să-mi reaprind lumina sufletului de la celălalt, așa încât să rămân și eu în lumina lui Hristos.

Acum înțelegeți, iubiților, că lumina lui Hristos nu este o lumină singulară, care mă luminează numai pe mine, ci o realitate hristică integratoare, ea intenționând să pună în evidență pe toți cei care doresc să se așeze în sfera ei de iluminare. Este lumina care se străvede în viața tuturor oamenilor credincioși lui Hristos. Luminați din lumina lui Hristos ne luminăm și noi unii pe alții, ca într-un gând să evidențiem marea însemnătate pe care o are pentru mântuirea noastră Învierea. Iată o realitate pe care am resimțit-o în noaptea aceasta toți care am participat cu mare dragoste la sfânta și dumnezeiască slujbă a Învierii. Cât de înălțătoare, de pătrunzătoare și de promițătoare de daruri duhovnicești este această lumină! De aceea, arătând că ați înțeles simbolismul luminii din noaptea pascală, când veți pleca de aici să păstrați lumina aprinsă până acasă, iar din ea să aprindeți candela ce vă străjuiește vechetor colțul de rugăciune. Din ea să aprindeți făclia celor care n-au putut fi prezenți la Înviere, fie din cauza bătrâneților, fie din cauza altor împrejurări grele ale vieții. Acestora să le oferiți nu numai lumina lumânării, ci să le dăruiați cu bucurie lumina lui Hristos, care să le lumineze și lor sufletele, să le încălzească și lor inimile, să dea sens creștin vieții lor.

Și acum, iubiții mei, făcând legătura cu pericopa Apostolului de la Sfânta Liturghie pascală, luat din Faptele Apostolilor, vom evidenția faptul că Apostolii, pătrunzându-se de realitatea Învierii, s-au luminat primii din lumina lui Hristos. Iar în perioada post-pascală, când Domnul S-a arătat timp de patruzeci de zile Apostolilor Săi, le-a poruncit să nu se depărteze de Ierusalim înainte de a primi luminarea și înputernicirea harică a Duhului Sfânt. Astfel încărcăți cu puteri dumnezeiești, Apostolii vor străbate tot spațiul geo-

grafic, cunoscut atunci, ca să răspândească lumii lumina lui Hristos, adică învățătura Sfintei Evanghelii. *"Și veți lua putere – îi asigură Domnul Hristos – venind Duhul Sfânt peste voi, și Îmi veți fi Mie martori în Ierusalim și în toată Iudeea și în Samaria și până la marginea pământului"* (Fapte 1, 8). Să observăm că aici Mântuitorul le trasează Apostolilor un adevărat program misionar, prin care toate laturile lumii să audă și să primească cuvântul mântuitor al lui Hristos. Să observăm, de asemenea, că punctul forte al acestei misiuni era Învierea, căreia Apostolii îi fuseseră martori direcți. În acest fapt dumnezeiesc, unic în istorie, rezidă puterea lor de persuasiune pe lângă sufletele împietrite de păcat ale oamenilor.

Apostolii s-au folosit, iubiții mei, cu mare succes de darurile Sfintei Învieri ca să poată pătrunde victorioși în viața oamenilor, argumentul hotărâtor fiind acela că ei le vesteau *"ceea ce era de la început, ceea ce ei au auzit, au văzut cu ochii lor, ceea ce au privit și mâinile lor au pipăit despre Cuvântul vieții"*, cu scopul declarat ca toți convertiții să intre în *"comuniune"* cu Apostolii și implicit *"cu Tatăl și cu Fiul Său, Iisus Hristos"* (1 Ioan 1, 1-3), prin mijlocirea Duhului Sfânt. Ei au fost martorii acestui strălucit și victorios fapt istoric, dar și cosmic, în care a înscris Dumnezeu lumea prin Învierea Fiului Său, Iisus Hristos. Faptul acesta este biruința binelui asupra răului, biruința puterii dumnezeiești asupra iadului, biruința luminii asupra întunericului, biruința vieții asupra morții. În această realitate dumnezeiască suntem chemați, prin Sfinții Apostoli, să ne înscriem definitiv și noi, cei care ducem mai departe învățătura Domnului nostru Iisus Hristos, pentru a înțelege cu adevărat rolul hotărâtor pe care-l are Învierea Sa în actul mântuirii lumii, dar și a noastră, a fiecăruia.

După aceea, Apostolul de astăzi ne spune că Mântuitorul Hristos *"S-a înfățișat pe Sine viu după patima Sa prin multe semne doveditoare, arătându-li-Se timp de patruzeci de zile și vorbind cu ei cele despre Împărăția lui Dumnezeu"* (v. 3). Ne aducem aminte că Sfinții Apostoli uceniciseră pe lângă Domnul Hristos timp de trei ani și jumătate, dar Îl socotiseră adesea numai un mare prooroc. Poate nici nu sesizaseră îndeajuns misiunea Sa dumnezeiască și mesianică. Dar acum, după Înviere, Domnul a simțit nevoia ca în

răstimpul de patruzeci de zile, cât a mai petrecut cu ei, să intensifice "semnele și minunile", tocmai pentru a-i convinge suficient de puternic despre dumnezeirea Sa, "semnele și minunile" devenind argumente îndestulătoare și hotărâtoare în misiunea lor evanghelică. Tot în perioada de patruzeci de zile, Mântuitorul le-a împărtășit Apostolilor toate Tainele Sfintei Biserici, instituție divino-umană pe care ei aveau s-o activeze faptic după Pogorârea Duhului Sfânt și prin puterea dumnezeiască a Acestuia.

Sfântul Apostol Pavel ne învață că Mântuitorul Hristos a întemeiat Biserica Sa pe Cruce cu Sângele Său (Fapte 20, 28). Mai apoi, Biserica ia chip văzut după Pogorârea Duhului Sfânt prin propovăduirea Sfinților Apostoli și a urmașilor lor direcți de peste veacuri: episcopii, preoții și diaconii, rânduiți haric pentru misiunea aceasta.

Iubiții mei, puterea Sfintei Învieri a pătruns mai întâi inimile, mințile, cugetele și simțirile Sfinților Apostoli. Cu această zestre extraordinară au pornit ei în lume să propovăduiască cuvântul lui Dumnezeu, după primirea Duhului Sfânt, Care i-a împuternicit sufletește, învățându-i, ca și Domnul, tot ceea ce era necesar ca misiunea lor de cucerire a lumii, pentru Hristos, să fie absolut eficientă. Unul dintre Apostoli a ajuns până în părțile noastre, Sfântul Apostol Andrei, cel întâi chemat de Domnul Iisus Hristos la apostolat.

Plecarea Sfinților Apostoli la propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu trebuie văzută ca un adevărat asalt împotriva redutei păgânismului, care părea imposibil de biruit, mai ales că era apărat de puternicul Imperiu roman. Și totuși păgânismul a fost biruit de o mână de pescari galileieni, luminați și călăuziți de Învierea Domnului Iisus Hristos și împuterniciți protegitor de Duhul Sfânt. Ei au plecat să cucerească lumea cu arma cuvântului. "Căci cuvântul lui Dumnezeu este viu și lucrător și mai ascuțit decât orice sabie cu două tăișuri, și pătrunde până la despărțitura sufletului și duhului, dintre încheieturi și măduvă, și destoinic este să judece simțirile și cugetările inimii" (Evr. 4, 12).

Iată puteri îndestulătoare și motivații suficiente pentru a înțelege de ce Apostolii au pornit cu atâta înflăcărare și neînfricare pentru a-L propovădui pe Iisus Hristos, conștienți fiind că vor avea

și multe de îndurat. Dar ce conta împotrivirea aceasta în fața biruinței pe care le-o pusese în față Iisus Hristos? "Îndrăzniți! Eu am biruit lumea!" (Ioan 16, 33) – îi asigurase Domnul. Și așa s-au desfășurat evenimentele, după cum aflăm din Istoria bisericească. Pas cu pas, din om în om, de la suflet la suflet, vestindu-le Învierea lui Hristos, capacitându-i pentru Împărăția lui Dumnezeu și interesându-i pentru marea lucrare a mântuirii, Sfinții Apostoli străbăteau localitățile, traversau râuri și mări, escaladând munți prăpăstioși și traversând deșerturi pline de primejdii, ca să cucerească lumea pentru Evanghelie.

Pentru a înțelege primejdiile cumplite pe care le-au avut de înfruntat Apostolii în misiunea de predicare a Evangheliei mântuirii redăm un fragment de cutremurătoare retrospectivă apostolică în care Sfântul Pavel descrie grozăviile prin care a trecut ca să-L facă cunoscut pe Hristos lumii de atunci. Și ca el au avut de întâmpinat toți Apostolii: "În osteneli foarte multe, în închisori, în bătăi peste măsură, la moarte adeseori, (...) În călătorii adeseori, în primejdii pe râuri, în primejdii de la tâlhari, în primejdii de la iudei, în primejdii de la păgâni, în primejdii în cetăți, în primejdii în pustie, în primejdii pe mare, în primejdii între frații cei mincinoși, în ostenală și în trudă, în privegheri adeseori, în foamete și în sete, în posturi de multe ori, în frig și în lipsă de haine. Pe lângă cele din afară, ceea ce mă împresoară în toate zilele este grija de toate Bisericele" (2 Cor. 11, 23. 26-28).

Înfruntarea tuturor acestor primejdii și a altora și mai mari, ce au culminat cu moartea martirică a celor mai mulți dintre Apostoli, a avut ca suport Învierea lui Hristos, ce dădea sens existenței lor misionare, bazată pe dorința Domnului, la care ei s-au raliat, "ca toți să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină" (1 Tim. 2, 4). Așa încât la anul 67, când mor martiric la Roma Sfinții Apostoli Petru și Pavel, marea biruință a Crucii se realizase în proporție considerabilă, Iisus Hristos devenind Biruitorul celei mai puternice împărății a lumii. După moartea Apostolilor, urmașii acestora și urmașii urmașilor acestora au purtat pe mai departe lumina lui Hristos, adică învățătura Lui, în conștiințele oamenilor și ale popoarelor, aducând Biserica în starea în care o avem astăzi.

Noi trebuie să înțelegem, iubiții mei, din realitatea Învierii, pe care Apostolii au predicat-o fără odihnă neamurilor, că viața noastră nu aparține pământului, ci Împărăției lui Dumnezeu. Trebuie să ne convingem de adevărul că noi nu suntem hărăziți exclusiv pentru lumea aceasta, ci pentru o "Împărăție care nu va avea sfârșit", așa cum mărturisim în Crez. Tocmai acestei Împărății veșnice suntem chemați noi, creștinii, să-i devenim membri activi, pentru ca și prin noi să se poată extinde Biserica lui Hristos atât pe plan orizontal, geografic, cât mai ales pe plan vertical, spiritual, interior.

În Apostolul de astăzi, Mântuitorul Hristos precizează Apostolilor Săi, înainte de Înălțare, că: *"Ioan a botezat cu apă, iar voi veți fi botezați cu Duh Sfânt, nu mult după zilele acestea"* (Fapte 1, 5). O altă realitate, iubiților, la care ne cheamă Învierea lui Hristos, prin propovăduirea Apostolilor, este aceea de a primi Botezul, adică de a primi lumina, pentru că Sfântul Botez a fost numit în toate perioadele de existență creștină "Taina luminării". Ioan botezase cu apă. Botezul acesta era unul ritual care doar aducea aminte oamenilor de păcatele săvârșite, fără ca prin acest botez ele să poată fi iertate. Botezul lui Hristos, cu Duhul Sfânt și cu foc, este Botezul luminării noastre. Pentru noi, care ne-am botezat în pruncie, au garantat nașii și părinții noștri. Acum suntem la vârsta maturității când trebuie să reînnoim făgăduințele Botezului. Acelea de a ne lepăda de satana, de toată slujirea lui, de toată trufia lui, de toată lucrarea lui. Atunci am făgăduit, prin gura nașului nostru, că ne vom lepăda. După aceea, întorcându-ne către răsărit, am promis că ne vom uni cu Hristos din toată inima noastră, din tot sufletul nostru, din tot cugetul nostru. Ceea ce au mărturisit nașii noștri atunci trebuie să mărturisim prin fapte noi acum. Astăzi putem să reînnoim făgăduințele de la Botez prin Sfânta Spovedanie și Sfânta Împărtășanie. De aceea, fie în perioada Postului Mare, cât și în Ziua de Paști, foarte mulți creștini veniți să vă împărtășiți cu Trupul și Sângele Domnului Hristos Înviat, ca să vă bucurați și să participați cu adevărat la lumina Învierii și la biruința lui Hristos.

Întunericul se destramă la venirea luminii. Așa trebuie să se destrame întunericul păcatului din viața noastră la apariția luminii Sfintei Învieri, de care ne este sufletul plin astăzi. De aceea, în nu-

mele Învierii Domnului nostru Iisus Hristos, în numele Sfinților Apostoli, în numele Sfântului Apostol Andrei, care a propovăduit la noi, vă chem astăzi către Împărăția lui Dumnezeu, către Împărăția Luminii. Dar pentru a ne bucura de prezența lui Hristos Cel Înviat nu trebuie să mai rămână nimic meschin în viața noastră. Faptul acesta trebuie să-l înțelegem cu toate puterile noastre fizice și spirituale. Pentru că dacă realitatea Învierii lui Hristos are sens pentru viața noastră, atunci înțelegem și ce înseamnă Învierea pentru noi, și anume: o profundă schimbare sufletească. Învierea este puterea care biruie și care nu se lasă niciodată biruită. Este lumina vie care nu poate fi înlocuită niciodată de întunericul morții. În această realitate dumnezeiască trebuie să ne înscriem cu toate puterile vieții noastre, ca să rămânem neconținut în puterea transformatoare a Învierii.

Simțim nevoia astăzi să mărturisim că Hristos a înviat! Că a înviat cu adevărat! Că nici un mort sufletește nu trebuie să mai existe în mormântul păcatului; că moartea nu mai rezistă la biruința vieții; că întunericul se destramă la venirea luminii lui Hristos. Acestea sunt adevărurile de credință pe care le-am mărturisit din toată ființa noastră când am rostit: "Hristos a înviat din morți cu moartea pre moarte călcând și celor din morminte viață dăruindu-le!". Iar cei din mormintele necredinței eram și noi, așa încât cuvântul ne privește în mod special și pe noi. Acum am înviat. Să nu redevenim iarăși morți sufletește!

De aceea, iubiții mei, trebuie părăsite păcatele ce ne duc la moarte. Fiecare suntem astăzi un Hristos ieșit din mormânt, participând la cununa cea vestită a Învierii. Iată motive pentru care Învierea Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos trebuie înțeleasă și ca o biruință personală, în urma căreia devenim oameni noi, liberi. Libertatea înnoiește, luminează, ne schimbă, ne transfigurează, făcându-ne să pregustăm încă de pe acum dumnezeiasca realitate a Împărăției cerurilor. Acolo, cum se exprimă Sfântul Apostol Petru: *"ne facem părtași dumnezeieștii firi"* (2 Petru 1, 4), primind *"cele ce ochiul n-a văzut, urechea n-a auzit și la inima omului nu s-au suit, bucuriile și realitățile dumnezeiești, pe care le-a pregătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El"* (1 Cor. 2, 9).

Pentru că am dovedit, iubiților, că Îl iubim pe Iisus Hristos, de azi înainte să nu mai existe român care să-L nesocotească! Să nu mai existe în țara aceasta om care să se mai împotrivească lui Hristos! Hristos să devină din nou Domnul și Stăpânul vieții noastre pentru totdeauna!

Tot timpul Postului Mare ne-am rugat Mântuitorului nostru Iisus Hristos, cu Sfântul Efrem Sirul, să devină Domn și Stăpân al vieții noastre. Astăzi cerința ni s-a împlinit. Iisus Hristos a înviat ca un Biruitor, ca un mare Stăpân al lumii. Realitatea aceasta trebuie s-o înțelegem, iubiții mei, nu numai mental, ci prin toată existența noastră, așa încât atunci când rostim din tot sufletul "Hristos a înviat!", iar celălalt răspunde: "Adevărat a înviat!" să simțim că am înviat cu adevărat din moartea păcatului, devenind creștini pentru totdeauna, pătrunși de lumina Învierii. Amin.

Hristos a înviat!
Adevărat a înviat!

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 2-a DUPĂ PAȘTI, A SFÂNTULUI APOSTOL TOMA

(Fapte 5, 12-20)

5, (12) Iar prin mâinile Apostolilor se făceau semne și minuni multe în popor; și erau toți, într-un cuget, în pridvorul lui Solomon. (13) Și nimeni dintre ceilalți nu cuteza să se alipească de ei, dar poporul îi lăuda. (14) Și din ce în ce mai mult se adăugau cei ce credeau în Domnul: mulțime de bărbați și de femei, (15) încât scoteau pe cei bolnavi în ulițe și-i puneau pe paturi și pe tărgi, ca venind Petru, măcar umbra lui să umbrească pe vreunul dintre ei. (16) Și se aduna și mulțimea din cetățile din împrejurul Ierusalimului, aducând bolnavi și bântuiți de duhuri necurate și toți se vindeau. (17) Și sculându-se arhiereul și toți cei împreună cu el – cei din eresul saducheilor – s-au umplut de pizmă. (18) Și au pus mâna pe Apostoli și i-au băgat în temnița obștească. (19) Iar un înger al Domnului, în timpul nopții, a deschis ușile temniței și, scoțându-i, le-a zis: (20) Mergeți și, stând, grațiți poporului toate cuvintele vieții acesteia.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Pentru că M-ai văzut, Tomo, ai crezut. Fericiți cei ce n-au văzut și au crezut!" (Ioan 20, 29).

Iubiți credincioși!

Hristos a înviat!
Adevărat a înviat!

Acest salut, cu care ne întâmpinăm unii pe alții din noaptea Învierii și până la Înălțarea Domnului nostru Iisus Hristos, se bazează pe credință, pe o credință plină de încredere în puterea lui Dumnezeu, care poate să depășească granițele firescului, expresia supremă a acestei puteri fiind însăși Învierea Mântuitorului. Pentru că numai Dumnezeu poate să facă minuni prin care să hărăzească conștiinței noastre tăria de a se trezi din realitatea cotidiană, de cele mai multe ori plină de platitudini, dacă nu chiar de fapte contrare

voii lui Dumnezeu. Hristos este Singurul Care, prin acte ce ies din cotidian, poate să ne scoată din amorțeală, din amorțeala păcatului, pentru că, într-adevăr, păcatul este anticamera morții. *"Căci plata păcatului este moartea (cea veșnică), pe când harul lui Dumnezeu, viața veșnică, în Hristos Iisus, Domnul nostru"* (Rom. 6, 23). Într-adevăr, iubiților, făptura noastră este construită în așa fel încât îndreptarea ei spre Dumnezeu să se facă mai ales în urma unor realități extrasenzoriale, care să spună mai mult decât o pot face realitățile cotidiene.

Nu-i mai puțin adevărat că și realitățile înconjurătoare, citite într-un anumit fel, pot să ne ducă cu gândul la Dumnezeu, pot să ne vorbească despre Dumnezeu. În acest sens, cunoaștem înfiorarea psalmistului la privirea cu înalt înțeles a naturii înconjurătoare: *"Cât de minunate sunt lucrurile Tale, Doamne! Toate cu înțelepciune le-ai făcut!"* (Ps. 103, 24). Aceeași persuasiune spre Dumnezeu o are însăși derularea, prin fața ochilor noștri fizici, minunilor legate de schimbările din atmosferă, care fac, de pildă, din pomul amorțit iarna să inunde în primăvară florile multicolore și frumos mirositoare, sau din pământul înghețat să răsară în zori de primăvară ghiocelul plâpând sau alte flori minunate, care fac deliciul privirii și interesului nostru hibernal. De aceea, citite prin puterea de traducere a rațiunii credinței chiar faptele cotidiene au în ele ceva dumnezeiesc. Vezi copilul, cât o lingură la naștere, cum, încetul cu încetul, fără să observi, fără să-ți dai seama, crește și se dezvoltă fizic și intelectual până ajunge om matur. Aceasta este o adevărată minune! O minune extraordinară, ca din ceva infim să se dezvolte un om de o vigoare și frumusețe impresionantă. Mă uitam în dimineața aceasta la plopul uriaș de lângă biserică. El produce în perioada aceasta o sămânță, abia observabilă, care, însoțită de umbrela ei de puf, este purtată de vânt în toate părțile. Și acolo unde găsește loc prielnic sămânța aceea răsare, crescând din ea un arbore de imensitatea celui pe care-l vedeți. Cine face să crească? Dumnezeu! Sfântul Apostol Pavel afirma o dată că Acela Care face să crească este într-adevăr numai Dumnezeu (1 Cor. 3, 6-7). Semănătorul, de pildă, n-are decât să semene sămânța sau să se-ngrijească

să sădească planta, căci toată acțiunea de creștere este în mâna lui Dumnezeu.

Așadar, noi, oamenii, avem nevoie ca să ne încredințăm de cele dumnezeiești, atât de semne senzoriale, precum cele percepute din lumea înconjurătoare, cât mai ales de cele extrasenzoriale, precum cele revelate. Unii, care "citesc" mai puțin lecția divină din lumea înconjurătoare, pentru a se convinge vor neapărat minuni. Și nu trebuie să-i condamnăm. Îndoiala este specifică omului. Se și zice: "Mă îndoiesc, deci, exist".

Așa a fost, printre alții, și Sfântul Apostol Toma. Cum ați auzit în Sfânta Evanghelie de astăzi, el n-a crezut pe confrății săi întru apostolat că Domnul, în seara primei zile după Înviere, a venit la ei, a intrat prin ușile încuiate și le-a zis: *"Pace vouă!"*, arătându-Se pe Sine viu. Când i s-a adus la cunoștință s-a îndoit, zicând: Nu se poate! Nu e posibil! L-am văzut mort pe Cruce, de departe, e drept, dar L-am văzut cum și-a dat Duhul. Am văzut cum Iosif și Nicodim L-au coborât de pe Cruce mort. Cum puteți spune voi că a înviat, când l-am văzut pe ostașul acela că a împuns coasta Lui? Nu se poate să învieze! De aceea, în ordinea firească, fără ca aceasta să ni se impute ca necredință, ne-am putea afirma cu Toma, Geamănul-geamănul nostru întru îndoială - neîncrederea. Căci fiecare dintre noi ne îndoim. Dacă auzim citindu-se în Sfânta și dumnezeiasca Scriptură despre o minune, poate că ne îndoim. Dacă citim în viața unui sfânt o minune, poate că ne îndoim, pentru că n-am fost contemporani cu acele evenimente. Dar nu trebuie să ne îndoim când, de pildă, în anii noștri, de la trei metri adâncime, moaștele Sfântului de la Neamț au cerut să iasă la suprafață. Nu? Aceasta este o minune care bate ochiul. Nu se poate să te mai îndoiești. Și totuși, după ce ai văzut-o cu ochii tăi și au trecut și altele pe lângă urechile tale și pe lângă ochii minții tale vrei din nou minuni. Simți neconținut nevoia să fii impulsionat de asemenea semne divine ca să poți rămâne mereu treaz sufletește. Nu cumva prin această perpetuă îndoială pui în derizoriu minunea?

Iubiții mei, semnele și minunile au avut un mare rol, mai ales la începutul Creștinismului, căci, prin mișcarea produsă de acestea asupra conștiinței, oamenii erau convinși să treacă "in corpore" la

mântuitoarea credință. Dar minunile și semnele dumnezeiești au avut și au un imens rol de-a lungul întregii existențe a Bisericii. Dumnezeu știe că noi avem nevoie de semne ca acestea, de aceea le și produce. Cum afirmam deja, unii nu "citesc", în existența lor proprie sau în natura înconjurătoare, lucrările dumnezeiești. Nu le sesizează sublimul. De aceea, unora ca aceștia, ca să nu aibă motiv a zice că n-au fost atenționați, le trimite Dumnezeu semne palpabile. Sfântul Apostol Toma este astăzi purtătorul de cuvânt al celor ce se îndoiesc. Dar, după ce a pus mâna în coasta împunsă de sulită și mâinile Mântuitorului străpunse de piroane, convingându-se astfel de Dumnezeirea Sa, dovedită prin realitatea Învierii cu trupul luat din Sfânta Fecioară Maria, atunci a strigat pentru el și pentru toți îndoielnicii din toate timpurile și din toate locurile: "*Domnul meu și Dumnezeul meu!*" (Ioan. 20, 28).

În urma experienței pilduitoare a Sfântului Apostol Toma ar trebui ca nimeni în lumea aceasta să nu se mai îndoiască de realitățile divine spre care suntem chemați. Și totuși, îndoiala a devenit în mintea unor filozofi din Evul Mediu, de pildă, însăși rațiunea de a fi a omului. Fiindcă afirmau: "Mă îndoiesc, deci, cuget; cuget, deci exist." Fie! Dar să nu rămâi numai la îndoială ca să-ți dai seama că existi. Pentru că existența noastră rezidă nu în îndoială, ci numai în Dumnezeu. Și tot în Dumnezeu ne căpătăm noi și conștiința de sine. Fiindcă, altfel ce suntem fără această conștiință? Niște viețuitoare fără rațiune, deci, fără scop, fără ideal. Noi, oamenii, suntem incomensurabil mai mult decât acestea, căci suntem ființe raționale, deci, responsabili. Căci dacă ne îndoim de prezența realităților divine în viața noastră, vrând să rămâneam numai la planul natural al existenței noastre, trebuie să știm că faptul acesta este foarte puțin pentru niște ființe superioare ca noi, dotate cu conștiință de sine, cu minte, adică cu inteligență, cu rațiune și cu voință, care formează ceea ce Sfânta Scriptură numește "chipul lui Dumnezeu" în om. De-ar fi după tine, om neinteresat de mântuire, ai socoti că după moarte te întorci, pur și simplu, în pământul din care ai fost luat.

Însă se rânduieste totul în existența noastră după planul lui Dumnezeu. Tu trebuie să-I dai socoteală Creatorului tău de tot ceea

ce se petrece cu tine în viața aceasta. Fiindcă tu ai fost trimis în lumea aceasta nu numai ca să vegezezi, ci mai cu seamă să-ți lucrezi mântuirea, având astfel conștiința că trebuie să răspunzi în fața lui Dumnezeu de tot ceea ce faci. De aceea, încărcătura pozitivă sau negativă pe care o dobândește viața ta este, în egală măsură, însuși răspunsul pozitiv sau negativ pe care-l dai în fața Dreptului Judecător. Deci, nu te poți eschiva zicând: Eu nu cred în Dumnezeu, așa încât, chiar dacă există, n-are nici o legătură cu mine. Eu Îl neg și pentru aceasta pe mine nu trebuie să mă judece nimeni. Ba nu! Trebuie să fii judecat! Pentru că ai putut să vezi cu ochii trupești și cu cei ai minții realitățile credinței, care ți-au fost fluturate prin fața ochilor conștiinței, și le-ai refuzat sistematic. Această îndărătnicie constituie o atitudine de o gravitate extraordinară asupra căreia Dumnezeu trebuie să-și dea verdictul. Pentru că nu numai că nu te-ai lăsat convins, rămânând în postura de om nemișcat de rațiunea credinței, de semnele evidente ale realităților divine, ci te-ai făcut purtătorul unui îndemn negativ asupra fratelui tău mai puțin întărit, înduplecându-l prin autoritatea ta să se abată de la calea mântuirii, ceea ce este o crimă de "les divinitate". Adică ai devenit un dușman al lui Dumnezeu. Măcar acest fapt ar trebui să te înspăimânte.

Dar dacă ai înțeles cu Toma – binecuvântată fie clipa aceea – că Iisus Hristos este Domnul și Dumnezeul nostru, dacă ai conștientizat că fără El nu putem face nimic (Ioan 15, 5), dacă te-ai convins că El este Domnul și Stăpânul vieții noastre, atunci ce-ți mai rămâne de făcut? Să transpui în viața ta realitățile credinței, să te hrănești cu ele și să le poți împărtăși și altora.

În acest sens, iubiții mei, pericopa Apostolului de astăzi îi arată pe Sfinții Apostoli săvârșind chiar această acțiune. Căci îi vedem revărsându-se către semenii lor într-o bucurie și împlinire misionară extraordinară, pentru că, prin acțiunea pe care o săvârșeau pentru Iisus Hristos, "*din ce în ce mai mult se adăugau cei ce credeau în Domnul, mulțime de bărbați și de femei*" (Fapte 5, 14). Apostolii ar fi putut să-și împace conștiința, zicând: Timp de trei ani și jumătate am ucenicit pe lângă Domnul nostru. Am învățat destule ca să putem să ne lucrăm mântuirea personală. Ce va fi cu

ceilalți? Treaba lor! Vedeți? Ei n-au gândit egoist, ci au pornit să propovăduiască pe Iisus cel Înviat. Pentru ei Învierea Domnului Hristos era semnul primordial al puterii lor misionare ca martori ai celei mai mari minuni arătate de Dumnezeu lumii. Învierea Domnului a devenit și argumentul cel mai puternic al activității lor misionare. Ei câștigau suflete pentru Hristos, adresându-li-se persuasiv: Noi L-am văzut pe Hristos înviat, L-am pipăit, am fost alături de El, L-am auzit grăind. Ne-a întărit sufletele cu puterea Sa harică, așa încât voi, cunoscând experiența noastră, nu trebuie să vă îndoiiți de dumnezeirea și mesianitatea lui Iisus dovedită prin actul Învierii. Puterea Învierii, pe care ei o mărturiseau nu numai cu gura, ci cu întreaga lor existență pusă în slujba Evangheliei, le dădea puteri sporite ca să pornească întru câștigarea sufletelor pentru Împărăția lui Hristos. Rețineți dar, că Învierea a devenit pentru Apostoli argument suprem misionar și putere personală inepuizabilă pentru împlinirea misiunii.

În acest sens, aflăm din Apostolul de astăzi că *"prin mâinile Apostolilor se făceau semne și minuni multe în popor (...) și din ce în ce mai mult se adăugau cei ce credeau în Domnul, mulțime de bărbați și de femei"* (Fapte 5, 12-14). Într-o frază scurtă este condensată o întreagă misiune, prin care Apostolii îi aduceau la Hristos pe cei care se mântuiau, așa încât "poporul îi lăuda" (v. 13). Iar ei *"toți erau într-un cuget"* (v. 12) în credința cea nouă. Ce contribuiseră în mod precumpănitor la această transformare lăuntrică? "Semnele și minunile". Două realități dumnezeiești mișcătoare de conștiințe. "Minunile" erau învierile din morți, tămăduirile de boli, scoaterea demonilor etc. "Semnele" erau acelea prin care Dumnezeu își făcea simțită voința, prin răsturnări extraordinare de situații. De pildă, după ce Apostolii au mărturisit fără temere pe Iisus drept Hristos, adică Mesia, au fost aruncați în închisoare de către saducheii, care aveau în frunte pe arhiereul Caiafa. Atunci a avut loc un semn deosebit: *"un înger al Domnului, în timpul nopții, a deschis ușile temniței și i-a scos de acolo și le-a zis: Mergeți, stând, grațiți poporului toate cuvintele vieții acesteia"* (v. 19-20). Acesta era un semn deosebit ce-i încredința pe Apostoli că activitatea lor era plăcută Domnului și că ea trebuie împlinită cu orice risc.

Cartea numită Faptele Apostolilor este plină de asemenea intervenții divine prin care, la începuturile Bisericii creștine, se argumenta, fără tăgadă, dumnezeirea noii credințe. Acestea au fost realitățile prin care Apostolii Mântuitorului Hristos au putut capacita pentru Împărăția Sa, în mai puțin de o jumătate de secol, un imperiu întreg, cum a fost cel roman.

Iubiții mei, afirmația de mai sus nu este gratuită. Căci, într-adevăr, Apostolii, în mai puțin de o jumătate de secol, au hotărât zeci de mii, sute de mii, poate milioane de suflete să-L primească pe Iisus Hristos ca Domn și Stăpân al vieții lor. Imperiul roman fusese adunat cu sabia timp de secole. Acum "sabia Duhului", prin Sfinții Apostoli, reușește să pătrundă milioane de suflete ca să le aducă mântuite lui Hristos. Sau, cum pilduitor se exprima îngerul Domnului către Apostolii întemnițați, că aceștia trebuia "să meargă" în misiune pentru a-i face pe creștini să înțeleagă "toate cuvintele acestei vieți" (v. 20). Adică a acestei realități dumnezeiești care aduce omului viața veșnică. Iar căutarea vieții veșnice de către cei de atunci era un obiectiv soteriologic absolut valabil și actual și pentru noi, cei de astăzi. De aceea, întru biruința acestei căutări, de o săptămână încoace, neconținut cântăm și credem că "Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând, și celor din morminte viață dăruindu-le".

Iubiții mei, când zicem "și celor din morminte viață dăruindu-le" ne gândim mai întâi la învierea cea de apoi, când morții vor învia ca să-și ia răsplata veșnică pentru faptele săvârșite în viață. Dar mai aproape de înțelegerea noastră actuală este să ne gândim la mormântul păcatului în care zăcem fiecare. De acolo, din mormântul păcatului, ne rugăm Celui ce a biruit moartea prin Înviere să ne scoată și pe noi. Fiindcă, deși vii trupește, noi suntem morți dacă nu accedem la Învierea lui Hristos și mai ales dacă binecuvântarea ei nu o fructificăm mântuitor.

Așadar, realitatea "vieții" veșnice, spre vestirea căreia Mântuitorul i-a scos pe Apostoli din închisoare, este o putere dumnezeiască de care trebuie să fim pătrunși fiecare, fiindcă fără dobândirea acesteia și a viețuirii întru aceasta noi suntem morți sufletește.

De aceea, atunci când se răcește duhul tău, nemaiercepând fiorul sacralui, simți nevoia de un "semn". Și dacă-l ceri, nu spre ispitire, ci spre întărire, atunci ți-l dă Dumnezeu. Asemenea semne vin în viața fiecărui om ca să-l trezească. Chiar loviturile, pe care câteodată le socotești ca nedrepte, sunt îngăduite de Dumnezeu ca adevărate semne, prin care ți se dă posibilitatea să înțelegi că mergi pe o cale greșită și că trebuie să te smerești ca să nu-ți fie ție ceva și mai rău și mai greu. Atunci trebuie să te trezești! Că ce-ți folosește ție să ai bunătățile lumii dacă nu-L ai pe Dumnezeu în tine? Dacă-L primești pe Dumnezeu în tine și realitățile divine te cuprind, te înconjoară și-ți devin argumente puternice pentru viața veșnică, îți poți duce și Crucea pe care ți-o dă Dumnezeu. Pentru că El nu-ți dă numai încercare, ci și puterea să depășești biruitor aceste încercări. Și chiar așa trebuie să ne rugăm: "Înmulțește-mi, Doamne, ostenele, ispitele și durerile, dar să-mi înmulțești împreună și să-mi prisosești și răbdarea și puterea, ca să pot răbda toate câte mi s-ar întâmpla. Pentru că recunosc că sunt neputincios de nu mă vei întări, orb de nu mă vei lumina, legat de nu mă vei dezlega, fricos de nu mă vei face îndrăzneț, rău de nu mă vei preschimba în bun, pierdut de nu mă vei ierta, rob de nu mă vei răscumpăra cu bogata și dumnezeiasca putere a Sfintei Învieri și cu darul Sfintei Tale Cruci".

Iată de ce, iubii mei, semnele și minunile care se săvârșesc cu noi în lumea aceasta trebuie să știm să le "citim" cu o lectură divină, ca fiind cele prin care Dumnezeu ne trimite un mesaj al Său: fie de continuare a misiunii încredințate cu și mai mare strădanie, fie spre certare în momentele când slăbește râvna noastră spre cele ale mântuirii. Condiția este să nu le ignori, ci să le urmezi mesajul.

Acestea sunt motive puternice pentru care Biserica astăzi îl pune întru cinstire pe Sfântul Apostol Toma, ca, prin "semnul lui Toma", acela de a se fi convins, prin experiență proprie, de realitatea Învierii Domnului Hristos, tu să te încredințezi că Iisus Hristos este Dumnezeu Adevărat. Lui ne închinăm ca unui Dumnezeu Adevărat, viu și veșnic. Lui ne mărturisim. Lui Îi dăruim viața, având certitudinea că "Domnul și Dumnezeul" nostru primește ofranda vieții noastre, știind Cui Îi încredințăm sufletul nostru.

În Mântuitorul Hristos, pe Cruce fiind, a strigat cu glas mare și a zis: "*Părinte, în mâinile Tale încredințez Duhul Meu!*" (Luca 23, 46). Tu știi în mâinile cui îți încredințezi sufletul? Dacă ți-l încredințezi acestei vieți, rămâi la nivelul simțurilor josnice. Dar dacă socotești că viața pământească este numai un prag pe care dacă-l depășești ajungi în Împărăția cerurilor, îți vei încredința viața lui Dumnezeu. Și orice creștin cu mintea întreagă așa trebuie să facă. Această lecție de structurare și de stratificare a valorilor o învățăm noi astăzi de la Sfântul Apostol Toma.

Realitatea dumnezeirii lui Iisus Hristos și a Bisericii Sale au învățat-o Apostolii după Învierea și Înălțarea Mântuitorului. Prin acestea i-au putut ei determina pe păgâni să se apropie de Iisus Hristos. Căci "*prin mâinile Apostolilor se făceau semne și minuni multe în popor (...), încât scoteau pe cei bolnavi în ulițe și-i puneau în paturi și pe tărgi ca venind Petru, măcar umbra lui să umbrească pe vreunul dintre ei*" (Fapte 5, 12-15) și se tămăduiau. "Și se adunau mulțimi din cetățile dimprejurul Ierusalimului, aducând bolnavi bântuiți de dureri necurate, și toți se vindeau" (v. 16) în numele lui Iisus Hristos. "*Cu rana Lui noi toți ne-am vindecat*" (Isaia 53, 5).

Frații mei, desigur că ne trebuie și tămăduire trupească. Dar mai întâi de toate trebuie să ne vindecăm sufletește. Fiindcă cele care bolesc cumplit sunt sufletele noastre, sunt cele dinlăuntrul nostru. Acestea trebuie înfățișate lui Hristos, ca puterea dumnezeirii Sale să le vindece. Și dacă te vindeci la suflet, te vindeci și la trup. Dacă ești curat la suflet, curat vei fi la trup, curățenia și sănătatea spirituală inundând și exteriorul tău. Atunci cuviincios este, pentru Cel ce ți-a tămăduit sufletul, să-ți închizi gura ca să nu mai rostești minciuni și vorbe urâte și putrede. Atunci îți vei opri pașii ca să nu mai mergă la furat și la destrăbălare. Deci, puterea curățitoare dinlăuntru face ca întreaga ta experiență să porcească pe calea lui Dumnezeu, așa cum ne învață o rugăciune de la Sfântul Maslu, care zice așa: "Gura ne-o umple de lauda Ta. Buzele ni le deschide spre slăvirea numelui Tău. Mâinile ni le întinde spre lucrarea poruncilor Tale. Picioarele ni le îndreptează spre vestirea Evangheliei

Tale. Toate mădularele și gândurile noastre întărește-le cu harul Tău" (Rugăciunea a 6-a).

Așadar, puterea credinței, ce rezidă în interiorul nostru, se exteriorizează în așa fel încât viața noastră capătă pe de-a-ntregul sens creștin. Adevărul de credință se simte cu sufletul și se răsfrânge asupra exteriorului vieții tale, făcând din tine un ireversibil purtător de Hristos. Din momentul când Toma a pus degetul în coasta Mântuitorului nu s-a mai îndoit niciodată. Noi însă, adevăriți fiind prin credință și prin realitățile semnelor și minunilor, de foarte multe ori ne întoarcem la starea cea de decădere. Uităm. Prea adesea uităm de puterea lui Dumnezeu ce rezidă în ființa noastră prin harul Duhului Sfânt. Dar Dumnezeu, iubindu-ne, nu ne lasă așa. De aceea: "Scoală-te tu cel ce dormi și te va lumina Hristos!" Trezește-te! Astăzi Sfântul Apostol Toma tocmai acest îndemn îți dă: Trezește-te, omule! Eu am fost ca tine, un îndoielnic, dar m-am convins de Învierea lui Hristos. Convinge-te și tu și rămâi statornic în credință, ca să poți mărturisi oricărei persoane cu care te întâlnești, și vrea să te asculte, un adevăr veșnic, din care decurg toate celelalte spre mântuire:

"Hristos a înviat!"

"Adevărat a înviat!"

Și nouă ne-a dăruit viață veșnică.

Închinămu-me Sfintei Învierii Sale celei de a treia zi!

Amin.

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 3-a DUPĂ PAȘTI, A MIRONOSIȚELOR

(Fapte 6, 1-7)

6, (1) În zilele acelea, înmulțindu-se ucenicii, (iudeii) eleniștii murmurau împotriva evreilor, pentru că văduvele lor erau trecute cu vederea la slujirea cea de fiecare zi. (2) Și chemând cei doisprezece mulțimea ucenicilor, au zis: Nu este drept ca noi, lăsând de o parte cuvântul lui Dumnezeu, să slujim la mese. (3) Drept aceea, fraților, căutați șapte bărbați dintre voi, cu nume bun, plini de Duh Sfânt și de înțelepciune, pe care noi să-i rânduiim la această slujbă. (4) Iar noi vom stărui în rugăciune și în slujirea cuvântului. (5) Și a plăcut cuvântul înaintea întregii mulțimi, și au ales pe Ștefan, bărbat plin de credință și de Duh Sfânt, și pe Filip, și pe Prohor, și pe Nicanor, și pe Timon, și pe Permena, și pe Nicolae, prozelit din Antiohia, (6) pe care i-au pus înaintea Apostolilor și ei, rugându-se, și-au pus mâinile peste ei. (7) Și cuvântul lui Dumnezeu creștea, și se înmulțea foarte numărul ucenicilor în Ierusalim, încă și mulțime de preoți se supuneau credinței.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Iubiți credincioși!

Hristos a înviat!

Adevărat a înviat!

A intrat în tradiția Bisericii ca în jurul praznicelor celor mari, fie înainte, dar, mai ales după prăznuirea lor, să fie puse într-o cinstită și persoanele care au participat la desfășurarea pământească a evenimentului respectiv. Prin acest procedeu s-a dorit să se scoată în evidență că momentele importante din viața Mântuitorului Hristos, precum Nașterea sau Învierea, Înălțarea sau Schimbarea la Față, au avut în iconomia dumnezeiască rostul de a aduce un puternic semn al prezenței lui Dumnezeu între oameni. Așa încât, primele persoane care au receptat evenimentul acesta sau care l-au pricinuit sunt puse și ele într-o meritată cinstită.

De pildă, duminica trecută a fost învrednicit de cinstire îndoielnicul Toma Geamănul, pentru că el, ca oricare dintre noi, s-a îndoit la început de Învierea Domnului Hristos, dar după aceea, când a pus mâna sa în coasta cea împunsă și în palmele străpunse de piroane ale Domnului Iisus Hristos înviat, a exprimat adevărul dumnezeiesc pe care și noi suntem chemați să-l mărturisim: Iisus Hristos este "Domnul și Dumnezeu nostru". Realitatea aceasta de acum înainte nu mai trebuie pusă la îndoială. Așadar, scopul cooperării într-o cinstire a acestor persoane este, printre altele, și acela de a da mărturie peste veacuri și milenii despre adevărul dumnezeiesc exprimat în respectiva sărbătoare împărătească.

În duminica de astăzi, Sfânta Biserică așează într-o cinstire pe niște femei evlavioase. Iar dacă te gândești care era percepția vremii aceleia asupra femeii, îți dai seama de la început de importanța momentului de astăzi, acela că Biserica Domnului Hristos dă femeii cuvenita cinste pentru devotamentul ei arătat totdeauna Logosului Întrupat. Femeile erau socotite atunci, ca și multă vreme după aceea și, de ce să n-o spunem, în anumite modalități și astăzi, erau și sunt privite ca inferioare bărbatului din multe puncte de vedere. Ceea ce este o poziție cu totul falsă. Căci popasul de astăzi, din duminica a doua după Învierea Mântuitorului Hristos, vrea să dezică această veche dar nedreaptă concepție, punând pe femeia creștină într-o dreaptă și vrednică cinstire și dându-i, prin nașterea de fii, acces la mântuirea cea într-o Hristos (1 Tim. 2, 15).

După cum știți, este vorba de un grup de femei pe care Biserica le-a numit "mironosițe", pentru că în dimineața Învierii, după ce trecuse repausul sabatic, care în anul acela era și repaus pascal, au alergat dis-de-diminează la Mormântul Domnului ducând miresme cu care să ungă după cuviință Trupul Învățătorului lor. Îl urmaseră pas cu pas în tot timpul Patimilor. Participaseră cu jertfa durerii lor la Jertfa Domnului, fiind singurele persoane care, alături de Sfântul Ioan Apostolul, stătuseră alături de Crucea Mântuitorului Iisus Hristos. Plânseseră Răstignirea Domnului cu lacrimile adevăratei dureri, de care se pot învrednici numai femeile devotate. Îl văzuseră sfârșindu-Se ca Om. Îl auziseră rostind ultimele cuvinte: "*Părinte, în mâinile Tale încredințez Duhul Meu!*" (Luca 23, 46).

Vor fi dus pe brațe, mai mult leșinată, pe Maica Domnului până la casa ei, după ce Iosif și Nicodim coborâseră de pe Cruce Trupul mort al Nemuritorului Împărat și-L așezaseră sub lespede de piatră în mormântul din stâncă. Și ele, femeile acestea care, în timpul desfășurării activității Mântuitorului Hristos, se atașaseră grupului Apostolilor, ajutându-i din averea lor cu consistente daruri materiale, pentru că unele dintre ele făceau parte din familii foarte bogate, femeile acestea avuseseră tăria sufletească să rămână devotate și pe mai departe lui Iisus, chiar dacă Îl văzuseră mort. Rămăseseră pe mai departe legate sufletește de Domnul Cel iubit, așa cum, după exemplul lor, femeile de la țară, rămânând atașate de cei adormiți ai lor, aleargă în fiecare duminică dimineața la cimitirul din jurul bisericii, tămâind mormântul soțului, al tatălui, al mamei, al copiilor, al moșilor și strămoșilor. Femeia are puterea devoțiunii mai mult decât bărbatul, are tăria de a se lega sufletește de cineva drag chiar după ce acela a trecut din lumea aceasta.

Să ne aducem aminte că Apostolii, descurajați de sfârșitul tragic al Învățătorului lor, după terminarea repausului sabatic, începuseră deja să pornească fiecare spre ținuturile lor. Doi dintre ei, Luca și Cleopa, chiar plecaseră spre țarina lor de la Emaus. Și așa urma să se destrame grupul ucenicilor lui Iisus din Nazaret, Cel care reușise să entuziasmeze timp de aproape patru ani pe niște oameni simpli ce se bucuraseră de aprecierea deosebită a Învățătorului lor. Se năruia, astfel, ceea ce Iisus, cu mare dragoste, reușise să adune în tot acest răstimp. Numai femeile din acest grup rămăseseră statornice. Statornice în iubirea lor pentru Salvatorul lor. Pe multe din ele oamenii din vremea aceea le priviseră cu dispreț și ură. Singurul care le vorbise frumos, Singurul care le primise lângă El să-L asculte și să învețe din cuvintele Sale cele referitoare la viața veșnică, Singurul care nu mai făcea discriminare între femei și bărbați fusese Iisus. Cum să-L uite? Cum să uite glasul acela blând și milostiv și mai ales iertător pentru multe din ele, fiindcă multe fuseseră femei păcătoase, pe care Domnul Hristos le întorsese de la mari fărâdelegi.

Iată pe două dintre ele: Maria Magdalena și Suzana. Despre Maria Magdalena Sfânta Evanghelie spune că din ea Mântuitorul

scoasese șapte demoni (Marcu 16, 9), dintre care cel al desfrânării nu era cel mai mic. Iar Suzana era chiar femeia pe care Mântuitorul Hristos o salvase de la uciderea cu pietre, pentru că fusese prinsă în flagrant delict de adulter. Numai că atunci când, adresându-se pârâșilor ei, Domnul a zis: *"Cel fără de păcat dintre voi să arunce cel dintâi piatra asupra ei"* (Ioan 8, 7) toți s-au îndepărtat, pentru că toți se simțeau vinovați. După plecarea lor, Domnul i-a spus femeii aceste încurajatoare și pline de responsabilitate cuvinte: *"Dacă niciunul dintre ei nu te-a osândit (...), nici Eu nu te osândesc. Mergi! De-acum să nu mai păcătuiești!"* (v. 11). Așa a salvat Domnul un suflet.

Din situații degradante le salvase pe toate. Așadar, fiind ridicate din starea de înjosire în care societatea din vremea aceea le adusesse ele nu puteau uita dragostea Acestui nespus de mare Iubit de oameni. Poate nu sesizaseră ele că Iisus este chiar Dumnezeu Întrupat, că este chiar Mesia, dar, în orice caz, Îl socoteau ca pe o Personalitate deosebită, Care le dăduse atâtea speranțe, le împărtășise atâta bucurie, le adusesse atâta mângâiere în suflete. Acesta a fost motivul pentru care nu L-au uitat pe scumpul lor Salvator, ci au venit dis-de-dimineată la mormânt cu mir plăcut mirositor.

Aici, au găsit piatra răsturnată de pe mormânt și s-au înfrișat. Dar un înger le-a zis: *"Nu vă înspăimântați! Căutați pe Iisus Nazarineanul, Cel răstignit? A înviat! Nu este aici. Iată locul unde fusese pus"* (Marcu 16, 6). Convingeți-vă! *"Și plecând ele în grabă de la mormânt, cu frică și cu bucurie mare, au alergat să vestească ucenicilor Lui. Dar pe când mergeau ele să vestească ucenicilor, iată Iisus le-a întâmpinat, zicând: Bucurați-vă! Iar ele, apropiindu-se, au cuprins picioarele Lui și I s-au închinat"* (Matei 28, 8-9). Pentru devotamentul lor și pentru dragostea dovedită, Mântuitorul Hristos le-a învrednicit ca să-L vadă primele înviat și să-L slăvească ca pe un Dumnezeu Adevărat. Aceasta este cea mai mare vrednicie de care s-a bucurat vreodată femeia. Despre Maria Magdalena Sfânta Evanghelie relatează că s-a învrednicit să-L vadă pe Domnul înviat în chip deosebit, când L-a confundat în lumina difuză a dimineții cu grădinarul (Ioan 20, 11-18).

Așadar, dintre pământenii, ele au fost primele care L-au văzut pe Domnul Hristos înviat. Ele s-au bucurat de această nesperată cinstire pentru că L-au iubit cel mai mult. O dată Mântuitorul Hristos adresase un cuvânt către o femeie care îi unsese picioarele cu mir de nard de mare preț, rostire care se potrivește pentru toate femeile creștine: *"Iertate îi sunt păcatele ei cele multe, pentru că mult a iubit"* (Luca 7, 47) pe Dumnezeu. Dumneavoastră, doamnelor creștine de aici și de pretutindeni, ca unele ce sunteți apropiate cu sufletul de Biserica Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, vă regăsiți printre fericitele cărora Dumnezeu le iartă mult, pentru că mult aveți puterea să iubiți pe Dumnezeu și să vă dedicați îngrijirii semenilor.

Iubiți frați și surori în Domnul! După cum observați, duminica de astăzi constituie un popas închinat în exclusivitate femeii creștine. Mai întâi Maicii Domnului, Cea mai sfântă dintre femeile lumii, cel mai curat și desăvârșit vas în care S-a înomenit Dumnezeu; cea mai zdrobită inimă de mamă din întreaga existență umană, pentru că, știind că Fiul ei este Însuși Fiul lui Dumnezeu, având deci conștiința că Fiul său este Mesia, L-a văzut schingiuit, batjocorit și omorât, așa încât, după cuvântul bătrânului Simeon, cu adevărat prin sufletul Maicii Domnului a pătruns *"sabia"* durerii (Luca 2, 35), săbiile durerii. Am văzut, nu de mult, o icoană a Maicii Domnului a cărei inimă era pătrunsă de o mulțime de săbii. M-am cutremurat aducându-mi aminte câte chinuri sufletești și trupesti a putut să îndure Maica Domnului văzându-L pe Fiul Său batjocorit, disprețuit și omorât pe Cruce, ca ultimul dintre tâlhari, având neconținut conștiința că iubitul său odor este Dumnezeu Adevărat.

Sărbătorim astăzi, așadar, așezarea într-o vrednică cinstire a femeii creștine de către Biserica Mântuitorului Hristos. Faptul acesta decurge în principal din devotamentul sfințelor mironosițe față de Domnul Hristos, dar și din cel al admirabilelor femei creștine care s-au atașat cu toată dragostea Sfinților Apostoli după Înălțarea Domnului. Când aceștia au plecat în misiunea de propovăduire a cuvântului dumnezeiesc s-au găsit multe femei devotate care au

slujit acestora cu aceeași jertfelnicie cu care, oarecând, mironosițele se devotaseră Mântuitorului.

Atât de mare era dorința acestor femei de a-i vedea pe Apostoli la lucrul cuvântului evanghelic, încât pericopa Apostolului de astăzi, luată din Faptele Apostolilor (cap. 6, 1-7), evidențiază faptul că cei Doisprezece instituie treapta ierarhică a diaconiei în urma sesizării făcute de femeile din comunitatea din Ierusalim, unde toate bunurile materiale erau de obște, că unele *"văduve sunt trecute cu vederea la slujirea cea de fiecare zi"* (Fapte 6, 1). Ceea ce însemna că Apostolii erau nevoiți să-și risipească forțele misionare în întreprinderi care le-ar fi tăiat elanul de propovăduire.

În urma acestei utile sesizări din partea femeilor, *"cei Doisprezece au chemat mulțimea ucenicilor, zicându-le: Nu este drept ca noi, lăsând de-o parte cuvântul lui Dumnezeu, să slujim la mese"* (Fapte 6, 2). În scopul îndreptării unei situații nedorite, s-a făcut propunerea alegerii și hirotonirii primilor șapte diaconi care să se ocupe, printre altele, de buna chivernisire a bunurilor materiale ale primei comunități creștine. A nu se uita, așadar, că această structură ecleziastică permanentă în Biserică s-a datorat femeilor. Cei șapte diaconi, în frunte cu Sfântul Arhidiacon Ștefan, erau rânduiți nu numai la împărțirea darurilor, ci și la *"împărțirea"* cuvântului lui Dumnezeu la toți, de la mic la mare, de la orfani la văduve, de la copii la mame, de la oamenii cei mai de jos până la cei mai de sus pe scara socială. Tuturor acestora, atât Sfinții Apostoli, cât și diaconii, trebuiau să le propovăduiască cuvântul lui Dumnezeu și să împartă fiecăruia, după cuviință, câte o necesară lecție de viață creștină.

Iată, iubiții mei, de ce astăzi Biserica pune întru cinstire pe femeia creștină, pentru că ea a fost și va rămâne atașată totdeauna idealurilor creștine mai mult decât bărbatul. Iar faptul că Apostolul de astăzi, care vorbește despre instituirea treptei diaconești – diacon în grecește însemnând slujitor – se vrea o paralelă a pericopei evanghelice unde se vorbește despre femeile minorosite, ne dă să înțelegem că Sfânta Biserică acordă femeilor creștine, absolut devotate Mântuitorului Hristos, o demnitate comparabilă cu a diaconilor, cel puțin pe latura slujirii semenilor care au trebuință de ajutor.

În acest sens înțelegem demersul Bisericii primare de a institui categoria religios-socială a diaconișelor, care a avut un mare rol în procesul de încreștinare în masă a păgânilor și mai apoi în asistarea diferitelor categorii sociale defavorizate. N-ar fi rău dacă și astăzi Biserica ar reactiva această diaconie feminină, dată fiind împăgânirea aproape în masă a românilor și înmulțirea fără precedent în țara noastră a oamenilor amărâți și întristați care au nevoie de ajutor din partea Bisericii. Diaconișele, fără să aibă o hirotonie similară cu a diaconilor, pot avea o anume împuternicire a Bisericii pentru a se devota slujirii semenilor. Trebuie fructificat la modul diaconic devotamentul feminin pentru credința și Biserica Domnului Iisus Hristos. Căci este fapt mai mult decât evident că totdeauna și pretutindeni, la sfintele slujbe, la înfrumusețarea bisericilor, la curățirea și întreținerea lor, la ajutorarea semenilor, sunt prezente mai mult femeile decât bărbații.

Iubiților! Tot la sărbătoarea de astăzi aducem cinstire mamelor noastre care ne-au născut și ne-au învățat pentru prima dată să ne închinăm și să ne rugăm; bunicelor noastre care ne-au dus copiii la biserică în vremea când o doctrină atee interzicea faptul acesta. Mamele și bunicele au fost cele care au preluat, la îndemnul tacit al Bisericii, educația creștină a copiilor. A acelor copii care în Decembrie 1989 au strigat dintru adâncuri de credință: "Vom muri și vom fi liberi", căci, având conștiința că "Dumnezeu este cu noi", au ieșit în stradă să înlăture o dictatură fără Dumnezeu tocmai în numele credinței. De unde aveau această credință, dacă nu de la mamele și de la bunicele lor?

Cinstim astăzi pe femeia creștină, cuvioasă și cuviincioasă, care-și păstrează dragostea de Dumnezeu și de familie, care se luptă să păstreze unitatea familiei chiar atunci când netrebnicul de bărbat o mai ia câteodată razna. Soția, mama creștină, rămâne să suporte, în numele și cu puterea credinței, imixtiunile diabolice din căminul său, apărându-și viața de familie, precum cloșca puii săi sub aripi, de toate văzutele și nevăzutele încălcări ale moralității. Cunosce printre dumneavoastră femei creștine care s-au zbatut cu mare strășnicie să-și păstreze integritatea familiei. Au îndurat, cum aproape că nu e posibil să gândești că poate cineva îndura, numai

ca să-și salveze familia. Iar până la urmă, prin rugăciuni și stăruință, cu renunțări, dar în demnitate, însă cu mare durere în inimă, au reușit să-i aducă înapoi pe petrecăreții și departe stătătorii de familie, soții lor.

A venit o dată o doamnă și mi-a spus: Părinte, bărbatul meu, pentru că se poartă cu mine și cu copiii ca un păgân, este cel mai mare dușman al meu. Dar tocmai pentru că îmi este dușman trebuie să-l iubesc și mai tare. Pentru că Domnul meu mi-a poruncit: *"Iubiți pe vrăjmașii voștri, faceți bine celor ce vă urăsc, binecuvântați-i pe cei ce vă blestemă"* (Matei 5, 44), aduceți bucurie acolo unde este întristare. Și soțul meu a adus mult necaz în viața mea și a copiilor și în viața familiei, în general. Dar eu îl iubesc, pentru că aceasta este porunca Domnului Iisus Hristos. Dacă n-ar fi fost învățătura Sa eu n-aș fi înțeles că trebuie să procedez așa ca să-l recuperez, deoarece faptele lui omenește erau de neiertat, iar o împăcare, prin aceeași prizmă privită, o socoteam irealizabilă. Datorită lui Iisus Hristos am din nou soț și tată pentru copii. S-a lepădat definitiv de toată starea păcătoasă a vieții lui și vă promit că-n două-trei duminici o să-l vedeți și la biserică. Ceea ce s-a și petrecut.

Așadar, Sfânta Biserică aduce astăzi întru cinstire pe femeile care au fost lângă Domnul Hristos în cele mai cumplite momente ale vieții Sale. Alături au fost la Răstignire, alături au fost și la Înviere. Alături sunt și astăzi. De aceea, aducem omagiu tuturor femeilor știute și neștiute, cunoscute și necunoscute, care prin viața lor au adus un plus de credință și moralitate familiilor lor, ca și în viața poporului nostru.

Vă aducem astăzi un omagiu cuvenit pe de-a-ntregul dumneavoastră, doamnelor, care neconținut sunteți alături de noi, preoții, întru slăvirea Domnului nostru Iisus Hristos și întru propovăduirea cuvântului evanghelic. Căci dumneavoastră sunteți acelea care preluați de la noi învățătura cea sfântă și sănătoasă și-o duceți acasă. Îmi aduc aminte cu mare respect de mama mea, care, atunci când eu nu puteam participa la Sfânta Liturghie, dânsa, care era nelipsită de la biserică, când venea acasă, îmi spunea: Astăzi s-a vorbit la Cazan, sau a vorbit părintele despre cutare și cutare învățătură

creștină. Așa încât, eu, cel care rămăsesem acasă, eram pus la curent cu tot ceea ce se petrecuse la biserică în duminica aceea. Așa faceți și dumneavoastră doamnelor: Plecați de aici pline ca albinele de nectarul dumnezeieștii învățături și-l duceți acasă. Purați această binecuvântată povară la cei puțin credincioși. La cei credincioși, dar încă neporniți cu hotărâre pe calea lui Dumnezeu. Să străpungeți îndărătnicia ca de piatră a sufletelor bărbaților, a fiilor sau chiar a părinților care nu s-au învrednicit până astăzi să pornească pe calea lui Dumnezeu, deși vârsta ar fi trebuit să-i înțeleptească.

Dumneavoastră, binecuvântate femei creștine, purtați cuvântul lui Hristos ca într-un dumnezeiesc cortegiu, precum femeile mirosoase. Darurile cele de mare preț ale învățurii Mântuitorului sunt purtate spre familia dumneavoastră, spre casa vecinilor, spre a prietenilor sau chiar a neprietenilor. Cunosced multe doamne care, în dupăamiezile de duminică și sărbători, merg să vestească cuvânt de zidire duovnicească și altora: bătrânilor din spitale, persoanelor neputincioase, cărora, pe lângă darurile materiale, le duc și mirul duhovnicesc al învățurii Sfintei noastre Biserici. Pentru care lucrare misionară multă plată vor lua de la Dumnezeu în lumea aceasta, iar în cea care va să vină – mântuirea.

Dar să nu uităm, scumpe doamne, că multe dintre semenele dumneavoastră sunt cele care vă destramă căminul. Pe acestea nu le laudăm. Multe sunt acelea care ademenesc pe bărbații sau pe copiii dumneavoastră și-i duc la rătăcire și pierzanie, făcându-se unelte ale diavolului. Pentru care lucrare nu le aducem cinstire. Nu uitați că prin unele femeiuști – așa le numește Sfântul Pavel – depărtate de la credința noastră cea dreaptă, au intrat ereticii, ca lupii, în turma lui Hristos, ca să răvășească poporul român. Prin unele ca acestea se insinuează toți neaveniții din toată lumea în viața Bisericii noastre, rătăcind de la adevăr și aducând necinstire credinței noastre strămoșești. Acestora, astăzi, aici, le aducem oprobiul nostru. Nu uitați că multe femei, care nu sunt cu noi, s-au făcut unelte ale diavolului în cele mai cumplite ipostaze ale desfrâului, pentru care nu le felicităm. Nici pe ele, nici pe guvernânții care le facili-

tează, prin legi de o cruntă necreștinătate, accesul la cumplite decăderi morale.

Pretutindeni, în ziare, la rubricile de publicitate, pe posturile TV, se fac chemări dintre cele mai imorale din partea unor semene de-ale dumneavoastră. Pe acestea, deși nu le felicităm, nu trebuie să le lăsăm în această stare de decădere. Să nu uităm că sufletele lor sunt de o mare valoare în fața lui Dumnezeu. De la această valoare incalculabilă trebuie să pornească dorința noastră, a tuturor, de a le aduce la credință, de a le întoarce la buna cuviință. Încercați și veți vedea că Domnul Iisus Hristos vă va da puterea să le convingeți a nu disprețui, prin comportamentul lor imoral, chipul lui Dumnezeu din făptura lor. De aceea, Sfânta Biserică vă însărcinează să porniți cu toată puterea credinței să recuperați din gunoiul, din mocirla socială, pe unele din semenele dumneavoastră. Mare plată veți avea de la Dumnezeu pentru un singur suflet întors din calea rătăcirii (Iacov 5, 20). Cunoscut cazuri fericite când, prin râvna pentru Hristos, demnă de toată lauda, s-au întors la Biserica Ortodoxă multe persoane ademenite de eretici, reușind ca pe cei întorși să-i canalizeze de așa manieră în credința cea adevărată încât ei, la rândul lor, să devină elemente sănătoase ale credinței noastre, capabile să scape din moartea ereziei, din moartea veșnică și pe alții.

Bunelor credincioase ale lui Hristos și ale Bisericii, vă rog să aveți conștiința mării răspunderi în fața lui Dumnezeu, printre altele și pentru creșterea numărului credincioșilor Bisericii noastre. În această privință vă rog să fiți primele care opriți pe fiicele dumneavoastră, tinere căsătorite, pe nurori, pe prietene, pe rude, pe cunoscute, de la săvârșirea gravului păcat al avortului, al uciderii de prunci în pânțe, al celei mai cumplite crime ce se săvârșește cu milioanele în viața poporului nostru. Am devenit un popor de uci-gași ai viitorului nostru. Am devenit de fapt sinucigași. Intervenți cu promptitudine! Prin puterea dumneavoastră pot fi stopate aceste păcate grave din cauza cărora femeile pot să-și pericliteze mântuirea. Intervenți, cu autoritatea de care vă bucurați, ca învățătura lui Hristos să pătrundă adânc sufletul copilelor, tinerelor mame, așa încât ele nu numai că nu trebuie să facă păcatul desfrânării, dar

nici pe cel al uciderii propriilor lor copii. Aduceți-le aminte că *"femeia se mântuiește prin naștere de copii"* (1 Tim. 2, 15).

La înălțimea demnității de mame, la care vă cheamă Domnul nostru Iisus Hristos, puneți cealaltă mare responsabilitate, pe care v-o asumați benevol, de a fi, împreună cu noi, misionare în ogorul Bisericii și de a aduce pe oameni la Hristos. Nu de puține ori lacrimile unor mame au făcut sfinți. Să ne aducem aminte în grabă de mama Fericitului Augustin. Să ne aducem aminte în grabă de mamele noastre, de bunicele noastre, care au devenit exemple pentru noi, pentru copiii și urmașii noștri.

Faceți, dar, ca atunci când frământați pâinea cuvântului lui Dumnezeu aceasta să devină hrana lumii. Faceți, prin expresia misiunii dumneavoastră, ca Iisus Hristos să devină hrană duhovnicească a lumii și hrană euharistică în Sfânta și Dumnezeiasca Împărtășanie. Chemați-i pe soți, chemați-i pe copii la paharul mântuirii! Nu-i lăsați fără "medicamentul nemuririi", cum numește Sfântul Ighantie Teoforul Sfânta Împărtășanie. Mai ales acum, nu eu mult în urmă, prăznuind Învierea Mântuitorului Hristos, am putut să ne dăm seama de valoarea mântuitoare a Trupului și Sângelui Său. *"Gustați și vedeți că bun este Domnul!"*, ați auzit atunci și v-ați conformat îndemnului la Sfântul Potir. Dumneavoastră v-ați dus cu acest cuvânt acasă și i-ați mișcat pe cei din jur. Dovadă că așa stau faptele este că anul acesta am observat că mulți dintre cei care nu veniseră aproape niciodată să se spovedească și să se împărtășească au făcut-o acum, de bună seamă, la sfatul dumneavoastră cel bun.

Așadar, aducem astăzi cinstire femeii creștine, dar nu aducem aici nici o cinstire femeii îndepărtate de Dumnezeu. Ne rugăm însă pentru cele care au căzut, pentru cele care s-au depărtat de credință și au devenit unelte ale căderii în păcat. Ne rugăm pentru ele. Iar dumneavoastră puteți să o faceți cu și mai multă căldură, pentru că puteți să și plângeți pentru păcatele lor.

Iată laturi ale activității misionare la care vă cheamă Biserica. Sunteți cu noi întotdeauna. Sunteți primele care veniți la biserică și ultimele care plecați de la biserică. Dumneavoastră sunteți cele care împodobiți spiritual și la propriu Biserica lui Hristos, dar și

sufletele celor din casa dumneavoastră. Rămâneți pe mai departe în slujba lui Hristos, ca Mântuitorul nostru să vă primească, ca pe Maria Magdalena și ca pe toate celelalte femei mironosițe, primele în Împărăția Sa cea cerească. Fiecare dintre dumneavoastră să fie o Maria Magdalena, care aude din partea Bisericii porunca cea de misiune:

"Lasă mirul și vestește ucenicilor fricoși,

Spune azi la toată lumea și celor necredincioși,

Strigă la urechea surdă oamenilor celor răi,

Poate vreo lumină sfântă să-i trezească și pe ei.

Rupe-le perdeaua morții și cătușele de fier

Celor ce zac în nesimțire, care sufletește pier.

Iar de nu voiesc s-audă taina Sfintei Învieri,

Varsă-le spre îngropare, mirul cel rămas de ieri."Amin.

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 4-a DUPĂ PAȘTI, A SLĂBĂNOGULUI

(Fapte 9, 32-42)

9, (32) Și trecând Petru pe la toți, a coborât și la sfinții care locuiau în Lida. (33) Și acolo a găsit un om, anume Enea, care de opt ani zăcea în pat, fiindcă era paralytic. (34) Și Petru i-a zis: Enea, te vindecă pe tine Iisus Hristos. Ridică-te și strângeți patul. Și îndată s-a ridicat. (35) Și l-au văzut toți cei ce locuiau în Lida și în Saron, care s-au și întors la Domnul. (36) Iar în Iope era o uceniță, cu numele Tavita, care tâlcuindu-se, se zice Căprioară. Aceasta era plină de fapte bune și de milosteniile pe care le făcea. (37) Și în zilele acelea ea s-a îmbolnăvit și a murit. Și, scăldând-o, au pus-o în camera de sus. (38) Și fiind aproape Lida de Iope, ucenicii, auzind că Petru este în Lida, au trimis pe doi bărbați la el, rugându-l: Nu pregeta să vii până la noi. (39) Și Petru, sculându-se, a venit cu ei. Când a sosit, l-au dus în camera de sus și l-au înconjurat toate văduvele, plângând și arătând cămășile și hainele câte le făcea Căprioara, pe când era cu ele. (40) Și Petru, scoțând afară pe toți, a îngenunchiat și s-a rugat și, întorcându-se către trup, a zis: Tavita, scoală-te! Iar ea și-a deschis ochii și, văzând pe Petru, a șezut. (41) Și, dându-i mâna, Petru a ridicat-o și, chemând pe sfinți și pe văduve, le-a dat-o vie. (42) Și s-a făcut cunoscută aceasta în întreaga Iope și mulți au crezut în Domnul.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Și văzându-l Iisus, (...), l-a întrebat: Vrei să fii sănătos? Bolnavul l-a răspuns: Doamne, om nu am ca să mă arunce în scăldătoare (...) Și atunci Iisus i-a zis: Scoală-te, ia-ți patul tău și umblă!" (Ioan 5, 6-8).

Iubiți credincioși!

Hristos a înviat!

Adevărat a înviat!

Vă invit să observați că, după extraordinara irumpere a bucuriei pascale, după ce au fost puse în prim plan persoanele care au

participat la cel mai mare eveniment din istoria omenirii, care este Învierea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, și anume sfintele femei mironosițe și Apostolii Domnului, pentru a nu ne lăsa să înțelegem că starea aceasta de beatitudine rămâne ca o stare permanentă de binecuvântare asupra vieții noastre, oricum ne-am comporta noi, în duminica de astăzi Sfânta Biserică vrea să ne pună întru atenționare condiția de fapt în care ne găsim fiecare dintre noi: aceea de slăbănogire sufletească, pentru a nu ne evalua pe noi mai mult decât merităm și mai mult decât suntem.

De aceea, Sfânta Evanghelie de astăzi pune în prim plan dialogul dintre Domnul Hristos și un slăbănog care zăcea de 38 de ani la scâldătoarea din Ierusalim, pe care-l întreabă dacă vrea să se facă sănătos. Întrebarea ni se pare curioasă, dat fiind locul unde se afla slăbănogul și ce anume aștepta el de la acest loc. Însă Domnul îi pune întrebarea cu scopul de a-l face pe slăbănog să priceapă că, după tămăduirea trupească, având să urmeze și tămăduirea sufletească, pe aceasta n-o va putea dobândi decât în măsura în care el va înțelege să nu mai păcătuiască și, mai mult, să creadă în dumnezeirea Sa. Aceasta este și motivația pentru care Domnul Iisus, când l-a aflat în Templu, i-a zis: *"Iată că te-ai făcut sănătos. De acum să nu mai păcătuiești, ca să nu-ți fie ceva mai rău"* (Ioan 5, 14). Abia atunci a înțeles omul că în fața sa Îl avea pe Mesia-Hristos (v. 15).

Întrebarea lui Iisus: *"Vrei să fii sănătos?"* este de fapt adresată absolut tuturor oamenilor, pentru că prin ea Domnul vizează mai cu seamă însănătoșirea morală, căreia îi urmează și cea trupească. Numai că oamenii doresc numai sănătatea trupească, neinteresându-se aproape deloc de cea sufletească, ignorând faptul că ele sunt într-o strânsă interdependență.

La întrebarea lui Iisus, slăbănogul, care într-adevăr voia să se tămăduiască, evidențiază un fapt ce nu trebuie neglijat nici de noi, și anume: *"om nu am să mă arunce în scâldătoare"*. Și Omul-Dumnezeu, cunoscându-i dorința, a devenit Salvatorul său, a devenit un Dumnezeu pentru om. De aceea, cunoscând dorința *"lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru, Care voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină"* (1 Tim. 2, 3-4), înțelegem că

Iisus Hristos este și pentru fiecare din noi Omul de care avem nevoie să ne tămăduiască și spiritual și moral. Ceea ce slăbănogul pe moment nu știa, având să afle mai târziu, noi, creștinii, n-avem dreptul să ignorăm. Aceasta pentru că știm cine este Omul Iisus Hristos pe Care-L avem lângă noi ca să ne scoată din slăbănogirea păcătoasă în care ne aflăm.

Slăbănogul se plângea: *"Om nu am ca să mă arunce în scâldătoare"*, pentru că atunci când venea îngerul Domnului să tulbure apa, dându-I putere tămăduitoare, alții mai avuți, cu om plătit să stea pe lângă ei, beneficiau de o mai rapidă aruncare în scâldătoare. Așa că bietul om nu găsisese, timp de 38 de ani, pe cineva care să se îndure să-l arunce în scâldătoarea izbăvitoare. Problema cea mare a acestui slăbănog era că n-avea și el un om al lui, un apropiat al său căruia să-i fie milă de suferința lui, să-i cunoască necazul, să-i ia în serios strâmtorarea în care se afla. Acestei dureri îi dă glas în fața Celui care-l întrebase. Poate că era singurul Om care în cei 38 de ani se interesase de boala lui. Probabil că toți ceilalți îl împingeau cât mai încolo, ca nu cumva, cu propriile sale forțe, aproape inexistente, să se poată arunca în apa salvatoare. Dorinței lui ca un semen al său să aibă milă de el îi răspunde însăși Milostivirea întrupată venită la el. Căci Iisus Hristos n-a trebuit să mai aștepte venirea îngerului ca să tulbure apa, ci i-a poruncit dumnezeiește: *"Ia-ți patul tău și umblă!"* Și omul s-a ridicat și a umblat.

Vezi? Tu n-ai a te plânge că nu există un Om care să te arunce în scâldătoarea iertării păcatelor. Slăbănogul de la Vitezda așteptase 38 de ani pentru că dorise foarte mult să se vindece. Și tu aștepti 40, 50, 60, 70, 80 de ani, dar nu din cauză că n-ai Om să te vindece, ci din cauza nepăsării tale vecină cu necredința. Deși știi că există Acest Om, Care a străbătut cerurile să vină la noi să ne mântuiască, Care S-a pogorât la noi să ne ajute a depăși necazurile, strâmtorările și suferințele, Care anume a luat trupul nostru omnesc, Dumnezeu fiind, tu Îl ignori. Îl nesocotești în chip vrăjmaș. El e cu tine și te întreabă necontenit: *"Vrei să fii sănătos?"* Iar tu, crezând că te întreabă numai de sănătatea trupului, zici: Da! Și

când te vezi sănătos trupește nu-L mai vrei, nu-ți mai trebuie. Ești viguros trupește? Îți merge mintea? Ești sănătos! Nu mai ai nevoie de El. Să mai vină, zici tu ofensator, când mi-o fi iar greu. Așadar, nu vrei să-L ai pe Hristos drept prieten în toate zilele vieții tale! Să vină doar când ai nevoie. În rest nu-ți mai încapi în piele de egoist ce ești, motiv pentru care Hristos Mântuitorul nu mai poate fi oaspetele tău.

Trec zilele pe lângă tine, trec deceniile pe lângă tine și tu te afli în situația precară să n-ai pe Cineva de încredere în viața ta. Nu vrei să fii cu Hristos și Hristos cu tine, chiar dacă El Se smerește la ușa sufletului tău implorându-te să-I deschizi. Auzi-L cum îți grăiește: *"Iată, stau la ușă și bat; de va auzi cineva glasul Meu și va deschide ușa, voi intra la el și voi cina cu el și el cu Mine"* (Apoc. 3, 20). El te roagă să-L primești ca să te mântuiască și tu Îl refuzi. Și-atunci, oare, nu te înspăimântă cuvântul Scripturii care zice: *"Nu vă amăgiți, Dumnezeu nu Se lasă batjocorit"* (Gal. 6, 7). Pentru că nu trebuie interpretată bunătatea lui Dumnezeu și îndelunga Sa răbdare ca o îngăduință care primește totul, care, datorită iubirii Sale de oameni, iartă totul. Cu adevărat, Dumnezeu iartă totul. Cu o condiție. Pentru că pune și Dumnezeu o condiție: ca tu să te întorci fără întoarcere la Dumnezeu! *"Din toată inima, din tot sufletul, din tot cugetul"* (Matei 22, 37).

Fiindcă, iată acest slăbănog, de pildă, care-și luase patul și-și îngăduie să-l poarte într-o zi de sâmbătă, a fost admonestat de cărturari și farisei că face un lucru care nu se cuvenea făcut într-o asemenea zi. Și omul s-a disculpat, zicând: *"Omul care m-a făcut sănătos, Acela mi-a zis: Ia-ți patul și umblă"* (Ioan 5, 11). Acela mi-a dat porunca aceasta. Puteam eu să mai pun problema că e sâmbătă dacă el m-a făcut sănătos și mi-a zis să-mi iau patul? Am făcut ce mi-a zis. Cine e? Nu știu! Mai târziu Domnul Iisus Hristos l-a întâlnit și l-a făcut să înțeleagă Cine este Cel care l-a făcut sănătos. Atunci omul acesta s-a dus și a spus cărturarilor că Iisus l-a tămăduit – nu ca să-L pârască, ci ca să-și arate recunoștința și admirația față de Binefăcătorul său.

Acum, te-aș întreba eu pe tine, îndărătnicule, care primești de la Iisus Hristos nu o dată la 38 de ani ajutorul Său, aș încerca să te provoc la sinceritate pe tine, nerecunoscătorule, care primești neconținut darurile Sale și ești conștient de acțiunea aceasta divină fără întrerupere, mergi tu să spui și celorlalți: Iată ce mi-a dăruit mie Hristos? Ai tu puterea sufletească să ieși din egoism și să mărturisești cu dragostea și cu respectul pe care-L merită Hristos din partea ta că tot ce ai se datorește Lui? Poți tu să recunoști că fără Hristos nu ești nimic, chiar dacă egoismul sau trufia diabolică te-ar îndemna să consideri că tot ce ai ți se cuvine în exclusivitate? Ai tăria, izbăvitoare de egoism, să spui cu sinceritate: Dumnezeu m-a izbăvit de necazuri, Dumnezeu m-a scos din suferințe și strâm-tori?! Poți tu să faci o mărturisire tainică în fața conștiinței tale și una publică în fața semenilor despre tot ajutorul pe care ți l-a dat ție Dumnezeu? Recunoști, prin atitudinea ta de viață, că ceea ce face Dumnezeu cu tine este o stare de beatitudine pe care trebuie s-o spui, s-o mărturisești și altora? Dacă te-ai făcut bine dintr-o boală, o spui și altora. Dacă ai ieșit din necaz, o spui. Dacă ai fost ajutat, cuviincios este să spui cine te-a ajutat. Când, eventual, ajutorul vine din partea mai marilor lumii acesteia, poate în schimbul unei înrobiri și mai mari, nu ne oprim din a-i slăvi. Când, însă, este vorba să-L slăvim pe Dumnezeu pentru *"toată darea cea bună și tot darul desăvârșit"* (Iacov 1, 17) suntem reticenți, ca nu cumva să ne socotească alții ca învechiți în concepții, fiind de fapt niște insolenți nerecunoscători.

De pildă, de Paști, mulți creștini s-au spovedit pentru prima dată și mi-au cerut să-i și împărtășesc. Ceea ce am și făcut. Însă i-am atenționat: Dumneavoastră cereți de la Domnul Iisus Hristos cununa, răsplata, înainte. Fiindcă Sfânta Împărtășanie este cununa eforturilor creștine. Fie! O primiți. Condiționat însă. Căci trebuie să recuperați din urmă tot ceea ce n-ați făcut în zeci de ani de pasivitate religioasă. Toți mi-au promis: Da, părinte! Dar de-atunci nu i-am mai văzut pe la biserică și nici n-am semne că s-ar purta ireproșabil din punct de vedere creștin. Au auzit cuvântul: "Gustați și

vedeți că bun este Domnul!" și și-au zis că nu e rău să se împărtășească și ei ca toată lumea, fără să pună la socoteală că *"acela care mănâncă și bea cu nevrednicie, osândă își mănâncă și bea, nesocotind Trupul Domnului"* (1 Cor. 11, 29). Până la Paștele viitor nu-i mai vezi. Ai văzut? Și au promis! Au promis că vor fi prezenți la chemarea lui Hristos. Dacă pe viitor îi oprești de la Sfânta Împărtășanie cred că tu, preot, ai ceva cu ei. Desigur, n-ai nimic. Ar trebui ei să se întrebe ce au împotriva lui Dumnezeu de nu-L cinstesc după cuviință? Ce anume se interpune așa de distrugător între ei și Hristos, încât nu-L mai vor? Nu cumva seamănă atitudinea lor a necuviință, socotind că totul li se cuvine, putând zice: Ce-am primit de la Dumnezeu ni se cuvenea. Că doar suntem copiii Lui. Dar copiii au numai drepturi? N-au și îndatoriri? Desigur! Și cea dintâi îndatorire este ascultarea părintească. Când Îl numim pe Dumnezeu "Tatăl nostru", n-ar fi cuviincios să-L și ascultăm?

Iubiții mei, vă rog să vă testați cugetul și inima și să vedeți de câtă ascultare de Dumnezeu ați făcut dovadă în ultima vreme? Dacă ai ascultat de poruncile dumnezeiești, înseamnă că te-ai schimbat în bine. Iar faptul că te-ai schimbat rezidă în aceea că te-ai hotărât să pornești pe calea lui Dumnezeu, așa încât *"toată grija cea lumească poți să o lepezi, ca pe Împăratul Hristos să-L primești"* în viața ta. Asta vrea Dumnezeu: să-ți schimbi felul de viață, optica de om interesat numai de cele ale pământului, iar de Dumnezeu interesat numai în măsura în care ai nevoie de ajutorul Său. După ce l-ai primit, te întorci iarăși la ale pământului, desconsiderând cu totul cuvântul Scripturii, care zice: *"Carnea și sângele nu pot să moștenească Împărăția lui Dumnezeu, nici stricăciunea nu moștenește nestricăciunea"* (1 Cor. 15, 50).

Vezi? Asta înseamnă să fii îndărătnic și egoist. Să-ți justifici nepăsarea față de cele dumnezeiești prin aceea că nu vrei, așa-zicând, să-L "plictisești" pe Dumnezeu cu venirea ta la biserică, cu diferite acte de cult, cu rugăciunile tale etc. În privința aceasta Sfântul Ioan Gură de Aur spune că, dimpotrivă, *"pe Dumnezeu Îl mâhnești când nu-I ceri"*. Când nu-L cauți! Caută-L, deci! Cere-I!

Acesta este chiar îndemnul Sfintei Scripturi: *"Cereți și vi se va da; căutați și veți afla!"* (Matei 7, 7).

Iubiții mei, în Apostolul de astăzi, luat din Faptele Apostolilor (9, 32-42), se arată cum creștinii din două localități, Lida și Iope, peste care se abătuseră două mari necazuri, în Lida fiind grav bolnav un om slăbănog, iar în Iope murind o femeie foarte cuviincioasă, auzind că Sfântul Petru este prin apropiere s-au dus, l-au căutat și l-au rugat să vină în localitățile lor. Venind Sfântul Petru, cu ajutorul Mântuitorului Iisus Hristos, a vindecat pe slăbănog și a înviat pe Tavita, cea *"plină de fapte bune și de milostenii"* (v. 36). Deci, nu s-ar fi putut înfăptui aceste două minuni, prin care *"mulți au crezut în Domnul"* (v. 42), dacă creștinii de aici nu l-ar fi căutat pe Sfântul Petru și nu l-ar fi implorat să vină la ei să-i ajute.

Și în viața ta s-ar putea petrece multe minuni și importante evenimente spirituale dacă L-ai căuta pe Dumnezeu cu osârdie. Dacă nu te-ai mulțumi să fii creștin din când în când. Fiindcă pe noi ne-a pervertit lumea aceasta așa de mult, încât orizontul înțelegerii noastre asupra celor duhovnicești este strâmt și egoist. De parte de Dumnezeu îți îngădui să faci ce-ți place, numai să-ți fie tie bine. Să calci peste oricine, numai să-ți atingi scopul meschin. Însă Dumnezeu te îndeamnă, iar ca Tată îți poruncește ca în drumul vieții să-l "vezi" pe semenul tău. Nu să-l ignori. Nu să-l nedreptățești. Dumnezeu vrea să te știe om pentru oamenii neputincioși, pentru semenii slăbănogi sufletește, pe care să-i ajuți să se îndrepte în numele Domnului Hristos.

De aceea, la întrebarea Mântuitorului dacă vrei să fii sănătos nu trebuie, pur și simplu, să stai și să aștepti fără a întreprinde nimic. Vrei ca numai Dumnezeu să-ți trimită ajutorul, iar tu să nu te simți obligat să răspunzi în niciun fel. Iar atunci când nu-ți trimite să ai motiv să te pornești cu revoltă împotriva Sa. Să pui lutul să se răzvrătească împotriva Creatorului. În asemenea situații ne aflăm de multe ori, când ne pornim cu trufie împotriva realităților dumnezeiești, sau le vrem la picioarele noastre. Oare n-ar trebui să fim noi la picioarele Creatorului? Ia să cugetăm bine!

Iubiții mei! Într-adevăr, Dumnezeuul făcut Om, dând dovadă de supremă smerenie, stă la picioarele noastre. Vă aduceți aminte că S-a așezat în genunchi și a spălat picioarele Apostolilor, și le-a spălat picioarele dându-le pildă dumnezeiască de slujire, zicând: *"Fiul Omului n-a venit să I se slujească, ci ca El să slujească și să-Și dea sufletul răscumpărare pentru mulți"* (Matei 20, 28). Dar de aici nu trebuie să înțelegi că Jertfa întru slujire a lui Dumnezeu te scutește pe tine de orice lucrare. Vă rog să rețineți un fapt înfricoșător: Iisus Hristos S-a jertfit pe Cruce nu numai pe vremea lui Ponțiu Pilat, ci Se jertfește pentru noi neconținut. Apocalipsa Sfântului Ioan Evanghelistul Îl arată pe Iisus Hristos ca pe "Mielul junghiat de la întemeierea lumii". Jertfa lui Hristos este o Jertfă care străbate timpul integrând în ea toată omenirea. Deci și pe tine. Rabzi tu, creștine, ca Hristos să Se jertfească neconținut? Măcar tu ușurează-i Jertfa printr-o viață plină de responsabilitate creștină.

V-am pus toate acestea la inimă, iubiților, ca să nu devenim triumfaliști, zicând: De când a înviat Hristos toată lumea a fost iertată și primită la mântuire. Și cei care au postit și cei care n-au postit și cei osârduitori și cei leneși. Toată lumea să participe la Învierea lui Hristos. Da! Dar de aici trebuie să înțeleagă și cel leneș că trebuie să se străduiască și el pentru Dumnezeu când vede atâta slobozenie întru cele ale spiritului din partea lui Hristos. Să înțeleagă și omul îndărătnic că trebuie să se îndrepte către Dumnezeu văzând atâta bunătate.

Iată motive foarte serioase pentru care tu trebuie să ieși din amorteala sufletească și să mărturisești după cuviință că Iisus Hristos este "Omul", Omul-Dumnezeu, fără de Care nu poți să te tămăduiești, să te mântuiești. Această credință intimă trebuie însă mărturisită și altora, ca și aceia, prin tine, să se poată mântui prin Hristos.

Să ne aducem aminte că Mântuitorul, după ce a vindecat pe demonizatul din ținutul Gadarenilor, care după aceea voia să-L urmeze, l-a trimis înapoi, poruncindu-i: *"Întoarce-te în casa ta și spune cât bine ți-a făcut ție Dumnezeu. Și el plecând, vestea în toată cetatea cât bine îi făcuse Iisus"* (Luca 8, 39). Vezi? Și tu tre-

buie să spui cât bine ți-a făcut ție Dumnezeu. Cât bine ți-a făcut Hristos, Dumnezeu. Să nu ascunzi nimic din cele date ție de Dătorul tuturor darurilor. N-ai ce să spui? Sau mai degrabă, trufaș fiind, nu vrei să recunoști în fața semenilor tăi că ești dator lui Dumnezeu pentru darurile nespuse de mari pe care le-ai primit! Sau nu te lasă egoismul ca faptele acestea dumnezeiești să le faci cunoscute și altora, așa încât, prin exemplul tău, să fie îndemnați și ei să vină la Hristos? Căci omul, care trebuia să se izbăvească prin tine, așteaptă. Așteaptă să-i dai un semn din preaplinul credinței tale, ca să poată porni și el spre Hristos. Tu ești pentru el "omul" care-l poartă spre Hristos, care dă pentru el mărturie în fața lui Hristos. Nu întârzia! Ca nu cumva să fie prea târziu pentru el, căci atunci este târziu și pentru tine. Nu pierde ocazia să te faci folositor fratelui tău, fiindu-ți de folos și ție pentru mântuire. Să nu absentezi de la această binecuvântată însărcinare. Mișcă suflete! Limpezește conștiințe tulburate! Determină pentru Hristos! Iar binecuvântarea Domnului va fi peste tine și peste casa ta în toate zilele vieții tale și viața veșnică îți vei arvuni. *"Iată, așa se va binecuvânta omul cel ce se teme de Domnul!"* (Ps. 127, 4). Amin!

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 5-a DUPĂ PAȘTI, A SAMARINENCII

(Fapte 11, 19-30)

11, (19) Deci, cei ce se risipiseră din cauza tulburării făcute pentru Ștefan, au trecut până în Fenicia și în Cipru și în Antiohia, nimănui grăind cuvântul, decât numai iudeilor. (20) Și erau unii dintre ei, bărbați ciprieni și cireneni care, venind în Antiohia, vorbeau și către elini, binevestind pe Domnul Iisus. (21) Și mâna Domnului era cu ei și era mare numărul celor care au crezut și s-au întors la Domnul. (22) Și vorba despre ei a ajuns la urechile Bisericii din Ierusalim, și au trimis pe Barnaba până la Antiohia. (23) Acesta, sosind și văzând harul lui Dumnezeu, s-a bucurat și îndemna pe toți să rămână în Domnul, cu inimă statornică. (24) Căci era bărbat bun și plin de Duh Sfânt și de credință. Și s-a adăugat Domnului mulțime multă. (25) Și a plecat Barnaba la Tars, ca să caute pe Saul. (26) Și aflându-l, l-a adus la Antiohia. Și au stat acolo un an întreg, adunându-se în Biserică și învățând mult popor. Și în Antiohia, întâia oară, ucenicii s-au numit creștini. (27) În acele zile s-au coborât, de la Ierusalim în Antiohia, prooroci. (28) Și sculându-se unul dintre ei, cu numele Agav, a arătat prin Duhul, că va fi în toată lumea foamete mare, care a și fost în zilele lui Claudiu. (29) Iar ucenicii au hotărât ca fiecare dintre ei, după putere, să trimită spre ajutorare fraților care locuiau în Iudeea; (30) Ceea ce au și făcut, trimițând preoților prin mâna lui Barnaba și a lui Saul.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Acum credem nu numai pentru că ne-ai spus tu, ci pentru că noi înșine am auzit și am cunoscut că Acesta este Hristos, Mântuitorul lumii" (Ioan 4. 42).

Iubiți credincioși!

Hristos a înviat!

Adevărat a înviat!

În duminica aceasta, numită a Samarinencii, Sfânta noastră Biserică dorește să pună în inimile credincioșilor ei un sentiment

de o înaltă responsabilitate, legat de misiunea creștină, la care fiecare dintre ei este chemat. În duminicile dinainte, pericopele evanghelice și pericopele Apostolului ne-au adus argumente îndestulătoare pentru a ne convinge că Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu Celui viu, *"Care a venit în lume să mântuiască pe cei păcătoși"* (1 Tim. 1, 10). Adică ne-au convins că Iisus din Nazaret este Dumnezeu, că Iisus Cel batjocorit, Cel omorât și Cel răstignit, a înviat. A înviat ca un Dumnezeu, ca un Biruitor al morții, devenind Stăpânul lumii.

Așadar, după ce am fost pătrunși noi înșine de realitățile dumnezeiești, pe care deja le trăim și înlăuntrul cărora am intrat cu toată discernerea conștiinței noastre, Sfânta Biserică ne cheamă la o lucrare de mare responsabilitate creștină, și anume misiunea, adică sarcina pe care ți-o asumi, din prea mare dragoste pentru Hristos, de a-L face cunoscut, iubit și ascultat de semenii tăi; o însărcinare de mare cinste și responsabilitate pe care ți-o dă Biserica de a-L purta pe Hristos către sufletele altora, misiune ce devine, când ea este asumată de bunăvoie, o adevărată slujire. De aici răspunderea ce o ai, în fața conștiinței tale și în fața Mântuitorului, ca această misiune să o îplinești cu neștrămutată conștiinciozitate, ca pentru Dumnezeu. Misiunea trebuie activată și experimentată mai întâi în viața ta și după aceea în viața celorlalți. Mai întâi către tine, pentru că trebuie să te faci pe tine însuși un demn purtător al lui Hristos, un vrednic trăitor al poruncilor Domnului, un neînfricat creștin care, oricâte încercări s-ar abate asupra vieții lui, rămâne statornic în credința cea adevărată, la care a fost chemat. Mai apoi, după ce te-ai întărit îndeajuns, în așa fel ca dragostea pentru mântuirea cea întru Hristos să-ți devină o a doua natură, de-abia atunci poți deveni misionar, adică poți interveni salvator pe lângă sufletele celor care până în clipa aceasta încă nu s-au decis pentru Hristos, sau au rămas căldiceii în credință. Nici fierbinți, nici reci, ci căldiceii (Apoc. 3, 17). Să recunoaștem că în situația aceasta duplicitară ne aflăm de multe ori în viață, când nici nu ardem pentru Hristos, dar nici nu-L repudiem cu totul din viața noastră. De aici îndatorirea pe care o ai ca mai întâi tu să fii convins, ca, mai apoi, să devii

pilduitor pentru alții. Numai convingerea puternică dă motivație activității misionare.

Dacă rememorăm textele scripturistice citite astăzi din Sfânta Evanghelie și din Apostol vom vedea că toate ne îndeamnă la misiune, la acea pornire sufletească ce-ți cere ca, după ce te-ai umplut de harul lui Dumnezeu, să pornești către ceilalți. Să nu-i lași neluminați, pentru că tu ai simțit cât de Bun este Domnul. Ai conștientizat ce minune este credința pe care tu o mărturisești! Ai realizat că altceva mai important și mai vrednic de purtat nu este decât adevărul legat de Învierea lui Hristos, care este temeiul Bisericii creștine. Căci *"dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este atunci propovăduirea noastră* – pune problema ipotetic Sfântul Apostol Pavel – *zadarnică și credința voastră (...). Iar dacă nădăjduim în Hristos numai în viața aceasta, suntem mai de plâns decât toți oamenii"* (1 Cor. 15, 14. 19) atâta vreme cât nu ne ancorăm viața în Hristos Cel Înviat. Deci, după ce ai simțit cu întreaga ta ființă realitatea mântuirii prin Hristos, numai atunci ai depășit stadiul egoismului funciar, ce ar fi putut să te desolidarizeze de problematica mântuirii celorlalți, socotind suficient pentru mântuirea ta numai faptul că ai credință în Hristos. Dar ai depășit pragul acesta și simți nevoia să pornești întru câștigarea și a altor suflete pentru Împărăția lui Dumnezeu. Aceasta înseamnă misiune.

Iată de ce trebuie să recitim textul sfânt propus de Evanghelia de astăzi cu gândul la misiune. Primul fapt pe care-l vom sesiza este acela că Mântuitorul nostru Iisus Hristos Se dovedește Cel mai mare și Cel mai iscusit misionar. Cum să-l prinzi pe un om și cum să-l capacitezi pentru Hristos? Ne arată Însuși Domnul nostru, Care venind la puțul lui Iacov a găsit acolo o femeie samarineancă, păgână, păcătoasă. Așa de păcătoasă, încât trăise cu cinci bărbați și cel cu care stătea acum îi era concubin, nu soț legitim. Deci, mare păcătoasă. Cum să atragi la Dumnezeu pe o femeie desfrânată? Care sunt modalitățile de a o capacita? La modul general, care este modalitatea prin care noi oamenii putem să intrăm în viața celui alt ca să-l determinăm pentru Hristos? Urmăriți-L pe Domnul! Mai întâi te interesezi de problemele lui stringente, arzătoare. Femeia

samarineancă avea o problemă foarte grea, care o chinuia aproape zilnic: aceea de a parcurge o distanță mare, din orașul Sihar până la puțul lui Iacov, ca să aducă apa atât de necesară traiului zilnic pentru familia ei. Drumul și greutatea vasului cu apă constituiau cu adevărat o problemă foarte dificilă pentru ea.

În acest context Îl vedem pe Domnul Hristos intrând în vorbă cu ea tocmai pe această temă. Mai întâi îi cere să bea apă. După aceea, plecând de la apa de băut, o atenționează că ar trebui să se intereseze de o anumită apă care are puterea s-o facă să nu mai înseteze niciodată. Observați cu câtă pedagogie divină intră Domnul Hristos în viața ei, pornind tocmai de la interesul acesteia pe care-l avea pentru apa zilnică și pe care trebuia s-o aducă atât de departe. Încetul cu încetul, Domnul Hristos îi descoperă că există o altă apă pe care dacă o bea n-are să mai înseteze niciodată. Sigur, la început femeia nu înțelege despre ce este vorba și se gândește tot la apa fântânii adânci și mult prea departe de casă, corvoadă de care chiar ar fi vrut să scape. De aceea, Îl roagă pe Străinul binevoitor să-i dea această apă vie, neștiind ce vorbă extraordinară a rostit.: *"Dă-mi, Doamne, apa aceasta ca să nu mai însetez, nici să mai vin aici să scot"* (Ioan 4, 15). Nu va primi imediat această apă. Dar femeia, așa cum consemnează tradiția bisericească, a devenit un adevărat izvor de apă duhovnicească pentru concitadinii săi. Fiindcă ea, după ce s-a botezat și a primit numele Fotinia, adică cea luminată de harul Sfântului Duh, n-a mai încetat a adăpa sufletele însetate după Mesia ale concetățenilor ei cu apa cea vie a învățaturii lui Hristos.

Iată că dintr-o întâmplare, deși nimic nu este întâmplător în problemele de credință, o femeie păcătoasă ajunge o mare misionară și o sfântă. Dintr-o păcătoasă notorie un cuvânt al lui Hristos face o mare misionară, lucrare ce-i conferă sfințenia.

Modelul misionar al Domnului nostru Iisus Hristos ni se impune și nouă. Este singurul care ne scoate din egoismul adânc înrădăcinat în ființa noastră, care vrea totul numai pentru sine. Însă egoism în mântuire nu este de imaginat. Poți să fii singur în rai? Vrei să te bucuri numai tu de toate bunătățile pe care le hărăzește Dumnezeu celor care Îl iubesc? *"Cele ce ochiul n-a văzut, urechea*

n-a auzit și la inima omului nu s-au suit, acestea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El" (1 Cor. 2, 9), se spune în Sfânta Scriptură. Pe acestea dorești să le posezi numai tu? Dumnezeu este dăruitor atât de bogat, încât are suficiente daruri pentru tine și pentru toată lumea. Deci, nu te teme că venind și alții la Hristos s-ar micșora partea. De aceea, fii deschis față de aproapele și dăruiește-te, precum Dumnezeu Se deschide spre fiecare dintre noi, dăruindu-ne fiecăruia ceea ce merităm. Revarsă-te cu dărnicie asupra sufletelor celor din jurul tău, ca ei să înțeleagă de la tine calea credinței și să te urmeze. Să te urmeze spre Hristos. Și ca să-l convingi că toată acțiunea ta misionară pe lângă sufletul lui nu vizează vreun interes personal aducându-L spre Hristos, îndeamnă-l precum Filip pe Natanail: *"Vino și vezi!"* (Ioan 1, 4. 6). Poate tu n-ai cunoștințele teologice necesare ca să-l faci pe semenul tău un bun creștin, dar măcar adu-l la Biserică. Îndeamnă-l cu cuvântul spus de Maica Domnului slugilor de la nunta din Cana Galileii, când Sfânta Fecioară știa că Fiul său va preface apa în vin: *"Să faceți orice vă va spune El!"* (Ioan 2, 5). Așa trebuie să procedăm, pentru că măcar atâta lucru putem să facem spre binele semenului nostru.

Să urmărim acum, iubiții mei, alt aspect al acțiunii misionare dorită de Mântuitorul. Când ucenicii vin din satul unde pleaseră ca să cumpere mâncare, Domnul Hristos le vorbește direct despre misiune. Ne aducem aminte că ei Îl îndeamnă să mănânce. Dar Domnul le zice: *"Eu am de mâncat o mâncare pe care voi n-o știți (...) Mâncarea Mea este să fac voia Celui Care M-a trimis pe Mine și să săvârșesc lucrul Lui"* (Ioan 4, 32. 34). Adică să câștig lumea pentru Dumnezeu. Pentru această misiune se "mistuia" Domnul Hristos, să câștige omenirea pentru Împărăția Cerurilor. În acest sens îi atenționează Mântuitorul pe Apostolii Săi, care se aflau în fața unui lan mare de grâu ce începuse să se pârguiască. Semn că nu peste mult timp urma secerișul. În intenția didactică a Domnului, secerișul nu este altceva decât imaginea extraordinară a misiunii Apostolilor și a creștinilor în lumea păgână. *"Ridicați ochii voștri – zice Domnul Hristos – și priviți holdele că sunt albe, gata pentru seceriș. Iar cel ce seceră primește plată și adună roade spre*

viața veșnică" (Ioan 4, 35-36). În acest moment Apostolii sunt investiți ca misionari: *"Eu vă trimit să secerăți!"* (v. 28), le poruncește Domnul, dar în același timp să căutați secerători pentru secerișul cel bogat. Adică, după plecarea Mea din lumea aceasta va trebui să pregătiți pe secerătorii care vor culege roada cea bogată a grâului Împărăției lui Dumnezeu. Fiindcă, zice Domnul Hristos, prin voi și prin cei pe care îi veți forma ca misionari se adevărește zicerea că *"unii sunt semănătorii și alții secerătorii. Eu v-am trimis să secerăți ceea ce voi n-ați muncit; alții au muncit și voi ați intrat în munca lor"* (v. 37-38).

Unii seamănă, alții seceră, alții treieră. Fiecare are o misiune a lui în această extraordinară lucrare a mântuirii personale și generale. Pentru aceasta trebuie oameni. Ne aducem aminte din pericopa evanghelică din duminica trecută că slăbănogul căuta un om: *"N-am om care să mă arunce în scaldătoare"* (Ioan 5, 7). Cu alte cuvinte, n-am pe cineva care să mă ajute să ies din strâmtoarea mea sufletească atunci când vreau să mă apropiu de Dumnezeu. N-am! Mulți dintre cei care nu sunt aici cu noi s-ar putea prevala de faptul că n-au un asemenea om, socotind ei că n-au găsit în preot și în semenii lor exemple demne de urmat, pe care să le aibă la îndemână și cărora să li se adreseze cu încredere: Duceți-mă la Hristos! Nu ne socotesc demni de lucrul acesta, deoarece noi încă nu suntem în posesia argumentelor necesare cu care să-i determinăm că trebuie să se lepede de tarele lor sufletești și să pornească cu toată inima și tot cugetul spre Dumnezeu. Probabil că nu i-am convins. Și nu i-am convins, pentru că nu le-am făcut dovada că noi ne-am apropiat suficient de Hristos ca să putem deveni pilde pentru ei. Acesta este motivul pentru care suntem numai atâți astăzi aici, când am fi putut să fim mii. Mii de suflete ar fi trebuit să fim astăzi aici, în biserică. Probabil că oamenii de acasă nu ne socotesc demni de toată încrederea lor ca să-i ducem, să-i purtăm spre Hristos. Ceea ce înseamnă că nu suntem buni misionari. Sau nu suntem deloc.

În acest caz, trebuie să-ți pui problema: de ce nu-ți este cuvântul puternic? De ce n-are efect îndemnul tău spre Dumnezeu pe

care îl adresezi celuilalt? De ce ești slăbănog în argumentarea ta, când este vorba să-l chemi pe altul la mântuire? Simplu! Pentru că sufletul tău nu e încă plin de Hristos. Căci condiția pentru a pleca spre celălalt este ca tu însuși să fii plin de Hristos. Să te reverse în afara ființei tale. Atât de îndestulat trebuie să fii, încât din preaplînul conștiinței și sufletului tău să primească îndemn hotărâtor și ceilalți. Atunci misionarul din tine devine eficient. Dacă n-avem "cuvânt cu putere multă" e motiv să ne întristăm. E motiv de gravă îngrijorare să ne întrebăm de ce suntem așa? De ce nu văd semenii în noi persoane vrednice de urmat? Într-un cuvânt, de ce nu suntem misionari eficienți.

Sfinții Apostoli, iubiții mei, au fost adevărați misionari, demni de încredere și vrednici de urmat. Aceasta nu numai pentru că fuseseră martori oculari ai evenimentelor petrecute cu Domnul nostru Iisus Hristos, ai predicii Sale de-a lungul și de-a latul Palestinei, ai semnelor și minunilor ce-au culminat cu moartea și Învierea Sa, realități divine pe care ei puteau să le evoce cu mare convingere, ca ele să devină convingătoare, ci pentru că ei plecau spre ceilalți și cu un bagaj puternic de viață creștină, așa încât ceilalți, privind la viața lor, se puteau convinge de adevărurile propovăduite despre Hristos. De aceea, misiunea lor a fost și rămâne de-a pururi eficientă. Pe când astăzi, noi, cei chemați la misiune, nu mai suntem la înălțimea așteptării. Apostolii însă erau misionarii care puteau fi convingători.

În acest sens, Apostolul de astăzi ne aduce la cunoștință că, în urma omorârii cu pietre a Sfântului Ștefan, creștinii din Ierusalim au emigrat în afara granițelor Țării Sfinte, unii ajungând prin Cipru și Antiohia, unde au început să grăiască cu hotărâre cuvântul lui Dumnezeu. Așadar, după plecarea lor din Ierusalim, acești creștini nu s-au ascuns ca niște fricoși, ci au dat dovadă de mult curaj și spirit misionar, slăvind pe Dumnezeu că li s-a oferit posibilitatea să predice și altora, să le împărtășească și altora cuvântul mântuitor al lui Hristos, așa încât *"mâna Domnului era cu ei și era mare numărul celor care au crezut și s-au întors la Domnul"* (Fapte 11, 21) prin cuvântul lor. Așa a ieșit biruitoare învățătura Domnului Iisus

Hristos, Cel care fusese omorât în Palestina și despre Care se spera că, odată cu acest act, va fi scos din istorie. Dar Iisus, ca Mesia și Fiul lui Dumnezeu, a înviat. Așa încât, după Înălțarea Sa la ceruri, credința creștină a devenit biruitoare prin ucenicii Săi, pe care i-a trimis în lume. Conștiința responsabilității lor pentru Evanghelia Domnului Hristos i-a transformat în misionari eficienți pe lângă sufletele păgânilor, ca să-i determine pentru Hristos, pentru mântuirea cea întru Hristos. Și astăzi cine dorește să se angajeze în această lucrare *"mâna Domnului este cu el"*. Hotărăște-te și tu spre această acțiune! Intermediază eficient între postulant și Hristos și vei vedea că *"mâna Domnului este cu tine"*. Te vei convinge că îndemnul tău nu rămâne sec, pentru că *"mâna"* lui Dumnezeu – adică puterea lui Dumnezeu – este cu tine. Hristos va grăi prin gura ta. El va lucra prin mâna ta și va acționa prin întreaga ta ființă. Atunci vei înțelege că nu ești singur în lucrarea misionară de determinare a sufletelor pentru Împărăția lui Dumnezeu. Nu ești singur! Vei vedea că tu ești, de fapt, numai un instrument, desigur indispensabil, prin care Dumnezeu Își săvârșește lucrarea Sa – mântuirea, pentru toți care vor să-L primească.

Auzind, așadar, Apostolii din Ierusalim că în Antiohia se petrece o mișcare creștină extraordinară, au trimis la ei pe un credincios întărit, care făcea parte din cei șaptezeci de ucenici ai Domnului, este vorba de Barnaba, legat sufletește de acest ținut. *"Acesta, sosind și văzând harul lui Dumnezeu, care lucra prin ucenici, s-a bucurat și îndemna pe toți să rămână în Domnul cu inima statornică"* (Fapte 11, 23). Și *"fiind el bărbat bun și plin de Duhul Sfânt și de credință, prin aceste daruri sufletești, s-a adăugat Domnului mulțime multă"* (v. 24). Acționa aici ceea ce accentuam mai sus: exemplul personal în misiune. Dar el n-a vrut să se împodobească singur cu laurii biruinței creștine, căci *"Barnaba a plecat la Tars ca să caute pe Saul (numit mai târziu Pavel) și, aflându-l, l-a adus la Antiohia. Și au stat acolo un an întreg, adunându-se în Biserică și învățând mult popor. Și în Antiohia, întâia oară, ucenicii s-au numit creștini"* (adică cei ai lui Hristos) (v. 25-27). Îndemnările misionare de aici se referă mai întâi la fap-

tul că atunci când vrei să fii eficient în misiune trebuie să chemi în ajutor și pe alții mai experimentați *"ca din gura a doi sau trei martori să se statornicească tot adevărul"* (Matei 18, 16). Mai apoi, după pilda lui Barnaba și a lui Saul, care au adăstat la misiune în Antiohia un an întreg ca să-I determine pe ucenici să devină *"creștini"* întăriți întru convingeri, învățătura pentru un misionar este ca să nu dea înapoi la primele greutăți sau eșecuri, ci să insiste asupra câștigării unor suflete cu anii, pentru a-I aduce mântuiți la Hristos, când să conștientizeze cu responsabilitate că numele de creștin, pe care-l poartă, trebuie să se plieze perfect cu învățătura Domnului Iisus Hristos.

Iubiții mei! Ne amintim că Sfântul Apostol Pavel declara: *"De aș grăi în limbi omenești și îngerești, iar dragoste nu am, făcutu-m-am aramă sunătoare și chimval răsunător"* (1 Cor. 13, 1). Nu sunt nimic dacă vorbesc numai și nu acționez. Se pare că noi, cei de astăzi, asta facem: mai mult vorbim și nu acționăm. De aceea suntem ineficienți. Lucrarea noastră misionară este ineficace, fiindcă dacă am și activa — și vom vedea imediat cum activau cei vechi — dacă am da viață cuvântului nostru, atunci paleta generală a darurilor duhovnicești, care se lucrează prin mine, prin tine, ar fi completă. Iar cel căruia i te adresezi s-ar convinge mult mai ușor decât o face acum.

Acum, luați aminte la o modalitate practică a activității misionare, ca ea să devină eficientă. În vremea aceea *"un prooroc cu numele Agav, a arătat prin Duhul Sfânt, că va fi foamete mare în lume, care a și fost în zilele lui Claudiu împăratul"* (v. 28). În această împrejurare grea, *"ucenicii din Antiohia au hotărât ca fiecare dintre ei, după putere, să trimită ajutoare fraților care locuiau în Iudeea, ceea ce au și făcut, strângând multe daruri și trimițându-le preoților, prin mâna lui Barnaba și a lui Saul"* (v. 29-30). Vezi că nu trebuie să rămâi numai la teorie? Un vechi proverb latin zice că *"teoria fără practică este ca roata fără ax"* (Theoria sine praxis, quasi rota sine axis). În Creștinism teoria singură nu înseamnă mare lucru fără aplicarea în viață a credinței, fără punerea ei în valoare faptică cotidiană. Nu sporadic, nu din când în când, ci

zilnic. Iată un adevăr pe care trebuie să-l știi tu, creștine, atunci când vrei să pornești în chip misionar spre altul. Atenție! Aproapele tău se va convinge să vină la Hristos nu numai vorbindu-i elevat despre Jertfa lui Hristos, despre învățătura lui dumnezeiască, despre minunile Sale nemaîntâlnite, ci se va hotărî să te asculte sigur dacă îți vei însoți cuvântul cu un ajutor de care el are nevoie atunci, pe loc. Va înțelege astfel că tu ești un trimis al lui Dumnezeu, va realiza că prin tine Dumnezeu Își face lucrarea Sa; se va convinge că prin ceea ce faci tu pentru el Dumnezeu îl iubește. Prin prezența ta lângă el va înțelege că Dumnezeu nu l-a uitat de vreme ce te-a trimis la el ca să-l ajuti.

Iată o realitate cotidiană pe care nu trebuie s-o uităm atunci când pornim cu dragoste spre sufletul celuilalt. Dacă va vedea în tine un izvor de bunătate, dacă va descoperi în tine un creștin hotărât spre cele bune, se va convinge mai ușor. Poate că nu va avea capacitatea să te înțeleagă teologic, dar va pricepe că Dumnezeu îl iubește tocmai pentru că te-a trimis pe tine la el. Așa a fost trimis și Barnaba de la Ierusalim către mulțimea credincioșilor ce se înmulțise în Antiohia. Iar el, la rândul său, la fel a procedat cu Saul, cunoscut în Istoria bisericească cu numele de Sfântul Pavel. Căci Barnaba, constatând lucrare multă în Antiohia, a trimis după Pavel, care acum, după convertirea la creștinism, se afla în localitatea sa natală, Tarsul Ciliciei, îndemnându-l să i se alăture în acțiunea misionară. Așa trebuie să procedezi și tu. Dacă singur nu mai poți răzbi, dacă problemele te depășesc, așa cum îndemnam și mai sus, trebuie să chemi în ajutor pe cineva mai iscusit ca tine, mai vrednic ca tine, mai devotat ca tine, care să fie bun cunoscător în cele ale Teologiei, devotat sufletește lui Hristos. Și atunci ceea ce nu poți tu va împlini celălalt. Dar ai bucuria că l-ai chemat tu și ai și tu partea ta de lucrare în lucrarea lui.

Așa a făcut Barnaba: l-a chemat în Antiohia pe Saul, pe viitorul mare Apostol al neamurilor. Au lucrat împreună timp îndelungat, aducând mult popor la Hristos, încât *"în Antiohia, întâia oară ucenicii s-au numit creștini"* (v. 26). Atunci, pentru prima dată, ucenicii lui Hristos au simțit nevoia să se numească creștini, după

numele lui Hristos. Oamenii aceștia au înțeles că prin lucrarea celor plecați după moartea lui Ștefan din Ierusalim și prin venirea lui Barnaba și a lui Saul la ei pe aceștia nu i-a interesat propriul lor renume pe care să-l impună celorlalți, ci au căutat numai și numai să-L slujească pe Hristos. Acesta a fost argumentul determinant ca și ei să-și pună viața în slujba lui Hristos, numindu-se "*creștini*". Numindu-se cu numele lui Hristos, ucenicii cei mulți din Antiohia au dorit de bună voie ca pe Hristos să-l facă prezent și activ în viața lor.

Așadar, iubitorilor, dacă vreți – și sunt convins că vreți – să doriți să fiți ai lui Hristos, adică creștini adevărați, atunci neapărat trebuie să-i faceți și pe alții prieteni ai lui Hristos, adică să acționați misionar pe lângă sufletele lor, sau cum se exprimă Sfântul Apostol Pavel, să faceți "*lucrări de evanghelist*" (2 Tim. 4, 5). Amin.

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 6-a DUPĂ PAȘTI, A ORBULUI

(Fapte 16, 16-34)

16, (16) Dar odată, pe când ne duceam la rugăciune, ne-a întâmpinat o slujnică, care avea duh pitonicesc și care aducea mult câștig stăpânilor ei, ghicind. (17) Aceasta, ținându-se după Pavel și după noi, striga, zicând: Acești oameni sunt robi ai Dumnezeului Celui Preaînalt, care vă vestesc vouă calea mântuirii. (18) Și aceasta o făcea timp de multe zile. Iar Pavel, mâniindu-se și întorcându-se, a zis duhului: În numele lui Iisus Hristos îți poruncesc să ieși din ea. Și în acel ceas a ieșit. (19) Și stăpânii ei, văzând că s-a dus nădejdea câștigului lor, au pus mâna pe Pavel și pe Sila și i-au dus în piață înaintea dregătorilor. (20) Și ducându-i la judecători, au zis: Acești oameni, care sunt iudei, tulbură cetatea noastră (21) și vestesc obiceiuri care nouă nu ne este îngăduit să le primim, nici să le facem, fiindcă suntem romani. (22) Și s-a sculat și mulțimea împotriva lor. Și judecătorii, rupându-le hainele, au poruncit să-i bată cu vergi. (23) Și după ce le-au dat multe lovituri, i-au aruncat în temniță, poruncind temnicerului să-i păzească cu grijă. (24) Acesta, primind o asemenea poruncă, i-a băgat în fundul temniței și le-a strâns picioarele în butuci; (25) iar la miezul nopții, Pavel și Sila, rugându-se, lăudau pe Dumnezeu în cântări, iar cei ce erau în temniță îi ascultau. (26) Și deodată s-a făcut cutremur mare, încât s-au zguduit temelile temniței și îndată s-au deschis toate ușile și legăturile tuturor s-au dezlegat. (27) Și deșteptându-se temnicerul și văzând deschise ușile temniței, scoțând sabia, voia să se omoare, socotind că cei închiși au fugit. (28) Iar Pavel a strigat cu glas mare, zicând: Să nu-ți faci nici un rău, că toți suntem aici. (29) Iar el, cerând lumină, s-a repezit înăuntru și, tremurând de spaimă, a căzut înaintea lui Pavel și a lui Sila; (30) și scoțându-i afară (după ce pe ceilalți i-a zăvorât la loc), le-a zis: Domnilor, ce trebuie să fac ca să mă mântuiesc? (31) Iar ei au zis: Crede în Domnul Iisus și te vei mântui tu și casa ta. (32) Și i-au grăit lui cuvântul lui Dumnezeu și tuturor celor din casa lui. (33) Și el, luându-i la sine, în acel ceas al nopții a spălat rănilor și s-a botezat el și toți ai lui îndată. (34) Și ducându-i în casă, a pus masa și s-a veselit cu toată casa, crezând în Dumnezeu.

În numele Tatălui și Fiului și Sfântului Duh. Amin.

"Cât sunt în lume, Eu sunt Lumina lumii"
(Ioan 9, 5).

Iubiți credincioși!

Hristos a înviat!
Adevărat a înviat!

Noțiunea de "lumină a lui Hristos", privită în dimensiunea ei divină și în însemnătatea ei soteriologică, ne stăpânește încă din noaptea Învierii, când, odată cu lumina făcliilor, am primit și lumina Învierii, la îndemnul preotului care chema: "Veniți de luați lumină! Lumina lui Hristos luminează tuturor!" De-atunci cuvântul acesta domină persuasiv asupra conștiinței noastre, dăruindu-ne puterea, dar și dragostea, să înțelegem că realitatea pe care o transmite este una dumnezeiască, ce se împlinește numai în Învierea Domnului nostru Iisus Hristos, Care este Lumina. În această privință, convingerea ne este întărită și mai mult când Îl auzim pe Domnul asigurându-ne la Sfânta Evanghelie de astăzi: *"Cât sunt în lume, Eu sunt Lumina lumii"*, cunoscut fiind faptul că Mântuitorul este "Lumina lumii" nu numai pentru perioada petrecerii Sale trupesti între oameni, ci pe toată întinderea istorică a Bisericii, precum ne încredințează: *"Eu sunt cu voi în toate zilele până la sfârșitul veacurilor"* (Matei 28, 20). Așa încât, toți oamenii din toate timpurile și din toate locurile, care vor voi să-și direcționeze viața după Lumina lui Hristos, vor găsi sigur calea spre Împărăția cerurilor. Precum Însuși se exprimă: *"Eu sunt Lumina lumii, cel care Îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții"* (Ioan 8, 12).

Este foarte important să reținem că Iisus Hristos este Lumina lumii. Dar tot atât de important este să vrem să ne regăsim în această lumină, să ne lăsăm luminați de realitatea Luminii lui Hristos. Sau, dimpotrivă, dacă avem conștiința că încă nu ne călăuzește Lumina lui Hristos, atunci este necesar să descoperim în noi motivele subiective care împiedică această lumină să ne inunde. După cum, atunci când suntem în întuneric, o rază de lumină ne deschide orizontul cunoașterii locului respectiv, iar o sursă mai mare de lumină

ne dă chiar perspectiva drumului pe care avem să-l parcurgem, ca și direcția de mers, tot așa Lumina lui Hristos trebuie înțeleasă drept strălucită călăuzire pe drumul spre Împărăția lui Dumnezeu. Privite astfel lucrurile, ar fi chiar necuviincios din partea noastră să afirmăm că n-avem nevoie de lumină. Ați sesizat câtă bucurie a produs orbului dobândirea luminii ochilor în evenimentul descris de Sfânta Evanghelie de astăzi? O bucurie pe care el nu credea că va putea s-o aibă vreodată, aceea de a cuprinde cu vederea realități inconjurătoare pe care el nu și le conturase decât numai din auzite. Auzise și el că există copaci, flori, dar nu le văzuse niciodată. Înțelesese că există mirabile frumuseți ale naturii, dar nu le sesizase niciodată aspectul adevărat. De aceea, după ce le-a văzut cu ochii lui, a putut să se extazieze în fața lor, ca oarecând psalmistul: *"Minunate sunt lucrurile Tale, Doamne, toate cu înțelepciune le-ai făcut!"* (Ps. 103, 25).

Tu vezi? Tu zici că vezi! Ești convins că vezi! Dar când ți se propun niște realități pe care trebuie să le "vezi" cu ochii minții, cu ochii credinței, pe acelea le refuzi. Tăgăda ta este absolut neîntețmeiată. E ca și când orbul din naștere, dacă i s-ar fi spus: uite acolo o grădină cu trandafiri, care mai de care mai frumoși, care mai de care mai înmiresmați, ar fi zis: nu există, pentru că nu-i văd. Tot atât de orb ai putea să fii și tu sau oricare dintre oamenii de pe fața pământului căruia i s-ar descoperi realitățile dumnezeiești, evidențiate de învățătura Domnului nostru Iisus Hristos, și le-ar refuza pe motiv că nu le vede, nu le percepe cu simțurile, că nu le are el în mână. Iată de ce lumina credinței este puterea de înțelegere a unor realități ce nu cad sub simțuri. Acestea, fiindând dincolo de puterea noastră de percepere, ar putea fi tăgăduite de n-am intra în legătură cu ele prin credința luminată de Hristos. Așadar, ele nu trebuie ignorate numai pentru că ochiul îndărătnic al necredinciosului, care socotește realitate numai ce e în jurul lui, nu le percepe și, în consecință, refuză să le înțeleagă și să le primească.

Iisus Hristos a venit în lume să ne arate drumul spre Dumnezeu. Sfânta Evanghelie ne spune că *"pe Dumnezeu nimeni nu L-a văzut vreodată"* (Ioan 1, 18). Dar, Îl putem cunoaște în măsura în care Iisus Hristos, *"Fiul Unul-Născut, Care este în Sânul Tată-*

lui, *L-a făcut cunoscut*" (v. 18), ni L-a descoperit. În măsura în care putem, cu percepția noastră metafizică, să înțelegem realitățile divine, dorindu-le, ne și integrăm în lumea transsenzorială a acelei lumi de dincolo de simțuri, constatând cu mare uimire, dar și cu mare bucurie, că realitățile acelea sunt cele mai adevărate, cele mai vrednice de înțeles și de impropriat de fiecare. De acest fapt ne vom convinge definitiv când "ne vom muta de la moarte la viață și de pe pământ la cer", încorporându-ne definitiv în ele. Pentru că pe cele fizice, cărora avem imprudența să le dedicăm tot interesul nostru pământesc, dorindu-le idolatru, constatăm că într-o zi le părăsim. Cât suntem în trup pe cele dumnezeiești le nădăjduim, le "vedem" cu ochiul credinței, dorind să le dobândim. Iar cu siguranța dată de existența dumnezeirii știm că în "ziua cea neînserată a lui Hristos Dumnezeu" le vom avea, dar aceasta numai dacă în lumea aceasta vom fi vrednici lucrători ai poruncilor lui Dumnezeu. Numai dacă le vom împlini cu devotament sincer față de Dumnezeu și deschidere reală față de aproapele ni se vor deschide ochii minții.

Iubiții mei, atât Sfânta Evanghelie, cât și pericopa Apostolului de astăzi, dacă sunt evaluate sub reflectorul luminii lui Hristos, au darul să ne descopere o mulțime de aspecte teologice interesante, ce vor putea să ne determine convingător că există și alte adevăruri decât cele pământești, înfățișate de interesul vieții de zi cu zi.

Orbul a fost vindecat, iar Domnul Hristos a motivat de ce. Pentru că prin minunea aceasta "*să se arate lucrările lui Dumnezeu*" (Ioan 9, 3). Să se facă cunoscute lumii lucrările dumnezeiești, adică cele nevăzute și neînțelese de noi. Aceasta înseamnă că vindecarea orbului din naștere de către Iisus Hristos – "*Lumina lumii*" s-a făcut ca să ni se deschidă și nouă ochii credinței. Să avem posibilitatea a înțelege că Domnul, dăruindu-i acestuia mai întâi vederea ochilor, a căutat după aceea să-i potențeze vederea spirituală, ca să aibă el posibilitatea ca, fără greș, să conștientizeze cât bine i-a făcut Mesia-Hristos, venit în lume tocmai ca să aducă oamenilor "lumina" vieții.

Adevărul acesta, pe care a voit să-l facă perceptibil orbului și prin el nouă tuturor, este înfățișat de Mântuitorul Hristos ca un co-

mandament forte pentru cei care n-ar vrea să mai umble în întunericul păcatelor: "*Umblați ca cei care aveți Lumina ca să nu vă cuprindă pe voi întunericul. Căci cel ce umblă în întuneric nu știe unde merge. Cât aveți Lumina, credeți în lumină, ca să fiți fiii luminii!*" (Ioan 12, 35-36).

Era sâmbătă când a fost vindecat orbul, iar cărturarii și fariseii au făcut mare caz din încălcarea sabbatului. Omul acesta, ziceau ei, nu e de la Dumnezeu, pentru că nu păzește sâmbăta. Este un păcătos. Iar orbul, după ce a dobândit vederea și a început să-și capete și vederea cea dinlăuntru, luminată de credință, devenind hotărât pe poziția lui, ca unul ce primise de la Dumnezeu o binecuvântare pe care n-o spera niciodată, le răspunde cu demnitate, replicându-le: "*Nu știu dacă e păcătos sau nu, una știu: că orb eram și acum văd (...)* Și mai știu că pe păcătoși nu-i ascultă Dumnezeu. Dar dacă este cineva cinstitor de Dumnezeu și face voia Lui, pe acela îl ascultă" (Ioan 9, 25-31).

Observați cum, de la vederea fizică, orbului i se deschid ochii credinței. Până cu puțin timp în urmă era cerșetorul care-și circumscria toată realitatea vieții prin bănuțul ce i se punea în palmă. Astăzi vede. Vede cu ochii trupești și "*vede*" și dincolo de posibilitățile ochilor fizici de a percepe. Vederea ochilor i-a deschis vederea credinței. Și de vreme ce pe păcătoși nu-i ascultă Dumnezeu, înseamnă că Acesta care l-a făcut sănătos trebuie să fie un om drept. Iar când cărturarii și fariseii continuau să-l asalteze cu întrebări referitoare la minunea al cărui subiect fusese, el socotește că acest interes sporit din partea lor se datorează faptului că ei doresc să devină ucenicii lui Iisus. "*De ce voiți să auziți iarăși? Nu cumva vreți și voi să vă faceți ucenicii Lui? Și l-au ocărât și i-au zis: Tu ești ucenicul Lui*" (Ioan 9, 27-28). Afirmația din urmă a fariseilor, pe care ei o socoteau jignitoare, dovedește un fapt incredibil până acum câțva timp în urmă. Fostul orb deja se socotea ucenicul lui Hristos. Deși nici măcar nu-L văzuse. Iar când Domnul l-a întâlnit, după ce fariseii îl expulzaseră din comunitate, l-a pus în situația să mărturisească deschis orientarea lui spirituală spre Hristos. Astfel, când Mântuitorul îl întreabă: "*Crezi în Fiul lui Dumnezeu? El a răspuns și a zis: Dar cine este, Doamne, ca să cred în El? Și i-a zis*

Iisus: L-ai și văzut! Cel ce vorbește cu tine, Acela este. Iar el a zis: Cred, Doamne. Și s-a închinat Lui" (Ioan 9, 35-38).

Așadar, iubiții mei, poți să-ți deschizi ochii credinței ca să-L primești și să-L înțelegi pe Hristos chiar dacă nu L-ai văzut în carne și oase, cum nici orbul nu-L văzuse. Poți să-I devii ucenic chiar dacă n-ai trăit pe vremea când a umblat Mântuitorul Hristos pe pământ. Poți să-L urmezi, văzându-L cu ochii credinței, convingându-te de realitățile dumnezeiești, crezând ca adevărată și mântuitoare învățătura pe care o găsești cuprinsă în Sfânta și Dumnezeiasca Scriptură. Iată posibilități ale vederii de dincolo de realitățile imediate pe care le vezi cu ochii trupești.

Cunoaștem metoda de pedagogie divină a Domnului pe care o aplica după fiecare minune, când arăta și însemnătatea ei spirituală pentru ascultători. Astfel, după deschiderea ochilor orbului, Mântuitorul Hristos pedalează tocmai pe ideea vederii dincolo de posibilitățile fizice și zice: *"Spre judecată am venit în lumea aceasta, ca cei care nu văd să vadă, iar cei care văd să fie orbi"* (v. 39). Și acum vă rog să fiți atenți! *"Și auzind acestea, au zis unii dintre fariseii, cu care Mântuitorul Hristos era totdeauna în conflict: Oare și noi suntem orbi? Și Iisus le-a zis: Dacă ați fi orbi n-ați avea păcat. Dar acum ziceți: Noi vedem. De aceea păcatul rămâne asupra voastră"* (v. 40-41). Orbul vede, iar cărturarii și fariseii orbesc văzând. Posibilitatea vederii prin credință a realităților dumnezeiești dă omului puterea de a se socoti ucenicul lui Hristos. Cărturarii și fariseii, potrivnicii dintotdeauna ai Domnului Hristos, vedeau neconținut minunile pe care le săvârșea Domnul Hristos și rămâneau totuși orbi. Iar când Domnul îi atenționează că venirea Lui a fost ca orbii să vadă și cei care văd să nu vadă s-au simțit lezați și au zis: Te referi la noi? Păi noi vedem. Nu vedeți! – le-a zis Domnul Hristos. Sau vedeți ca să nu vedeți. Căci dacă n-ați vedea trupește, n-ați avea păcat, fiindcă nu M-ați vedea, n-ați ști cine sunt, așa cum nu știa orbul până în momentul în care și-a dobândit vederea. Dar dacă Mă vedeți, dacă aveți percepția fizică a Persoanei Mele și a activității Mele, puteți să vă dați seama Cine sunt. Dar n-o faceți. Aceasta înseamnă că sunteți orbi sufletește. Iar orbirea aceasta se impută drept împotrivire fățișă, primindu-și dreapta răsplătire.

Pornind de la aceste două experiențe: una a orbului care nu vede și crede și alta a fariseilor care văd, dar nu cred, putem afirma că ele sunt absolut valabile și în lumea noastră. Cei care nu se lasă convinși văd, dar nu văd. Cei care nu sunt cu Hristos văd, dar nu-L văd. Nu văd dincolo. Nu văd pentru că nu vor, nu pentru că ar fi lipsiți de posibilitatea funciară de a se ridica cu mintea la domeniul spiritual, divin. Nu vor pur și simplu să-și pună în valoare o potență a conștiinței, dată de Dumnezeu, ca să vadă dincolo de realitățile lumii acesteia. O latură tristă a activității misionare arată că sunt persoane cărora oricât de persistent le-ai vorbi despre Hristos, despre mântuire și viața veșnică, ei nu se vor lăsa înduplecați. Vei vedea că nu vor să vadă. Vei vedea că nu vor să aibă percepția valorilor supramundane. Se mulțumesc doar cu cele ale pământului, care le consumă întreaga energie dezrobitoare. Se mulțumesc doar cu ce se vede. Dar acestea se primează, cunosc un sfârșit în timp. Să ne amintim cum îl avertizează Dumnezeu pe bogatul nemilostiv, căruia i-a rodit țarina din abundență și căruia i s-a adus la cunoștință că *"în noaptea aceasta se va cere sufletul de la el: Nebune, cele ce ai strâns ale cui vor fi?"* Și Domnul concluzionează cu tristețe: *"Așa se petrec faptele cu cel ce-și adună comori numai pentru sine și nu în Dumnezeu se îmbogățește"* (Luca 12, 20-21). Așa se întâmplă cu cel care nu vrea să-și ancoreze sufletul în realitățile veșnice, pe care, într-un cuvânt, nu vrea să le vadă.

De aceea, iubiții mei, lipsa vederii realităților dumnezeiești a dus pe vremea Mântuitorului Hristos la crâncena împotrivire a cărturarilor și fariseilor, împinsă până la deicidul de pe Golgota. Iar după Înălțarea la ceruri, cartea numită Faptele Apostolilor relatează pe larg cum aceștia, Apostolii, au fost puși în situația cumplită de a fi prigonți de aceiași cărturari și farisei orbi, așa cum îi numise Mântuitorul Hristos (Matei 23, 14, 17, 19, 24, 26).

Orbirea aceasta, care în limbaj modern se numește fanatism, a trecut și dincolo de granițele Palestinei și timp de 300 de ani mai "marii" lumii acesteia, de fapt "orbii" lumii acesteia, au prigonit "lumina" lui Hristos. E foarte interesant de precizat că unuia dintre crâncenii prigonitori ai Bisericii lui Hristos, Saul, devenit mai apoi marele Apostol Pavel, pornit cu ură împotriva creștinilor, pe

drumul Damascului Mântuitorul i Se arată ca o lumină. Foarte interesantă viziunea de lumină sub care Îl percepe Saul pe Iisus. Lumina strălucitoare mai întâi îl orbește, iar pe ochii lui se prind niște solzi, căci încă nu era vrednic să primească lumina lui Hristos. De-abia după ce ajunge în Damasc și se botează i se iau solzii de pe ochi și se luminează. Plecând de aici, pe bună dreptate, trebuie observat că Botezul creștin este numit momentul luminării, este momentul revelator în care conștiința omului, luminată de Duhul Sfânt, se hotărăște să-L primească pe Hristos. Ceilalți însoțitori ai lui Saul rămân pe mai departe orbi sufletește, pentru că nu înțeleg nimic din cele descoperite lui Saul.

Fraților! Sfântul Apostol Pavel, împlinindu-și activitatea misionară de-a lungul și de-a latul Imperiului roman, așa cum arată pericopa Apostolului de astăzi, ajunge în localitatea Filipi. Aici vindecă o slujnică ce avea duh de ghicire, numit pitonicesc. Denumirea aceasta vine de la așa-zisa preoteasă Pitia, de la Delfi, din Grecia. Era acolo o deschidere mare de pământ de unde ieșeau gaze. Pitia stătea deasupra acestei crevase și, tulburându-i-se mintea, spunea cuvinte fără înțeles, care în ochii celor întunecați păreau ghiciri. Sigur că lucrarea aceasta era instrumentată de diavol, așa încât slujnica de la Filipi, având duh pitonicesc, a văzut că lucrarea extraordinară a Apostolilor Pavel și Barnaba era de la Dumnezeu și că erau ucenicii lui Iisus Hristos. Cum Sfântul Apostol Pavel n-ar fi vrut ca lucrarea sa misionară în slujba Domnului Hristos să se facă cunoscută de către o unealtă a diavolului, o vindecă. Urmarea a fost că stăpânii acestei femei posedate s-au pornit cu mare ură împotriva lui Pavel, pentru că prin vindecarea slujnicei se dusesse câștigul lor. Atunci au pârât pe cei doi la autoritățile orașului, acuzându-i că "aceștia tulbură cetatea și vestesc obiceiuri care nouă ca romani nu ne este îngăduit să le primim, nici să le facem." (Fapte 16, 20-21). Evident că cei doi misionari veneau cu lumina învățării lui Hristos ca să strice culcușul diavolului. *"Căci pentru aceasta S-a arătat Fiul lui Dumnezeu, ca să strice lucrurile diavolului"* (1 Ioan 3, 8), ne asigură Sfântul Ioan Evanghelistul.

Oare n-ai observat, frate creștine, că atunci când vrei să vorbești despre Dumnezeu unii oameni neluminați văd în tine un duș-

man? Și primul impuls este să fugă de tine, dacă nu cumva să se pornească împotriva ta. Ba nu, împotriva lui Dumnezeu. Găsește el motiv să se pornească împotriva lui Dumnezeu. Nu știe exact cum, dar inventează el argumente, care mai de care mai bizare, ca să se opună lui Dumnezeu. Măcar din frondă. Îl vezi că fierbe. Îl vezi că-și iese din minți. De ce? Pentru că lumina, pe care o induci tu în viața lui, începe să strice culcușul diavolului. Începe să-l zburătaască pe acesta din culcușul lui, iar el, diavolul, nu vrea să plece. Nu vrea să părăsească casa aceea, pentru că acolo se simte bine. Nu? O câștigase. Câștigase sufletul acela, așa că atunci când vii tu cu lumina învățării lui Hristos el se răzvrătește și, înainte de a pleca, face prăpăd.

De aceea, vă invit să vedeți unde duce orbirea sufletească. După ce stăpânii slujnicei vindecate de Sfântul Apostol Pavel s-au dus și i-au pârât la autoritățile cetății, cei doi misionari au fost crunt bătuți cu vergi și apoi întemnițați cu picioarele în butuci. La miezul nopții, însă, Pavel și Sila rugându-se și laudând pe Dumnezeu, *"deodată s-a făcut cutremur mare, încât s-au zguduit temeliile temniței și îndată s-au deschis toate ușile și legăturile tuturor s-au dezlegat"* (Fapte 16, 26). Ce este temnița, dacă nu stăpânirea diavolului în lume? Iar fiecărui om prins sub stăpânirea lui i se țin ușile conștiinței închise ca nu cumva să pătrundă lumina lui Hristos. Dar când ușile ființei tale se deschid, ca să-L primească pe Hristos, acolo inundă lumina cea adevărată și culcușul diavolului se distruge. Când apare lumina lui Hristos, întunericul diavolului se destramă. Cutremurul de pământ, înseamnă cutremurul conștiinței. La un moment dat în viața fiecărui om trebuie să intervină un anume cutremur sufletească, care să-l determine să lepede întunericul și să meargă pe drumul luminii. Cutremur mare! Dacă nu-i cutremurată conștiința, atunci sunt puține șanse ca acel om să se lase luminat de învățătura lui Hristos.

Ușile s-au deschis. Apare temnicerul. Văzând că porțile temniței sunt deschise, scoate sabia cu gândul să se omoare. Încercarea temnicerului de a-și lua viața dă înțelegere faptului că, atunci când pătrunde lumina lui Hristos în viața omului, diavolul caută să-i distrugă pe cei din jur. Cum a făcut și cu tânărul posedat. Când Dom-

nul s-a apropiat de el, diavolul atât de tare l-a lovit de pământ, încât toți cei din jur credeau că-i mort. Asta vrea diavolul. Cu ultimele puteri el vrea să distrugă. Când este scos din locuința cuiva, el vrea să-l distrugă. Nu pleacă fără să provoace suferințe grave. De altfel, dorința diavolului de a distruge este înfățișată pe larg în Apocalipsă, unde se spune, de pildă, că *"balaurul s-a aprins de mânie asupra femeii (Bisericii) și a pornit să ducă război cu ceilalți din seminția ei (creștinii), care păzesc poruncile lui Dumnezeu și țin mărturia lui Iisus"* (Apoc. 12, 17). Deși lovit de sulita luminii lui Hristos, el încă mai dă rădăcină. Distrugă până astăzi cu coada lui ucigătoare. Învins fiind, el nu pleacă liniștit. Vrea să se răzbune prin toate mijloacele. Atentatele din diversele părți ale lumii vorbesc clar despre această dorință de distrugere a diavolului.

În sensul acesta trebuie să înțelegem de ce temnicherul a vrut să-și ia viața. Îl îndemna diavolul. Sfântul Pavel însă era acolo. Omul lui Dumnezeu era prezent. *"Să nu-ți faci nici un rău, toți suntem aici"* (v. 22). Atunci el a cerut lumină. Ca la Paște. Foarte important. Temnicherul a cerut lumină să vadă ce se întâmplă de fapt acolo în întunericul temniței. Dar pentru noi, care citim astăzi textul acesta cu ochii interesați de lumina lui Hristos, nu e fără importanță că el a cerut lumină. Dați-mi o lumină! Asta trebuie să ceară prima dată un om prins de cutremurul conștiinței, o lumină. Să i se dea lumină. *"Lumina cea adevărată care luminează pe tot omul ce vine în lume"* (Ioan 1, 9).

Iubiții mei! Fiind așa de importantă lumina lui Hristos pentru perceperea realităților dumnezeiești, pe cei din întunericul necunoștinței trebuie să-i luminați cu lumina cea revelată prin Fiul lui Dumnezeu Îtrupat, personificarea însăși a Luminii. Pentru că dacă nu-i luminăm noi, îi prind alții cu altă sursă de lumină. Sfântul Apostol Pavel zice că și *"satana se preface în înger de lumină"* (2 Cor. 11, 14). De aceea nouă ne trebuie *"Lumina lui Hristos care luminează tuturor"*.

Așadar, temnicherul cere lumină și se convinge că toți sunt prezenți. După aceea Sfântul Pavel începe să-i vorbească despre cele petrecute și de ce a făcut Dumnezeu această minune. Temnicherul se luminează îndată sufletește. Înțelege mesajul Evangheliei lui

Hristos și imediat simte că trebuie să se petreacă ceva în ființa lui. De aceea, doritor, întreabă: *"Domnilor, ce trebuie să fac ca să mă mântuiesc?"* (v. 30). Desigur că întrebarea aceasta a venit în urma scurtei dar convingătoare catehizări făcută de Sfântul Pavel. Ce trebuie să fac? Și Apostolul îi vine în ajutor: *"Crede în Domnul Iisus și te vei mântui tu și casa ta. Și i-au grăit lui cuvântul lui Dumnezeu și tuturor celor din casa lui. Și luându-i la sine, în acel ceas al nopții, le-a spălat rănilor și s-a botezat el și toți ai casei lui îndată."* (v. 31-33). S-au luminat. Temnicherul însuși a început să înțeleagă practic în ce constă lumina lui Hristos. Și anume, în slujirea aproapelui. El a înțeles că, primind Botezul, a devenit slujitorul celorlalți. De aceea, el cu mâna lui a spălat rănilor deținuților, le-a bandajat cum se cuvine și i-a invitat pe oamenii aceștia minunați în casa lui. *"Și luându-i la sine, în acel ceas al nopții, a spălat rănilor lor și s-a botezat el și toți ai casei lui îndată. Și ducându-i în casă, a pus masa și s-a veselit cu toată casa, crezând în Dumnezeu"* (v. 33). Pentru că bucurie mare se face înaintea lui Dumnezeu și înaintea oamenilor când se câștigă un suflet, când sufletul acela primește lumina lui Hristos (Luca 15, 7).

De aceea, iubiții mei, lumina credinței creștine, care a pătruns sufletul orbului, ca și al temnicherului, a creat două exemple de mare forță, prin pilda cărora ni se deschide dorința de a-L căuta pe Hristos, de a-l găsi și de a ne îndestula de darurile cele în lumina credinței, pentru că numai în *"Lumina lui Hristos vom vedea lumina"* mântuirii. Amin.

PREDICĂ LA APOSTOLUL ÎNĂLȚĂRII

(Fapte 1, 1-12)

1, (1) Cuvântul cel dintâi l-am făcut, o, Teofile, despre toate cele ce a început Iisus a face și a învăța, (2) până în ziua în care S-a înălțat la cer, poruncind prin Duhul Sfânt Apostolilor pe care i-a ales. (3) Căroră S-a și înfățișat pe Sine viu după Patima Sa prin multe semne doveditoare, arătându-li-Se timp de patruzeci de zile și vorbind cele despre Împărăția lui Dumnezeu. (4) Și cu ei petrecând, le-a poruncit să nu se depărteze de Ierusalim, ci să aștepte făgăduința Tatălui, pe care (a zis El) ați auzit-o de la Mine: (5) că Ioan a botezat cu apă, iar voi veți fi botezați cu Duhul Sfânt, nu mult după aceste zile. (6) Iar ei, adunându-se, îl întrebau, zicând: Doamne, oare, în acest timp vei așeza Tu, la loc, împărăția lui Israel? (7) El a zis către ei: Nu este al vostru a ști anii sau vremile pe care Tatăl le-a pus în stăpânirea Sa. (8) Ci veți lua putere, venind Duhul Sfânt peste voi, și Îmi veți fi Mie martori în Ierusalim și în toată Iudeea și în Samaria și până la marginea pământului. (9) Și acestea zicând, pe când ei priveau, S-a înălțat și un nor L-a luat de la ochii lor. (10) Și privind ei, pe când El mergea la cer, iată doi bărbați au stat lângă ei, îmbrăcați în haine albe, (11) care au și zis: Bărbați galiileni, de ce stați privind la cer? Acest Iisus Care S-a înălțat de la voi la cer, astfel va și veni, precum L-ați văzut mergând la cer. (12) Atunci ei s-au întors la Ierusalim de la muntele ce se cheamă al Măslinilor, care este aproape de Ierusalim, cale de o sâmbătă.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Iubiți credincioși!

Hristos S-a înălțat!

Adevărat S-a înălțat!

Adevărurile noastre de credință receptate cu interes, dar mai ales trăite la cota cea mai înaltă, ne dau bucurii care, după cuvântul Mântuitorului Hristos, "nu se iau de la noi" (Luca 10, 42). Bucuriile acestea fac din noi "cetățeni ai raiului" încă fiind noi trăitori

pe fața acestui pământ. Credința convertită în fapte face din noi rezidenții Împărăției înființată pe pământ de Domnul nostru Iisus Hristos, dar care, de fapt, țintește cerul. Ea este totuna cu Biserica, despre care știm că a fost întemeiată de Mântuitorul pe Cruce sau, după expresia paulină, "*a câștigat-o cu scump Sângele Său*" (Fapte 20, 28). Învățătura care stă la baza ei, adusă de Domnul Hristos de la Tatăl (Ioan 7, 16; 8, 28; 12, 50; 14, 24), a fost încredințată spre propovăduire Apostolilor și urmașilor legitimi de peste veacuri și dată spre păstrare Sfintei Biserici, dar și spre neconținută împărtășire credincioșilor, ca ei, beneficiarii direcți, să poată să-și lucreze mântuirea.

În acest sens, vă îndemn să observați cum se desfășoară un an bisericesc, care are în centrul lui marele praznic al Învierii Domnului. De pildă, în Postul Mare, creștinul este îndemnat să-și fortifice voința spre a realiza unirea cu Hristos. Dar pentru a înfăptui aceasta, lucrarea cea mai grea și care cere efortul de voință cel mai mare, dublat de dragostea nețărnută pentru Mântuitorul, este aceea de a muri pentru păcatele săvârșite. Sau, cu o expresie des întâlnită la mari părinți duhovnicești, de "*a omori patimile*". Pentru că dacă nu-și omoară patimile, îl omoară patimile pe el.

Așadar, în Postul Mare Sfânta Biserică îl pregătește pe creștin de război. Este vorba de "războiul nevăzut", cum îl numește Sfântul Nicodim Aghioritul. Războiul cu tine însuși. Dar pe viață și pe moarte. Nu așa, căldicel, cum nu-i place Mântuitorului Hristos. Ci o luptă în care tu trebuie să devii biruitor împreună cu Iisus Hristos. Pentru că dacă nu devii "*mai mult decât biruitor cu Iisus Hristos*" Mântuitorul n-ai parte de Înviere. Fiindcă nu poți învia cu Hristos dacă n-ai murit împreună cu El. Cine nu are parte de înviere e un om mort. Pe când cine biruie cu Hristos și înviază cu El este "*fericit și sfânt*". Așa se exprimă Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan în Apocalipsă: "*Fericit și sfânt este cel care are parte de învierea cea dintâi*" (20, 6).

Prin actul participării la Învierea Domnului nostru Iisus Hristos se înțelege nu aspectul exterior, culinar, căutat și dorit în majoritatea cazurilor, ci aspectul interior, al resurecției spirituale. Aceasta este "*învierea cea dintâi*". Fiindcă există două învieri: una spiri-

tuală, cea din vremea vieții noastre pământești, și "învierea cea deobște", care va avea loc la sfârșitul timpului. "Prima înviere" înseamnă punerea întru lucrare a tuturor poruncilor lui Dumnezeu, înseamnă fructificarea tuturor învățăturilor Domnului nostru Iisus Hristos, în așa fel încât prin ele să putem birui răul din noi și să putem accede la Înviere, adică să ne putem integra Învierii lui Hristos, adică adevărului dumnezeiesc mântuitor ce rezidă în Învierea Sa, cel al biruinței, urmat de răsplătire. Căci Mântuitorul, după ce a biruit moartea prin Înviere, a devenit moștenitorul Împărăției Tatălui, transferând-o – ca Fiu al lui Dumnezeu – în lume, și devenindu-i Căpetenie și Conducător. Aceasta are pentru oameni ca punct de plecare pământul și se împlinește în ceruri. Astfel, creștinii care "au parte de prima înviere" devin "moștenitori ai lui Dumnezeu și împreună-moștenitori cu Hristos dacă pătimim împreună cu El, ca împreună cu El să ne și preamărim" (Rom. 8, 17).

Ce se petrece cu noi dacă Îl urmăm pe Domnul Iisus Hristos? Înviem! Însă acțiunea aceasta dumnezeiască se cere neapărat urmată de Înălțare. Ne înălțăm, ca să participăm la Împărăția cerurilor în noua și nobila noastră calitate de "moștenitori cu Hristos ai lui Dumnezeu". Fără a ne înălța rămânem pur și simplu oameni ai pământului. Iar noi știm că Mântuitorul nostru a venit pe pământ ca, răscumpărându-ne, să ne ia la El, să ne ridice de pe pământ la cer. Căci, împlinind toate spre mântuirea noastră, mai apoi S-a înălțat la ceruri. Acolo este și ținta noastră. Spre ea trebuie să căutăm, ca astfel să-L putem urma pe Hristos atât întru pătimire, cât și întru preamărire.

Acest eveniment dumnezeiesc îl prăznuim noi astăzi. Să ne amintim momentul. După patruzeci de zile de la Sfânta Sa Înviere, în care timp i-a pregătit pe Apostoli pentru momentul Pogorării Duhului Sfânt, care înseamnă "îmbrăcare cu putere de sus, i-a dus afară până spre Betania și, ridicându-și mâinile, i-a binecuvântat. Și pe când îi binecuvânta, S-a despărțit de ei și S-a înălțat la cer" (Luca 24, 49-51), "și un nor L-a luat de la ochii lor" (Fapte 1, 9). Uitându-se cum se înălța la ceruri, ucenicii erau întristați și uimiți pentru această neînchipuită despărțire de Domnul. Atunci cei doi îngeri îmbrăcați în haine albe, prezenți la eveniment, le-au zis:

"Bărbați galileeni, de ce stați privind la cer? Acest Iisus Care S-a înălțat de la voi la cer, astfel va și veni, precum L-ați văzut mergând la cer" (Fapte 1, 11). Îngerii vor să zică: de ce stați numai și vă uitați? De ce nu vă înălțați și voi? De ce priviți numai o realitate pe care credeți că n-o puteți atinge? Ba o puteți avea! Aceasta este asigurarea Domnului, că, înălțându-Se la Tatăl, vă va lua și pe voi cu El, precum zice: "Dacă Mă voi duce ca să vă gătesc loc, iarăși voi veni și vă voi lua la Mine, ca să fiți și voi unde sunt Eu" (Ioan 14, 3). Pentru că Iisus Hristos Mântuitorul a venit în lume să pregătească totul. Și pe toate le-a făcut bune, pentru a împlini voia Tatălui pe pământ. Dar mai ales pentru noi le-a împlinit, ca să putem avea acces în Împărăția cerurilor. Este lucrul esențial pentru mântuirea noastră. Altfel rămânem pe mai departe niște străini pe pământ, când, de fapt, pe noi ne cere Mântuitorul Hristos să-L urmăm în Împărăția cea de sus.

Sfântul Apostol Pavel, în Epistola sa către Efeseni, ne încredințează că noi, creștinii, urmându-L pe Domnul nostru Iisus Hristos "nu mai suntem străini și locuitori vremelnici (ai pământului), ci suntem împreună cetățeni cu sfinții și casnici ai lui Dumnezeu" (2, 19). Rețineți că expresia "casnici ai lui Dumnezeu" indică o realitate nesperată de vreun muritor vreodată. Iubiții mei, de multe ori v-am atenționat asupra realităților pe care le îmbracă cuvintele. Căci, așa cum spune Sfântul Apostol Pavel, a fi "casnici ai lui Dumnezeu" înseamnă a trăi în ambianța lui Dumnezeu. E puțin lucru acesta? Este cea mai mare recompensă pe care poți să ți-o imaginezi că o poți primi de la Dumnezeu. Să stai alături de Dumnezeu, de sfinții Săi și de îngeri. "În casa Tatălui Meu – ne asigură Mântuitorul Hristos – sunt multe lăcașuri (...). Mă duc să vă pregătesc vouă loc" (Ioan 14, 2). Deci, într-unul din aceste locuri din Împărăția lui Dumnezeu Îl însoțim pe Domnul nostru Iisus Hristos.

Pentru că El, Care este Iubirea întrupată, Se vrea deplin din punct de vedere al naturii umane numai împreună cu noi. Vă rog să rețineți acest aspect doctrinar! Mântuitorul Hristos are două naturi: o natură dumnezeiască și una umană. Deci, Domnul nostru Iisus Hristos nu vrea să fie deplin, din punct de vedere al naturii umane, fără noi. Noi "plinem", adică umplem, împlinim Trupul, adică na-

tura Sa umană. Pentru că Iisus Hristos când Și-a luat Trupul din Sfânta Fecioară Maria nu l-a luat numai pentru Sine, ci a asumat, prin Trupul Său omenesc, întreaga umanitate. Așa încât – vă rog să fiți atenți! – noi, creștinii, dacă nu ne incorporăm în Trupul Domnului nostru Iisus Hristos, adică dacă nu devenim "*casnici ai lui Dumnezeu*", Îl facem pe Iisus Hristos să sufere. Pentru că procesul de "plinire" a Trupului lui Hristos eclezial este fără încetare până la Parusie. Ceea ce ne face să înțelegem că Jertfa lui Hristos se continuă în chip neîntrerupt până la a doua venire și cu fiecare dintre noi. Până ne împlinim din punct de vedere duhovnicesc Domnul Iisus Hristos suferă, pătimește în continuare pentru fiecare dintre noi durerea facerii noastre creștine (cf. Gal. 4, 19).

Atenție, deci! Cu nepăsarea mea spre cele de mântuire Îl fac pe Domnul meu să sufere, să fie într-o jertfă perpetuă. Sau, după o expresie celebră a Sfântului Pavel, unii ca aceștia "*dacă nu se înnoiesc iarăși spre pocăință, ei răstignesc loruși, a doua oară, pe Fiul lui Dumnezeu și-L fac de batjocură*" (Evr. 6, 6). Împlinindu-mă creștinește nu numai că mă bucur în Casa Tatălui de bucurii nespuse și de fericirea pe care mintea omenească nu o poate gândi, nici nu o poate sesiza vreodată, ci, în egală măsură, Îl împlinesc pe Hristos în latura Sa umană, ceea ce este dovada că am înțeles la modul cel mai responsabil atitudinea pe care trebuie s-o am față de Jertfa Sa. Căci "cine vrea să se împărtășească de slava lui Iisus trebuie să-I împărtășească și viața", se exprimă în deplină cunoștință Sfântul Ioan Gură de Aur.

Iubiții mei, știm că Domnul nostru Iisus Hristos, după Înălțarea Sa la ceruri, a rămas și va rămâne cu noi până la sfârșitul veacurilor. Așa ne-a promis înainte de Înălțare: "*Iată Eu sunt cu voi în toate zilele, până la sfârșitul veacurilor*" (Matei 28, 20). Așadar, a rămas cu noi și noi cu El în Biserică. Această dimensiune teologică se numește Hristosul eclezial, Hristosul Bisericii, Hristos Care Se prelungește în Sfânta Biserică până la sfârșitul veacurilor, fiind prezent cu noi nu numai în cuvânt, ci și haric, în Sfintele Taine, și în chip sensibil în Sfânta și Dumnezeiasca Euharistie, de care vă veți împărtăși peste câteva momente mulți dintre dumneavoastră astăzi, la Praznicul Înălțării.

Așadar, Hristos intră în viața noastră, pătrunde în interiorul vieții noastre ca să ne poată prinde dinlăuntru și să ne înalțe la ceruri. Dacă cineva gândește că poate fi interesat numai pentru latura exterioară a vieții sale de Iisus Hristos, acela se înșală, pentru că trupul lui este muritor. "*Iar dacă nădăjduim în Hristos numai în viața aceasta, suntem mai de plâns decât toți oamenii*" (1 Cor. 15, 19), ne face Sfântul Pavel să înțelegem necesitatea înălțării noastre spirituale spre Împărăția lui Hristos. Dacă nu ne legăm de Iisus Hristos prin ceea ce rezidă în interiorul nostru, adică prin sufletul care este duh, atunci șansa de a ne înălța la Dumnezeu este nulă. Nu putem să ajungem în Împărăția lui Dumnezeu dacă nu tocmmim chiar și trupurile noastre drept "*temple ale Duhului Sfânt*" (1 Cor. 6, 19), înțelegând prin aceasta însăși spiritualizarea întregii noastre existențe, ca ea să devină aptă pentru a se înălța la Hristos.

Să mai evidențiem un aspect teologic atunci când vorbim de procesul înălțării noastre la ceruri odată cu Domnul nostru Iisus Hristos. Anume că, pentru a deveni, ca urmare a Înălțării, "*casnici ai lui Dumnezeu*" trebuie să ne împărtășim pe pământ de toate darurile Sfintei Treimi trimise nouă ca urmare a Întrupării Logosului divin. Astfel, Dumnezeu Tatăl, din prea marea Sa dragoste pentru noi, L-a trimis pe Fiul Său ca să ne mântuiască; Fiul, venind la noi, prin întreaga Sa lucrare învățătoarească, dar mai ales prin Jertfa și Învierea Sa, ne-a dat posibilitatea accesului la bogăția harului dumnezeiesc, curățitor de păcate și sfințitor. Astfel că, după Înălțare, întreaga Sa acțiune divino-umană desfășurată în folosul mântuirii oamenilor este prelungită și desăvârșită în viața noastră prin Duhul Sfânt. Acesta nu L-a înlocuit pe Fiul, ci Îl face de-a pururi prezent în viața noastră, a celor de astăzi, care nu ne-am învrednicit, precum Apostolii, să-I fim "*martori*" (Luca 24, 48) direcți. De aceea, ca să-L avem pe Iisus Hristos cu noi "*în toate zilele, până la sfârșitul veacurilor*", ne-a trimis pe Duhul Sfânt de la Tatăl. Despre a Treia Persoană Treimică Mântuitorul Hristos afirmă: "Acela pe Mine Mă va slăvi, pentru că din al Meu va lua și vă va da vouă" (Ioan 16, 14). Adică învățătura pe care Fiul ne-a adus-o de la Tatăl și ne-a dat-o nouă Duhul Sfânt o va prelua și o va împărtăși tuturor generațiilor de creștini, ca s-o aibă ca pe un dumnezeiesc tezaur, să

o cunoască, s-o experimenteze în viața de toate zilele, ca, în felul acesta, să poată merge pe calea deschisă de Fiul lui Dumnezeu spre ceruri. Adică să ne înălțăm.

Sfinții Părinți au pus accentul pe o realitate ce nu trebuie ignorată. Anume aceea că Logosul cel veșnic, Cuvântul lui Dumnezeu, S-a pogorât din ceruri, a luat firea noastră, S-a făcut ca unul din noi, adică Fiul Omului, modalitate prin care vrea ca pe toți să ne ridice împreună cu El la Tatăl. *"Iar Eu, când Mă voi înălța de pe pământ, ne asigură Mântuitorul Hristos, pe toți îi voi trage la Mine"* (Ioan 12, 32). Care pe toți? Pe toți care vor voi să se ancoreze izbăvitor de Mântuitorul Hristos. Pentru că mântuirea nu se capătă decât dacă te angajezi ferm, dacă te prinzi de Hristos și te cuprinzi de lucrarea Lui mântuitoare, dacă simți că viața ta pulsează în ritm cu viața lui Hristos, dacă Iisus Hristos a devenit însăși viața ta, dacă te lași condus de Iisus Hristos, voința Lui devenind însăși voința ta, dacă Îi permiți să-ți dirijeze cugetul, mintea și simțirile, adică întreaga ta viață. În felul acesta te poți înălța o dată cu El la Împărăția Tatălui. Iată aici argumente teologice și logice pentru a înțelege că Înălțarea la ceruri nu e o părăsire a noastră de către Domnul Iisus Hristos, ci mai degrabă o dumnezeiască invitație de a-L urma pe drumul deschis către Împărăția cerurilor.

Sunt unii filozofi numiți "deiști" care socotesc că Dumnezeu după ce a creat lumea a părăsit-o, retrăgându-Se în transcendența Sa divină, omenirea rămânând să se descurce cum s-o pricepe. Doamne, ferește-ne de gând eretic și blasfemiator! Chiar să nu fi simțit aceia niciodată mângâierea lui Dumnezeu sau chiar certarea Lui? Noi, creștinii, știm, simțim că Înălțarea la ceruri nu e o părăsire, ci e o îmbogățire prin Duhul Sfânt. Este o înnobilare necontenită, căreia Sfinții Părinți îi zic "îndumnezeire", datorită prezenței permanente a lui Dumnezeu în viața oamenilor. Prezență dinamică în Biserică prin Sfintele Taine, activate de Duhul lui Dumnezeu Care lucrează prin ele. Cel ce face această dumnezeiască lucrare de permanentizare a lui Hristos în viața noastră este Duhul Sfânt. Așa încât, deși Domnul Hristos este acum de-a dreapta Tatălui, El rămâne de-a pururi cu noi, cu fiecare din noi, până la nașterea din nou a lumii. Hristos este "Dumnezeu Adevărat din Dumnezeu Ade-

vărat", dar este și Om desăvârșit. Prin firea Sa umană este de-a pururi legat de noi, oamenii, și de a noastră mântuire. Rămâne cu noi. Înțelege căderile noastre. Înțelege slăbiciunile noastre. De aceea, dacă noi ne întoarcem la El împăcați, El ne iartă păcatele.

Marea dragoste a Fiului lui Dumnezeu pentru om nu s-a arătat numai în faptul Răstignirii, ci s-a arătat și se arată necontenit în toate lucrările pe care le împlinește pentru mântuirea fiecăruia în parte și a tuturor laolaltă, în Biserică. Mereu.

Privită prin această prismă, iubirii mei, Înălțarea este o răsplată dată de Părintele Ceresc Fiului Său făcut Trup. E răsplata dumnezeiască pentru Fiul Omului, pentru actul Său de înomenire și mai ales pentru Jertfa Sa răscumpărătoare și aducătoare de mântuire pentru absolut toți oamenii care-I vor urma cu credincioșie. *"Pentru aceasta și Dumnezeu L-a preînălțat și I-a dăruit Lui nume, care este mai presus de orice nume, ca întru numele lui Iisus tot genunchiul să se plece, al celor cerești și al celor pământești și al celor de dedesubt. Și să mărturisească toată limba că Domn este Iisus Hristos, întru slava lui Dumnezeu-Tatăl"* (Filipeni 2, 9-11). Sfântul Apostol Pavel surprinde în acest celebru text toate conotațiile, neînchipuite de mintea omenească, a dumnezeieștii slave la care Dumnezeu Îl îndreptățește pe Fiul Său Întrupat pentru întreaga Sa operă de mântuire lucrată nu pentru El, ci pentru noi.

Această acțiune dumnezeiască ne îndreptățește și pe noi să credem că Domnul nostru Iisus Hristos este atât Mântuitorul nostru, cât și Înaintemergătorul nostru la Tatăl. Este, prin Înălțare, Calea deschisă către ceruri la modul cel mai adevărat, cel mai direct. Nu simbolic, nu poetic. Este modul prin care se ajunge la Dumnezeu. Este suișul la Dumnezeu, este cărarea pe care a deschis-o Iisus Hristos spre Împărăția lui Dumnezeu prin Înălțare. Realitatea aceasta nu e figură de stil, ci o concretețe pe care dumneavoastră trebuie s-o înțelegeți ca atare.

Căci atâta vreme cât nu pornim pe calea deschisă de Iisus Hristos rămânem în hățiș. Ne încurcăm în mărăciniș. Acolo ne pândesc toate primejdiile pierzătoare. Dar dacă intrăm pe calea lui Hristos, luminați de Hristos, atunci ajungem unde a ajuns El: la Tatăl. Cu o condiție: să parcurgem în viața noastră întreaga Lui viață, de când

a venit pe pământ și până când S-a înălțat la cer. Aceasta este condiția esențială. Și nu e ușoară. Nu e ușor să-ți pui viața ta în acord deplin cu viața lui Hristos. Nu e ușor să-ți strunești trupul cel din pământ ca să asculte de cer. N-a fost ușor nici pentru Omul-Dumnezeu, Iisus Hristos. Vă aduceți aminte că în grădina Ghetsimani, înainte de Patimă, S-a rugat: *"Părintele Meu, de este cu putință, treacă de la Mine paharul acesta! Însă nu precum voiesc Eu, nu precum ar dori firea omenească, ci precum Tu voiești"* (Matei 26, 39). Iar pe Cruce a strigat: *"Eli, Eli, lama sabahtani? Adică Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, de ce M-ai părăsit?"* (Matei 27, 46).

Așadar, imponderabilul nu este la îndemâna trupului. Mântuirea, iubirii mei, nu e o lucrare ușoară. Să nu socotească cineva despre mântuire că numai dacă vorbești despre ea este și un fapt isprăvit. Nu, nu! Trebuie pusă în acțiune întreaga voință de realizare a mântuirii, pentru că altfel trupul acesta, năruș cum este și plin de păcatele și de poftele ce rezidă în el, te trage în jos imediat. Doar știți! Îți pui în minte să realizezi ceva notabil privitor la mântuire și trupul te trage înapoi. Te rupe. Te rupe de Dumnezeu, ceea ce este o pierdere iremediabilă dacă nu intervine pocăința. Pierzi ritmul.

Îmi spunea cineva că a ajuns la Mănăstirea Sfânta Ecaterina din Muntele Sinai. De acolo suie trepte foarte multe până la locul unde Moise a primit Tablele Legii și unde acum este o biserică. Ca să ajungi atât de sus trebuie să pornești la o anumită oră a dimineții, necesar fiind să te integrezi într-un grup compact de pelerini. Dacă te-ai rupt de grup nu e sigur că poți să mai ajungi, pentru că e căldură mare, înălțime amețitoare și suș mult și abrupt. Fiind împreună, unul mai slab poate fi ținut de mână și tras în sus. Dacă se rupe de grup, unul ca acesta este lipsit de ajutor și nu poate să mai urce. Este exact imaginea suirii noastre către Împărăția lui Dumnezeu. Dacă ne rupem de grup, dacă ne rupem de Biserica de jos, atunci nu mai putem avea ajutoarele necesare pe care să ne sprijinim pentru a urca la cer. N-avem înălțuirea necesară cu toți cei dinaintea noastră. Singuri nu putem face nimic. Mântuirea, înălțarea noastră, nu se câștigă decât împreună cu ceilalți.

De aceea, iubirii mei, și pentru motivația temeinică de mai sus, trebuie să rămânem în staulul oilor lui Hristos, în Biserica Sa, în Trupul Său. Despărțindu-ne, ne rătăcim. Ne pierdem de cei ce de veacuri sunt cu Hristos și care au găsit în El *"Calea, Adevărul și Viața"* (Ioan 14, 6). Așadar, modalitatea de a ajunge împreună în Împărăția cerurilor este de a rămâne împreună cu Hristos, uniți în Trupul Lui, în Biserică. Fiind cu toții la un loc, într-un glas și-un cuget, cuviincios este să înălțăm imn de biruință Celui care ne poartă cu El întru mărirea Tatălui, zicându-I: *"Înălțatu-Te-ai întru slavă, Hristoase Dumnezeule, bucurie făcând ucenicilor Tăi, cu făgăduința Duhului Sfânt. Încredințându-se ei, prin binecuvântare, că Tu ești Fiul lui Dumnezeu, Izbăvitorul lumii"*, ni se dă și nouă îndreptățire la bucuria de a Te slăvi pe Tine în toate zilele vieții noastre și de a fi cu Tine în vecii vecilor. Amin.

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 7-a DUPĂ PAȘTI, A SFINȚILOR PĂRINȚI DE LA SINODUL I ECUMENIC

(Fapte 20, 16-18; 28-36)

20, (16) Căci Pavel hotărâse să treacă pe apă pe lângă Efes, ca să nu i se întâmple să întârzie în Asia, pentru că se grăbea să fie, dacă i-ar fi cu putință, la Ierusalim de ziua Cincizecimii. (17) Și trimițând din Milet la Efes, a chemat la sine pe preoții Bisericii. (18) Și când ei au venit la el, le-a zis: Voi știți cum m-am purtat cu voi, în toată vremea, din ziua cea dintâi, când am venit în Asia. (28) Drept aceea, luați aminte de voi înșivă și de toată turma, întru care Duhul Sfânt v-a pus pe voi episcopi, ca să păstrați Biserica lui Dumnezeu, pe care a câștigat-o cu însuși Sângele Său. (29) Căci eu știu aceasta, că după plecarea mea vor intra, între voi, lupi îngrozitori, care nu vor cruța turma. (30) Și dintre voi înșivă se vor ridica bărbați, grăind învățături răstălmăcite, ca să tragă pe ucenici după ei. (31) Drept aceea, privegheați, aducându-vă aminte că, timp de trei ani, n-am încetat noaptea și ziua să vă îndemn, cu lacrimi, pe fiecare dintre voi. (32) Și acum vă încredințez lui Dumnezeu și cuvântului harului Său, cel ce poate să vă zidească și să vă dea moștenire între toți cei sfințiți. (33) Argint sau aur, sau haină, n-am poftit de la nimeni; (34) voi înșivă știți că mâinile acestea au lucrat pentru trebuințele mele și ale celor ce erau cu mine. (35) Toate vi le-am arătat, căci, ostentindu-vă astfel, trebuie să ajutați pe cei slabi și să vă aduceți aminte de cuvintele Domnului Iisus, căci El a zis: "Mai fericit este a da decât a lua!" (36) Și după ce a spus acestea, plecându-și genunchii, s-a rugat împreună cu aceștia.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin!

"Dar nu numai pentru Apostoli Mă rog, ci și pentru cei care vor crede în Mine, prin cuvântul lor, ca toți să fie una. După cum Tu, Părinte, ești întru Mine și Eu întru Tine, așa și aceștia în Noi să fie una, ca lumea să creadă că Tu M-ai trimis" (Ioan 17, 21).

Iubiți credincioși!

Duminica de astăzi, închinată primului Sinod ecumenic, care s-a ținut în anul 325, pune în evidență o realitate tristă din viața Bi-

sericii, realitate cu care s-a confruntat în întreaga ei existență și anume: apariția ereziilor și sfâșiarea unității ei. Iar astăzi: invazia sectelor. Pentru că ceea ce astăzi ne deranjează în chip deosebit prin insistența, nu de puține ori insolentă, cu care aceștia intră în viața credincioșilor Bisericii noastre este o foarte veche acțiune de destabilizare a Bisericii. Despre aceasta Însuși Mântuitorul nostru Iisus Hristos atrăgea atenția înainte de Patima Sa, când, vorbindu-le Apostolilor și celor care Îl ascultau, îi pune în gardă, zicându-le că după Înălțarea Sa la ceruri *"se vor ridica hristoși mincinoși și prooroci mincinoși și vor da semne mari și chiar minuni, ca să amăgească, de ar fi cu putință, chiar pe cei aleși. Iată, v-am spus de mai înainte. Deci, de vă vor zice vouă: iată este în pustie, să nu ieșiți; iată este în cămări, să nu credeți!"* (Matei 24, 24-26).

Așadar, față de hristoșii mincinoși și proorocii mincinoși creștinul autentic trebuie să aibă două atitudini ferme: să nu-i asculte și să nu-i urmeze. Acestea decurg din chiar îndemnul prevăzător de mai sus al Domnului Hristos. Pentru că a-i asculta, înseamnă deja a lăsa să-ți intre în suflet un pic de otravă. Faptul că-l auzi pe cineva desconsiderând și denigrând credința ta de două ori milenară și pornindu-se cu toată îndârjirea împotriva ei are putința, sigur prin lucrarea diavolului, de a-ți aduce multă întristare și mâhnire sufletului, de a te tulbura și, nu de puține ori, de a-ți pierde cumpătul. Așa încât cel mai nimerit este să nu-l ascuți, iar de-l ascuți, să nu-i primești cuvântul. Sfântul Apostol Ioan ne învață că nu trebuie să avem cu unii ca aceștia nici un fel de relație: *"Dacă cineva vine la voi, zice Apostolul, și nu aduce învățătura aceasta, să nu-l primiți în casă și să nu-i ziceți: Bun venit! Căci cel care-i zice: Bun venit! se face părtaș la faptele lui cele rele"* (2 Ioan 1, 10-11). Desigur, nu ni se cere să-i urâm, dar atâta vreme cât vor să dezbină Biserica se poate trage concluzia că ei acționează la porunca diavolului, pentru a-și împlini prin ei vechea dorință de a-L supune pe Dumnezeu (Matei 4, 9). Numai că noi știm că *"pentru aceasta S-a arătat Fiul lui Dumnezeu, ca să strice lucrurile diavolului"* (1 Ioan 3, 8). De aceea, atâta vreme cât rup unitatea Bisericii, propunând mai mulți domni, mai multe credințe, mai multe botezuri (cf. Efes. 4, 5) nu putem avea față de ei decât atitudinea scripturistică ce ne

învață că *"nu este însoțire între dreptate și fărădelege, între lumină și întuneric, între Hristos și Veliar"* (2 Cor. 6, 14-15).

Iubiții mei, trebuie să ne ferim de mediul eretic cum ne ferim cu precauție de un mediu toxic, mai ales când ești avertizat: "Atenție! Pericol de intoxicare!" Știind, fie că nu intri, fie că intri, dar cu precauțiile necesare, altfel te vei îmbolnăvi cu siguranță. Așa și aici, apropierea de sectarism înseamnă zonă periculoasă, de pierdere a sufletului, zonă care îmbolnăvește iremediabil dacă nu te trezești la timp. Despre învățătura autentică a Domnului Hristos Sfântul Apostol Pavel afirmă că este *"învățătura cea sănătoasă", "învățătura cea bună", "cuvintele cele sănătoase", "dreapta credință", "dreptarul cuvintelor sănătoase", "comoara cea bună"* (1 Tim. 1, 10; 4. 6. 8; 6, 6; 2 Tim. 1, 13-14), ceea ce contrastează izbitor cu doctrinele false, într-un cuvânt: bolnave. Acesta este motivul pentru care suntem îndemnați să nu ne angajăm cu ereticii, căci ne putem contamina. Dacă trupește o contaminare oarecare înseamnă boală și nu de puține ori moarte, cu atât mai mult sufletește, contaminarea eretică aduce îmbolnăvire și moarte veșnică. În aceasta constă neînchipuitul pericol. Pentru motivul acesta mulți ne acuză de atitudine așa-zicând fundamentalistă. Dar dacă mie Scriptura îmi spune clar că *"există un Singur Domn, o singură credință și un singur Botez"* (Efes. 4, 5), îmi este mie îngăduit să fac compromis cu Revelația dumnezeiască? Aici nu încap compromis. Târguiala este îngăduită doar în opinii strict umane, care n-au pretenția de a fi desăvârșite.

Atâta vreme cât dorința Domnului Iisus Hristos, rostită cu sudoare de sânge înainte de Cruce, este ca *"toți să fim una"* în credință, se poate observa cu ușurință că sectarismul nu este o lucrare a Mântuitorului. De ar vorbi în limbi omenești și îngerești, de s-ar arăta foarte interesați față de semeni, de vreme ce L-au împărțit pe Hristos, păcatul acesta nu se iartă niciodată. Sfântul Apostol Pavel, în Epistola întâi către Corinteni, vorbea cu mare durere în suflet despre această problemă, zicând: *"Oare S-a împărțit Hristos?"* (1 Cor. 1, 13). Hristos nu S-a împărțit, ci dimpotrivă, *"ieri, azi și în veci Același este"* (Evr. 13, 8). Tot astfel și credința venită de la El, ieri, azi și în veci, aceeași este. Așadar, cei care vin și răvășesc

turma lui Hristos sunt cei care Îl împart pe Hristos. Despre ei Domnul Se pronunță astfel: "De veți auzi pe unii spunând că Hristos este acolo sau dincolo, este în casă sau în câmp, să nu-i credeți" (Matei 24, 26). Să nu-i credeți și să nu vă duceți după ei. Pentru că Hristos nu poate fi decât în Biserica cea Una, care este Trupul Său.

Așa încât pericopele biblice de astăzi, atât cea a Sfintei Evanghelii, cât și cea a Apostolului, trag semnalul de alarmă asupra gravului pericol de a nu ne lăsa ademeniți de cei care vor să ne rupă de Hristos, să ne taie de la Izvorul cel pururea curgător de daruri mântuitoare. Conștiința ce trebuie să-l stăpânească pe fiecare creștin este de a nu se lăsa rupt de Hristos, de a nu se lăsa căzut din har. Pentru că știm din Sfintele și Dumnezeieștile Scripturi că în Biserică Duhul Sfânt este Cel care unește în chip haric pe diferiții ei membri. Îi unește, nu-i dezbină. Așadar, Duhul Sfânt, deși invocat de ei, n-are cum să lucreze în ei, pentru că sfășie Biserica.

Frații mei, adevărul fundamental al Creștinismului că Iisus Hristos formează cu Tatăl și cu Duhul Sfânt o singură unitate Treimică face ca și credința pe care o mărturisim să fie una. Nu pot fi mai multe credințe, pentru că nu pot fi mai mulți Hristoși, nu pot fi mai multe botezuri, pentru că izvorul sfințeniei este unul: Duhul Sfânt. Nu pot fi mai multe Biserici, pentru că Trupul lui Hristos formează o singură Biserică. Un om nu poate avea mai multe trupuri. Nici Hristos nu are mai multe trupuri. Excrescențele de pe lângă Trupul lui Hristos sunt monstruoșități, iubiților. Auziți că din când în când se naște câte un monstru. Dar prin aceasta nu se anulează normalitatea. Normalitatea o formează unitatea. Unul este Dumnezeu. Unul este Iisus Hristos. Una este credința. Unul este Botezul. Unitate, deci! Nu trebuie să ne jucăm cu adevărurile de credință. Iar dacă cineva se joacă, atunci își ia singur răspunderea pentru strivirea adevărului.

În acest sens, iubiții mei, să-l ascultăm pe Sfântul Pavel, bătrânul Apostol al neamurilor, care, în drum spre Ierusalim, unde intenționa să ajungă de praznicul Cinzecimii, ajungând la Milet, aproape de Efes, unde a rămas aproape două săptămâni, simțind că sfârșitul îi este aproape, a trimis vorbă episcopilor și preoților din Efes să vină la Milet, pentru a le da un cuvânt de întărire înainte

de a pleca din lumea aceasta. Aici, într-o cuvântare emoționantă, Sfântul Pavel le dă sfaturi de o importanță capitală referitoare la modul în care trebuie să se poarte în Biserică și atenționări testamentare referitoare la ereticii care vor pătrunde între credincioși. Pentru că, le spunea Apostolul: *"Știu aceasta că după plecarea mea vor intra între voi lupi îngrozitori, care nu vor cruța turma. Și chiar dintre voi se vor ridica bărbați, grăind învățături răstălmăcite, ca să tragă pe ucenici după ei. Drept aceea, luați aminte la voi înșivă și la toată turma întru care Duhul Sfânt v-a pus pe voi episcopi, ca să păstrați Biserica lui Dumnezeu, pe care a câștigat-o cu scump Sângele Său"* (Fapte 20, 28-30).

Cuvinte de foc, iubirii mei. Cuvinte profetice. De atunci și până astăzi lupi îngrozitori și crânceni nu încetează să pătrundă hoștește în Biserica lui Hristos să o sfâșie, nu să o păstorească. Pentru că nu putem să ne imaginăm turmă păzită de lupi. Dacă cineva poate socoti cu îngăduință că și aceia tot despre Iisus Hristos și despre Dumnezeu vorbesc, trebuie să se gândească la un fapt evidențiat cu precizie și responsabilitate apostolească de Sfântul Pavel, care îi numește pe aceștia *"lupi"*. Și nu s-a văzut, repet, turmă de oi păzită de lupi. Nu se poate imagina așa ceva. Chiar dacă lupul este îmbrăcat în haină de oaie, el va face ceea ce știe să facă: adică să sfâșie și să omoare. Motiv pentru care Mântuitorul Hristos ne poruncește *"să ne ferim de proorocii mincinoși care vin la noi în haine de oi, iar pe dinăuntru sunt lupi răpitori"* (Matei 7, 15). Vrea cineva dintre cei cu mintea întreagă să se lase sfâșiat de lupul cel înțelegător și să fie pierdut pentru Împărăția lui Dumnezeu? Dorește cineva dintre cei cu rațiunea credinței neperversită să-și piardă dreapta judecată și să-și periclitizeze mântuirea? Este cineva, dintre cei cărora le este scumpă mântuirea, care să-și părăsească mama cea duhovnicească – Biserica și să aleagă una, așa-zicând, modernizată și adusă la zi? Vrea cineva cu minte întreagă să-și părăsească părinții și familia? Părinții ni se dau, nu-i alegem. O credință ni se dă ca s-o păstrăm cum păstrăm legătura firească și fiiască cu moșii și strămoșii noștri.

În acest sens, sâmbăta viitoare, numită *"sâmbăta moșilor"*, vom face pomenire pentru acești înaintași ai noștri, pe care îi bine-

cuvântăm nu numai pentru că ne-au dat un nume – român, și o patrie – România, dar ne-au dat o limbă și o sfântă credință, plămădită odată cu etnogeneza noastră, întru care Îl slăvim pe Domnul nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu.

Iată, iubirii mei, că trebuie cu toții, preoți și credincioși, să fim *"episcopi"*, adică supraveghetori și îngrijitori ai Bisericii păstrătoare a credinței celei adevărate. De multe ori și de către mulți se consideră că Biserica este numai în grija episcopilor și a preoților. Ba chiar această înțelegere greșită se extinde astăzi foarte mult și atunci când se vorbește de Biserică, văzută ca fiind formată în exclusivitate din preoți și din episcopi, ceea ce este o afirmație numai pe jumătate justă, întrucât episcopii și preoții sunt membri ai Trupului lui Hristos împreună cu credincioșii și împreună cu ei păzesc credința și unitatea ei.

L-am auzit pe Mântuitorul Hristos rugându-Se Părintelui Cerească: *"Nu numai pentru Apostoli Mă rog, ci și pentru cei care vor crede în Mine prin cuvântul lor, ca toți să fie una"*. Deci, credința, adusă lumii de la Tatăl de către Mântuitorul Hristos și transmisă Sfinților Apostoli, este dată în sfântă pază spre neschimbare Bisericii, formată din toți membrii ei, cler și credincioși, așa încât toți trebuie să se declare responsabili de menținerea unității ei și de păstrarea nealterată a credinței celei adevărate și unice. Așadar, Biserica o formăm cu toții și cu toții trebuie să ne socotim responsabili de păstrarea identității ei și de veridicitatea mesajului ei mântuitor pe care-l adresează *"la tot omul ce vine în lume"* (Ioan 1, 9).

În această privință, iubirii mei, comportamentul nostru față de oamenii doritori să se apropie de Hristos și să se integreze în unitatea Bisericii trebuie să fie de așa natură încât ei să vadă în noi, preoții și creștinii foarte apropiați de Biserică, exemple demne de urmat, ca să se poată convinge că drumul propus lor de către noi este cel adevărat și merită să se angajeze pe el, ca să-și poată lucra mântuirea. Sfântul Apostol Pavel, episcopilor și preoților din Efes, pe care i-a întâlnit la Milet, le spune în acest sens: *"Voi știți cum m-am purtat cu voi, în toată vremea, din ziua cea dintâi, când am venit în Asia, slujind Domnului cu toată smerenia, cu multe lacrimi și încercări care mi s-au întâmplat prin uneltirile iudeilor și cum"*

m-am purtat față de voi" (Fapte 20, 18-20). Iar mai departe, *"dorește să-i încredințeze lui Dumnezeu și cuvântului harului Său, Cel ce poate să-i zidească și să le dea moștenire între toți cei sfinți"* (v. 32). Cu siguranță *"moștenirea cu sfinții"* trebuie să fie dorirea oricărui creștin, la care statut putem ajuta și noi după puterile noastre. Cu alte cuvinte, ne dorim și dorim și celorlalți ca sufletele noastre să fie puse în slujba lui Hristos în vederea mântuirii și valorificării la cota cea mai înaltă a vieții sufletești și duhovnicești. Dorirea Bisericii lui Hristos este de a-i cuprinde pe creștini sub aripile ei oblăduitoare, asigurându-le astfel *"moștenirea cu toți cei sfinți"*.

O dată, înainte de Patima Sa, Mântuitorul Hristos, vorbindu-le celor din Ierusalim, care nu-L primiseră, li se adresa cu plângerea aceasta: *"Ierusalime, Ierusalime (...), de câte ori am vrut să-i adun pe fiii tăi, cum adună cloșca puii săi sub aripi, și n-ați vrut. Iată, casa voastră vi se lasă pustie"* (Matei 23, 37-38). Și astăzi strigă Mântuitorul Hristos la fel: Românie, Românie, vreau să strâng pe fiii tăi sub aripi, dar dacă nu vrei, rămâne să dai seama de tot ce va urma. Fiindcă *"fără Mine nu puteți face nimic"* (Ioan 15, 5).

De aceea, să nu socotim, iubirii mei, că mergând împotriva voii lui Dumnezeu, împotriva poruncilor Lui, nu vom avea de suferit. Faptul acesta se poate chiar vedea. Avem ochi să vedem că *"mânia lui Dumnezeu, pornită cu dreptate asupra noastră"*, deja se arată. Să nu fie și mai rău! De aceea, cât nu-i prea târziu, înapoi, români, la Mântuitorul Hristos. Înapoi la porunca Lui cea sfântă și dumnezeiască ca: *"toți să fim una!"* Printre multe alte neajunsuri ale sistemului așa numit democrat este și acela că îi împarte pe oameni în partide. Nu vi se pare că aceasta este o lucrare sectară? Căci pe creștinii cuviincioși și buni, doritori de mântuire, îi împarte în partide ca să se urască, să se ponegrească și să se vorbească de rău unii pe alții. Sesizați că este o lucrare diabolică? Asta face diavolul: îi rupe pe oameni de la unitatea Bisericii, ca să-i poată stăpâni și, mai cu seamă, ca să poată să le periclitizeze mântuirea. Maximă atenție să nu cădem în capcana sectarismului politic. Mântuitorul Hristos ne poruncește ca toți să fim una. Să nu ne ri-

sipim. Cu cât suntem mai risipiți, cu atât suntem mai vulnerabili. Cu cât suntem mai împărțiți în partide, cu atât suntem mai ușor de manevrat. Luați aminte două cuvinte: partid și sectă ne duc cu mintea la aceeași unitate secționată, segmentată. Partidele împart un popor în segmente electorale, iar sectele împart Biserica lui Hristos. Împreună constituie atentate la unitate. Dacă realizați la ce duce împărțirea în partide antagonice, din punct de vedere material, realizați cu atât mai mult dezastrul sufletesc ce ne poate cuprinde dacă ne lăsăm despărțiți de Hristos. Zbilțul diavolului deja e pus pe grumazul nostru. Nu te lăsa ademenit! Rămâi alături de Maica noastră, Biserica, împreună cu Domnul nostru Iisus Hristos, Care a fost împreună cu neamul românesc de când există el pe fața pământului. Și nu-l va părăsi niciodată, dacă noi, românii, nu-L vom părăsi.

Iată realități asupra cărora vă invit să cugetați și să comparați. Fiindcă treburile merg în viața noastră socială și spirituală din rău în mai rău. Și totul pleacă de la faptul că ne divizăm. Mare păcat este acela al divizării unui popor. Pe cine să credem? Pe oameni sau pe Hristos, Care S-a rugat cu sudoare de sânge: *"Părinte, Sfinte! Pe cei care Mi i-ai dat, păzește-i în numele Tău, ca să fie una, precum suntem și Noi"* (Ioan 17, 11). Să fie una în credință, să fie una și ca neam și ca popor. Căci ca *"neam vom umbla în lumina"* (Apoc. 20, 24) Cetății lui Dumnezeu, care este Biserica cea Una a Mântuitorului Hristos.

Așadar, iubirii mei, dacă este să plecăm astăzi acasă cu un gând, cu o întrebare în suflet și cu un răspuns, acestea ar trebui să sune astfel: De ce să mă depărtez de Hristos când știu că numai în El este mântuirea? Ce motive am eu să-mi părăsesc Biserica mea, Mama mea cea spirituală, când ea m-a născut și român și creștin? Vă aduceți aminte că Eminescu afirma că *"Biserica Ortodoxă este mama poporului român"*? Mai trebuie alt argument decât acela că de mamă nu trebuie să te depărtezi niciodată? S-o ai în suflet, s-o ai în minte și s-o cinstești neconținut. Mai trebuie alt argument că nu trebuie să-ți lași credința ta, pe care ai supt-o odată cu laptele din pieptul mamei? Nu! Nu trebuie. Pentru că dacă o faci ești un

om pierdut. Motiv pentru care zicea Sfântul Pavel: *"Luați aminte de voi înșivă și de toată turma întru care Duhul Sfânt v-a pus pe voi episcopi ca să păstrați Biserica lui Dumnezeu pe care El a câștigat-o cu scump Sângele Său"*. Așadar, dacă te desparți de Hristos batjocorești Jertfa lui Hristos. Și nu uita că Mântuitorul a câștigat Biserica cu scump Sângele Său pe Cruce, adică prin Jertfa Sa. Deci, cine batjocorește Biserica, pe care Hristos a întemeiat-o cu Dumnezeiescul Său Sânge pe Cruce, înseamnă că-L batjocorește pe Hristos și știm că *"Hristos nu Se lasă batjocorit"* (Gal. 6, 7). Amin.

PREDICĂ LA APOSTOLUL POGORĂRII DUHULUI SFÂNT

(Fapte 2, 1-11)

2, (1) Și când a sosit ziua Cincizecimii, erau toți împreună în același loc. (2) Și din cer, fără de veste, s-a făcut un vuiet, ca de suflare de vânt ce vine repede, și a umplut toată casa unde ședea ei. (3) Și li s-a arătat, împărțite limbi ca de foc și au șezut pe fiecare dintre ei. (4) Și s-au umplut toți de Duhul Sfânt și au început să vorbească în alte limbi, precum le dădea lor Duhul a grăi. (5) Și erau în Ierusalim locuitori iudei, bărbați cucernici, din toate neamurile care sunt sub cer. (6) Și, iscându-se vuietul acela, s-a adunat mulțimea și s-a tulburat, căci fiecare îi auzea pe ei vorbind în limba sa. (7) Și erau uimiți toți și se minunau zicând: Iată, nu sunt aceștia care vorbesc toți galileeni? (8) Și cum auzim noi fiecare limba noastră în care ne-am născut? (9) Parți și mezi și elamiți și cei ce locuiesc în Mesopotamia, în Iudeea și în Capadocia, în Pont și în Asia, (10) în Frigia și în Pamflia, în Egipt și în părțile Libiei cea de lângă Cirene, și romani în treacăt, iudei și prozeliti; (11) cretani și arabi, îi auzim pe ei vorbind în limbile noastre despre faptele minunate ale lui Dumnezeu!

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin!

Iubiți credincioși!

După Învierea Sa, Mântuitorul, petrecând cu ucenicii Săi patruzeci de zile, *"le-a poruncit să nu se depărteze de Ierusalim, ci să aștepte făgăduința Tatălui, pe care, a zis Domnul, ați auzit-o de la Mine. Că Ioan a botezat cu apă, iar voi veți fi botezați cu Duhul Sfânt, nu mult după aceste zile"* (Fapte 1, 4-5).

Aceste cuvinte le-am auzit și le-am analizat în sărbătoarea închinată Înălțării Domnului nostru Iisus Hristos. Era lucru cert că Apostolii nu înțeleseseră ce înseamnă Botezul cu Duhul Sfânt. Pentru că imediat după ce au auzit această făgăduință, crezând că este legată de întemeierea *"împărăției lui Israel"* (v. 6), au început să-L întrebe pe Iisus dacă nu cumva acesta era momentul ales pen-

tru inaugurarea ei. Exista o vie dorință a vechilor evrei, bazată pe faptul osebirii lor ca "popor ales", potrivit căreia, când va veni, Mesia va fi Conducătorul lui Israel care va întemeia o împărăție politică ce va cuprinde toată lumea. Domnul Hristos însă, știind la ce se gândesc Apostolii Săi, le-a răspuns precum știți: *"Nu este al vostru a ști anii sau vremile pe care Tatăl le-a pus întru a Sa stăpânire. Căci veți lua putere, venind Duhul Sfânt peste voi, și Îmi veți fi martori (...) până la marginea pământului"* (v. 7-8).

Înființarea Bisericii, în momentul Pogorârii Duhului Sfânt, va fi adevărata "Împărăție a Israelului" celui nou, care într-adevăr se va întinde "până la marginea pământului" prin propovăduirea Apostolilor și a urmașilor lor de peste veacuri: episcopii, preoții și diaconii. "Îmi veți fi martori până la marginea pământului" se referă tocmai la această cuprindere, prin predicarea Evangheliei, a tuturor neamurilor și a sfințirii acestora prin harul Sfântului Duh. De aici și caracterul pe de-a-ntregul spiritual, duhovnicesc al acestei Împărății. Așadar, ei vor participa la întemeierea unei Împărății universale. Asupra acesteia trebuie să-și concentreze atenția și puterile misionare. Acesta "este al vostru a ști", îi asigură Mântuitorul Hristos. Al lor era să aștepte făgăduința Tatălui, ca ei și urmașii lor să fie sfințiți și împuterniciți de Duhul Sfânt, Care să le dea încredințarea că tot ceea ce a săvârșit Domnul în lume este adevărat și în folosul mântuitor al umanității.

Mântuitorul Hristos, înainte de a merge la Patima Sa, le spusese Apostolilor că le va trimite pe Duhul Sfânt, Care va continua opera Sa de mântuire, folosindu-Se în acest scop de întreg tezaurul doctrinar încredințat Lui de Însuși Domnul nostru. Iată cum se exprimă în această privință: *"Iar când va veni Mângâietorul, pe Care Eu Îl voi trimite vouă de la Tatăl, Duhul Adevărului, Care de la Tatăl purcede, Acela va mărturisi despre Mine"* (Ioan 15, 26). *"El vă va călăuzi la tot adevărul, căci nu va vorbi de la Sine, ci câte va auzi va vorbi și cele viitoare vă va vesti. Acela pe Mine Mă va slăvi, pentru că din al Meu va lua și vă va vesti"* (16, 13-14).

Într-adevăr, la zece zile după Înălțarea la ceruri a Domnului nostru Iisus Hristos, Apostolii, fiind adunați în "casa cea de sus" a Mariei lui Marcu, unde avusese loc Cina cea de Taină, au partici-

pat la un eveniment de o importanță capitală pentru destinul operei de mântuire, realizate prin Întruparea, Jertfa și Învierea Domnului Iisus Hristos: evenimentul Pogorârii Duhului Sfânt, moment pe care teologii îl socotesc ca ziua de naștere a Bisericii în chip văzut. Pentru că în chip tainic ea fusese întemeiată de Mântuitorul Hristos pe Cruce și sfințită cu scumpul Său Sânge (Fapte 20, 28). Acum, la Cincizecime, ia naștere în chip văzut Biserica, Trupul Tainic al Domnului, în care Duhul Sfânt este puterea dumnezeiască ce unifică sufletele credincioșilor în acest Trup divino-uman, creat după modelul propriului Său Trup, deținător al celor două firi: dumnezeiască și omenească.

Duhul Sfânt este a Treia Persoană a Sfintei Treimi, Care își trimite harurile Sale, energiile Sale dumnezeiești, puterile Sale, ca să-i adune pe oameni din cele patru părți ale lumii și să-i unifice în Trupul Tainic al lui Hristos. Odată încorporați acestui Trup, tot Duhul Sfânt le dă posibilitatea ca ei să se apropie cât mai mult de înțelegerea Tainei mântuirii, în care fiecare să poată să-și lucreze mântuirea personală. Rețineți expresia: *"lucrarea mântuirii personale"* (Filipeni 2,12), aceasta împlinindu-se în ambianța Trupului lui Hristos-Biserica împreună cu toți ceilalți membrii ai ei.

Concepția ortodoxă despre mântuire este aceea că credincioșii se mântuiesc numai fiind toți laolaltă în Biserică. Nu toți odată, ci laolaltă, adică ajutat fiecare de celălalt. Este o *"mântuire de obște"* (Iuda 1, 3), în sensul că toți beneficiază de mântuirea generală sau obiectivă, pe care Domnul nostru Iisus Hristos a realizat-o prin Jertfa Sa. Mai apoi, fiind integrați în Trupul lui Hristos, fiecare își lucrează mântuirea personală sau subiectivă, ajutat și impulsionat de ceilalți. De aceea, era nevoie ca să ia naștere Sfânta Biserică în chip văzut, ca să devină Instituția divino-umană în care Mântuitorul nostru Iisus Hristos să-și facă simțită prezența până la sfârșitul veacurilor, prin Duhul Sfânt. Momentul acesta este foarte important pentru salvarea și perpetuarea operei mântuitoare a Domnului. Fără Pogorârea Duhului Sfânt, Apostolii și cei care erau îndemnați de cugetul lor să creadă că Iisus este Hristos-Mesia – și până la momentul acela ne spun Faptele Apostolilor erau deja 120

de persoane – ar fi rămas fără o împuternicire interioară care să-i determine la acțiune misionară hotărâtă.

Omul are nevoie și de un sfat exterior, dar, mai cu seamă, are nevoie de o lucrare lăuntrică, de o interioritate a credinței pentru a se convinge definitiv. Mântuitorul ne asigură, pe bună dreptate, că *"Împărăția lui Dumnezeu este în voi"* (Luca 17, 21), înlăuntrul vostru. Laboratorul unde ne lucrăm mântuirea personală este în sufletul nostru, în inima noastră. Pe lângă latura exterioară, învățătura Domnului Hristos trebuie să pătrundă în interioritatea noastră. Iar Duhul Sfânt acest fapt îl împlinește cu fiecare dintre noi. Preia învățătura creștină, pe care tu o percepi cu mintea, și o pogoară în inimă ca să-ți fie dragă, să o iubești. Pentru că nu tot ceea ce înțelegi cu mintea și iubești, ci numai ceea ce coboară din minte în inimă aceea iubești. Iată una din multitudinea lucrărilor Duhului Sfânt în viața Bisericii, aceea de a face învățăturile cele sfinte ale Domnului plăcute și actuale în viața credincioșilor, ca prezența lui Hristos în viața noastră să se transforme în convingere puternică. Prin Duhul Sfânt ai posibilitatea să-L simți pe Domnul Hristos neconținut în viața ta și să-L iubești.

Duhul Sfânt lucrează, cum e și de înțeles, numai în Biserică, ca și Domnul nostru Iisus Hristos, Care acționează mântuitor numai în Trupul Său, Biserica. De aici a purces vechea și de-a pururi actuala aserțiune a Sfântului Ciprian, care încă din secolul II afirma: *"În afara Bisericii nu este mântuire!"* Așadar, în ambianța aceasta harică se petrece transformarea noastră sufletească, lăuntrică. Fiindcă, dacă nu te schimbi structural, dacă nu te faci permeabil învățăturii Domnului Iisus Hristos, dacă învățătura aceasta nu te pătrunde la suflet, mântuirea ta nu se realizează. Învățătura aceasta, frumoasă și sfântă și dumnezeiască, este cu adevărat mântuitoare, dar nu pentru tine. Pentru că tu n-o evaluezi dinlăuntru. Ea nu te schimbă. Pe Apostoli i-a schimbat pentru că au lăsat să-i *"pătrundă la inimă"* (Fapte 2, 37).

După momentul Pogorârii Duhului Sfânt Apostolii s-au schimbat complet. Fricoșii de ieri, care Îl părăsiseră pe Domnul lor chiar în perioada grea a Patimilor, ba încă Sfântul Petru lepădându-se cu jurământ că nu-L cunoaște pe Omul acesta, aceiași oameni, primind

Duhul Sfânt, au devenit îndrăzneți, cutezători, neînfricați misionari ai noii învățături. Iar faptul acesta se datora impulsului irezistibil al Duhului Sfânt ce le străbătuse sufletele, transformându-i ființial.

Dar să ne întoarcem la evenimentul în sine al Pogorârii Duhului Sfânt. Așadar, după cincizeci de zile de la Învierea Domnului Iisus Hristos, Apostolii erau într-o așteptare plină de necunoscutul evenimentului. Oare ce se va întâmpla? Venirea, revărsarea Duhului Sfânt este descrisă foarte interesant de Faptele Apostolilor, în capitolul 2: *"Din cer, fără de veste, s-a făcut un vuiet ca de suflare de vânt ce vine repede, și a umplut toată casa unde ședeau ei. Și li s-au arătat, împărțite, limbi ca de foc și au șezut pe fiecare dintre ei. Și s-au umplut toți de Duhul Sfânt și au început să vorbească în alte limbi, precum le dădea lor Duhul a grăi"* (v. 2- 4). Observați că evenimentul este descris comparativ cu suflarea unui vânt ce vine repede, dar nu era vânt. Duhul Sfânt Se coboară în chip de limbi de foc, dar nu era foc, nu erau limbi, ci ceva asemănător cu realitățile acestea pe care le percepe omul prin simțuri. Adică era un eveniment dumnezeiesc ce căuta să se plieze pe înțelegerea Apostolilor, în chip de similitudine, fiind de fapt un act dincolo de realitățile cotidiene și de înțelegerea umană. Comparația aici însă are rolul ei pedagogic. De pildă, suflarea de vânt, ce vine repede și care mișcă totul în jur, este imaginea foarte potrivită pentru a înțelege reala mișcare a sufletului spre realitățile dumnezeiești. Aceasta, fiind absolut o lucrare lăuntrică, avea nevoie, pentru a fi înțeleasă, de o comparație precum cea de sus.

Duhul Sfânt mișcă și curăță interiorul sufletului ca un vânt ce pune în mișcare și ca un foc ce curăță. Iată două acțiuni pe care le lucrează Duhul Sfânt: pune în mișcare sufletul pentru Hristos și arde păcatul. E înțelegerea exactă pe care trebuie s-o avem atunci când Îl chemăm pe Duhul Sfânt în viața noastră, *"să vină să se sălășuiască întru noi, să ne curățească pe noi de toată întinăciunea și să mântuiască sufletele noastre"*.

Să mărturisim cu sinceritate și smerenie că multe lucruri despre Duhul Sfânt nu știm. Iată astăzi avem posibilitatea să reținem câteva imagini comparative ale lucrării în noi a Duhului Sfânt. Când te mișcă ceva legat de Hristos, atunci să știi că te atinge aripa

Duhului Sfânt. Când ți se mângâie sufletul cu bucurie de nedescris – și mulți dintre dumneavoastră mi-ați mărturisit că aveți asemenea bucurii – atunci ești mângâiat de harul Duhului Sfânt. Iar hotărârea pentru lucrarea învățaturii Domnului Iisus Hristos, luată concomitent cu hotărârea puternică de a o rupe cu starea de păcătoșenie, este tot lucrarea Duhului Sfânt. El face ca viața ta să pornească spre calea care duce la Hristos. La Hristosul pe care Duhul Sfânt ți-L pune în suflet, ți-L aduce ca oaspete permanent și de mare cinste în viața ta.

Ce-am auzit mai departe că a urmat după revărsarea Sfântului Duh? Că Apostolii au început să vorbească în limbi noi, așa cum le dădea lor Duhul să grăiască. O să insistăm imediat asupra aspectului formal al acestei realități pe care o descrie Sfântul Evanghelist Luca, și anume acela că Apostolii au vorbit în alte limbi. Dar deocamdată să ne oprim tot la aspectul spiritual pe care-l presupune faptul că Duhul Sfânt îi dă omului să grăiască într-o altă limbă. Noi vorbim cu toții o limbă. Numai că într-un anumit fel este folosită limba aceasta când se rostesc lucruri rușinoase și alt limbaj folosim noi aici, în biserică, unde vă grăim cu decența convenită despre lucrarea mântuirii, prin Duhul Sfânt, încât poți considera că sunt limbi deosebite, și chiar sunt. Un creștin are o limbă a lui, un limbaj al său, altul decât al omului de pe drum, care, dacă i-ai făcut o observație, începe să te înjure în românește, dar, de fapt, el folosește altă limbă. Duhul Sfânt îți pune strajă gurii. Așa Îl și rugăm: *"Pune, Doamne, strajă gurii mele"* (Ps. 140, 3) și nu-i mai da drumul să spună tot ce vrea și când vrea, ci numai ce trebuie și când trebuie. Iată un anume limbaj pe care trebuie să-l ai atunci când Duhul Sfânt lucrează în tine.

Acum să ne întoarcem la aspectul formal al acțiunii Duhului Sfânt, acela de a le da Apostolilor posibilitatea să vorbească în alte limbi. Textul Faptelor Apostolilor nu ne spune detaliat despre ce este vorba. Însă, din ceea ce urmează, noi ne dăm seama de următoarele aspecte. Erau acolo, cu ocazia Cincizecimii, evrei foarte mulți veniți din diaspora. Căci la marile sărbători din timpul anului se adunau evrei din toate părțile Imperiului roman, aceștia având îndatorirea legală ca măcar o dată într-un an, la o mare sărbătoare, să vină la

Ierusalim, să o serbeze în jurul Templului. Erau, așadar, prezenți mulți evrei. Cei mai mulți dintre ei nu mai cunoșteau graiul părintesc. De altfel, nici evreii din Palestina nu mai știau ebraica veche, cea de pe vremea lui Moise, ci vorbeau o limbă semită asemănătoare cu ebraica biblică, numită: aramaica, în care a vorbit și Mântuitorul Hristos. Dar nici pe aceasta evreii din diaspora n-o mai cunoșteau, vorbind în general limba greacă, care era atunci limba oficială a Imperiului roman, sau limba poporului în mijlocul căruia viețuiau.

Venind la Ierusalim, socotim că evenimentul Pogorârii Duhului Sfânt s-a făcut cunoscut într-un anumit fel și în afara locuinței unde erau strânși Apostolii. Așa încât fenomenul i-a surprins pe acești pelerini. Socotindu-l ca fiind ceva cu totul deosebit, s-au adunat în jurul casei unde se petrecuse neobișnuitul fapt și – lucru minunat – aceștia i-au auzit pe Apostoli vorbind în limba lor. Fapt foarte curios și important în același timp era că Duhul Sfânt le dăduse Apostolilor puterea să vorbească într-o limbă universală, pe care puteau s-o înțeleagă toți cei adunați acolo. Căci nu trebuie să înțelegem că Apostolii vorbeau în limba fiecăruia dintre cei prezenți, ci exprimau un limbaj prin care Duhul Sfânt făcea ca să fie înțeleasă învățătura Domnului Hristos de fiecare dintre cei prezenți. Avem aici experimentat invers evenimentul de la Turnul Babel. Acolo, din cauza necredinței, Dumnezeu amestecase limbile oamenilor, pe când aici, pentru receptarea credinței celei mântuitoare, limbile s-au unificat într-o perfectă înțelegere a mesajului evanghelic, astfel că aceia care auziseră pe Apostoli vorbindu-le despre Iisus Hristos *"s-au pătruns la inimă"* (Fapt. 2, 37) – expresia este a Scripturii – adică au înțeles mesajul în limba lor și aceasta i-a convins și i-a determinat la acțiune, căci, după predica Sfântului Petru, ei au cerut Botezul. În acest timp cărturarii, fariseii și toți împotrivitorii Mântuitorului Hristos și ai Sfinților Apostoli în locul unui mesaj coerent auzeau numai niște bolboroseli, lucru care i-a făcut să-i acuze pe Apostoli că sunt beți și că vorbesc năstrușnicii.

Atunci s-a ridicat Sfântul Apostol Petru și a rostit un cuvânt prin care disculpa pe Apostoli de beție și explica minunea revărsării Mângâietorului peste ei, minune care fusese prevestită celor vechi prin profetul Ioil. Să urmărim în continuare minunea recep-

tării fenomenului pnevmatic prin înțelegerea cuvântului Sfântului Petru de către toți cei prezenți, deși el vorbea în limba aramaică: *"Și erau uimiți toți și se minunau, zicând: Iată, nu sunt aceștia care vorbesc toți galileeni? Cum auzim noi fiecare limba noastră, în care ne-am născut?"* (2, 7-8). Puterea Duhului Sfânt făcea ca graiul Apostolilor să fie înțeles de către toți. Să observăm că minunea se producea la nivelul ascultătorilor, dând imediat roade binecuvântate. O asemenea minune nu s-a mai repetat în Biserică, pentru că Dumnezeu dorea ca încreștinarea să fie un act de profundă înțelegere și de liberă acceptare a mesajului evanghelic.

Ca să înțelegem simultaneitatea receptării aceluiasi mesaj de către cei de atunci, care cu toate că vorbeau limbi diferite, înțelegeau cuvântul Sfântului Petru, să ne referim la tehnicile moderne folosite astăzi la întâlnirile internaționale, când dacă cineva vorbește la microfon într-o limbă oarecare, simultan în căști celor care ascultă li se traduce în limba pe care o înțeleg. Aceasta este o inginerie omenească. Atunci însă evenimentul a fost o mare minune. Simultaneitatea traducerii, ca să zicem așa, în limbile tuturor celor trei mii de oameni prezenți a fost posibilă numai prin lucrarea Duhului Sfânt. Așa încât oamenii aceștia nu numai că au înțeles, dar s-au și *"pătruns la inimă"*, adică s-au convertit.

Rețineți expresia aceasta! Fiindcă tare mult aș dori ca și noi să fim pătrunși la inimă precum au fost pătrunși aceia care, imediat după terminarea cuvântării Sfântului Petru, și-au arătat disponibilitatea de a-L considera pe Iisus drept Mesia și de a primi Botezul. În acest sens *"au zis către Petru și către ceilalți Apostoli: Bărbați frați, ce să facem? Iar Petru a zis către ei: Pocăiți-vă! Și să se boteze fiecare dintre voi în numele lui Iisus Hristos, spre iertarea păcatelor voastre, și veți primi darul Duhului Sfânt. Căci vouă (care de acum înainte veți forma Israelul cel nou) vă este dată făgăduința (mântuirii) și copiilor voștri și tuturor celor de departe, pe oricâți îi va chema Domnul Dumnezeuul nostru"* (Fapte 2, 37-39).

În urma evenimentului celui fără de asemănare și a minunii fără precedent ce a urmat, aceea a înțelegerii mesajului Sfântului Petru în limba lor, în ziua aceea s-au botezat trei mii de oameni, formând primul nucleu creștin. Astfel, în ziua Cincizecimii a luat naștere, în

chip văzut, Biserica Domnului nostru Iisus Hristos, pe care Mântuitorul a câștigat-o cu scump Sângele Său pe Cruce (Fapte 20, 28). Peste câteva zile Sfinții Apostoli Petru și Ioan vor merge la Templu și vor vindeca un slăbănog. După săvârșirea acestei minuni, Sfântul Petru va vorbi din nou mulțimii despre faptul că Iisus este Mesia-Hristos, pe Care cărturarii și fariseii L-au dat la moarte, dar Dumnezeu L-a înviat. În urma acestei cuvântări încă două mii de bărbați au cerut Botezul, încât în numai câteva zile Biserica Domnului nostru Iisus Hristos număra peste cinci mii de persoane.

Evenimentul revărsării Duhului Sfânt, pe lângă dumnezeiasca sa putere de persuasiune sufletească, a avut și un extraordinar impact misionar. Căci cei botezați la Ierusalim, întorcându-se în ținuturile lor de baștină, vor vorbi conaționalilor lor despre învățătura cea nouă a Domnului Hristos, încât *"cei pătrunși la inimă"* vor deveni primii misionari ai Evangheliei. Iar când Sfântul Apostol Pavel, de pildă, în călătoriile sale misionare, se va afla în marile metropole ale Imperiului roman, totdeauna va găsi câte un nucleu format din acești creștini de la Cincizecime, care-i vor fi de mare ajutor Apostolului în demersul său misionar, acela de a-L face cunoscut pe Iisus Hristos și învățătura Lui celor care erau interesați de mântuire.

De aceea, încercând să evidențiez puterea misionară pe care o primește creștinul primitor și purtător al Duhului Sfânt, aș dori ca pe aceasta să o raportez la cei prezenți, ca unii care aveți însărcinarea Duhului să duceți cuvântul lui Dumnezeu de aici în propriile familii, ca și la prieteni și cunoscuți, exact cum au înțeles să o facă cei care fuseseră *"pătrunși la inimă"* de Hristos în urma Pogorării Duhului Sfânt.

În plus, să rețineți că, de fiecare dată când participați la Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie, vă rugați odată cu preotul, cerând ca Duhul Sfânt, *"Împăratul Cel Ceresc, Mângâietorul, să vină și să se sălășluiască întru noi"*, conștientizând astfel că fiecare Sfântă Liturghie este o adevărată Cincizecime. Este o Pogorâre a Duhului Sfânt peste toți care sunt hotărâți definitiv pentru Hristos, hotărându-i în același timp și pe alții să ajungă ca și ei *"să fie pătrunși la inimă"*, prin Duhul Sfânt, de învățătura cea mântuitoare a Domnului și Dumnezeului nostru Iisus Hristos. Amin.

PREDICĂ LA SĂRBĂTOAREA SFINTEI TREIMI

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Și apropiindu-Se Iisus, le-a vorbit lor, zicând: Datu-Mi-s-a toată puterea, în cer și pe pământ. Drept aceea, mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh" (Matei 28, 18-19).

Iubiți credincioși!

Acestea sunt ultimele cuvinte pe care le-a rostit Mântuitorul Hristos înainte de Înălțarea Sa la ceruri. În acest Testament misionar aflăm reunite într-o unitate Dumnezeiască toate Persoanele Sfintei Treimi, Care vin și Își fac simțită prezența și acționează în viața oamenilor prin Mântuitorul nostru Iisus Hristos, Mesagerul divin al Tatălui. Și aceasta pentru că, *"I S-a dat toată puterea în cer și pe pământ"*, I s-a conferit misiunea de a-L înfățișa și de a-L face cunoscut lumii pe Dumnezeu Cel în Treime slăvit, Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, Treimea Cea de o ființă și nedespărțită. Dacă am fost atenți la cuvintele rostite de Mântuitorul Hristos, am constatat că puterea dată Lui își are izvorul în întreaga Sfântă Treime. Aceasta înseamnă că opera de mântuire, împlinită în lume de Domnul nostru Iisus Hristos, este o lucrare Treimică. *"Mi s-a dat toată puterea în cer și pe pământ"*. De către Cine I s-a dat? De către Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt. Îmi veți zice însă: Cum Fiul dă Fiului Întrupat putere? Sigur, expresia trebuie înțeleasă în Unitatea Treimică. Pornirea către lume a Unei Persoane a Sfintei Treimi, Care Se face Om, cunoscut fiind în istoria mântuirii cu numele de Iisus Hristos, Își primește întreaga putere din partea Prea Sfintei Treimi. Faptul acesta îl găsim explicat în prima Epistolă a Sfântului Apostol și Evanghelist Ioan, unde ni se spune că despre Fiul lui Dumnezeu făcut Om dau mărturie toate Persoanele Treimice. Să auzim textul: *"De-*

spre Cel care a venit prin apă și prin sânge: Iisus Hristos (...) dau mărturie (...) Cei Trei care mărturisesc în cer: Tatăl, Cuvântul și Sfântul Duh. Și acești Trei Una sunt" (1 Ioan 5, 6-7). După cum despre Întruparea Logosului divin dau mărturie și cele trei componente ale Trupului omenesc al lui Iisus Hristos: *"duhul, apa și sângele"* (v. 8), înțelegând aici prin "duh" sufletul Domnului. Iată, așadar, că Acela care este Unul din Treimea Cea nedespărțită, făcându-Se Om, poate mărturisi despre Sinele Său Întrupat și poate conferi putere dumnezeiască "Fiului Omului", așa cum se numește pe Sine Iisus Hristos. Acest transfer de putere dumnezeiască este posibil datorită faptului că Logosul cel Veșnic al Tatălui prin Întrupare n-a pierdut niciuna din prerogativele Sale divine.

Așadar, afirmația Domnului că Botezul, care este Taina prin care se intră în Biserică, este făcut în numele și cu puterea Prea Sfintei Treimi, dă sens învățaturii că în această Taină, prin care cineva își mărturisește credința în Iisus Hristos, este prezentă întreaga Sfântă Treime cu harul și cu puterea Ei mântuitoare. Unitatea Treimică în actul Botezului este evidențiată de expresia la singular "în numele" din formula: *"Botezați toate neamurile în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh"*.

E foarte interesant că în românește substantivul "nume" nu are formă de plural. În grecește, adică în limba în care s-au scris inițial cărțile Noului Testament, există pluralul pentru "nume" și totuși în formula Treimică de mai sus se folosește singularul. Astfel, când Mântuitorul Hristos zice că vom fi botezați "în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh" înțelege în Unitatea Treimică. Aici substantivul "nume" desemnează substanța, esența cea unică a dumnezeieștii Treimi. Deci "în numele", la singular, arată că Botezul face intrarea noastră în Împărăția cea unică a Unității Treimice, Împărăție dorită de Tatăl, întemeiată și pregătită pe pământ de Fiul și desăvârșită de Duhul Sfânt, în numele Unității Prea Sfintei Treimi. Mântuitorul nostru Iisus Hristos a venit la noi, printre altele, să ne învețe că Dumnezeu este Unul după ființa Sa dumnezeiască, precum ne dă a înțelege cuvântul la singular "numele", și întreit în Persoane. Unitatea Persoanelor Treimice pleacă și din unicitatea

Tatălui, din care Fiul Se naște și Duhul Sfânt Se purcede din veșnicie. Această unitate devine astfel modelul unității Bisericii și unității credinței. Căci în Biserica Domnului Hristos, gândită și împlinită Treimic, se desfășoară și se desăvârșesc raporturile dintre credincioșii care, în diversitate, formează unicitatea Trupului lui Hristos, după pilda Unității în Treime.

Pentru înțelegerea lucrării Prea Sfintei Treimi, în viața Bisericii și a noastră, să cercetăm și alte texte scripturistice care ne vorbesc despre Sfânta Treime. De pildă, la fiecare Sfântă Liturghie auziți o sublimă binecuvântare, care sună așa: *"Harul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Sfântului Duh să fie cu voi cu toți"* (2 Cor. 13, 13). Cunoașteți bine formularea aceasta cultică, dar poate că mai puțin cunoașteți semnificația teologică pe care o poartă către noi. Fiindcă, tot ce ne învață această binecuvântare apostolică – cum se numește ea ca expresie liturgică – tot ce transmite această formulare Treimică aduce la cunoștința noastră fapte dumnezeiești pe care poate că nici nu le-am sesizat.

De pildă, se spune *"Harul Domnului nostru Iisus Hristos"*. Noi știm că harul este al Duhului Sfânt. Și iată că Sfântul Apostol Pavel spune că harul este al Fiului. Ca să vă fac să înțelegeți de ce în Sfânta Scriptură de multe ori un atribut personal al Unei Persoane Treimice se transferă altei Persoane Treimice trebuie să vă atrag atenția de la bun început că attributele dumnezeiești sunt numai pentru percepția noastră umană împărțite pe numele unei Persoane a Sfintei Treimi. Astfel, despre Tatăl spunem că este Creatorul, dar noi știm din Sfânta Evanghelie de la Ioan (1, 3) că toate s-au creat prin Cuvântul Tatălui, adică prin Fiul, adică prin Iisus Hristos. Deci, Dumnezeu-Tatăl creează lumea prin Fiul și-i dăruiește viață prin Duhul Sfânt, deși tot Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan ne învață că în Fiul, în Logosul Cel veșnic, *"era viața și viața era Lumina oamenilor"* (v. 11).

Așadar, acțiunea de creație a lumii, de dăruire a vieții biologice și mai apoi a vieții celei veșnice o socotim lucrarea Fiului, deși la fiecare din aceste lucrări au participat deopotrivă și celelalte

Persoane Treimice. Viața cea veșnică S-a dat oamenilor prin Iisus Hristos, cu toate că Mântuitorul nostru afirmă în Rugăciunea arhierască că: *"Viața veșnică este să Te cunoască pe Tine (lumea), Singurul Dumnezeu Adevărat și pe Iisus Hristos pe Care L-ai trimis"* (Ioan 17, 3). Așadar, Domnul Hristos dăruiește oamenilor cunoștința despre viața veșnică prin Tatăl, Care-L trimite pe Fiul în lume, după cum va trimite și pe Duhul Sfânt cu misiunea să prelungească până la sfârșitul veacurilor opera de mântuire a Fiului, dorită de Tatăl, împlinită de Fiul și desăvârșită de Duhul Sfânt. Așadar, Sfânta Treime participă la toate actele dumnezeiești ce se revarsă asupra lumii, începând cu creația acesteia, continuând cu pronierea și mântuirea ei, lucrări ce interesează mântuirea oamenilor nu numai printr-Una din Persoanele Prea Sfintei Treimi, ci prin toate.

Cât privește persoana mea, acțiunea mântuirii mele personale se împlinește – atenție! – tot prin acțiune Treimică. În acest sens, Mântuitorul Hristos zice: *"Dacă Mă iubește cineva, va păzi cuvântul Meu, și Tatăl Meu îl va iubi, și vom veni la el și lăcaș la el vom face"* (Ioan 14, 23). Ascultă bine, iubite, când mergi pe calea lui Hristos, împlinindu-I poruncile, te iubește Tatăl, te mântuiește Fiul și te sfințește Duhul Sfânt, ceea ce se traduce în viața ta prin mântuire. Prezența divină în viața ta se face prin împreună-lucrarea Persoanelor Sfintei Treimi. N-ai fi putut nici măcar să gândești așa ceva dacă nu te-ar fi asigurat Mântuitorul Hristos. Iubirea lui Dumnezeu față de noi este cu adevărat dumnezeiască, neputând, omenește vorbind, nici măcar să fie intuită de mai înainte. Căci Făcătorul cerului și al pământului și al întregului Univers Se smerește chenotic pentru a intra în universul tău propriu. Chenoză este un termen teologic care înseamnă micșorare. Deci, Dumnezeu, pentru că te iubește așa de mult, dorește să Se micșoreze ca să încapă în tine, în lumea ta. Ca de aici, din interior, să te determine să intri *"în Împărăția Fiului iubirii Sale"* (Coloseni 1, 13), așa cum se exprimă Sfântul Apostol Pavel.

Acum, după ce am înțeles cum attributele divine se transferă de la o Persoană Treimică la alta, după principiul Unității substanței

divine, să ne întoarcem la binecuvântarea apostolică și să înțelegem de ce afirmă Sfântul Pavel că *"harul este al Domnului nostru Iisus Hristos"*. Aceeași afirmație teologică o întâlnim și la Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan, când zice: *"Legea prin Moise s-a dat, iar harul și adevărul au venit prin Hristos"*. Așadar, *"harul"* – și când zicem harul ne gândim la sfințenie – deci posibilitatea ca noi să prindem cât mai mult din sfințenia Prea Sfintei Treimi, dar atât cât îi este omului cu puțință să primească, se realizează în viața oamenilor prin Jertfa Domnului nostru Iisus Hristos. Prin El a cunoscut mai întâi lumea sfințenia. Prin Fiul lui Dumnezeu făcut Om. Dar sfințenia, ca atribut personal, aparține Duhului Sfânt, însă ca atribut dumnezeiesc aparține Treimii Celei de o ființă. Deci, sfințenia care se coboară asupra noastră, asupra lucrurilor și lucrărilor din jurul nostru, asupra elementelor euharistice, de pildă, este un atribut Treimic. Pentru că orice act de sfințenie se face cu invocarea celor Trei Persoane ale Sfintei Treimi. De pildă, preotul rostește la sfințirea unei icoane următoarea formulă: *"Se sfințește icoana aceasta, prin stropire cu apă sfințită, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh"*. Harul sfințeniei poate fi perceput ca o lucrare Treimică la modul general, dar și ca o lucrare personală a Fiului, Care deschide ușa harului prin Întrupare, și a Duhului Sfânt, Care, prin Pogorârea Sa în lume, face să se prelungească până la sfârșitul veacurilor sfințenia mântuitoare a Jertfei Fiului lui Dumnezeu. De aceea folosește Sfântul Apostol Pavel expresia: *"harul Domnului nostru Iisus Hristos"*.

Mai departe, binecuvântarea apostolică ne încredințează de *"dragostea lui Dumnezeu-Tatăl"*. Dragostea dumnezeiască, pentru mintea noastră, învățată să compartimenteze lucrurile în chip didactic, este pusă în mișcare către noi de către Fiul lui Dumnezeu, pentru că El a venit ca Om la noi. Și, din prea marea Sa dragoste, *"S-a răstignit pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire"*, a înviat și S-a înălțat la ceruri ca să ne înalțe și pe noi la Tatăl. Dragostea Sa față de noi s-a arătat și se arată neconținut, atât în sublima Sa învățătură, referitoare la această virtute, care ne însoțește în veșnicie și pe care, ca s-o înțelegem, a împlinit-o prin fapta Jertfei

nu numai ca să ne dea nouă pildă, ci mai ales din preaplinul iubirii Sale pentru noi. *"Întru aceasta am cunoscut iubirea: că El Și-a pus sufletul Său pentru noi. De aceea și noi datori suntem să ne punem sufletele pentru frați"* (1 Ioan 3, 16), se exprimă în totală cunoștință Sfântul Ioan Evanghelistul. În binecuvântarea apostolică Sfântul Pavel o pune în seama Tatălui: *"dragostea lui Dumnezeu-Tatăl"*.

Că Dumnezeu Tatăl ne iubește cu o iubire ce depășește puterea noastră de înțelegere, cantonată mai ales în reciprocitate, este dovedită dumnezeiește prin incredibila trimitere la Jertfa a Fiului, act prin care nu ne este îngăduit să gândim că Dumnezeu L-ar iubi mai puțin pe Fiul Său. Să-L ascultăm pe Domnul: *"Atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viața veșnică"* (Ioan 3, 16). Așadar, dragostea divină către omenire își are începutul în sfatul Treimic, cel de dinaintea creației lumii, în care, știindu-se că omul avea să cadă în păcat, se hotărăște ca omenirea să fie mântuită de către Logosul dumnezeiesc, a doua Persoană a Sfintei Treimi, numai și numai din dragoste. Prin această *"taină din veci ascunsă și de îngeri neștiută"* omului i s-a conferit demnitatea de a fi participant la slava dumnezeiască. Ideea aceasta sublimă o prinde Apostolul Ioan într-o formulare de o mare densitate teologică: *"Vedeți ce fel de iubire ne-a dăruit nouă Tatăl? Ca să ne numim fiii lui Dumnezeu și suntem"*, ajungând chiar *"să fim asemenea Lui, fiindcă Îl vom vedea cum este"* (1 Ioan 3, 1-2). Aceasta este ținta finală a iubirii Treimice: *"asemănarea cu Dumnezeu"*, sau, cum se exprimă Sfântul Petru, *"participarea noastră la firea dumnezeiască"* (2 Petru 1, 4).

Teologic vorbind, Dumnezeu S-a hotărât să creeze pe om, actual acest Treimic fiind dintru început gândit să-l facă pe acesta participant la slava dumnezeiască. Având liberul arbitru și deci libertate absolută asupra actelor sale, tocmai în baza acestei libertăți, omul poate să participe de sine la Împărăția lui Dumnezeu, nu silit. Dumnezeu, făcând pe om, n-a adus în lume un robot, ci o ființă liberă, creată după chipul Său, care să acceadă la Împărăția cerurilor fără constrângere, evaluând astfel măreția dumnezeiască a locului

pe care-l dorește atât de mult. Numai că, atât libertatea ce i s-a dat de către Dumnezeu omului la creație, cât și dragostea pe care a impregnat-o Dumnezeu în ființa acestuia, sunt calități pe care nu le-ar fi avut omul dacă el n-ar fi fost creat din iubirea Treimică. Răscumpărarea a venit tot din iubire. Printr-o iubire care pe noi, oameni, ne înspăimântă. Dumnezeu-Tatăl ne iubește atât de mult, încât Îl jertfește pe Fiul pentru noi. Sunt fapte antinomice pe care mintea noastră nu este în stare să le înțeleagă. Cum adică? Tu ai fi în stare să-ți jertfești propriul copil ca să-l răscumperi pe semenul tău? Dumnezeu, ca să-ți dovedească ce mare dragoste are pentru tine și cât de mult dorește să devii fiul Său, Îl trimite pe Unicul Său Fiul spre Jertfă.

Dar nu numai că-L jertfește, ci aruncă asupra Sa toate păcatele omenirii, de când a fost lumea și până se va sfârși lumea. Îl încarcă pe Fiul cu întreaga povară a păcatelor omenirii, ca El să le spele prin Jertfa Crucii, prelungită până la sfârșitul veacurilor prin Jertfa Euharistică, act divin de care ne împărtășim și noi astăzi la Sfânta Liturghie. Așadar, iubirea lui Dumnezeu, întru Jertfa Fiului Său, se arată nu numai în momentul Crucificării, ci se prelungește pe întreaga traiectorie a existenței umane, pentru că până la sfârșitul veacurilor Fiul lui Dumnezeu Se jertfește neconținut în Sfânta și dumnezeiasca Euharistie pentru mântuirea noastră. Pentru că așa rostește preotul când te împărtășește: "Se împărtășește robul lui Dumnezeu (N.) cu cinstitul și sfântul Trup și Sânge al Domnului și Dumnezeului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, spre iertarea păcatelor și spre viața de veci". Și vă rog să fiți atenți! Iertarea păcatelor nu se poate face decât dacă cineva îți preia păcatele. Cum să fii răscumpărat dacă nu plătește cineva pentru tine? Preluarea păcatelor personale de astăzi, de mâine și din toată viața ta și le preia neconținut Iisus Hristos prin Jertfă. Prin Jertfă continuă, stare în care Se găsește neconținut pentru tine. E de o importanță capitală înțelegerea acestei Jertfe, care se prelungește pe tot timpul istoric al Bisericii, ca tu cel de astăzi să poți beneficia de Jertfa lui Hristos de pe Cruce, singura prin care ni s-a dăruit iertarea păcatelor.

Și acum ceva foarte important! Ca să și se poată prelua păcatele, Jertfa Domnului Hristos trebuie să se prelungească până la sfârșitul veacurilor prin a treia Persoană a Sfintei Treimi, Duhul Sfânt. Duhul Sfânt, prin puterea Sa transformatoare, face din elementele euharistice: pâinea și vinul, Trupul și Sângele lui Hristos, ca tu să te poți împărtăși cu Însuși Trupul lui Hristos jertfit pe Cruce. Pentru că numai așa poți tu, cel de astăzi, să beneficiezi de iertarea păcatelor. Așadar, lași iară și iară în sarcina lui Hristos păcatele tale, pe care de fiecare dată El ți le iartă. Deși ție îți pare rău pentru ele și te hotărăști să nu le mai faci, de obicei le repeți, punându-L pe Domnul Hristos ca iarăși să Se jertfească pentru tine. Iată înțelegere cu adevărat dumnezeiască pentru slăbiciunile noastre omenești. Dumnezeu Își dovedește iubirea față de noi prin iertarea păcatelor, acțiune ce se împlinește prin Jertfa continuă a Fiului Său. Dar tot prin ea ne și înfiază, ceea ce este pasul sublim al iubirii dumnezeiești pentru noi. Căci dacă omul consimte în chip liber și conștient la demersul mântuitor al dragostei dumnezeiești, atunci accede la rangul de fiu al lui Dumnezeu. De aceea se afirmă că dragostea este a lui Dumnezeu Tatăl, pentru că întreaga acțiune soteriologică ce s-a împlinit prin Fiul Său, din nesfârșită dragoste părintească, are ca punct terminus Împărăția lui Dumnezeu și dobândirea filiației divine.

Partea a treia a binecuvântării apostolice dorește ca "*împărtășirea Sfântului Duh să fie cu noi cu toți!*". Împărtășirea. Când zicem împărtășirea ne gândim prima dată la împărtășirea cu Trupul și Sângele Domnului și Dumnezeului nostru Iisus Hristos. Așa-i? Dar, de fapt, în Sfânta Împărtășanie există în chip dumnezeiesc și Tatăl și Fiul și Duhul Sfânt, așa încât atunci când ne împărtășim cu Trupul și Sângele Mântuitorului Hristos ne împărtășim cu întreaga Sfântă Treime. De aceea, a Treia Persoană a Sfintei Treimi, Duhul Sfânt, este Cel care aduce binecuvântarea și sfințirea peste elementele euharistice, ca acestea să se transforme în Trupul și Sângele lui Hristos. Prezența Treimică, absolut reală în chip dumnezeiesc în Sfânta Euharistie, este clar evidențiată în epicleza euharistică, adică în rugăciunea de invocare a Sfântului Duh, în cadrul Sfintei Li-

turghii, în momentul când poporul cântă: "Pe Tine Te lăudăm, pe Tine Te binecuvântăm". Acum preotul, ridicând mâinile a invoca, având în față Sfântul Disc și Sfântul Potir, rostește: "Doamne, – referindu-se la Dumnezeu-Tatăl – trimite Duhul Tău cel Sfânt peste noi și peste aceste Daruri ce sunt puse înaintea, și fă adică pâinea aceasta cinstit Trupul Hristosului Tău – Amin – iar ce este în Potirul acesta, cinstit Sângele Hristosului Tău – Amin – prefăcându-le cu Duhul Tău Cel Sfânt – Amin. Amin. Amin".

Ați sesizat prezența întregii Sfinte Treimi în actul euharistic? Tatăl Îl trimite pe Duhul Sfânt asupra elementelor euharistice, ca ele să se transforme în Trupul și Sângele Domnului Hristos, așa încât atunci când ne împărtășim cu Trupul și cu Sângele Său ne împărtășim cu întreaga Sfântă Treime. Nici nu poți omenește realiza ce dar dumnezeiesc ți se oferă când te împărtășești. De aceea și pregătirea trebuie să fie pe potrivă. Pregătirea pentru Sfânta și Dumnezeiască Împărtășanie trebuie să fie o reală și sfântă îndatorire, având în vedere însăși prezența lui Dumnezeu-Treimea în actul euharistic, prin care ți se dă iertarea păcatelor și viața de veci. Deci, nu neglija, fratele meu, ca atunci când te hotărăști să primești Sfânta Împărtășanie să o faci cu toată vrednicia, cu toată seriozitatea și cu toată responsabilitatea pe care o ai pentru acest act ce-ți conferă veșnicia. Sfânta Liturghie este foarte precisă în această privință, când ne cheamă la Sfânta Împărtășanie: "Cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste să vă apropiați!"

Așa trebuie înțeleasă Sfânta Treime, ca o Treime de Puteri, o Treime de Dragoste, o Treime de Sfințenie, o Treime de prezență de comuniune în viața ta. Dar Sfânta Treime pornește către tine și cu o întreită problemă de viață creștină. Mai întâi, unitatea Persoanelor Sfinte Treimi, în unitatea Dumnezeierii, arată însăși unitatea noastră în credința Fiului, adusă de la Tatăl și desăvârșită de Duhul Sfânt. După expresia Sfântului Apostol Pavel: "*Un Domn, o credință, un Botez, Un Dumnezeu și Tatăl tuturor, Care este peste toate și prin toate și întru toți*" (Efeseni 4, 5-6). Unitatea noastră în credință de aici decurge, din unitatea Sfinte Treimi, ca un întreit izvor care se unește în viața ta într-o singură sursă dumnezeiască,

ce-ți dă nu numai unitatea de credință cu cei din jurul tău, ci îți oferă nesperata posibilitate de împărtășire în unitatea Persoanelor Sfinte Treimi.

Mai apoi, iubirea care emană de la Persoanele Sfinte Treimi pentru noi este neegoistă, nerezimică, ci jertfelnică. Să mă explic. Sunt persoane care se iubesc pe ele însele. Despre acelea spunem că sunt niște persoane egoiste. Altceva nu mai contează în viața lor decât persoana lor proprie. Nu-i interesează de nimeni și de nimic. Aștia sunt egoiștii. Sunt persoane care se iubesc unele pe altele: soțul pe soție, soția pe soț ș.a.m.d. Aceștia se iubesc cu o iubire reciprocă. Te iubesc pentru că mă iubești. Când nu mă mai iubești, nu te mai iubesc. Pe când Dumnezeu nu ne iubește cu o iubire reciprocă, ci ne iubește cu o iubire jertfelnică. Dumnezeu Tatăl așa de mult ne-a iubit, încât L-a trimis pe Fiul Său să Se jertfească pentru noi. Sublimul iubirii dumnezeiești este că Dumnezeu ne-a iubit și ne iubește când noi nu-L iubim sau nu-L iubim sau nu-L mai iubim. Așadar, dragostea lui Dumnezeu pentru noi, cel puțin la început, nu e reciprocă. Dumnezeu S-a unit cu noi prin trimiterea Fiului Său în lume când oamenii nu-L primeau. Doar știți cum a fost primit Domnul nostru Iisus Hristos în lume și cum a fost prigonită Biserica până mai anii trecuți!

Afirmam mai sus că Fiul, din dragoste pentru noi, Se jertfește neconținut, ca neconținut să preia păcatele noastre. Fiindcă El "*ridică păcatele lumii*" (Ioan 1, 29) în Jertfa Trupului și a Sângelui Său. Astfel, iertarea păcatelor se realizează continuu în viața noastră. Căci nu putem intra în Împărăția cerurilor cu păcatele neșterse. Așadar, dragostea lui Dumnezeu față de noi nu este nici egoistă, nici reciprocă, ci jertfelnică. O dragoste care se revărsă de-a pururi, ca tu de-a pururi să poți beneficia de Jertfa lui Hristos.

Prin urmare, învățătura pe care o primești astăzi la Praznicul Sfinte Treimi este aceea ca să rămâi în Unitatea Treimică, din care decurge unitatea de credință și să te angajezi, după modelul dumnezeiesc, în iubirea jertfelnică pentru aproapele.

Vă aduceți aminte că ieri, la slujba Rusaliilor, într-o rugăciune cutremurătoare se arăta că tot ceea ce a învățat prin cuvânt Domnul

nostru Iisus Hristos a și împlinit, așa încât în Mesagerul Prea Sfintei Treimi, în Iisus Hristos, avem și un exemplu vrednic de urmat în toate zilele vieții noastre, ca să nu aibă cineva vreodată a zice că nu știe ce trebuie să facă. Știe! Pentru că Tatăl prin Fiul ne-a învățat dragostea desăvârșită, prin desăvârșirea Duhului Sfânt. Sau cum concis și explicit ne învață Sfântul Atanasie cel Mare, "*Dumnezeu Tatăl toate le lucrează prin Fiul în Duhul Sfânt*". De aceea, într-o rugăciune preafrumoasă cântată de dumneavoastră astăzi, am mărturisit că avem din partea Prea Sfintei Treimi toate elementele necesare ca să ne mântuim, întrucât: "Nădejdea mea este Tatăl, scăparea mea este Fiul, acoperământul meu este Duhul Sfânt. Treime Sfântă, slavă Ție!" Amin.

PARTEA A III-A PERIOADA OCTOIHULUI

PREDICĂ LA APOSTOLUL PRIMEI DUMINICI DUPĂ RUSALII, A TUTUROR SFINȚILOR

(Evrei 11, 33-40; 12, 1-2)

11, (33) Sfinții prin credință au biruit împărății, au făcut dreptate, au dobândit făgăduințele, au astupat gurile leilor, (34) au stins puterea focului, au scăpat de ascuțișul sabiei, s-au împuternicit, din slabi ce erau s-au făcut tari în război, au întors taberele vrăjmașilor pe fugă; (35) unele femei și-au luat pe morții lor înviați. Iar alții au fost chinuiți, neprimind izbăvirea, ca să dobândească mai bună înviere; (36) alții au suferit batjocură și bici, ba chiar lanțuri și închisoare; (37) au fost uciși cu pietre, au fost puși la cazne, au fost tăiați cu fierăstrăul, au murit uciși cu sabia, au pribegit în piei de oaie și în piei de capră, lipsiți, strâmtorați, rău primiți. (38) Ei, de care lumea nu era vrednică, au rătăcit în pustii și în munți și în peșteri și în crăpăturile pământului. (39) Și toți aceștia, mărturisiți fiind prin credință, n-au primit făgăduința, (40) pentru că Dumnezeu rânduise pentru noi ceva mai bun, ca ei să nu ia fără noi desăvârșirea.

12, (1) De aceea și noi, având împrejurul nostru atâta nor de mărturii, să lepădăm orice povară și păcatul ce grabnic ne împresoară și să alergăm cu stăruință în lupta care ne stă înaintea. (2) Cu ochii ațintiți asupra lui Iisus, începătorul și plinitorul credinței, Care, pentru bucuria pusă înainte-I, a suferit Crucea, n-a ținut seama de ocara ei și a șezut de-a dreapta tronului lui Dumnezeu.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, voi mărturisi și Eu pentru el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri. Iar de cel ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor și Eu Mă voi lepăda de el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri" (Matei 10, 32-33).

Iubiți credincioși!

Suntem în prima duminică după Pogorârea Duhului Sfânt, numită Duminica Tuturor Sfinților. Ca să înțelegem rațiunea pentru care Sfânta Biserică a pus întru cinstire pe toți Sfinții în prima duminică de după Rusalii trebuie să avem în vedere scopul urmărit de Mântuitorul nostru Iisus Hristos prin întreaga Sa operă mesianică, acela privitor la înfăptuirea mântuirii lumii, lucrare dumnezeiască pe care o poartă spre împlinire, peste veacuri, Sfânta Biserică. Cum știm, Pogorârea Duhului Sfânt este momentul dumnezeiesc de importanță cosmică, când ia naștere Sfânta Biserică în chip văzut. De atunci, membri ai Bisericii devin toți cei care cred în Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos și-L slăvesc ca "Dumnezeu Adevărat din Dumnezeu Adevărat", socotindu-L Mesia Cel prezis de profeți. Acești membri ai Bisericii, pătrunzând în mediul propriu al lucrării mântuirii, pun în acțiune pe întreg parcursul vieții lor, în mod voit, poruncile cele sfinte și mântuitoare ale Domnului Iisus Hristos, activitate pentru care toți cei care s-au împărtășit de harul sfințeniei, la un înalt grad, vor avea o bună mărturie din partea Fiului lui Dumnezeu către Tatăl. Și aceștia devin sfinți, adică purtători ai sfințeniei dumnezeiești.

Împărăția cerurilor, căreia Mântuitorul Hristos ne cheamă să-i fim moștenitori, este Împărăția Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh. Dumnezeu Tatăl a dorit ca această lucrare de mântuire să fie împlinită prin Fiul și desăvârșită prin Duhul Sfânt. Așa încât, fiecare creștin la rândul său, în generația sa, în veacul în care trăiește, reușind să se cuprindă de realitățile dumnezeiești ale învățaturii Domnului nostru Iisus Hristos, poate beneficia de roadele mântuitoare ale Jertfei Sale, cea de-a pururi prezentă în viața Bisericii. Iată motivația puternică pentru care realitățile dumnezeiești, sim-

țite și mai cu seamă trăite în atmosfera efervescentă a Bisericii, nu trebuie lăsate în afara ființei creștinului, ci aduse înăuntrul sinelui său, în așa fel încât să poată fi, în egală măsură, mărturisitor și propovăduitor avizat cu vorba, cu fapta și cu toată puterea sa sufletească al Domnului nostru Iisus Hristos. Încreștinarea sa lăuntrică, din care decurge mărturisirea publică a credinței, are darul să-l facă încă de pe pământ "cetățean al raiului".

Venirea în lume a Domnului Hristos la momentul Întrupării, ca și prezența Sa permanentă în Biserică pe care a întemeiat-o cu scump Sângele Său (Fapte 20, 28), care Îi este și Trup Tainic, are ca scop suprem de a ni-L face prezent și cunoscut pe Tatăl. Precum Se și exprimă: *"Aceasta este viața veșnică: să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, și pe Iisus Hristos pe Care L-ai trimis"* (Ioan 17, 3). Aceasta este viața veșnică: Să intrăm în Împărăția Tatălui mântuiți de Fiul și desăvârșiți de Duhul Sfânt. Acesta este idealul pe care-l atinge Sfântul la gradul cel mai înalt.

Cât despre noi, iubiților, fiecare ne cunoaștem limitele, ne știm puținătatea puterilor. Știm cât suntem de slabi, de neîntăriți pentru a intra prin propriile noastre puteri în Împărăția cea veșnică a Tatălui. Acesta a fost în principiu motivul pentru care Dumnezeu-Tatăl L-a trimis pe Fiul Său în lume: ca să ne ajute. Și știm cum ne-a ajutat Hristos să ne mântuim: Jertfindu-Se pe Cruce și acoperindu-ne cu dumnezeiasca Sa dragoste ca, înțelegând din lăuntru ființei noastre bogăția inexprimabilă a iubirii Sale dumnezeiești, să ne "pătrundem la inimă", adică să fim creștini convinși și hotărâți de a ne transforma în receptacole ale învățaturii lui Iisus Hristos Mântuitorul, de fapt ale lui Dumnezeu Tatăl, pentru că Mântuitorul Hristos spune că învățătura pe care o are este a Părintelui Său Cerească. Dar, ca să mărturisim deplin, trebuie să afirmăm că tezaurul nostru de credință este al întregii Sfinte Treimi.

"Având noi atâta nor de mărturie" dumnezeiască, după expresia Apostolului de astăzi, ar trebui să ne simțim cuceriti definitiv de oferta Treimică, iar pentru a ne face vrednici de ea s-ar cuveni "să lepădăm orice povară și păcatul ce grabnic ne împresoară și să alergăm cu stăruință, în lupta ce ne stă înaintea, cu ochii ațintiți asupra lui Iisus, începătorul și plinitorul credinței" (Evrei 12, 1-2).

Având această dumnezeiască mărturie, trebuie să ne angajăm cu stăruință în aceste două direcții: în primul rând, să lepădăm povara cea grea a păcatului, devenind apți sufletește pentru mântuire, ușurați fiind de greutatea ce ne ține legați de pământ. În al doilea rând, să alergăm cu stăruință și cu mare sprinteneală duhovnicească la lupta dobândirii lui Hristos. Imaginea este luată de Sfântul Apostol Pavel din viața gladiatorilor. Cu cât aceștia erau mai sprinteni, cu atât agilitatea lor athletică îi purta spre biruință, spre victorie. Dar pentru aceasta trebuiau să facă eforturi susținute pentru a se despoșvări de o greutate corporală suplimentară, ce i-ar fi făcut nu numai greoi, ci și inapți de luptă, ceea ce era și mai grav, întrucât puteau fi răpuși și omorâți cu ușurință în lupta cu adversarul. Transpuneți această imagine în lumea noastră spirituală și veți surprinde toate elementele care se cer unui bun creștin, unui atlet al lui Hristos, angajat pe viață și pe moarte în lupta cu diavolul și cu patimile, pe care doborându-i și scăpând viu și nevătămat să-L poată dobândi pe *"Iisus începătorul și plinitorul credinței"*.

Acesta este idealul pe care, *"cu ochii ațintiți asupra lui Iisus"*, trebuie să-l atingem. Dar, în fapt, cum se petrec lucrurile în viața noastră? Cercetați-vă și întrebați-vă! Cu cât interes și stăruință receptăm învățătura Domnului nostru Iisus Hristos? Cât suntem dispuși să ne deschidem harului lui Dumnezeu ca el să pătrundă fără împotrivire în viața noastră? Cât de sinceră și susținută este dorința sufletului nostru ca să se învoiască a-L lăsa pe Domnul Iisus Hristos să pătrundă în viața noastră? De câtă convingere dăm dovadă atunci când abordăm realitățile dumnezeiești? Într-un cuvânt, cât de mult ne interesează lucrarea mântuirii noastre? Fiecare din noi știm ce vrem și cât putem. De aceea e bine să ne dozăm puterile, iar acolo unde știm că suntem mai vulnerabili, adică puterile ne țin mai puțin, să-L chemăm în ajutor pe Fratele nostru cel Mare, pe Domnul Iisus Hristos, iar El nu va întârzia să răspundă chemării noastre.

Dar iarăși mă întorc și zic: N-o facem! Nu *"alergăm cu stăruință în lupta ce ne stă înaintea având ochii ațintiți la Hristos"*. Știm cât de zgârciți suntem atunci când este vorba să ne punem sufletele la picioarele lui Iisus Hristos! De ce? Pentru că, iubiții mei, s-o

recunoaștem deschis, tentațiile vieții sunt acestea care sunt și ne lăsăm sclavii lor, iar ele devin piedică spre Hristos. Ba acuzăm o boală, ba o însărcinare oarecare, ba prea multă bogăție care ne acaparează, ba prea mare sărăcie care ne împiedică. Ba una, ba alta, găsim noi motive să ne eschivăm de la îndatorirea de căpetenie pentru care suntem trimiși de Dumnezeu pe pământ, anume aceea de a ne mântui sufletul din moartea veșnică. Deci, își găsește bietul om motive, așa-zicând, întemeiate de a nu se pune în slujba Domnului Iisus Hristos. De fapt în slujba mântuirii proprii.

Ceea ce trebuie să știm cu precizie este că orice perioadă din viața noastră lipsită de prezența lui Iisus Hristos, văduvită de harul lui Dumnezeu, este o perioadă moartă sufletește. Iar dacă perioada aceasta se întinde pe parcursul întregii noastre existențe terestre avem nefericirea să plecăm din viața aceasta fără a-L dobândi pe Hristos, adică fără mântuire, ceea ce se traduce cu moartea veșnică. Realizezi dezastrul? E vorba de veșnicie. O veșnicie fără Dumnezeu, fără Hristos, fără Duhul Sfânt, fără bucuria mântuirii. Chiar vrei să te pierzi?

De aceea, iubiții mei, cu necesitate trebuie să înțelegem că legătura cu Persoanele Prea Sfinte Treimi trebuie să fie continuă, permanentizarea acesteia făcându-se prin credința și învățătura Domnului Iisus Hristos în interiorul Bisericii. Membrii acesteia sunt toți creștinii din toate timpurile, din toate locurile, care mărturisesc cu dragoste și devotament pe Iisus Hristos ca Dumnezeu și Mesia. În Sfânta Biserică, în interiorul Trupului lui Hristos, intrăm prin Sfântul Botez, pentru că, pe bună dreptate, Sfântul Apostol Pavel numește Biserica Trupul lui Hristos. Intrând, deci, în Trupul lui Hristos, aici începem să ne angrenăm în întreaga lucrare ce se săvârșește în acest laborator al mântuirii, în care harul dumnezeiesc săvârșește, cu împreună-lucrarea noastră, binecuvântata mântuire subiectivă, cea adusă obiectiv prin Cruce de către Iisus Hristos pentru întreaga omenire. Vezi că atunci când ești lipsă din lucrarea generală a Bisericii nu-ți mai primești partea de binecuvântare și de har? Când te depărtezi de bună voie de Iisus Hristos nu mai participi la har. La lucrarea cea mântuitoare a harului. Înțelegi acum că perioada cea fără Hristos este o perioadă de moarte sufletească?

Iubiților, când dorim să intrăm în lucrarea harului mântuitor, ce activează în Trupul lui Hristos, trebuie să împlinim un cuvânt al Domnului, spus pentru oricare creștin ce ar vrea să se inițieze în tainele Împărăției lui Dumnezeu: *"Nimeni, care pune mâna pe plug și se uită în urmă nu este potrivit pentru Împărăția lui Dumnezeu"* (Luca 9, 62).

Iată de ce Sfânta Biserică, știind îndărătnicia noastră când este vorba ca singuri să ne împlinim îndatoririle privitoare la mântuire, și ne voind să piară vreunul din noi, ne vine în ajutor cu tot ce ne este de folos, ca să nu rămânem în afara dumnezeieștii corăbii a izbăvirii. Aceasta este rațiunea pentru care astăzi Sfânta Biserică pune întru cinstire pe Sfinți, ca unii care ne pot ajuta să ajungem siguri la Împărăția lui Dumnezeu. Căci, fiind împreună cu noi în Trupul lui Hristos, pot să ne impulsioneze stăruitor *"să lucrăm cu frică și cu cutremur la a noastră mântuire"* (Filipeni 2, 12), *"nerămânând nepăsători la astfel de mântuire"* (Evr. 2, 3). Ca la școală, unde elevii sânguincioși îi ajută pe cei cu o mai puțină sânguință, așa și în Biserică: sunt unii creștini înalt sânguitori care au ajuns la desăvârșire, pentru că pe Hristos și pe semenii *"i-au iubit nu cu vorba, nu numai cu gura, ci cu fapta și cu adevărul"* (1 Ioan 3, 18), desăvârșindu-se în iubire (1 Ioan 2, 5; 4, 12). Ajunși la sfințenie, ei își deschid sufletul pentru frații lor, ca și în viața acestora să pătrundă cu bogăție puterea dumnezeiască a harului mântuitor.

Cei care au devenit Sfinți au receptat foarte mult din sfințenia divină. Înțelegem prin sfințenie puritatea sufletului, integritatea mentală religios-morală și mai presus de toate *"dragostea desăvârșită care alungă frica"* (1 Ioan 4, 18) cum că diavolul și păcatul ar mai putea pune stăpânire pe el. Din bogăția lui de har, Sfântul vine în întâmpinarea strădaniei tale de mântuire. El a primit *"har peste har"* (Ioan 1, 16) pentru că îl merita, dar nu-l păstrează egoist numai pentru sine, ci simte nevoia imperioasă să-l împartă cu tine cu sfântă mărinimie, după cum cu mărinimie dumnezeiască l-a primit și el în dar de la Dumnezeu. El a receptat harul ca pe o dovadă de înaltă iubire divină în urma unei judicioase lucrări a mântuirii. De aceea, la rândul său, pentru că s-a desăvârșit în dra-

goste, dorește să se îndrepte către tine cu deplină iubire, ca și pe tine să te îndemne la același travaliu mântuitor.

Ajutorul Sfântului pe care ți-l oferă cu largă mărinimie nu este intervenționism, precum foarte greșit și rău intenționat afirmă unii, ci iubire sfântă din iubirea dumnezeiască a lui Dumnezeu. Urmarea faptului că te iubește este că iese în întâmpinarea neputinței tale de a te debarasa de păcate și de a te hotărî definitiv pentru Hristos. Acest ajutor ți-l oferă Sfântul. El nu te mântuiește. Hristos te mântuiește, dar Sfântul te ajută să depășești frica, să-ți vindeci slăbănogirea sufletească și să te avânți cu stăruință în *"lupta ce-ți stă înaintea"* pentru dobândirea lui Hristos ca Domn și Mântuitor.

Să ne imaginăm o sală de operație, într-un spital, anume pregătită pentru o grabnică intervenție chirurgicală în vederea salvării vieții unui om. Căci chirurgul nu te operează pe stradă. Ca să ajungi la operația salvatoare trebuie să fii bine pregătit. Ca operația să aibă o reușită cât mai bună, înainte ca să se facă această intervenție, ești pregătit și ajutat de cei care-ți fac investigațiile necesare ca să ți se stabilească diagnosticul corect, de anestezist și de alte multe persoane auxiliare.

Așa ceva, dacă ne putem imagina, se petrece și cu salvarea noastră sufletească. Mediul unde se operează mântuirea este acela unde este prezent Iisus Hristos, adică în Biserică. Dar pentru că noi nu putem să ne pregătim singuri pentru întâlnirea cu Hristos, întrucât suntem neajutorați, trebuie să ne ia cineva de mână și să ne conducă până acolo, arătându-ne drumul și învățându-ne ce trebuie să facem, cum trebuie să procedăm, ca să ne împărtășim de milostivirea lui *"Dumnezeu, Mântuitorul nostru, Care voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină"* (1 Timotei 2, 3-4). Iar cel care te povățuiește ca un frate adevărat, cel care te ia de mână și te poartă la Hristos este Sfântul. El este persoana trimisă de Dumnezeu pe lângă tine ca să te ajute, să te îndemne, să te sfătuiască, să fie împreună cu tine și să depună mărturie pentru tine.

Ați auzit din Sfânta Evanghelie de astăzi că Mântuitorul Hristos ne încredința că: *"Cine Mă va mărturisi pe Mine înaintea oamenilor și Eu voi mărturisi pentru el înaintea Tatălui Meu"* (Matei

10, 32). Mărturia pe care o primim din partea Sfinților este susținută valoric de dragostea lor către tine, iubire de care au beneficiat și ei la rândul lor de la alții. De pildă, Sfânta Maria Egipteanca n-ar fi ajuns la înalta treaptă de despătimire dacă nu-l întâlnea pe Sfântul Părinte Zosima; Sfânta Cuvioasă Parascheva a fost îndrumată în viața ei spre Hristos de strădaniile duhovnicești despre care a citit în viața Sfântei Mucenițe Paraschevi; Sfânta Muceniță Filofteia de către Sfânta Parascheva etc. Cu dragostea lui Dumnezeu, în Biserica lui Hristos intrăm în comuniune unii cu alții, ajutându-ne unii pe alții în dobândirea mântuirii.

Iubiților, sunt bucuros să vă expun învățătura aceasta, pentru că duminica de astăzi este închinată Sfinților. Tuturor Sfinților știuți din calendar și neștiuți. Cei mai mulți neștiuți. Pentru că sunt mult mai mulți Sfinții neștiuți decât știuți. Sfântul e smerit. El nu se arată pe sine a fi sfânt, pentru că nici nu-și închipuie că poate fi sfânt. Nici nu caută să ajungă sfânt. El Îl iubește pe Hristos și pe oameni și-i este de ajuns. El nu lucrează pentru răsplată, ci lucrează din dorința de a-și împlini cât mai bine statutul de creștin. *"Slujitor netrebnic sunt; n-am făcut decât ceea ce eram dator să fac"* (Luca 17, 10) este deviza Sfântului. El nu se târguiește cu Hristos pentru onoruri. Are conștiința nimicniciei sale, dar vrea să-și depășească statutul de om al pământului și al cărnii numai și numai din dragoste pentru Domnul Său. Căci așa l-a învățat Hristos. La răsplătire nu se gândește. I-o dă Dumnezeu. Când o primește se socotește nevrednic: *"Du-Te de la mine, Doamne, că sunt un păcătos!"* (Luca 5, 8). Așa grăiește Sfântul. De aceea când poate să-l ajute pe un semen al său o face nu în numele său, ci în numele Domnului Hristos, pentru că, din dragoste pentru Mântuitorul, dorește să-i aducă pe toți la El, știind că aceasta Îi este dorința. Sfântul, prin mărturia pe care o dă pentru tine, vrea să facă o bucurie Domnului Său. *"Pentru că mare bucurie se face în cer pentru un păcătos care se pocăiește!"* (Luca 15, 7).

Mărturia lui pentru tine este mărturia omului care se socotește la nivelul tău. El se și potrivește la puținătatea credinței tale. În acest sens, găsim în rugăciunile unor sfinți cuvinte ca acestea: "Doamne, eu sunt un păcătos; dar dacă tu i-ai ascultat pe toți păcătoșii din

lume, ascultă și rugăciunea mea și împlinește-o pentru fratele nostru, dar nu pentru mine, ci pentru nespusa Ta milostivire ce o ai pentru noi". Așadar, el nu îndrăznește să se socotească sfânt. Pentru că știe că sfințenia aparține lui Dumnezeu. El se socotește un slujitor smerit. Și așa și este. Viețile Sfinților sunt pline de mărturii smerite ale conștiinței lor referitoare la faptul că ei, deși desăvârșiți în dragoste, nu îndrăzneau nici măcar să afirme că au început să-și lucreze mântuirea. Citim de multe ori că la câte un părinte înduhovnicit vine câte un ucenic și-i cere cuvânt de întărire duhovnicească. Și el, cinstit și smerit, îi spune: *"Fratele meu, cuvântul pe care ar trebui să ți-l dau se potrivește mai întâi mie: să ne dea Dumnezeu puterea să punem început bun de pocăință și de mântuire"*. Desigur că el n-o spune cu "smerenie înaltă", ci o spune cu smerenie adevărată. Sfântul socotește, pe bună dreptate, că sfințenia și bunătatea lui Dumnezeu sunt așa de mari și de neajuns de către om, încât, oricât ar dobândi, este totuși nesemnificativ față de perfecțiunea lui Dumnezeu. Sfântul știe aceasta, de aceea nu îndrăznește nici pe departe să-și aroge calitățile pe care în mod deplin le deține numai Dumnezeu.

El mai știe, însă, ceea ce ar trebui să știm cu toții, că bunătatea lui Dumnezeu se arată în smerenia noastră sinceră; că dragostea lui Dumnezeu se arată în puținătatea puterilor noastre de punere în aplicare a învățaturii lui Hristos. Dumnezeu vrea să poți cât poți. Dar niciodată mai puțin decât poți, căci atunci este lenevire, indolență și desconsiderare. În acest sens, în *"Învățătura celor 12 Apostoli"* (cap. VI, 2) se precizează: *"Dacă poți purta tot jugul Domnului, desăvârșit vei fi; iar dacă nu poți, fă ce poți!"* Dar, fă bine! Sfântul te îndeamnă și te povățuiește că pentru a intra în împărăția lui Dumnezeu trebuie să ții toate poruncile. Dar se știe că omul își pune în lucrare prea puțin din puterea voinței sale. Dar cât lucrează s-o facă cu deplină responsabilitate, fiindcă Dumnezeu nu ne împovărează cu talanți pe care nu putem să-i fructificăm. De aceea, însărcinările le-a dat diversificat, după capacitatea fiecăruia: unuia cinci talanți, altuia doi și altuia unul. Dacă cel cu un singur talant ar fi lucrat cu abnegația primilor doi și l-ar fi înmulțit, cu siguranță că și el ar fi auzit cuvântul de îmbărbătare și recompensă

al Stăpânului: *"Bine slujitor bun și credincios! Peste puține ai fost pus, peste multe te voi pune. Intră întru bucuria Domnului tău"* (Matei 25, 21, 23). Rețineți ideea: Dumnezeu îți dă să lucrezi după posibilitățile tale reale. Dacă împlinești cu conștiinciozitate misiunea încredințată ție de Dumnezeu, chiar dacă aceasta pare fără importanță, răsplata de la Stăpânul este pe măsura dumnezeirii Sale, nu pe măsura lucrării tale. Dumnezeu vrea ca tu să vrei. Restul împlinește El împreună cu tine.

Iar în ajutorul creștinului care vrea, dar nu poate îndeajuns – iar îndeajuns nu poate nimeni – Dumnezeu îi trimite în sprijin pe Prietenii Săi, căci cu adevărat Sfinții sunt *"Prietenii lui Hristos"* (Ioan 15, 14). Iar ei, în virtutea prieteniei cu care sunt legați de Domnul și a iubirii cu care sunt legați de noi, nu ne lasă. Pentru că vreau să vă spun un lucru: Sfântul când te ajută pe tine nu-ți face un favor, căci, de fapt, ajutându-te se desăvârșește pe sine. Pentru că, în urcușul său duhovnicesc către Împărăția lui Dumnezeu, Sfântului nu i se permite să încerce nici cea mai mică doză de egoism. Așa încât, dacă nu mă ajută pe mine sau pe tine să ajungem *"cetățeni ai raiului"*, deși l-am chemat în ajutor, el nu-și mai merită statutul de sfințenie și cade. Teoretic el poate cădea și de la ultima treaptă, dar în fapt sfântul, ca și îngerii cei buni, s-a desăvârșit atât de mult, încât practic este imposibil să mai cadă.

În mântuire egoism nu încap. Această nonvaloare, cu mare cătare în lumea noastră, a fost desființată. Hristos a desființat-o când, Dumnezeu fiind, S-a făcut Om și a murit pe Cruce ca Cel mai vinovat dintre oameni. *"S-a deșertat de dumnezeirea Sa"*, ca prin săracirea Lui să ne îmbogățească, să ne înobileze pe noi, săracii și decăzuții. Acest adevăr l-au conștientizat Sfinții încă din momentul când s-au hotărât pentru Hristos. Căci, ca să ajungă să trăiască viața în Hristos, condiția esențială este aceea ca ei să reitereze viața lui Hristos. Așadar, când Sfinții stau în ajutorul nostru nu ne favorizează trufaș – căci în mântuire nici mândrie nu încap – căci prin grija pe care o arată față de noi ei vor de fapt să ne ajute să ne asemănăm cu Domnul și Stăpânul vieții lor, Iisus Hristos.

Sfântul, sprijinindu-te pe tine în lucrarea mântuirii, poate beneficia și el de ajutorul tău. Căci, ascultându-l și urmându-i pilda,

el ți-a câștigat sufletul, iar fapta aceasta i se socotește ca încă un pas în desăvârșire (Iacov 5, 19, 20). Pentru că desăvârșirea, privită din perspectiva umană, nu cunoaște limită. Doar Dumnezeu este desăvârșirea absolută. Vezi, dar, că și tu poți să-l ajuți pe Sfânt? Fă-i Sfântului această bucurie, ca și tu să beneficiezi soteriologic de ea. Căci bucurându-l, înseamnă că-l asculți și ascultându-l nu ești departe de Împărăția lui Dumnezeu (Marcu 12, 34) și de statutul de *"casnic al lui Dumnezeu și cetățean împreună cu sfinții"* (Efes. 2, 19) și cu îngerii. Că noi îi putem ajuta cu adevărat pe Sfinți reiese, printre altele, și din îndemnul repetat al Sfântului Apostol Pavel pe lângă creștinii din diferitele Biserici locale, pe care el le înființase, ca să se roage pentru el. Și nu de puține ori le mulțumește pentru rugăciuni, mărturisindu-le că prin acest fel de sprijin de multe ori a scăpat din mari și cumplite necazuri.

Așadar, Sfântul are nevoie de rugăciunea ta, dar mai mult tu ai nevoie de rugăciunea lui. Toți avem nevoie de rugăciuni, unii pentru alții, ca toți, împreună, să ajungem, prin Hristos, la *"unitatea credinței și la cunoștința slavei Sale celei neapropiate"*. Aceasta este concepția creștină despre mântuire adânc înrădăcinată în Sfânta Scriptură și plenar trăită și înfăptuită în Biserica cea Una. Numai în sectarism se socotește că mântuirea se obține pe verticală, adică în legătură directă cu Dumnezeu. Biserica Ortodoxă concepe mântuirea în comuniune cu toți semenii pe orizontală, după aceea pe verticală, ancorați cu toții de cer. De căzut putem cădea singuri, dar de mântuit nu ne putem mântui decât în comuniune cu ceilalți membri ai Bisericii. Iată argument puternic ce ne ajută să înțelegem că lucrarea mântuirii noastre nu se poate înfăptui decât dacă suntem ajutați și dacă, la rândul nostru, ajutăm pe alții.

Exemplul a fost oferit de Domnul Iisus Hristos, Mântuitorul nostru. El ne-a dat pildă de adevărată smerenie prin chenoza Sa, prin dezbrăcarea de dumnezeire în folosul tău, ca tu să te îmbraci în veșmântul cel luminos al înfierii dumnezeiești, ca tu, fiu al omului, să devii fiu al Domnului. Hristos S-a deșertat pe Sine de dumnezeire prin Întrupare, ca tu, reiterând calea Sa de smerenie, să fii primit în Trupul Lui. Așa și Sfântul, care vrea să se asemene cât mai mult cu Domnul Hristos, se deșartă pe sine de toată necuviin-

cioasa înălțare, care la oameni este în mare cinste, ca pe tine să te ajute să te înalți până la demnitatea de prieten al lui Hristos și fiu al lui Dumnezeu după har. Auzi pe câte cineva zicând că are conștiința valorii sale. Adică se trufește cu darurile lui Dumnezeu ca și când ar fi ale sale. Dar Sfântul zice: eu am conștiința scăderilor mele, eu am conștiința faptului că nu pot să mă ridic cât ar trebui la Dumnezeu, ca de acolo să pot da mărturie și pentru tine. "Dar, de voi avea ascultare, mă voi ruga pentru voi", zicea, de pildă, Sfântul Ierarh Calinic.

Iată de ce, iubirii mei, tematica dogmatică a duminicii de astăzi îți pune probleme de conștiință, fără cunoștința cărora tu rămâi un însingurat pe marea vieții. Cine te ajută pe tine să nu te afunzi în valurile cele năprasnice ale mării acesteia dacă nu Dumnezeu prin Sfinții Săi? În acest sens îndemna Psalmistul: *"Lăudați pe Domnul întru Sfinții Lui!"* (Ps. 150, 1). Ce ai putea face tu fără acest ajutor? Ce-ai reuși să realizezi, la modul general vorbind și cu precădere în cel al mântuirii, dacă n-ai avea ajutor din partea celor din jurul tău? Fiindcă, asemănarea paulină a Bisericii Mântuitorului Hristos cu trupul omenesc are beneficiul de a-ți explica care este mecanismul procesului de mântuire. Căci dacă în interiorul trupului omenesc diferitele organe alcătuitoare sunt într-o neconțință într-ajutorare, altfel fiind în pericol de moarte chiar mădularul refractar, cu atât mai mult în Trupul Tainic al Domnului Hristos-Biserica, unde cel care caută să-l ignore pe semenul său sfârșește prin a se autoizola și autodistrage. Căci dacă în trupul omenesc *"piciorul ar zice: Fiindcă nu sunt mână, nu sunt din trup, pentru aceasta nu este el din trup? Și urechea dacă ar zice: Fiindcă nu sunt ochi, nu fac parte din trup, pentru aceasta nu este ea din trup? (...) Și nu poate ochiul să zică mâinii: N-am trebuință de tine; sau, iarăși capul să zică picioarelor: N-am trebuință de voi"* (1 Cor. 12, 15. 16. 21). Deci, dacă în trupul omenesc diferitele mădulare ascultă necondiționat de centrul de comandă, care este capul, ca să-și desfășoare misiunea într-o deplină complementaritate, fără să-și facă un beneficiu personal din ceea ce este o însărcinare de obște, prin care, de fapt, se pune în evidență însăși rațiunea proprie de a fi, de a exista în corpul uman, interacțiunea aceasta se aplică cu o mai mare ri-

goare în Trupul Tainic al Domnului Hristos, fiind vorba aici de viața veșnică, nu de cea biologică supusă distrugerii. Prin prisma acestei într-ajutorări, ca ascultare de porunca cea dumnezeiască a Capului-Hristos, trebuie corect înțeleasă și intercesiunea Sfântului în Biserică. Ajutorarea Sfântului nu trebuie văzută ca un beneficiu personal, ci ca o lucrare, un beneficiu general, întru care el însuși se plinește, iar prin aceasta împlinindu-se și desăvârșindu-se însăși Biserica lui Hristos.

Expresia de "plinire a Bisericii" revine des în limbajul scripturistic și cel liturgic. De pildă, în cadrul rugăciunii amvonului preotul se roagă: *"Plinirea Bisericii Tale, păzește-o"*, iar în ectenia cererilor preotul se roagă pentru *"plinirea credinței"*, pentru desăvârșirea acestui element indispensabil în procesul mântuirii. Căci credința credincioșilor, alături de harul Duhului Sfânt și de faptele lor bune, formează triada condițiilor absolut necesare în procesul elaborării mântuirii personale. Vă aduceți aminte de această cerere înălțată de preot către Dumnezeu: *"Plinirea credinței și împărtășirea Sfântului Duh de la Domnul să cerem"*, la care credincioșii răspund: *"Dă, Doamne!"*

Deci, plinătatea, împlinirea Bisericii, a Trupului lui Hristos, ca să ajungă la înălțimea și la sfințenia Capului, Care este Iisus Hristos, este lucrarea permanentă ce se efectuează înăuntrul ei de către toate mădularele alcătuitoare, cele de sus și cele de jos, așa încât fiecare în parte și Biserica laolaltă să ajungă la desăvârșire.

Sfântul Apostol Pavel afirmă că în trupul omenesc, ca și în Trupul lui Hristos, chiar mădularele mai puțin luate în seamă au importanța lor, dacă le judeci după locul foarte important pe care-l ocupă în trup, fără de care fie că trupul n-ar funcționa, fie că ar funcționa deficitar. Tot astfel și în Trupul lui Hristos, nimic nu este de neglijat, nimic nu este de îndepărtat, nimic nu este de aruncat, ci totul este bun atunci când tinde *"spre desăvârșirea sfinților, la lucrul slujirii, la zidirea Trupului lui Hristos (Biserica), până vom ajunge toți la unitatea credinței și a cunoașterii Fiului lui Dumnezeu, la starea bărbatului desăvârșit, la măsura vârstei deplinătății lui Hristos"* (Efes. 4, 12-13). Amin.

PREDICA LA APOSTOLUL DUMINICII a 2-a DUPĂ RUSALII

(Romani 2, 10-16)

2. (10) Mărire, cinste și pace oricui face binele: iudeului mai întâi, și elinului. (11) Căci nu este părtinire la Dumnezeu! (12) Câți, deci, fără lege au păcătuit, fără lege vor și pieri; iar câți au păcătuit în Lege, prin Lege vor fi judecați. (13) Fiindcă nu cei ce aud Legea sunt drepti la Dumnezeu, ci cei ce împlinesc Legea vor fi îndreptați. (14) Căci, când păgânii care nu au lege, din fire fac ale Legii, aceștia, neavând lege, își sunt loruși lege, (15) ceea ce arată fapta Legii scrisă în inimile lor, prin mărturia conștiinței lor și prin judecățile lor, care îi învinovătesc sau îi și apără, (16) în ziua în care Dumnezeu va judeca, prin Iisus Hristos, după Evanghelia mea, cele ascunse ale oamenilor.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Dumnezeu va răsplăti fiecăruia după faptele lui: viață veșnică celor ce, prin stăruință în fapta bună, caută mărire, cinste și nestricăciune"
(Romani 2, 6-7).

Iubiți credincioși!

Suntem în a doua duminică după Pogorârea Duhului Sfânt sau după Rusalii. Momentul Pogorârii Duhului Sfânt este, după cum știți, momentul ființării în chip văzut a Bisericii Mântuitorului Iisus Hristos. De atunci, Domnul nostru *"este cu noi în toate zilele până la sfârșitul veacurilor"* (Matei 28, 20). În modalitatea bisericească, eclezială, este cu noi Domnul. Iar Biserica fiind Trupul Său tainic, întru care ne integrăm ca mădulare alcătuitoare, se poate spune tot așa de corect că și noi suntem cu El în toate zilele vieții noastre, lucrându-ne mântuirea, dar în comuniune cu ceilalți și toți în împărtășire cu Hristos, în Sfânta Taină a Euharistiei, numită din acest motiv "Taina încorporării". Numai așa se poate câștiga cetățenia

Împărăției cerurilor. Toată această strădanie, numită de obicei "lucrarea mântuirii", nu-i cu putință de a se realiza decât reiterând în viața noastră Patima lui Hristos, ceea ce în chip conștient se traduce prin ieșirea din păcat.

Iată cum prinde Sfântul Apostol Pavel realitatea lepădării păcatelor, acțiune numită biblic "moarte pentru păcate", ca și Hristos, dar pentru păcatele noastre, ca să câștigăm împreună cu El moștenire în Împărăția Tatălui. Să fim atenți la elementele doctrinare pe care le cuprind cuvintele pauline: *"Deci, dar, să ieșim (din păcat) la El, afară din tabără, luând asupra noastră ocară Lui. Căci nu avem aici cetate stătătoare, ci o căutăm pe cea care va să fie"* (Evrei 13, 13-14). Să reținem și să conștientizăm că pregătirea pentru Împărăția lui Dumnezeu se face aici pe pământ, dar numai încorporați în Trupul lui Hristos, adică în Biserică.

După momentul Pogorârii Duhului Sfânt, fiecare creștin trebuie să-și pună foarte serios problema mântuirii personale, a felului cum își împropriază poruncile Domnului Iisus Hristos ca ele să nu rămână comandamente exterioare, negative, impuse de cineva străin din afară, care încep mereu cu restricția "să nu faci!", ci să devină norme – liber asumate și intim integrate în viața noastră. Să le socotim ca fiind proprietatea noastră, așa încât pornirea către Dumnezeu să fie un îndemn lăuntric personal. Să nu socotești străină învățătura lui Hristos, ci a ta. Și atunci tu însuți îți poruncești. Tu însuți te îndemni a te opri de la cele rele și a urma cele bune. Pentru că, conștientizând locul pe care îl ocupi în Trupul cel Tainic al Domnului, Acesta te socotește pe tine un mădular deja format din punct de vedere spiritual, așa încât nu mai e nevoie, ca la copilul cel mic, să ți se poruncească neconținut: "Fă aceasta! Păzește-te de cutare! etc." Ești creștin întreg și integru, așa încât rațiunea ta, luminată de credință, să-ți poată spune ce e bine a face și ce nu e bine, ce trebuie împlinit și ce trebuie evitat. Ce trebuie urmat și ce trebuie îndepărtat.

De aceea, astăzi, în Apostolul pe care l-ați auzit citindu-se din Epistola către Romani, Sfântul Pavel tocmai această departajare între faptele rele și între cele bune face, arătând ce bunuri primesc cei care le săvârșesc pe cele bune și cât rău poate veni pentru cel

care face fapte rele. În acest sens, să-l ascultăm pe Apostolul neamurilor adresându-se celor care nesocotesc Legea lui Dumnezeu și disprețuiesc poruncile divine: *"Nu știți că judecata lui Dumnezeu este după adevăr față de cei ce fac unele ca acestea? Socotești tu, oare, omule, care judeci pe cei care fac cele bune, dar tu le faci pe cele rele, socotești că vei scăpa de Judecata lui Dumnezeu?"* (Romani 2, 2-3).

De la început Sfântul Apostol Pavel pune în mintea celui care disprețuiește lucrarea lui Dumnezeu gândul Judecății. Pentru că la Judecata dumnezeiască trebuie să ne gândim, temându-ne atunci când nesocotim voia divină; spre Judecata în fața căreia fiecare trebuie să-și dezvăluie adevărul faptelor săvârșite. Dacă în fața oamenilor ne permitem să mințim și să ne ascundem, făcând ce este nepermis, dar inducând în eroare pe ceilalți, în fața Judecății lui Dumnezeu nu putem ascunde nimic. Sfinții Părinți susțin că realitatea faptelor noastre va fi înfățișată de însăși conștiința noastră. În acel moment conștiința va fi adevăratul for de judecată al faptelor noastre. Așa încât împărțirea între buni și răi, despre care vorbește Sfânta Evanghelie, înfățișând Judecata obștească, este tocmai departajarea pe care o face însăși conștiința în fața Dreptului Judecător, în prezența Căruia nu mai poți să te ascunzi, fiind somat de imparțialitatea conștiinței să recunoști tot ce ai făcut. Atunci faptele tale crude și crunte se răsfrâng cu tot atâta judecată asupra ta. Având în vedere toate acestea, Apostolul Pavel avertizează zicând: Nu te temi tu de *"Judecata lui Dumnezeu care este după adevăr? (...) Sau disprețuiești tu bogăția bunătății Lui și a îngăduinței și a îndelungii Lui răbdări, neștiind că bunătatea lui Dumnezeu te îndeamnă la pocăință?"* (Evrei 2, 2-4).

Iubiții mei, unii împotriviți la orice argumentare divină, disprețuind *"bogăția bunătății lui Dumnezeu"*, dar și Judecata Lui cea dreaptă, gândesc cam așa: De vreme ce mie, care fur, mint, înșel, omor etc. nu mi s-a întâmplat nimic rău, înseamnă că e bine așa, înseamnă că nu mă pedepsește Dumnezeu. Ori că nu există Dumnezeu, ori că Dumnezeu nu ia seama la nimic, nu Se implică în viața noastră, așa că văd că-mi merge bine, de aceea o țin mai departe tot așa. Auziți însă că Sfântul Apostol Pavel pe unul ca aces-

ta îl avertizează în chip hotărât: *"Disprețuiești tu cumva bogăția bunătății și a îngăduinței și a îndelungii răbdări a lui Dumnezeu?"* Oare nu știi că bunătatea și îndelunga-răbdare a lui Dumnezeu are ca scop tocmai ca tu, înțelegând corect milostivirea Sa, să te hotărăști a stopa păcatul și nu a-ți da drumul și pe mai departe la frâul tuturor relexor pe care le poți săvârși? Domnul Dumnezeu, prin bunătate și prin îndelunga Sa răbdare, dorește să-ți dea timp de întoarcere, vreme de pocăință. Nepedepsirea ta este semnul bunătății lui Dumnezeu. Nu-L ignora și mai ales nu-L disprețui. Cunosând bine că bunătatea lui Dumnezeu este dublată de dreptate, ia aminte că *"Dumnezeu nu Se lasă batjocorit"* (Galateni 6, 7).

Pentru că *"Dumnezeu va răsplăti fiecăruia după faptele lui: viață veșnică celor care, prin stăruința în faptă bună, caută mărirea, cinste și nestricăciune"* (Romani 2, 6-7). Se observă că numai cei care *"stăruie"* în fapta cea bună vor primi *"viața veșnică"*. După cum osânda veșnică, așa cum vom vedea imediat, se dă celor care *"stăruiesc"* în fapta cea rea, desconsiderând Judecata și îndelunga-răbdare a lui Dumnezeu. Omul cu mintea întreagă, interesat de mântuirea proprie, care este convins de realitățile vieții veșnice, așteptând cu dor mutarea lui de pe pământ la cer, va ști să *"stăruie"* – rețineți cuvântul – să *"stăruie în fapta cea bună"*, indiferent dacă fapta bună pe care o săvârșește cu statornicie, cu tenacitate, îi aduce în momentul acela bucurie sau întristare, mărirea sau dezamăgire. Nu contează. Pentru că fapta bună o faci pentru Dumnezeu, nu pentru tine. Sigur că de pe urma ei vei dobândi de la Dumnezeu răsplata vieții veșnice. Dar tu să nu faci binele așteptând neapărat răsplata de la Dumnezeu, căci fapta cea bună este dezinteresată. O faci pentru a răspunde bunătății lui Dumnezeu, pentru a accede la asemănarea cu Izvorul milostivirii. Nu te interesa dacă cel căruia îi faci fapta cea bună îți întoarce cu bunătate sau cu nebulie. Nu contează dacă lumea te socotește prost, când de fapt ești bun. Chiar au izvodit oamenii, în această privință, o expresie care spune foarte mult despre disprețul pe care-l are lumea pentru cel ce face binele: *"prost de bun"*. De aceea, nu contează că râd de tine tocmai pentru că ești un creștin pornit pe calea lui Dumnezeu. Să nu te intereseze că fapta ta poate fi disprețuită în fața oamenilor și socotită ca ne-

demnă de urmat. *"Tu fii treaz în toate, suferă răul, (...) slujba ta fă-o deplin!"* (2 Timotei 4, 5).

Astăzi în vogă este să furi, să minți, să înșeli, să disprețuiești etc. Acestea sunt faptele căutate astăzi de oameni și care socot că-i reprezintă. Numai că acestea descriu o lume desacralizată, secularizată. Despre o asemenea lume înstrăinată Sfântul Apostol Pavel afirma, precizând de fapt raportul exact dintre ea și omul lui Dumnezeu: *"Căci acum caut bunăvoința oamenilor sau pe a lui Dumnezeu? Sau caut să plac oamenilor? Dacă aș plăcea încă oamenilor, n-aș fi robul lui Hristos"* (Galateni 1, 10). Într-o lume înnebunită de bogăție, pe care vrea să o dobândească cu mare ușurință, călcând în picioare toate conveniențele religioase și morale, a săvârși o faptă bună, a fi bun cu celălalt, a-l ajuta, a-l întoarce pe răstăcit de la calea rătăcirii lui sunt astăzi fapte de disprețuit. Numai că omul, antrenat într-o asemenea optică, trebuie să știe că aceasta este lucrare subversivă a diavolului. De aceea tu, creștin întărit, nu trebuie să te lași influențat de nimic din ceea ce se poate întoarce asupra ta, asupra convingerilor tale, de fapt asupra mântuirii tale. Pentru că, ne fiind tare în credință, la un moment dat diavolul, care lucrează prin oamenii cei înrobiți lui, din jurul tău, poate să te abată de la drumul cel bun.

Cunosc multe cazuri ale unor creștini care porniseră cu toată dăruirea către Dumnezeu și cu toată dragostea. Dar luând contact cu prietenii cei vechi, cu vecinii cei împotriviți lui Dumnezeu, n-au rezistat tentației lumești și s-au întors, după cuvântul Scripturii *"ca porcul scaldat la noroiul mocirlei lui și câinele la vărsătura lui"* (2 Petru 2, 22). Și-apoi să vedeți "argumentele" ce l-au făcut să se răzgândească: că au început vecinii să-i zică "bisericosul" și "pocăitul", fără ca el să sesizeze nuanța benefică a cuvintelor. Căci "pocăința", care înseamnă schimbarea comportamentului vieții celei înstrăinate de Dumnezeu și acomodarea cu viața cea întru Hristos, este o stare sufletească ce cu necesitate trebuie să-l cuprindă pe tot creștinul hotărât pentru Dumnezeu. "Pocăit", în sensul de mai sus, nu este cel ce a lepădat Biserica Ortodoxă și a plecat la "pocăiți", căci de aici nuanța peiorativă a acestui cuvânt, ci este cel devotat crezului său creștin, care "toată grija cea

lumească a lepădat-o, ca pe Împăratul tuturor să-L primească". "Bisericosul" este creștinul "pocăit" de mai sus, care, după ce s-a hotărât ireversibil pentru lucrarea mântuirii, vine să primească mereu de la Maica noastră, Biserica, toată învățătura și tot ajutorul haric de care are nevoie pentru a-și duce la împlinire scopul existenței sale: mântuirea. Așadar, cele două cuvinte, departe de a fi înjositoare, trebuie să-l definească pe creștinul total angajat în elaborearea mântuirii. Așa încât ele n-au nimic peiorativ, pentru care cineva s-ar simți stânjenit și ar bate pasul înapoi, amânând pocăința și îmbisericirea pentru bătrânețe. Dacă-o face și atunci, sau dacă mai apucă.

Dar, omule, ia aminte încă o dată la cuvântul apostolic care te avertizează să nu *"disprețuiești bogăția bunătății lui Dumnezeu, a îngăduinței Lui și a îndelungii Lui răbdări, fără să știi că bunătatea lui Dumnezeu te îndeamnă la pocăință"*. Vrei să devii disprețuitorul lui Dumnezeu numai pentru faptul că cineva te poate duce în ispită printr-o vorbă ne la locul ei? *"Judecă dacă este drept înaintea lui Dumnezeu să ascuți mai mult de oameni decât de Dumnezeu!"* (Fapte 4, 19).

Să evidențiem aici și o altă poziție păguboasă a celor care nu vin la biserică sau vin extrem de rar, zicând că sunt de ajuns pentru toată viața două, trei liturghii la care au participat și o spovedanie în fugă de Paști. Dar de ce nu socoți cu dreptate că îndelunga păcătuire cere și îndelungă pocăință și îmbisericire. Și-apoi, după ce-ai simțit *"bucuria mântuirii"*, venirea la biserică nu mai este o obligație, ci *"bucurie în Duhul Sfânt"*. Ca și la săvârșirea faptei celei bune, prin venirea la biserică nu vrem să-L silim pe Dumnezeu să ne răsplătească, ci o facem din plăcerea de a fi în casa Domnului. Psalmistul zicea în acest sens: *"Mai bine o zi în curțile Tale, decât mii printre străini. Ales-am a fi aruncat în Casa lui Dumnezeu, decât să locuiesc în lăcașurile păcătoșilor"* (Ps. 83, 11). Și-apoi, în calitatea noastră de robi ai Domnului, conștiința pe care o avem este aceea că oricât am face de mult, *"slugă netrebnică sunt, n-am făcut decât ceea ce eram dator să fac"* (Luca 17, 10). Nici măcar nu trebuie să am răsplata pentru asta, pentru că Dumnezeu m-a lăsat pe pământ să-L slăvesc în toate zilele vieții

mele. Dar cum să-L slăvesc dacă nu vin în casa Lui? Rămânând acasă? Încurcându-L pe Stăpânul a toate cu lucrurile și tabieturile domestice? Cuvința pentru Dumnezeu îți spune că numai în biserică anume construită și târnosită este locul ideal unde Îl găsim pe Domnul. *"Doamne, bine este să fim noi aici!"* (Matei 17, 4).

Iubiților! Noi să nu săvârșim cele bune cu singura motivație de a fi răsplătiți, căci știm, fie din experiența proprie, fie din experiența altora, că Dumnezeu, răsplătind fiecăruia după faptele lui, o face împărâtește. Ce ne dă? Vă rog să evaluați importanța dărnicii lui Dumnezeu, Care, pentru niște fapte cotidiene, pe care unii le disprețuiesc, îți dă *"viața veșnică"*. Acesta este cel mai mare dar ce ți se poate oferi. Dar numai dacă *"stăruim în fapta cea bună"*. Dacă stăruim în preamărirea lui Dumnezeu, mărinimia Sa te copleșește cu nesperatul dar: viața veșnică. Textul paulin vorbește și de *"ne-stricăciune"* (v. 7), prin care trebuie să înțelegem curăția vieții, înalta moralitate, fără de care nu poți să ajungi la Dumnezeu, Sfințenia absolută.

Ce le rezervă Dumnezeu celor care nu-L caută și opresc și pe alții să-L găsească? Să-l auzim pe Pavel: *"Iubitorilor de ceartă, care nu se supun adevărului (credinței), ci se supun nedreptății"* și tuturor acelor care disprețuiesc mărirea și cinstirea lui Dumnezeu, Domnul îngăduie în viața lor *"mânie și furie, necaz și strâmtorare peste sufletul oricărui om care săvârșește răul (...); dar mărire, cinste și pace oricărui face bune (...). Căci la Dumnezeu nu este părtinire"* (v. 8-11). Dumnezeu nu apreciază după înfățișarea exterioară, nu dă mult celui mare, după socotința acestei lumi. Ci-i dă celui care, disprețuit de oameni, își lucrează într-o smerenie mântuirea, ajutând și pe semenii să o poată face. Pentru că trebuie să fie o cumpănă dreaptă a răsplătirilor. Cel mare în lumea aceasta, mai ales când orgoliul îl descreștinează, și-a luat aici plata. Pe cel mic și neluat în seamă de oameni, dar care face lucruri bune, atâtea câte poate face el, Dumnezeu îl răsplătește, pentru că trebuie să fie o cumpănă dreaptă între Judecata fără părtinire a lui Dumnezeu și cea măsluită a oamenilor. Pentru că, iubiții mei, *"câți fără lege au păcătuit, fără lege vor fi și judecați"* (v. 12). Deci, câți au călcat poruncile lui Dumnezeu, disprețuind Legea divină, într-o această

fărădelege, într-o această voită nrecunoaștere a autorității Legii dumnezeiești, vor fi judecați ca niște împotriviți ai lui Dumnezeu.

Dar, chiar simpla ignorare a Legii dumnezeiești aduce după sine o dreaptă judecată. Am întâlnit o dată o persoană care zicea: eu nu vreau să cunosc legile lui Dumnezeu, căci cunoscându-le să nu mi se impute că nu le împlinesc. Foarte greșit și păgubitor pentru mântuire un asemenea straniu punct de vedere. Pentru că – vă rog să rețineți – o jurisprudență care după înțelesul ei se aplică și în legile umane, ca și în Legea lui Dumnezeu, spune că: o lege promulgată este absolut obligatorie pentru toți, chiar dacă unii n-o cunosc, pentru că se presupune că ar fi trebuit s-o cunoască. Așa și Legea lui Dumnezeu, odată dată lumii se presupune că este cunoscută. Căci un creștin, botezat fiind și fiu al Bisericii făcându-se, are obligația – rețineți – are obligația să o cunoască, chiar dacă pretinde că pe el nu-l interesează. Nu vrea să se implice cu nimic în abordarea ei, dar neîmplinirea ei i se impută. În măsura în care dorești să-ți lucrezi mântuirea trebuie să te implici. Acest fapt ți se impută cu atât mai mult atunci când nu mai dorești să fii creștin, nu mai vrei să cauți pe Dumnezeu, nu te mai interesează nimic din ceea ce înseamnă relația ta cu Dumnezeu. Pe deasupra, se ia în calcul la Judecată și împotrivirea fățișă, dușmană, față de Dumnezeu. În acest caz, lucrurile sunt clare: condamnarea la munca veșnică este ireversibilă, pentru că unul ca acesta s-a făcut vinovat de păcat împotriva Sfântului Duh ce nu se iartă niciodată, fiind păcatul împotriva evidenței Legii lui Dumnezeu, a cărei încălcare se face cu bună știință și cu voință liberă.

În cazul în care, cunoscând urmările dezastruoase ale îndepărtării de Dumnezeu, ai vrea să le faci și pe ale oamenilor și pe ale lui Dumnezeu, în ideea că vrei să te pui bine și cu lumea și cu cerul, trebuie să știi că așa ceva nu se poate, pentru că avertismentul Mântuitorului Hristos este clar: *"Nimeni nu poate să slujească la doi domni. Căci sau pe unul îl va urî și pe celălalt îl va iubi, sau de unul se va lipi și pe celălalt îl va disprețui; nu puteți, așadar, să slujiți lui Dumnezeu și lui mamona"* (Matei 6, 24). De obicei, în viața de toate zilele, cel lăsat de-o parte e Dumnezeu, iar cel pus în mijlocul atenției e omul. Și cu cât acesta este mai mare pe scara so-

cială, cu atât este lingușit mai mult. Ai nevoie de el fiindcă e omul zilei. Dumnezeu mai poate să aștepte, zici tu, și judecând așa *"disprețuiești bogăția bunătății Lui, a îngăduinței și a îndelungii Lui răbdări"* (v. 4). Cu toate că mai marele de astăzi s-ar putea mâine să nu mai fie în scaun, totuși pentru interesele noastre meschine și egoiste îl plasăm în interes, poate și în cinstire, deasupra lui Dumnezeu. Căci, deși *"omu-i ca iarba, zilele lui ca floarea câmpului; un vânt trece și nu mai este, nici locul nu i se mai găsește"* (Ps. 102, 15-16), totuși el nu-și cântărește după cuviință șansele. Pentru că nu-i totuna să pierzi Împărăția lui Dumnezeu pentru că ai optat definitiv pentru lume.

De aceea, iubiții mei, trebuie să evaluăm mai întâi cele ale lui Dumnezeu și apoi pe cele ale oamenilor dacă vrem să dobândim, cum zice Sfântul Apostol Pavel *"viața veșnică prin stăruință în fapta bună"* (v. 7). Pentru că *"nu cei care aud Legea sunt drepti înaintea lui Dumnezeu, ci cei care împlinesc Legea (dumnezeiască) vor fi îndreptați"* (v. 13). Vă rog să rețineți această idee extraordinară. Poți să auzi învățături minunate, dar care să nu-ți pătrundă inima, să nu devină ale tale. De aceea, numai împlinind devii un *"drept"* cinstitor al lui Dumnezeu.

Mai departe Sfântul Apostol Pavel precizează o altă idee, tot la fel de importantă: *"Fapta Legii lui Dumnezeu este scrisă în inimi"* (v. 15). Încă din Vechiul Testament proorocul Ieremia, în sensul expresiei de mai sus, proorocea că Noul Legământ, pe care Dumnezeu îl va încheia cu noul Israel, format din popoarele creștine, va fi complet diferit de cel vechi, dat pe lespezi de piatră: *"Căci Legământul cel nou, zice Domnul, așa este: Voi pune Legea Mea înlăuntrul lor și pe inimile lor voi scrie și le voi fi Dumnezeu, iar ei Îmi vor fi popor. Și nu se vor mai învăța unul pe altul (adică nu va mai fi o poruncă externă) și frate pe frate, zicând: Cunoașteți pe Domnul! Căci toți de la sine (din lăuntru) Mă vor cunoaște (...), pentru că Eu voi ierta fărădelegile lor"* (Ieremia 31, 33-34). Observați aceeași idee a interiorității cuvântului lui Dumnezeu, așa încât omul să se îndrepte spre Dumnezeu *"de la sine"*. Deci, privitor la cuvântul lui Dumnezeu, doar două atitudini se pot lua: fie că este scris în inimă și atunci el devine *"viu și lucrător"* (Evrei 4, 12),

împlinirea lui făcându-se din proprie voință, sau nu e scris în inimă, rămânând exterior și atunci nu-l împlinesc. Nu mă atinge. Iar în eventualitatea că totuși îl împlinesc, o fac la porunca cuiva din afara mea, pentru care acțiune n-am nici un merit dacă împlinirea se face din silă.

Iată de ce cuvântul lui Dumnezeu are putere transformatoare numai dacă e înscris în inimă, dacă are mărturia conștiinței și mărturia conștiinței numai în măsura în care aceasta preia semnificația cuvântului de Lege a lui Dumnezeu, căreia tu însuți îi dai obligativitate. Aceasta înseamnă a fi scris pe inima ta. O conștiință trează te judecă aspru când dezbraci cuvântul dumnezeiesc de latura sa de comandament obligatoriu, sau te bucură, te mângâie, îți dă răsplătire când cuvântul devine o lege a ta, împlinirea căreia îți creează bucurie și ușurare, nu greutate și apatie. De aceea, când cuvântul, învățătura Domnului, devine bun propriu, spunem despre el că este *"Legea noastră"*. Iar despre credința care facilitează accesul nostru la cuvânt spunem că este *"Credința noastră"*, iar Iisus Hristos, dăruitorul lor, este *"Domnul nostru"*, sau *"Domnul meu"*. Pentru că fiecare dintre noi Îl simțim ca pe propriul nostru Mântuitor și Răscumpărător, ceea ce este foarte adevărat. El în proprietatea tuturor și noi în proprietatea Sa totdeauna. Observați, așadar, că *"mărturia conștiinței"* (v. 15), de care vorbește Sfântul Apostol Pavel, este forul de judecată pus de Dumnezeu în ființa noastră, în măsură să te încredințeze de prezența lui Hristos ca Domn și Stăpân al tău, sau să te osândească atunci când Îl ignori.

Să urmărim gândul Măritului Apostol, urmărindu-ne, scrutându-ne de fapt pe noi: *"Fapta Legii se arată a fi scrisă în inimile lor prin mărturia conștiinței lor și prin judecățile lor, care îi învinovătesc sau îi apără în ziua în care Dumnezeu va judeca, prin Iisus Hristos (...) cele ascunse ale oamenilor"* (v. 15-16). Să fim atenți! Conștiința răsplătește imediat fapta cea bună cu liniștirea, cu pacea în suflet, cu mângâiere, încă din momentul în care ai săvârșit-o. Dar conștiința te și judecă. Iar remușcările ei sunt cumplite. Acest for lăuntric de judecată este cel care dă mărturie asupra faptei tale. Poate de multe ori vă întrebați: Cum cunosc dacă o faptă este bună sau rea? Fapta bună este aceea pentru care nu te muștră conștiința,

ci, dimpotrivă, îți dă bucuria lucrului bine făcut, pe când fapta pentru care te mustră conștiința, dându-ți neliniște și mâhnire, este faptă rea, pe care nu trebuie s-o mai faci.

Dar, după cum conștiința te judecă pentru fapte cotidiene dispartate, potențată la gradul cel mai înalt, ea te va osândi cu absolută dreptate în fața Judecării din urmă *"când Dumnezeu va judeca, prin Iisus Hristos, cele ascunse ale oamenilor"*. Ca să ne ofere o imagine a Judecării din urmă, Dumnezeu ne-a dat conștiința. Ascultă-ți, deci, conștiința! Urmează-i sfaturile! Bucură-te de mângâierile ei! Dar teme-te de mustrarea ei! Pentru că ceea ce se petrece în mic cu judecata conștiinței acum, în zilele trupului nostru, pentru orice faptă săvârșită, se va petrece în mare și definitiv la Judecata din urmă. Tot pe baza mărturiei pe care o va da conștiința în fața Dreptului Judecător. De aceea, Sfântul Apostol Pavel are perfectă dreptate când afirmă că *"Dumnezeu – pe baza propriei mărturii a conștiinței – va răsplăti fiecăruia după faptele lui"* (v. 6). De aici pertinența și absoluta nevoie a ieșirii din păcat, *"luând asupra noastră ocară lui Hristos. Căci nu avem aici cetate stătătoare, ci o căutăm pe cea care va să fie"* (Evrei 13, 13-14). Amin.

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 3-a

DUPĂ RUSALII

(Romani 5, 1-10)

5, (1) Deci, fiind îndreptați din credință, avem pace cu Dumnezeu, prin Domnul nostru Iisus Hristos, (2) prin Care am avut și apropiere, prin credință, la harul acesta, în care stăm și ne lăudăm întru nădejdea slavei lui Dumnezeu. (3) Și nu numai atât, ci ne lăudăm și în suferințe, bine știind că suferința aduce răbdare, (4) și răbdarea încercare și încercarea nădejde. (5) Iar nădejdea nu rușinează, pentru că iubirea lui Dumnezeu s-a vărsat în inimile noastre, prin Duhul Sfânt, Cel dăruit nouă. (6) Căci Hristos, încă fiind noi neputincioși, la timpul hotărât a murit pentru cei necredincioși. (7) Căci cu greu va muri cineva pentru un drept; dar pentru cel bun poate se hotărăște cineva să moară. (8) Dar Dumnezeu își arată dragostea Lui față de noi prin aceea că, pentru noi, Hristos a murit când noi eram încă păcătoși. (9) Cu atât mai vârtos, deci, acum, fiind îndreptați prin Sângele Lui, ne vom izbăvi prin El de mânie. (10) Căci dacă, pe când eram vrăjmași, ne-am împăcat cu Dumnezeu, prin moartea Fiului Său, cu atât mai mult, împăcați fiind, ne vom mântui prin viața Lui.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Căutați mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate celelalte se vor adăuga vouă"
(Matei 6, 33).

Iubiți credincioși!

Tema pricopelor scripturistice din duminica a treia după Pogorârea Duhului Sfânt este aceea a Proniei sau Providenței dumnezeiești, adică a Purtării de grijă a lui Dumnezeu pentru creația Sa, și în special față de om, ca cel care este coroana creației. Cu privire la creație, știm că aceasta nu are alt scop de a fi decât preamărirea lui Dumnezeu, prin frumusețea și măreția ei, și slujirea

omului ca fundal material în vederea lucrării mântuirii și dobândirii vieții veșnice.

După ce am primit toate darurile Sfintei Învieri și ne-am încredințat că Mântuitorul Iisus Hristos, împlinindu-Și misiunea, S-a înălțat la Tatăl, am aflat atunci că, de fapt, Domnul nostru nu S-a depărtat de noi, ci a rămas, după cuvântul Său, *"cu noi în toate zilele până la sfârșitul veacurilor"* (Matei 28, 20). Însăși prezența Sa cu noi în fiecare zi, nu sporadic, ci permanent, dă sens ideii de Providență pe care o reliefează pericopa evanghelică de astăzi. Domnul Iisus Hristos ne dăruiește, prin Jertfa Sa, tot ceea ce este de folos pentru mântuire, dar ne dăruiește și cele ce ne sunt de folos material, ca, menținându-ne într-o sănătate deplină trupească și sufletească, să ne putem lucra mântuirea.

În vederea împlinirii acestui scop cu conotație dumnezeiască, pe care-l avem pe pământ, Mântuitorul Hristos ne asigură de ajutorul necesar pentru hrana cea de toate zilele, zicând: *"Nu vă îngrijiți pentru sufletul vostru, ce veți mânca, nici pentru trupul vostru cu ce vă veți îmbrăca; au nu este sufletul mai mult decât hrana și trupul mai mult decât îmbrăcămintea?"* (Matei 6, 25). Iar pentru a exemplifica grija providențială pentru noi, Domnul vine cu exemple luate din lumea înconjurătoare, arătând, de pildă, că păsările cerului nu seamănă, nu seceră, nici nu adună și totuși Tatăl le îngrijește; crinii câmpului nu se ostenesc să toarcă și să se împodobească ei înșiși, căci Dumnezeu îi hrănește și-i împodobește cu o frumusețe ce nu se poate compara cu nici o splendoare omenească. Din faptul că cele din jurul nostru au fost create anume pentru noi reiese superioritatea omului față de componentele naturii înconjurătoare. În sensul acesta trebuie înțeleasă întrebarea Mântuitorului Hristos adresată nouă în chip responsabil: *"Oare nu sunteți voi cu mult mai presus decât ele?"* (v. 26). Desigur!

Grija lui Dumnezeu pentru noi este incomensurabil mai mare. Cu o condiție: aceea exprimată la sfârșitul pericopei evanghelice de astăzi și care subsumează priorității Împărăției lui Dumnezeu toate lucrările vieții noastre: *"Căutați mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate acestea se vor adăuga vouă"* (v. 33). Prioritar este să căutăm Împărăția lui Dumnezeu. Celelalte nu se

dau așa cum se dau păsărilor, măcar că și acestea trebuie să alerge pentru hrana zilnică, ci se dau în urma unei munci cuviincioase și demne, pe care omul trebuie să o desfășoare ca să-și câștige hrana cea de toate zilele. Nimic rău în grija omului pentru hrană. Nimic rău pentru dobândirea celor de trebuință vieții. Nimic rău, să zicem, pentru că muncești să-ți faci o casă, te-ngrijești să-ți crești copiii în demnitate și să-i îndemni și pe ei să muncească pentru a câștiga hrana cea de toate zilele. Absolut nimic rău. Răul începe când depășim măsura și când inversăm valorile. Mântuitorul Hristos zice: *"Căutați mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și toate celelalte se adaugă"*. Rău și greșit este când căutăm numai pe celelalte, lăsând de-o parte câștigarea Împărăției lui Dumnezeu, sau amânând-o la o incertă vreme de bătrânețe, pe care nu știm dacă o atingem, sau dacă mai suntem în stare atunci să ne străduim pentru mântuire.

Prin purtarea de grijă a lui Dumnezeu nimeni din cei care Îl caută nu va rămâne în afara Proniei Sale. În această privință să ascultăm cuvântul psalmistului David, care zice: *"Tânăr am fost și am îmbătrânit, dar n-am văzut pe cel drept părăsit, nici seminția lui cerșind pâine"* (Ps. 36, 25). Ansamblul lucrărilor producătoare de valori necesare vieții trebuie subsumat grijii pentru mântuire. Mai întâi aceasta. Dar eu vreau să vă spun că chiar munca noastră zilnică, pe baza căreia ne câștigăm pâinea cea de toate zilele, nu este fără tangență cu lucrarea mântuirii. Pentru că atunci când muncesc fac ceva folositor pentru semenul meu, așa cum aș face pentru Dumnezeu, și munca mea devine o latură importantă a cerinței Domnului Hristos de a ne asigura mântuirea încă de pe pământ. Dacă lucrez conștiincios împlinesc cu certitudine dezideratul divin de a fi în slujba semenilor, pentru care știu că voi dobândi *"Împărăția cea pregătită de la întemeierea lumii"* (Matei 25, 34). Căutând binele aproapelui meu, strădania mea are valoare certă în sfera *"dreptății lui Dumnezeu"*.

Privită astfel, întreaga noastră viață pământească n-ar trebui împărțită între lucrări care interesează numai trupul și lucrări care interesează numai sufletul. Noi înșine nu suntem numai trup sau numai suflet, ci suntem și trup și suflet, așa încât toate lucrările noastre trebuie să intereseze în egală măsură și trupul și sufletul.

Sfânta Biserică pune un accent deosebit pe trupul nostru, pentru că în el locuiește sufletul, cu care formează împreună o entitate psiho-somatică, în unitatea căreia ne lucrăm mântuirea. Așa încât întreaga noastră existență, astfel înțeleasă, este o ofrandă neconținută și bineplăcută Domnului. De aceea zicem că activitatea pământească, pusă în slujba lui Dumnezeu în totalitate, țintește mântuirea și ajută precumpănitor la dobândirea Împărăției cerurilor, prin conturarea perceptibilă încă din viața pământească a prezenței lui Dumnezeu sau cel puțin a voii Sale în viața noastră, împlinindu-se astfel dezideratul Rugăciunii domnești: *"Facă-se voia Ta, precum în cer așa și pe pământ"* (Matei 6, 10).

Este momentul și locul să vă facem îndemnul cuvenit, dreptmăritorilor creștini, de a vă împlini toate lucrările zilnice ca pentru Dumnezeu, pentru ca acestea să fie socotite ca acte interesând și sprijinind lucrarea mântuirii. Numai săvârșindu-le cu conștiința aceasta, munca onestă și demnă poate fi socotită o lucrare cu valoare și pentru Împărăția lui Dumnezeu. Când însă facem lucrări care interesează egoist numai trupul, atunci am departajat păgubitor munca pentru câștigarea bunurilor materiale de lucrarea mântuirii, ceea ce este o mare pierdere. În plus intrăm sub incidența Judecății lui Dumnezeu. Pentru că atunci când facem lucruri rele, de pildă furăm, mințim, înșelăm etc., prin care stărnim oprobiul semenilor, ajungem ca prin aceleași fapte nedemne să declanșăm și pedeapsa lui Dumnezeu nu numai la Judecata lui Hristos, ci de cele mai multe ori și în lumea aceasta. Faptul acesta ar trebui să ne pună serios pe gânduri, căci, despărțind prea mult sfera omenească de cea dumnezeiască, riscăm să pierdem timpul atât de necesar pentru dobândirea mântuirii în chiar zilele existenței noastre pământești.

Când lucrarea mântuirii nu se împlinește, semnalul de alarmă îl trage conștiința. Dar numai dacă este neperversitățile îți spune fără greș că ești debitor lui Dumnezeu, că ai mult de lucru până să-ți împlinești scopul pentru care Dumnezeu te-a trimis pe pământ. Știi! Nu se poate să nu-ți dai seama că de ani buni de zile n-ai mai avut nici o legătură cu cele sfinte. Cunoști, dacă ești cinstit cu tine, că de când te știi drumul tău a fost numai spre cele ale lumii, cu toată cohorta ei de batjocură la adresa lui Dumnezeu. Trebuie să

știi că ești un străin față de El și rob față de lume. Mai trebuie să înțelegi, de bună seamă, că nu există scăpare, întrucât va veni o vreme a răspunsului pentru tot ce ai făcut. Dar toate acestea doar dacă ai conștiința existenței lui Dumnezeu și a Judecății Sale. De aceea, aici luăm în calcul numai pe oamenii cu "frică de Dumnezeu", cum zice românul. Ceilalți sunt deja osândiți chiar de necredința lor.

Cel care nu-și pune problema aceasta, socotind că pentru el nu va veni Judecata lui Dumnezeu, se înșală! Judecata cea dreaptă nu-l va ocoli. Pentru că, de vreme ce, trăitor în lume fiind, a auzit de Dumnezeu, de Hristos, de Jertfa Lui, de "Cruce, de groapă, de Învierea cea de-a treia zi, de suirea la ceruri, de șederea de-a dreapta și de cea de-a doua și slăvită iarăși venire" nu-i posibil să nu cugete că și el va trebui să dea socoteală înaintea lui Dumnezeu. Dacă n-o face, e treaba lui! Singur se osândește.

Eu însă am în vedere aici pe creștinii care încă pendulează între grija și de cele ale lumii și de cele ale sufletului, de multe ori neștiind cum să le împace. Nu știi? Întreabă-L pe Cel ce are *"cuvintele vieții celei veșnice"* (Ioan 6, 68) și El îți va spune cum să le împaci, căutând prin tot ce faci să-L slujești numai pe Dumnezeu, pentru că *"nimeni nu poate să slujească la doi domni, căci sau pe unul îl va urî și pe celălalt îl va iubi, sau de unul se va lipsi și pe celălalt îl va disprețui. Nu puteți să slujiți lui Dumnezeu și lui mamona"* (Matei 6, 24). Cumințenia aceasta ne-o arată chiar Mântuitorul Hristos. Pe mamona, care era zeul bogăției la cei vechi, iar zeitățile fiind plăsmuirea diavolului, nu poți să-l slujești în egală măsură ca pe Dumnezeu; nu poți să fii părtaș al păcatelor și fărădelegilor lumii și, în egală măsură, să-L cinstești pe Dumnezeu, pretinzându-I să-ți dăruiască mântuirea. Deci, lucrurile trebuie să fie clare în mintea noastră și mai clare în acțiunile noastre, pe baza cărora dobândim sau nu Împărăția lui Dumnezeu.

În Apostolul de astăzi, Sfântul Pavel ne dă asigurări că *"noi suntem îndreptați din credința (...) lui Hristos"* (Romani 5, 1). Prin Jertfa Sa suntem îndreptați. Deci, avem posibilitatea să ne îndreptăm, adică să devenim dreți, ca să căpătăm Împărăția lui Dumnezeu. Dar, după cum sper că a reieșit din chiar înțelesul noțiunii

de "îndreptare", mântuirea nu se dobândește în chip automat, căci Jertfa lui Hristos nu activează fără consimțământul tău, pentru că tu însuși se cuvine să te străduiești pentru dobândirea darului sfințitor al Jertfei lui Hristos. Trebuie să știi însă că în această strădanie, ce se întinde pe toată durata vieții, Dumnezeu lucrează cu tine și pentru tine ca tu să poți să activezi cuviincios pentru propria mântuire. Iar pentru aceasta îți ușurează dobândirea hranei, ca și a tuturor celorlalte ce sunt de trebuință trupului, așa cum ne asigură Sfânta Evanghelie de astăzi. La aceste întâmpinări divine tu trebuie să răspunzi cu asidua lucrare a mântuirii, conștientizând că Dumnezeu ți-a creat climatul favorabil pentru elaborarea acesteia. Trebuie să dai sens Proniei lui Dumnezeu în timpul vieții tale pentru a-ți împrăstia mântuirea.

Începutul l-a făcut Hristos. A venit la noi, ne-a învățat ce trebuie să facem și, mai ales, S-a jertfit pentru noi, dându-ne posibilitatea ca, în viața ce o petrecem pe pământ, să beneficiem de roadele Jertfei Sale. Jertfa lui Hristos S-a împlinit anume pentru tine, ca tu să te îndreptezi. Prin Jertfă avem apropierea, prin credință, la harul mântuitor, zice Sfântul Pavel în Epistola către Romani: "*Avem apropierea la harul acesta, întru care stăm și ne lăudăm și întru care nădăjduim să primim slava lui Dumnezeu*" (5, 2). Și aici lucrurile trebuie iarăși bine înțelese. Sfântul Apostol ne-a asigurat și altă dată că pentru a merge pe drumul lui Hristos trebuie să pătimim cu El (Filipeni 1, 29). Este condiția esențială că pentru a dobândi mântuirea trebuie să pătimim cu El. După ce am pornit pe calea mântuirii trebuie să luăm în calcul și suferințele care vor veni, nu din partea lui Dumnezeu, ci din partea lumii, din partea diavolului și din partea patimilor noastre. Pentru că trebuie să înțelegem că atunci când diavolul are pe cineva în mână acela nu mai are necazuri. Chiar e de remarcat că cel care fură, care blesteamă, care înșeală, batjocorește, este parcă scutit de griji; pe când omul care merge la biserică și se poartă cuviincios el și familia lui are necazuri. De ce? Pentru că diavolul prinzând pe cineva, ca să-i adoarmă conștiința și să i-o pervertească, îi dă falsa impresie că a dobândit lumea. Și aceasta ca să-l poată prinde și mai tare în cleștele vicleniei sale. Chiar o perioadă de timp îi dă pace și prosperitate. Iar

dacă acela începe să se îndrepte spre Dumnezeu, înțelegând ce însemnătate dumnezeiască are pentru el Jertfa lui Hristos, diavolul se pornește asupra lui cu toată cohorta de necazuri.

De aceea, cel care se apropie de mântuire să se îngrijească să nu cadă, căci multe suferințe vor veni asupra lui. Numai că Sfântul Pavel ne recomandă "*să ne lăudăm în suferințe, bine știind că suferința aduce răbdare*" (v. 3). Cuvântul "*laudă*" lângă "*suferință*" pare curios pentru omul nedeprins cu cele duhovnicești. Cum să te lauzi în suferință? Sfântul Apostol Pavel avea o asemenea laudă: "*Iar mie, să nu-mi fie a mă lăuda – zicea el – decât numai în Crucea Domnului nostru Iisus Hristos, prin care lumea este răstignită pentru mine, și eu pentru lume*" (Galateni 6, 14). Și tu trebuie să te lauzi în Crucea lui Hristos, adică în suferință. Căci dacă Hristos a luat asupra Sa Crucea "pentru noi, oamenii, și pentru a noastră mântuire", căci El n-a avut păcat, Dumnezeu fiind, cu atât mai mult noi trebuie să ne ducem crucea proprie. El a răbdut suferințe pe care nu le merita pentru ca noi să putem ajunge fiii Împărăției lui Dumnezeu. Suferințele pe care le primim în viața noastră trebuie să le purtăm și cu gândul luminos că, ducându-ne propria povară, Îi ușurăm lui Hristos suferințele pe care le rabdă pentru noi "*în toate zilele, până la sfârșitul veacurilor*" (Matei 28, 20). De aceea, zice Sfântul Pavel, suferința trebuie să fie întru lauda lui Dumnezeu.

Chiar de n-am sesiza, după cum de fapt s-ar cuveni, aspectul purtării propriei noastre cruci, ca să i-o ușurăm pe-a lui Hristos, trebuie să ne asumăm încercările și suferințele ca pe o divină atenționare din partea Sa și ca pe o mișcare a sufletului nostru în vederea lucrării mântuirii cu și mai mare tragere de inimă. Când se instalează o boală în trupul tău începi să fii atenționat: ba te doare un picior, ba te doare o mână, ba capul, ba un ochi, și-atunci trebuie să mergi la doctor să vezi ce-i cu tine. Cu atât mai mult aici: când încep să te cuprindă suferințele trebuie să-ți pui problema ce e cu tine. Atunci îndreaptă-te spre Hristos, Doctorul cel Mare. Pe El să-L consulți ca să ți se ia suferința. Sau să nu ți se ia suferința, ci să ți se dea răbdare pentru că așa zice Sfântul Apostol Pavel "*că suferința aduce răbdare*" (v. 3). Să-ți dea Dumnezeu răbdarea să

poți duce încercările din partea lumii, a celui viclean și a patimilor din tine, care se răzvrătesc asupra ta.

Pe de o parte, lauda noastră este în Hristos Iisus, iar lauda Lui este în Cruce, în Jertfa Sa, căci prin ea a împlinit voia Tatălui: mântuirea lumii. Noi, ca să-L urmăm pe Domnul, facem din cruce, din suferință, propria noastră laudă. Pentru că în măsura în care suferim ajungem la conștiința valorii suferinței lui Hristos. Spuneam că nu Dumnezeu dă suferința, ci o îngăduie ca să ne întărească. Dacă înțelegi faptul acesta, ești cu adevărat în stare să sesizezi sensul suferinței prin smerenie. Suferi ca să te smerești, suferi ca să dobândești răbdarea, pentru că într-o zi Dumnezeu îți ia suferința. Dar până atunci se cheamă că te-ai exersat întru răbdare. Prin răbdare, zice Sfântul Pavel, câștigi *"nădejdea"* (v. 4) în făgăduințele date de Dumnezeu privitoare la mântuire. Nădejdea motivează și Pronia, căci având-o nu te îndoiești o clipă că te afli în grija lui Dumnezeu. Este lucrul pe care nu trebuie să-l scapi din vedere, căci fiind și știindu-te sub paza Domnului vei fructifica la cota cea mai înaltă latura soteriologică a Proniei divine.

Mai departe, Apostolul zice că după ce ți-ai împrăștiat virtutea nădejzii, care are ca sens pedagogic divin asigurarea conștiinței că permanenta strădanie pentru dobândirea mântuirii este acțiunea cea mai valoroasă întru care poți să te implici în timpul vieții pământești, primești ca răsplată încă de aici, dar și ca întărire, *"iubirea lui Dumnezeu"*. *"Iubirea lui Dumnezeu s-a revărsat în inimile noastre prin Duhul Sfânt, Cel dăruit nouă"* (v. 5). *"Iubirea lui Dumnezeu"*, marele Său dar, intră în viața noastră ca o dumnezeiască binecuvântare: *"Dragostea lui Dumnezeu Tatăl (ce ne vine prin) împărtășirea Duhului Sfânt, să fie cu voi cu toți!"* (2 Cor. 13, 13), ne mângâie binecuvântarea apostolică. Când unui om i se încredințează o misiune deosebită, iar dacă omul acela, trecând prin multe primejdii și suferințe, o împlinește cu mare responsabilitate, primește din partea superiorului său o apreciere deosebită. Așa și faptele ce țin de mântuire. Dacă, prin suferințele înțelese și valorificate în lumina împrăștiării mântuirii, ajungem să împlinim voia lui Dumnezeu, atunci și Dumnezeu inundă făptura noastră cu iubirea Sa, pentru că ne-am împlinit cu dragoste și devotament misiu-

nea încredințată. Pentru a conștientiza acest fapt, să ne amintim de răsplata pe care a dat-o stăpânul celor care înmulțiseră talanții: *"Bine, slujitor bun și credincios! Peste puține ai fost credincios, peste multe te voi pune; intră întru bucuria Domnului tău"* (Matei 25, 21). Iată cum, suferind, nădăjduind și mai ales acționând, Dumnezeu îți dăruiește harul iubirii Sale. Căci harul înseamnă iubirea lui Dumnezeu. Când ești în har ești în iubirea lui Dumnezeu dăruită nouă prin Jertfa Fiului Său (Ioan 3, 16).

Cum ni se dăruiește harul? Noi, creștinii ortodocși, știm că harul se dăruiește prin Sfintele Taine și mai ales prin Sfânta și Dumnezeiasca Împărtășanie cu Trupul și Sângele Domnului nostru Iisus Hristos. Sfânta Euharistie este Taina integrării noastre în Trupul lui Hristos și, prin Iisus Hristos, în Împărăția Tatălui. Iisus Hristos este Cel care face legătura între noi și Tatăl prin Trupul Său euharistic, prin care ne unim cu Trupul Său eclezial, iar aceasta prin lucrarea harului Sfântului Duh. Iisus Hristos ne înfățișează Tatălui și ne recomandă dând mărturie pentru noi. Iată de ce trebuie să înțelegem corect că toată viața noastră, ajutată de harul Sfântului Duh, tinde către Împărăția lui Dumnezeu prin Jertfa Fiului. Numai așa lucrurile sunt foarte clare în mintea ta, foarte limpezi. Te porți așa pentru că dorința ta cea mai mare este să dobândești Împărăția lui Dumnezeu, să fii întru *"bucuria Domnului tău"*.

Numai că nu putem ajunge *"în Împărăția Fiului iubirii Tatălui"* (Colos. 1, 13) dacă nu suntem în jertfă ca și Iisus Hristos. Dacă Iisus Hristos prin Jertfa Sa a dovedit că te iubește, atunci trebuie să iubești și tu jertfelnic pe semenii tăi, pentru că numai așa Jertfa lui Hristos devine lucrătoare în viața ta.

În continuare Sfântul Apostol Pavel ne asigură: *"că Hristos, încă fiind noi neputincioși, la timpul hotărât a murit pentru cei necredincioși"* (Romani 5, 6). A murit pentru omenire când aceasta Îi era vrăjmașă. Prin Jertfă se arată înălțimea dragostei lui Dumnezeu, căci ne iubește și se îngrijește de noi și când noi nu-L iubim. De ce o face? Ar putea să trimită foc peste noi să ne mistuie în momentul când Îi suntem împotriviți și vrăjmași. Dar Dumnezeu a investit în fiecare din noi atâta iubire, încât orice om, cât de ticălos ar fi, cât de jos ar fi ajuns, este în iubirea Tatălui Ceresc,

pentru că poartă în el chipul lui Dumnezeu. Și Dumnezeu nu vrea să distrugă Chipul Său. De aceea te așteaptă, te pășuiește și te răbdă îndelung. Așa este iubirea lui Dumnezeu: recuperatoare.

Iubirea nu-i declamativă, ci faptică. Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan ne atrage atenția asupra acestui subiect, îndemnându-ne: *"Copiii mei, să nu iubim numai cu vorba, ci cu fapta și cu adevărul"* (1 Ioan 3, 18). Aceasta este iubirea adevărată. Nu în cuvinte, ci ancorată în fapte, în realitatea de zi cu zi. Dacă *"în aceasta constă dragostea, nu fiindcă noi am iubit pe Dumnezeu, ci fiindcă El ne-a iubit pe noi și a trimis pe Fiul Său Jertfă de ispășire pentru păcatele noastre"* (1 Ioan 4, 10), a făcut-o pentru a ne îndepărta de necesitatea iubirii semenilor *"cu fapta și cu adevărul"*. Iar cel mai prețios ajutor este cel al mântuirii. Cu cât întâmpinăm greutăți mai mari în a-L face cunoscut pe Iisus Hristos, cu atât mai mult trebuie să insistăm asupra conștiinței celor îndărătnici, întrucât știm cuvântul Sfintei Scripturi care ne spune că: *"mare bucurie se face în cer pentru un păcătos care se pocăiește"* (Luca 15, 7).

Iubiții mei, Sfântul Apostol Pavel, ca să arate sublimul iubirii lui Dumnezeu, o compară cu umilele posibilități ale oamenilor de a iubi jertfelnic pe semenii lor. În acest sens zice: În lumea aceasta *"greu va muri cineva pentru un drept; dar pentru cel bun, poate se hotărăște cineva să-și dea sufletul"* (v. 7). Însă iubirea lui Dumnezeu se învederează prin aceea că *"pentru noi Hristos a murit când noi eram păcătoși"* (v. 8), nu când Îl iubeam. Între oameni iubirea este mai ales reciprocă. Pe când dragostea lui Dumnezeu transcende această optică. De aceea, pilda iubirii dumnezeiești trebuie să ne pună serios probleme de conștiință, devenind sursa permanentă a inițiativei noastre soteriologice, *"căci fiind noi îndreptați prin Sângele Jertfei lui Hristos, cu atât mai vădit ne vom izbăvi prin El de mânie. Căci dacă, pe când eram vrăjmași, ne-am împăcat cu Dumnezeu prin moartea Fiului Său, cu atât mai mult, împăcați fiind, ne vom mântui prin viața Lui"* (v. 9-10).

Plecând de aici, viziunea despre mântuire trebuie să fie clară, iar gândurile trebuie să ni se așeze, să se sedimenteze cu seriozitate în viața noastră. Hristos a murit pentru noi când eram păcătoși, dar euharistic Se jertfește neconținut pentru fiecare din noi, căci

Liturghia este o prelungire a Jertfei de pe Cruce, pentru ca tu, cel de astăzi, să beneficiezi de roadele ei mântuitoare. De aceea ți se cere ca atunci când vii la Sfânta și Dumnezeiască Împărtășanie să fii într-o stare de moralitate demnă de cuminecarea cu Trupul și Sângele Domnului nostru Iisus Hristos, împărtășirea aceasta fiind o adevărată *"laudă"* la care ne raportăm totdeauna, pentru că prin Jertfa euharistică avem *"împăcarea"* (v. 11) cu Tatăl.

Așadar, problematica Providenței are în vedere și permanentizarea Jertfei lui Hristos în chip euharistic, căci ea izvorăște din permanenta grijă a lui Dumnezeu pentru mântuirea generațiilor ce n-au participat, precum Apostolii, direct la Jertfa de pe Cruce. De altfel, chiar Apostolii au fructificat Crucea în chip euharistic, căci Trupul și Sângele lui Hristos li s-a dat și lor, ca și nouă, *"spre iertarea păcatelor și viața de veci"*, sub forma elementelor euharistice (Matei 26, 28). Căci numai euharistic poate cineva să beneficieze soteriologic de Jertfa Domnului Hristos, ca la momentul Cinei celei de Taină.

De aceea, iubiții mei, dacă, din tot ceea ce v-am spus până acum, ar trebui să plecăm astăzi de la sfânta biserică cu o învățătură, aceea ar fi de a căuta neconținut pe Dumnezeu, de a face din viața noastră o jertfă bineplăcută Lui, lucrare pentru care ne dăruiește viața veșnică. Aceasta este înțelegerea la scară proniatoare a Jertfei Domnului. Într-un cuvânt, tot ceea ce trebuie să facem cu statornicie pentru a avea acces la harul mântuitor al Jertfei de pe Cruce se cuprinde în porunca imprescriptibilă a Domnului Hristos: *"Căutați mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate celelalte se vor adăuga vouă"*. Amin.

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 4-a

DUPĂ RUSALII

(Romani 6, 18-23)

6, (18) Și izbăvindu-vă de păcat, v-ați făcut robi ai dreptății. (19) Omeneste vorbesc, pentru slăbiciunea trupului vostru. – Căci precum ați făcut mădularele voastre roabe necurăției și fărădelegii, spre fărădelege, tot așa să faceți acum mădularele voastre roabe dreptății, spre sfințire. (20) Căci atunci, când erați robi ai păcatului, erați liberi față de dreptate. (21) Deci, ce roadă aveți atunci? Roade de care acum vă e rușine, pentru că sfârșitul acelora este moartea. (22) Dar acum, izbăviți fiind de păcat și robi făcându-vă lui Dumnezeu, aveți roada voastră spre sfințire, iar sfârșitul, viața veșnică. (23) Pentru că plata păcatului este moartea, iar harul lui Dumnezeu, viața veșnică, în Hristos Iisus, Domnul nostru.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Și a zis Iisus sutașului: Du-te și după cum ai crezut, fie ție! Și s-a însănătoșit sluga lui în ceasul acela" (Matei 8, 13).

Iubiți credincioși!

Tematica doctrinară a duminicii a 4-a după Pogorârea Duhului Sfânt, pe care Sfânta Biserică vrea s-o evidențieze în chip deosebit, socotind că noi o ignorăm sau n-o înțelegem bine, sau chiar dacă o înțelegem, n-o punem în aplicare cum se cuvine, este eliberarea din robia păcatului și "încătușarea" noastră în robia lui Hristos.

Exemplul sutașului din Sfânta Evanghelie, care s-a citit astăzi chiar acest fapt îl evidențiază. El era un om care dădea ordine și cei de sub jurisdicția sa i se supuneau fără împotrivire. Era sutaș, sau centurion, adică conducătorul a o sută de soldați. Fiecare din aceștia împlinea, la ordinele sale, o anume misiune. Chiar el spune, la un moment dat, că dispozițiile sale sunt îndeplinite întocmai. Nu-

mai că într-o anume împrejurare puterea sa lumească n-a mai avut nici o tărie. Și bietul om a simțit această limită a puterii sale atunci când i s-a îmbolnăvit un slujitor foarte apropiat sufletului său. Auzind, deci, că Domnul Iisus Hristos este în apropierea localității Capernaum unde el se găsea încartiruit, s-a dus personal la Dânsul, rugându-L să-i vindece sluga. Iar Domnul i-a promis că va veni și îl va vindeca. Acum urmează ceea ce voiam să evidențiez, și anume că acest sutaș, care dădea porunci altora și nimeni nu I se împotriva, de data aceasta înțelege că în fața sa se află Cineva mult mai mare, incomparabil mai puternic decât el, Care poate să poruncească nu numai peste o sută de persoane, ci chiar peste toți oamenii din lume, poate să dea ordine chiar și stihilor, chiar și bolilor. Având această convingere, Îi spune: Doamne, eu știu cât sunt de păcătos; de aceea n-am să Te rog să vii la mine, nu pentru că n-aș vrea să Te primesc, nu pentru că n-aș simți o mare cinste venind Tu în casa mea, ci pentru că mă simt păcătos și cu adevărat *"nu sunt vrednic să intri sub acoperișul casei mele"*. De aceea, Te rog poruncește numai un cuvânt și sluga mea se va însănătoși. Domnul a lăudat poziția de principiu a acestui păgân, zicând că nici în Israel n-a aflat atâta credință. *"Și a zis Iisus sutașului: Du-te și după cum ai crezut, fie ție! Și s-a tămăduit sluga lui în ceasul acela"* (Matei 8, 5-10, 13). Așadar, sutașul, simțind Cine este în fața lui, s-a supus de bună voie Celui care poate să dea poruncă tuturor oamenilor la un loc și fiecăruia în parte. Iar supunerea aceasta a fost socotită de Domnul Hristos ca o mare și binecuvântată credință a acestui păgân, pentru credința căruia i-a și vindecat sluga.

De aceea, vedeți de ce Biserica astăzi, corelând pericopa Sfintei Evanghelii cu cea a Apostolului, vrea să ne pună la inimă gândul eliberării de sub stăpânirea înjositoare și povara grea a păcatului cu puterea imperativă a lui Iisus Hristos. O dată lansată porunca eliberării noastre, dorința firească este chiar să devenim liberi. Dar nu ne putem bucura de libertate dacă nu ne încredințăm viața de bună voie Celui ce ne-a eliberat: lui Iisus Hristos Dumnezeu. Lui ne facem slujitori și robi, pentru că simțim că această robie este purtătoare de mari daruri spirituale. Este benefică pentru însăși ocro-

tirea noastră în lumea aceasta, pentru că Iisus Hristos ne devine Domn, adică Stăpân, în care calitate ne ia sub protejirea Sa; dar este benefică mai ales pentru lumea cealaltă, pentru că Iisus Hristos, fiind Fiul lui Dumnezeu, ne ia cu El în Împărăția Tatălui Său, ocrotindu-ne cu dumnezeiasca Sa stăpânire. Acum prinde contur înțelegător ecfonisul liturgic: "Ca sub stăpânirea Ta totdeauna fiind păziți, Ție slavă să înălțăm: Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor".

În acest sens, Sfântul Apostol Pavel, în Epistola către Romani, aduce mulțumiri lui Dumnezeu pentru creștinii din Roma, dar și pentru toți creștinii din toate timpurile și din toate locurile, zicând: "*Îi mulțumesc lui Dumnezeu că, deși erați robi ai păcatului, v-ați supus din toată inima dreptarului învățaturii căreia ați fost încredințați*" (6, 17). Desprindem din cuvântul Sfântului Apostol Pavel două atitudini de viață. O atitudine de robie dezordonată și dezonorantă în păcate și patimi, căci robia este o stare de dezordine sufletească, și o atitudine demnă de eliberare, ce dă sens valoric Jertfei lui Hristos. Prin aceasta am fost scoși de sub robia păcatului și am intrat în ordine, în rânduiala credinței, întrucât "*ne-am supus din toată inima dreptarului, canonului, învățaturii*" (Rom. 6, 17) lui Hristos, cea care acționează în viața noastră după rânduilei dumnezeiești bine stabilite. Așadar, odată ajunși aici, trebuie neapărat să ne supunem Domnului nostru, ca să nu intre din nou dezordinea în viața noastră.

Iubiții mei, ce s-a întâmplat cu noi, poporul român, după 1989? Ne-am eliberat dintr-o robie, dar nu ne-am mai încredințat Cuiva care să pună ordine în viața noastră. Am rămas în dezordinea unei libertăți rău înțelese. De aceea, aceasta nici nu se cheamă libertate adevărată. Am scăpat de o stăpânire cruntă, i-am rupt zăgazurile, dar am rămas fără țintă. Am rămas fără Conducător. Căci, ceea ce ar fi trebuit să urmeze cu necesitate în viața poporului român ar fi fost supunerea sub jugul lui Hristos, care jug, zice Mântuitorul Hristos, dacă-l duci cu demnitatea omului liber este ușor de purtat, iar sarcina lui este dragă celui care o poartă, precum Se și exprimă: "*Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni pe voi. Luați jugul Meu asupra voastră și vă învățați de la Mine, că*

sunt blând și smerit cu inima și veți afla odihnă sufletelor voastre. Căci jugul Meu este bun și povara Mea este ușoară" (Matei 11, 28-30). Numai că noi am rămas neancorați. Fiind în această situație, "*stăpânitorul puterii văzduhului, duhul care lucrează acum în fiii neascultători*" (Efeseni 2, 3) ne-a luat în primire, ne-a răvășit și ne-a adus din nou la starea de robie, ne-a dezonorat, deși în mintea noastră, neluminată de lumina lui Hristos, socoteam că suntem liberi. Dar, de fapt, poporul acesta nu mai este liber. Pentru că de vreme ce fiii săi își îngăduie toate păcatele de pe fața pământului, etalându-le ca și când ar fi niște bravuri ale vieții libere și săvârșesc pe față, fără rușine, fapte pe care odinioară nici nu îndrăzneau să le gândească măcar, atunci se înțelege că acest popor a căzut din nou în robie, dar, din nefericire, nu a lui Hristos. Am devenit din nou robi păcatului, deși pretindem că suntem liberi.

Iubiții mei, singura libertate adevărată este aceea când te faci de bună voie robul lui Hristos. Par două noțiuni contradictorii: libertatea și robia, și totuși în înțelesul credinței noastre, pe care Sfântul Apostol Pavel o numește "*regula învățaturii*", supunerea față de Hristos lucrează nu robie, ci libertate. Să-l auzim spre încredințare pe Domnul nostru Iisus Hristos: "*De veți rămâne în cuvântul Meu, sunteți cu adevărat ucenicii Mei; și veți cunoaște adevărul, iar adevărul vă va face liberi (...). Deci, dacă Fiul vă va face liberi, liberi veți fi într-adevăr*" (Ioan 8, 31-32. 36). Supunerea de bună voie față de învățătura lui Hristos este o robie de bunăvoie asumată care îți dă simțământul deplin că ești liber cu adevărat. Libertatea aceasta, ce se desfășoară după reguli anumite, dă sens statutului nostru de oameni ai spiritului. Liberi spre mântuire. Căci libertatea nu este să faci tot ce vrei, ci tot ce trebuie. "*Toate-mi sunt îngăduite, dar nu toate îmi sunt de folos. Toate-mi sunt îngăduite, dar nu toate zidesc*" (1 Corinteni 10, 23), ne învață cu precauție Sfântul Pavel.

Nu oricum ne supunem lui Hristos, ci după o anumită regulă, după un anumit canon ce firesc se impune vieții noastre, dându-ne statut de oameni ordonați în cele ale trupului și eficienți în cele ale sufletului. Numai astfel avem încredințarea că slujim pe "*Dumnezeul rânduiei și al păcii*" (1 Cor. 14, 33). Un om care și-a supus

grumazul sub dulcele jug al lui Hristos este un creștin care-și pune în rânduială viața, *"supunându-se din toată inima dreptarului învățaturii căreia i-a fost încredințat"* (v. 17). Iată motivul pentru care, *"izbăvindu-ne de păcat, ne-am făcut robi ai dreptății"* (v. 18). Desigur, acesta este un fel omenesc de a vorbi, pentru că *"robia spre dreptate"* este de fapt adevărata libertate. Mai departe Sfântul Pavel, făcând o paralelă între statutul omului vechi, rob al păcatului, și statutul omului nou, rob al dreptății, explică în ce constă această nouă robie, care nu mai duce, precum cea veche, la *"fărădelege"*, ci la *"sfîțire"*. Să-l auzim: *"Căci precum ați făcut mădularele voastre odinioară roabe necurăției și fărădelegii, spre fărădelege – și când zicem fărădelege, iar ne gândim la dezordine sufletească, fiindcă unde este lege este rânduială – tot așa acum, când v-ați supus din toată inima regulii învățaturii căreia ați fost încredințați, să faceți acum mădularele voastre roabe dreptății, spre sfîțire"* (v. 19).

Doi poli, două atitudini de viață complet opuse. Odinioară, când trăiam în fărădelege, făcusem trupurile noastre roabe murdăriei păcatului, iar acum, când am ales jugul lui Hristos, facem ca aceleași mădulare ale trupurilor noastre să se supună *"dreptății"*, adică învățaturii lui Hristos, spre *"sfîțire"*. Iată unde duc cele două robii: o primă robie duce spre fărădelege. Aceasta se traduce în viața noastră ca fiind o stare fără Hristos, fără nădejde de mântuire, fără țință, fără obiect al viețuirii noastre pe pământ. A doua duce la *"sfîțire"*. După ce, în chip conștient, ne-am supus *"regulii credinței"*, devenind simultan *"robi ai dreptății spre sfîțire"*, înseamnă că viața noastră a căpătat o redimensionare pe structura valorilor spirituale, care nu numai că nu ne înjosesc, nu numai că nu ne murdăresc, nu numai că nu ne zdrobesc, precum robia cea dintâi, ci ne înalță. Pentru că sfîțenia înseamnă purificare și înălțare spre sursa dumnezeiască a sfîțeniei, care este Iisus Hristos.

Iată paralele ireconciliabile între viața cea în păcat și viața cea întru dreptate, între existența de sub jugul păcatului și viața superioară, aceea de sub jugul lui Hristos. Valoarea vieții noastre prinde o asemenea redimensionare, încât omul, supus de bună voie lui Hristos, este cuprins încă de pe pământ de sfîțenie. Proba indubitabilă în această privință ne-o evidențiază concret moaștele Sfin-

ților în care a pătruns atât de profund sfîțenia, încât nu mai sunt supuse legii descompunerii materiei; în plus ele emană un miros foarte plăcut, de bună mireasmă.

Condiția esențială pentru a te îndrepta și sfîți este ca de bună voie să te supui lui Hristos, să-l ascuți ordinele și să-l împlinești poruncile. El este Comandantul tău, este Stăpânul tău, Căruia ai decis să I te supui de bună voie. Dar, de data aceasta, supunerea este spre folosul tău, pentru că toate poruncile pe care ți le dă Hristos sunt spre binele tău, nu împotriva ta, ca în vechea robie. Când erai rob păcatului, toate poruncile pe care le primeai erau în defavoarea ta. Cu cât ascultai mai mult de porunca celui care te supusese, adică de diavolul, cu atât te robea mai tare și te disprețuia mai mult, iar tu cu atât mai grav te dezorganizai trupest și sufletește, devenind un om al neorânduiei, încât, dacă n-ai fi hotărât să intri sub ascultarea lui Hristos, niciodată n-ai fi putut să te ridici din această stare nenorocită. Atunci te găseai *"rob al păcatului și liber față de dreptate"* (v. 20), citește: disprețuitor al dreptății divine. Acum robia spre dreptate și sfîțenie înseamnă înălțare sufletească, înseamnă înnobilare.

Porunca lui Hristos este o poruncă de viață. El nu dă porunci spre moarte, ci spre viață. De aceea ele sunt în folosul tău. Niciuna din poruncile pe care le aflăm în Sfânta Scriptură sau pe care le instituie Biserica nu sunt în folosul lui Dumnezeu. Dumnezeu n-are nevoie de o îmbogățire din partea noastră. Deși, vă aduceți aminte că o dată v-am spus că Dumnezeu a simțit nevoia să se îmbogățească cu ceva de la noi, cu trupul nostru. Nu-l avea. De aceea L-a trimis pe Fiul Său în lume să ia trupul nostru. I-am făcut și noi Fiul lui Dumnezeu în dar ce e mai rău în noi: trupul. Fiindcă trupul este suportul păcatului. Pe el se sprijină toate uneltirile celui rău. Tocmai pe acesta Și l-a asumat Hristos, ca tot ce este mai degradat în existența noastră să se curețe, să se înalțe, să se înobileze, să se sfîțească. Iisus Hristos S-a întrupat pentru a ne ajuta să facem din trupurile noastre locașuri ale sfîțeniei, încât această așa-zisă îmbogățire a lui Dumnezeu cu trupul nostru este tot numai și nu mai spre folosul izbăvirii noastre din robia păcatului și a morții.

Iubiții mei, pentru a ne face să înțelegem în ce constă robia cea spre moarte și robia cea spre libertate, Sfântul Pavel spune în Apostolul de astăzi – și am să vă rog să fiți atenți la sens: *"Atunci când erați robi ai păcatului, erați liberi față de dreptate"* (v. 20). Un fel de a zice *"liberi"*, căci, de fapt, atitudinea aceasta însemna ocolirea batjocoritoare a dreptății lui Dumnezeu, ce antrena după sine desconsiderarea dreptății dumnezeiești. *"Ce roade aveți atunci?"* (v. 21), întreabă dojenitor Apostolul neamurilor. Ce fel de *"libertate"* putea să fie aceea? Ce fel de roade dădea acea libertate? Roade otrăvitoare. *"Roade de care acum vă e rușine; pentru că sfârșitul acelora este moartea"* (v. 21). Acum, când ești prins de Hristos, îți e rușine să te mai gândești la ce erai așa-zicând *"liber"* să săvârșești ieri, când erai sub sclavia păcatului. Dacă îți este rușine cu adevărat de ceea ce ai făcut și simți nevoia să te robești lui Dumnezeu, înseamnă că vrei să rămâi constant în această sfântă și binecuvântată robie aducătoare de mântuire. În fond, aceasta este problema esențială a vieții noastre. Fiind zdrobiți de starea de decădere morală în care eram și gândindu-ne că este de folos să lepădăm jugul acesta și să ne declarăm conștient robii lui Hristos, prin această hotărâre am elaborat planul eliberării noastre. În fața conștiinței, acest demers dă sens ieșirii din mocirla păcatului și integrării sub stăpânirea lui Hristos, ceea ce înseamnă înălțare, înnobilare spirituală. Cu adevărat, omul care iese din robia păcatului face acest experiment. Căci, dându-și seama de teribila greutate ce apăsă asupra lui, dorește să iasă din noroi și să se spele de mâlul păcatului, acoperindu-se și de un pregnant sentiment de rușinare pentru ceea ce era ieri. Vreme ce n-ar voi să se mai întoarcă.

Ar mai fi o problemă de conștiință, pe care numai o bănuiești citind textul paulin, și anume aceea că dacă te întorci din nou la păcat, ceea ce, s-o spunem cinstit, se întâmplă deseori, se pune întrebarea dacă, de data aceasta, îți mai este rușine și silă de tine. Dacă te mai poți suporta. Căci, într-adevăr, întorcându-te mereu la păcat începe să ți se tocească considerația critică față de păcat și-l accepți mai cu ușurință decât atunci când ai simțit pentru prima dată greutatea lui. Începi să te acomodezi cu el și chiar să-l justifici. Asta înseamnă că începi să culcușezi păcatul din nou în viața ta.

Iar el atât așteaptă: să-i dai un mic pas. Să-i permiți cea mai mică incuviințare și imediat pune stăpânire pe tine.

De aceea, iubiților, nu trebuie să facem în nici un fel pact cu păcatul. Și mai ales conștiința vinei trebuie să lucreze cu discernământul necesar. Odată eliberat de constrângerea conștiinței, urmează să-ți impui să-L ascuți pe Hristos, Care îți dă porunci spre binele tău, spre vindecarea ta, așa cum a dat poruncă bolii să se depărteze de la sluga sutașului, pentru ca acesta să devină iarăși sănătos. Toate poruncile date nouă de Hristos și împlinite de noi cu responsabilitate sunt atât spre slăvirea lui Dumnezeu, cât și spre vindecarea noastră trupească și sufletească.

Cele două poziții antagonice: robia păcatului și robia dreptății sunt ireconciliabile în Hristos, fiindcă nu mai poți împăca virtutea cu păcatul, după cum nu poți amesteca întunericul cu lumina, pe Hristos cu Veliar (2 Corint. 6, 14-15). Sunt realități care se resping ființial și orice încercare de a le împăca înseamnă în fapt un mare dispreț la adresa lui Dumnezeu, pe Care atitudinea duplicitară a omului neîntărit în Hristos vrea să-L coboare la o nefirească cohabitare cu diavolul. Dar cunoaștem cuvântul Scripturii care afirmă răspicat că o asemenea reconciliere nu există, întrucât *"pentru aceasta S-a arătat (în lume) Fiul lui Dumnezeu, ca să strice lucrările diavolului"* (1 Ioan 3; 8), nu ca să facă pact cu el. Dacă vrei să riști un amestec cu păcatul, ceea ce este o atitudine foarte cumplită pentru un creștin, vei vedea că prăbușirea ta va fi și mai mare și mai grea, iar întoarcerea din păcat și mai anevoioasă. Prima dată când ai ieșit din păcat ai pornit de la constatarea îngrijorătoare că-ți era rușine de tine, nu te mai suportai. De aceea revenirea la păcat e cu mai mare risc.

Acum, obișnuindu-te cu păcatul, e posibil să-ți îngădui următoarea obrăznicie: M-am îmbrăcat cu Hristos, așa că dacă-mi murdăresc iarăși hainele mi le spală Hristos din nou, pentru că am înțeles că Hristos este neconținut în stare de Jertfă pentru mine. Adică, omule, Îl pui pe Hristos să-ți spele mereu și mereu necurățiile tale fără să ai sentimentul rușinii și, de ce nu, al batjocoririi lui Hristos. Doar știi că *"Dumnezeu nu se lasă batjocorit; căci ce va semăna omul, aceea va și secera"* (Galateni 6, 7). Dorești tu să-L pui pe

Hristos în situația înjositoare pe care tu însuși n-ai suportat-o, aceea, de pildă, de a spăla hainele unui bețiv care vine mereu plin de murdărie și-ți pretinde ca de fiecare dată tu să-l cureți? Recunoaște că n-ai suporta, socotind pretenția lui o adevărată obraznicie. Tu însă îl pui pe Hristos să-ți spele mereu haina cea spurcată de păcat. Ia gândește-te bine asupra stării tale de decădere! Ia realizează care este legătura pe care vrei s-o ai cu Hristos? Cine e Hristos? Domnul și Stăpânul vieții tale. Tocmai pe Domnul și Stăpânul vieții tale, în chip conștient, îl pui ca mereu să te curețe? Să știi că o și face! Domnul Hristos o face pentru că – ai înțeles bine – este în Jertfă neconținută pentru tine. Dar conștiința ta de om eliberat prin Jertfa lui Hristos nu trebuie să te mustre cumplit că gândești și acționezi așa? Trebuie să realizezi cu adevărat înălțimea la care te-a chemat Hristos și sfințenia locului pe care l-ai primit atunci când ai intrat sub jugul Lui. Dacă n-o faci, atunci conștientizează măcar faptul că Iisus Hristos pe Care tu îl desconsideri, punându-L mereu să Se jertfească pentru tine, este și Drepul Judecător, Care "va veni să judece vii și morții", deci și pe tine.

Iată motive foarte serioase, foarte puternice, pentru care trebuie să ne arătăm "supuși din toată inima dreptarului învățaturii căreia am fost încredințați" (v. 17). Noi am fost încredințați lui Hristos prin Sfântul Botez, ne-am purificat prin Sfintele Taine și prin tot ceea ce lucrează Biserica pentru noi. Am fost dăruiti lui Hristos curați, demni și sfinți. Să ne menținem la această cotă, fiindcă orice cădere este nu numai o întoarcere la robia cea de moarte, ci este și o desconsiderare aruncată asupra tuturor acelor care au dat pentru tine mărturie. Pentru că a ajunge la Dumnezeu înseamnă a primi mărturie din partea tuturor. Iată cum se exprimă Mântuitorul Iisus Hristos în această privință: "Cine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, voi mărturisi și Eu pentru el înaintea Tatălui" (Matei 10, 32). Prelungind cuvintele Mântuitorului Hristos, putem zice: Cine va mărturisi pentru un frate al său înaintea lui Hristos și Hristos va mărturisi pentru el înaintea Tatălui. De aceea mântuirea noastră este în comuniune cu toți laolaltă. Dăm mărturie unii pentru ceilalți, ca toți să ne mântuim. Tu primești mărturia semenilor, a Bisericii, a lui Hristos înaintea Tatălui. Iar după aceea poți să-ți

mai îngădui să te întorci, desconsiderând "atâta nor de mărturii?". N-ar fi mai cuviincios "să lepădăm orice povară și păcatul ce grabnic ne împresoară și să alergăm cu stăruință în lupta care ne stă înaintea, cu ochii ațintiți asupra lui Iisus, Începătorul și Plinitorul credinței" (Evrei 12, 1-2), "căreia am fost încredințați?" Să nu desconsiderăm punând în derizoriu lucrarea tuturor elementelor divine și umane care au contribuit la construirea vieții noastre sufletești. Realizăm oare, atunci când ne întoarcem la păcat, disprețul față de toată îndurarea lui Dumnezeu, față de toată bunătatea Sa, arătată prin Jertfa lui Hristos, față de toată rugăciunea Bisericii, de toată lucrarea harului și a semenilor?

De aceea, ne îndeamnă Sfântul Apostol Pavel, să ne izbăvim de păcat "și să ne facem robii lui Dumnezeu, ca să avem roadă spre sfințire, iar ținta viața veșnică" (Romani 6, 22). Acesta este întreg procesul de construire a vieții sufletești. Te eliberezi prin Jertfa lui Hristos și te încredințezi Bisericii. Biserica te împlinește haric și te dăruiește lui Hristos. Hristos te încredințează Tatălui ca să primești viața veșnică, ca să devii fiul lui Dumnezeu. Dacă ai înțeles bine – și trebuie să înțelegi bine – câtă lucrare s-a făcut pentru tine, până când și Dumnezeu Tatăl L-a trimis pe Fiul Său să Se jertfească pentru tine, atunci nu mai ignora faptul că fiind acolo nu trebuie să mai cobori. Poți s-o faci! Dar disprețuiești și disprețul se traduce în judecata dreaptă a lui Dumnezeu. Pentru că "plata păcatului este moartea" (v. 23). Așadar, dacă te întorci și din nou păcătuiești, află că plata păcatului este moartea. Nu lua în derâdere această noțiune. Mori! Nu cu trupul. Cu trupul oricum mori. Mori veșnic, ceea ce este groaznic. O veșnicie fără Hristos. Iată care este plata neascultării și a erodării grijii pe care o avem față de Dumnezeu, față de credința și de Legea noastră, întru care am fost încredințați. Deci, dacă plata păcatului este moartea pentru cel care rupe din nou legătura cu Hristos, "harul lui Dumnezeu", pe care-l primește cel care rămâne statornic în credință, și îl face lucrător în folosul său și în folosul mântuitor al celorlalți, este "viața veșnică în Hristos Iisus, Domnul nostru" (v. 23). Amin.

**PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 5-a
DUPĂ RUSALII
(Romani 10, 1-10)**

10, (1) Fraților, bunăvoința inimii mele și rugăciunea mea către Dumnezeu, pentru Israel, este spre mântuire. (2) Căci le mărturisesc că au râvnă pentru Dumnezeu, dar sunt fără cunoștință. (3) Deoarece, necunoscând dreptatea lui Dumnezeu și căutând să statornicească dreptatea lor, nu s-au supus dreptății lui Dumnezeu. (4) Căci sfârșitul (ținta) Legii este Hristos, spre dreptate, tot celui ce crede. (5) Căci Moise scrie despre dreptatea care vine din Lege, că: "omul care o va îndeplini, va trăi prin ea". (6) Iar dreptatea din credință grăiește așa: "Să nu zici în inima ta: Cine se va sui la cer?", ca adică să coboare pe Hristos! (7) Sau: "Cine se va coborî întru adânc?", ca să ridice pe Hristos din morți! (8) Dar ce zice Scriptura?: "Aproape este de tine cuvântul, în gura ta și în inima ta", – adică cuvântul credinței pe care-l propovăduim. (9) Că de vei mărturisi cu gura ta că Iisus este Domnul și vei crede în inima ta că Dumnezeu L-a înviat pe El din morți, te vei mântui. (10) Căci cu inima se crede spre dreptate, iar cu gura se mărturisește spre mântuire.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Căci ținta Legii este Hristos, spre îndreptarea a tot celui ce crede" (Romani 10, 4).

Iubiți credincioși!

Mărturisesc că pericopa Apostolului de astăzi îmi crează dificultăți întru a-i transpune conținutul la viața creștină de zi cu zi. Aceasta pentru că Sfântul Apostol Pavel vorbește, în partea centrală a Epistolei către Romani, despre transferul făgăduințelor mesianice către popoarele păgâne, care se încreștinau prin predica sa, întrucât Israel n-a vrut să-L recunoască pe Iisus drept Mesia Cel prezis de prooroci, deci, drept Hristos. Hristos, după cum știți, este traducerea greacă a cuvântului ebraic Mesia, care înseamnă "Unsul

lui Dumnezeu", ceea ce în limbajul biblic al Vechiului Testament este Același Persoană cu Fiul lui Dumnezeu Întrupat.

Spre încredințare vă dăm un singur text din proorocul Isaia, care, pentru multe precizări pe care le-a făcut cu referire la Mesia, ce s-au împlinit întocmai în Persoana divino-umană a Domnului nostru Iisus Hristos, a fost numit pe bună dreptate "Evanghelistul Vechiului Testament". Să-l auzim și să corelăm spuselor lui cu Persoana lui Hristos-Mesia: *"Căci Prunc s-a născut nouă, un Fiu S-a dat nouă, a Cărui stăpânire este pe umărul Lui; și se cheamă numele Lui: Înger de mare sfat, Sfetnic minunat, Dumnezeu tare, biruitor, Domn al păcii, Părinte al veacului ce va să fie. Și mare va fi stăpânirea, și pacea Lui nu va avea hotar"* (Isaia 9, 5-6). Textul acesta este unul din zecile de mărturii ale Scripturii Vechi despre Mesia, care s-au adevărat fără știrbire în Domnul Iisus Hristos. Și cu toate acestea Israel nu L-a primit pe Iisus drept Hristos, calitate pe care nu L-o recunoaște nici astăzi, fiind încă în așteptarea unui Mesia. Acel Mesia va veni totuși, dar tot în Persoana Domnului Iisus Hristos. El Se va întoarce la sfârșitul lumii "să judece vii și morții, a Cărui Împărăție nu va avea sfârșit". *"El vine cu norii și orice ochi Îl Va vedea și-L vor vedea și cei ce L-au împuns și se vor jeli din pricina Lui"* (Apoc. 1, 7).

Sfântul Apostol Pavel, convertitul de pe drumul Damascului, cunoștea toate acestea, așa încât se afla într-o dilemă extraordinară. El era evreu ca și Mântuitorul nostru. Și totuși poporul acesta nu-L recunoscuse pe Iisus drept Hristos-Mesia. El știe că Israel greșese, dar afectiv nu poate să-și repudieze neamul. De aceea, vă rog să citiți în rândurile următoare tot zbuciumul sufletească al Apostolului, care, adresându-se creștinilor, zice: *"Fraților, bunăvoința inimii mele și rugăciunea mea către Dumnezeu pentru Israel este ca să se mântuiască"* (Romani 10, 1). Iar la începutul cap. 9, dând curs aceleiași zbateri sufletești, între neamul lui și între Iisus Hristos Mântuitorul tuturor neamurilor, El mărturisește astfel: *"Spun adevărul în Hristos și nu mint, martor fiindu-mi conștiința mea în Duhul Sfânt, că mare îmi este întristarea și necurmată durerea inimii mele. Căci aș fi dorit să fiu eu însumi anatema de la Hristos pentru frații mei, cei de un neam cu mine, după trup"* (9, 1-3). Dar,

când este vorba să alegi între oameni și Dumnezeu, chiar dacă te doare sufletul, chiar dacă ți se rupe inima, Îl alegi pe Dumnezeu.

Sfântul Apostol Pavel nu putea să nu-L aleagă pe Iisus Hristos. El, care fusese mare prigonitor al lui Hristos și al Bisericii Sale, mergând să-i prindă și să-i ucidă pe creștini, arătându-I-Se Iisus Hristos pe drumul Damascului, în amiaza zilei, I-a auzit glasul muștrându-L: *"Saule, Saule, de ce Mă prigonești? Și el a întrebat: Cine ești, Doamne? Și Domnul a zis: Eu sunt Iisus, pe Care tu Îl prigonești. Greu îți este să lovești cu piciorul în țepușă"* (Fapte 9, 4-5). După ce Saul își dă seama că Iisus pe Care el Îl căuta, socotindu-L mort, "a înviat și stă de-a dreapta Tatălui și va veni să judece vii și morții", și înțelege că El este "Dumnezeu Adevărat din Dumnezeu Adevărat", din momentul acela îl atenționează Domnul Iisus Hristos Cel Preaslăvit că *"greu îți este să lovești cu piciorul în țepușă"*. Adică greu îi va fi să se mai împotrivescă adevărilor dumnezeiești, așa cum greu îi este cuiva să-și împingă piciorul într-o țepușă ascuțită în mod voit. Greu! Sigur, nu imposibil, dar greu! Dureros!

Adevărul indubitabil, de care s-a convins atunci Saul, a fost că Iisus Hristos este Mântuitorul tuturor neamurilor. Evreii credeau și cred și astăzi că Mesia este numai al lor. Că atunci când va veni va reinstaura regatul davidic și nu numai că îl va revitaliza, ci îl va extinde asupra tuturor popoarelor. Ideea nu este greșită în sine, dar nu realizabilă din punct de vedere politic sau economic, așa cum o văd până astăzi evreii. Iisus Hristos-Mesia, ca să-și extindă Împărăția peste toate popoarele, trebuia să se arate ca un adevărat Împărat. În fața lui Pilat, când acela L-a întrebat dacă El este Împărat, Iisus Hristos a afirmat: *"Eu sunt Împărat. Eu pentru aceasta M-am născut și pentru aceasta am venit în lume ca să dau mărturie pentru acest adevăr. Dar Împărăția Mea nu este din lumea aceasta"* (Ioan 18, 37. 36). Nu-i pe calapodul lumii acesteia. E cu totul altceva. Împărăția Sa sparge tiparele viziunii politice, fiind o Împărăție peste veacuri, peste domnii, peste milenii, o Împărăție a lui Dumnezeu, pentru că El, Domnul nostru Iisus Hristos, este Dumnezeu Întrupat.

De aceea, când este vorba să se evalueze istoria după realitatea Întrupării Fiului lui Dumnezeu, Apostolul Pavel, care se trăgea din israeliți și pe care îi iubea, ca fiind neamul său și chiar îi înțelegea, pentru că și el fusese împotrivor ca ei, se ruga să le lumineze Dumnezeu mintea, ca și ei să înțeleagă adevărarile mântuitoare și să se îndrepte cu smerenie către Hristos Iisus, acceptându-I mesianitatea și dumnezeirea. În acest sens își înalță rugăciunea cu mahnire în suflet înaintea lui Dumnezeu pentru mântuirea lui Israel, *"mărturisind că au râvnă pentru Dumnezeu, dar n-au pricepere"* (Romani 10, 2).

Dreaptă este constatarea Apostolului Pavel, căci și astăzi îi vedem cum se adună la "zidul plângerii" și se tânguiesc acolo cu zbatere în rugăciunea lor sinceră, ceea ce înseamnă că "au râvnă către Dumnezeu dar – atenție – n-au pricepere". Adică nu vor să înțeleagă mersul istoriei mântuirii, împotrivindu-se fățiș planului din veșnicie al lui Dumnezeu de a mântui lumea prin Fiul Său Întrupat.

Până aici lucrurile se raportează direct la situația lui Israel. De aceea am zis că-mi este greu să transpun această învățătură la noi, cei de astăzi. Și totuși, găsim puncte de contact, pentru că Scriptura este valabilă pentru toate veacurile și pentru toate popoarele. Și despre noi se poate zice că avem "râvnă", dar n-avem totdeauna "pricepere". Râvnă. Râvnă către Dumnezeu. De multe ori pornim către Bunul Dumnezeu cu rugăciuni, dar nu știm cum să ne rugăm și ce anume să cerem în rugăciune pentru ca ea să fie bine primită. Dacă vrei "pricepere", pe aceasta dacă o ceri ți-o dă Iisus Hristos Mântuitorul, la Care, după ce o dobândești, cuviincios este să nu vii doar din când în când, numai când te arde nevoia, ci să vii mereu și să-L cauți neconținut. Ca la școală. Dacă-I pricepi învățătura, dacă o iubești, dacă ai cunoștințe bune întru cele ale credinței, atunci vei ști spre ce să-ți canalizezi "râvna". De multe ori auzi pe câte cineva evidențiindu-și credința, fără însă ca aceasta să aibă legătură directă cu învățătura Domnului Hristos. Poate să fie așa, poate că are oarecare râvnă, dar n-are pricepere. Credința îi este haotică, neprecizată în componentele ei de didactică divină. Este doar un sentiment ascuns, pe care acel om și-l reprimă când nu mai are nevoie de Dumnezeu. De cele mai multe ori o asemenea credință rămâne

în subconștient, sau de-a dreptul nelucrătoare. Nu este luminată de Hristos, pentru că în mintea lui Iisus Hristos este doar o oarecare ființă pe lângă Dumnezeu. Este o credință necatehizată, un amalgam, în care elemente eterogene, precum cele folclorice sau superstițioase, se întrepătrund cu cele autentice religioase.

Dar dacă intri în legătură cu Domnul Hristos, Dumnezeu Cel Întrupat, și dacă lumina învățaturii Sale te pătrunde analitic, atunci credința prinde contur și devine înțelepțește așezată în mintea ta. Însă când Îl evoci pe Hristos doar din când în când, înseamnă că nu-L cauți decât pentru că ești izbit de necaz, dar nu înțelegi mare lucru din problematica religioasă, aceasta rămânându-ți un domeniu prea vag conturat. Poate chiar că nici rugăciunea nu ți se împlinește. Atunci, fără râvnă fiind, ai motiv să te pornești împotriva lui Hristos, găsind tot felul de motivații subiective pentru ca pe viitor nici bruma de credință pe care o ai să n-o mai pui în acțiune. Și aceasta fiindcă n-ai *"pricepere"*, nu e rânduială în viața ta. Când viața ta e rânduită creștinește, atunci rugăciunea ta are sens și împlinirea ei nu cunoaște refuz din partea lui Dumnezeu. În această privință iată porunca Mântuitorului Hristos: *"Când vă rugați, nu spuneți multe ca păgânii, care cred că în multa lor vorbărie vor fi ascultați. Nu vă asemenați lor, că știe Tatăl vostru de cele ce aveți trebuință, mai înainte ca să cereți voi de la El"* (Matei 6, 7-8). Dumnezeu Tatăl îți cunoaște gândurile cele cu pricepere și bună rânduială așezate și-ți iese în întâmpinare ca un Adevărat Părinte, dăruindu-ți exact ce ai nevoie. Primordial în această direcție este, după cuvântul Domnului Hristos, căutarea Împărăției lui Dumnezeu, iar toate celelalte ale vieții le primim de la Tatăl ca o binemeritată răsplată pentru priceperea cu care ne-am rânduit viața pământească prin prisma vieții veșnice (Matei 6, 33).

Când intri în rânduiala cea mântuitoare, și – după cuvântul Sfintei Scripturi – te faci *"casnic al lui Dumnezeu"* (Efeseni 2, 19), atunci Dumnezeu știe de ce ai tu nevoie, precum știe un tată de trebuințele îndreptățite ale fiului său. Dar când bate la ușa ta un străin cerându-ți mult peste ceea ce crezi tu că i-ar trebui lui de moment, atunci începi să-l suspectezi de înșelăciune și greu te hotărăști să-i îplinești dorința, pentru că nu-l cunoști. Dar când îl cu-

noști bine, atunci nu-ți mai este străin, ci apropiat, socotindu-l ca pe unul de-al tău. Așa și în privința lui Dumnezeu. Dacă vii neconținut în casa Lui și intri în legătură cu Iisus Hristos, cunoscându-l și împlinindu-l poruncile, atunci ești unul de-al Său și te cunoaște. Sigur, comparația suferă o necesară ajustare, pentru că Dumnezeu cunoaște tot. Îl cunoaște și pe cel îndepărtat de El și pe cel apropiat, pentru că este Atotștiutor. Adevărul este că și pe tine Dumnezeu vrea să te vadă că te apropii de El ca să-L cunoști. Iar cunoașterea lui Dumnezeu înseamnă însăși viața veșnică (Ioan 17, 3). Deci, în măsura în care tu te interesezi cu puterile tale omenești de lucrarea propriei tale mântuirii, în măsură dumnezeiască ești ajutat să-ți îplinești dorința. Atunci Dumnezeu te recunoaște ca pe un adevărat copil al Său. Îl recunoaște și pe cel care nu se interesează de mântuire, dar pe acela nu-l ajută, pentru că el însuși nu vrea, nu dorește sprijinul, dar nici acela să nu aibă pretenție la ajutorul Său.

În privința interesului pe care trebuie să-l manifeste orice creștin cu privire la împrărierea învățaturii necesare pentru mântuire, un exemplu ne pare potrivit: acela cu prezența cuiva la școală și la învățarea lecțiilor una după alta, într-o înlanțuire logică, normală, așa încât ajuns la sfârșitul anului școlar sau la sfârșitul studiilor să aibă deja un orizont clar format asupra devenirii sale ca specialist într-un anumit domeniu. Sunt și din aceia care nu știu mai nimic și pretind că știu totul. Unul ca acesta trece în fața cunoscătorilor adevărați ca un impostor, căruia nu i se mai dă nici o atenție după ce i s-a descoperit falsitatea. Dacă în fața oamenilor lucrurile se petrec astfel, cu atât mai mult în fața lui Dumnezeu, Cunosătorul adâncurilor ființei umane, ele nu pot fi altfel. Celor fără *"priceperea"* necesară în cele ale mântuirii, dar care ar fi putut s-o aibă, însă au ignorat-o, li se va refuza pretenția nefondată de a se socoti oameni religioși și mai ales de a pretinde accesul la Împărăția lui Dumnezeu.

Cu siguranță se va contracara poziția de mai sus cu argumentul *"chemării"* lăuntrice pentru un domeniu oarecare sau pentru neabordarea lui din cauza lipsei acesteia. De pildă, aș vrea să am în mână o vioară Stradivarius și să cânt cu virtuozitate. Dar n-am talent. Faptul acesta nu-mi este imputabil. De ce mi s-ar imputa lipsa

de interes pentru cele religioase, când eu simt că "domeniul" acesta nu mă atrage? Premiza este falsă. Mai întâi că religiozitatea, purtătoarea idealului de mântuire, nu este un domeniu omenesc ca oricare altul, ci este însăși ținta ultimă a existenței omenești. Este important apoi să precizăm că Dumnezeu dă oamenilor pe pământ talanți diferiți – de unde românescul talent – ca prin diferențierile acestea să se poată ajuta și sluji unii pe alții după cuviință, după trebuință. Ar fi și neprofitabil dacă am avea toți aceleași dexterități. Să nu se uite că toate aceste specializări au în vedere un scop practic, acela al slujirii semenilor, pentru ca pe pământ să se creeze un climat propice lucrării mântuirii. De altfel, prin tot ceea ce facem semenilor noștri, cu conștiința că o facem pentru Dumnezeu, contribuim substanțial la mântuire, dacă avem și "priceperea" necesară să direcționăm spre acest scop, absolut comun tuturor oamenilor, activitatea noastră specializată. Așadar, nu se poate pune în aceeași balanță o anume specializare a mea, pe baza căreia îmi câștig "pâinea cea de toate zilele" și prin care vin în ajutorul direct al semenilor într-o anume direcție, cu mântuirea, care înseamnă înveșnicirea mea care nu poate fi un oarecare domeniu de activitate, ci însuși țelul, scopul final al existenței noastre terestre. Întru "priceperea" aceasta ne vine în ajutor Dumnezeiasca Revelație, care constată "că nu avem aici cetate stătătoare, ci o căutăm pe aceea ce va să fie" (Evrei 13, 14). De aceea, îndemnul absolut sincer este acesta: Hai să dăm dovadă de "zel" pentru a ne învăța să fim pricepuți în cele ale mântuirii! Căci Biserica tocmai această acțiune o dezvoltă: te învață, îți dă priceperea, îți dă înțelegerea asupra învățaturii Domnului Hristos, oferindu-ți și modalitatea practică ca tu personal să intri în această realitate, ca prin priceperea câștigată la școala lui Hristos să devii înțelept și să înțelegi importanța locului pe care îl ocupi în Trupul lui Hristos, care este Biserica.

Textul următor din Apostolul de astăzi nu-l vom mai raporta la evrei, ci direct la noi. Zice Sfântul Apostol Pavel "că ținta Legii este Hristos spre îndreptarea tot celui ce crede" (v. 4). Ținta. Sfântul Apostol Pavel vorbea de ținta Legii vechi, care era aceea de a duce la Hristos. Altă dată zicea că Legea cea Veche a fost ca un "pedagog" ce avea îndatorirea de a purta de mână pe copiii lui Is-

rael către Mesia (Galateni 3, 24). Pentru noi, cei de azi, înțelesul expresiei pauline de mai sus este acesta: Ținta tuturor demersurilor noastre omenești este Hristos. Dacă toate converg spre Hristos, Care este Capul Bisericii și Ținta, atunci toată viața noastră are rost, are sens, are noimă. Dacă viața nu ne-o raportăm la Hristos, atunci ne pierdem.

Vă rog să vizualizați imaginea unui triunghi. La bază suntem noi. Sus este Hristos cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, Treimea cea de o ființă și nedespărțită. Îngustarea spațiului începe de la latura de jos spre vârf, care constă în imaginea spiritualizării noastre, arată aruncarea peste bordul existenței a tot ceea ce ne împiedică să ajungem la ținta cea de sus, unde se află Hristos și mântuirea. Dacă am pleca pe verticală demersul nostru grosier ar forma o paralelă cu vârful triunghiului, așa încât, plini de toate dorințele pământului pe care n-am vrea să le lepădăm, ne-ar duce la imposibilitatea de a mai atinge ținta cea de sus. Am fi paraleli cu Hristos. Latura oblică, ce pornește de la cea orizontală, te duce cu gândul la un munte pe care vrei să-l escaladezi ca să ajungi la vârf, să atingi ținta. În cazul nostru "ținta este Hristos". De aceea, toată strădania ta este să ajungi la El. Dar știi să ajungi? Adesea urmărești la Tv. pe cei care escaladează un munte. Ai vrea să fii și tu acolo sus. Dar poți? Te pricepi să urci? Nu te pricepi! Nici temerarul alpinist nu s-a priceput de la început, dar a învățat de la alții, iar înainte de a ajunge acolo sus a cercetat terenul la fața locului. A învățat pas cu pas nu numai să ajungă la vârful dorit, ci a învățat cum să se apere de multele și nu de puține ori mortalele împrejurări ce i se ivesc, din cauza cărora, de n-ar avea "pricepere" să le depășească, ar pieri înainte de a ajunge la țintă. Le-a învățat, căci nu s-a născut nimeni învățat, precum pretind unii că au pricepere în cele ale mântuirii fără să învețe "calea, adevărul și viața" (Ioan 14, 6) de la Iisus Hristos și de la Biserica Sa.

Așa și noi, creștinii. Ca să ajungem sus, în Împărăția lui Dumnezeu, trebuie să învățăm drumul cel deschis anume pentru noi de Domnul Hristos. Vorbindu-le Apostolilor despre Înălțarea Sa la cer și despre pregătirea locurilor în "Casa Tatălui Său", Mântuitorul îi învață să-L urmeze pe calea deschisă de El, incredințat fiind că

"unde Mă duc Eu, voi știți și cunoașteți și calea. Atunci Toma I-a zis: Doamne, nu știm unde Te duci, și cum putem ști calea? Iisus i-a zis: Eu sunt Calea, Adevărul și Viața. Nimeni nu vine la Tatăl Meu decât prin Mine" (Ioan 14, 4-6). Așadar, Hristos este ținta, dar și calea. Și una și alta trebuie învățate de la Hristos cu dragostea și considerația pe care le avem pentru Înaintemergătorul nostru la Tatăl și pentru preocuparea constantă pe care o avem pentru mântuirea cea întru El.

Toate acestea pretind din partea noastră o viață bine organizată, pentru că dezorganizarea din viața noastră dă haos. De aceea, "ținta" vieții noastre, care este Hristos, nu poate fi atinsă decât de un creștin care are deprinderi bine stăpânite spiritual, întărite de "râvnă" și de elan duhovnicesc. Cum să ajungi acolo dacă n-ai încercat cu propriile tale puteri, de pildă, să vezi dacă poți să faci o rugăciune; dacă poți să te hotărăști pentru o mărturisire sinceră și completă, prin care să ai conștiința că Dumnezeu îți iartă păcatele săvârșite; dacă duminica, în loc să-ți consumi timpul cu îndeletniciri nefolositoare, poți să te rupi de acestea ca să fii prezent la Sfânta Liturghie. N-ai încercat! Cum să știi cele ale lui Dumnezeu când nu ți-ai format deprinderi spirituale? Când nu te străduiești? Nu știi oare că "Împărăția cerurilor se ia prin stăruință și cei ce se silesc numai aceia o dobândesc?" (Matei 11, 12).

Iată, frații mei, că "priceperea", înțelepciunea de a dobândi mântuirea este știința care se capătă prin stăruință. Posibilități mentale avem ca să ajungem la cunoașterea voii lui Dumnezeu. Minte avem să înțelegem și să împlinim poruncile Sale mântuitoare. Ne trebuie hotărâre, voință hotărâtă ca să nu dăm înapoi, știind că "nimeni care pune mâna pe plug și se uită îndărăt nu este potrivit pentru Împărăția lui Dumnezeu" (Luca 9, 62). Ne trebuie stăruință, voință susținută, pentru a nu ne da bătăi la împotririle fățișe ale celui viclean. De aici nevoia imperioasă pentru niște creștini râvnitori, cum ne dorim a fi, este "să alergăm cu stăruință în lupta care ne stă înaintea, cu ochii ațintiți asupra lui Iisus, începătorul și plinitorul credinței" (Evrei 12, 1-2), ne îndeamnă întru directă cunoaștere de cauză Sfântul Apostol Pavel.

Am zis mai sus, iubitorilor, că n-am să mă mai refer la evrei, dar n-am cum să vă explic textul următor al Apostolului de azi decât raportându-l mai întâi la ei. Fiindcă ei ziceau atunci și zic și astăzi cu dispreț: Cine este acest Iisus? Domnul le spunea: "Eu M-am pogorât din cer nu ca să fac voia Mea, ci voia Celui Care M-a trimis pe Mine" (Ioan 6, 38). Și ei ripostau: Cum poate să spună El lucrul acesta când îl știm pe tatăl Lui și pe mama Lui? Cum poate să zică: "M-am pogorât din cer?" (v. 42). Așa și unii dintre cei de astăzi, care n-au cunoștința necesară despre Iisus Hristos, vor zice: Ce Iisus Hristos? Ce Dumnezeu? Cine L-a văzut pe Dumnezeu? Exact așa ziceau și evreii. De aceea, cuviincios lucru este să nu-ți pui întrebări îndoielnice cu privire la Dumnezeu sau la Fiul Său Iisus Hristos, pentru că acestea te depășesc. Deci, "să nu zici în inima ta: Cine se va sui la cer, ca adică să coboare pe Hristos? Sau: Cine se va coborî întru adânc, ca să ridice pe Hristos din morți?" (v. 6-7). Să nu zici! Pentru că raportându-l pe Hristos la viața ta uiți un lucru esențial: că Hristos este "Dumnezeu Adevărat din Dumnezeu Adevărat, născut nu făcut, de o ființă cu Tatăl, prin Care toate s-au făcut". Să nu uiți asta! E adevărat că Hristos este Om, este "Fiul Omului", cum Singur se autodefinia, pentru că S-a făcut Om ca tine, dar este Dumnezeu. De aceea nu trebuie să te frământă cu probleme de genul: O fi Iisus Hristos Dumnezeu? Cum S-o fi coborât din cer ca să Se facă Om ca noi? Sau, cum Se va fi coborât Hristos în iad ca Om, când știm că, Dumnezeu fiind, S-a coborât acolo ca un Biruitor, tocmai ca să-i scoată pe dreptii Vechiului Testament din legăturile iadului. Nu-ți pune probleme care n-au ieșire din punct de vedere omenesc. Crede numai și credința ta te va mântui. Crede cu putere, pentru că credința aceasta ți-au dat-o înaintașii tăi, ți-a probat-o Sfântul Apostol Toma, care a pipăit coasta cea împunsă și s-a convins de Înviere, zicând: "Domnul meu și Dumnezeul meu (ești Tu!)" (Ioan 20, 28). Nu te mai îndoii! El a experimentat aceasta pentru toți îndoielnicii din toate timpurile și din toate locurile. Credința, pentru care ți se cere să ai "priceperea" s-o mărturisești, a fost probată ca sfântă și bună de către creștinii veacurilor trecute, dintre care mulți au devenit sfinți. Și tu ai capacitatea să înțelegi fenomenul

creștin al celor două milenii de existență a Bisericii. De aceea, încrede-te cu toată "râvnă" în Iisus Hristos!

Problema mântuirii începe de aici. Crede în Iisus Hristos! Crede în tot ceea ce a făcut Iisus Hristos pentru tine! Primește-I lucrarea mântuitoare ca pe un adevăr pe care nu-l mai pui la îndoială, ca pe un adevăr despre care nu trebuie să te mai îndoiești. Căci cele despre Dumnezeu sunt cele mai adevărate adevăruri din lume. Pornește de aici, de la baza aceasta pe care ți-o impui prin credință, și începi a urca încet, încet spre Hristos, spre mântuire, cu convingerea că "scopul, ținta Legii – deci și a ta – este Hristos, spre îndreptarea a tot celui ce crede în El (...) Căci de vei mărturisi cu gura ta că Iisus este Domnul și vei crede în inima ta că Dumnezeu L-a înviat pe El din morți, te vei mântui. Căci cu inima se crede spre dumnezeiasca dreptate, iar cu gura se mărturisește spre înțelegerea mântuirii" (v. 5, 9-10). Aceasta înseamnă să ai și "râvnă" și "pricepere" în Hristos spre mântuire. Amin.

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 6-a

DUPĂ RUSALII

(Romani 12, 6-14)

12, (6) Avem felurite daruri, după harul ce ni s-a dat. Dacă avem proorocie, să proorocim după măsura credinței; (7) dacă avem slujbă, să stăruim în slujbă; dacă unul învață, să se sârguiască la învățătură; (8) dacă îndeamnă, să fie la îndemnare; dacă împarte altora, să împartă cu firească nevinovăție; dacă stă în frunte, să fie cu tragere de inimă, dacă miluiește, să miluască cu voie bună! (9) Dragostea să fie nefățarnică. Urâți răul, alipiți-vă de bine. (10) În iubire frățească, unii pe alții iubiți-vă; în cinste, unii altora dați-vă întâietate. (11) La sârguință, nu pregetați; cu duhul fiți fierbinți; Domnului slujiți; (12) Bucurați-vă în nădejde; în suferință fiți răbdători, la rugăciune stăruți. (13) Faceți-vă părtași la trebuințele sfinților, iubirea de străini urmând. (14) Binecuvântați pe cei ce vă prigonesc, binecuvântați-i și nu-i blestemați.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Vă îndemn, fraților, pentru îndurările lui Dumnezeu, să înfățișați trupurile voastre ca pe o jertfă vie, sfântă, bine plăcută lui Dumnezeu, ca pe o adevărată închinare duhovnicească" (Romani 12, 1).

Iubiți credincioși!

Acțiunea de consolidare a vieții noastre duhovnicești, de o importanță capitală privind mântuirea, are ca scop armonizarea acesteia cu viața lui Hristos, pentru că ținta noastră creștină este Hristos. În Apostolul din duminica trecută, Sfântul Pavel tocmai acest fapt îl evidenția, afirmând cu apostolică responsabilitate că ținta existenței noastre este Hristos. Scopul ce trebuie atins este să devenim purtători de Hristos, hristofori. Însă pentru a atinge scopul acesta dumnezeiesc de înalt, trebuie să avem mai întâi conștiința scăderilor noastre, a condiției de oameni păcătoși, dublată de convinge-

rea că rămânând în starea aceasta nu vom putea nădăjdui niciodată să ajungem la Hristos și nici să devenim vrednici participanți la Împărăția Tatălui.

De aceea, Sfântul Pavel, în contextul Apostolului de astăzi, face o întreagă pledoarie pe lângă sufletele noastre, cu îndemn de înaltă răspundere, pe care o avea pentru Evanghelia lui Hristos, ca noi, creștinii, *"să înfățișăm trupurile noastre ca o jertfă vie, sfântă, bine plăcută lui Dumnezeu, ca pe o adevărată închinarea duhovnicească"* (Romani 12, 1). Elementele teologice din acest text sunt de o importanță deosebită pentru strădania constantă de a ne înălța viața la dimensiuni hristice și de a o înfățișa ca pe o reală și vrednică jertfă închinată Domnului. Vechii evrei aduceau la Templul din Ierusalim jertfe de animale pentru iertarea păcatelor poporului. Prin sângele jertfelor ei nădăjduiau să aibă din partea lui Dumnezeu acoperirea păcatelor, știut fiind că în starea de păcătuire nimeni nu se poate apropia de Dumnezeu. Jertfele acestea erau însă insuficiente, dar și ineficace soteriologic, pentru că nu puneau pe om la un efort personal. Asupra animalelor sacrificate se arunca toată sarcina păcatelor.

Domnul nostru Iisus Hristos, Mântuitorul, ținând seama de concepția religioasă potrivit căreia numai prin jertfă se realizează iertarea păcatelor oamenilor, El Însuși, Dumnezeu fiind, dar devenind Om, a luat asupra Sa, prin Jertfa de pe Cruce, întreaga sarcină a păcatelor omenirii. Ca Dumnezeu Întrupat a putut să-Și asume însărcinarea aceasta Treimică, căci era singura modalitate de a împlini dorința Tatălui ca *"toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină"* (1 Timotei 2, 4). El S-a jertfit "pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire", însă a făcut-o pe când oamenii nu mai erau apropiați de Dumnezeu, ci străini și chiar dușmani – oricum potrivnici. După Întruparea Fiului lui Dumnezeu apropierea s-a împlinit prin Jertfa Crucii, prin care păcatele tuturor oamenilor din toate timpurile și din toate locurile, în chip obiectiv, au putut fi ridicate. Da, atunci oamenii au avut posibilitatea, dacă-și împropiau roadele Jertfei lui Hristos, să-i devină prieteni. Dar, repetăm, numai cei ce au evaluat just importanța ei mântuitoare și mai ales au fructificat-o în folosul mântuirii personale.

Căci numai o simplă înțelegere mentală asupra puterii dumnezeiești de a aduce, prin Jertfă, mântuirea pentru întreaga omenire este insuficientă ca noi să beneficiem de roadele ei mântuitoare. Deslușirea mentală trebuie, cu necesitate, să coboare în viața noastră cea de toate zilele, ca de aici să pornească *"asemănarea"* cu Hristos, existența noastră devenind astfel, după expresia paulină, ca o adevărată *"jertfă duhovnicească"* închinată Mântuitorului nostru.

Desigur, astăzi nu ne cere nimeni să ne punem capul pe tăietor pentru Hristos. Deși, ne aducem aminte cu sfântă cutremurare că secole de-a rândul mărturisirea lui Hristos era, de cele mai multe ori, împlinită cu jertfa sângelui martirilor. Însă noi, cei de astăzi, facem cât putem din ceea ce se cere. Și putem mult, dacă vrem să ne apropiem mult de Dumnezeu, așa încât viața noastră să se înfățișeze ca o *"jertfă bine plăcută lui Dumnezeu"*. Însă în trupul nostru se incuibează mulțimi de păcate, pe care ni le știm fiecare, și, cunoscând cât de mult ne stăpânesc acestea, știm cu certitudine că avându-le nu putem în nici un fel să oferim *"trupurile noastre ca pe o jertfă vie, sfântă, bine plăcută lui Dumnezeu"*. De aceea păcatele trebuie să dispară din viața noastră, altfel mântuirea ne este compromisă.

În Vechiul Testament, de pildă, nu se aducea ca jertfă la altar vreun animal beteag, ci numai unul sănătos și integru, pentru că se știa că lui Dumnezeu se cuvine să I Se dăruiască tot ce este mai bun. Nici noi nu trebuie să ne aducem "pe noi înșine și unii pe alții" jertfă lui Hristos, betegi, bolnavi sufletește, păcătoși fiind. De aceea, trebuie să lucrăm conștiincios la integritatea credinței mărturisite și a moralității noastre. Dacă suntem bolnavi sufletește, și știm că suntem, trebuie să avem conștiința scăderilor noastre, precum și necesitatea vindecării și a eliminării elementelor eterogene, care sunt mulțimea păcatelor. Rămânând pe mai departe în viața noastră ele o parazitează în întregime, făcând-o să se înfățișeze ca o jertfă nedemnă și, deci, neplăcută lui Dumnezeu.

Vă aduceți aminte de cele două jertfe de la începutul existenței omenesti, ale lui Cain și Abel. Cain a adus o jertfă neplăcută lui Dumnezeu, în timp ce Abel a adus una plăcută, pentru că izvora dintr-o inimă curată. Nu jertfa în sine adusă de unul sau altul era

plăcută sau neplăcută înaintea lui Dumnezeu, ci viața curată sau vicioasă care stătea la baza intenției cu care se aducea respectiva jertfă. Acesta este sensul cuvintelor adresate de Dumnezeu lui Cain, care era amărât că jertfa lui nu fusese primită: *"Pentru ce te-ai întristat și pentru ce s-a posomorât fața ta? Când faci binele, oare nu-ți este senină fața? Iar de nu faci bine, păcatul bate la ușă și caută să te târască, dar tu biruieste-l!"* (Facerea 4, 6-7). Dacă inima i-ar fi fost curată, de ce s-ar fi pornit cu ură împotriva fratelui său ca să-l ucidă? Abel, însă, a adus o jertfă plăcută Domnului Dumnezeu, ca și inima sa. Aceasta înseamnă a prezenta viața proprie ca pe o jertfă fără prihană, ca pe o adevărată închinare sau slujire duhovnicească. Așa cum se aduc slujbele în biserică. Aceasta arată că soarta statutului nostru de creștini stă în propriile mâini. Noi suntem răspunzători de puritatea și sfințenia jertfei pe care o aducem lui Dumnezeu.

Când, de pildă, beneficiem de Jertfa euharistică a lui Hristos trebuie s-o facem cu mare atenție, cu mare cercetare de sine, pentru că nu putem accede la această Jertfă într-o stare de păcătoșenie. Fiind într-o asemenea stare, batjocorim pe Hristos, zice Sfântul Apostol Pavel, desconsiderăm Trupul și Sângele Domnului, aducem împietate Jertfei Lui (1 Cor. 11, 27).

Jertfa Domnului Hristos este sfântă și dumnezeiască. Jertfa vieții noastre, pe care dorim să o închinăm lui Dumnezeu, ca să fie o ofrandă demnă, trebuie să pornească dintr-un suflet întărit în credință și dintr-un trup purificat moral; statut la care nu putem ajunge însă fără ajutorul lui Dumnezeu. Sfințenia n-o putem realiza de sine. La puținătatea voinței noastre, pentru această curățire sufletească, trebuie neapărat să cerem ajutorul lui Dumnezeu. Ca în psalmul 50: *"Miluiește-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta și, după mulțimea îndurărilor Tale, șterge fărâdelegea mea. Mai vârtoș mă spală de fărâdelegea mea și de păcatul meu mă curățește (...). Inimă curată zidește întru mine, Dumnezeule, și Duh drept înnoiește întru cele dinlăuntru ale mele"* (v. 1. 3-11). Să observăm că avem aici toate elementele spirituale și morale ale închinării duhovnicești: dorința iertării păcatelor și statuarea unei înalte moralități.

De aceea, înainte de a urmări și alte etape ale creșterii spirituale, prin care devenim apti de a ne aduce pe noi *"jertfă vie, sfântă, bineplăcută lui Dumnezeu"*, să insistăm asupra înțelesului scripturistic al noțiunii de *"închinare duhovnicească"*.

Să precizăm de la început că elementul doxologic, de preamărire, al credinței este în general prezentat în cărțile Noului Testament ca unul parenetic, adică moral, ca o componentă de bază a mântuirii subiective, personale, alături de credință și de harul Sfântului Duh. Astfel, cu referire la textul paulin, în care Apostolul ne cere cu stăruință, invocând *"îndurările lui Dumnezeu"*, adică harul divin, ca *"să înfățișăm trupurile noastre ca pe o jertfă (...) și închinare duhovnicească"* (v. 1), pareneza se vrea nu numai o stare de aleasă moralitate, ci și o aplicare la viața de zi cu zi a învățăturilor de credință. Creștinii nu trebuie să rămână la granița dintre a crede și a acționa, ci să facă din crezul lor un fapt de viață cotidiană. Cum în partea dogmatică a Epistolei către Romani Sfântul Pavel insistă asupra necesității credinței în mesianitatea și dumnezeirea Domnului Iisus în procesul de mântuire personală, aici, în partea parenetică, adică îndemnătoare la acțiune, cu aceeași autoritate apostolică sfătuiește pe creștini să-și schimbe comportamentul de viață și să-l infuzeze cu elemente creștine, încât existența lor pe pământ să devină o jertfă, o ofrandă vie, dăruită lui Dumnezeu în chip de *"închinare duhovnicească"*. Faptul acesta, fiind însăși *"voia lui Dumnezeu"* (v. 2), constituie un element de bază al mântuirii personale. Harul îl revarsă Dumnezeu asupra celor ce-L mărturisesc pe Hristos ca Dumnezeu, iar credința și faptele constituie *"jertfa vie, sfântă și bine plăcută lui Dumnezeu"* (v. 1) a fiecărui credincios, văzută ca un adevărat "cult" adresat Acestuia.

Precum Dumnezeu L-a oferit pe Fiul Său ca Jertfă de Răscum-părare pentru toți oamenii, așa se cuvine ca și cei care-L acceptă Sacrificiul să se ofere ca *"jertfă vie (...) lui Dumnezeu"*. În 1 Corin-teni (6, 20) aceeași poziție doctrinară este potențată liturgic: *"Slăviți, dar, pe Dumnezeu în trupul vostru și în duhul vostru, care sunt ale lui Dumnezeu"*. De aici va fi ieșit ofertoriul liturgic: *"Ale tale, dintru ale Tale, Ție aducem de toate, pentru toate!"*

Iubiții mei, din textul paulin al Apostolului de astăzi putem să înțelegem de ce morala noastră personală este o adevărată *"îchinare duhovnicească"*. Mai întâi, un creștin integrat cu toată ființa sa în slujirea lui Hristos *"nu se va mai potrivi cu acest veac"* (v. 2). Primii creștini au împrumutat din iudaism concepția celor două ere din istoria omenirii: *"veacul de acum"*, cuprins de rău, de păcat, și *"veacul ce va să fie"*, adică *"Împărăția lui Dumnezeu"*. Pentru Sfântul Apostol Pavel și pentru toți creștinii *"veacul viitor"*, *"Împărăția cerurilor"*, deja a început odată cu Întruparea Fiului lui Dumnezeu. De aceea este imprudent pentru un creștin, care caută să se integreze în Împărăția lui Hristos, să se mai încurce cu lucrurile posesive, subjugătoare ale veacului prezent, care-l îndepărtează sau chiar îl opresc de la atingerea scopului suprem: mântuirea. Numai *"schimbându-ne prin înnoirea minții"* (v. 2) comportamentul putem discerne *"care este voia lui Dumnezeu, ce este bun și plăcut și desăvârșit"* (v. 2).

Comportamentul creștin este înțeles de Sfântul Apostol Pavel ca un *"cult logic"*, expresie paulină ce s-a tradus în românește cu *"îchinare duhovnicească"*, ceea ce vrea să evidențieze faptul că această conduită este una conștientă, de aceea se structurează *"logic"*, dar după o logică a credinței. De asemenea, vrea să fie rezonabilă, dar după o rațiune a credinței, adică conformă cu natura lui Dumnezeu Întrupat și a oamenilor. Nu bigotă, ci logică, acceptată ca valabilă de însăși structura noastră psiho-fizică.

"Cultul" cel adevărat, slujirea vrednică a lui Dumnezeu, se cuvine să pornească dintr-un suflet onest, sincer și smerit. De aceea, cu autoritatea apostolică ce o are, Sfântul Pavel îndeamnă la moderație proprie, tocmai ca să se poată sesiza *"voia lui Dumnezeu"* (v. 2), fiindcă, printr-o grijă exagerată față de persoana noastră suntem tentați să ne slujim egoist mai mult pe noi. Motiv pentru care, zice Apostolul, *"prin harul ce mi s-a dat, spun fiecăruia dintre voi să nu cugete despre sine mai mult decât trebuie să cugete, ci să judece fiecare spre a fi înțelept, precum Dumnezeu i-a împărțit măsura credinței"* (v. 3). Așadar, cinstea de a fi creștin nu ni se datorează nouă, ci lui Dumnezeu. De aceea numai Lui I se cuvine *"îchinare duhovnicească"*.

Am insistat, iubiții mei, asupra conținutului doctrinar și moral al expresiei pauline: *"îchinare duhovnicească"* pentru că, în măsura în care această noțiune este foarte bine conturată, ajută la înțelegerea întregului comportament creștin ghidat după preceptele scripturistice și văzut ca o *"jertfă"* personală, ridicată la rang de doxologie, de preamărire, închinată în mod perpetuu lui Dumnezeu, după îndemnul liturgic: *"Pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm"*.

Jertfă de laudă poate fi și un simplu gest creștin prin care ne mărturisim credința și-i îndemnăm și pe alții să facă la fel. O astfel de *"jertfă duhovnicească"* a fost, de pildă, comportamentul celor patru prieteni ai slăbănogului, despre vindecarea căruia de către Domnul Hristos face vorbire Sfânta Evanghelie de astăzi. Ei aduc credința lor ca o adevărată ofrandă atotputerniciei Fiului lui Dumnezeu Întrupat și, fără a spune măcar un singur cuvânt, Domnul, Cunosătorul inimilor, o primește și pe baza mărturiei lor tacite în favoarea prietenului lor, sau cum simplu se exprimă Evanghelistul Matei: *"Iisus, văzând credința lor, a zis slăbănogului: Îndrăznește, fiule! Iertate sunt păcatele tale!"* (Matei 9, 2).

Așadar, în urma unei jertfe, măcar ca aceea adusă de cei patru prieteni, pe care s-o numim a buneivoinței, putem aduce Domnului *"îchinare duhovnicească"*. O jertfă a buneivoințe este și aceea să vrei să te apropii de Hristos. Măcar atât să faci și jertfa ta este ascultată și împlinită după trebuința ta. De pildă, cei patru au avut bunavoință să-l aducă pe prietenul lor, știind că Domnul poate să-l tămăduiască, ceea ce s-a și petrecut. Dar să observăm că Mântuitorul începe procesul vindecării cu ceea ce era important, cu iertarea păcatelor de pe urma cărora ajunsese slăbănogul la această boală cumplită. De aceea, mai întâi îi zice: *"Iertate-ți sunt păcatele!"* După cum am văzut din dialogul Domnului cu cărturarii și fariseii asupra priorității iertării păcatelor pentru tămăduirea trupască, exemplul dat de Sfânta Evanghelie de astăzi întărește foarte bine convingerea că păcatul din tine te face un slăbănog sufletesc. Dar dacă te ajută cineva, cum l-au ajutat pe slăbănog cei patru prieteni, atunci ești deja un om care poți porni pe picioarele tale spre Dumnezeu, fiind în stare să aduci preamărire, *"îchinare duhovni-*

cească", cu însăși viața ta, așa cum s-a simțit datoare mulțimea în urma vindecării slăbănogului *"să slăvească pe Dumnezeu, Cel care dă oamenilor asemenea putere"* (Matei 9, 8). Desigur că în corul acestei preamăriți spontane erau și cei patru, ca și prietenul lor, acum tămăduit și trupește și sufletește.

Slăbănogul, de n-ar fi fost ajutat de prietenii săi să ajungă la Hristos ca Acesta să-l vindece, n-ar fi putut să-și *"înfățișeze viața ca o jertfă vie, bineplăcută lui Dumnezeu"*. Nici noi nu ne putem întoarce singuri la Dumnezeu, ci numai prin ajutorul Sfintei Biserici, în care lucrază Duhul Sfânt – Mângâietorul. Numai așa putem ajunge oameni sănătoși sufletește, capabili să înțelegem de cât interes mântuitor ne bucurăm, ca să putem ajunge să oferim viața noastră Domnului Dumnezeu ca pe o adevărată *"închinare duhovnicească"*. Biserica îți stabilește diagnosticul precis al stării tale sufletești, putând interveni duhovnicește asupra ei. Iar în conformitate cu *"măsura credinței"* (v. 3), pe care ne-o hărăzește Dumnezeu fiecăruia și cu care ne măsoară acțiunile, fiecare dintre noi ocupă în Biserică un loc anumit. Pe acesta ni-l onorăm numai în măsura în care devinim folositori altora. Ca să se facă înțeles asupra acestui subiect, Sfântul Apostol Pavel se folosește de imaginea trupului omenesc, format din mai multe membre, cu funcțiuni deosebite, dar toate având conștiința că sunt absolut utile celorlalte: *"Precum într-un singur trup avem multe mădulare și mădularele nu au toate aceeași lucrare, așa și noi, cei mulți, un Trup suntem în Hristos și fiecare suntem mădulare unii altora"* (v. 4-5).

De aceea, fraților, învățătura creștină despre Biserică, văzută ca Trup tainic al lui Hristos, este prezentată în textul paulin, din care este luat și textul Apostolului de astăzi, în legătură cu harismele, adică cu acele daruri duhovnicești speciale pe care le-au avut și încă le mai au și astăzi unii membrii ai Bisericii, primite tocmai cu scopul de a-i întări *"pe cei slabi"* și de a transforma coeziunea dintre ei, bazată pe mărturisirea aceleiași credințe, într-o comuniune puternică de viață harică. Dar, pentru că nimeni nu are toate darurile în Biserică, nimeni nu trebuie să se trufească cu vreuna din aceste harisme, ci *"toate spre zidire să se facă"* (1 Corinteni 14, 26). Pentru că diversitatea *"darurilor"* (v. 8), despre care vor-

bește Apostolul de astăzi, sunt susținute în unitate de Duhul Sfânt. *"Darurile sunt felurite, dar este Același Duh"* (1 Corinteni 12, 4), care pe toate le raportează la membrii Bisericii, ca ei să crească în Domnul și să-și tocmească viața ca pe o vrednică *"închinare duhovnicească"*.

Semnificația cuvântului *"harismă"* – din care avem românescul *"dar"* – prezent la începutul Apostolului de astăzi, a avut în Biserică înțelesuri multiple. În cele ce urmează, urmărind acest text care zice: *"Avem felurite daruri, după harul ce ni s-a dat"* (v. 6), ne vom ocupa de harismele devenite misiuni speciale, pe care le dețin până astăzi membrii ierarhiei bisericești. Să le analizăm pe rând și să nu uităm că toate sunt *"închinare duhovnicească"*.

"Proorocia", în Noul Testament, nu se referă decât în al doilea rând la fenomenul prevestirii unor evenimente viitoare, căci sensul prim, ca și în Vechiul Testament, este acela de a face cunoscut cuvântul lui Dumnezeu. De aceea Sfântul Pavel precizează că *"proorocia" (se face) după măsura credinței* (v. 6), adică în armonie cu *"credința"* Bisericii și deci în comuniune cu ceilalți credincioși care formează corpul Bisericii. În acest caz, cel ce proorocește – citește: propovăduiește Evanghelia – n-are motive să se trufească cu acest *"dar"*, întrucât el este de mare folos soteriologic pentru toți membrii Bisericii, ci mai degrabă să se smerească, întrucât învățătura este a lui Dumnezeu, nu a sa. Să se smerească și pentru faptul că *"măsura credinței"* ce trebuie predicată, adică proporția, dozarea ei, ține de *"talantul"* dat fiecăruia de către Dumnezeu.

"Slujirea" trimite cu siguranță la o anume slujbă în cadrul Bisericii, ea trebuind să se împlinească *"cu stăruință"* (v. 7), cu perseverență, cu statornicie, cu tenacitate, ceea ce arată că această *"slujire"* nu era una oarecare, ci una ce ținea de bunul mers al comunității. Ne gândim la prima treaptă a ierarhiei bisericești: *"diaconia"*. În acest sens Sfântul Pavel, în Coloseni 4, 17, atrage în chip deosebit atenția lui Arhip, fiul lui Filimon, care era diacon, *"să-și îndeplinească (cu stăruință) slujba pe care a primit-o întru Domnul"*.

"Învățătura". *"Dacă unul învață, să se sârguiască în învățătura"* (v. 7). După același raționament ca la *"slujire"* credem că *"sârguința la învățatură"* trimite la a doua treaptă ierarhică *"preoția"*,

căci Sfântul Pavel îndeamnă pe episcopul Timotei ca pe preoții sânguincioși *"să-I învrednicească de îndoită cinste, mai ales pe cei care se ostenesc cu cuvântul și cu învățătura"* (1 Timotei 5, 17).

"Îndemnarea". *"Dacă cineva îndeamnă, să fie la îndemnare"* (v. 8). Urmând metoda pe care am folosit-o mai sus, socotim că *"a fi la îndemnare"* presupune o persoană cu autoritate, una care *"stă în frunte"* și care poate fi identificată cu a treia treaptă ierarhică, *"episcopul"*, care printre alte îndatoriri o are și pe aceea de *"a îndemna"*. *"Muștră, ceartă și îndeamnă cu toată îndelunga-răbdare și învățatură"* (2 Timotei 4, 2), porunca Sfântul Pavel ucenicului său, Timotei, ajuns episcop la Efes.

"A sta în frunte cu tragere de inimă" (v. 8; cf. 1 Tes. 5, 12) ține tot de episcop, căci el stă la cârma Bisericii, iar *"tragerea de inimă"* presupune zel, sânguință, ca în cazul lui Timotei (1 Timotei 4, 13-16).

"A împărți altora cu nevinovăție" (v. 8), fără calcule premeditate, precum și

"A milui cu voie bună" (v. 8) sunt harisme ce țin mai ales de diaconi, căci ei aveau însărcinarea, ca în Fapte 6, 1-3, să împartă celor nevoiași ofrandele ce se aduceau la Biserică.

Spre deosebire de cele două liste de harisme din 1 Cor. 12, 8-10 și 28-31, unde, pe lângă darurile care trimit cu siguranță la ierarhia bisericească, precum: Apostoli, prooroci învățători, cârmuitori, avem și fenomene harismatice, care ținneau de momentul respectiv al Bisericii, precum: darul vindecărilor, al facerii de minuni, al deosebirii duhurilor, al vorbirii în diferite limbi, al tălmăcirii limbilor, care formau ierarhia harismatică. În Romani 12, 6-8, adică în Apostolul de astăzi, se vorbește doar de daruri specifice ierarhiei bisericești, funcțiuni pe care le va preciza numeric și valoric în Epistolele pastorale, cu referire la episcop, preoți și diaconi.

Harismele cu specific miraculos, de care vorbește mai departe textul paulin, n-au dispărut din Biserică niciodată, cum socotesc unii comentatori, căci, din când în când, Dumnezeu se folosește de unele dintre ele, în momente de criză religioasă, pentru a întări Biserica și pentru a atrage atenția celor sceptici că credința creștină este de origine divină și că minunile sunt oricând posibile.

Ca și în 1 Corinteni 13, unde Sfântul Pavel închină cel mai frumos, mai înălțător și mai adânc imn virtuții prin excelență a creștinismului: dragostea, în versetele 9-21, aparținătoare Apostolului de astăzi, în contextual harismelor și ca un corolar al acestora ni se prezintă în lucrare diferitele fațete ale dragostei creștine.

Prima și esențiala calitate a *"dragostei"* (este ca ea) *să fie ne-fățarnică* (v. 9), adică sinceră, neprefăcută. Având această calitate, ea se raportează cu aceeași franchețe și către aproapele și către vrăjmași. De pildă: dragostea față de aproapele trebuie să fie purtătoare de cinste și de întâietate (v. 10), sânguincioasă, fără preget, deci fierbinte cu duhul – înfocată. Tot astfel trebuie și slujirea Domnului (v. 11). Dragostea să fie purtătoare de bucurie și de nădejde; răbdătoare în suferință, stăruitoare în rugăciune (v. 12); părtașă la trebuințele sfinților (ale creștinilor), iubitoare de străini (v. 13); purtătoare de bucurie cu cei care se bucură, participantă la durerile semenilor: *"plângeți cu cei ce plâng"* (v. 15); dreaptă în aprecieri: *"cugetați același lucru unii pentru alții"*; smerită în dorințe: *"nu cugetați la cele înalte, ci lăsați-vă duși spre cele smerite"*; înțeleaptă în aprecieri personale: *"nu vă socotiți voi înșivă înțelepți"* (v. 15). Dragostea trebuie să fie altruistă prin excelență: *"nu răsplătiți nimănui răul cu rău"* – legea talionului fiind exclusă în Creștinism; iubirea trebuie să fie plină de sollicitudine, de bunăvoință: *"purtați grijă de cele bune înaintea tuturor oamenilor"* (v. 17).

Dragostea creștină trebuia să se înfățișeze și ca lucrătorearea unui *"modus vivendi"* adecvat condițiilor când nu toți membrii societății erau creștini: *"dacă se poate, pe cât stă în puterea voastră, trăiți în bună pace cu toți oamenii"* (v. 18). Astăzi îndemnul are tentă ecumenică, cu condiția ca și ceilalți să înțeleagă cât de necreștinesc este prozelitismul.

Să vedem acum, iubirii mei, cum trebuie să se manifeste dragostea față de vrăjmași. Aceasta trebuie să poarte în ea însuși mesajul Domnului Iisus Hristos (Matei 5, 44), conform căruia se cuvine să binecuvântăm pe potrivnici: *"Binecuvântați pe cei ce vă prigonesc, binecuvântați-i și nu-i blestemați"* (v. 14); să nu ne răzbunăm (Matei 5, 39): *"Nu vă răzbunați singuri, iubitorilor, ci lăsați loc*

mâniei (lui Dumnezeu), *căci scris este: "A Mea este răzbunarea; Eu voi răsplăti, zice Domnul"* (Deuteronom 32, 35; v. 19).

Dragostea creștină se folosește de toate metodele îngăduite de Dumnezeu pentru a-l recupera pe vrăjmaș și a-l face apropiat nouă și, prin noi, Domnului Hristos: *"Deci, dacă vrăjmașul tău este flă-mând, dă-i mâncare; dacă îi este sete, dă-i să bea* (cf. Matei 25, 35, 40), *căci făcând aceasta, vei îngrămădi cărbuni de foc pe capul lui"* (Pilde 25, 21-22; v. 20), adică îl vei pune în situația arzătoare de conștiință ca să-și dea seama cât de mult a greșit față de tine. În caz contrar, *"cărbunii aprinși"* ar trebui să-i aducă aminte de un alt "foc" de care va avea parte în cazul că nu are muștrări de cuget pentru gravul păcat ce-l săvârșește împotriva aproapelui, urându-l și dorindu-i răul.

Ca o concluzie generală asupra dorinței Sfântului Pavel de a prezenta viața noastră ca pe o *"jertfă sfântă (...)* și *închinare duhovnicească"* dăruite Domnului, accent pregnant pe care această "închinare" îl evidențiază prin prioritatea dragostei creștine, se cuvine să spunem că ea trebuie să fie neconținut biruitoare, după cum ne și îndeamnă: *"Nu te lăsa biruit de rău, ci biruiește răul cu binele"* (v. 21), cu dragostea. În acest sens, înțelegând profunda implicare a dragostei creștine în lucrarea mântuirii personale, Feri-citul Augustin se exprimă cu mare convingere pentru el și pentru noi: *"Iubește și fă ce vrei!"* Amin.

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 7-a DUPĂ RUSALII (Romani 15, 1-7)

15 (1) Datori suntem noi cei tari să purtăm slăbiciunile celor ne-putincioși și să nu căutăm plăcerea noastră. (2) Ci fiecare dintre noi să caute să placă aproapelui său, la ce este bine, spre zidire. (3) Că și Hristos n-a căutat plăcerea Sa, ci, precum este scris: «Ocările celor ce Te ocărăsc pe Tine, au căzut asupra mea». (4) Căci toate câte s-au scris mai înainte, s-au scris spre învățătura noastră, ca prin răbdarea și mângâierea, care vin din Scripturi, nădejde să avem. (5) Iar Dumnezeuul răb-dării și al mângâierii să vă dea vouă a gândi la fel unii pentru alții, după Iisus Hristos. (6) Pentru ca toți laolaltă și cu o singură gură să slăviți pe Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos. (7) De aceea, pri-miți-vă unii pe alții, precum și Hristos v-a primit pe voi, spre slava lui Dumnezeu.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Iubiți credincioși!

Duminica a 7-a după Rusalii cade, de obicei, în preajma mare-lui și împărătescului praznic al Schimbării la Față a Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Așa încât, cuvântul meu va în-cerca, pe marginea Sfintei Evanghelii și a Apostolului duminicii de astăzi, să scoată în evidență unele învățături creștine de mare folos pentru viața noastră, cu vădite apropieri de mesajul lansat nouă de momentul dumnezeiesc al Schimbării la Față. În principal va fi vorba de strădania conștient susținută de care trebuie să dea do-vadă creștinii în întreaga lor viață pentru a se apropia de slava Îm-părăției lui Dumnezeu, ca, după cuvântul Sfântului Apostol Petru, *"să ne facem părtași dumnezeieștii firi"* (2 Petru 1, 4). Atunci, dar și până atunci, cea mai importantă acțiune a noastră este ca viața să ni se miște în cadența învățăturii lui Hristos. Valoarea vieții noastre

să fie măsurată după viața lui Hristos. Cine s-o măsoare? Noi! Noi să avem acest barometru axiologic la îndemână, ca să putem ști dacă suntem cu Hristos sau suntem departe de Hristos. Iar fiecare dintre noi știm că suntem foarte departe de Hristos. De obicei ne intersectăm cu Hristos doar din când în când. Dacă faptul acesta este un început, el poate fi socotit bun, dar un bun ce trebuie amplificat. Pentru că pe Hristos trebuie să-L cauți și să-L găsești nu numai atunci când te atinge necazul și ai nevoie de ajutorul Lui, ci trebuie să-L cauți și să-L dorești mereu. În ritm cu Hristos trebuie să fii mereu. Ritmul inimii este cel care dă continuitate biologică vieții noastre pământești. Când încetează ritmul inimii, încetează viața. Când încetează ritmul viețuirii noastre în Hristos și cu Hristos este periclitată viața veșnică. Iată de ce trebuie neconținut ca viața noastră să țină cadența în ritmul lui Hristos.

De aceea, nu fără importanță, Biserica este socotită Trupul lui Hristos, iar noi laolaltă suntem socotiți mădulele ale lui Hristos, care viețuim duhovnicește numai integrându-ne în ritmul vieții lui Hristos. În Biserica lui Hristos bate inima lui Hristos. Ritmul întru care trebuie să ne marcăm viața este ritmul învățaturii lui Hristos. Numai așa putem ști când suntem bolnavi sufletește și când suntem în integritatea puterilor duhovnicești. Când inima de carne este bolnavă, oare nu ne îngrijim, în chip foarte serios, ca nu cumva într-o zi ritmul vieții biologice să înceteze? Atunci intri în panică. Te duci la medic și începi să-ți faci probleme. Dar când observi că viața ta nu mai bate în ritmul lui Hristos, intri în aceeași panică ca atunci când ești bolnav de inimă? Nu știu dacă îndepărtarea ta de ritmul lui Hristos îți dă aceeași teribilă stare de conștiință a morții.

Iată de ce vă spun că trebuie să avem totdeauna la îndemână stetoscopul stării noastre sufletești, ca să putem ști cât suntem pe lângă Hristos, cât suntem cu Hristos, cât suntem departe de Hristos, sau cât suntem în același ritm cu Hristos. În acest sens se exprimă Sfântul Apostol Pavel când spune că *"de acum nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine. Și viața mea de acum, în trup, o trăiesc în credința în Fiul lui Dumnezeu, Care m-a iubit și S-a dat pe Sine Însuși pentru mine"* (Galateni 2, 20). Aserțiunea aceasta, integratoare în ritmul vieții lui Hristos, se potrivește și cu noi, sau ar tre-

bui să se potrivească, având conștiința că viața noastră de acum trebuie să se desfășoare după Legea lui Hristos, pe care o împlinim în fiecare etapă a existenței noastre.

În acest sens, în Epistola a doua a Sfântului Apostol Petru (1, 5-8) ni se pun la îndemână câteva modele de felul cum trebuie să urcăm din treaptă în treaptă pentru a ajunge la Hristos. De pildă, suntem atenționați că dacă vrem să facem roade în cunoașterea Domnului nostru Iisus Hristos, trebuie să urcăm ca pe o adevărată scară de valori, care pleacă de la credință și se continuă cu fapta bună, cu cunoștința de cele ale mântuirii, cu înfrânarea poftelor, cu răbdarea, cu evlavia, cu într-ajutorarea frățească și astfel se ajunge la treapta cea mai de sus: dragostea, care ne unește cu Hristos.

Astăzi Apostolul Duminicii, luat din Epistola către Romani, ne îndeamnă să luăm aminte ce se petrece cu noi înșine când, ieșind din lucrarea personală a mântuirii, începem să ne raportăm la semenii noștri. Căci ajutându-i și pe ei să viețuiască în Hristos, actul acesta se traduce, în egală măsură, cu însăși mântuirea lor prin consolidarea noastră în Hristos. Fiindcă e necesar să știm că mântuirea nu este o acțiune singulară, ci comunitară. În măsura în care și tu te mântuiești prin îndemnul și ajutorul meu, eu mă statornicesc în mântuire. În măsura în care tu ești cu Hristos, și eu sunt al lui Hristos. Când lucrurile stau așa, ele desemnează o stare normală. Când nu stau așa, și de multe ori nu stau, lipsa aceasta se datorează faptului că eu, cel pornit pe calea lui Hristos, nu-mi presupun ca îndatorire mântuitoare faptul de a avea grijă și de tine, ca și tu să fii împreună cu mine "cetățean al raiului", ceea ce este un mare minus în elaborarea mântuirii mele. Dacă toți suntem uniți în Trupul lui Hristos, imaginea într-ajutorării reciproce este concepută de asemenea natură încât inima lui Hristos bate uniform în viața noastră, a tuturor. În atare situație, noi trebuie să ne racordăm cuviincios la viața lui Hristos. Căci după cum mădulele trupului omenesc se într-ajutorează în așa fel încât unul fără altul nu poate ființa, tot așa și din punct de vedere duhovnicesc, noi nu putem ajunge la Hristos unul fără celălalt și cu atât mai mult nu putem fi *"părtași dumnezeieștii firi"* (2 Petru 1, 4) a lui Hristos, acțiune primitivă drept culme a sușului duhovnicesc.

Acesta este sensul în care trebuie înțeles îndemnul Apostolului de astăzi: *"Datori suntem noi cei tari să purtăm slăbiciunile celor neputincioși și să nu căutăm plăcerea noastră"* (Romani 15, 1). Sunt unii creștini întăriți în credință, însă acest statut nu le dă dreptul la egoism. Nu există egoism în mântuire. Aceia sunt întăriți pentru că alții au contribuit la aceasta. Ei înșiși sunt beneficiarii strădaniei altora. Poate că din familie au pornit pe calea lui Dumnezeu, cu îndatoritoarea purtare de grijă a părinților sau a bunicilor sau bunilor prieteni. Cu adevărat mulți dintre dumneavoastră ați pornit pe calea mântuirii îndemnați de părinți. Fie binecuvântată memoria lor! Alții, din păcate, n-ați avut parte de asemenea întărire. Iar dacă sunteți aici, neglijența sau nepăsarea părintească va fi fost suplinită de un prieten, de o rudenie sau cel apropiat. Binecuvântată fie și strădania lor! Dar oricum se va fi petrecut întâlnirea cu Hristos, să fim cu luare aminte la chemare. Sfântul Apostol Petru ne îndeamnă că *trebuie "să facem temeinică chemarea și alegerea noastră"* (2 Petru 1, 10). Deci, dacă Hristos a avut grijă de tine să te cheme prin cineva spre mântuire, atunci ascultă bine semnalul. Proba este că Dumnezeu Își pleacă urechea și gândul spre tine, ca unul ce ești în atenția Sa. Deci, cel care s-a întărit înaintea ta în cele ale credinței are datorie imprescriptibilă să vină și la tine să te întărească. Ascultă-l, primește-i sfatul! De n-o faci pentru el, de n-o faci nici măcar pentru tine, fă-o pentru Hristos! Recunoaște că merită atâta atenție Hristos din partea ta! Așa stând lucrurile, pe *"cel întărit"* trebuie să-l ascuți ca pe Hristos.

Să urmărim și o altă latură a îndemnului paulin: *"Datori suntem noi, cei tari, să purtăm slăbiciunile celor neputincioși și să nu căutăm plăcerea noastră"* (v. 1). Este adevărat că în cele ale credinței avem multe bucurii și mângâieri sufletești? Este adevărat! Altfel ce-ați căuta dumneavoastră astăzi aici dacă n-ați avea bucuria și plăcerea de a fi în casa lui Dumnezeu? Este adevărat, deci! Dar ca să te faci împlinitorul Legii lui Hristos trebuie să simți aceeași bucurie și împlinire și în a-i aduce pe alții la Hristos. Din prezența ta lângă Domnul tău nu-ți fă numai ție plăcere, ci fă-i și celui-lalt aceeași mare bucurie și satisfacție. O bucurie e mare atunci când

se împărtășește și celorlalți. *"Bucuria mântuirii"*, în care simți că te afli, trebuie să cheme după sine nevoia de a se împărtăși și altora.

Iată motiv temeinic pentru care *"fiecare dintre noi să caute să placă aproapelui său, la ce este bine, spre zidire. Că și Hristos n-a căutat plăcerea Sa, ci, precum este scris: «Ocările celor ce Te ocărăsc pe Tine au căzut asupra Mea»"* (v. 2-3). Fiți cu luare aminte, iubiților! Să dăm slavă lui Dumnezeu că suntem pe calea lui Hristos, având conștiința că Hristos ne-a chemat, iar noi că am dat ascultare chemării Lui. Și pentru ca această chemare să fie *"temeinică"*, ea trebuie să se întoarcă la Hristos cu un răspuns favorabil și precis din partea noastră. Iar ca *"chemarea lui Hristos"* să se transforme în *"alegere"*, acesteia trebuie să-i răspunzi: prezent! Răspunzându-i astfel înseamnă că deja ai început să simți acea bucurie a mântuirii *"pe care nimeni nu o va lua de la tine"* (Ioan 16, 22), după cuvântul Mântuitorului Hristos. Numai că bucuria ta personală trebuie să fie în egală măsură și bucuria aproapelui tău, încât acela să simtă că este chemat la Dumnezeu prin tine.

Începutul l-a făcut Hristos. El ne-a chemat cu chemare sfântă pe toți: *"Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni pe voi"* (Matei 11, 28). Așa încât noi ne comportăm creștinește în viața noastră cea de toate zilele după un model deja cunoscut: acela al lui Hristos. Este comportamentul prin care Domnul Și-a arătat bucuria și bunătatea față de oameni, acceptând, Dumnezeu fiind, să Se coboare la noi. Dar prin aceasta, *"n-a căutat plăcerea Sa"*, zice Sfântul Apostol Pavel. Într-adevăr, Iisus Hristos, făcându-Se Om, simte pentru noi bucuria de a ne chema la înălțimea dumnezeirii Sale, de unde El S-a coborât, invitându-ne să participăm la înălțimea firii Sale dumnezeiești. Cunoscând această dorință a Fiului lui Dumnezeu, înțelegem că nu putem ajunge la Hristos atâta vreme cât suntem prinși în egoismul nostru funciar. Dar, dacă te deschizi spre celălalt, iar această deschidere înseamnă arătarea drumului spre mântuirea semenului tău, în măsura în care el înțelege demersul acesta, în aceeași măsură Domnul Hristos te ajută și pe tine să atingi același scop, dându-ți, ca pregustare pentru aceasta, bucurii nebănuite. Deci, nu te închista, zicând că dacă împărtășești altuia bucuriile tale sărăcești tu. Să nu te încerce gân-

dul acesta! Căci cu cât te reverși mai mult către semenul tău, cu atât îți dă Hristos mai mare putere și bucurie. De altfel, unii dintre dumneavoastră mi-ați și mărturisit la Spovedanie că așa se petrec faptele când reușiți să intrați în viața cuiva și să-l interesați spre mântuire. Lucrarea aceasta, vizând mântuirea, se desfășoară după exemplul lui Hristos, "Care de-a pururi Se împarte și niciodată nu Se sfârșește". Dragostea față de semen este puterea sufletului care cu cât se împarte mai mult, cu atât crește mai mult; care prinde putere mai tare cu cât se dăruiește mai deplin. Dragostea este din Dumnezeu și ea nu încetează să izvorască din Dumnezeu, de aceea ea nu-și încetează niciodată efectul benefic. Ea nu dispăre niciodată din viața noastră dacă noi nu dorim acest lucru. Căci, ca dar dumnezeiesc, ea n-are sfârșit, nu cunoaște limită.

Iată de ce ne îndeamnă, iubitorilor, Sfântul Apostol Pavel să fim în ajutorul "celor neputincioși", după îndemnul și pilda Domnului "Hristos, Care n-a căutat plăcerea Sa, ci precum este scris: «Ocările celor ce te-au ocărit pe Tine au căzut asupra Mea»" (v. 3). Sfântul Apostol Pavel, citând un text din Vechiul Testament (Ps. 68, 12), ilustrează convingător că iubirea și slujirea lui Hristos față de noi s-a produs prin Jertfa Sa, în ciuda tuturor ocărilor și batjocoririlor ce le-a suportat. Trimiterea la noi este clară. Lucrarea mântuirii personale și aportul pe care-l oferim aproapelui spre mântuirea lui declanșează din partea diavolului și a oamenilor împotriviți o dureroasă reacție negativă cu scopul de a ne abate din drum. De aceea, eu vă invit să luați în calcul posibilitatea ca, atunci când porniți pe calea lui Dumnezeu, să începeți a avea necazuri. Știm că de cele mai multe ori așa se petrec lucrurile. De ce? Diavolul vrea să-ți inoculeze impresia că-ți merge rău tocmai pentru că ai pornit pe calea lui Dumnezeu. Când nu erai cu Dumnezeu, îți mergeau lucrurile bine. De când viața ta a început să se desfășoare în ritmul lui Hristos, reușind să te reverși cu dragoste și slujire conștientă către aproapele, ai început să ai necazuri. Nu-i de mirare! Nu-i de mirare că diavolului nu-i place această dăruire. Pentru că prin ea îl câștigi pe semenul tău pentru Hristos. Iar el îl pierde. Nouă, însă, să nu ne pese de zbaterea lui, căci avem de partea noastră ajutorul Domnului Hristos, Care tocmai pentru aceasta "a venit în lume, ca

să strice lucrurile diavolului" (1 Ioan 3, 8), ca să strice jocul ucigaș al diavolului. Căci noi știm că atunci când suntem departe de Hristos devenim marionetele diavolului, în a cărei horă nebunească s-au prins astăzi atâția creștini.

În zilele noastre s-a întins o horă drăcească, care caută să capceteze cât mai multă lume și s-o aducă la o asemenea sleire de puteri duhovnicești și valorice încât să o poată stăpâni cu ușurință. Ați văzut de multe ori că prinzându-te în horă, aceasta te învârtă atât de nebunește, încât la un moment dat ieși de acolo zăpăcit și sleit de puteri. Imaginează-ți ce se întâmplă cu cel care se angrenează de bună voie în tontoroiul diabolic ce țintește să cuprindă lumea întreagă.

Tu rămâi sub ascultarea lui Hristos, Care a venit tocmai ca să strice mașinăria de pierdut suflete a diavolului. Implică-te în lucrarea curățitoare a Domnului, căci "El are lopata în mână și va curăți aria și va aduna grâul în hambar, iar pleava o va arde cu foc nestins" (Matei 3, 12). Pe tine, creștin întărit, Domnul nostru te asociază la lucrarea de curățire a lumii, pentru a instala, în locul "bâlcii deșertăciunilor" diavolești, ordinea și puritatea convingerilor creștine. Ascultă-L, deci, pe Mântuitorul nostru și angajează-te în acțiunea Sa proniatoare de transfigurare a lumii, aceasta însemnând întâi de toate transformarea și integrarea ta în viața Lui de har. Doar știi că fără Hristos, în cele ale duhului, nu poți face nimic, precum a zis: "Fără de Mine nu puteți face nimic" (Ioan 15, 5).

Citim mai departe din Apostolul de azi: "Toți laolaltă – deci nu individual – cu o singură gură să slăviți pe Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos. De aceea, primiți-vă unii pe alții întru acest interes mântuitor, precum și Hristos v-a primit pe voi, spre slava lui Dumnezeu" (v. 6-7). Textul este plin de bogăție și de semnificație creștină. Mai întâi, "primiți-vă unii pe alții" înseamnă îndemnați-vă unii pe alții spre atingerea aceleiași ținte, care este mântuirea; primiți-vă unii pe alții în lăcașurile voastre sufletești și împreună porniți spre Hristos, Care Se bucură cu adevărat să ne primească și să ne integreze în Trupul Său, care este Biserica, devenind astfel "casnici ai lui Dumnezeu și împreună cetățeni cu sfinții" (Efeseni 2, 19). Care este scopul primirii noastre în Trupul

Său? Ne spune tot Apostolul Pavel: *"Ca să puteți înțelege, împreună cu toți sfinții, care este lărgimea, lungimea, înălțimea și adâncimea [...] iubirii lui Hristos, cea mai presus de cunoștință, ca să vă umpleți de toată plinătatea lui Dumnezeu [...]. Lui fie slava, în Biserică și întru Hristos Iisus, în toate neamurile veacului veacurilor"* (Efeseni 3, 18-21). Deci, să cunoaștem dimensiunile, cele fără putință de dimensionat, ale iubirii dumnezeiești care, cuprinzându-ne pe toți laolaltă, să ne dea putința de a ne împlini în Dumnezeu, întreaga acțiune săvârșindu-se doar *"în Biserică"*, deținătoare a slavei dumnezeiești. Cu un cuvânt, să ajungem la sfințenie.

Să nu ne temem de cuvântul *"sfințenie"*, pentru că zice Mântuitorul Hristos: *"În casa Tatălui Meu sunt multe lăcașuri. Mă duc să vă pregătesc vouă loc"* (Ioan 14, 2). Noi, cei *"săraci cu duhul"*, n-avem pretenția de a fi în locurile cele mai de cinste în Împărăția lui Dumnezeu, dar măcar să fim neconținut în lumina lui Hristos, *"ca să nu ne cuprindă pe noi întunericul"* (Ioan. 12, 35) morții veșnice. Nu trebuie să ignorăm această nesperată posibilitate de a pătrunde în lumina cea neapropiată a Împărăției Sale. Nu trebuie să nesocotim adevărul că Dumnezeu ne hărăzește pe cele bune sau pe cele rele în conformitate cu strădania noastră. Dumnezeu nu ne face părtași în chip haotic și discriminatoriu binelui sau răului, ci ni-l dă pe cel pe care îl merităm. De aceea, a-l avea în față și a-l pierde înseamnă o neiertată indolență ce se plătește cumplit cu *"întunericul cel dinafară, unde viermele nu doarme și focul nu se stinge"* (Marcu 9, 44).

Despre toate acestea, ca și despre multe alte adevăruri ce interesează mântuirea, Sfântul Apostol Pavel ne asigură că aflăm date de primă importanță în Sfânta Scriptură. Pentru că *"toate câte s-au scris mai înainte s-au scris spre învățătura noastră, ca prin răbdarea și mângâierea care vin din Scripturi, nădejde să avem"* (Romani 15, 4). Iubiții mei, Sfânta Scriptură este o carte deschisă, nu una pe care s-o iei și s-o pui în raftul bibliotecii, ca să vadă prietenii că pe lângă alte multe cărți o ai și pe aceasta. Biblia, numită și *"Cartea cărților"*, trebuie să fie instrumentul de lucru pe baza căruia, în principal, te bazezi când cauți ce-ți este de folos pentru

mântuire. De aceea, trebuie neconținut s-o studiezi, ca neconținut să te îndestulezi cu învățăturile dumnezeiești cuprinse în ea, cunoscut fiind faptul că Sfânta Scriptură este însuși cuvântul cel viu al lui Dumnezeu. Tu ești chemat și trebuie să dai viață unui cuvânt tipărit, prin improprierea învățăturilor cuprinse în el, având conștiința că *"cerul și pământul vor trece – zice Domnul Hristos – dar cuvintele Mele nu vor trece"* (Matei 24, 35). Tot ceea ce scrie în Scriptură este spre mântuirea ta. *"Toate câte s-au scris mai înainte, spre învățătura noastră s-au scris"*. De aici nevoia strădaniei zilnice de a scoate din Sfânta și Dumnezeiasca Scriptură învățăturile atât de trebuitoare pentru mântuirea noastră. Nu de la noi, pentru că dacă le scoatem de la noi acele învățături n-au putere mântuitoare, iar noi putem fi acuzați de subiectivism. De aceea, cuvântul preotului și al credincioșilor, ca să fie puternic, trebuie puternic ancorat în Sfânta Scriptură. Noi nu grăim pentru că așa vrem noi, ci pentru că așa glăsuiește Sfânta Scriptură, iar cuvântul Domnului este însuși adevărul.

Cel puțin din punctul de vedere al adevărului dumnezeiesc nepervers al Scripturii trebuie văzută necesitatea schimbării tale spirituale. Căci, bazându-te ideatic pe acest adevăr cu temei revelational, vei ști cum să-ți dozezi puterile pentru a accede la mântuire. Iată motiv serios și puternic pentru care adevărurile scripturistice nu trebuie ignorate de un creștin care știe să evalueze la adevărata valoare ce înseamnă mântuirea. Scriptura, fiind cuvântul lui Dumnezeu, are în sine această posibilitate extraordinară, când o împlinești, de a te purta spre Dumnezeu. Iar când ai devenit un trăitor al poruncilor Scripturii, atunci se cheamă că ai dorința fierbinte de a-L aduce pe Dumnezeu la tine. Cei din vremea Mântuitorului Hristos n-au avut nevoie de Scriptura scrisă pentru că L-au auzit pe Domnul grăindu-le, iar după Înălțare i-au auzit pe Apostoli. De aceea, Apostolii, înainte de a pleca din lume, au scris cuvintele Domnului și Învățătura Sa ca noi citindu-le astăzi să devenim contemporanii Domnului Iisus Hristos. Citind, așadar, Scriptura ne purtăm ca și când am trăi în vremea propovăduirii Mântuitorului în lume, încât ni se pare că Îl ascultăm ca și când ar fi de față. Iar când nu putem

să realizăm această contemporaneizare Îl chemăm pe Domnul la noi, în viața noastră. La acest fapt ne îndeamnă un cuvânt de la sfârșitul Apocalipsei, care zice: *"Și Duhul și Mireasa – Mireasa lui Hristos este Biserica, în care Duhul Sfânt ajută pe creștini să-și lucreze mântuirea – zic: Vino, Doamne Iisuse! Și cel ce aude, adică tu, să zici: Vino! Și cel însetat de cuvântul lui Dumnezeu să vină, și cel ce voiește să ia în dar apa vieții. Și eu, zice Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan, în numele Apostolilor, mărturisesc oricui ascultă cuvintele proorociei cărții acesteia (...) că Domnul Iisus Hristos zice: Da, vin curând! Iar noi toți zicem: Amin! Vino, Doamne Iisuse!"* (Apoc. 22, 17-18. 20-21).

PREDICĂ LA APOSTOLUL PRAZNICULUI SCHIMBĂRII LA FAȚĂ

(2 Petru 1, 16-21)

1 (16) Pentru că noi v-am adus la cunoștință puterea Domnului nostru Iisus Hristos și venirea Lui, nu luându-ne după basme meșteșugite, ci fiindcă am văzut slava lui cu ochii noștri. (17) Căci El a primit de la Dumnezeu-Tatăl cinste și slavă atunci când, din înălțimea slavei, un glas ca acesta a venit către El: «Acesta este Fiul Meu Cel Iubit, întru Care am binevoit» (18) Și acest glas noi l-am auzit, pogorându-se din cer, pe când eram cu Domnul în muntele cel sfânt. (19) Și avem cuvântul proorocesc mai întărit, la care bine faceți luând aminte ca la o făclie ce strălucește în loc întunecos, până când va străluci ziua și Luceafărul va răsări în inimile voastre. (20) Aceasta știind mai dinainte că nici o proorocie a Scripturii nu se tâlcuiește după socotința fiecăruia; (21) pentru că niciodată proorocia nu s-a făcut din voia omului, ci oamenii cei sfinți ai lui Dumnezeu au grăit, purtați fiind de Duhul Sfânt.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Schimbă-te-ai la Față în munte, Hristoase Dumnezeule, arătând ucenicilor Tăi slava ta, pe cât li se putea. Strălucească și nouă, păcătoșilor, lumina Ta cea pururea fiitoare" (Troparul Praznicului).

Iubiți credincioși!

Praznicul Schimbării la Față a Domnului nostru Iisus Hristos îndrăznesc să afirm că este o pregustare a Învierii Sale. Multe elemente ale sărbătorii de azi se regăsesc, desigur la cota cea mai înaltă, în praznicul Învierii. Lumina orbitoare, strălucirea veșmintelor, dumnezeirea pe care Domnul o lasă să se străvadă prin întreaga Sa ființă, sunt aceleași elemente definitorii ale divinității Mântuitorului Iisus Hristos.

Având în vedere toate acestea, poate că ar fi timpul să ne întrebăm de ce a vrut Domnul, înainte de Patima Sa, să-Și arate Dumnezeu în chip văzut, palpabil. El, Care a venit în lume precum cel mai sărac dintre oameni; El, Care n-avea unde să-Și plece capul; El, Care S-a numit pe Sine, cu precădere, nu Fiul lui Dumnezeu, ci *"Fiul Omului"*, găsește acum de cuviință ca în fața a numai trei dintre Apostolii Săi: Petru, Iacov și Ioan, să se schimbe la Față și să-și arate, așa cum zice troparul, *"slava Sa"*, pe care ei au perceput-o pe cât li se putea, adică pe cât puteau ei să cuprindă cu firea lor omenească slava dumnezeirii. De ce oare? Pentru că oamenii sunt adesea tentați, subiectiv vorbind, să îl judece pe un om după înfățișarea exterioară, după ceea ce pare el a fi la prima vedere. Iar Iisus Hristos, Dumnezeul Cel Întrupat, părea la prima vedere un Om, e drept un Om deosebit de toți ceilalți oameni, dar un Om.

La un moment dat Mântuitorul Hristos chiar a vrut să-i testeze pe ucenici asupra felului în care oamenii receptau Persoana Sa. De aceea, fiind odată în părțile Cezareei lui Filip, i-a întrebat: *"Cine zic oamenii că sunt Eu, Fiul Omului? Și ei I-au răspuns: Unii, Ioan Botezătorul, alții Ilie, alții Ieremia sau unul dintre prooroci. Dar voi cine ziceți că sunt? Răspunzând Simon a zis: Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu Celui viu"*. Și l-a felicitat Domnul Hristos pentru cuvântul acesta, zicându-i: *"Fericit ești Simone, fiul lui Iona, că nu trup și sânge ți-au descoperit fie aceasta, adică nu din sursă omenească ai scos tu ideea aceasta sublimă, ci Tatăl Meu, Cel din ceruri"* (Matei 16, 13-17).

Așadar, oamenii îl percepeau ca pe un prooroc, ca pe un mare prooroc, poate ca pe cel mai mare prooroc pe care îl avusesse Israel vreodată. Fiindcă proorocii făcuseră și ei minuni, dar nu atât de impresionante și nu atât de multe precum făcuse Domnul; învățaseră și ei poporul, dar nu cu aceeași *"putere"* cu care o făcea Mântuitorul Hristos. Așa încât senzația oamenilor era aceea că aveau în fața lor un mare prooroc, dar nu pe Dumnezeu. Nu-L sesizau în Iisus pe Emanuel, pe Dumnezeul Care petrece cu noi. Nu sesizau că în Omul acesta tânăr, venit din Galileea tocmai din provincia de unde Scriptura Vechiului Testament arăta că nu se poate ridica vreun prooroc, cu atât mai mult Mesia, nu sesizau, așadar, că în Iisus

din Nazaret pot să-L vadă pe Dumnezeu Întrupat. Cine ar fi putut concepe că într-un trup omenesc, asemănător nouă, supus aceluiași nevoi fiziologice, în afară de păcat, sălășluiește Însuși Fiul lui Dumnezeu. Și cine, deasemenea, ar fi putut să se învoiască cu gândul că Acest Dumnezeu Întrupat ar fi acceptat să pătimească cu Trupul ca un muritor? Tocmai acest inconvenient mental vroia să-l spulbere Domnul prin momentul Taborului, dorind să-i facă pe Apostoli să înțeleagă că El, de a Căruia dumnezeire se vor extazia pe munte nu peste mult timp, va primi moartea pe Cruce precum cel din urmă om, dar va învia, fiind cu adevărat Fiul Tatălui Ceresc.

Acesta este și motivul pentru care, după momentul Cezareea, când Petru îi mărturisise dumnezeirea, *"Iisus a început să arate ucenicilor Săi că El trebuie să meargă la Ierusalim și să pătimească multe de la bătrâni, de la arhierei și de la cărturari și să fie omorât, iar a treia zi să învieze"* (Matei 16, 21). În acest context, este curioasă, pe latura neînțelegerii sensului mesianic profund al mărturisirii pe care el însuși o făcuse, atitudinea de împotrivire a lui Petru la dorința Domnului de a Se jertfi pentru mântuirea lumii, care era de fapt însăși rațiunea Întrupării, întrucât Apostolul considera nedemn pentru Mesia să pătimească. De aceea ripostează: *"Fie-ți milă de Tine! Să nu Ți se întâmple Ție aceasta!"* (v. 22).

Văzând Domnul Iisus că chiar recunoașterea, prin gura lui Petru, a filiației Sale divine este insuficientă pentru a crea ucenicilor o convingere puternică asupra dumnezeirii Sale, a hotărât, în cadru restrâns, să-i convingă pe cei trei, prin intermediul simțurilor, că El este cu adevărat Dumnezeu Întrupat. Aceasta este motivația pentru care Domnul Hristos îi cheamă pe Petru, pe Iacov și pe Ioan să fie martorii unui moment dumnezeiesc unic în istorie. Pe muntele Taborului fiind, Domnul Se schimbă la Față, transfigurându-Se în întregime, atât Trupul, cât și veșmintele, așa încât Sfinții Evangheliști nu reușesc să exprime prin cuvinte starea de sublim dumnezeiesc, decât spunând că veșmintele Domnului erau luminate ca lumina, iar Fața Lui strălucea ca soarele (Matei 17, 2). Sfântul Evanghelist Marcu încearcă chiar o precizare comparativă, în plus, zicând că *"veșmintele Lui au devenit strălucitoare, foarte*

albe, ca zăpada, cum nu poate înălbi așa pe pământ vreun înălțător" (9, 3).

În orice caz, această imagine trebuie să fi fost extraordinară. Atât de minunată, încât Sfântul Apostol Petru, în stare de fericită răpire dumnezeiască fiind, n-a găsit alt cuvânt mai expresiv ca să redea extazul copleșitor în fața vederii dumnezeiești decât: "Doamne, ce bine este să fim aici! Dacă voiești, voi face aici trei colibe! Ție una, lui Moise una și lui Ilie una" (Matei 17, 4), "neștiind ce să mai spună" (Luca 9, 33). Cât de bine era acolo! Vedeți, prezența lui Dumnezeu dă totdeauna o negrăită fericire. Cât de bine este cu Dumnezeu! De aceea, Petru a rostit acele cuvinte care astăzi par niște copilării. Să-l credem. Ar fi făcut orice ca să rămână cu Iisus Cel transfigurat. Intuiți că starea aceasta de binecuvântare îl preface pe om în copil? Sfântul Apostol Petru se exprima atunci ca un copil care n-ar vrea cu nici un preț să se despartă de ceea ce îl fascinează. În acest sens Se exprimă Mântuitorul Hristos: "De (...) nu veți fi precum copiii, sigur nu la minte, ci la comportamnet, nu veți intra în Împărăția cerurilor" (Matei 18, 3).

Imaginea luminii taborice, iubirii mei, i-a marcat atât de profund pe Sfinții Apostoli Petru și Ioan, încât în scrierile lor vom regăsi prezentă imaginea dumnezeiască a Schimbării la Față exprimând, la modul cel mai pertinent, atât argumentul dumnezeierii lui Iisus Hristos, cât și al învățăturii Sale. De pildă, Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan, în prima sa Epistolă, adresându-se creștinilor, le spune că el nu face altceva decât să transcrie "ceea ce era de la început, ceea ce am auzit, ceea ce am văzut cu ochii noștri, ceea ce am contemplat și mâinile noastre au pipăit despre Cuvântul vieții" (1 Ioan 1, 1). Verbul "a contempla" trimite cu siguranță la momentul Taborului. Iar Sfântul Apostol Petru, în cea de-a doua Epistolă a sa, se referă direct la imaginea copleșitoare întru care Domnul Iisus Hristos S-a schimbat la Față, moment căruia el i-a fost martor. El, Apostolul Petru, nu poate să nu vorbească despre un asemenea fenomen extraordinar, pentru că nu-l poate uita. El scrie despre evenimentul unic al contemplării dumnezeirii în Trupul omenesc al Învățătorului lor pentru ca frumusețea răpitoare pe care au văzut-o acolo să fie făcută cunoscută și creștinilor, ca și ei să se bucure

astăzi cu aceeași bucurie de nedescris pe care au avut-o cei trei Apostoli când erau pe munte.

Să auzim cum se exprimă Sfântul Apostol Petru: "Noi v-am adus la cunoștință puterea Domnului nostru Iisus Hristos și venirea Lui, nu luându-ne după basme meșteșugite, ci fiindcă am văzut slava Lui cu ochii noștri" (2 Petru 1, 16). Așadar, ceea ce vestesc Apostolii despre acest moment dumnezeiesc nu are în el nimic de basm, de legendă, n-are nimic de hiperbolă. Căci este o realitate așa de puternică, încât ei se prevalează de ea ca de argumentul cel mai puternic în favoarea îndumnezeirii firii omenești a Domnului nostru Iisus Hristos. Noi am văzut! Vezi, Sfântul Apostol Petru nu zice: eu am văzut, ca să nu fie bănuț de subiectivism. Deci, când spune: noi, Apostolii, care am fost acolo, Petru, Iacov și Ioan, am văzut, redă o realitate concretă, căreia ei i-au fost martori direcți. E drept că în vremea când Sfântul Petru scrie Epistola a doua sobornicească, spre anii 64-66, din cei trei martori de pe Tabor nu mai erau în viață decât doi: Petru și Ioan. Iacov fusese omorât încă din anul 44. Oricum, cei doi Apostoli se întreceau în a da mărturie nedeșmințită despre dumnezeirea contemplată pe munte.

Să-l urmărim mai departe pe Sfântul Petru teologhisind despre mărturia dată atunci lui Iisus de către Părintele Ceresc, mărturie pe care ei au sesizat-o auditiv, venind ca o pecete dumnezeiască asupra autenticității evenimentului la care fuseseră chemați să participe: "Căci El a primit de la Dumnezeu cinste și slavă atunci când, din înălțimea slavei, un glas ca acesta a venit către El: «Acesta este Fiul Meu Cel iubit, întru Care am binevoit» Și acest glas noi l-am auzit, coborându-se din cer, pe când eram cu Domnul în muntele cel sfânt" (v. 17-18). Glasul Părintesc aducea întărire asupra misiunii mesianice pe care Fiul Său o împlinea în lume în numele Său. Apostolii mai auziseră odată cuvintele acestea grăite de Dumnezeu Tatăl, și anume la Botez: "Acesta este Fiul Meu Cel iubit". "Fiul Său Cel iubit" este și Cel pe care oamenii L-au văzut botezându-Se și mai apoi ieșind să propovăduiască "Evanghelia Împărăției", arătându-Se smerit printre ai Săi; "Fiul Său Cel iubit" este în aceeași măsură și Cel de acum, Care S-a arătat întru slavă. Faptul acesta nu trebuie să-l uite nici o clipă creștinii, deoarece slava

este însăși starea dumnezeiască a lui Iisus Hristos, perceput de creștini ca fiind însuși *"chipul lui Dumnezeu"* (Colos. 1, 15). Coborârea în lume este o *"deșertare"* a slavei Sale, zice Sfântul Apostol Pavel, o micșorare voită, pentru ca Dumnezeirea să încapă în firea omenească, dar starea reală a Logosului întrupat este slava și cinstea Treimică, împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt. De aceea, mărturia Tatălui vrea să-i miște și să-i conștientizeze pe oameni asupra faptului că Cel care S-a întrupat și a venit ca Om între ei este de fapt Dumnezeu. Să nu uite adevărul acesta și să nu-l trateze pe Iisus ca pe un simplu om.

Prea adesea în istorie Iisus Hristos a fost tratat numai ca om, iar în vremea Patimilor a fost considerat chiar precum cel din urmă om. Căci răutatea extremă, încuibată în firea omenească, a făcut ca Dumnezeu făcut Om să primească o moarte de sclav, pentru că numai sclavii și tâlharii erau osândiți să moară pe cruce. Așadar, Iisus Hristos a murit de mâna oamenilor, socotit fiind de însăși zidirea Sa precum cel din urmă om. În acest sens scria Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan că *"întru ale Sale a venit, dar ai Săi nu L-au primit"* (Ioan 1, 11), nici pe El, nici mesajul Său mesianic.

Dar, (există un "dar" cât cerul de mare) *"dar celor câți L-au primit, care cred în numele Lui, le-a dat putere să se facă fii ai lui Dumnezeu"* (Ioan 1, 12). Pe toți aceștia i-a învrednicit, prin dreptatea Tatălui, să se facă fiii lui Dumnezeu, pentru că Fiul lui Dumnezeu, făcându-Se Om, i-a făcut pe oameni fiii lui Dumnezeu. Desigur, devenirea aceasta nu este așa de simplă, cum încearcă cuvintele mele s-o înfățișeze, ci într-o necurmată lucrare a mântuirii, la care îi cheamă Iisus Hristos pe oameni prin venirea Sa în lume. De aceea Sfântul Apostol Petru face vorbire, în această a doua Epistolă a sa, de multiplele etape ale lucrării mântuirii, acțiune la care creștinii fac apel ca la un *"cuvânt proorocesc foarte întărit, la care, zice Apostolul, bine faceți luând aminte, ca la o făclie ce strălucește în loc întunecos, până când va străluci ziua și Luceafărul va răsări în inimile voastre"* (2 Petru 1, 19). Avem în acest text elemente îndestulătoare pentru a purcede la luminarea vieții noastre, la transformarea ei din întuneric în lumină, până ce ziua mântuirii *"va răsări în inimile noastre"*. Cunoaștem că activarea mântuirii,

prin lucrarea poruncilor Domnului Hristos, este un *"cuvânt proorocesc"*, adică este o voință a lui Dumnezeu exprimată în cuvinte omenești prin glasul proorocilor. Pentru că cuvântul lui Dumnezeu, împlinindu-se în fapt de viață, schimbă, transformă, transfigurează.

Iubiților, în cele ce urmează, ajutându-ne de cuvântul Sfântului Apostol Petru, vom încerca să ne îmbogățim cunoștințele privitoare la mântuire, ca să ajungem la schimbarea noastră, nu la față, ci la suflet. Fiindcă schimbarea sufletului, transformarea, care este mesajul Praznicului de astăzi, înseamnă, de fapt, *"pocăința"*. Să auzim cum ajungem, prin pocăință, la însușirea mântuirii, care este, după Sfântul Apostol Petru, însăși participarea noastră la firea dumnezeiască a Mântuitorului Hristos. Adică exact la fericirea de care nu se mai putea despărți Sfântul Petru când l-a pătruns prin trup și suflet strălucirea slavei dumnezeiești exprimată în chip negrăit de Trupul uman al Domnului nostru. Căci zice: *"Dumnezeiasca lui Hristos putere ne-a dăruit toate cele ce sunt spre viața (veșnică) și spre buna cucernicie (...), prin care El ne-a hărăzit mari și prețioase făgăduințe, ca prin ele să vă faceți părtași dumnezeieștii firi, scăpând de stricăciunea poștei celei din lume"* (2 Petru 1, 3-4). De n-ar fi spus-o Scriptura Sfântă și de n-ar fi experimentul lui Iisus Hristos pe Tabor am refuza să credem că, oameni în trup fiind, putem participa la *"dumnezeiasca fire"*. Însă trebuie să observăm că la acest stadiu, pe care Sfinții Părinți îl numesc *"îndumnezeire"*, se ajunge doar prin *"bună cucernicie"*, adică printr-o viețuire creștinească la modul cel mai înalt, prin care *"Hristos prinde chip în noi"* (Galateni 4, 19), dar numai după ce *"am scăpat de stricăciunea poștei celei din lume"* (v. 4). Totul numai cu ajutorul Domnului Iisus Hristos.

Acesta, venind în lume, prin întreaga Sa activitate mesianică, ne ajută să participăm la firea Sa dumnezeiască, pe care a făcut-o perceptibilă prin Trup la Schimbarea la Față. Noi, ca să putem ajunge în Împărăția cerurilor, unde Fiul lui Dumnezeu viețuiește veșnic întru slava Tatălui, trebuie să reiterăm în viața noastră experiența pământească a Mântuitorului. Atunci se cheamă că omul participă la *"firea dumnezeiască"*. Dar, precum spune chiar cuvântul, aceasta este numai o participare, nu o îndumnezeire în sens

Treimic. Fierul în foc, nu e foc, dar participă la foc. Când se răcește pierde proprietatea de a arde. De aceea, participarea la slava dumnezeiască înseamnă o neconținută legătură harică cu Iisus Hristos. Numai astfel dobândim mereu puterea Sa, harul Său, ca să putem ajunge la Dumnezeu.

Deprinderea duhovnicească ce duce la îndumnezeire nu se desfășoară haotic, ci după reguli pe care Sfântul Apostol Petru ni le prezintă spre știință, dar mai ales pentru întocmai împlinire. Ca să ajungem să ne schimbăm la fața sufletului, ca să fim *"părtași la firea dumnezeiască"* a lui Hristos, iată îndemnul apostolic: *"Puneți din partea voastră toată sârguința dobândirii unor rezultate duhovnicești de excepție și adăugați la credința, prin care ați făcut începutul mântuirii, adăugați la credința voastră, fapta bună"* (v. 5). Extraordinară idee! Fapta omului trebuie să dovedească credința. Credința nu trebuie să rămână numai la nivelul gândirii. Dacă rămâne acolo este insuficientă pentru mântuire. Credința trebuie să coboare în mâini, adică în acțiune. Când vrei să pornești spre mântuire, în primul rând Domnul vrea să-ți vadă implicarea în acțiunea temeinică prin care ești hotărât *"să scapi de stricăciunea poștei celei din lume"*. Deci, în măsura în care tu lucrezi, împlinind poruncile lui Dumnezeu, atunci înseamnă că credința devine fapt de viață. Ea nu mai este pur și simplu o idee, ci o acțiune concretă, practică, aplicabilă. Așadar, credința, ca să fie eficientă soteriologic, trebuie urmată neapărat de fapta cea bună.

"La fapta cea bună adăugăm cunoștință" (v. 5). Desigur, cunoștința despre Dumnezeu. Având credință în Hristos și începând să te conformezi poruncilor Sale ești dornic să înțelegi Cine este Cel care te îmbeie la lucrarea mântuirii. Și căutând să înțelegi, afli din Scriptură și din Sfânta Predanie a Bisericii că *"Hristos este Fiul lui Dumnezeu, Care a venit în lume să mântuiască pe păcătoși, dintre care cel dintâi sunt eu"* (1 Timotei 1, 15). Aflând multe despre taina coborârii lui Dumnezeu la noi, următoarea acțiune de mare considerație pentru Cel care S-a jertfit pentru mântuirea ta este să-L faci cunoscut pe Hristos și semenilor tăi, ca și ei să ajungă la *"cunoștința de Dumnezeu"*.

Adăugăm apoi *"la cunoștință – înfrânarea"* (v. 6). Este nevoie, iubiților, de temperarea cunoștinței de Dumnezeu, care, în mintea celor deprinși numai cu cugetarea cea înaltă, poate să ducă la trufie, la mândrie. Cugetarea care se trufește trebuie temperată cu panorama nimicniciei omenești și cu gândul la moarte, după care vine Judecata lui Hristos. Deci, *"înfrânarea"*. Sigur că înfrânarea este raportată și la starea noastră trupească. Ca oameni purtători de trup trebuie să știm să ne înfrânăm, ca *"scăpând de stricăciunea poștei celei din lume"*, adică ieșind din viața cea de păcat, să putem să ne înălțăm la Dumnezeu.

Mai departe Sfântul Petru recomandă ca *"la înfrânare să adăugăm răbdarea"*. Iubiții mei, vă spuneam și altă dată că atunci când pornești pe calea lui Dumnezeu încep să te bată necazurile. Și, după cum știți din experiență proprie, multe necazuri se abat asupra celor care pornesc pe calea mântuirii. De obicei nu-i bat necazurile pe cei care stau departe de Dumnezeu. Acelora le merge bine. Diavolul le dă, pentru un timp, un înșelător confort, căci până la urmă, rău fiind, îi lasă și pe acoliții lui să sufere, așa ca să-și bată joc de ei. Omului care se hotărăște pentru Dumnezeu, diavolul îi trimite multe necazuri ca să-l abată din drum. De aceea trebuie să ai răbdare și să-i anticipezi uneltirea, convins fiind și de faptul că Dumnezeu nu te lasă în mâna lui, ci te scoate la limanul mântuirii. Răbdarea este imaginată biblic cu aurul topit în foc, cu minereul de aur topit, din care puterea curățitoare a focului scoate impuritățile și rămâne aur lămurit, strălucitor. Așa acționează încercarea: ca un foc purificator al vieții noastre, ca să ajungem aur curat, demn de strălucirea lui Hristos, pe care au contemplat-o Apostolii pe Tabor.

"La răbdare – evlavia". Pentru că poți să te mândrești și întru suferință, zicând: Iată cât de neînfricat rămân eu în încercări! Atunci să știi că ai pierdut totul. De aceea se cere la suferință-evlavia, prin care să-ți accepți soarta fără crâcnire, gândind la Patima Domnului Hristos. El a suferit pentru noi toți. Eu sufăr pentru păcatele mele, așa încât n-am motiv să mă trufesc în suferință, căci prin suferință încerc să-L urmez pe Hristos. Rămâi omul evlavios, fără să-ți pui gânduri diabolice: de ce tocmai pe mine Dumnezeu mă pedepsește? Fiindcă, să recunoaștem, de multe ori ne punem gândul acesta. De

ce tocmai eu? De ce tocmai pe mine? De ce nu pe altul? De ce nu pe cel care fură, care minte? De ce pe mine care urmez calea Domnului?

Mai întâi, învață că nu Dumnezeu trimite necazurile, ci doar le îngăduie, ca să te pună la încercare. După aceea, cum vei înțelege Patima Domnului Hristos dacă tu nu-ți asumi suferința ca pe o stare de purificare a trupului și a sufletului? Trebuie să dispară din viața creștinului odată pentru totdeauna gândul: de ce? Adică Îi ceri socoteală lui Dumnezeu? Nu știe Dumnezeu ce să facă cu tine? Lasă-te în voia Domnului, căci El știe cât să-ți dea. Chiar zice Sfânta Scriptură: *"Nu v-a cuprins ispită care să fi fost peste puterea omenească. Dar credincios este Dumnezeu; El nu va îngădui ca să fiți ispitiți mai mult decât puteți. Căci odată cu ispita va aduce și scăparea din ea, ca să puteți răbda"* (1 Corinteni 10, 13). Iar într-o sfântă rugăciune chiar așa se spune: "Doamne, dă-mi încercări, dar dă-mi și puterea să le pot duce!"

"La evlavie – iubirea". La urmă, ca pe un adevărat corolar, Sfântul Apostol Petru pune "iubirea". Ea este prin excelență cununa cea strălucitoare a tuturor virtuților creștine. Spre ea pornesc și pe ea o țintesc acțiunile vieții noastre, ca una ce este porunca creștină prin excelență, așa cum ne învață Mântuitorul Hristos: *"Poruncă nouă vă dau vouă: Să vă iubiți unii pe alții. Precum v-am iubit Eu pe voi, așa și voi să vă iubiți unii pe alții, adică jertfelnic. Întru aceasta vor cunoaște toți că sunteți ucenicii Mei, dacă veți avea dragoste între voi"* (Ioan 13, 34-35). Acestei regine a poruncilor creștine subsumează Sfântul Apostol Petru toate eforturile enumerate mai sus, căci la urma tuturor, decurgând din ele și toate țintind-o, pune *"iubirea frățească, iar la iubirea frățească – dragostea"* (2 Petru 1, 7) care este virtutea cu care ne întâlnim cu Dumnezeu și în viața aceasta și în cea care va să vină.

A se observa că virtuțile premergătoare dragostei sunt înfățișate ca niște adevărate trepte duhovnicești într-o perfectă interacțiune, abordarea uneia cerând cu necesitate împlinirea tuturor celorlalte, ca să se poată ajunge în vârf, la *"dragostea ce nu cade niciodată"* (1 Corinteni 13, 8). Atingând această culme, credinciosul își "luminează haina sufletului", fiind convins că a ajuns la Taborul existenței sale.

"Căci dacă aceste lucruri – este vorba de virtuțile enumerate mai sus – sunt în voi și tot sporesc, ele nu vă vor lăsa nici trândăvi, nici fără de roade în cunoașterea Domnului nostru Iisus Hristos. Pe când cel ce nu le are pe acestea este cu vederea întunecată și a uitat de curățirea păcatelor lui de demult" (2 Petru 1, 8-9) prin Sfântul Botez. Comentariul Sfântului Petru asupra luminii taborice, care se dobândește prin exercițiul constant al valorilor creștine, precum și *"întunecarea vederii"* pentru cel ce nu are această perspectivă de lumină, sunt îndestulătoare pentru a ne convinge să mergem pe calea cea luminată de Hristos Dumnezeu, îndepărtând definitiv opacitatea cea din lăuntru vieții noastre spirituale.

Către lumina lui Hristos toți creștinii au *"chemare"* – acțiune divină ce trebuie însă înțeleasă ca atare, dar mai ales lucrată în sensul scării valorice de mai sus, ca să poată ajunge la *"alegere"*, căci după cuvântul Domnului: *"Mulți sunt chemați, dar puțini aleși"* (Matei 20, 16). Îndemnul petrin următor merge pe același înțeles al celor două semnale divine: *chemarea și alegerea*, când ne îndeamnă: *"Fraților, siliți-vă cu atât mai vârtos să faceți temeinică chemare și alegerea voastră, căci, făcând acestea, nu veți greși niciodată, dându-vi-se astfel intrarea în veșnica Împărăție a Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos"* (v. 10-11).

Refuzând chemarea lui Hristos, Care ne îndeamnă: *"Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați!"* (Matei 11, 28), înseamnă că nu vrei să fii un *"ales"*, rămânând doar la stadiul apelului divin. Nu-l primești, pentru că nu vrei să-l auzi. Dar dacă vrei să-l primești trebuie să urci exact pe treptele virtuților despre care ți-a vorbit Sfântul Apostol Petru, ca în felul acesta să ți se dea *"intrarea în veșnica Împărăție a Domnului nostru Iisus Hristos"*.

Iată, iubirii mei, că, pornind de la Praznicul Schimbării la Față a Domnului, înțelegem – și ar fi foarte grav dacă n-am înțelege – care este partea noastră de acțiune în această schimbare. Fiindcă vreau să vă asigur de un fapt, pe care cred că l-ați sesizat: Domnul Iisus Hristos nu face lucruri de prisos, ci numai *"pentru noi oame-nii și pentru a noastră mântuire"*. Tot ce a împlinit Domnul pe pământ a fost ca să ne învețe, să ne școlească! În Praznicul de astăzi S-a schimbat la Față ca să ne învețe cum și de ce trebuie să ne schim-

băm și noi. Pe munte S-a schimbat Domnul la Față, pe muntele Ferișilor trebuie să urcăm și noi, suind treaptă cu treaptă spre Împărăția lui Dumnezeu. Deci, chiar din timpul vieții noastre, cu bucuria și fericirea pe care au avut-o Sfinții Apostoli Petru, Iacov și Ioan, *"să ne facem părtași dumnezeieștii firi"* a lui Iisus Hristos, devenită perceptibilă trupește acolo, sus, pe munte. Și să prindem din ea, pe cât ne este cu putință, așa cum zice troparul, elementele absolut necesare mântuirii noastre.

Așadar, la încheierea acestui excurs duhovnicesc, să ne rugăm Domnului nostru, Care a luminat lumea cu strălucirea Sa dumnezeiască, zicându-I: "Strălucească și nouă, păcătoșilor, lumina Ta cea pururi fiitoare," Hristoase Dumnezeule, ca, în lumina Ta fiind, să ne facem părtași luminii celei de sus – luminii celei neînserate a Împărăției Tale! Amin.

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 8-a DUPĂ RUSALII

(1 Corinteni 1, 10-17)

1, (10) Vă îndemn, fraților, pentru numele Domnului nostru Iisus Hristos, ca toți să vorbiți la fel și să nu fie dezbinări între voi; ci să fiți cu totul uniți în același cuget și în aceeași înțelegere. (11) Căci, frații mei, despre voi, prin cei din casa lui Hloe, mi-a venit știre că la voi sunt certuri; (12) Și spun aceasta, că fiecare dintre voi zice: Eu sunt al lui Pavel, iar eu sunt al lui Apollo, iar eu sunt al lui Chafa, iar eu sunt al lui Hristos! (13) Oare s-a împărțit Hristos? Nu cumva s-a răstignit Pavel pentru voi? Sau fosta-ți botezați în numele lui Pavel? (14) Mulțumesc lui Dumnezeu că pe nici unul din voi n-am botezat, decât pe Crispus și pe Gaius, (15) ca să nu zică cineva că ați fost botezați în numele meu. (16) Am botezat și casa lui Ștefana; afară de aceștia nu știu să mai fi botezat pe altcineva. (17) Căci Hristos nu m-a trimis să botez, ci să binevestesc, dar nu cu înțelepciunea cuvântului, ca să nu rămână zadarnică Crucea lui Hristos.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Iar când s-a făcut seară, ucenicii au venit la El și I-au zis: Locul este pustiu și vremea iată a trecut; deci, dă drumul mulțimilor ca să se ducă în sate, să-și cumpere de mâncare. Iisus însă le-a răspuns: N-au trebuință să se ducă; dați-le voi să mănânce!"
(Matei 14, 15).

Iubiți credincioși!

Porunca Domnului Hristos: *"Dați-le voi să mănânce!"* impune din partea noastră, a membrilor ierarhiei bisericești, o mare responsabilitate pentru ostoierea foamei dumneavoastră duhovnicești. Mântuitorul Hristos, cu capacitatea Sa dumnezeiască, strânsese în jurul Său mulțimi mari de oameni, care de zile bune își lăsaseră ca-

sele și mergeau după Dânsul fără să-și pună măcar problema dacă au ce să mănânce sau ce să bea, numai și numai ca să-L asculte pe Acela Care le grăia mai mângâietor, mai adânc, mai puternic și mai convingător decât oricare om de pe fața pământului. Într-adevăr, când găsești că cineva, hărăzit cu dar de la Dumnezeu, poate să-ți ofere învățătura cea bună și folositoare, pe care bine stăpânind-o ajungi *"să-l iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău și din tot cugetul tău"* (Matei 22, 37), și dacă pe aceasta o faci lucrătoare în viața ta, atunci înseamnă că te hrănești din plin duhovnicește. Domnul Hristos știa că după Înălțarea Sa Apostolii erau aceia care vor prelua sarcina îndatoritoare, dificilă, dar de o înaltă responsabilitate, de a îndestula lumea cu cuvântul Evangheliei. Iar după mutarea lor de pe pământ la locașurile cerești, ierarhia bisericească, formată din episcopi, preoți și diaconi, va fi aceea care va avea misiunea harică să dăruiască creștinilor cuvântul lui Dumnezeu cu îndestulare. De aceea, noi ne simțim responsabili în gradul cel mai înalt când auzim porunca divină: *"Nu trebuie să plece! Dați-le voi să mănânce!"*

În acest sens, socotim că venirea dumneavoastră în duminici și sărbători la sfânta biserică este expresia acelui sațiu duhovnicesc pe care țineți să vi-l împlinească cineva, pentru a vă simți îndestulați cu învățătura Domnului Hristos. De aici marea datorie pe care o simțim noi, preoții, față de apetitul duhovnicesc ce vă e caracteristic, încercând să vă dăm tot ceea ce vă este de folos pentru a vă îndestula cu adevărat. Această acțiune îndatoritoare pleacă, întâi de toate, din însărcinarea noastră misionară, cunoscut fiind faptul că una din menirile sacerdoțiului creștin este aceea de *"a învăța drept cuvântul adevărului"* (2 Timotei 2, 15) evanghelic. Apoi imboldul predicării, al îndestulării cu cunoștințele necesare dobândirii mântuirii, vine din conștiința pe care o are preotul, pornind tocmai de la porunca Domnului, de a nu lăsa pe cineva neîndestulat cu cele duhovnicești, ca să nu aibă acela a reproșa cumva că pe el nu l-a hrănit nimeni cu cuvântul lui Dumnezeu, nu i-a dat nimeni îndestulătoare hrană spirituală. Dacă totuși se plânge cineva de lipsă, primii vizati de acest minus în cultivarea credinței dumneavoastră suntem noi. Dacă la nevrednicia noastră se adaugă și

nedestoinicia dumneavoastră întru a cunoaște cuvântul lui Dumnezeu, atunci răspunderea pentru nelucrarea cuvântului dumnezeiesc o împărțim pe din două. Noi că nu v-am căutat și dumneavoastră că n-ați venit la noi să învățați cele necesare pentru a vă împăria corect cuvântului lui Dumnezeu.

De aceea, astăzi, după porunca Domnului: *"Dați-le voi să mănânce!"*, încerc să vă ofer o hrană duhovnicească, pe care vă rog să o primiți așa cum primiți o bună hrană trupească ce vă îndestulează stomacul. Expunându-vă această învățătură mă voi referi la textul Apostolului pe care l-ați auzit astăzi citindu-se înainte de Sfânta Evanghelie. Este luat din prima Epistolă către Corinteni a Sfântului Pavel. La începutul acesteia, Apostolul neamurilor se arată foarte descumpănit și îngrijorat de o anume împărțire pe grupări religioase a creștinilor din Corint. Ce se întâmplase? Aici, în Corint, după ce Sfântul Apostol Pavel venise și semănase cuvântul lui Dumnezeu, la plecarea sa lăsând o Biserică foarte bine formată, a venit ca misionar un creștin din Alexandria Egiptului pe nume Apollo. Acesta, fiind un foarte bun orator, a început să zidească și el la temelia pusă de Pavel, dar cu cuvinte foarte meșteșugite, adică cu o știință a vorbirii deosebit de bine pusă la punct. Aceasta a făcut ca mulți dintre creștinii cultivați din Corint să-l ia pe Apollo drept liderul lor spiritual, minimalizând aportul lui Pavel la încreștinarea lor. Ba mai mult, denigrându-l pe Apostol ca pe un cuvântător neiscusit, ignorau sau treceau în derizoriu activitatea sa de pionierat creștin, prin care se pusese temelie evanghelică vieții lor. În felul acesta s-a creat o nedorită și păgubitoare divizare între creștinii din Corint, unii rămânând de partea lui Pavel, iar alții acceptându-l ca protagonist pe Apollo.

Între timp au venit aici de la Ierusalim unii evrei încreștinați, numiți iudaizanți, care ziceau că de fapt nici Pavel, nici Apollo nu trebuie puși în evidență deosebită, ci Petru, pentru că Petru făcuse parte dintre cei doisprezece Apostoli, pe când Pavel și Apollo nu, așa încât nu meritau mare atenție. Declarându-se adepții lui Petru, iudaizanții au reușit să mai împartă o dată Biserica. Alții, constatănd divizarea aceasta pe criterii omenești, și-au zis că nu e corect ca cineva să susțină că el este al lui Pavel, altul al lui Apollo sau

altul al lui Petru – pentru că noi toți suntem ai lui Hristos, deci nu mai avem trebuință să ne raportăm la niște oameni când este vorba de credința cea nouă.

Nu vom comenta aici pe larg faptul că cei mai periculoși dintre toți erau cei din urmă, care aveau pretenția că pot să se raporteze direct la Hristos. Aceștia ignorau întreaga structură a Bisericii, dorită de Însuși Domnul Iisus când și-a ales pe cei doisprezece Apostoli și pe cei șaptezeci de ucenici tocmai cu scopul ca, după Înălțarea Sa, aceștia să vestească Evanghelia în toată lumea cunoscută atunci, dându-le în această privință o poruncă expresă: *"Mergeți în toată lumea și propovăduiți Evanghelia la toată făptura!"* (Marcu 16, 15). Aceeași misiune a fost încredințată de Sfinții Apostoli membrilor Ierarhiei bisericești: episcopi, preoți și diaconi, investiți haric de a împlini, până la sfârșitul veacurilor, Testamentul misionar al Domnului Hristos: *"Mergeți și învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh"* (Matei 28, 19). Așa încât porunca Domnului *"Dați-le voi să mănânce"* se înscrie corect pe aceeași linie misionară.

Așadar, în Biserica din Corint se ajunsese să fie patru partide religioase, fapt de o foarte mare gravitate pentru credința cea nouă. Sfântul Apostol Pavel este extrem de îngrijorat de ruptura aceasta, cu mari și grave implicații privind doctrina privitoare la mântuire. De aceea, lansează un apel disperat, primul de acest fel în istoria tinerei Biserici creștine: *"Vă îndemn, fraților, pentru numele Domnului nostru Iisus Hristos, ca toți să vorbiți la fel, să nu fie dezbinări între voi, ci să fiți cu totul uniți în același cuget și în aceeași înțelegere"* (1 Cor. 1, 10). Observați, iubiții mei, că Apostolul își arată neliniștea sufletească în gradul cel mai înalt de pericolozitate, gândind că unii pot să-și permită sacrilegiul de a împărți Biserica lui Hristos. În acest sens trebuie înțeles apelul la unitate în *"numele Domnului"*. Pavel se arată nedumerit și cu totul mâhnit de faptul că, pe criterii omenești, poate cineva îndrăzni divizarea Bisericii celei Una, unicitate ce pleacă de la unicitatea Persoanei lui Hristos și a unicității Jertfei Sale mântuitoare. De aceea, cu stupoare întreabă: *"Oare S-a împărțit Hristos? Nu cumva s-a răstignit Pavel pentru voi? Sau ați fost botezați în numele lui Pavel?"* (v. 13). Pentru că

sunt de neînțeles "certurile" în urma cărora *"fiecare din voi zice: Eu sunt al lui Pavel, iar eu sunt al lui Apollo, iar eu sunt al lui Chefa, iar eu sunt al lui Hristos"* (v. 12).

Fundamentul dumnezeiesc al unității Bisericii pleacă, așadar, de la unicitatea Jertfei lui Hristos. A împărți Biserica înseamnă a disprețui și chiar a anihila roada soteriologică a Jertfei Domnului. În ultimă instanță înseamnă însăși batjocorirea Fiului lui Dumnezeu Întrupat. Dar noi știm că *"Dumnezeu nu Se lasă batjocorit!"* (Gala-teni 6, 7). Știm, de asemenea, că Hristos nu S-a împărțit, El fiind Unicul Fiu al Tatălui Ceresc. Întrupându-Se rămâne Unic, adevăr prins cu mare precizie în celebra formulare scripturistică: *"Iisus Hristos, ieri și azi și în veci Același este!"* (Evr. 13, 8). Plecând de la această convingătoare argumentare revelațională se poate conchide că și credința este unică, precum și Botezul ca taină integratoare în aceasta (Efeseni 4, 5), pentru că are izvor dumnezeiesc unic pe Iisus Hristos și Evanghelia Sa.

Împărțire în sânul Bisericii nu trebuie să existe, pentru că Jertfa Domnului Hristos pentru răscumpărarea noastră din robia diavolului și pentru strămutarea noastră în Împărăția cerurilor nu poate fi decât unică, iar aceasta pentru că este împlinită de Singurul Om-Dumnezeu din istorie. Deci, nimeni nu poate să o completeze în nici un fel. Căci, după cum despre *"Mângâietorul, Duhul adevărului"*, trimis în lume după Înălțare, Domnul afirmă că *"din al Meu va lua și vă va da vouă"* (Ioan 16, 14), tot astfel membrii Ierarhiei bisericești, dar și toți creștinii întăriți, sunt îndatorați de Duhul lui Dumnezeu să poarte flamura unicei credințe a lui Hristos în sufletele credincioșilor de-a lungul și de-a latul istoriei, neevidențindu-se pe ei în chip sectar, ci numai pe Hristos. Creștinătatea nu trebuie să se împartă pe criterii omenești, ci să rămână unică și unitară, pentru că Unic este Iisus Hristos Domnul nostru, Care ne-a mântuit prin unica Sa Jertfă.

Iubiții mei, dacă întreaga învățătură referitoare la unitatea și unicitatea Bisericii, derivând din unicitatea Persoanei Dumnezeiești Întrupate a Domnului Iisus Hristos și a Jertfei Sale mântuitoare, s-ar înțelege cu maximă responsabilitate astăzi, când ne-au invadat țara atâtea secte, care mai de care mai pompos numite, care

mai de care mai promițătoare în plan material și divin, ca să-i rupă pe creștini de la sânul Bisericii celei Una, nu s-ar mai lăsa românii ademeniți de promisiuni deșarte și grav pierzătoare de suflet. Dacă cuvântul Scripturii ar fi cu adevărat citit și cinstit de ei ca purtător de adevăr dumnezeiesc, așa cum pretind acești pescuitori în ape tulburi, ar putea realiza în ce dezastru doctrinar se află atunci când divizează Biserica cea Una a lui Hristos, împărțindu-i pe creștini pe criterii omenești, ca să nu mai *"vorbească toți la fel"*, așa cum se exprimă mâhnit Sfântul Apostol Pavel.

Pe baza aceleiași Scripturi, care ar trebui să consune în urechile și înțelegerea tuturor la fel, tocmai pentru a împlini dorința cea cu sudoare de sânge a Mântuitorului nostru, *"ca toți să fie una"* (Ioan 17, 21), diverși dezbinători moderni sunt antrenați într-un prozelitism furibund, dar păgubitor și, în consecință, dător de osândă veșnică. Căci, așa prezintă Domnul Hristos prozelitismul: ca o metodă diabolică prin care cel ademenit devine *"fiu al gheenei îndoit"* decât ademenitorul (Matei 23, 15). E de neînțeles cum pe baza aceleiași Scripturi creștinii în loc să se unească se divizează.

Într-un anumit fel planează asupra lumii blestemul Turnului Babel. Căci puzderia de secte din vremea noastră, a căror acțiune distructivă o resimțim fiecare la ușa noastră, la cutia noastră de scrisori sau în aglomerațiile din piețe, din autobuze, din trenuri etc., reeditează la scară modernă sindromul Babel. Proliferarea sectelor este Turnul Babel de astăzi. După potopul lui Noe, când oamenii se depărtaseră cumplit de Dumnezeu, gândul diabolic le-a fost să zidească un turn în care să se urce, ca să nu-i mai ajungă apele unui viitor potop. Atunci Dumnezeu le-a împărțit limbile să nu se mai înțeleagă, să intre dihonie între ei. La Cincizecime, după ce Apostolii au primit darul Duhului Sfânt de a vorbi o limbă prin care să se facă înțeleși de toți cei prezenți, din nou s-a unificat limbajul. Căci Apostolii vorbeau în limba aramaică și toți ceilalți înțelegeau în limba lor cuvântul lui Dumnezeu. Atunci, prin voința divină, s-a făcut unificarea omenirii în jurul Persoanei lui Hristos și a crezului creștin unificator.

Apariția ereziilor și a sectelor de-a lungul existenței Bisericii a pus în evidență iarăși dihonie Turnului Babel. Căci sectarismul prin

chiar semnificația lui semantică înseamnă fragmentare, segmentare, secționare, adică împărțire. Dezunirea pleacă de la interpretarea subiectivă a Bibliei, pe care o poate explica fiecare cum vrea, în total dezacord cu *"norma credinței"* ținută cu sfințenie de către Biserica lui Hristos. Așa încât pe baza aceleiași Biblie, interpretată diferit, s-a ajuns la poziții doctrinare diferite. Dacă este aceeași Biblie pentru toți, ea nu poate duce decât la un singur adevăr. Nu pot exista adevăruri paralele cu adevărul lui Hristos, Care a zis despre Sine: *"Eu sunt Calea, Adevărul și Viața"* (Ioan 14, 6). Subiectivismul mai multor adevăruri neagă însăși ideea de adevăr. Mai multe așa-zise adevăruri creștine înseamnă împărțirea lui Hristos. De aceea Sfântul Pavel întreabă muștrător și cu totul îngrijorat pentru toate veacurile: *"Oare S-a împărțit Hristos?"* (1 Corinteni 1, 13).

De aceea, iubiții mei, grija, îngrijorarea dureroasă pe care a simțit-o Apostolul pentru împărțirea credincioșilor din Corint în vremea sa, deci în perioada anilor 50-60, trebuie să o resimțim cu aceeași suferință și noi astăzi, preoții și creștinii Bisericii celei Una, încât toți laolaltă și fiecare în parte să ne simțim vinovați de soarta celor care pleacă dintre noi, făcând ruptura Bisericii și mai mare. Pentru că cei care *"părăsesc Biserica noastră"* (Evrei 10, 25) o fac fie datorită faptului că eu, preot, nu le-am dat hrană duhovnicească suficientă pentru a rămâne statornici în credința moșilor și strămoșilor lor, fie că pe dumneavoastră, vecinii lor, v-au văzut făcând fapte necreștinești. Așa încât și-au zis: De vreme ce văd la voi asemenea fapte, iar fapta este materializarea credinței, înseamnă că credința voastră nu este adevărată. Aceasta înseamnă că noi n-am reușit să devenim elemente pilduitoare pentru semenii noștri, ca ei să se convingă de faptul că credința noastră este adevărată. De bună seamă, o parte din vina pentru plecarea lor o purtăm și noi. Dar cea mai mare vină o au ei, pentru că n-au dorit să știe ce vrea Iisus Hristos de la ei, adică unitatea în credința cea una a Fiului lui Dumnezeu Întrupat. N-au voit să-și cunoască credința. Normal ar fi fost ca înainte de a se aventura spre o altă opțiune așa-zicând creștină, să fi avut curiozitatea să-și cunoască propria credință în care s-a născut poporul acesta și în care dăinuie de două mii de ani.

Dar să ne întoarcem la partea noastră de vină. Ei nu mai sunt cu noi pentru că noi n-am simțit nevoia să-i impulsionăm spre Hristos, lăsându-i pe alții să-i ademenească spre sectarism. Motiv pentru care de peste treizeci de ani vă îndemn, vă rog și câteodată v-am dat și canon la Sfânta Spovedanie sau în general la început de an, să vă străduiți cu adevărată râvnă să întoarceți de la calea rătăcirii pe unul, doi, cinci, zece, ca și aceia să beneficieze de mântuirea cea întru Hristos și împreună cu noi *"să păzească comoara cea bună ce ni s-a încredințat cu ajutorul Sfântului Duh, Care să-lăsluiește întru noi"* (2 Timotei 1, 14). Iar dacă îndemnul meu poate fi socotit insuficient și neconvingător, primiți-l pe al Sfântului Iacov, care vă îndatorează cu această poruncă: *"Frații mei! Dacă vreunul va rătăci de la adevăr și-l va întoarce cineva, să știe că cel care a întors pe păcătos de la rătăcirea căii lui își va mântui sufletul din moarte și-și va acoperi mulțime de păcate"* (5, 19-20).

Dacă acestea sunt, în mare, motivele pentru care unii dintre ai noștri pleacă la secte, motivații la care n-am pomenit pe cele de ordin pecuniar, adevărul este că cea mai mare parte din vină o poartă ei. Pentru că înainte de a pleca la alți părinți ar fi trebuit să-și cunoască părinții adevărați. Un copil rătăcit de părinții lui, înainte de a se oferi altor părinți ar trebui să-i caute mai întâi pe cei care l-au născut. Chiar sunt impresionante cazurile când copii înstrăinați de părinți sau părinții de copii, sau rude între ele, caută să se regăsească. Ați văzut ce bucurie, ce împlinire extraordinară se petrece atunci când aceștia se regăsesc după ani și ani de zile. Va să zică, în ordinea naturală a lucrurilor, oamenii simt nevoia imperioasă să-și găsească părinții și rudele. Numai în ordinea spirituală oamenii rătăciți nu mai simt nevoia să-și găsească părinții. Nu mai vor să-și găsească mama. Iar dacă au și găsit-o nu mai vor s-o recunoască de mamă. Mama noastră a tuturor este Sfânta Biserică. Pe aceasta nu mai vor cei ce pleacă să o recunoască de mamă. Aleg alte mame după criterii știute numai de ei. Nu mai vor să dea crezare legii naturale conform căreia părinții ni se dau, nu se aleg. Noi nu navigăm între părinți și credințe. O avem pe a noastră de la bi-

necuvântații noștri înaintași. Să le fim recunoscători că ne-au dat prin Duhul Sfânt această comoară mântuitoare.

Iată motive doctrinare, sentimentale și nu în ultimul rând naționale pentru care trebuie să rămânem statornici în ceea ce ne este specific: latinitatea de neam și ortodoxia credinței. Că o ducem bine, că o ducem prost, că suntem săraci, că suntem bogați, rămânem aici, pentru că aici ne e pământul unde sunt osemintele moșilor și strămoșilor noștri. Pe pământul acesta s-a plămădit cea mai frumoasă limbă din lume. "Limba noastră-i limbă sfântă, / Limba vechilor cazanii, / Care-o plâng și care-o cântă / Pe la vatra lor țărării". Pe pământul acesta am învățat de la Sfântul Andrei cea mai desăvârșită credință din câte au existat în lume. Pe aceasta ne-a transmis-o aceeași limbă "ca un fagure de miere", așa încât pe bună dreptate "Limba noastră îi aleasă / Să ridice slavă-n ceruri, / Să ne spună-n hram și-acasă / Veșnicele adevăruri" (Pr. Al. Mateevici). Avem, deci, o credință pe care o mărturisim cu dragostea și cu statornicia cu care au mărturisit-o înaintașii noștri. Nu ne lipsește nimic ca să putem să ne mântuim. Avem motive să căutăm altceva?

Pe lângă convingerile de plinătate legate de credința noastră, de limba noastră care vehiculează această credință ce este unitară pe plai românesc, motivația teologică puternică pentru care nu trebuie să ne divizăm pe probleme religioase este cea ridicată cu mare responsabilitate de Sfântul Apostol Pavel, dublată de o mare durere sufletească: *"Oare S-a împărțit Hristos?"* Este de neînchipuit pretenția absurdă pe care o au toate sectele de a se considera Biserica cea adevărată și, în consecință, de a-L sili pe Hristos să se împartă. Este cel puțin ciudată pretenția că numai ei se mântuiesc. Admițând ipotetic această poziție absolut necreștinească, am ajunge la aberația că miile de generații creștine ce s-au succedat în istorie până la apariția sectelor de astăzi ar fi supuse condamnării veșnice, ceea ce ar fi în contradicție flagrantă cu tot ceea ce știm despre dragostea lui Dumnezeu față de oameni. Căci *"Dumnezeu Mântuitorul nostru voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină. Căci Unul este Dumnezeu, Unul este și Mijlocitorul între Dumnezeu și oameni: Omul Hristos Iisus, Care*

S-a dat pe Sine preț de răscumpărare pentru toți" (1 Timotei 2, 3-6), nu numai pentru unii. *"Căci atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat, ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică"* (Ioan 3, 16). Cum ar fi cu puțință să piară mii și mii de generații creștine care au crezut cu tot devotamentul *"că Iisus este Hristosul, Fiul lui Dumnezeu și crezând, viață au avut în numele Lui"* (Ioan 20, 31). A condamnat Dumnezeu veacurile de credință așteptând să apară "aleșii"?

De aceea, iubiții mei, ar trebui să avem mai mult curaj întru a desfide mașinațiile satanei ce se lucrează prin acești neaveniți din toată lumea. Ar trebui să-i întrebați: Unde vă sunt părinții? Ce Apostol al lui Hristos v-a evanghelizat? Ce legitimitate aveți voi să vă numiți tot Biserica, când disprețuiți Biserica cea adevărată, integratoare întru mântuire în Trupul lui Hristos? Legitimitatea noastră sunt ei, înaintașii noștri și credința lor ce ne-au dat-o drept moșie. Aici suntem de veacuri. "Iar noi locului ne ținem/ Cum am fost așa rămânem" (M. Eminescu) pe pământul acesta. Mormintele lor ne leagă de trecut, iar ale noastre mâine deschid viitorul. Aici suntem cu toții. De ce să căutăm altă patrie? De ce să căutăm altă credință dacă le avem pe-ale noastre de două mii de ani. Ce altceva ne trebuie? Străinii vin să dezbine o credință și un popor. Să nu ne lăsăm umiliți în propria noastră țară. Să ne periclităm mântuirea numai de dragul de a fi moderni?

Iubiții mei! Revenind la porunca Mântuitorului: *"Dați-le voi să mănânce!"*, ne conformăm și vă dăm această învățătură. În tot ce-am comentat până aici am arătat că unitatea noastră de credință se bazează pe unitatea lui Hristos cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, ca și pe Unicitatea Jertfei Mântuitorului nostru. De asemenea, se bazează pe unicitatea planului dumnezeiesc de a-L trimite pe Fiul, *"la plinirea vremii"* (Galateni 4, 4), ca să mântuiască lumea. Unică este calea deschisă de la cer spre pământ prin Iisus Hristos. Unică este. N-a venit Iisus Hristos în mai multe vremuri. Nu S-a întrupat în mai multe persoane. Nu este urmat de alți profeți care, chipurile, ar avea misiunea de a-L completa pe Domnul nostru. Aceasta înseamnă că unii ca aceștia nu-L socotesc pe Iisus Hristos un Dum-

nezeu Întrupat. Altfel cum e cu puțință ca învățătura Fiului lui Dumnezeu, adusă nouă de la Tatăl, să fie completată? Ce rost și semnificație ar mai avea cuvintele Sale: *"Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece"* (Matei 24, 35). Așadar, pe de-a-ntregul eretică este susținerea ineptă a unor neaveniți că Hristos este unul din marii profeți ai lumii și că Lui îi urmează alți profeți care să aducă la zi învățăturile Sale. Spuneți dumneavoastră dacă nu este aceasta cea mai mare erezie cu care s-a confruntat vreodată Biserica? Și noi pe aceștia, în loc să-i alungăm, îi primim în casele noastre și târguim cu ei credința noastră. O asemenea atitudine nu e de înțeles la creștinii noștri, care știu din Sfânta Evanghelie că Domnul nostru este Însuși *"Adevărul"* (Ioan 14, 6) întrupat.

Iată de ce, iubiții mei, trebuie să înțelegem că adevărurile mântuitoare, aduse nouă de Fiul de la Tatăl, sunt unice și valabile pentru toate timpurile și pentru toate locurile, ele bazându-se pe credincioșia lui Dumnezeu față de toate promisiunile făcute nouă. Auziți! *"Credincios este Dumnezeu prin Care ați fost chemați la împărtășirea cu Fiul Său Iisus Hristos, Domnul nostru"* (v. 9), să vă dăruiască iertarea păcatelor. Credincioșia lui Dumnezeu se oferă în direcție unică prin Iisus Hristos. Nu pot fi mai multe biserici către care Iisus Hristos trebuie să fie credincios. Nu pot fi mai multe credințe cărora Iisus Hristos să le fie credincios. Pentru că dacă pozițiile doctrinare sunt prezentate diferit nu numai față de Biserica Ortodoxă, ci chiar și de la o sectă la alta, se înțelege că Iisus Hristos nu poate fi silit să le certifice pe toate acestea, pentru că adevărul este unul, precum și Deținătorul acestuia, în gradul cel mai înalt, este Unul.

Iată temeiuri solide, iubiții mei, pentru care dumneavoastră sunteți chemați – și vă rog să nu ignorați faptul acesta – sunteți chemați, împreună cu noi preoții, să menținem unitatea credinței. Și precum dorește Domnul nostru Iisus Hristos, rugându-Se Tatălui, când zice: *"ca toți să fie una, după cum Tu, Părinte, întru Mine și Eu întru Tine, așa și aceștia în Noi să fie una"* (Ioan 17, 21), așa dorim și noi. Dacă nici dorința aceasta a Domnului Hristos exprimată cu sudoare de sânge, în Patimă fiind, nu mișcă pe cei care divizează Bi-

serica lui Hristos, ce altceva i-ar putea convinge că ceea ce fac ei este un adevărat sacrilegiu? Credem că nimic, deoarece erezia este *"păcat împotriva Duhului Sfânt ce nu se va ierta nici în veacul de acum nici în cel viitor"* (Matei 12. 32).

Dar și nouă, creștinilor ortodocși, ni se poate imputa ușurința cu care unii pleacă din turma noastră, făcându-se pradă celui viclean. Poate că și datorită nouă intră lupii în turma lui Hristos. Căci dacă noi am fi uniți în jurul Bisericii și în jurul preoților lucrurile n-ar mai putea fi așa de dezastruoase precum sunt astăzi. Ereticii n-ar mai putea veni să pescuiască în ape tulburi. Iată situații cu totul de neînțeles pentru unitatea credinței noastre. A ajuns credința noastră, credința moșilor și strămoșilor noștri, să fie pusă la taraba discuțiilor celor mai josnice, înjurate și disprețuite lucrurile cele mai sfinte ale credinței noastre. Și toate acestea fără nici un pic de temere de Dumnezeu. Nici măcar de Judecata Lui cea dreaptă, ale cărei efecte se fac simțite chiar și în zilele noastre. Să fi ajuns noi atât de jos încât să nu mai avem măsura în toate, precum se credea odinioară că au românii? Eu cred că este o criză pasageră, după care din nou vom deveni ce-am fost odată și încă și mai mult, pentru că nu suntem un popor de troglodiți.

Iată dar, iubiții mei, că cel puțin dumneavoastră care sunteți aici nu veți mai putea vreodată să ziceți că n-ați fost atenționați, că n-ați fost îndemnați să fiți puternici în credința pe care o avem, statornici în conștiința că suntem creștini ortodocși și că avem îndatorirea să ne mărturisim public credința. Să ne sporim forțele împotriva celor ce vor să ne murdărească credința și tradițiile noastre sfinte, păstrate cu scumpătate de Maica noastră, Biserica. Ea ne-a fost mamă și la bine și la rău. Ea ne-a fost sprijinitoare în vremurile bune și în cele de restriște și tot prin ea, tot prin Biserica noastră, vom ieși încă o dată la lumină. Trebuie să înțelegem lucrul acesta și să-l credem cu tărie. Așadar, cunoscând adevărurile acestea, trebuie să rămânem statornici în unitatea credinței, pentru că împărțirea Bisericii este cel mai mare dezastru ale cărui urmări să-l rugăm pe Dumnezeu să nu se abată asupra țării noastre.

Iată de ce socotim o fericită încheiere a cuvântului nostru acest îndemn apostolic, asupra căruia vă rog să luați aminte: *"Să ne apropiem dar cu inimă curată de Dumnezeu, întru plinătatea credinței, curățându-ne prin stropire inimile de orice cuget rău (...). Să ținem mărturisirea nădejzii cu neclintire, pentru că credincios este Cel ce a făgăduit; Să luăm seama unul altuia, ca să ne îndemnăm la dragoste și la fapte bune, fără să părăsim Biserica noastră, precum le este obiceiul unora, ci îndemnători făcându-ne, cu atât mai mult cu cât vedeți că se apropie ziua aceea. Căci dacă păcătuim de voia noastră, după ce am luat cunoștință despre adevăr, nu mai rămâne, pentru păcate, nici o jertfă, ci o înfricoșată așteptare a Judecății și iușimea focului care va mistui pe cei potrivnici (...). Căci înfricoșător este să cădem în mâinile Dumnezeului Celui Viu"* (Evr. 10, 22-27, 31). Amin.

PREDICĂ LA APOSTOLUL PRAZNICULUI ADORMIRII MAICII DOMNULUI

(Filipeni 2, 5-11)

2, (5) Gândul acesta, care era în Hristos Iisus, să fie și în voi. (6) Care Dumnezeu fiind în chip, n-a socotit o știrbire a fi El întocmai cu Dumnezeu. (7) Ci S-a deșertat pe Sine, chip de rob luând, făcându-Se asemenea oamenilor, și la înfățișare aflându-Se ca un om. (8) S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se până la moarte, și încă moarte de Cruce. (9) Pentru aceea, și Dumnezeu L-a preainălțat și I-a dăruit Lui nume, care este mai presus de orice nume. (10) Ca întru numele lui Iisus tot genunchiul să se plece, al celor cerești și al celor pământești și al celor de dedesubt. (11) Și să mărturisească toată limba că Domn este Iisus Hristos, întru slava lui Dumnezeu Tatăl.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Și ridicând glasul, o femeie din popor a zis: Fericit este pântecul care Te-a purtat și sânii la care ai supt! Și Iisus a zis: Adevărat este, dar fericiți sunt și cei ce ascultă cuvântul lui Dumnezeu și-l păzesc" (Luca 11, 27-28).

Iubiți credincioși!

Astăzi este cea mai mare sărbătoare închinată Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu și Pururea Fecioarei Maria. Astăzi este zi de mare prăznuire și de mare cinstire pentru Maica lui Dumnezeu. Meritele ei privitoare la istoria mântuirii sunt așa de mari și copleșitoare, încât astăzi nu ne putem găsi îndeajuns cuvintele prin care să laudăm după cum se cade pe aceea care cu adevărat s-a făcut vrednică să poarte în pântecul ei pe Iisus Hristos Mântuitorul, adică pe Fiul lui Dumnezeu Întrupat. Astăzi, fiecare dintre noi are sentimentul reconfortant că și-a regăsit deplin mama cea duhovnicească, pe sprijinitorul, ocrotitorul și mângâietorul nostru. E drept

că Maica Domnului este îndeobște socotită ca sprijinind și ocrotind latura spirituală a credincioșilor, deși Sfânta Biserică, în cântările de preacinstire pe care i le-a închinat, o agrăiește ca pe "Maica vieții noastre". De aceea, este odihnitor să știm că, pe lângă ocrotirea și sprijinul pe care le avem din partea părinților și din partea Bisericii, pe calea mântuirii ne bucurăm să fim demni și de "acoperământul Maicii Domnului". Este foarte important să avem conștiința că Maica Domnului ne este mamă și pe pământ și în cer; ea fiind persoana care leagă necontenit, ca un pod sau ca o scară, pământul cu cerul, făcând inteligibilă cererea Rugăciunii domnești: *"Facă-se voia Ta, precum în cer, așa și pe pământ"*, căci rugăciunea și ocrotirea ei sunt receptate pururea în cer și pe pământ. Este îndestulător și reconfortant pentru noi, creștinii, să știm că cineva are grijă de noi. Să cunoaștem că un suflet de mamă, dar Maică a lui Dumnezeu, este necontenit în rugăciune pentru noi și că are și bună deschidere la ușa milostivirii Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Fiul său. De aceea, în această zi putem rosti, cu deplină încredințare, rugăciunea închinată Prea Sfintei Fecioare Maria, pe care sunt convins că totdeauna o spuneți când vă faceți rugăciunea: *"Ușa milostivirii deschide-ne nouă, Binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu ești mântuirea neamului creștinesc"*. În sensul că prin Fiul său ni s-a dat mântuirea.

Vedeți, iubiții mei, că Dumnezeu nu ne lasă fără sprijin, ci ne încredințează unui asemenea ajutor? De multe ori auzim acum, în timpurile acestea de cumplită restriște, cuvinte ca acestea: Sunt disperat! N-am nici un ajutor de nicăieri, nu știu ce să fac! Și-atunci, primul gând care-ți vine în replică este acesta: N-ai sprijin nici pe Preacurata Născătoare de Dumnezeu? N-ai simțit niciodată în rugăciunea cea cu putere, ce trebuie să te caracterizeze, n-ai simțit ajutorul cel cu dragostea cuceritoare al Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu? Și auzi răspunsul: Ba da! Atunci, vezi? De ce te plângi? Ce motive ai să te descumpănești? De vreme ce ai o Mamă și un Tată în cer și pe pământ, înseamnă că ai părinți. Înseamnă că are cine să se îngrijească de tine; înseamnă că ești dat sub sfântă și stăpânitoare îngrijire. Căci de vreme ce te-ai străduit să devii *"fiu al*

lui Dumnezeu" (Ioan 1, 12) după har, înseamnă că are cine să te mângâie ca pe un copil și să se roage pentru tine. De ce te plângi?

Iată, iubiții mei, de ce Prea Sfânta Născătoare de Dumnezeu și Pururea Fecioară Maria este dragă și scumpă sufletului nostru, pentru că este apropiată de noi ca o mamă. Dacă mama noastră trupească ne-nvăluie de obicei cu dragoste și devotament, cu infinit devotament, cu supremă afecțiune și cu dumnezeiască bunătate ne acoperă pe noi Maica Domnului. Iată de ce astăzi ziceam că nu găsim cuvinte îndestulătoare pentru a-i mulțumi și pentru a o preamări după cuviință pe Prea Sfânta Născătoare de Dumnezeu. Ar trebui să fim îngeri. Dar nici îngerii nu-și găsesc cuvintele cele mai potrivite ca să o cinstească pe cea care este Maică a Unuia din Sfânta Treime. Arhanghelul Gavriil, de pildă, când a venit să-i vestească faptul că va primi în pântece pe Fiul lui Dumnezeu, în puține cuvinte I s-a adresat, zicându-i: *"Bucură-te cea plină de har, Domnul este cu tine. Binecuvântată ești tu între femei"* (Luca 1, 28).

Acestea au fost cuvintele salutului ceresc adresat Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu. Noi, pământenii, însă, care am primit pe Fiul Său ca Dumnezeu și Mântuitor al nostru, ca Unul Care S-a jertfit pe Cruce pentru iertarea păcatelor noastre, ar trebui să zburdăm întru aflarea celor mai potrivite epitețe, al celor mai înalte cuvinte, ca să putem lăuda, să putem exprima cele mai alese și îndatoritoare simțăminte la adresa Prea Sfintei Fecioare Maria. S-a creat o adevărată literatură panegirică, în care au excelat Sfinții Părinți, numind-o cer pământesc, scară pe care urcăm la Dumnezeu, pod ce ne trece de pe pământ la cer, chivot cu totul de aur care a purtat pe Cel mai sfânt Odor ce s-a dăruit vreodată neamului omenească, ușă spre răsărit de-a pururi încuiată, prin care a trecut numai Cel Sfânt lăsând-o ferecată, munte sfânt din care s-a desprins fără mână omenească piatra cea din capul unghiului, care s-a întins peste tot pământul și care zdrobește și spulberă pe potrivnicii lui Dumnezeu, Templu cu totul Sfânt, Rai strălucitor, Maică Preacurată care ni l-a adus în dar pe Dumnezeul tuturor, izbăvirea Evei și odorul cel mare a toată lumea etc. Cuvântul nostru este însă sărac. Noi n-avem știința și nici sensibilitatea Sfinților Părinți, întrucât n-avem profunzimea credinței și tăriei lor ca să merităm

să-i înălțăm omagiu Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu. Noi atât înțelegem, că ea este Maica lui Dumnezeu și Maica noastră. Atât știm: să slăvim sfințenia ei deosebită de care se înfricoșează heruvimii și serafimii. Pentru că, într-adevăr, Dumnezeu S-a coborât în cel mai sfânt vas; a locuit în cel mai desăvârșit palat; și-a ales de pe pământ pentru Întrupare pe cea mai Sfântă fiică a Evei din câte au existat și vor exista vreodată pe fața pământului. Ipotetic gândind, dacă n-ar fi fost cineva pe pământ de o atât de înaltă vrednicie Dumnezeu n-ar fi venit ca Om la noi.

Legat de această înaltă vrednicie, vă îndemn, iubiții mei, să gândiți la un aspect care ne cucerește definitiv cu privire la persoana Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu. Mulți dintre cei de față, după încheierea cuvântului meu, vă veți împărtăși cu Trupul și Sângele Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos în chip real. Vedem pâine, dar este Trupul lui Hristos; vedem vin, dare ste Sângele lui Hristos. Iar elementele acestea – poate nu v-ați gândit niciodată – adică Trupul și Sângele, Mântuitorul Hristos le-a luat din plămada trupului Prea Curatei Născătoare de Dumnezeu. Deci, Trupul lui Hristos păstrează în el elementele naturale comune cu trupul și sângele Maicii Sale. De aceea, ceea ce gustăm din Sfântul Potir, ca Trup și Sânge ale Domnului, sunt chiar componente ale trupului Prea Curatei Născătoare de Dumnezeu. Așa încât, pe bună dreptate, putem afirma că împărtășindu-ne cu Trupul și Sângele Domnului nostru Iisus Hristos primim ceva din însuși trupul Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu.

Acum înțelegem ce dreptate avea acea femeie din popor, când, exprimându-I lui Iisus admirația pentru Mama Sa, zicea: *"Fericit este pântecele care Te-a purtat și pieptul la care ai supt!"* Iar Domnul primește în întregime această fericire, adăugând semnificativ: *"Ferițiți sunt și cei ce ascultă cuvântul lui Dumnezeu și-l implinesc"*. Adică, fericiți suntem noi, frații lui Hristos, că avem împreună o mamă, o așa de Sfântă și dumnezeiască mamă, care ne îndeamnă neconținut să împlinim tot ceea ce ne poruncește Fiul său (Ioan 2, 5). O duioasă mamă, care ne învrednicește pe noi, fiii ei mai mici, de hrana Trupului și Sângelui Fiului Său. O mamă care ni-l oferă cu bunătate maternă spre hrană pe Fiul Său, pe Acela

Care "Se sfârâmă și nu se desparte, Care se mănâncă pururea și niciodată nu se sfârșește, ci pe cei ce se împărtășesc îi sfințește". Aceasta este Maica lui Dumnezeu care, ca și Părintele Ceresc, iubindu-ne atât de mult, *"ne-a dat pe Fiul său, Cel Unul-Născut, ca tot cel ce crede în El, să nu piară, ci să aibă viața veșnică"* (Ioan 3, 16). Noi, fiii ei, știind că împărtășirea cu Trupul și Sângele Fiului său se săvârșește "spre iertarea păcatelor și spre viața de veci" cunoaștem că Maica Domnului ni-L oferă nouă pe Fiul său tocmai pentru împlinirea acestui scop soteriologic. Nu-L ține numai pentru ea. Cu Fiul său, pe Care L-a născut din sângiurile sale, nu procedează ca orice mamă care-și iubește în mod egoist fiul, socotindu-l numai al ei. Maica Domnului ni-L oferă nouă cu divină dăruire spre dumnezeiască împărtășanie, cunoscând că *"Sfântul născut dintr-însa este Fiul lui Dumnezeu"* (Luca 1, 35), Care *"mântuiește poporul de păcatele lor"* (Matei 1, 21).

Iubiții mei, Maica Domnului este, după cuvântul femeii din popor, *"fericită"* pentru că L-a adus și L-a dăruit pe Fiul său oamenilor. Să reținem că Mântuitorul nostru Iisus Hristos când a rostit Fericiile în a noua a spus: *"Fericiți veți fi când vă vor ocări și vă vor prigoni și vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră"* (Matei 5, 11). Maica Domnului a avut și această *"fericire"* să-și vadă Fiul ocărat și batjocorit; să-L știe pe Fiul lui Dumnezeu, devenit Fiul său, vorbit de rău, hulit, desconsiderat, socotit vrăjmaș al oamenilor, vrednic, după viziunea lor strâmbă, să fie răstignit și omorât ca un răufăcător. Fiindcă, în viziunea lui Dumnezeu, *"fericirea"* de a fi Mântuitor și Răscumpărător al neamului omenesc nu se putea împlini decât prin Jertfă. Maicii Domnului I se făcuse cunoscută "taina cea din veci" a mântuirii lumii prin Jertfa lui Dumnezeu Întrupat din pântecul ei. De aceea, asumându-și rolul de Maică a lui Dumnezeu, implicit și-a asumat și durerea de mamă, suportând cumplinele chinuri sufletești de maică rănită pentru pătimirile Fiului Său, tocmai pentru că Îl știa ducându-și până la capăt însărcinarea Treimică ce nu se putea împlini decât numai prin Cruce. În acest sens, Sfânta Evanghelie notează că: *"Maria păstra toate acestea în inima ei"* (Luca 2, 19) de mamă, care este în stare să trea-

că peste durerea proprie numai și numai ca moartea Fiului ei să însemne viața oamenilor.

Acum înțelegem de ce Maica Domnului a avut tăria sufletească să treacă peste sentimentele ei de mamă rănită și să ierte, ca și Fiul său pe Cruce, pe cei care, din cauza răutății omenești, au putut să săvârșească cea mai cumplită crimă ce s-a consumat vreodată pe pământ: uciderea lui Dumnezeu Întrupat. Numai că Jertfa aceasta a fost spre mântuirea lumii. Jertfa Crucii, care înscrie pentru o anumită perioadă de timp orbirea unor oameni, a însemnat deschiderea ochilor miliardelor de creștini câți au trăit de la Mântuitorul Hristos până astăzi și de astăzi până la sfârșitul lumii. Iată că Sfânta Fecioară Maria primește *"fericirea"* de a fi Maica Logosului Întrupat, Care a murit cu trupul tocmai ca noi, cei de astăzi, să gustăm din plin fericirea de a fi frații lui Iisus Hristos și fii asociați cu El la moștenirea părintească a Tatălui Ceresc.

Astfel văzute și apreciate suferințele Maicii Domnului e aproape de neînțeles că noi, oamenii, evaluăm atât de puțin, în folosul propriei noastre mântuiri, Jertfa Domnului Hristos. Sunt oameni care o ignoră cu totul sau disprețuiesc sacrificiul Fiului lui Dumnezeu, săvârșit cu atâta dragoste pentru noi și cu punerea în mișcare a cerului și a pământului. Normalitatea în această privință nu este numai să beneficiem soteriologic de Jertfa lui Hristos, ci să și pătimim cu El. Numai participând la actul Jertfei-Mântuitorului nostru putem accede în gradul cel mai înalt la actul mântuirii. În acest sens, știm cum Sfânta Fecioară Maria a pătimit cel mai mult dintre toți oamenii pentru Fiul Său, motiv pentru care a și devenit "mai cinstită decât heruvimii și mai mărită, fără de asemănare, decât serafimii". Maica Domnului a avut un rol precumpănitor în Întruparea Fiului lui Dumnezeu. Dar, ca Acesta să Se îmbrace în trup omenesc a trebuit să Se deșarte de dumnezeire, desigur, nu în sensul de umilire din partea Părintelui Ceresc, ci în acela de voită micșorare, de căutată smerenie, ca să poată intra în tiparele omenești. Și Maica Sa L-a ajutat în această privință, oferindu-I ca sălășluire pântecul său. Acest act divin trebuie înțeles nu ca o *"răpire"* (Filip. 2, 6), adică nu ca o degradare a dumnezeirii, ci ca o asumare voită a firii noastre omenești cu toate afectele ei, afară de păcat. Așa în-

cât Trupul lui Hristos a fost întocmai cu trupul omenesc luat din Fecioară, ca pe oameni să-i poată mântui prin ce are specific omul față de Dumnezeu și față de îngeri: trupul. Căci prin trup a intrat păcatul și prin acesta dezarmonia dintre Creator și creația Sa cea mai iubită: omul.

Neînchipuita coborâre în trup prin dezbrăcarea voită a lui Hristos de dumnezeire, fără ca prin aceasta Logosul divin să renunțe la divinitatea care Îi este proprie, în calitatea Sa de Persoană Treimică, se numește în Teologie "*chenoză*", adică "*deșertare*". Este dorită de Tatăl (Ioan 3, 16) dezbrăcarea de dumnezeire, iar prin Trupul pe care Domnul Iisus Hristos l-a luat din Prea Sfânta Fecioară Maria Și-a asumat umanitatea în întregime, cu atenționarea că Trupul lui Hristos fiind în contact direct cu firea dumnezeiască, în urma unirii ipostatice, s-a îndumnezeit, acțiune ce nu trebuie înțeleasă ca un automatism, ci ca o supunere voită a firii omenești la rigorile dumnezeirii prin stăpânirea până la desființare, până la anihilare, a pornirilor păcătoase. Vorbim doar de porniri spre păcat în Trupul lui Iisus Hristos, pentru că ele sălășluiau în carne, dar pe acestea El le-a distrus supunându-Și Trupul dumnezeirii. Păcatul strămoșesc nu l-a moștenit, fiind zămislit din Duhul Sfânt, iar păcate personale nu e de conceput să fi săvârșit Logosul Întrupat.

V-am înfățișat pe scurt învățătura ortodoxă despre "*chenoză*", pentru a vedea cât de interesat de om, de mântuirea lui, este Dumnezeu. Fiul lui Dumnezeu Întrupat Se "împărtășește" în chip voit de umanitate, fapt pentru care "*se deșartă*" pe Sine de slava divină, ca prin actul acesta dumnezeiesc să-l împărtășească pe om de dumnezeire, să-l facă "*părtaș dumnezeieștii firi*" (2 Petru 1, 4). Să observăm că întregul demers al Fiului lui Dumnezeu Întrupat, privind salvarea oamenilor prin Jertfa Sa, a fost ca "*prin rana lui noi toți să ne vindecăm*" (Isaia 53, 5).

Iată de ce astăzi, la Apostolul pe care l-ați auzit citindu-se, se vorbește tocmai despre această "*chenoză*", despre această "*deșertare*" voită a Fiului lui Dumnezeu în favoarea noastră. Dumnezeu Se deșartă de dumnezeire și Se face Om, Se face "*Fiul Omului*", ca "*prin sărăcirea*" Lui noi să ne îmbogățim. Ideea aceasta de ne-conceput pentru mintea omenească este precizată de Sfântul Apos-

tol Pavel astfel: "*Cunoașteți harul Domnului nostru Iisus Hristos, căci El, bogat fiind (în dumnezeire), a sărăcit pentru voi, ca voi cu sărăcia Lui să vă îmbogățiți*" (2 Corinteni 8, 9). Să fii bogat în Hristos, să sărăcești de păcat și să te îmbogățești prin ceea ce a sărăcit "*Fratele*" tău, Hristos, înseamnă mântuire.

Aici e întreaga problemă. Sărăcirea ta de păcat înseamnă de fapt îmbogățire spre mântuire. Sărăcirea lui Hristos de dumnezeire înseamnă "*îmbogățirea*" Sa cu trupul omenesc. Dar aceasta este de fapt tot o îmbogățire a ta, o slujire a ta la scară dumnezeiască, pentru a te putea mântui. Așa încât și ceea ce părea la început ca o îmbogățire a lui Dumnezeu prin trupul tău, este o adevărată "*chenoză*" împlinită numai și numai pentru tine. De aceea, chiar dacă te simți sărac material, nu trebuie să te simți sărac duhovnicește. Cu alte cuvinte, sărăcia de bunuri materiale nu trebuie să ducă și la o sărăcie în cele ale duhului. Și invers: bogăția materială nu înseamnă automat și bogăție sufletească. Și într-un caz și în altul îmbogățirea spirituală înseamnă inversul stării de interes idolatru pentru dobândirea bunurilor materiale, necesare traiului zilnic, ca în cazul săracului, a cărui activitate nu-i mai dă răgaz – zice el – pentru lucrarea mântuirii, și ca în cazul bogatului, a cărui activitate îl înrobește în așa fel, încât îl face inapt pentru lucrarea mântuirii. Și pentru o categorie și pentru cealaltă, îmbogățirea duhului ar trebui să însemne exact starea de "*chenoză*" aleasă de Domnul Hristos pentru îmbogățirea noastră, adică golirea de patimi sau despățimirea atât de mult prezentă în viața adevăraților osârduitori întru cele ale mântuirii.

După această introducere referitoare la *chenoză*, să ne întoarcem la textul Apostolului de astăzi, care ne vorbește tocmai de "*deșertarea*" de dumnezeire a Fiului lui Dumnezeu, când, "*la plinirea vremii*" (Galateni 4, 4), S-a hotărât "să Se întrupeze de la Duhul Sfânt și din Fecioara Maria și să Se facă Om". "*Cugetați în voi la fel ca și Hristos Iisus*" – adică aceeași bunăvoință să aveți în sufletele voastre de a aborda problematica mântuirii personale precum Hristos a făcut-o pentru voi – și acum vă rog să fiți atenți, fiindcă urmează un text de o bogăție extraordinară în sensuri duhovnicești – "*Care chipul lui Dumnezeu fiind, n-a socotit o răpire,*

n-a socotit că I se face o nedreptate, că I se știrbește dumnezeirea, atunci când fiind *El întocmai cu Dumnezeu*, fiind Dumnezeu Adevărat, fiind icoana în lume a Tatălui, *S-a deșertat pe Sine* – chenoza – *a luat chip de rob, făcându-Se asemenea oamenilor și la înfățișare aflându-Se ca om. S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se până la moarte, și încă moarte pe Cruce*" (Filipeni 2, 5-8). Iată, iubirii mei, imagini cutremurătoare privite de omul care se uită înspăimântat la Dumnezeu Întrupat și la Jertfa Lui. Ce vede? Ce vedem noi cu ochii sufletului? Vedem un Dumnezeu Care S-a făcut Om. Sigur, a fost conceput din Duhul Sfânt și trup a luat din pântecul unei Fecioare Sfinte și Preacurate, dar S-a făcut Om. A luat un trup omenesc. A luat chip de rob, adică chipul omului. Pentru că omul, în vremea venirii Mântuitorului Hristos, era rob păcatului. Și de ce să n-o spunem drept, și astăzi, când e fără Hristos, tot rob este. Noțiunea de om liber, în păcat fiind, este un nonsens. Căci de vreme ce omul este prins de un păcat, păcatul devenind patimă grea, acela este rob păcatului și împătimit aceluia.

Aici vreau să adâncesc înțelesul teologic al robiei, potrivit căruia Iisus Hristos a venit să preia robia noastră. Să se facă El rob, ca pe noi să ne scoată din robia păcatului, aducătoare de moarte veșnică. Cum? A luat asupra Sa păcatele noastre. Și-a asumat păcatele tuturor oamenilor câți au fost de la începutul lumii și câți vor fi până la sfârșitul veacurilor. Pe toate le-a preluat în Trupul Său omenesc. A rămas cu ele? Nu! Pentru că era de neconceput pentru Fiul lui Dumnezeu să fie măcar gândit în anturajul păcatului. De aceea planul Treimic, din veci elaborat, prevedea ca aceste păcate să fie distruse prin Jertfa liber consimțită a Fiului lui Dumnezeu Întrupat, iar omenirea spălată de urmele păcatului prin Sângele Său. "Spală, Doamne, păcatele tuturor celor ce s-au pomenit aici cu cinstit Sângele Tău!", rostește preotul, vărsând în Sfântul Potir, la sfârșitul Sfintei Liturghii, miridele ce s-au scos pentru cei vii și pentru cei morți. Însă Domnul Hristos ne spală păcatele cu o condiție: să devenim "*robii*" Săi. Precum S-a făcut El "*ascultător până la moarte, și încă moarte pe Cruce*" (v. 8) Părintelui Ceresc, așa ni se cere și nouă să fim ascultători de El până la jertfa eliberării noastre din robia diavolului și a morții. Cât timp ești rob păcatului

nu poți fi robul lui Hristos. "*Dacă aș plăcea oamenilor, n-aș fi robul lui Hristos*" (Galateni 1, 10), explică Sfântul Pavel dihotomia aceasta existențială. Când Îl găsești și-L urmezi pe Hristos ești liber, chiar dacă sau tocmai pentru că ești robul lui Hristos.

"*S-a smerit pe Sine*". Domnul Hristos nu numai că a luat trupul nostru, dar S-a smerit pe Sine într-un act de o adâncă plecaciune. Căci smerenia intră ca element constitutiv în actul "*chenozei*". Tocmai în actul de smerenie, de umilire pentru alții, nu ne regăsim noi. Trufia, egoismul și supralicitarea de sine ne opresc de cele mai multe ori să ajungem la "*chenoza*" personală, deși știm că fără despătimire nu putem ajunge la Hristos, în Împărăția Tatălui. Hristos Mântuitorul nu ne cere să murim pentru El. Martirii și Sfinții au făcut-o și o vor face mereu. Nouă, celor mici în devotamentul pentru Hristos, ni se cere să murim pentru păcatele noastre proprii. Iată larghețe dumnezeiască! Iată înțelegere extraordinară a modului cum trebuie fructificată Jertfa lui Hristos! El nu ne vrea jertfă pentru El, ci pentru noi, pentru păcatele noastre multe și grele, cu care ne depărtăm de voia și sfințirea lui Hristos; păcate pe care le săvârșim cu gura, cu mintea, cu fapta, cu cuvântul, cu știință și cu neștiință, pe față și în ascuns, cu voie și de nevoie. Pentru toate aceste păcate ne cere Iisus Hristos să ne jertfim, să murim pentru ele, ca în felul acesta să urmăm Jertfei Sale. Și astfel devenim liberi. Leșim din robie.

Și acum, te-aș întreba pe tine, creștine, care vii să te împărtășești peste câteva clipe cu Trupul și Sângele Mântuitorului Hristos, te-aș întreba întru responsabilitate: venind la Potir, ai murit tu măcar pentru unul din păcatele grele pe care le săvârșești? Măcar pentru unul care te stăpânește mai mult. Ai omorât în tine un păcat ca acesta, ca Iisus Hristos să-ți ofere ție Trupul și Sângele Său astăzi în Sfânta și Dumnezeiască Împărtășanie? Iată de ce trebuie neconținut raportată viața ta la viața lui Hristos, la Jertfa lui Hristos, la "*chenoza*" lui Hristos. Dacă nu te potrivești cu El, n-ai parte de El. Înțelegeți tu demersul acesta?

Dar înțelegeți de ce-o faci? Ca să primești slavă și cinste din partea lui Dumnezeu, așa cum I-a dat Fiului Său pentru că S-a jertfit pentru noi. Să observi bine că totul este pentru tine, pentru iertarea

păcatelor tale. Oferta ți s-a făcut. Pilda dumnezeiască a Jertfei lui Hristos s-a lucrat pentru tine. Ce mai aștepti? Ce urmează? Să mori și tu pentru păcatele tale. Aceasta-i soluția. Pentru că dacă mori, dacă ești ca și mort pentru viața cea de păcat, înseamnă că ai înțeles Taina Jertfei lui Hristos. Dacă nu mori pentru păcate, adică dacă nu le distrugi pe acestea și nu le scoți din viața ta, înseamnă că faci "zadarnică Crucea lui Hristos" (1 Corinteni 1, 17). Înseamnă că n-ai înțeles nimic din opera de mântuire a lui Hristos împlinită anume pentru tine. Înseamnă că Îl lași pe Hristos ca neconținut să Se jertfească pentru tine, iar tu stai nepăsător. Ia aminte, că dacă rămâi tot un păcătos, căruia îi merge gura la cerințe rele și mintea la iscodiri pătimase ca înainte, deși te împărtășești cu Trupul și Sângele lui Hristos, o faci spre "osândă". Pentru că o asemenea împărtășire înseamnă în fapt batjocorirea Trupului și Sângelui Domnului, Dumnezeuului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

De aceea, iubiții mei, vă rog să fiți atenți la teologhisirea Sfântului Apostol Pavel, când zice: *"Să cugetați și voi la fel ca și Iisus Hristos (...) Care S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se Părintelui Său până la moarte și încă moarte pe Cruce"* (v. 8). Ascultător S-a făcut Părintelui Său, ca El, în *"chip de Dumnezeu fiind"* (v. 6), adică Persoană Treimică fiind, să asculte de Dumnezeu Tatăl și să vină în lume ca să Se jertfească pentru noi. Nu fusese până atunci om. De aceea, trupul luat din cele ale lumii n-a fost convins ușor să se lase Jertfă pentru om. La momentul Patimii trupul păimântesc s-a înfricoșat de schingiuri (Luca 22, 44) și a rugat pe Părintele Ceresc: *"dacă e cu putință să treacă paharul acesta"* (Matei 26, 39). Iar pe Cruce Se exprima parcă deznădăjduit: *"Eli, Eli, lama sabahtani?"* adică: *"Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, de ce M-ai părăsit?"* (Matei 27, 46). Vezi? Jertfa lui Hristos nu a fost ușoară, pentru ca tu să nu crezi că a fost o bagatelă pe care să-ți permiți a o neglija sau chiar disprețui. Căci, întrucât voia Părintelui Ceresc nu era de a opri Jertfa, din cauza durerilor inimaginabile prin care avea să treacă Fiul Său Întrupat, Acesta a gustat-o din dragoste pentru tine până la capăt.

Acum iarăși mă întorc și te întreb: Îți asumi răspunderea măcar pentru păcatele pe care le-ai săvârșit? Simți nevoia să te hotă-

răști ca de aici înainte să nu le mai faci pentru ca să-I fii pe plac lui Iisus Hristos, precum El a fost pe placul Părintelui Ceresc murind pentru păcatele lumii întregi? Aceasta-i întrebarea pe care trebuie să ți-o pui atunci când îți dai drumul la gură, când hulești, blestemi, furi, minți, curvești, înșeli, când faci fapte ce te depărtează de Hristos. Să te întrebi dacă atunci când păcătuiești Îl mai iubești pe Hristos. Dacă mai meriți să te mai numești "fiul lui Dumnezeu" și "fratele" lui Iisus Hristos? Iată cutremurătoare probleme de conștiință pe care trebuie să vi le puneți acum când vă veți împărtăși cu Trupul și Sângele Mântuitorului Hristos.

"Ascultător" – zice Sfântul Apostol Pavel – S-a făcut Domnul Hristos Părintelui Său, acceptându-Și moartea, *"și încă moarte pe Cruce"*, ca a sclavilor, ca a tâlharilor, ca a celor din urmă oameni. Cine este sclavul, tâlharul căruia Hristos i-a luat locul? Tu ești care-L răstignești din nou pe Iisus Hristos și care nici măcar nu te sinchisești de dumnezeirea gestului lui Hristos, Care pentru tine S-a jertfit, pentru tine a murit. Tu care ești tâlhar de cele sfinte! Fiindcă atunci când te împărtășești cu Trupul și Sângele lui Hristos cu nevrednicie ești fur de cele sfinte. Și totuși, pentru tine Hristos a venit și S-a jertfit, ca să înțelegi că Jertfa Lui este răscumpărarea ta, ca tu să nu mai fii rob, nici tâlhar, ci să te înalți la rangul de "prieten" al lui Hristos, precum tâlharul de pe Cruce.

Mântuitorul Iisus Hristos, pentru că a ascultat de dorința lui Dumnezeu Tatăl de a veni pe pământ și de a Se jertfi pentru oameni, a primit o răsplată de neînchipuit pentru mintea noastră omenească. Să-l ascultăm pe Sfântul Pavel precizând parametrii acestei răsplătiri: *"Pentru aceea Dumnezeu L-a preaînălțat și I-a dăruit Lui nume care este mai presus de orice nume"*. Care este numele pe Care I L-a dat Dumnezeu lui Iisus Hristos? Cel de *"Domn"* și *"Mântuitor"*. De aceea pe Iisus noi, creștinii, Îl numim Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Dumnezeu I-a preaînălțat firea omenească. Știm că Logosul Întrupat era Dumnezeu (Ioan 1, 1). Nu mai avea nevoie de altă preamărire. Înălțare în cinste s-a dat firii omenești. Dumnezeu I-a înălțat firea omenească și a făcut ca această fire, acest trup luat din Prea Sfânta Născătoare de Dumnezeu, să fie egal cu firea dumnezeiască. De-abia acum s-a desă-

vârșit unirea ipostatică. De-abia acum Trupul luat din Fecioară, cu care "S-a înălțat la ceruri și șade de-a dreapta Tatălui", a ajuns la deplină îndumnezeire. Așa încât numele ce s-a dat firii omenești de "Domn", înseamnă Dumnezeu. Un trup omenesc a ajuns Dumnezeu. În Sfânta Treime avem un Trup omenesc. Acesta este câștigul de neînchipuit pentru umanitate, acela că Trupul lui Hristos îndumnezeit este reprezentantul nostru în Sfatul Treimic și că Frațele nostru Cel Mare poate și vrea să ne cheme în Împărăția cerurilor alături de El (Ioan 12, 26).

Făcându-L "Domn", L-a pus Stăpân peste toată făptura. *"Și I-a dat Lui un nume ca în numele lui Iisus Hristos tot genunchiul să se plece, al celor cerești și al celor pământești și al celor de dedesubt"* (v. 10), zice Sfântul Apostol Pavel mai departe, adică și îngerii și oamenii și demonii trebuie să recunoască și *"să mărturisească toată limba că Domn este Iisus Hristos întru slava lui Dumnezeu Tatăl"* (v. 11). "Domn", "Stăpân", "Stăpânitor". Logosul întrupat în istorie este Stăpânitorul cerului și al pământului. Nu numai Făcătorul cerului și al pământului. Acum, în urma Jertfei de răscumpărare a omenirii, Dumnezeu L-a făcut și Stăpânitorul sufletelor noastre. Dar tot acum L-a făcut Stăpânul întregului Univers. Așa încât Jertfa Domnului nostru Iisus Hristos are putere expiatorie asupra întregului Cosmos.

Dar iarăși mă întorc la tine și te întreb: Îți pui tu sufletul la picioarele lui Iisus Hristos, ca El să devină și prin accepțiunea ta Domnul și Stăpânul vieții tale? Aceasta este întrebarea existenței tale, pe care te chem s-o înțelegi. Dacă ai înțeles teoretic Jertfa lui Hristos și te-ai extaziat de măreția ei dumnezeiască, urmarea imediată este ca tu să te debarasezi de păcatele tale, murind pentru omul cel vechi din tine, ca să-L poți primi pe Iisus Hristos ca Domn și Stăpân al vieții tale. Să-L ascuți, fiindcă aceasta înseamnă că de bunăvoie intri sub stăpânirea lui Hristos. Să-L ascuți, deci! Să-I fii ascultător! La îndemnul acesta de suflet chem. Pentru tine și pe cel al Maicii Domnului care umple veacurile: *"Să faceți orice vă va spune Fiul meu!"* (Ioan 2, 5). Dacă Domnul Iisus Hristos zice: *"Veniți la Mine toți cei osteniți și Eu vă voi odihni pe voi"* (Matei 11, 28), iar tu stai acasă în duminici și sărbători, asta înseamnă

că-L ascuți? Dacă Sfânta Biserică – Trupul Său – te îndeamnă să te spovedești și să te împărtășești cu Trupul și Sângele Domnului Hristos și tu n-o faci, înseamnă că I Te supui? Poți să-L mai socotești, într-o asemenea îndărătnicie fiind, pe Iisus Hristos ca pe Domnul și Stăpânul vieții tale? De aceea, supunerea ta la Stăpânirea lui Hristos, la Domnia lui Hristos, prin lepădarea zdrențelor păcatului, este jertfa ta. Acum ai înțeles! Este jertfa ta prin care te asemeni cu Iisus Hristos, strădania prin care realizezi, la cota cea mai înaltă, mântuirea.

Iată, iubirii mei, câte elemente de teologie aflăm în acest paragraf pe care l-am auzit citindu-se în Apostolul de astăzi, text scripturistic ce are legătură directă cu Maica Domnului. Dânsa ni L-a dăruit nouă pe Fiul său, Iisus Hristos, pentru ca tot ceea ce face El să fie spre slava lui Dumnezeu și spre mântuirea noastră. De aceea, cu considerația deosebită arătată Maicii Domnului, să I ne adresăm și noi extaziați Mântuitorului Iisus Hristos, ca și femeia din popor care, ridicându-și glasul, a zis: *"Fericit este pântecul care Te-a purtat și pieptul la care ai supt"*. Căreia Dânsul i-a răspuns pentru atunci și pentru totdeauna: *"Adevărat este!"* Amin.

**PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 9-a
DUPĂ RUSALII
(1 Corinteni 3, 9-17)**

3, (9) Căci noi împreună-lucrători cu Dumnezeu suntem; voi sunteți ogorul lui Dumnezeu, zidirea lui Dumnezeu. (10) După harul lui Dumnezeu, cel dat mie, eu, ca un înțelept meșter, am pus temelia; iar altul zidește. Dar fiecare să ia seama cum zidește. (11) Căci nimeni nu poate pune altă temelie, decât cea pusă, care este Iisus Hristos. (12) Iar de zidește cineva pe această temelie: aur, argint, sau pietre scumpe, lemne, fân, trestie, (13) lucrul fiecăruia se va face cunoscut; îl va vădi ziua (Domnului). Pentru că în foc se descoperă și focul însuși va lămuri ce fel este lucrul fiecăruia. (14) Dacă lucrul cuiva, pe care l-a zidit, va rămâne, va lua plată. (15) Dacă lucrul cuiva se va arde, el va fi păgubit; el însă se va mântui, dar așa ca prin foc. (16) Nu știți, oare, că voi sunteți Templu al lui Dumnezeu și că Duhul lui Dumnezeu locuiește în voi? De va strica cineva Templul lui Dumnezeu, îl va strica Dumnezeu pe el, pentru că sfânt este Templul lui Dumnezeu, care sunteți voi.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Ucenicii, văzându-L pe Iisus umblând pe mare, s-au înspăimântat, zicând că e o nălucă și de frică au strigat. Dar El le-a vorbit îndată, zicându-le: Îndrăzniți! Eu sunt, nu vă temeți!" (Matei 14, 26-27).

Iubiți credincioși!

Aceste cuvinte sunt luate din pericopa Evangheliei de astăzi, unde ni se istorisește că ucenicii Domnului, după minunea înmulțirii pâinilor, primesc porunca să intre în corabie și să treacă lacul Ghenizaret în partea cealaltă. Dar pe când se aflau la multe stadii de țarm, ucenicii au fost surprinși de o mare furtună, care amenința să scufunde corabia cuprinsă de valuri. Cum Domnul Iisus rămăsese pe mal ca să dea drumul mulțimilor îndestulate trupește cu

cele cinci pâini și doi pești, Apostolii erau singuri în mijlocul valurilor, gata să piară din cauza năpraznicei furtuni. De aceea, văzând pe cineva umblând pe apă și crezând că este o nălucă, cuprinși de spaimă au început să strige disperați. Pentru a nu le prelungi panica, Domnul Iisus li s-a adresat îndată, îmbărbătându-i: *"Eu sunt; nu vă temeți!"* (Matei 14, 27). Și mergea Domnul pe mare ca pe uscat. Văzându-L Petru, L-a rugat să-i îngăduie să vină la Dânsul. Iar Domnul i-a zis: *"Vino!"* Numai că, ieșind din corabie și punând piciorul pe apa involburată, Petru s-a înspăimântat și a început să se afunde. Atunci a strigat înspăimântat: *"Doamne, scapă-mă! Iar Iisus, întinzând îndată mâna, l-a apucat și i-a zis: Puțin credinciosule, pentru ce te-ai îndoit? Și suindu-se ei în corabie, s-a potolit vântul. Iar cei din corabie l-au închinat, zicând: Cu adevărat Tu ești Fiul lui Dumnezeu!"* (Matei 14, 30-33).

Acesta este conținutul pericopei Evangheliei din duminica aceasta, căreia noi am vrea, în cuvântul de astăzi, să-i dăm sensuri noi prin raportare la pericopa Apostolului. Așadar, Domnul Hristos spune Apostolilor: De ce vă temeți? Eu sunt aici cu voi! Chiar dacă rămăsese pe țarm, Mântuitorul era cu ei. Căutând paralela, noi, cei de astăzi, putem fi siguri că, chiar dacă Domnul Hristos S-a înălțat la ceruri, *"El este cu noi în toate zilele până la sfârșitul veacurilor"* (Matei 28, 20). Este cu noi nu numai la modul general, în Sfânta Sa Biserică, ci și cu fiecare dintre noi în parte. Așa încât orice creștin care își pune nădejdea în Domnul și care, atunci când este lovit de necaz, strigă după ajutor, să fie convins că Iisus Hristos îl aude și-i vine întru întâmpinarea rugăciunilor, îndepărtând de la el necazurile ce l-au cuprins. Căci Mântuitorul nostru este pretutindeni prezent. De faptul acesta vrea Sfânta Evanghelie de astăzi să ne convingă. De aceea nu trebuie să ne îndoim. Iisus Hristos, ca Dumnezeu, este pretutindeni: în cer cu Tatăl și cu Duhul, iar pe pământ cu fiecare dintre noi, ajutându-ne să ne clădim mântuirea. Cum? Vom vedea din cele ce urmează.

Iubiții mei! Vă aduceți aminte că Apostolul din duminica trecută dezbătea o problemă foarte gravă, pe care o stârniseră creștinii din Corint, și anume: dezbinarea Bisericii din acea cetate în patru partide religioase. Unii se socoteau adepții lui Pavel, alții ai

lui Apollo, ai lui Petru și ai lui Hristos. Am văzut atunci câtă mahnire a produs Sfântului Apostol Pavel această sciziune din sânul Bisericii.

În contextual pericopei Apostolului de astăzi se reia această temă dureroasă, Sfântul Pavel arătând creștinilor din Corint că este nevoit, din cauza nematurizării lor religioase, să li se adreseze ca unor prunci în ale credinței și să-i hrănească, spiritual vorbind, cu lapte, întrucât au dovedit că nu sunt încă suficient de copți la minte în problemele teologice ca să le poată oferi hrană duhovnicească mai consistentă. În acest sens îi atenționează că le-a vorbit ca unor copii, pentru că s-au arătat a fi oameni trupești. Încă n-a prins chip în ei omul cel duhovnicesc, încă au rămas oameni pământești, în a căror optică primează cele ale trupului orgolios.

De aici învățăm că atunci când ne lăsăm învăluiți amenințător de valurile vieții acesteia, care, de cele mai multe ori, vor să ne tragă la fund, rămânând robii acestei părți de interes omenesc, atunci, zice Apostolul Pavel, suntem oameni trupești, adică interesați numai de trup. Omul duhovnicesc, adică omul interesat foarte mult de cele ale sufletului, știe să împletească în chip armonios cele ale trupului cu cele ale spiritului, cunoscând că în procesul mântuirii trupul bine stăpânit, adică înduhovnicit prin îmbisericare și prin lucrarea poruncilor dumnezeiești, are un rol preponderent. Căci, după cum trupul este purtătorul sufletului este și deținătorul în chip concret al sfințeniei harului. Faptul acesta este atât de evident pentru un creștin practicant, încât Apostolul se și miră că unii de atunci și mulți din zilele noastre încă n-au ajuns la această elementară înțelegere a lucrării mântuirii: *"Oare nu știți voi că sunteți Templul lui Dumnezeu și că Duhul lui Dumnezeu locuiește în voi?"* (v. 16). Iar mai departe, tot în această Epistolă, tratând aceeași problemă, se exprimă astfel: *"Sau nu știți că trupul vostru este Templu al Duhului Sfânt Care este în voi, pe Care-L aveți de la Dumnezeu? Căci ați fost cumpărați cu prețul (Jertfei Trupului lui Hristos). Slăviți, dar, pe Dumnezeu în trupul vostru și în duhul vostru, care sunt ale lui Dumnezeu"* (1 Corinteni 6, 19-20).

Așadar, omul care are conștiința că întreaga lui personalitate, trup și suflet, este în legătură directă cu Dumnezeu, omul care cu-

noaște că în ființa lui se lucrează atât cele ale trupului, cât mai ales cele ale sufletului, va ști să țină cumpăna dreaptă între valorile trupului și între cele ale duhului, dând importanța cuvenită valorilor sufletești. Pentru că acestea sunt cele cu care intrăm în Împărăția lui Dumnezeu. Odată cu moartea biologică trupul se desface în elementele naturale din care a fost alcătuit. Totuși, trupul acesta, în timpul cât omul viețuiește pe pământ, trebuie să devină locaș al Duhului Sfânt, Care să-l pună în așa măsură în lucrare, încât să-l transforme din element al pământului în element al cerului, din element sclav al celor pământești în componentă indispensabilă a omului liber de păcat și înălțat pe treapta duhovniciei până la gradul de sfințenie, treaptă pe care e posibil ca fiecare să o atingă încă fiind în trup. Sfântul, de pildă, ajunge la gradul cel mai înalt de îndumnezeire; omul duhovnicesc ajunge la mare înălțime spirituală, iar noi, care le facem și pe unele și pe altele, ajungem până unde putem, în măsura în care în viața noastră prevalează faptele cele bune sau cele rele.

Sfântul Apostol Pavel zice că atâta vreme cât trăim numai pentru *"înțelesurile cele slabe ale lumii"* (Coloseni 2, 20), atâta vreme cât punem în valoare numai cele ale trupului, lăsând deoparte deliberat, sau ignorând pur și simplu cele ale sufletului, suntem niște oameni trupești, niște copii care trebuie încă hrăniți cu laptele credinței. Chiar dacă trupește îți numeri anii cu zecile, totuși, rămânând *"trupesc"*, ești de-abia un copil. De-abia ai început să descifrezi tainele Împărăției lui Dumnezeu, așa cum copilul, care se duce la școală în prima clasă, începe încetul cu încetul să descifreze tainele literelor și ale cifrelor. Vă invit să observați că lucrarea mântuirii, adică preocuparea noastră de cele ale sufletului, se desfășoară ca într-un adevărat program de învățământ, în care, ca niște copii, suntem luați de mână și, încetul cu încetul, suntem convinși să intrăm în tainele mântuirii. De aceea, creștinii sunt chemați, sunt invitați să participe la sfintele slujbe, pentru că Biserica este școala de suflet a poporului român. Ea ne poartă de grijă ca unor copii până ce ne suie pe muntele Taborului credinței, ca să ne schimbăm viața, să ne luminăm sufletele, să ne înnoim conștiința, reușind să avem perspectiva clară a Împărăției lui Dumnezeu. Schimbarea

trupului și înnoirea duhului trebuie percepute ca un adevărat urcuș pe culmile unui munte, ceea ce presupune din partea noastră un mare efort de voință și o mare putere de stăpânire de sine.

Mai departe, tot în contextual Apostolului de astăzi, Sfântul Apostol Pavel, legându-se de faptul că unii se numesc ai lui Pavel, alții ai lui Apollo, unii își zic ai lui Petru, sau ai lui Hristos, arată că împărțirile acestea nu fac decât să-l aducă pe om la starea cea mai de jos a înțelesului credinței, văzută prin prisma intereselor partinice. De aceea, cuviincios este ca atunci când dorim să ne angrenăm în lucrarea mântuirii personale, dând vieții noastre contururi noi duhovnicești, să nu mai raportăm credința la interesele noastre subiective, ci viața întreagă să o dăruim lui Hristos cu ajutorul celor din jur.

Cei care procedează altfel pretind că în efortul legat de mântuire nu mai au nevoie nici de Petru, nici de Pavel. Nu mai au nevoie nici de preot, nici de episcop, nu mai au nevoie de nimeni. Sfântul Apostol Pavel zice: Nu! Ca unul care crești duhovnicește, tu ai nevoie de o atentă îngrijire din partea unor oameni specializați, așa cum, de pildă, o sămânță pusă în pământ are nevoie de îngrijirea agronomului. În acest sens, trebuie să luăm în considerare aserțiunea Sfântului Pavel în care el și Apollo se prezintă ca niște lucrători în ogorul Domnului, ajutând cu ce țin de cunoștințele lor în domeniul teologic la creșterea duhovnicească a credincioșilor din Corint. De aceea, vă rog să fiți foarte atenți la comparația ce urmează: *"Eu am sădit, Apollo a udat, dar Dumnezeu a făcut să crească. Astfel, nici cel care sădește nu e ceva, nici cel care udă, ci numai Dumnezeu Care face să crească. Cel care sădește și cel care udă sunt egali și fiecare își va lua plata după osteneala sa"* (v. 6-8).

Iubiții mei, cuvântul lui Dumnezeu este sămânța despre care vorbea oarecând Mântuitorul Hristos că o aruncă semănătorul în inima credincioșilor. Aici această sămânță trebuie să găsească un pământ fertil ca să se poată dezvolta în mod armonios și să dea roadă. Dacă nu rodește, nu sămânța e de vină, ci pământul care nu este îndeajuns de fertilizat. De aceea, aportul Apostolilor, al episcopilor, al preoților, este acela de a face ca în sufletele credincio-

șilor cuvântul Domnului Iisus Hristos să se dezvolte armonios și să dea roadă îmbelșugată. Nu-i fără importanță faptul că în elaborarea mântuirii trebuie să punem în lucrare ambele forme de existență umană: cel trupesc și cel sufleteș, așa încât și trupul și sufletul să intre în armonia unică a înțelegerii evanghelice. Numai așa sămânța credinței, semănată în ogorul inimii, crește ca sămânța din ogor. Dar precum aceasta nu se dezvoltă dacă pământul nu este de bună calitate, dacă nu este bine pregătit și, în ultimă instanță, dacă n-are ploaie la vreme, tot astfel și sămânța credinței, care este un dar al lui Dumnezeu pentru orice om, nu crește dacă nu intervine harul Duhului Sfânt, prin mâna preotului, ca o adevărată mână cerească.

Până acum contribuția *"omului lui Dumnezeu"* (1 Timotei 6, 11) la elaborarea și lucrarea mântuirii credincioșilor a fost comparată cu aportul omului de specialitate care ajută ca sămânța să crească în condiții normale și să dea rod. În cele ce urmează comparația își mută obiectul în domeniul construcției unei locuințe, Apostolii fiind socotiți și într-un domeniu și în altul *"împreună-lucrători cu Dumnezeu"* la edificarea statutului fiecărui credincios de om pornit pe calea mântuirii. Să fim atenți că cele două domenii sunt luate de Sfântul Apostol Pavel ca simple comparații, scopul fiind finalizarea mântuirii subiective. Iată argumentarea paulină: *"Căci noi, Apostolii și preoții, suntem împreună-lucrători cu Dumnezeu; voi sunteți ogorul lui Dumnezeu, zidirea lui Dumnezeu"* (v. 9). Dacă problematica *"ogorului"* o socotește bine înțeleasă de credincioși, în cea a *"zidirii"* Sfântul Pavel găsește că sunt elemente ce pot fi exploatate cu bună chibzuință în favoarea aportului pe care ierarhia bisericească, întărită haric, adică anume rânduită prin puterea Duhului Sfânt, o poate aduce la edificarea statutului credincioșilor. Să urmărim argumentația: *"După harul lui Dumnezeu cel dat mie, eu, ca un înțelept meșter, am pus temelia, iar altul zidește. Dar fiecare să ia seama cum zidește. Căci nimeni nu poate pune altă temelie, decât cea pusă, Care este Iisus Hristos"* (v. 10-11). Aici pretenția sectară de a pune o altă temelie vieții celor racolați de ei se lovește de nulitate dogmatică: nimeni nu mai poate pune o altă temelie în afară de cea pusă de Apostoli, care este Hristos. Căci dacă o pune, atunci concluzia este mai mult decât clară, aceea nu-L re-

prezintă pe Hristos. Deci, dezbinarea Bisericii nu aduce numai dihonie păgubitoare între creștini, dar aduce, pentru cei ce provoacă raptul, însăși periclitarea mântuirii lor și a celor pe care i-au ademenit să vină după ei. Fapt nespus de grav.

Dar să ne întoarcem la argumentele "zidirii". Împuternicirea de a pune pe Hristos ca temelie a Bisericii în sufletele credincioșilor o au Apostolii. Cei după ei au marea responsabilitate a zidirii și mai ales a calității zidirii, ceea ce duce cu gândul la păstrarea autenticității mesajului evanghelic. Acesta va fi evaluat prin "focul" încercării divine. Așadar, Apostolii L-au pus temelie pe Hristos în viața noastră. După ei alții zidesc pe această temelie. Am precizat deja mai sus că pentru înțelegerea creșterii noastre duhovnicești Sfântul Apostol Pavel se folosește de diferite comparații înțelegătoare. Ba, cuvântul lui Dumnezeu este sămânța care se seamănă și aceasta este Hristos; ba, Hristos este temelia pe care se clădește în tine, în ființa ta, omul cel nou. În ambele exemple Hristos este promotorul creșterii noastre spirituale, având și contribuția celor cu har de la Dumnezeu (v. 10). Aceștia contribuie cum pot mai bine la creșterea noastră duhovnicească, încât să ne socotim "zidirea lui Dumnezeu" (v. 9). Dar zidirea, ca să însemne ceva, ca să fie percepută ca un adevărat edificiu, trebuie să se înalțe, să se desăvârșească. Lucrarea aceasta o împlinesc în viața noastră, cu învoirea noastră, oamenii lui Dumnezeu.

Sfântul Pavel afirmă însă că nici cel care zidește, nici cel care udă și îngrijește sămânța n-au vreun merit, pentru că "numai Dumnezeu face să crească" (v. 7). Îndatorați trebuie să-I fim numai lui Hristos, căci El pe toate le face bune în viața ta prin mâna preotului sau a creștinului care te-au îndemnat spre mântuire. Așa încât, mie, preot, nu-mi este a mă lăuda în lucrarea pe care o fac, căci după cuvântul Mântuitorului Hristos: "Slugă netrebnică sunt, pentru că am făcut ceea ce eram dator să fac" (Luca 17, 10). Deci, eu n-am nici o cinste că vă predic cuvântul lui Dumnezeu prin care creșteți duhovnicește. Pentru că, mai întâi, conținutul mesajului evanghelic nu este al meu, ci al Domnului Hristos; după aceea, prezentarea cuvintelor lui Dumnezeu pentru mine este o datorie. Dacă n-aș face-o, ar fi rău de mine. Sfântul Apostol Pavel exclamă

că "dacă vestesc Evanghelia, nu-mi este laudă, pentru că stă asupra mea datoria. Căci, vai mie dacă nu voi binevesti!" (1 Corinteni 9, 16).

Este fapt bine stabilit, iubiților, că noi trebuie să fim ajutați să creștem duhovnicește. Dar dacă în această evoluție spirituală se întâmplă să fie și căderi, acestea pe seama cui pot fi puse? Când în viața creștinilor se observă regres duhovnicesc, acesta cel mai adesea este pus pe seama preotului. El nu-și face datoria – se aud reproșuri, ceea ce de multe ori este adevărat. Dar trebuie să avem și puterea de înțelegere a regresului nostru sufleteș și să nu dăm vina mereu pe altcineva fără a evalua după cuviință slăbiciunile noastre. Dacă un elev a rămas corijent și repetent, poate să spună cineva că pentru aceasta este de vină profesorul, care n-a fost un bun pedagog și n-a predat clar materia respectivă, ca elevul s-o poată înțelege? Se poate spune și așa. Dar, de vreme ce în clasa aceea sunt numai doi repetenți, iar 38 trec clasa, dintre care mulți iau premii, aceasta înseamnă că nu profesorul este întru totul de vină, ci de vină este și elevul care n-a muncit îndeajuns. Dar mai sunt de vină și părinții. Ei au partea lor de vină pentru faptul că copilul în loc să învețe se uită la televizor sau se joacă până noaptea târziu, într-un cuvânt, că nu este supravegheat. Dacă nu sunt urmăriți îndeaproape de părinți, copiii nu ajung la rezultate bune.

Mutând scena, vom zice că dacă suntem de multe ori în derivă sufletească de vină suntem și noi, care nu punem interes în lucrarea mântuirii. De vină sunt și părinții noștri, care nu ne-au luat de mână de mici să ne ducă la biserică, care nu ne-au arătat calea lui Dumnezeu, care seara ne-au lăsat să ne azvârlim în pat fără să ne facem rugăciunea, care ne-au îngăduit ca la masă să ne așezăm fără să rostim "Tatăl nostru" etc. etc. Într-un cuvânt nu ne-au cultivat credința. Iar toate acestea, pentru că nici ei nu le făceau. Iar indolența lor a trecut și la noi dar nu numai aceasta, ci și necazurile și lipsurile lor s-au transferat la noi.

Iată atâtea și atâtea elemente care converg fie spre ridicare sufletească, spre zidire duhovnicească, fie spre dărâmare, spre distrugere. Iată motivații pe care sunteți chemați să le puneți în valoare. Elementele duhovnicești primite de la părinți, de la preot sau de la

altcineva puneți-le în acțiune. Și precum v-ați bucurat când le-ați primit de la alții, tot așa transmiteți-le mai departe copiilor și nepoților acum când nu e prea târziu. Vărsați-le din prea plinul inimilor proprii sincera dorință ca ei, pe lângă creșterea trupească, să crească și duhovnicește. Dacă n-o facem noi, acești copii vor fi prinși de alții cu intenție vădită de a-i rupe de la sânul mamei Biserici, ducându-i într-un staul al lupilor. Însă știți că nu există turmă păzită de lupi. Există numai turmă păzită de ocrotitori duhovnicești conștienți. Pune-i sub paza unui asemenea părinte duhovnicesc, ca el să-i povățuiască fără greș pe calea lui Hristos.

Iubiților, cu privire la zicerea Sfântului Apostol Pavel: *"Nimeni nu poate să pună altă temelie decât cea pusă o dată, care este Hristos"* (v. 11), avem de observat că acesta este un adevăr atât de evident încât poate fi perceput de oricine ca la lumina zilei. Temelia unei clădiri, până la momentul dărâmării, se pune o dată pentru totdeauna. Chiar dacă pe parcurs se mai intervine asupra ei, temelia, mai ales dacă aceasta este puternică, rămâne în continuare intactă. Temelia credinței noastre este Însuși Hristos, adică Fiul lui Dumnezeu făcut Om, de aceea nu se va distruge niciodată. Nu e de conceput, decât în mințile bolnave și eretice, că o asemenea temelie poate fi înlocuită vreodată. Această temelie a fost pusă acum două mii de ani de către Sfinții Apostoli, adică de persoanele cele mai autorizate de chiar Domnul Hristos pentru o asemenea lucrare. Noi, generațiile care urmăm după Sfinții Apostoli, suntem obligați să punem cărămizi și să zidim în continuare Biserica Mântuitorului, "plinirea Bisericii" fiind o lucrare ce n-are sfârșit decât la Parusie când, înaintea Judecății finale, și ultimul creștin botezat se va adăuga ca membru deplin în Trupul lui Hristos. De aceea, păcat împotriva Duhului Sfânt este când cineva pretinde astăzi că poate pune o altă temelie decât cea pusă o dată, care este Hristos. Unui racolat i se cere ultimativ să iasă de pe temelia lui și să se zidească pe o altă temelie. În acest caz unul ca acesta nu mai are conștiința comuniunii cu toți care s-au înălțat de veacuri pe aceeași temelie, care este Hristos. Este un dezrădăcinat. La ce mai este bună o cărămidă scoasă forțat dintr-un zid? La nimic. Este de aruncat. Atenție,

deci, la ademenirile eretice care pretind că zidesc, când, de fapt, distrug.

Este însă firesc ca pe o temelie odată pusă să se continue lucrarea, să se zidească neconținut până la finisarea clădirii. Dar, atenție! Nu oricine poate zidi, ci numai o persoană calificată, pentru că altfel zidul poate să se prăbușească. Așadar, celor care vin după Sfinții Apostoli și adaugă la zidirea Bisericii, acestor persoane autorizate li se atrage atenția de către Apostolul neamurilor să fie cu mare luare aminte cum zidesc și ce anume zidesc: *"Căci dacă zidește cineva – și acum fiți atenți la comparație – dacă zidește cineva pe această temelie aur, argint, pietre scumpe, lemn, fân, trestie sau paie, lucrul fiecăruia va fi cunoscut; îl va vădi ziua Domnului, adică Judecata lui Dumnezeu. Pentru că în foc se descoperă, și focul însuși va dovedi ce fel este lucrul fiecăruia"* (v. 12-13). Cu alte cuvinte, atenționare maximă pentru cel însărcinat de Dumnezeu să zidească în inimile credincioșilor învățătura mântuitoare a Domnului Hristos, pentru că răspunde cu însăși mântuirea sa de nereușita acțiunii sacramentale. De aceea, mai înainte de a pleca să-i zidească pe alții, trebuie să se zidească pe sine. *"Inimă curată zidește întru mine, Dumnezeule, și Duh drept înnoiește întru cele dinlăuntru ale mele"* (Ps. 50, 11), este rugăciunea ce trebuie să-l pătrundă pe oricare creștin înainte de a se convinge că e un bun integrator de suflete în Biserica lui Hristos. Dacă n-o va face cu responsabilitate și zidește neconvingător, însăși mântuirea lui devine incertă. Căci *"dacă lucrul cuiva – pe care-l va zidi – se va arde, el va fi păgubit; el însă se va mântui, dar așa ca prin foc"* (v. 15), avertizează Sfântul Pavel.

Dar această maximă atenționare trebuie să intre nu numai în calculul părinților duhovnicești, ci și în acela al părinților trupești, căci trebuie să știm ce educație creștină dăm copiilor noștri, pentru ca ei să se integreze perfect în armonia generală a Bisericii, spre mântuire. Să fim deosebit de atenți care este aportul nostru la mântuirea altora, știind, de pildă, că nu orice element banal, precum fânul, lemnele sau paie, poate fi socotit ca material de bază într-un zid temeinic. Nu orice învățătură omenească se pretează a fi zidire sufletească spre mântuire, ci numai adevărurile revelate de Iisus

Hristos în Evanghelie sunt cu adevărat pietrele scumpe, aurul și argintul care împodobesc sufletele creștinilor hotărâți să se zidească prin noi întru Hristos. Atenție, dar, la adevărurile pe care le zidim. Dacă adevărurile sunt valoroase, ca aurul, ca argintul, ca pietrele scumpe, ele duc spre Împărăția lui Dumnezeu, căci sunt materiale durabile, încercate de focul Duhului Sfânt. Rezistența elementelor pe care le zidești le demonstrează focul. Dacă se distrug prin foc, precum lemnul și paie, sau dacă dimpotrivă, precum aurul și argintul, se lămuresc și mai tare prin focul încercării (v. 13), atunci se înțelege că aceste elemente sunt valoroase și pentru cel pentru care le-ai zidit și pentru tine care zidești, aducându-ți mare răsplătire din partea lui Dumnezeu.

Iată motive pentru care tu, creștin întărit, nu trebuie nici o clipă să-ți precupești eforturile de a-ți face datoria zidind valori autentice, fie pe temelia ta, fie pe temelia semenilor. Pentru că în felul acesta ia plată, zice Sfântul Apostol Pavel, și cel care zidește și cel pe temelia căruia s-a zidit. Fiecare din noi, iubii mei, sunt convins că dorește cu ardoare ca la sfârșitul vieții să ia de la Dumnezeu plata bunului meșter, care cu iscusință și cu dragoste și-a înmulțit talantul dat, primind de la Hristos *"intrarea în bucuria Stăpânului"* (Matei 25, 21) Celui Mare; ferindu-se, desigur, de munca cea veșnică dată celui care n-a lucrat sau a lucrat eretic, sau a primit minimă răsplătire pentru o lucrare nesemnificativă. Ori zidim cu responsabilitatea omului care știe ce zidește și în numele Cui zidește – și atunci răsplătirea este dumnezeiască, ori ignorăm îndatorirea aceasta sau, și mai grav, o disprețuim, pentru care osânda este pe potrivă, știind că *"Dumnezeu nu Se lasă batjocorit, căci ce va semăna omul, aceea va și secera"* (Galateni 6, 7). Atenție deosebit de mare la modul conștient în care noi, preoții și credincioșii, ne împlinim misiunea dată de Dumnezeu, așa încât *"noi cei tari să purtăm slăbiciunile celor neputincioși și să nu căutăm plăcerea noastră, ci fiecare dintre noi să caute să placă aproapelui său, la ce este bine, spre zidire"* (Romani 15, 1-2). *"A ne zidi și a zidi"* pe aproapele nostru în Biserica lui Hristos, adică în Însuși Trupul Său Tainic, este acțiunea cea mai potrivită atât cu voința *"Dumnezeului și Mântuitorului nostru, Care voiește ca toți oamenii să se mân-*

tuiască și la cunoștința adevărului să vină" (1 Timotei 2, 3-4), cât și cu opțiunea noastră, știind că *"dacă lucrul nostru, pe care l-am zidit, va dăinui (în veșnicie), vom lua plată"* (v. 14) de la Părintele Ceresc. La conștiința aceasta trebuie să ajungem: căci toate faptele noastre pământești se cuantifică în Împărăția lui Dumnezeu și pe baza lor ni se dă răsplata sau pedeapsa. Într-una din zile m-am întâlnit cu un preot care mi-a spus că l-a visat pe un fost coleg al său de altar adormit în Domnul și pe care l-a întrebat: Cum e acolo? Și el i-a răspuns: După faptă, taică! Mesajul de dincolo este cel știut: acolo se răsplătește după faptele pe care le facem aici. Faci bine, bine găsești; faci rele, rău te așteaptă.

De aceea, ca încheiere, având în vedere toate cele de mai sus, mi se pare foarte potrivit cuvântul Sfântului Apostol Pavel, care încredințează veacurile creștine, că dacă *"lucrul cuiva, pe care l-a zidit, va dura, va lua plată. Dacă lucrul cuiva va arde, el va fi păgubit; el însuși se va mântui, dar așa că prin foc"* (v. 14-15), adică cu foarte mare greutate, doar dacă va excela într-altă latură a acțiunii creștine. Pentru că dacă știm că ceea ce facem, facem în folosul *"Templului lui Dumnezeu"*, care suntem noi, ca să devenim purtători de har mântuitor, știm, de asemenea, că dacă cineva va strica *"Templul lui Dumnezeu"*, greșindu-i zidirea și stricându-i armonia cu întregul edificiu al Bisericii lui Hristos, *"îl va strica Dumnezeu pe el, pentru că sfânt este Templul lui Dumnezeu, care sunteți voi"*, ne atenționează Sfântul Apostol Pavel (v. 17). Amin.

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 10-a DUPĂ RUSALII

(1 Corinteni 4, 9-16)

4, (9) Căci mi se pare că Dumnezeu, pe noi, Apostolii, ne-a arătat ca pe cei din urmă oameni, ca pe niște osândiți la moarte, fiindcă ne-am făcut priveriște lumii și îngerilor și oamenilor. (10) Noi suntem nebuni pentru Hristos, voi însă înțelepți întru Hristos. Noi suntem slabi; voi însă sunteți tari. Voi sunteți întru slavă, iar noi suntem întru necinste! (11) Până în ceasul de acum flămânzim și însetăm; suntem goi și suntem palmuiți și pribegim. (12) Și ne ostenim, lucrând cu mâinile noastre. Ocărâți fiind, binecuvântăm. Prigoniți fiind, răbdăm. (13) Huliți fiind, ne rugăm. Am ajuns ca gunoiul lumii, ca măturătura tuturor, până astăzi. (14) Nu ca să vă rușinez vă scriu acestea, ci ca să vă dojenesc, ca pe niște copii ai mei iubiți. (15) Căci de ați avea zeci de mii de învățători în Hristos, totuși nu aveți mulți părinți. Căci eu v-am născut prin Evanghelie în Iisus Hristos. (16) Deci, vă rog, să-mi fiți mie următori, precum și eu lui Hristos.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Așa să ne socotească pe noi fiecare om: ca slujitori ai lui Dumnezeu și ca iconomi ai Tainelor lui Dumnezeu" (1 Corinteni 4, 1).

Iubiți credincioși!

Implicarea aceasta, plină de responsabilitate, în lucrarea Bisericii, este a Sfântului Apostol Pavel și poate fi citită în prima sa Epistolă către Corinteni, și are strânsă legătură cu textul Apostolului de astăzi. Vă aduceți aminte că în ultimele duminici textul Apostolului era luat din prima Epistolă către Corinteni și trata o problemă care a creat multe dificultăți Apostolului Pavel în vremea sa, dar cu reverberații păgubitoare până astăzi. Era vorba de împărțirea pe tabere religioase antagonice a creștinilor din Corint, fie-

care dintre ele având câte un mentor. Unii îl agreau pe Pavel, alții pe Apollo, unii se socoteau ucenicii lui Petru, iar alții considerau că n-au trebuință de vreunul din aceștia ca să ajungă la Hristos. Despre cât de gravă era această divizare a Bisericii din Corint am vorbit în cele două duminici din urmă.

Astăzi Sfântul Apostol Pavel reia obsesiv această problemă, căutând să-i lărgească orizontul, pentru ca credincioșii din Corint și de pretutindeni să înțeleagă marele risc, privind mântuirea, la care oamenii se expun atunci când provoacă împărțirea Bisericii, mai ales că criteriile lor sunt pur omenești. Desigur, nu ne referim aici la receptarea credinței prin simțuri: auz, văz, gesturi rituale, toate contribuind cu partea lor la actul coborârii credinței în inimă, ca să o iubim, s-o împlinim, să ne-o împrăștiem și să ne direcționăm viața de zi cu zi după cadența ei. Căci când credința acționează în viața noastră nu mai este a lui Pavel, nici a lui Apollo, nici a lui Petru, nu mai e a nimănui decât a mea, primită în dar de la Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

Facem această necesară precizare pentru că s-ar putea ca și noi să fim tentați să legăm credința noastră de una sau de alta din personalitățile pământești. Pentru a nu cădea în capcana corintenilor, Sfântul Apostol Pavel ne îndeamnă pe noi, creștinii, să nu ne lăudăm cu oamenii. *Căci "ce este Apollo? Și ce este Pavel? Slujitori prin care ați crezut" (1 Corinteni 3, 5).* Apoi creștinii trebuie să aibă și conștiința faptului că mântuirea se câștigă prin Hristos cu împreună-lucrarea tuturor acelor ce sunt angajați ferm în acțiunea aceasta. Toate ne sunt puse la dispoziție, ca să nu ratăm ocazia de a ne împodobi viața cu diadema neprețuită a credinței celei mântuitoare. În acest sens trebuie înțeles cuvântul Sfântului Pavel, care îndeamnă ca *"nimeni să nu se laude cu oamenii. Căci toate sunt ale voastre. Fie Pavel, fie Apollo, fie Chefa, fie lumea, fie viața, fie moartea, fie cele de față, fie cele viitoare, toate sunt ale voastre" (1 Corinteni 3, 21-22).* Adică toate mijloacele de dobândire a mântuirii ne sunt puse la dispoziție spre folosul nostru, ca noi *"să fim ai lui Hristos, după cum Hristos este al lui Dumnezeu" (v. 23).*

Iubiții mei, modalitatea ca credința să ne parvină prin mijlocirea cuiva este foarte normală, corectă și reală. Eu mărturisesc că

sunt ceea ce sunt pentru că mama mea m-a îndemnat către Dumnezeu de când eram copil. Dumneavoastră sunteți ceea ce sunteți pentru că ați primit credința de la părinți sau de la creștini buni și dornici să vă ajute, ceea ce este foarte bine. Totul este însă să nu subsumăm credința la persoanele respective, pentru că ei sunt doar *"slujitori prin intermediul cărora ați crezut"* (1 Corinteni 3, 5). Dacă i-ai întreba pe aceia, ți-ar răspunde cu franchețe că nu și-au făcut decât datoria atunci când te-au condus spre Hristos. Lor li se potrivește cuvântul evanghelic: *"Slugi netrebnice suntem, pentru că n-am făcut decât ceea ce eram dator să facem"* (Luca 17, 10).

Adevărul acesta îl evidențiază Sfântul Apostol Pavel când afirmă că Apostolii și toți urmașii lor de peste veacuri, episcopii și preoții, nu se pot socoti decât numai niște chivernisitori ai Tainelor lui Dumnezeu, descoperite oamenilor prin Hristos, pentru mântuire, și împărtășite credincioșilor ca ei să le cunoască, să le aprecieze oportunitatea pentru mântuire și în felul acesta să și le împraprieze, devenind bunuri absolut necesare pentru *"mântuirea cea de obște"* (Iuda 1, 3).

Atât! Mai mult nu mi se cuvine. A spus-o Sfântul Pavel pentru noi toți: *"Căci dacă vestesc Evanghelia, nu mi se cuvine laudă, pentru că stă asupra mea datoria. Căci, vai mie dacă nu voi binevesti"* (1 Corinteni 9, 16). Chiar dacă tu ai venit la Dumnezeu prin mine, prin cuvântul meu, cuvântul acela nu-i al meu, ci al lui Dumnezeu. Auziți ce zice Apostolul: *"Toți suntem ai lui Hristos și Hristos este al lui Dumnezeu"*. Noi, cei de jos, trebuie să ne ajutăm unii pe alții, ca să ne putem ridica spre cer, ca să ajungem la această extraordinară înălțime de cugetare, de gândire și mai ales de mântuire.

De aceea, iubiții mei, să luăm aminte că în Apostolul de astăzi Sfântul Pavel precizează statutul Apostolului și de ce nu și pe acela al preotului. Ce este preotul astăzi? Ce-au fost și Apostolii ieri: *"Așa să ne socotească pe noi fiecare om, zice Sf. Apostol Pavel, ca slujitori ai lui Hristos și ca iconomi ai Tainelor lui Dumnezeu"* (1 Corinteni 4, 1). Sunt indicate aici cele două direcții în care se desfășoară activitatea apostolică și misionară deopotrivă a celor ce se ostenesc în ogorul Domnului: *"slujitori"* și *"iconomi"*. Acesta este cuprinsul noțiunii de Apostol, format din alăturarea a doi termeni,

care par la prima vedere contradictorii. *"Slujitor"* este forma modernizată, cuvântul în sine având sensul de mic slujbaş, de funcționar mărunț. Cu toate acestea el, cel atât de mic și neînsemnat, este chemat să fie *"iconom"*, adică intendent, chivernisitor al insondabilelor *"Taine ale lui Dumnezeu"*. *"Tainele lui Dumnezeu"* sunt *"adâncurile lui Dumnezeu"* (2, 11) și *"darurile harului"* (2, 12) descoperite Sfântului Pavel și pe care el le face cunoscute creștinilor (2, 13). Condiția specifică a *"iconomului"* creștin este de a fi *"credincios"*, fidel (v. 2) lui Dumnezeu, Cel care i-a descoperit asemenea Taine, precum și conținutului sfințitor și mântuitor al acestora, căci ca *"daruri ale harului"* ele mijlocesc celor ce le primesc *"lămurirea lucrurilor duhovnicești oamenilor duhovnicești"* (2, 13) în vederea mântuirii.

Iubiții mei, aceste două elemente de bază: *slujitor și iconom*, ce caracterizează pe misionarii creștini, trebuie să fie de fapt direcțiile puternice în care vă desfășurați și dumneavoastră activitatea creștină. V-am spus mereu că noi, preoții, vă învățăm și vă împărtășim *"Tainele lui Dumnezeu"* ca să le purtați către alți creștini mai puțin întăriți, așa încât și noi și voi trebuie să fim deopotrivă *"iconomi ai Tainelor lui Dumnezeu și slujitori ai lui Hristos"*. Și nouă și vouă ni se impune datoria sfântă de a face cunoscute Tainele lui Dumnezeu și altora, de a nu tăcea cu privire la Hristos și de a fi slujitorii celorlalți pentru Hristos. Și să nu vă sfiiți s-o faceți cu toată încrederea, pentru că în virtutea preoției universale, la care participă toți cei botezați și care se pot împărtăși de harul sfințitor al Sfintelor Taine din mâna preotului, aveți acest drept. Ba chiar o sfântă datorie vă cheamă să fiți prelungirea mâinilor, a ochilor, a inimii și a sufletului preotului către ceilalți semeni mai încetinei în credință. Poate vă întrebați cum trebuie să procedați. Vă dau un exemplu. A venit cineva la un preot să se spovedească, iar preotul, după gravitatea păcatelor, i-a dat un canon. Acela a zis: Nu pot să-l fac! Preotul i-a răspuns: Nu-i nimic. Îl fac eu în locul tău. Iată o modalitate practică de a fi slujitorul semenului neputincios.

Ce trebuie, dar, să faci? Când cineva se arată neputincios sau chiar îndărătnic în a împlini ceea ce îi este necesar pentru suflet, ajută-l, sfătuiește-l, arată-ți toată bunavoința și interesul neprecu-

pețit către el. Ajută-l mai cu seamă cu postul și cu rugăciunea. Mântuitorul Hristos în Sfânta Evanghelie de astăzi ne învață că diavolii, care îl țin departe pe om de Dumnezeu și care îi întunecă mintea ca să nu-l împlinească voia, nu ies din cel stăpânit decât cu rugăciunea și cu postul. Postește dar cu cel slab, postește pentru el, dacă se poate. Postește pentru cel bolnav. Roagă-te cu el! Iar dacă cineva nu vrea, roagă-te tu pentru el! Fă ceva pentru el, ca să te simtă prieten și îndatorat lui Hristos pentru gestul tău. În felul acesta e posibil să-l urnești. Pentru că persoana de care vă spuneam adineauri, în urma faptului că duhovnicul vroia să împlinească în locul lui canonul, a înțeles oferta și s-a hotărât să facă singur ceea ce trebuia de făcut. Acum și-a regăsit resursele trupesti și sufletești ca să se angajeze în lucrarea propriei mântuiri. Iată pildă concretă de a-l face pe semenul tău să iasă din îndărătnicie și din egoism și de a-l pune în lucrare. Acțiunea ta se cheamă slujirea aproapelui ca pentru Dumnezeu și se înscrie pe linia bunei chivernisiri, a economisirii Tainelor lui Dumnezeu.

Cu privire la afirmația Sfântului Apostol Pavel că *"la iconom se cere mai ales să fie credincios"* (4, 2), afirmație pe care o dorește legată prompt de conceptul teologic, potrivit căruia un Apostol, un misionar, este *"slujitor al lui Hristos și iconom al Tainelor lui Dumnezeu"* (4, 1), avem de făcut și următoarele precizări. Cel care dorește să propună altora cuvântul lui Dumnezeu, preluat din tezaurul Bisericii, trebuie, în primul rând, *"să fie credincios"*, să fie fidel învățaturii creștine. Este foarte bine venită această precizare paulină, iubiții mei, pentru că dacă lecția învățată de un creștin în biserică este dusă mai departe, el socotindu-se credincios mesajului evanghelic, contribuie în substanțială măsură la hotărârea semenilor de a pleca pe calea mântuirii. Așa încât punerea în lucrare a mântuirii semenilor nu se realizează decât dacă propunătorul Evangheliei *"drept învață cuvântul adevărului"* (2 Timotei 2, 15).

Dar fidelitatea iconomului Tainelor divine se dovedește nu numai în transmiterea exactă a mesajului, ci și în verificarea autenticității lui în însăși experiența lui de viață creștină, trăită în consens cu învățătura Bisericii și cu a tuturor "celor adormiți în dreapta credință: strămoși, moși, părinți, frați, surori și a celor dintr-o semin-

ție cu noi". Așadar, în măsura în care tu te pornești întru mărturisirea adevărului de credință și-l duci mai departe, dar cu aceeași corectitudine cu care l-ai auzit de la propovăduitorul cuvântului, pe care și el îl are de la Hristos, atunci se cheamă că ești un iconom credincios, fidel învățaturii Domnului. Caracteristica fundamentală a celui care poartă către alții cuvântul lui Dumnezeu este credincioșia. Dumneavoastră vă întâlniți unde vreți și unde nu vreți cu tot felul de vorbitori despre Iisus. Numai că aceia nu sunt iconomi credincioși, pentru că n-au legitimitatea continuității, iar noi știm pe baza adevărului revelat că *"Iisus Hristos, ieri și azi și în veci, Același este"* (Evrei 13, 8). Neavând succesiune apostolică, învățăturile lor sunt omenești. Ele pot avea valoare umană, dar nu ajută la mântuire.

Mergînd în alt registru, să discutăm aici incompatibilitatea de esență dintre adevărul revelat și cel elaborat exclusiv de mintea omenească. Iată cum se exprimă în acest sens Sfântul Pavel, că *"Înțelepciunea lumii acesteia este nebunie înaintea lui Dumnezeu (...), ca nimeni să nu se laude cu oamenii"* (1 Corinteni 3, 19-21). În cele ale credinței, în cele duhovnicești, argumentele omenești n-au nici o putere, motiv pentru care Apostolul pune în discuție incogruiența dintre judecățile divine și cele omenești (Isaia 55, 8), evocând drept argument cuvintele Scripturii: *"Dumnezeu prinde pe cei înțelepți în viclenia lor"* (cf. 5, 12-13). Și iarăși: *"Domnul cunoaște gândurile înțelepților, că sunt deșarte"* (Ps. 93, 11; 1 Corinteni 3, 19-20).

Iubiții mei, este momentul să despărțim apele. Pe de o parte, învățătura lui Hristos este considerată de oamenii din afară o adevărată nebunie, iar Apostolul statuează adevărul creștin că *"înțelepciunea lumii acesteia este nebunie înaintea lui Dumnezeu"* (v. 19). Căci noi, cei de aici, ca și toți creștinii porniți cu toată puterea pe calea mântuirii, care pe toate cele ale lumii *"le socotim gunoarie față de înălțimea cunoașterii lui Hristos Iisus"* (Filipeni 3, 8), suntem socotiți nebuni sau, în cel mai fericit caz, niște înapoiați. Pentru că el, omul modern și monden, nu înțelege cum și de ce să-și refuze vreo plăcere în favoarea unor realități socotite de el ca ipotetice, în orice caz neconcludente atâta vreme cât nu sunt palpa-

bile, și să nu profite de plăcerile lumești, chiar dacă este conștient că acestea se vor întoarce asupra lui cu înzecită furie.

Chiar lucrarea de ordin divin pe care o împlinește Hristos prin noi, adică propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu și lansarea ideii de mântuire a sufletelor, este percepută de inteligența secularizată a lumii drept nebunie. Este nebunie atât în ochii omului simplu, care nu înțelege de ce trebuie să se abțină de la plăcerile lumii ca în schimb să dobândească bunătățile cele veșnice, pe care n-are putere să le sesizeze; este nebunie și în concepția așa-zisului om de știință, care judecă toate acțiunile omenești doar prin prisma legilor naturii materiale a existenței. Așadar, dacă la nivelul submediu de înțelegere a realităților dumnezeiești lucrurile se judecă doar prin folosul imediat ce-l pot aduce în viața cotidiană, la nivelul cel mai de sus, al omului de știință, credința este socotită o nebunie, pentru că nu cade sub simțuri. Nu-i iese Duhul Sfânt la microscop. Nu se vede și atunci el zice că e nebunie. Dar poate că nebunie este tocmai că el intenționat s-a lipsit de simțurile duhovnicești pe care le creează credința în viața unui om aplecat spre lucrarea mântuirii.

Într-adevăr, iubii mei, credința creștină pare o nebunie inutilă pentru cel care nu vrea s-o înțeleagă, pentru cel care n-a făcut efortul de a intra în interiorul ei, pentru cel care n-a experimentat bucuria nebănuită a prezenței lui Hristos în sufletul lui, pentru cel care refuză acceptarea și mai apoi cunoașterea realităților dumnezeiești, cele care se leagă atât de armonios de suflet. Atunci să înțelegem că aceștia n-au suflet? Ba, au! Dar neluminat de Duhul Sfânt și neîmbogățit cu adevăruri revelate primite prin credință. Și atunci pe unul ca acesta îl întrebi: Dacă-ți pierzi sufletul prin necredință la ce e bună știința acumulată cu atâta osârdie în viața pământească?

Dacă așa stau lucrurile în domeniul strict al cognoscibilității omenești, noi, creștinii, știm, prin Sfântul Apostol Pavel, că și Dumnezeu socotește pe bună dreptate nebunie, în orice caz inutilă pentru mântuire, înțelepciunea lumii. Pentru că înțelepciunea lumii, iubii mei, duce la om. Nu se ridică deasupra lui și nu-l ridică mai sus decât poate înțelege cu mintea, rămânând mai departe om al pământului, trăitor numai pentru realitățile pământești. Pe când în-

țelepciunea divină transcende bariera limitelor omenești și duce la Dumnezeu, îl propulsează pe om către realitățile divine. Înțelepciunea omenească fiind limitată se oprește la un punct zero. Dincolo ea nu mai are acces, deci nu mai înțelege. Iar dacă omul nu mai înțelege, are impolitețea să afirme că realitățile divine nu există.

Însă Dumnezeu nu dispare pentru că Îl neagă cineva. Acea negare insolentă este pe bună dreptate socotită de Scriptură drept nebunie, pentru că așa se exprimă psalmistul: *"Zis-a cel nebun în inima sa: Nu este Dumnezeu!"* (Ps. 13, 11). Pe când înțelepciunea dumnezeiască îl smulge pe om din înțelesurile cele slabe ale lumii acesteia și îl duce către Împărăția lui Dumnezeu. Iar calea de pe pământ la cer nu cunoaște pentru om sfârșit, pentru că realitățile divine nu se mișcă după legi naturale, care înglobează totul în timp și spațiu, ci după legi dumnezeiești, după care creșterea duhovnicească nu cunoaște un punct terminus. Pentru că *"asemănarea"* cu Dumnezeu, la care ne cheamă credința, nu va avea vreodată sfârșit. În înțelepciunea omenească există o barieră peste care mintea omenească, dacă nu este susținută de credință, nu mai poate gândi.

Dacă v-ați străduit vreodată să înțelegeți vreun sistem filosofic, ați putut constata că acesta duce doar până la un punct imaginar. Să vă dau un exemplu. Filosoful Lucian Blaga, elaborând un sistem filosofic propriu, bazat doar pe puterile rațiunii, ajunge la concluzia că gândirea omenească este epuizată de însăși incapacitatea ei de a depăși această limită, pe care o numește *"cenzura transcendentă"*, recunoscând implicit că dincolo este o realitate pe care el n-o poate ajunge cu mintea. Iar dincolo de această cenzură tronează *"Marele Anonim"*. Nu-i zice Dumnezeu, pentru că noțiunea de Dumnezeu-Persoană în Teologie presupune relație interpersonală, ca între părinte și copil. Socotirea lui Dumnezeu ca Marele Anonim exclude orice comuniune cu El. Ori, noi știm că Fiul lui Dumnezeu S-a întrupat tocmai pentru a relua legătura dintre Dumnezeu și om, pierdută prin căderea primilor oameni. A nu-l vedea pe om intrând în legătură cu Fiul lui Dumnezeu înseamnă a-l nega. Întruparea, ceea ce este totuna cu a nega posibilitatea mântuirii. Și atunci te întrebi, la ce bun un asemenea sistem de gândire care nu

te duce la Dumnezeu și nu-ți dă posibilitatea să te mântuiești, să te înveșnicești? Așadar, filozofia este ea însăși o cenzură peste care mintea omenească nu poate trece. Dincolo de această cenzură înțelege și filozoful că trebuie să mai fie Cineva, pe care însă nu-l poate defini. Îl numește impersonal Marele Anonim, sau Îi dă o altă denumire convențională. Cine este pentru noi, creștinii, Acest Mare Anonim? Este Tatăl nostru Cel din ceruri.

Iată diferența fundamentală dintre cunoașterea filozofică, ce duce la anonim, și cunoașterea creștină, ce duce la Dumnezeu-Tată, cu Care poți să intri în legătură directă așa cum intri în legătură cu părinții trupești, în felul acesta creându-se o puternică și veridică filiație divină. Iată deosebire cu adevărat esențială între mintea omenească cenzurată de neputința de a pătrunde singură mai departe de simțuri și orizontul dumnezeiesc pe care ți-l deschide credința. În acest sens numește Sfântul Apostol Pavel, în Epistola către Evrei, *"credința, ca fiind încredințarea celor nădăjduite și dovedirea lucrurilor celor nevăzute"* (Evrei 11, 1). Mintea noastră, deși limitată, neputând cu puterile proprii să perceapă realități metafizice, dacă este luminată de credință și pusă în valoare de puterea Duhului Sfânt este în stare să cuprindă realități pe care până atunci nici nu le-a bănuț.

Acum putem înțelege dihotomia dintre cele două *"nebunii"*. Nebunia omenească, care te duce la iad, și *"nebunia"* lui Hristos, care duce la Împărăția lui Dumnezeu. În prima Epistolă către Corinteni a Sfântului Apostol Pavel vom întâlni, de pildă, ideea de *"nebunie a Crucii"* (1 Corinteni 1, 18). Crucea, ca *"putere a lui Dumnezeu"* (v. 18), este un nonsens pentru oamenii care nu acceptă credința ca modalitate de percepere a realităților transcendente. Pentru filozof, având în vedere vechea concepție potrivit căreia Dumnezeu nu trebuie să intre în legătură cu materia, care este impură și inferioară, este de neacceptat conceptul creștin al Întrupării, pe care îl socotește *"nebunie"*. Cum la aceasta creștinii adaugă Jertfa liber asumată de Fiul lui Dumnezeu Întrupat, *"nebunia"* se adâncește și mai mult. Cum să moară Dumnezeu? Căci dacă moare nu mai este Dumnezeu. Se ignoră însă faptul că Dumnezeu a murit

cu trupul, nu și cu Dumnezeirea, așa încât *"nebunia Crucii"* este necesară pentru cei care au trup și n-au putut să se izbăvească de moartea cea veșnică prin puterile proprii. Tocmai această *"nebunie a Crucii"*, înțelegând prin ea dorința lui Dumnezeu *"ca toți oamenii să se mântuiască"* (1 Timotei 2, 4) prin Jertfa Fiului Său (cf. In. 3, 16), face ca credința creștină să fie puțin înțeleasă de cei din afara Bisericii, pentru că Jertfa lui Hristos nu acționează automat în viața oamenilor. Căci le cere ca și ei să moară pentru păcatele proprii, ceea ce este o jertfă pe care ei, oameni ai pământului în exclusivitate fiind, refuză să și-o asume. Acum vă dați seama de ce nu este angajată, de pildă, suflarea românească în totalitate în lucrarea mântuirii: pentru că aceasta presupune jertfă de sine, pe care foarte mulți n-o acceptă. Dar măcar sunt conștienți de ceea ce urmează după acest refuz?

Urmarea directă a ignorării *"nebuniei Crucii"*, a neimplicării oamenilor în Evanghelie, este că Apostolii odinioară, ca și preoții astăzi, erau disprețuiți. Acestei dureri sufletești îi dă expresie Sfântul Apostol Pavel, când zice: *"Mi se pare că Dumnezeu pe noi, Apostolii, ne-a arătat ca pe cei din urmă oameni"* (v. 9). Nu și preoții sunt astăzi socotiți de foarte multă lume ca și cei din urmă oameni? Vă rog să urmăriți gândul Sfântului Apostol Pavel, scris la anul 56 d. Hr., ca să vedeți că multe nu s-au schimbat în mentalitatea oamenilor privitoare la *"iconomii Tainelor lui Dumnezeu"*? În ochii multor oameni mari sunt cei care au puterea lumească, pentru că-i pot constrânge, pe când *"omului lui Dumnezeu"*, lucrând în exclusivitate cu noțiunea de libertate în opțiune, nu i se dă crezământ, nici lui, nici mesajului evanghelic propus de el. Dar, vă rog să urmăriți poziția Sfântului Pavel referitoare la ideea comună de om important după înțelegerea omenească: *"Mi se pare că Dumnezeu pe noi, Apostolii, ne-a arătat ca pe cei din urmă oameni, ca pe niște osândiți la moarte, fiindcă ne-am făcut priveliște lumii, îngerilor și oamenilor. Noi, ca din punctul vostru de vedere, suntem nebuni pentru Hristos; voi însă vă socotiți înțelepți; noi suntem slabi întru Hristos, voi însă sunteți tari"* Nu? Dacă se cheamă X, e mare și tare. E preot? Poate fi desconsiderat sau poate fi

acceptat, dar pe undeva mai la urmă, pentru că nu mă silește să-i urmez îndemnul către Hristos. Pe când legea omului puternic te obligă, chiar și când n-o dorești.

Mai departe: *"Voi sunteți străluciți în poziția voastră socială, noi suntem de necinste. Până în ceasul de acum ne ostenim lucrând. Ocărâți fiind, binecuvântăm"*. Omul lumii ce face când este ocărât? Ripostează energic, chiar impulsiv. Și pedepsește. Omul lui Dumnezeu își impune – ca și Domnul său – să nu procedeze așa. *"Căci, zice Sfântul Pavel, ocărâți fiind, binecuvântăm, prigonți fiind răbdăm, huliți fiind mângâiem. Am ajuns ca gunoiul lumii, ca măturătura tuturor până astăzi"*. (4, 9-13). Într-adevăr, până astăzi toate acestea ni se potrivesc și nouă, preoților. Nu ne mai suportă omul "deștept". "Prea s-au băgat popii ăștia în toate – zic ei. Prea vor să sfințească toate". Ca și când n-ar trebui să sfințim țara aceasta după atâta mizerie care s-a încuibat în ea și înainte și după '89. Când o facem, suntem indezirabili. Și chiar dacă suntem chemați să sfințim și să ne rugăm, chemarea nu pleacă din dragoste pentru Hristos și credință, ci mai degrabă din frica superstițioasă că, nefăcând așa, n-o să-i meargă afacerile prea bine.

Iată, iubiții mei, cine este socotit astăzi preotul. Dar e bine așa, pentru că dacă am avea cinstea oamenilor n-am mai avea răsplătă de la Hristos. În acest sens se exprimă Sfântul Apostol Pavel: *"Căci acum caut bunăvoința oamenilor sau pe a lui Dumnezeu? Sau caut să plac oamenilor? Dacă aș plăcea oamenilor, n-aș fi rob al lui Hristos"* (Galateni 1, 10). Eu vreau să fiu robul lui Hristos. Și tu să vrei la fel. Să ne socotim robii lui Hristos, pentru că numai dacă intrăm în robia lui Hristos suntem apărați, sprijiniți și ocroțiți. Pentru că El este Fratele nostru Cel Mare și are dorința dumnezeiască să ne ducă la *"Tatăl Său și la Tatăl nostru, la Dumnezeu Său și la Dumnezeul nostru"* (Ioan 20, 17). Dacă vrem să fim pe placul oamenilor nu mai împlinim voia lui Hristos. Dar nu! Fiindcă îndemnul paulin este ca *"nimeni să nu se laude cu oamenii, căci toate sunt ale noastre"* (3, 21). Toate sunt spre folosul nostru, spre folosul *"mântuirii de obște"* (Iuda 1, 3).

Iubiții mei, întrucât Sfântul Apostol Pavel îi încredința pe corinteni că *"nu le scrie ca să-i rușineze, ci ca să-i dojenească, ca pe niște copii iubiți"* (4, 14), cu atât mai mult eu pe dumneavoastră, care sunteți cei mai devotați ucenici ai lui Hristos, n-am intenția să vă cert, ci doar să vă expun punctul de vedere al Bisericii, ca să-l puteți explica celor care se opun, ca să nu cadă și ei în greșala celor de atunci. Ci mai degrabă să devină, ca și dumneavoastră, următorii fideli ai lui Hristos, Mântuitorul sufletelor noastre.

În încheiere, să redăm îndemnul Sfântului Pavel, pe care noi și dumneavoastră, din cauza nevredniciei noastre, nu îndrăznim să-l dăm altora cu privire la implicarea asiduă în lucrarea mântuirii, dar Apostolul ni-l poate porunci ca regulă generală de comportament creștin: *"Căci – zice el în chip de concluzie generală – vă rog să-mi fiți mie următori, precum și eu sunt lui Hristos"* (4, 16). Așa să ne ajute Dumnezeu! Amin.

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 11-a DUPĂ RUSALII

(1 Corinteni 9, 2-12)

9, (2) Dacă altora nu le sunt Apostol, vouă, negreșit, vă sunt. Căci voi sunteți pecetea apostoliei mele în Domnul. (3) Apărarea mea către cei ce mă judecă aceasta este: (4) N-avem, oare, dreptul să mâncăm și să bem? (5) N-avem, oare, dreptul să purtăm cu noi o femeie soră, ca și ceilalți Apostoli, ca și frații Domnului, ca și Chefa? (6) Sau numai eu și Barnaba nu avem dreptul de a nu lucra? (7) Cine slujește vreodată, în oaste, cu solda lui? Cine sădește vie și nu mănâncă din roada ei? Sau cine paște o turmă și nu mănâncă din laptele turmei? (8) Nu numai după judecata oamenilor spun acestea. Nu spune, oare, și Legea același lucru? (9) Căci în Legea lui Moise este scris: "Să nu legi gura boului care treieră!" Oare de boi se îngrijește Dumnezeu? (10) Sau în adevăr pentru noi zice? Căci pentru noi s-a scris: "Cel ce ară trebuie să are cu nădejde, și cel ce treieră, cu nădejdea că va avea parte de roade". (11) Dacă noi am semănat la voi cele duhovnicești, este, oare, mare lucru dacă vom secera cele pământești ale voastre? (12) Dacă alții se bucură de acest drept asupra voastră, oare nu cu atât mai mult noi? Dar nu ne-am folosit de dreptul acesta, ci toate le răbdăm, ca să nu punem piedică Evangheliei lui Hristos.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Slugă vicleană, toată datoria aceea ți-am iertat-o, fiindcă m-ai rugat. Nu se cădea, oare, ca și tu să ai milă de cel de lângă tine, precum și eu am avut milă de tine?" (Matei 18, 32-33).

Iubiți credincioși!

Din Sfânta Evanghelie de astăzi, ca și din Apostol, putem sesiza o temă comună, foarte importantă pentru viața noastră creștină, și anume: dărnicia dumnezeiască față de noi și responsabilita-

tea pe care noi, oamenii, o avem față de darurile pe care le-am primit de la Dumnezeu. De la bun început trebuie să accentuăm, cu maximă răspundere în fața conștiinței noastre, că datoria pe care o avem noi față de darurile pe care ni le dă Dumnezeu este enorm de mare. Ca să evidențiez acest adevăr, foarte adesea ignorat cu știință sau cu neștiință de creștini, Mântuitorul Hristos rostește parabola datornicului ce avea să dea stăpânului său zece mii de talanți. Pentru a ne da seama de valoarea sumei pe care i-o datora stăpânului, să estimăm că 10.000 de talanți înseamnă cca. 500.000 kg. aur, adică 500 tone, ce valorau cca. 100.000 de dinari, adică plata a 100.000 de muncitori pe o zi, cunoscând că un dinar reprezenta salariul zilnic al unui muncitor agricol (Matei 20, 13) și asigura întreținerea unui om pe timp de 24 de ore (Matei 20, 2. 9, 10, 13; Marcu 14, 5; Luca 10, 35). Așadar, 10.000 de talanți înseamnă o sumă enormă. Toată această datorie stăpânul i-a iertat-o celui datornic pentru că l-a rugat, l-a implorat.

Ca să punem în balanță dărnicia lui Dumnezeu față de îndatoririle pe care le avem cu privire la darurile Sale oferite nouă trebuie să conștientizăm la cota cea mai înaltă că Dumnezeu dăruiește dumnezeiește. Pentru că în persoana Stăpânului larg dăruitor din parabolă, dar și lesne iertător, trebuie să-L vedem pe Bunul Dumnezeu. Cunoașteți dumneavoastră vreun dar, pe care-l dețineți de la Dumnezeu, care să depășească de departe suma de zece mii de talanți? Desigur, viața, sufletul. Viața de care ne bucurăm fiecare e mult mai mult decât toată lumea; valorează mai mult decât tot Universul. În această estimare trebuie să-l credem pe Mântuitorul Hristos, Care zice în calitate de Creator: "*Ce-i va folosi omului dacă va câștiga lumea întreagă, iar sufletul său îl va pierde? Sau ce va da omul schimb pentru sufletul său?*" (Matei 16, 26). Cu adevărat, acest dar dumnezeiesc nu se cumpără nici cu prețul întregului Cosmos.

Cu toate acestea, iubiții mei, când este vorba ca noi, oamenii, să punem în evidență datoriile pe care le avem față de Dumnezeu, atunci deodată devenim foarte circumspecți și egoiști. Las la o parte faptul că noi nu putem întoarce lui Dumnezeu, la aceeași valoare, nimic din ceea ce ne-a dat, ca eventual să ne putem mândri

că suntem parteneri egali. Dar nici când este vorba să dăruim ceva cuiva, ca pentru Dumnezeu – atenție, nu lui Dumnezeu – fie că n-o facem deloc, fie că o facem, dar nu cu toată inima, gândind egoist că prin aceasta săracim și nu mai avem destul pentru noi. Egoismul nerecunoștinței lucrează din plin.

"Ce vom răsplăti Domnului pentru toate câte ne-a dat nouă?" (Ps. 115, 3), se întreba îngrijorat și îndatorat psalmistul. De pildă, cu ce-l vom răsplăti noi pe Dumnezeu pentru viața biologică, dar mai ales pentru viața veșnică? Căci amândouă sunt, prin excelență, daruri dumnezeiești. Ce poate fi dat în schimbul Jertfei de pe Cruce a Fiului lui Dumnezeu, Care a murit "pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire?". Acestea sunt cele două vârfuri ale dărniciiei lui Dumnezeu, expresie a iubirii Sale hărăzite nouă cu bogăție cu adevărat dumnezeiască. Ce să întorci tu, om, lui Dumnezeu pentru Jertfa Fiului Său? Ce poți să oferi tu, om, lui Dumnezeu pentru viața datorită căreia ești, pentru sufletul rațional prin care ai conștiința de sine, pentru mântuirea prin care nădăjduiești să dobândești viața veșnică? Ce poți să-I dai? Ești tentat să crezi că nu poți să întorci nimic. Și totuși poți să devii recunoscător lui Dumnezeu cu ceva: cu bunătatea, cu iubirea pe care trebuie să le manifesti față de semenul tău, topite în slujirea cu care îi ești dator, după pilda lui Hristos. Pentru că – și vă rog să rețineți – în aceasta constă marea și nemăsurata iubire de oameni a lui Dumnezeu față de noi: că pentru fapte pur omenești, mici, mărunte, cotidiene, Domnul Dumnezeu ne hărăzește viața veșnică. Vezi? Dumnezeu îți dăruiește dumnezeiește. Nouă ni se cere să dăm omenește. Dar să dăm! Adică să fim cu bunătate de suflet, gata să întoarcem aproapelui nostru, pe o paletă pur omenească, ceea ce ne oferă nouă Dumnezeu dumnezeiește. Fiindcă ați auzit cât de aspru a fost stăpânul atunci când a aflat că sluga aceea, căreia i se iertase zece mii de talanți, n-a fost în stare, mai degrabă n-a vrut, să ierte unui datornic, unui confrate de-al său, o sută de dinari. Nici suma aceasta nu era prea mică, omenește vorbind. Fiindcă un dinar, după cum v-am spus, era plata pe o zi a unui lucrător în ogorul cuiva. Așadar, era plata pentru 100 de lucrători. Dar față de zece mii de talanți, această sumă este cu adevărat infimă.

De aceea, iubiților, vedeți de ce astăzi eu v-aș invita să scrutam, după posibilitățile noastre omenești, marea milostivire a lui Dumnezeu față de noi – pe de o parte, iar pe de altă parte, să evaluăm puținătatea, dacă nu cumva chiar lipsa totală de grijă față de frații noștri, pentru a întoarce cât de cât din valorile date nouă cu dărnicie de Dumnezeu. Nu lui Dumnezeu îi întoarcem, ci semenilor noștri datorii suntem să întoarcem ceva din marea și nespusa bunătate a lui Dumnezeu față de noi, oamenii.

Când nu vrem să evaluăm imensa avere pe care o deținem de la Dumnezeu, căutăm să ne justificăm zgârcenia prin lipsa de bunuri materiale. Să ne aducem aminte de o poveste pe care cred că o cunoașteți: un om leneș, teribil de leneș, se plângea la toată lumea că moare de foame. Cineva se îndreaptă către el și-i zice: Uite, îți dau o mie de galbeni dacă îmi dai voie să-ți tai mâna dreaptă. El a răspuns: Nu se poate! Pentru o mie de galbeni să-mi pierd mâna dreaptă? Nu accept! Uite, îți dau două mii de galbeni, să-ți scot un ochi. Nu se poate! Nu dau așa ceva nici pentru toată lumea! Atunci i-a zis prietenul: Vezi, cât de bogat ești? De ce te plângi că ești sărac când ai atâta bogăție pe care n-o plătești nici cu toată bogăția lumii. Cu necesitate trebuie să conștientizăm realitatea aceasta, pentru că oamenii astăzi se plâng de sărăcie, dar nu își dau seama de marea bogăție pe care o poartă cu ei, neprețuita bogăție dată lor de Dumnezeu.

Iubiților, noi putem foarte bine, ajutați de aceste valori primite de la Dumnezeu în dar, să-i ajutăm cu adevărat pe semenii noștri. Pe această temă vă invit să evidențiați singuri nenumăratele resurse materiale, dar mai ales spirituale, cu care poate fi ajutat fratele nostru. Și nu săracim, căci dăm din ce ne dă Dumnezeu. Pentru că, vreau să vă atrag atenția asupra faptului că absolut toate bunurile pe care le deținem, de diferite feluri, intelectuale sau materiale, toate ne sunt oferite nouă de Dumnezeu. Toate sunt ale lui Dumnezeu. De aceea, dacă Dumnezeu își ia mâna de pe noi nu le mai avem.

N-ați văzut oameni care ajunseseră să creadă că au câștigat lumea, ca mai apoi să ajungă săraci, pentru că s-au trufit cu bogățiile lor, socotindu-le în grandomania lor nepieritoare? Experienței răsculitoare că fără Dumnezeu nu putem face nimic îi dă expresie în-

confundabilă psalmistul când afirmă un fapt de viață: *"Bogații au sărăcit și au flămânzit, dar cei ce-L caută pe Domnul nu se vor lipsi de tot binele"* (Ps. 33, 10).

Adevărata noastră bogăție este în Dumnezeu. Să nu se bizuie cineva pe bogăția lumii acesteia, pentru că bogăția acestei lumii se duce odată cu lumea. Dacă și tu vrei să te duci odată cu ea, te pierzi. Dar află că bogăția cea mai mare pe care ți-a dat-o Dumnezeu, precum viața și mântuirea, nu sunt din lumea aceasta. Deci, căutând să le fructifici soteriologic în folosul tău și al semenilor, implicit cauți o altă traiectorie pentru viața ta, îi dai o altă țintă decât cea pur pământească. Dar tocmai pentru aceasta trebuie și mai mult să fii în slujba aproapelui tău, ca să poți să-ți câștigi mântuirea.

Una din formele cele mai uzuale ale dărnicii noastre, mereu după pilda lui Dumnezeu, este iertarea aproapelui. Domnul Hristos ne pune dumnezeiește în gardă: *"De nu veți ierta voi, nici Tatăl vostru Cel din ceruri nu vă va ierta vouă greșelile voastre"* (Matei 11, 26). Acum înțelegem gravitatea actului autoacuzator de care s-a făcut vinovată sluga cea rea din parabolă. Pentru că nu a iertat pe semenul său, nu a meritat nici iertarea stăpânului său, verdict ce se traduce cu însăși osânda veșnică. Faptă cuviincioasă și bineplăcută înaintea Domnului este să te reverși cu larghețe în afară asupra aproapelui, precum o face Dumnezeu cu tine. Dacă îți dorești să capeți Împărăția cea de sus, știindu-te iertat de Părintele Ceresc, oare nu conștientizezi că fără iertarea *"din inimă"* a fratelui tău care ți-a greșit nu este cu putință a dobândi ceva din cele făgăduite de Dumnezeu? Nu te autoînșela: nu ierți, nu vei fi iertat!

Fraților! Precum nu este cu putință să capeți iertare de la Dumnezeu dacă nu ierți, tot astfel nu vei primi nimic de la Tatăl Ceresc dacă nu te vei dovedi larg dăruitor din ale tale. Stăpânul impută slugii netrebnice: Nu se cuvenea, oare, să fii tot așa de darnic cu aproapele tău, precum am fost eu cu tine? Se cuvenea, desigur! Și acum cu directă privire la noi: Nu se cuvine, iubiților, ca din darurile pe care le avem să dăm și altora care n-au? Care n-au pentru că nu pot să aibă, nu pentru că nu vor. Pentru că *"cel care nu vrea să muncească, acela, zice Sf. Apostol Pavel, nici să nu mănânce"* (2 Tesaloniceni 3, 10). Dar sunt oameni care nu pot să-și câștige

pâinea cea de toate zilele. Către aceștia trebuie să se îndrepte cu precădere milostenia noastră. Pe când a da cerșetorului de profesie este chiar un păcat, pentru că încurajezi lenea și înșelăciunea. În acest sens, în *"Învățătura celor doisprezece Apostoli"* găsim acest îndemn plin de înțelepciune: *"Să asude milostenia în mâinile tale, până cunoști cui dai"* (I, 3).

Dar eu vă asigur, iubiților, că darurile cele mai de preț pe care puteți să le oferiți altora nu sunt numai darurile materiale care, după expresia Mântuitorului, se consumă și apoi se aruncă. Pe când darurile duhovnicești, precum învățătura de credință, pe care poți dar și trebuie s-o aduci în dar aproapelui tău, este un minunat dar *"care nu se ia de la el"* (Luca 10, 42), nu se distruge, nu se pierde. Mâncarea s-a dus. Dacă nu-i dai și mâine și poimâine sărmanul uită că i-ai dat. Dar dacă i-L dai în dar pe Hristos, dacă reușești să-l miști pe semenul tău ca să pornească pe calea mântuirii, îi oferi un dar mai mare decât toate darurile de pe fața pământului: acela care-i dă viața veșnică. În acest sens de luat în seamă este cuvântul Domnului Iisus: *"Lucrați nu pentru mâncarea cea pieritoare, ci pentru mâncarea ce rămâne spre viață veșnică și pe care o va da vouă Fiul Omului, căci pe El L-a pecetluit Dumnezeu-Tatăl"* (Ioan 6, 27) ca purtător spre oameni, de pildă, a Sfintei și Dumnezeieștii Euharistii.

Dar, ca urmare a dorinței tale sincere de a oferi Evanghelia semenilor tăi, e posibil ca aceștia să-ți întoarcă acest bine cu rău, neestimând îndeajuns valoarea extraordinară, cu totul de neprețuit, a darului ce le-ai oferit. Într-o asemenea situație critică s-a aflat Sfântul Pavel în Corint și în care nu de puține ori se găsește preotul și azi. De aceea, în Apostolul de astăzi Pavel ridică problema destul de spinoasă și pentru vremea lui, dar și pentru vremea noastră, a recunoștinței datorată propovăduitorului din partea beneficiarilor direcți ai dărnicii lui. Pledoaria Sfântului Apostol Pavel este următoarea: Eu v-am adus vouă Evanghelia. Eu v-am născut pe voi pentru Evanghelie. Eu v-am pus temelia credinței celei mântuitoare, Care este Hristos. Eu am udat sămânța cuvântului lui Dumnezeu pusă de Hristos în sufletul vostru. Eu am împlinit lucrarea de evanghelizare, prin care voi puteți să ajungeți în Împărăția lui

Dumnezeu. Lucrare a mântuirii, adăugăm noi, ce nu poate fi plătită cu nimic din lumea aceasta. Căci, ce n-ar da mai marii lumii acesteia ca să capete și Împărăția lui Dumnezeu după ce au acaparat darurile pământului? Împărăția lui Dumnezeu nu se capătă cu bani. Ci se dobândește cu stăruința de a lucra cu toată inima și din tot sufletul pentru creșterea Bisericii lui Hristos. Însă această strădanie, care înseamnă schimbarea totală a vieții celei păcătoase, se împlinește doar prin revărsarea bunătății tale în folosul semenilor, cunoscând că cine îi desconsideră sau, și mai grav, îi urăște pe frați, acela este numit în Sfânta Scriptură *"ucigaș de oameni"*. Să auzim din gura Sfântului Ioan Evanghelistul provocarea aceasta: *"Noi știm că am trecut din moarte la viață, pentru că iubim pe frați; cine nu iubește pe fratele său, rămâne în moarte. Oricine urăște pe fratele său este ucigaș de oameni și știți că orice ucigaș de oameni nu are viață veșnică, dăinuitoare în El"* (1 Ioan 3, 14-15).

Prin prisma acestei precizări apostolice ar fi trebuit corintenii, și împreună cu ei toți creștinii din toate timpurile și din toate locurile, să conștientizeze gravitatea disprețului aruncat asupra Apostolului și asupra urmașilor acestuia din veacurile următoare, nemaivrând să rămână sub ascultarea Bisericii, fapt pentru care și-au atras de-a lungul istoriei groaznicul nume de *"antihriști"*. Căci cum altcumva se pot numi cei care disprețuiesc unitatea Bisericii, divizându-L pe Hristos din aroganță și ură? Corintenii care se declarau *"ai lui Chefa"*, *"ai lui Apollo"*, nu numai că negau apostolatul Sfântului Pavel, nemaiacceptând în el pe trimisul lui Dumnezeu, dar odată cu aceasta se desprindeau și de Biserica cea mântuitoare.

De aceea, într-un verset ce precede Apostolul de astăzi, Sfântul Pavel își apără cu îndârjire misiunea apostolică. Întreabă el ca să fie auzit de contemporani, cu scopul de a le crea probleme de conștiință: *"Nu sunt eu Apostol? N-am văzut eu pe Domnul Iisus Hristos? Nu sunteți voi lucrul meu în Domnul?"* (9, 1). Sigur că da! De aceea, ei ar fi trebuit să dea credit lucrării sale misionare, la cota cea mai înaltă de responsabilitate, pentru că le-a adus în dar Evanghelia. Astfel, ar fi trebuit să se întoarcă cu gratitudine față de el și față de cei care l-au ajutat în evanghelizarea lor. Recunoștința ar fi trebuit să se manifeste nu numai în recunoașterea meritelor

incontestabile ale marelui Apostol, ci să se prelungească cuviincios și în latura trebuințelor sale materiale și chiar ale colaboratorilor săi. Căci *"dacă noi – zice Apostolul neamurilor – am semănat la voi cele duhovnicești, este, oare, mare lucru dacă noi vom secera cele pământești ale voastre? Dacă alții se bucură de acest drept asupra voastră, oare, nu cu atât mai mult noi?"* (v. 11-12). Normal și echitabil așa este pentru oricine se străduiește pentru altul în cele materiale. Dar când este vorba de o lucrare ce asigură Împărăția lui Dumnezeu? Cu atât mai mult! *"Căci dacă altora nu le sunt Apostol, negreșit vouă vă sunt, căci voi sunteți pecetea apostoliei mele în Domnul"* (v. 2).

Iată solida argumentație a Sfântului Pavel în această privință. Eu L-am văzut pe Hristos. El m-a trimis în lume să propovăduiesc neamurilor. Eu am venit la voi și v-am fost Apostol. Pentru aceasta, în conformitate și cu Legea dumnezeiască și cu legea omenească, voi ați fi datorii să mă întrețineți din punct de vedere material. Pentru că omenește privind lucrurile, *"n-avem și noi Apostolii dreptul să mâncăm și să bem? Cine slujește vreodată în oaste cu solda lui? Cine sădește vie și nu mănâncă din roada ei? Sau cine paște o turmă și nu mănâncă din laptele turmei? Nu numai după om spun acestea. Nu spune oare și Legea acestea? (...): Să nu legi gura boului care treieră. Și zice Sfântul Pavel: "Oare de boi se îngrijește Dumnezeu sau în adevăr pentru noi zice, căci pentru noi s-a scris: Cel ce ară trebuie să are cu nădejde, și cel ce treieră, cu nădejdea că va avea parte de roade"* (v. 4-10).

Iubiții mei, de bună seamă, din acest text se vede și îndreptățirea pe care o are la cele materiale cel ce se sârguiește pentru Evanghelia. Căci lucrarea aceasta îi absoarbe tot timpul ce ar trebui afectat pentru câștigarea hranei celei de toate zilele și, în general, a dobândirii bunurilor materiale. Dar să recunoaștem că problema este spinoasă. A fost spinoasă pe vremea Apostolului și este spinoasă și astăzi, pentru că creștinilor ortodocși li se pare curioasă pretenția preotului de a se bucura de la enoriașii săi de cele materiale. Să precizăm însă că *"pretenția"* este îndreptățită chiar de Dumnezeu. În sprijinul acestei poziții Sfântul Pavel face trimitere la Legea dumnezeiască (Lev. 7, 34; Num. 18, 31; Deut. 18, 1; Luca

10, 7; Evr. 13, 10 etc.), când zice: *"Au nu știți că cei care săvârșesc cele sfinte mănâncă de la Templu și cei care slujesc altarului au parte de la altar? Tot așa a poruncit Domnul și celor ce propovăduiesc Evanghelia, ca să se hrănească din Evanghelie"* (v. 13-14).

Zic, este spinoasă problema aceasta, pentru că, într-adevăr, și ieri și astăzi lucrurile stau tot la fel. De aici, din fața acestui sfânt altar, eu v-am expus și altădată problema aceasta teribil de controversată pentru sufletul meu cu privire la bănuțul pe care mi-l dați în diferite împrejurări. De multe ori îmi fac probleme de conștiință că poate n-ar trebui să accept așa ceva. Sfântul Apostol Pavel, deși avea îndreptățirea Legii dumnezeiești, pe care chiar Mântuitorul o statuează în termeni preciși, când zice: *"vrednic este lucrătorul de plata sa"* (Luca 10, 7), *"nu s-a folosit de acest drept (...), ca nimeni să nu-i zădărnicească lauda"* (1 Cor. 9, 15) propovăduirii în dar a Evangheliei. Dar chiar și Apostolul recunoaște că a primit de la Bisericele din Macedonia ajutoare materiale, *"căci în multa lor încercare și necaz, prisosul bucuriei lor și sărăcia lor cea adâncă au sporit în bogăția dărniciilor lor. Căci mărturisesc că de bunăvoie au dat, după putere și peste putere"* (2 Cor. 8, 2-3). În acest cuvânt apostolic avem dezlegarea justă a problemei într-ajutorării materiale a păstorului de suflete: dania de bună voie, după putere, *"căci dacă este bunăvoință, darul este bineprimit, după cât are cineva, nu după cât nu are"* (2 Cor. 8, 12). Îndreptățirea noastră, a preoților ortodocși, pleacă și din aceea că noi avem familie care se întreține cu greu, cunoscut fiind faptul că statul nu contribuie decât cu o mică parte la salariul clerului.

Dar nu aceasta este acum problema. Nici măcar aceea că unii vorbesc de rău pe preoți în această privință, deși față de zeciuiala pe care o percep sectanții daniile credincioșilor noștri nu înseamnă nici măcar 1%. Dar, zic, nu aceasta este problema acum. Nu asupra acestei probleme strict materiale vreau să mă opresc, ci mai ales asupra problematicii dăruirii spirituale. Asupra dăruirii creștine cu care tu ieși în întâmpinarea nevoilor semenului tău, după pilda lui Dumnezeu, Care, cunoscându-ți frământările lăuntrice, iese totdeauna în întâmpinarea nevoilor tale reale. Și știi că așa

este. De aceea, este timpul să te întrebi: ești tu conștient că *"toată darea cea bună și tot darul desăvârșit de sus este, pogorând de la Părintele luminilor"* (Iacov 1, 17), nu de la tine? Ești tu conștient că ori de câte ori ai fost în necazuri și în strâmțorări, în boli și suferințe și te-ai rugat lui Dumnezeu El te-a scăpat? Ești tu în stare, la cotă omenească, să înțelegi că și tu trebuie să te reverse cu mare dăruire duhovnicească asupra semenului tău? Aceasta este problema. Față de dăruirea lui Dumnezeu cea de negrăit, cea nebănuț de mare; față de neprețuita bogăție a darului lui Dumnezeu ce te cuprinde cu dumnezeiască iubire; față de toate acestea, ai tu demnitatea să răspunzi cu îndreptățirea conștiinței că ți-ai împlinit pe pământ misiunea încredințată de Stăpânul Cel Mare? Poți tu să-l răspunzi liniștit și convins: *"Iată, Doamne, cinci talanți mi-ai dat, încă alți cinci am câștigat"*. Și Domnul să-ți zică: *"Bine, slujitor bun și înțelept, peste puține ai fost pus, peste multe te voi pune, întră întru bucuria Domnului tău"* (Matei 25, 20-21). Adică te gândești tu că pe baza nebănuțelor daruri pe care le ai de la Dumnezeu trebuie să-ți lucrezi mântuirea? Iar lucrarea mântuirii este, așa cum o spune și cuvântul, muncă, strădanie, jertfă? Fiindcă, chiar Dumnezeu a găsit de cuviință să-L jertfească pe Fiul Său. Dacă Dumnezeu nu L-a cruțat pe Fiul Său, zice Scriptura, și *"L-a dat ca tot cel ce crede într-Însul să nu piară, ci să aibă viață veșnică"* (Ioan 3, 16), cu atât mai mult nu trebuie să te cruți tu când este vorba de lucrarea mântuirii tale personale.

Dar atenție, mântuirea ta înseamnă implicit și mântuirea semenilor. Pentru că tu nu te poți mântui dacă nu-i ajuți și pe alții să se mântuiască, dacă nu-i îndemni și nu-i spijini și pe alții să vină la Dumnezeu. Dacă n-ai deschiderea aceasta, dacă n-ai puterea să te dăruiești cu bunătate și cu bucurie, revărsându-te jertfelnic, ca prin pilda ta să-l apropii pe semenul tău de Hristos Mântuitorul, tu nu te poți mântui. Pentru că a dori să te mântuiești numai tu înseamnă a fi egoist, ceea ce nu coincide cu *"dorința lui Dumnezeu Mântuitorul nostru, Care dorește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină"* (1 Timotei 2, 3-4).

Domnul Hristos n-a fost egoist, ca să zicem așa. N-a fost iubitor de Sine, ci S-a deșertat pe Sine de dumnezeire ca să ne umple pe noi (Filipeni 2, 7). Dar faptul acesta nu este golire, adică un minus, ci un plus, căci este plinătate, deplinătate dumnezeiască. În acest sens se exprimă Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan în prologul Evangheliei sale: *"Din plinătatea Lui noi am luat har peste har"* (1, 16), adică har deplin de mântuire, fără ca prin aceasta Logosul divin întrupat în istorie să Se golească. În Dumnezeu nu poate fi gândită o golire în sens uman, ci numai plinătate revărsătoare peste lume din dragoste nețărmurită. Vezi că Dumnezeu este adânc și Mare dăruitor?

Aceasta ți se cere și ție, iubitu! Ți se cere să ieși din carapacea ta de egoist și să fii neconținut în ajutorul semenului tău. Desigur că în vremea de acum de cele mai multe ori omul are nevoie de cele ale hranei trupesti. Fă-o! Dacă poți, fă-o! Dar omenirea de astăzi are mai multă nevoie de hrană sufletească. Din punct de vedere material unii semeni de-ai noștri au ajuns foarte sus, dar spiritual sunt goi, sunt săraci, uimitor de săraci. Știți povestea săracului care n-avea cămașă pe el dar zicea că-i fericit. De aceea, iubirii mei, să nu trageți semnul egalului între bogat și bogat în Hristos. Procedând așa, după niște conveniențe omenești, cel mai adesea greșim. Pentru că, de obicei, bogăția duce la egoism, duce la disprețul aproapelui, la exploatarea acestuia în favoarea sa, duce la înșelăciune și la alte păcate grele, pe care le cunoașteți. Pe când bogăția sufletească, care se revărsă cu dumnezeiască dragoste asupra oamenilor, este cea care ne îmbogățește. Bunurile tale sufletești dăruite cu responsabilitate semenului tău, revărsate cu dărnicie, nu numai că nu te golesc, nu numai că nu te sărăcesc, ci, dimpotrivă, te îmbogățesc și mai mult decât crezi. Având conștiința că nimic din ce ai nu este de la tine, ci de la Dumnezeu, El fiind Cel care te îmbogățește, vei înțelege argumentul divin al dărniciiei, căci dai din ceea ce primești de la Dumnezeu, iar acest izvor divin nu va înceta niciodată. Cunoscând acestea, să nu rămâi numai la o cunoaștere teoretică! Arată-te larg dăruitor față de semenii tăi! Și nu am în vedere aici numai pe cel care slujește la altar, ci pe toți

care-ți slujesc în diferite feluri: cel care te-a născut, te-a îngrijit și ți-a arătat calea spre mântuire, cel care se roagă pentru tine, cel care prin munca lui îți dorește tot binele, tot omul care face ceva pentru tine. Fii recunoscător față de toți care se jertfesc pentru tine în tot felul, ca tu să te îmbogățești în Hristos. Încearcă toate oportunitățile, ca să nu fii sărac nici tu, nici semenul tău, în cele ale credinței.

În acest sens, să accentuăm încă o dată porunca Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos: *"Lucrați nu pentru mâncarea cea pieritoare, ci pentru hrana ce rămâne spre viața veșnică și pe care o va da vouă Fiul Omului, căci pe El L-a pecetluit Dumnezeu-Tatăl"* (Ioan 6, 27). Ascultându-I porunca divină, I ne vom supune cu încrederea mărturisită odinioară cu convingere de Sfântul Apostol Petru: *"Doamne, la cine altcineva ne vom duce? Căci cuvintele vieții veșnice Tu le ai!"* (v. 68). Amin.

PREDICA LA APOSTOLUL DUMINICII DINAINTEA ÎNĂLȚĂRII SFINTEI CRUCI

(Galateni 6, 11-18)

6, (11) Vedeți cu ce fel de litere v-am scris eu, cu mâna mea? (12) Câți vor să placă în trup, aceia vă silesc să vă tăiați împrejur, numai ca să nu fie prigonți pentru Crucea lui Hristos. (13) Căci nici ei singuri, cei ce se taie împrejur, nu păzesc Legea, ci voiesc să vă tăiați voi împrejur, ca să se laude ei în trupul vostru. (14) Iar mie, să nu-mi fie a mă lăuda, decât numai în Crucea Domnului nostru Iisus Hristos, prin care lumea este răstignită pentru mine și eu pentru lume! (15) căci în Hristos Iisus nici tăierea împrejur nu este ceva, nici netăierea împrejur, ci făptura cea nouă. (16) Și câți vor umbla după dreptarul acesta, - pace și milă asupra lor și asupra Israelului lui Dumnezeu! (17) De acum înainte, nimeni să nu-mi mai facă supărare, căci eu port în trupul meu semnele Domnului Iisus. (18) Harul Domnului nostru Iisus Hristos să fie cu Duhul vostru, fraților! Amin.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Adevărat, adevărat zic ție: De nu se va naște cineva de sus, nu va putea să vadă Împărăția lui Dumnezeu" (Ioan 3, 3).

Iubiți credincioși!

Aceste cuvinte sunt rostite de Mântuitorul Hristos către un important contemporan al Său, Nicodim, care, deși făcea parte dintre cărturarii și fariseii din vremea aceea, în ascuns dovedea mare respect față de Persoana Domnului și râvnă reală față de învățătura Sa. De aceea, ca să nu fie văzut de vreunul dintre ai lui a venit noaptea la Domnul Hristos și L-a întrebat cum să procedeze pentru a vedea Împărăția lui Dumnezeu.

Era credința la vechii evrei că dacă cineva este cinstitor de Dumnezeu și împlinitor al poruncilor Vechiului Testament poate

vedea Împărăția lui Dumnezeu, adică poate intra în această Împărăție. Numai că, pe vremea Mântuitorului, conceptul de *"Împărăție a lui Dumnezeu"* se transformase radical, pentru a răspunde unei largi dorințe naționale conform căreia evreii trebuiau să stăpânească toată lumea, iar Mesia să le fie conducător politic, ca oarecând David, sub conducerea căruia să se scuture de jugul opresiunii romane, ca mai apoi să stăpânească toată lumea.

Nicodim însă îl auzise pe Domnul Iisus înfățișând Împărăția lui Dumnezeu și mesianitatea Sa în general ca pe o realitate care are punctul de pornire în lumea aceasta, dar care țintește altă formă de existență: pe cea cerească. Are în vedere altă stăpânire, alte realități la care se ajunge doar printr-o transformare lăuntrică substanțială, comparabilă cu o adevărată *"naștere din nou"*. De aceea îi spune Mântuitorul Hristos: *"Amin, amin grăiesc ție, de nu se va naște cineva de sus, nu va putea să vadă Împărăția lui Dumnezeu"* (Ioan 3, 3).

Prin expresia *"naștere de sus"*, Mântuitorul Hristos deja îi îndreaptă lui Nicodim interesul către o realitate care se află dincolo de lumea aceasta, dincolo de ceea ce se petrece îndeobște pe pământ. De aceea, pentru a înțelege realitatea dumnezeiască, pe care o presupune Împărăția lui Dumnezeu, trebuie ca pentru această realitate să te naști de la Dumnezeu, expresie ce trimite către o altă existență care se măsoară după alți parametri existențiali. Pentru o asemenea realitate trebuie ca cineva să fie interesat de o naștere mai presus de nașterea fizică. Prin nașterea fizică, cea din pântecul mamei tale, ești chemat să răspunzi exigențelor vieții pământești: să crești, să te dezvolți biologic și intelectual, ca să poți ajunge la cunoștința unor realități care-ți sunt necesare pentru lumea aceasta. Mai apoi, după ce ai înțeles că viața de pe pământ nu se circumscrie doar la realitățile palpabile cu care te întâlnești zi de zi, vei evalua la justă valoare toată strădania Bisericii de a te conduce către o altă existență, cea dumnezeiască, la care nu poți ajunge decât printr-o naștere specifică.

Acest cuvânt al Mântuitorului Hristos se referă la Taina Sfântului Botez. Pentru că Botezul este o adevărată naștere din nou. Cum această Sfântă Taină are loc în zilele trupului nostru, fie la

vârstă fragedă, așa cum se procedează astăzi, fie la maturitate, cum se petreceau lucrurile în Biserica primară cu creștinii proveniți dintre păgâni, înseamnă că *"nașterea de sus"*, cea duhovnicească, nu așteaptă ieșirea noastră din trup, ci se petrece tocmai în timpul vieții pământești, pentru că numai pe aceasta o avem la dispoziție pentru a ne putea lucra mântuirea. Aceasta înseamnă că Împărăția lui Dumnezeu are început încă de pe pământ, dar nu se oprește aici, căci țintește existență cerească. Pregustarea stării aceleia se pregătește, în omul renăscut prin Botez, încă din viața aceasta, dar în atmosfera spirituală a existenței noastre. De aceea ne asigură Mântuitorul *"că Împărăția lui Dumnezeu este înlăuntrul vostru"* (Luca 17, 21).

ii ss. Dar, la modul general, Mântuitorul Hristos vizează prin *"nașterea de sus"*, cea din apă și din Duh, înțelegerea superioară a vieții creștine care nu trebuie să se cantoneze doar în acumulări materiale, ci trebuie, pe baza acestora, să se urce către Dumnezeu ca pe o scară spre Împărăția cerurilor. De aceea, ajungerea la Împărăția lui Dumnezeu a fost imaginată în Vechiul Testament ca o scară cu partea de jos înfiptă în pământ și cu partea de sus rezemându-se pe cer, pe care urcau și coborau ființe omenești, îndreptându-se spre cer ca să primească statut de cetățeni ai raiului, ca și sfinții îngeri (Fac. 28, 12 ss.). Iată motivul pentru care Mântuitorul Hristos zice că Fiul Omului *"n-a fost trimis de Dumnezeu în lume neapărat ca să judece lumea, ci ca să se mântuiască lumea prin El"* (Ioan 3, 17). Mântuirea este un concept teologic creștin de bază, ce are în sine tocmai ideea de înălțare la Dumnezeu, de sesizare a realităților divine, de participare activă încă de pe pământ ca membru deplin al Împărăției cerurilor.

ss. Numai că drumul acesta nu se parcurge numai gândind, nu se poate realiza numai elaborând în minte itinerariul dintre pământ și cer, ci se împlinește, devine realitate, numai transpunând în viața cea de toate zilele învățătura Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Altă cale nu-i. Învățătura Domnului pleacă de la realitățile lumii de jos, pe care vrea să le transfigureze, ca să le confere un sens înalt, duhovnicesc, deosebit de cel obișnuit, prozaic, cotidian, pentru că pe baza realităților terestre pe care le trăim zi de zi ne câștigăm

mântuirea. Așadar, ridicarea noastră, transcenderea noastră către Împărăția lui Dumnezeu, nu este o acțiune abstractă pe care trebuie numai s-o dorim ca s-o și avem. Este una concretă și continuă, care are în vedere tocmai sfințirea vieții noastre de pe pământ, ca să prindă încă de aici statut de cer. Viața pământească trebuie îndumnezeită, ca să corespundă pe deplin configurației divine. Privită astfel, viața de pe pământ n-are finalitate în ea însăși. Hristos îi dă finalitate, El fiind atât ținta existenței noastre, cât și a întregului cosmos (Evr. 12, 2). Fiindcă, într-adevăr, ce sens are viața pământească dacă pe aceasta n-o oferim Împărăției lui Dumnezeu? Ce alt rost are? Mă nasc, cresc, mă duc la școală, îmi iau o slujbă, o frecventez zilnic și silnic, mă întorc acasă, mă mânc, mă culc, procreez, iar mă scol, iar mă duc la serviciu, iar mă-ntorc și mâine și poi-mâine, fac la fel până îmbătrânesc și mor. Atât? Numai atât? Deci, dacă nu vedem realitățile lumii acesteia prin prisma Împărăției lui Dumnezeu, dacă nu înțelegem existența noastră terestră ca pe o antecameră a cerului, atunci viața aceasta n-are sens, n-are țintă.

Numai unii oameni neancorați în lucrarea mântuirii pot să emită judecăți facile de genul: n-are rost să trăiesc, căci dacă trăiesc și încă prost în lumea aceasta ce rost mai are viața? Gândind așa, necreștinește, mulți fac gestul de condamnare veșnică al sinuciderii, pentru că nu înțeleg că realitatea lumească trebuie ridicată la înălțimea cerului, trebuie îndumnezeită, ca ea să-l ajute pe om să se sfințească. Mântuitorul Hristos ne deschide mintea ca să înțelegem adevăratul scop al vieții de pe pământ: acela de a ne naște neconținut pentru Împărăția lui Dumnezeu. O *"naștere de sus"*. Prima naștere a fost de jos. A doua naștere este de sus, din harul lui Dumnezeu, Care-și trimite razele de binecuvântare către viața noastră în așa fel, încât aceasta să prindă sens, și anume sens creștin, sens dumnezeiesc. Dacă viața noastră pământească n-are conotație creștină, ea nu există pentru Dumnezeu. Prin aceasta mă deosebesc eu de animalul care se naște, crește, trage la jug și după aceea într-o zi moare în abator. Deosebirea este capitală. Eu am scopul de a ajunge la Dumnezeu, iar animalul nu.

Iată argumentarea divină, dar și logică a nașterii de sus. Această motivație rezidă în faptul că Iisus Hristos a venit din cer pe pământ

mânt tocmai ca să ne învețe cum să ne suim la cer. Nicodim chiar L-a întrebat: Cum vor fi lucrurile acestea? Cine ne dă nouă asigurarea că ceea ce spui este adevărat? Domnul Hristos îi răspunde: *"Nimeni nu s-a suit în cer, decât Cel Care S-a coborât din cer, Fiul Omului, Care este în cer"* (Ioan 3, 13). Așadar, Cel care ne oferă argumente sigure despre realitățile cerești este Iisus Hristos, Care S-a coborât din cer și Care cunoaște nemijlocit realitățile cerești. El S-a coborât din cer ca să ne descopere nouă calea spre cer. Fiul lui Dumnezeu S-a făcut Fiul Omului "pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire", ca să ne direcționeze spre Dumnezeu, descoperindu-ne ce anume vom primi dacă viața noastră va fi conformă cu comandamentele divine.

Dar pentru ca experiența înnoenirii Fiului lui Dumnezeu să fie credibilă, dar nu numai credibilă în fața oamenilor, dar și eficientă mântuirii acestora, a trebuit ca El să Se jertfească, să moară, asumându-Și păcatele umanității, acțiune dumnezeiască fără de care orice dorință a omului de a se înălța la Dumnezeu înseamnă aripi frânte.

Cunoaștem că viața pământească a oamenilor, după căderea în păcat, a fost o existență spre moarte, pământul devenind un locaș al morții fizice și, ce este și mai rău, al morții spirituale. Ca să facă din această platformă a morții – Împărăție a lui Dumnezeu, Iisus Hristos a trebuit să moară, și încă moarte pe Cruce, ca tâlharii. Era singura modalitate posibilă ca pe oameni să-i elibereze de păcatul care se încuibase adânc în structura trupească și sufletească și să-i ridice la cer, pentru a-i face moștenitori ai Împărăției Tatălui. Actul dumnezeiesc al Jertfei Fiului lui Dumnezeu este o rânduială veșnică a lui Dumnezeu: este "taina cea din veci ascunsă și de îngeri neștiută".

Acestui plan divin de mântuire a lumii îi dă formă perceptibilă mai multe prototipuri ale Vechiului Testament, adică mai multe întâmplări reale din istoria lui Israel, care trimit la mântuirea oamenilor prin Jertfa divină a Fiului lui Dumnezeu. Din toate acestea Mântuitorul Hristos dă sens celui legat de șarpele de aramă din pustiul Sinai, la care priveau cu nădejde de scăpare oamenii mușcați de șerpi veninoși și se tămăduiau îndată. În sensul izbăvirii de

veninul șarpelui celui vechi, prin Jertfa de pe Cruce, face Mântuitorul referire la șarpele din pustie, zicând: *"După cum Moise a înălțat șarpele în pustie, așa trebuie să Se înalțe și Fiul Omului"* (Ioan 3, 14). Așadar, ridicarea pe Cruce, Răstignirea este nu numai un act de adâncă smerenie a Fiului lui Dumnezeu, așa cum îl înfățișează Sfântul Apostol Pavel (Filip. 2, 6-11), ci este, așa cum reiese din textul de mai sus, și un act de înălțare din partea lui Dumnezeu a Fiului Omului în calitatea Sa de *"Domn și Mântuitor"*, demnitate câștigată în urma Jertfei, și odată cu El, după pilda Sa, și a fiilor oamenilor către moștenirea cea de sus, alături de Fiul. Ridicarea acestora s-a realizat numai prin coborârea Fiului lui Dumnezeu în lume.

Iată, iubiții mei, de ce în duminica aceasta, care se numește duminica dinaintea Înălțării Sfintei Cruci, pericopele biblice ale Sfintei Liturghii au în ele elemente dogmatice substanțiale, referitoare la actul atât de mult dorit al ridicării noastre către Dumnezeu, al înțelegerii sensului înălțării noastre pe culmile desăvârșirii. Pentru că, dacă nu ne străduim să realizăm în viața pământească vrerea lui Dumnezeu de a accede la Împărăția cerurilor, înseamnă că nu înțelegem de ce S-a răstignit Hristos. Actul acesta va rămâne ca pentru iudei – *sminteală*, și ca pentru păgâni – *nebunie* (1 Corinteni 1, 23). Aceasta fiind percepția pur omenească a Jertfei lui Hristos, nu vom înțelege nicidecum învățătura morții noastre pentru păcat, a răstignirii noastre cu Hristos și a învierii noastre spirituale împreună cu El, pe care o propune, spre înțelegere antinomică, Sfântul Apostol Pavel (Romani 6, 3-4). Căci dacă Iisus Hristos a luat asupra Sa toate păcatele lumii, mie mi se cere, eu însumi îmi cer, ca cel puțin pentru păcatele mele să mă răstignesc, acțiunea aceasta de omorâre a patimilor și de asumare benevolă a crucii personale devenind o a doua natură a mea, prin care eu mă manifest cotidian. Măritul Apostol Pavel ajunsese la starea aceasta de reciprocă întrepătrundere cu Hristos. Să-l auzim: *"Iar mie să nu-mi fie a mă lăuda decât în Crucea Domnului nostru Iisus Hristos, prin care lumea este răstignită pentru mine și eu pentru lume"* (Galateni 6, 14).

Iubiții mei, în concepția biblică "lumea" este văzută ca teatru de rezistență al păcatului, în care zburdă diavolul ca în turma cea

de porci. Această lume a fost creată de Dumnezeu bună. Știți cum zice Scriptura: *"Și a privit Dumnezeu toate câte a făcut și iată că toate erau bune foarte"* (Fac. 1, 31). Numai că omul prin căderea în păcat, urmare a ascultării de diavolul, a făcut ca stricăciunea să intre adânc în el, așa încât începătorul răutății, diavolul, să socotească lumea ca proprietate a lui. De aceea, în viziune biblică lumea este sediul păcatului. Tocmai starea de pervertire a creației divine L-a hotărât pe Dumnezeu să trimită pe Fiul Său în această lume stricată, ca s-o curețe de întinăciunea păcatului, iar pe oameni să-i elibereze din servitudinea celui rău, făcându-i, prin Jertfa Crucii, fiii Împărăției lui Dumnezeu. Față cu această nesperată dragoste a lui Dumnezeu pentru oameni, evidențiată în actul Jertfei Fiului Său, fiecare din noi trebuie să statueze nivelul de percepție, dar mai ales de trăire la care a ajuns, ca să poată afirma că *"în Crucea Domnului nostru Iisus Hristos lumea este răstignită pentru mine și eu pentru lume"* (v. 14). Cu alte cuvinte, să știm exact cât ne-am împropiat, cât de mult ne-a devenit proprie Jertfa lui Hristos. De fapt trebuie să știm unde suntem, în ce stadiu al receptării mântuirii se află fiecare dintre noi.

La modul general, Iisus Hristos a adus fiecăruia posibilitatea mântuirii prin Crucea Jertfei Sale. Problema noastră este cum ne angajăm în lucrarea mântuirii. Un elev când se duce la școală are un anume manual pentru o anume materie. Dar nu-i de ajuns atât. Trebuie ca, sub directă observație a profesorului și beneficiind de explicațiile sale suplimentare, să parcurgă filă cu filă, lecție cu lecție, pentru a-și împropria toate învățăturile din acel manual, ca la examen să facă dovada că s-a străduit să cuprindă învățăturile necesare și astfel să merite promovarea în anul următor. Cam așa se petrec lucrurile și cu privire la mântuire. Iisus Hristos ne-a dăruit tuturor posibilitatea mântuirii generale. Ne-a dăruit Evanghelia mântuirii cu tot ceea ce este necesar pentru a ajunge la atingerea scopului. Ne-a lăsat și instituția Bisericii, ca să ne învețe și să ne conducă fără greș, rămânând ca noi să procedăm sistematic într-o ne împropria conținutul mântuirii. Adică să încercăm să punem în aplicare în viața cea de toate zilele cât mai mult din poruncile lui Dumnezeu, până când vom experimenta că am început să ne răs-

tignim pentru păcatele proprii, precum Hristos S-a răstignit pe Cruce pentru păcatele noastre. Iar dacă reușim să ne smulgem din păcatele opresive, vom putea cu siguranță să ne răstignim și pentru păcatele altora. Strădania este mai grea, fiind faptă de sfânt, iar noi nu sperăm să atingem nivelul acestora. Ceea ce ni se cere nouă cu necesitate este să murim pentru păcatele personale. Pe acestea trebuie să le distrugem, căci ele ne învechesc, ne uzează, reducându-ne la simpli trăitori ai lumii acesteia, nu cetățeni ai Împărăției lui Dumnezeu.

De aceea, iubiții mei, Crucea – iar duminica aceasta este o avanpremieră a evenimentului pe care-l vom sărbători în săptămâna aceasta, al Înălțării Sfintei Cruci – Crucea, dacă este împropriată, devine, în sens creștin, tocmai efortul susținut de rațiunea credinței ce țintește nașterea noastră din nou pentru Împărăția lui Dumnezeu. Adică împlinirea exactă a scopului pentru care Dumnezeu Și-a trimis pe Fiul Său în lume: acela de a ne face pe noi fii ai lui Dumnezeu. Căci, *"celor câți L-au primit, care cred în numele Lui, le-a dat puterea să se facă fii ai lui Dumnezeu, care nu din sânge, nici din poftă trupească, nici din poftă bărbătească, ci de la Dumnezeu s-au născut"* (Ioan 1, 12-13), precizează Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan în prologul Evangheliei sale. Deci, o naștere nu ca aceea prin care venim în lume, ci o naștere "de la Dumnezeu", ce propune o adevărată "putere" divină, care trebuie convertită în fapt cotidian de viață. Această "naștere din nou" este singura modalitate de a accede la statutul de "fii ai lui Dumnezeu".

După cum nașterea trupească ne dă statutul de cetățeni ai unui stat, nașterea cea de a doua ne dă statutul de cetățeni ai Împărăției lui Dumnezeu. Sfântul Apostol Ioan o numește în Apocalipsă *"învierea cea dintâi"*, făcând precizarea dătătoare de speranță mângâietoare că *"fericit și sfânt este cel care are parte de învierea cea dintâi, căci peste aceștia moartea cea de a doua (adică damnarea veșnică) nu are putere, ci vor fi preoți ai lui Dumnezeu și ai lui Hristos și vor împărăți cu El"* (Apoc. 20, 6). Prin prisma acestui text, care redă adevărata perspectivă dumnezeiască a "nașterii celei de a doua", percepem importanța producerii ei în viața noastră cu maximă necesitate, fără de care viziunea realității Împărăției ce-

rurilor rămâne fie un vis neîmplinit, fie o noțiune neconturată în mintea noastră, o dorință rămasă la granița înfăptuirii.

Iată motiv serios pentru care trebuie să gândești serios în ce stadiu te afli tu la ora actuală în această privință, cât ai reușit să te desprinzi de cele ale lumii trăind totuși în lume. Este foarte important să știi cu precizie dacă lumea în care trăiești este de folosință necesară traiului terestru în așteptarea tărâmului definitivării tale existențiale, sau ești robul iremediabil al acestei lumi, urmând să ai soarta ei, cunoscând că lumea aceasta se va distruge, iar în locul ei va apărea, *"potrivit făgăduințelor lui Hristos, ceruri noi și pământ nou, în care locuiește dreptatea"* (2 Petru 3, 13). Căci *"n-avem aici cetate stătătoare, ci o căutăm pe cea care va să fie"* (Evrei 13, 14). Pentru această realitate spirituală, definitorie pentru împlinirea ființei noastre la gradul cel mai înalt, suntem zidiți. În lume suntem trimiși de Dumnezeu ca să realizăm *"nașterea cea de a doua"* sau *"învierea cea dintâi"*. Aici! Nu acolo sus. Acolo ajungem doar dacă suntem născuți încă de aici pentru acolo. Dar ca să avem de aici, de pe pământ, asigurată cea de a doua naștere trebuie să *"răstignim patimile"*, ele dând încă suport stăpânirii diavolului asupra noastră.

Ca să nu rămânem prizonierii lumii acesteia, instrumentată de diavolul, să insistăm asupra noțiunilor de *"naștere de sus"* și *"învierea cea dintâi"*. Pe baza celei de a doua nașteri s-a creat noțiunea celei dintâi învieri. Căci învierea spirituală urmează sau mai exact este concomitentă cu nașterea spirituală, sau, și mai exact, ceea ce îndeobște se numește naștere spirituală este același act cu învierea spirituală. A se reține precizarea, pentru că ambele se petrec în lumea aceasta. Ca să ne convingem de acest fapt, iubii mei, să-l ascultăm pe Mântuitorul Hristos hotărând statutul omului asupra căruia resurecția spirituală deja s-a lucrat și dă roadă: *"Adevărat, adevărat grăiesc vouă, că vine ceasul și acum este, când morții (aici este vorba de cei care înainte de a-L cunoaște pe Hristos erau morți spiritual, dar care atunci când) vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu, cei care vor auzi, vor învia"* (Ioan 5, 25). Această înviere din moartea necunoștinței de Dumnezeu este *"învierea cea dintâi"*. Noi suntem acei morți. Lumea pământească este lumea morții, în

care dacă nu încapă ideea renașterii, a învierii spirituale, nu se realizează *"făptura cea nouă"* de care vorbește Apostolul de astăzi.

Important în Creștinism nu este cine ești, ci ce ești. Căci, dacă *"în Iisus Hristos nu este ceva deosebit tăierea sau netăierea împrejur, ci făptura cea nouă"* (Gal. 6, 15), condiția pentru cei care formează *"Israelul lui Dumnezeu"* este *"să umble după dreptarul (credinței celei noi, ca în felul acesta) pacea și mila lui Dumnezeu să fie asupra lor"* (Galateni 6, 16). Să reținem că în urma sau concomitent cu renașterea, cu învierea noastră spirituală, se petrece metamorfoza noastră în *"ființe noi"*, vrednice de a ocupa un loc în Împărăția cerurilor, bazată pe alte coordonate valorice decât cele care sunt la modă pe pământ.

În pericopa Evangheliei și a Apostolului din duminica de astăzi importanța *"nașterii din nou"*, ca să devenim *"făpturi noi"*, trimite la actul Jertfei lui Hristos, pe care îl evidențiază și Sfântul Pavel când afirmă că prin *"Crucea Domnului nostru Iisus Hristos lumea este răstignită pentru mine și eu pentru lume"* (Galateni 6, 14). Ceea ce duce, de asemenea, la imaginea unui creștin renăscut, gata pentru a fi cetățean al Împărăției celei de Sus, unul în care *"viața veșnică"* deja este activată. Împletirea fericită dintre dorința lui Dumnezeu de a ne mântui prin Jertfa Fiului și puterea regeneratoare care se lucrează în noi prin această Jertfă este fericit sintetizată de Sfântul Ioan Evanghelistul în celebra zicere: *"Atât de mult a iubit Dumnezeu lumea încât pe Unicul Său Fiu L-a dat (ca Jertfă) ca tot cel ce crede într-Însul să nu piară, ci să aibă viață veșnică"* (Ioan 3, 16). *"A nu pieri"* și *"a avea viață veșnică"* înseamnă exact actul renașterii sau al învierii spirituale.

Ceea ce mă uluiește pe mine ori de câte ori citesc textul acesta este de ce ne-o fi iubind Dumnezeu așa de mult pe noi? Știu răspunsul dumneavoastră și el este corect. Pentru că suntem opera lui Dumnezeu. Suntem zidirea lui Dumnezeu, dar și pentru că *"Dumnezeu este iubire. Întru aceasta s-a arătat dragostea lui Dumnezeu către noi, că pe Fiul Său Cel Unul Născut L-a trimis Dumnezeu în lume, ca prin El viață veșnică să avem"* (1 Ioan 4, 8-9).

Dar pentru că suntem departe de ceea ce a vrut Dumnezeu de la noi, vinovați simțindu-ne, avem sentimentul că Dumnezeu ne

părăsește. Sunt momente în viața unui om sau în viața unui popor când pare că Dumnezeu Se depărtează. Momente de-acestea trăim noi astăzi, când socotim că Dumnezeu Și-a luat mâna de pe noi. Ceea ce nu este adevărat. Pentru că atunci când ni se pare că Dumnezeu ne părăsește mai tare, atunci este mai aproape de noi. Luați exemplul copilului care începe să meargă. Câtă vreme îl ții de mână el are siguranța mersului. Dar cum îi dai drumul el se împiedică și cade. Dar tocmai atunci mama, tata sau cel care îl îngrijește sunt mai atenți, ca nu cumva micuțul să cadă și să se vatăme. Gândul acesta să te urmărească și să-ți dea stabilitate, chiar când ți se pare că Dumnezeu e departe de tine să ai încredințarea că atunci îți este mai aproape. Ca lui Petru care se afunda în apă fără să-și mai dea seama că Mântuitorul este lângă el, zicându-I mustrător: *"Puțin credinciosule, de ce te-ai îndoit?"* (Matei 14, 31) Sunt aici, de ce te temi? Acest cuvânt trebuie să-l auzi și tu și să nu te mai plângi de singurătate și de lipsă de ajutor. Domnul te întreabă: De ce te socotești părăsit dacă Eu sunt cu tine? Ai nădejdea și bucuria de a te socoti sub acoperământul Meu! Așadar, pentru a nu intra în panică, tot ceea ce ți se cere să faci permanent este să împlinești întocmai învățătura Bisericii privitoare la prezența ta activă în actul lucrării mântuirii, învățatură pe care Marele Apostol Pavel o numește *"canon-dreptar"*, după care te orientezi ca să nu rătăcești: *"Câți vor umbla după canonul acesta, pacea sau mila să fie asupra lor și asupra Israelului lui Dumnezeu"* (Galateni 6, 16). *"Pacea"*, atât de trebuitoare ca atmosferă în care să-ți lucrezi mântuirea, și *"mila"*, adică harul lui Dumnezeu, vor fi cu tine.

Dar *"dacă vă mușcați unul pe altul și vă mâncați, vedeți să nu vă nimiciți voi între voi"* (Gal. 5, 15), avertizează părintește. Noi, fraților, trăim astăzi realități care nu sunt luminate de harul, de mila și de pacea lui Hristos. Iamginea înfățișată de Sfântul Pavel în Apostolul de astăzi este zguduitoare: dacă ne mâncăm unii pe alții, să avem grijă să nu ne nimicim ca popor. De multe ori la sfintele slujbe se vorbește de *"războiul cel dintre noi"*. Canibalismul social care funcționează astăzi la cota cea mai periculoasă poate să facă din noi un nepopor dacă nu ne trezim creștinește. De aici necesitatea de *"renaștere"* spirituală, aceea de a nu pieri ca popor din is-

torie, ceea ce ar fi pedeapsa cea mai mare din partea lui Dumnezeu pentru neascultarea și pentru decăderea morală de care dăm dovadă. Cum să ajungi la Dumnezeu? A întrebat Nicodim. Și Domnul a zis: Trebuie să te naști de sus! Deci dacă vrem să ne recuperăm ca popor creștin, trebuie să ne renaștem din punct de vedere religios-moral. Aceasta trebuie să pună în evidență nu atât viața mea – desigur că și aceasta contează foarte mult – ci să pună în valoare învățătura Domnului nostru Iisus Hristos la scară națională. Pentru că de aici decurg două lucrări aproape simultane: aceea că punând în evidență învățătura Mântuitorului Îi dăm cinstea, mărirea și închinăciunea pentru că ne-a mântuit, iar în egală măsură și concomitent cu slava pe care o aducem lui Dumnezeu trăim bucuria de a ne regăsi, de a ne descoperi, de a ne redescoperi ca fii ai unui popor creștin și, prin aceasta, ca fii ai lui Dumnezeu. Aceste realități dumnezeiești trebuie să le punem în evidență în viața de zi cu zi cât putem noi s-o facem mai bine. Unul poate mai mult, altul mai puțin, dar oricum să se vadă. Cine să vadă? Să vezi tu. Să te vadă Hristos. Să se bucure Hristos de tine. Să constați că s-a schimbat ceva, că te-ai renăscut, că ai devenit ființă nouă. Împărăția lui Dumnezeu lucrează în tine concomitent cu prefacerea ta spirituală. Când ai început să scoți afară răul din tine, atunci poate pătrunde în viața ta realitatea Împărăției lui Dumnezeu, despre care Domnul Hristos zice că este în noi (Luca 17, 21). Acesta este începutul mântuirii. Acesta este semnul că ai început să te renaști de sus, adică ai început să *"vezi Împărăția lui Dumnezeu"* (Ioan 3, 3) *"venind întru putere"* (Marcu 9, 1) în viața ta. Amin.

PREDICA LA APOSTOLUL ÎNĂLTĂRII SFINTEI CRUCI

(1 Corinteni 1, 18-24)

1, (18) Căci cuvântul Crucii, pentru cei ce pier, este nebunie; iar pentru noi, cei ce ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu. (19) Căci scris este: Pierde-voi înțelepciunea înțelepților și știința celor învățați o voi nimici. (20) Unde este înțeleptul? Unde este cărturarul? Unde este cercetătorul acestui veac? Au n-a dovedit Dumnezeu nebună înțelepciunea lumii acesteia? (21) Căci de vreme ce întru înțelepciunea lui Dumnezeu lumea n-a cunoscut prin înțelepciune pe Dumnezeu, a binevoit Dumnezeu să mântuiască pe cei ce cred prin nebunia propovăduirii. (22) Fiindcă iudeii cer semne, iar elinii caută înțelepciune, (23) însă noi propovăduim pe Hristos cel răstignit: pentru iudei sminteală; pentru păgâni nebunie. (24) Dar pentru cei chemați, și iudei și elini: pe Hristos, puterea lui Dumnezeu și înțelepciunea lui Dumnezeu.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Acum este judecata acestei lumi. Acum stăpânitorul lumii acesteia va fi aruncat afară. Iar Eu când Mă voi înălța de pe pământ, pe toți îi voi trage la Mine" (Ioan 12, 31-32).

Iubiți credincioși!

Cuvintele pe care le-ați auzit rostindu-se ca moto sunt luate din Sfânta Evanghelie de la Ioan, de la cap. 12, versetele 31 și 32, iar în versetul 33 Sfântul Apostol Ioan face precizarea că acestea le-a zis Domnul Iisus, *"arătând cu ce moarte avea să moară"*. Adică moarte pe Cruce. Dar o moarte care să îi ridice pe oameni la Împărăția lui Dumnezeu. *"Eu când Mă voi înălța – zice Domnul Hristos – pe toți îi voi trage la Mine"* (v. 32).

Iubiții mei, pentru că ne aflăm la Praznicul Înălțării Sfintei Crucii, să încercăm să descifrăm, pentru întărirea credinței noastre, înțelesurile mântuitoare pe care le are pentru noi Sfânta Cruce, așa

cum se desprind din textul de mai sus al Apostolului de astăzi, ca și din alte indicii scripturistice care se referă la Sfânta Cruce (cf. Matei 10, 38; 16, 24; 1 Cor. 1, 17-18; Gal. 5, 11; 6, 12, 14; Efes. 2, 16; Filip. 2, 8; 3, 18; Col. 2, 14; Evr. 12, 2).

Primul sens al Sfintei Crucii este acela de salvare. Înțelesul acesta l-a avut Sfânta Cruce chiar din Vechiul Testament. Vă aduceți aminte că, de pildă, la plaga a zecea, suferită de egipteni din cauză că nu voiau să dea drumul poporului Israel să se ducă ca să se așeze în țara făgăduită, Dumnezeu a hotărât moartea tuturor întâilor născuți din tot Egiptul, începând de la fiul lui Faraon și până la cea din urmă familie. Numai cei dintâi născuți ai lui Israel au fost salvați, pentru că porțile și ușile caselor, după porunca lui Dumnezeu, erau însemnate cu sânge de la mielul pascal înjunghiat și consumat în chip special în noaptea aceea (cf. Ieșirea, cap. 12). Rețineți că salvarea celor întâi născuți ai lui Israel s-a împlinit prin sângele, prin jertfirea mielului pascal, ce a devenit prototipul Domnului Iisus Hristos, *"Mielul lui Dumnezeu Care ridică păcatele lumii"* (Ioan 1, 29) prin Jertfa Sa de pe Cruce.

Mai apoi, în multe etape din istoria poporului evreu, semnul Sfintei Crucii a însemnat salvarea lui din mari primejdii. De pildă, rătăcind israeliții prin pustiul Sinai timp de 40 de ani, la un moment dat au fost puși în situația deosebit de critică de a nu a mai avea apă și, în consecință, de a muri de sete. Așa stând lucrurile, Dumnezeu i-a poruncit lui Moise să însemneze în chipul crucii o stâncă, iar din aceasta a izvorât apă ca să poată să se îndestuleze poporul și animalele (cf. Ieșirea 17, 1-6). Deci, semnul Sfintei Crucii i-a salvat de la moartea fizică, așa cum Mântuitorul Hristos a mântuit întreaga omenire de moartea spirituală prin Jertfa Crucii Sale, prelungită prin veacuri și milenii prin Sfânta Împărtășanie, din care ne adăpăm *"spre iertarea păcatelor și viața de veci"*.

Dar înainte de momentul descris mai sus, pe când poporul israelit, vrând să scape din greaua robie egipteană, ajunge la Marea Roșie, Dumnezeu a poruncit lui Moise să ridice toiagul, în chip de Cruce, deasupra apelor și, așa cum cunoașteți, apele s-au făcut ca un zid de-o parte și de alta și prin culoarul acela a trecut poporul ca pe uscat. Iar când oastea egipteană a pătruns în coridor apele

s-au întors la locul lor și a fost înghițită spre moarte. Observați, pe unii Crucea i-a eliberat și pe alții i-a omorât, fapt evidențiat clar de Sfântul Apostol Pavel, când afirmă, în cunoștință de cauză, că *"cuvântul Crucii pentru cei ce pier este nebunie; iar pentru noi, cei care ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu"* (1 Cor. 1, 18).

Mai apoi, în lunga peregrinare a poporului Isarel prin pustiul Sinai, la un moment dat s-au confruntat cu triburile amalecite. Iar pentru că amaleciții erau mai buni războinici balanța victoriei se apleca de partea lor. În aceste condiții, Dumnezeu i-a poruncit lui Moise să-și întindă orizontal mâinile, așa încât, împreună cu corpul, să formeze o cruce. Cât timp Moise își ținea mâinile întinse biruia Israel, când obosea și era nevoit să le lase în jos biruiau amaleciții. Să evidențiem ideea foarte importantă potrivit căreia Sfânta Cruce înseamnă biruința noastră asupra vrăjmașului diavol, iar lipsa ei stăpânirea lui asupra noastră. În consecință, pentru ca Isarel să fie biruitor, Moise a poruncit lui Aaron și lui Or să-i țină mâinile tot timpul ridicate, așa încât biruința finală să fie a lui Israel (Ieșirea 17, 8-13).

Iubiții mei, mai sunt și alte mărturii care simbolizează Sfânta Cruce în Vechiul Testament. Pe unul din ele îl evidențiază chiar Mântuitorul Hristos. De pildă, tot în pustiul Sinai, din cauza deselor cârtiri, Dumnezeu a trimis asupra poporului Israel șerpi veninoși, în urma mușcăturilor cărora foarte mulți israeliți au pierit. Atunci a poruncit Dumnezeu lui Moise: *"Fă-ți un șarpe de aramă și pune-l pe un stâlp. Și când un șarpe va mușca pe vreun om, cel mușcat de va privi la el va trăi"* (Numeri 21, 8-9). Mântuitorul Hristos Însuși socotește ridicarea șarpelui pe lemn ca simbol al răstignirii Sale pe Cruce, când zice: *"Precum Moise a înălțat șarpele în pustie, așa trebuie să se înalțe Fiul Omului"* (Ioan 3, 14). Deci, după cum lemnul, pe care era înălțat șarpele de aramă, ce preînchipuia de data aceasta nu pe diavolul, ci pe Mântuitorul Hristos răstignit, aducea izbăvirea celor mușcați de șerpi, tot așa Mântuitorul Hristos, înălțându-Se pe Cruce, a slobozit pe oameni din moartea păcatului și din robia diavolului, șarpele cel vechi, care este diavolul.

În acest sens trebuie citite cuvintele Domnului din Sfânta Evanghelie de astăzi: *"Iar Eu, când Mă voi înălța de pe pământ, pe toți*

îi voi trage la Mine" (Ioan 12, 32). Adică îi va mântui, îi va răscumpăra, îi va elibera de sub stăpânirea diavolului. Și ca să ne convingem că aceste cuvinte se referă la ridicarea pe Cruce, Sfântul Evanghelist Ioan face imediat precizarea: *"Iar aceasta zicea, arătând cu ce moarte avea să moară"* (v. 33).

Dar Vechiul Testament ne prezintă și o formă grafică a Crucii, descoperită proorocului Iezechiel, care nu mai este numai o prefigurare, ca în exemplele de mai sus, ci chiar semnul aducător de mântuire revelat proorocului de către Dumnezeu Însuși. Căci, pentru nelegiuirile săvârșite și pentru profanarea Templului, Dumnezeu hotărăște să piardă pe cei fărădelege din Israel. În acest scop poruncește lui Iezechiel: *"Treci prin mijlocul cetății, prin Ierusalim, și însemnează cu semnul <tau> pe frunte pe oamenii care gem și care plâng din cauza multor ticăloșii ce se săvârșesc în mijlocul lor"* (9, 4). Iar celorlalți le-a zis în auzul proorocului: *"Mergeți după el în cetate și-i loviți! (...), dar să nu vă atingeți de nici un om care are pe frunte semnul <tau>"* (v. 5-6). Să explicăm că "semnul tau", care este ultima literă a alfabetului ebraic, în vremea când și-a scris Iezechiel proorocia, era reprezentat graphic în formă de cruce, așa încât salvarea cinstitorilor de Dumnezeu prin acest semn trimite în chip vădit la Sfânta Cruce, prin care sunt salvați de la moartea cea veșnică toți cei care se însemnează cu el și în felul acesta cinstesc Jertfa Domnului Iisus Hristos pe Cruce.

Iată dar, iubiții mei, că primul sens al Sfintei Cruci este cel de "salvator", căci prin el Mântuitorul a eliberat, a mântuit, a răscumplat neamul omenesc din robia diavolului și a morții. De ce Și-a ales Hristos Crucea ca mijloc de mântuire a lumii o spune Sfântul Apostol Pavel: *"Și-a ales Domnul pe cele nebune ale lumii, ca să rușineze pe cei înțelepți; Dumnezeu Și-a ales pe cele slabe ale lumii, ca să le rușineze pe cele tari; Dumnezeu Și-a ales pe cele de neam de jos ale lumii, pe cele nebăgate în seamă, pe cele ce nu sunt (de valoare), ca să nimicească pe cei ce sunt"* (1 Corinteni 1, 27-28) în frunte. Prin această prizmă cunoaștem din Vechiul Testament că *"blestemat este înaintea Domnului tot omul spânzurat pe lemn"* (Deut. 21, 23). Deci, Mântuitorul Și-a asumat pe Cruce blestemul neascultării lui Adam, care a îndepărtat lumea de Dumnezeu,

făcându-Se pe Sine "păcat pentru noi, ca să dobândim întru El dreptatea lui Dumnezeu" (2 Corinteni 5, 21).

Ce era mai desconsiderat pe vremea aceea decât crucea? Căci pe cruce mureau tâlharii și sclavii răsculați. Oamenii cei mai răi aveau parte de moarte prin cruce. Deci, Dumnezeu a ales ca Fiul Său să suporte cea mai înjositoare moarte din lume, ca prin această lumea să scape de sclavia păcatului și a morții și să-și capete mântuirea. Dar pentru aceasta a trebuit ca Fiul lui Dumnezeu să coboare între oameni prin Întrupare. Să ajungă până la punctul cel mai de jos al decăderii umane. Iar punctul cel mai de jos al decăderii umane era crucea, căci pe cruce mureau cei mai ticăloși oameni. Deci, a trebuit ca Iisus Hristos să-Și asume nu un trup ca de paradă, ci ca de sclav, căci pe trupul acesta a trebuit să-l smerească, să-l înjosească până la cele mai de jos ale pământului. Sensul acesta îl are aplecarea preotului cu Sfânta Cruce până la pământ, în cele patru puncte cardinale, la slujba de astăzi a scoaterii Sfintei Cruci, arătând plecăciunea cea mare a lui Dumnezeu, smerenia cea mai adâncă a Fiului lui Dumnezeu, Care S-a coborât până la cele mai disprețuite ca să mântuiască pe cei disprețuiți ai lumii. Pentru că cele patru adânci plecăciuni înseamnă cele patru părți ale lumii întru care Își face Hristos prezentă mântuirea prin Cruce. Iată dar că Iisus Hristos Și-a ales Crucea cu scopul de a-i fi de ajutor omului, de a-l sluji pe om.

De aceea, putem afirma că al doilea sens al Crucii este acela de "slujire" a semenului. Nu slujirea întru laudă, ci slujirea întru smerenia cea mai adâncă. Acest sens este evidențiat de Mântuitorul Hristos când zice: "Știți că stăpânitorii neamurilor domnesc peste ele și cei mai mari le stăpânesc. La voi să nu fie așa, ci cel care între voi va vrea să fie mai mare să fie slujitorul vostru; iar care dintre voi ar vrea să fie întâiul, să vă fie vouă slugă" (Matei 20, 25-27). Cel dintâi, ca Cel ce este Dumnezeu făcut Om, este Domnul Iisus Hristos. Dar El S-a făcut Slujitorul nostru, al tuturor, prin faptul Jertfei Sale, prin care nu numai că a luat asupra Sa păcatele oamenilor și le-a spălat cu dumnezeiescul Sânge, ci prin ea, ca și prin întreaga Sa misiune mesianică, ne-a învățat cum să slu-

jim unii altora, și toți lui Dumnezeu, ca să putem ieși de sub stăpânirea morții și robia iadului și să devenim fiii lui Dumnezeu.

Dealtfel, îndemnul de a urma pilda vieții Sale este dat în chip expres de Domnul Hristos, când zice: "După cum și Fiul Omului n-a venit să l Se slujească, ci ca El să slujească și să-Și pună sufletul răscumpărare pentru mulți" (v. 28). Deci, în măsura în care mă smeresc, precum Hristos, și pornesc spre tine și te ajut să te ridici din cele mai de jos ale sufletului tău, atunci și eu și tu am înțeles sensul de slujire al Sfintei Cruci: acela ca prin smerirea mea să ajut la plinirea mântuirii tale. Desigur Crucea, cu sensul de smerenie, mă ajută să-mi lucrez mai întâi propria mântuire. După aceea, prin mine sunt ajutați și ceilalți, ca și ei, la rândul lor, să-i ajute pe alții.

Sensul de slujire al Crucii, acela de slujire a semenilor pentru Dumnezeu, este întru totul conform cu învățătura Domnului nostru Iisus Hristos, Care a zis: "Poruncă nouă vă dau vouă: Să vă iubiți unii pe alții. Precum Eu v-am iubit pe voi, așa să vă iubiți și voi unii pe alții. Întru aceasta vor cunoaște toți că sunteți ucenicii Mei, dacă veți avea dragoste unii față de alții" (Ioan 13, 34-35). Aceasta este porunca cea mare, esențială, pe care ne-o dă Domnul nostru, să ne iubim unii pe alții. Dar nu precum iubește lumea, ci precum ne-a iubit El, adică întru Cruce. Întru smerenia cea mai adâncă, întru jertfă ne-a iubit Hristos. Pentru că Însuși zice: "Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca sufletul lui să și-l pună pentru prietenii Săi" (Ioan 15, 13). Nu e iubire adevărată aceea care urmează unor vorbe frumoase, ci slujire creștină autentică este atunci când omul pune în lucrare învățătura Domnului Hristos, îndemnându-se de a se jertfi chiar pentru dușmanii săi, numai și numai ca să ajungă "prietenul lui Hristos". De nu ne-ar fi asigurat Domnul de această amiciție dumnezeiască, noi nici n-am fi îndrăznit să gândim o asemenea efuziune de gânduri și taine: "Voi sunteți prietenii Mei, dacă faceți ceea ce vă poruncesc. De acum nu vă mai zic slugi, că sluga nu știe ce face stăpânul său, ci v-am numit pe voi prieteni, pentru că toate câte am auzit de la Tatăl Meu vi le-am făcut cunoscute" (v. 14-15).

Un al treilea sens al Crucii, iubirii mei, este acela de "altar de Jertfă". Prin definiție Crucea este socotită altarul Jertfei Mântui-

torului Hristos. Domnul nostru, într-o discuție în contradictoriu cu fariseii și cărturarii din vremea Sa, a arătat importanța deosebită pe care o are altarul în cultul divin: aceea de a da sfințenie jertfei ce se așează pe el. Zice Domnul: "*Ce este mai mare, darul sau altarul care sfințește darul?*" (Matei 23, 19). În ordinea firească lucrurile stau așa: altarul este mai important, căci poate sfinți darul. În ordinea divină, ce pare "nebunie" pentru oamenii deprinși a gândi în parametrii umani, lucrurile se schimbă. Fiul lui Dumnezeu S-a întrupat ca să mântuiască lumea prin Jertfa Sa de pe Cruce. Așa încât altarul, care L-a primit, primește la rândul-i sfințenia Jertfei, Care este Însuși Dumnezeu, Crucea devenind, după expresia paulină, "*puterea lui Dumnezeu*" (1 Cor. 1, 18). În sensul de altar de Jertfă pentru Iisus Hristos, Crucea primește însăși sfințenia Jertfei, adică a lui Hristos, căci același Pavel afirmă că: "*Hristos este puterea lui Dumnezeu*" (v. 24), pe care a infuzat-o și Crucii. De aceea ea, din obiect de tortură, a devenit obiect de cult, de cinstire pentru creștini. Când înțelegem că Sfânta Cruce este Însuși altarul de Jertfă al lui Dumnezeu făcut Om ne dăm seama câtă importanță și sfințenie are altarul acesta pentru noi, creștinii, semnificații pe care noi i le recunoaștem prin însăși cinstirea deosebită pe care i-o acordăm.

De aici decurge un al patrulea sens al Sfintei Cruci, acela de "sfințenie și de putere a lui Dumnezeu", conform cuvântului de mai sus al Sfântului Apostol Pavel, conform căruia "*Crucea este puterea și înțelepciunea lui Dumnezeu*" (1 Corinteni 1, 18). Deci sfințenia, puterea, înțelepciunea lui Dumnezeu, toate acestea înseamnă Cruce.

În sens creștin, iubii mei, așa cum arătam și mai sus, nu cele socotite în lumea aceasta de mare valoare sunt valoroase cu adevărat, ci cele nebăgate în seamă sau chiar disprețuite de oamenii neînduhovniciți sunt socotite mari în Împărăția lui Dumnezeu. Și noi știm că și astăzi Crucea este nesocotită, chiar batjocorită. O cunoscută cântare bisericească însă dă glas credinței noastre nestrămutate că "mult nu va dăinui și printr-o tainică minune Crucea tot va birui", fie și numai pentru faptul că la sfârșitul veacurilor biruința finală a Domnului Iisus Hristos se va împlini prin Sfânta Cruce, care va trona victorios pe bolta cerului, cum oarecând, pe

vremea împăratului Constantin cel Mare, Crucea s-a arătat, de asemenea, pe cer, prin ea biruind pe vrăjmașii lui și devenind primul împărat creștin.

Dar este foarte important, iubii mei, să evidențiem un fapt de mare valoare creștină. Crucea n-ar însemna nimic fără Iisus Hristos Domnul răstignit pe ea. N-ar însemna absolut nimic fără Jertfa Sa împlinită pe Cruce. Ar fi rămas și astăzi, semnul umilinței, semnul desconsiderării, semnul blestemului, obiectul de tortură și de groaznică moarte pentru cei mai ticăloși dintre oameni dacă Iisus Hristos n-ar fi murit pe Cruce, dacă El nu i-ar fi conferit sfințenia, puterea și înțelepciunea, precum se exprimă Sfântul Apostol Pavel.

Tot în Apostolul de astăzi aflăm că Însuși Dumnezeu Fiul este "*puterea și înțelepciunea lui Dumnezeu*" (1 Corinteni 1, 24). Vă rog să ascultați cuvântul apostolic: "*Iudeii – zice Sfântul Pavel – ca să creadă, cer semne*". Știți că totdeauna evreii veneau la Mântuitorul Hristos, zicându-I: "*Ce semn ne dai ca să credem în Tine?*" Și, printre altele, Mântuitorul le-a dat "*semnul lui Iona*" și semnul "*șarpelui lui Moise în pustie*". Iudeii cereau, așadar, neconținut "*semne*", pe când păgânii – adică grecii, filozofii, cereau "*înțelepciune*", socotind că un om superior trebuie să caute valorile intelectuale, de aceea se interesau foarte mult de filozofie, de înțelepciune. Deci, zice Sfântul Pavel: "*iudeii cer semne, elinii caută înțelepciune, noi însă propovăduim pe Hristos cel răstignit: pentru iudei, sminteală; pentru păgâni, nebunie, dar pentru cei chemați la credință: și iudei și elini, adică toate neamurile, pe Hristos, puterea lui Dumnezeu și înțelepciunea lui Dumnezeu*" (vv. 22-24). Vă aduc aminte că exact așa se exprimase Sfântul Pavel și despre Sfânta Cruce: "*Crucea pentru cei ce se mântuiesc este puterea și înțelepciunea lui Dumnezeu*" (v. 18). Iată dar că Mântuitorul nostru Iisus Hristos a vrut să dea Crucii, pe care S-a răstignit, aceeași putere pe care o are El ca Fiu al Lui Dumnezeu Întrupat. De aceea, nu trebuie făcută vreo delimitare între Hristos și Cruce. Crucea are "*puterea*" și este "*înțelepciunea*" lui Dumnezeu, pentru că pe ea S-a răstignit Iisus Hristos. Noi nu concepem Crucea fără Iisus Hristos. Am văzut în Elveția, într-o biserică protestantă de nuanță

calvină, o cruce fără Hristos răstignit pe ea. Am rămas uluit, pentru că noi nu despărțim Crucea de Hristos. Nu despărțim pe Hristos de Jertfa lui mântuitoare, care s-a consumat pe Cruce. Crucea nu este un semn creștin definitoriu dacă nu e Hristos pe ea. Crucea n-are putere dumnezeiască dacă Hristos nu este în Jertfă perpetuă până la Parusie, așa cum se exprima Blaise Pascal: "Iisus va fi în agonie până la sfârșitul lumii". De aceea, iubiții mei, Crucea se confundă cu Hristos, iar Hristos se folosește de semnul Crucii pentru a-Și dovedi neconținută dorință de a ne mântui printr-o Jertfă perpetuă. De aceea, de multe ori Sfântul Apostol Pavel afirmă că Hristos ne-a mântuit prin Cruce, sau ne-a mântuit prin Jertfă, vrând să ne facă a înțelege simbioza dintre Cruce și Iisus Hristos ca pe o perpetuă Jertfă a Domnului pentru mântuirea fiecăruia dintre noi.

Iubiților, sensul de altar al Crucii trebuie pus bine în valoare, fiindcă pentru fiecare dintre noi Crucea este un altar. Pentru că nimic din ceea ce a împlinit Domnul nostru Iisus Hristos nu este fără importanță și fără aplicabilitate imediată la viața noastră. Nimic! Așa încât, toate acțiunile Mântuitorului Iisus Hristos sunt pentru înțelepciunea și înțeleptirea noastră. El a acceptat Crucea ca altar de Jertfă, Crucea și Jertfa însemnând asumarea păcatelor tuturor oamenilor din toate timpurile și din toate locurile, în ceea ce îndeobște numim "mântuirea obiectivă". Dar pentru ca această mântuire să fie eficientă în viața creștinilor trebuie ca fiecare dintre noi să-și asume propria cruce, înțelegând prin această expresie hristică omorârea, distrugerea păcatelor, a patimilor din noi. În sensul acesta se exprimă Mântuitorul Hristos: "*Cine nu-și ia Crucea și nu-Mi urmează Mie, nu este vrednic de Mine*" (Matei 10, 38).

Pentru că normalitatea soteriologică, acțiune împlinită într-o totală libertate de alegere, este aceasta pe care ne-o propune Domnul nostru: "*Dacă vrea cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie*" (Matei 16, 24). Din cuvintele acestea înțelegem ce înseamnă cu adevărat a ne "*duce crucea*", adică lepădarea de păcatele care ne robesc, ca să-l putem urma pe Hristos, Care este adevărata noastră libertate (Ioan 8, 31-32, 36). Pe altarul propriu de jertfă, iubiții mei, adică pe crucea mea,

trebuie să-mi răstignesc patimile și păcatele, ca să pot ajunge la învierea cu și pentru Hristos și alături de Hristos.

Din punct de vedere creștin este fără urmă mântuitoare chiar faptul de a muri pe cruce ca tâlharul cel rău dacă actul acesta nu este urmat de o dorită înviere sufletească. În acest sens, e fără nici un fel de valoare crucea fără înviere. Ipotetic vorbind, chiar dacă Iisus și-ar fi asumat crucea și ar fi murit în locul oamenilor, dar ar fi rămas mort în mormânt, El n-ar fi însemnat nimic pentru mântuirea noastră. Dar El a înviat, așa încât "*credința noastră nu este zadarnică*", căci "*înviind Hristos din morți, S-a făcut începătură a învierii*" (1 Cor. 15, 14, 20) noastre.

Cu această logică imbatabilă, scripturistică, ajungem la ultimul sens al Sfintei Crucii: acela de "*biruință finală*"; pentru că Crucea este aceea care a deschis ușa Învierii. Este premergătoare și pregătitoare a Învierii, a acelei taine mai presus de înțelegerea omenească prin care Iisus Hristos, biruind moartea, a primit din partea Părintelui Său stăpânirea Universului. Tocmai pentru că "*S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se până la moarte și încă moarte pe Cruce, Dumnezeu L-a înviat (cf. Fapte 2, 24) și L-a preînălțat și I-a dăruit Lui nume care este mai presus de orice nume; ca întru numele lui Iisus tot genunchiul să se plece, al celor cerești și al celor pământești și al celor de dedesubt, și să mărturisească toată limba că Domn este Iisus Hristos întru slava lui Dumnezeu-Tatăl*" (Filip. 2, 8-11). Dacă Iisus Hristos n-ar fi murit pe Cruce, și mai ales n-ar fi înviat, nu ajungea Domn, adică Stăpânul lumii și al nostru. Toma L-a recunoscut după Înviere ca "*Domn și Dumnezeu*" (Ioan 20, 28). Aceeași demnitate dumnezeiască I-o recunoaștem și noi când Îl numim fiecare "Domnul și Stăpânul vieții mele". Așadar, Iisus Hristos a devenit Stăpân peste Univers și cu firea Sa umană, pentru că a murit pentru păcatele oamenilor, dar a înviat într-o biruință. A înviat ca un Dumnezeu. Dar biruința aceasta n-ar fi avut loc fără Cruce. Așa înțelegem de ce Crucea este o biruință dumnezeiască. Este o perpetuă armă de biruință împotriva diavolului. De altfel așa ați cântat astăzi: "Armă împotriva diavolului Crucea ta ne-ai dat-o nouă".

Iată, iubiții mei, iată câte sensuri adânci, câte semnificații teologice referitoare la Sfânta Cruce desprindem noi la Praznicul de astăzi, când Sfânta Cruce, după ce a fost găsită de împărăteasa Elena, a fost ridicată de patriarhul Macarie pentru a fi văzută de toată lumea. Dar înălțarea Sfintei Cruci are și sensul de înălțare a noastră. Căci Domnul zice: *"Când Mă voi înălța pe toți am să-i trag la Mine"*. Deci, toți cei care acceptăm, ca și Domnul Hristos, crucea de bună voie și înviem odată cu El, avându-L Răscumpărător, se cuvine să-L slăvim, tocmai pentru că a murit pe Cruce și a înviat, aceste două evenimente determinante pentru mântuirea noastră fiind prinse cu măiestrie în rugăciunea rostită astăzi de-atâtea ori: *"Crucii Tale ne închinăm Stăpâne și Sfântă Învierea Ta o laudăm și o mărim"*. Amin.

PREDICA LA APOSTOLUL DUMINICII DUPĂ ÎNĂLȚAREA SFINTEI CRUCI

(Gal. 2, 16-20)

2, (16) Știind însă că omul nu se îndreptează din faptele Legii, ci prin credința în Hristos Iisus, am crezut și noi în Hristos Iisus, ca să ne îndreptăm din credința în Hristos, iar nu din faptele Legii, căci din faptele Legii nimeni nu se va îndrepta. (17) Dacă însă, căutând să ne îndreptăm în Hristos, ne-am aflat noi înșine păcătoși, este, oare, Hristos slujitor al păcatului? Nicidecum! (18) Căci dacă zidesc iarăși ceea ce am dărâmat, mă arăt pe mine însumi călcător (de poruncă). (19) Căci, eu, prin Lege, am murit față de Lege, ca să trăiesc lui Dumnezeu. (20) M-am răstignit împreună cu Hristos; și nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine. Și viața mea de acum, în trup, o trăiesc cu credința în Fiul lui Dumnezeu, Care m-a iubit și S-a dat pe Sine Însuși pentru mine.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Cine voiește să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie!"
(Marcu 8, 34).

Iubiți credincioși!

Coroborând cele două texte biblice, citite la Sfânta Liturghie de astăzi, și căutând o temă comună pe care s-o înfățișez atenției dumneavoastră, am decis să mă opresc la următoarea: asumarea cu mare responsabilitate a misiunii pe care o ai de îndeplinit pe pământ din partea lui Dumnezeu. Într-adevăr, atât Sfânta Evanghelie, prin gura Mântuitorului Hristos, cât și Sfântul Apostol Pavel, se referă la asumarea credinței, în urma căreia orice om se simte îndatorat să pornească cu mare putere pe calea lui Dumnezeu și să-i îndemne și pe alții s-o facă la fel de puternic ca și el. Sau de ce nu, mai bine decât el. Acesta mi s-a părut mie că este mesajul celor două texte biblice citite astăzi, pentru că ce altceva vrea să spună

Mântuitorul prin cuvintele: "*Cine voiește să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze*" (Marcu 8, 34)? Asumarea, deci, cu mare responsabilitate a credinței în Iisus Hristos și lucrarea mântuirii cu osârdia cu care au făcut-o Sfinții Apostoli rezumă la modul cel mai înalt strădania spre care trebuie să se îndrepte orice creștin.

Sfântul Apostol Pavel, în Epistola către Galateni, de unde este luată pericopa Apostolului de astăzi, se arată pe sine ca pe cel care caută să pună în aplicare atât de mult învățătura Domnului nostru Iisus Hristos, încât, la un moment dat, rostește neânchipuitele cuvinte: "*M-am răstignit împreună cu Hristos; și nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine. Și viața mea de acum, în trup, o trăiesc prin credința în Fiul lui Dumnezeu, Care m-a iubit și S-a dat pe Sine Însuși pentru mine*" (Gal. 2, 20). Observați că asumarea mântuirii înseamnă răstignirea patimilor, omorârea omului celui vechi din noi, distrugerea însemnelor păcatului, începutul unei noi vieți: a celei veșnice. Într-un cuvânt, înseamnă primenirea noastră sufletească, dar nu numai. Pentru că e de puțină importanță pentru lucrarea mântuirii numai o simplă curățire de păcate în urma unei spovedanii, chiar sincere, dacă aceasta nu este urmată, așa cum se și cuvine, de o largă paletă de valori creștine, care să se așeze cu statornicie în viața noastră și prin care noi, creștinii, să dobândim statut ceresc: acela de fii ai lui Dumnezeu.

Dar înainte de a gândi la dobândirea mântuirii, ceea ce trebuie să facă orice creștin osârduitor, deci și noi, este să intrăm cu toată puterea în desfășurarea mântuirii. Adică să intrăm, cum ar zice Sfânta Scriptură, "*în nor*" (Evr. 12, 1). În norul de mărturii dumnezeiești, sau în norul măririi în care Însuși Domnul Hristos S-a schimbat la față, adică în realitatea dumnezeiască. Pentru că "norul", în sens biblic, înseamnă slava dumnezeiască. Deci, să intrăm în norul doririi mântuirii. Să intrăm în chip conștient în noua stare de existență, ocupându-ne locul cel mai potrivit în Împărăția cerurilor. Pentru că de multe ori în viață ne găsim pe un loc care nu-i al nostru. Nu ni se potrivește, pentru că nu răspunde țelului nostru suprem: mântuirea. Drumul, pe care apucăm de prea multe ori în viață, ne înstrăinează și mai mult de scopul înscris în noi genetic, acela de

a-L căuta și de a ne odihni în Dumnezeu. Zbuciumului acestuia ne-ostoit de toată viața, căruia de cele mai multe ori nu-i deslușim sensul soteriologic, îi dă glas inconfundabil Fericitul Augustin, când strigă scormonitor: "Ne-ai făcut pentru Tine, Doamne! Și neliniștită este inima mea, până se va odihni întru Tine!" Drumul dorit, care duce spre locul înveșnicirii noastre, în parcurgerea căruia ne simțim bine pentru că suntem în siguranță, este numai acela în care Hristos este alături de noi, călătorește cu noi, sau, dacă vreți, unde Hristos devine al nostru, integrându-Se în viața noastră. În urma acestei simbioze noi suntem definitiv ai lui Hristos, în sensul celor exprimate de Sfântul Apostol Pavel: "*De acum nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine*". Aceasta cere cu necesitate vieții noastre parcurgerea întregii vieți pământești a Domnului nostru Iisus Hristos, Cel Care a trăit printre oameni, a mers printre ei, i-a învățat cum trebuie să se poarte ca să devină prietenii Săi și fiii lui Dumnezeu.

Vă îndemn, iubiților, să observați că Iisus Hristos nu este numai Dumnezeul Care Se jertfește, ci este și Prietenul Care ne îndeamnă, ne sfătuiește și ne arată. Este Fratele nostru Cel mare și Sfânt, Care ne vrea numai binele, murind chiar pe Cruce pentru împlinirea acestui deziderat dumnezeiesc. Căci Fiul lui Dumnezeu, venind în lume, nu Și-a împlinit formal o misiune, după care S-a întors la Tatăl, nemaiinteresându-Se de noi, ci "*rămâne cu noi în toate zilele, până la sfârșitul veacurilor*" (Matei 28, 20). Încredințarea aceasta, asigurarea aceasta dumnezeiască este extrem de importantă în elaborarea și în lucrarea mântuirii personale, căci Îl știm, Îl simțim pe Domnul Hristos lângă noi, în noi și noi în El. Cu fiecare dintre noi și în fiecare dintre noi El Se naște o dată cu nașterea noastră spirituală. Acțiunii acesteia, de o nețărmurită dragoste divină, îi dă expresie Sfântul Apostol Pavel într-o formulare nu numai unică, dar de o înfricoșătoare metamorfoză: "*a prinde Hristos chip în noi*" (Gal. 4, 19), ce este văzută, dar mai ales înțeleasă ca o veritabilă naștere spirituală în Hristos și a lui Hristos în noi.

Așadar, în măsura în care locul pe care mi-l pregătesc în lumea aceasta și asupra statorniciei căruia stăruie în chip conștient se potrivește cu însăși ținta transcenderii mele spre Dumnezeu, atunci înțeleg bine și mă bucur că sunt deja în lucrarea mântuirii. Dar vă

avertizam și altă dată, cu cuvintele Sfântului Apostol Pavel, că *"ori de mâncăm, ori de bem, ori altceva de facem, toate spre slava lui Dumnezeu să le facem"* (1 Cor. 10, 31). Căci orice am lucra bun și responsabil în lumea aceasta, orice am finaliza temeinic, orice misiune am îndeplini între oameni, dacă ne facem datoria ca pentru Hristos, adică dacă ne asumăm cu maximă răspundere sortii slujbei noastre, să fim convinși că slujirea noastră omenească ni se socotește ca faptă ce contează pentru mântuire. Căci fapta, oricare ar fi ea, oricum s-ar numi, dacă este lucrată în Hristos și pusă spre slujirea aproapelui este purtătoare de har mântuitor. În acest sens se exprimă Sfântul Apostol Pavel că în Biserică *"pe unii Dumnezeu i-a pus mai întâi Apostoli, al doilea prooroci, al treilea învățători"* (1 Cor. 12, 28). Și noi am putea extinde paleta aceasta de valori înscrise și am zice: De aceea sunt în lumea aceasta profesori, ingineri, preoți, medici, agricultori, muncitori de tot felul, ca prin slujirile ce le împlinesc aceștia să ne putem ajuta unii pe alții cu sensibilitatea, dar și cu devotamentul cu care a făcut-o Domnul nostru Iisus Hristos pentru noi, asumându-ne completa răspundere pentru misiunea încredințată, după pilda Domnului Hristos, aceea de a-i sluji pe semenii până la jertfă.

Aceasta este, iubiții mei, modalitatea de a-ți lua crucea, de a-l urma lui Iisus Hristos. Pentru că a-ți lua crucea nu înseamnă numai a te retrage în munți sau în pustie și acolo să te desăvârșești, cum profesionist o fac unii cu mare vocație, cu mare bucurie și cu mare dragoste de Dumnezeu. Dar nu toți avem vocația reclusiunii. Cei mai mulți avem menirea de a rămâne în lume, de a ne duce traiul printre oameni și alături de ei, ca să-i putem sluji pe semenii și ei să ne slujească pe noi, atât în cele de trebuință vieții, cât mai ales în lucrarea mântuirii. Așa încât, mântuirea, ca scop suprem al existenței terestre, să prindă contur în noi, iar prin pilda noastră să intereseze și pe cei dimprejur; să acționeze benefic și la cei care ne înconjoară, în așa fel încât *"pe noi înșine și unii pe alții lui Hristos Dumnezeu să ne oferim"*. Pentru că aceasta este voința divină, *"acesta este lucru bun și primit înaintea lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru, ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină"* (1 Tim. 2, 3-4). Toți creștinii care au conștiința

împlinirii cu devotament a misiunii încredințate lor, după pilda lui Hristos – și de ce nu, și după exemplul tău – pot spera la mântuire. Iubiții mei, doar hoț și tâlhar sau desfrânat, într-un cuvânt, netrebnic să nu fii. Încolo orice lucrare pe care o ai de îndeplinit în lumea aceasta, dar pe care o faci cu devotament pentru Iisus Hristos, Care te-a chemat și în numele Căruia o faci cu mare răspundere, intră în slujirea aproapelui. Iar orice lucrare de genul acesta aduce răsplata mântuirii. Aceasta înseamnă a-ți lua crucea.

Frații mei, pe linia acestei înțelegeri se exprimă Mântuitorul nostru Iisus Hristos când zice: *"Cine voiește să-și scape sufletul, îl va pierde și cine își pierde sufletul pentru Mine și pentru Evanghelie, acela îl va salva"* (Marcu 8, 35). În plus, prin această prea puțin perceptibilă afirmație pentru omul neînduhovnicit ne ferește de cumplitul egoism atât de păgubitor în procesul elaborării mântuirii personale. Omul egoist, care face totul numai ca să-i fie lui bine, nu ca să îi fie bine și celuilalt, are puține și vagi cunoștințe creștine. De exemplu, el nu înțelege de ce i se cere, în procesul slujirii aproapelui, să acționeze contrar interesului personal. Am văzut o reclamă perfidă, cu iz păgân, ce poate fi citită pe panourile publicitare, exacerband egoismul cel mai crud: *"Eu să-mi refuz vreo plăcere?"* Acesta este sloganul egoistului care trece peste orice și peste oricine numai ca să-și satisfacă propriile sale plăceri. Chiar peste propria lui sănătate, căci în josul posterului scria cu litere mici că ceea ce nu vrea el să refuze patimii sale *"dăunează grav sănătății"*. Propoziția însă nu continuă și cu periclitarea mântuirii, pentru că ce dăunează și încă grav *"trupului, care este Templu al Duhului Sfânt"* (1 Cor. 6, 19), duce cu siguranță, prin ricoșeu moral, la pierderea mântuirii. Dar acest fapt nu contează pentru un egoist iresponsabil. Important este să-i fie lui bine pe moment.

Câteodată egoistul are, așa-zicând, iz de conservare proprie și de ocrotire a familiei sale. În acest caz îl auzi pe omul păcatului egocentric argumentând îngrijorat: De ce să mă îndrept cu devotament spre semenul meu, căci nici nu merită. În plus, eu trebuie să-mi văd de viața mea, de zilele mele, de munca mea, de familia mea. Ai zice: Iată, ce om grijuliu! Când de fapt este numai ros de

egoism și de părere de rău pentru puținul bine pe care ar putea să-l facă aproapelui.

Domnul Hristos ne îndeamnă să considerăm că valoarea personală, ca să fie cu adevărat eficientă pentru mântuire, trebuie raportată mai întâi la aproapele și apoi la mine. Valoare am în fața lui Dumnezeu – și doar asta contează în ultimă instanță – în măsura în care mă micșorez pe mine într-o creștinească cheneză, după pilda lui Hristos, ca să-l propulsez pe aproapele atât în fața propriei mele conștiințe, cât și în fața semenilor mei. Numai așa îmi "câștig viața", numai așa nădăjduiesc un locaș în Împărăția cerurilor. Când valorile spirituale, intelectuale și materiale sunt oferite celorlalți, primul gând pe care-l ai când te dăruiești aproapelui este să-l ajuti să-și câștige mântuirea. Chiar dacă prin aceste acțiuni, conștient dirijate către semen, viața proprie poate să aibă de suferit, poate să se diminueze sănătatea, se pot pierde unele lucruri materiale etc., însă totul se câștigă pe plan spiritual, iar câștigul acesta, omenește vorbind, este incalculabil. Căci oferind cu mărinimie ceva de real folos soteriologic semenilor îți câștigi în fapt viața veșnică. Ți-o câștigi cu adevărat, chiar dacă în ochii unora neavizați creștinește pare o pierdere în plan material. Așa trebuie înțeles cuvântul Mântuitorului din Sfânta Evanghelie de astăzi, care precizează antinomic: *"Cine va voi să-și scape sufletul (citește: viața pământească), îl va pierde; dar cine își va pierde sufletul său pentru Mine și pentru Evanghelie, acela îl va salva"* (Marcu 8, 35).

Se cunosc, de pildă, medici care au murit ei înșiși răpuși de bolile luate de la pacienții pe care încercau să-i salveze trupește. S-au văzut preoți care au murit în scaunul spovedaniei, vrând să-i salveze sufletește pe semenii, sau și-au sfârșit zilele în temnițe, nevrând să divulge secretul spovedaniei. Au fost oameni care și-au dat chiar viața pentru a-și salva semenii etc. Aceasta înseamnă, în ultimă instanță, a pierde ceva din valorile pământești, dar a le fructifica pe plan spiritual. Dacă nu procedăm așa – și de obicei nu procedăm – atunci lucrurile sunt clare: suntem egoiști. Iar egoismul, adică dragostea stăpânitoare de sine, nu duce la Hristos, la Fiul lui Dumnezeu făcut Om, Care ne-a iubit până la Jertfa Crucii și Căruia nu voim să-I fim următori.

Desigur, pot să declar că-L iubesc pe Dumnezeu, dar declarația mea formală nu este concludentă, căci nu se acoperă prin fapte, mai ales prin fapte jertfelnice, în folosul mântuirii semenilor mei. Așadar, dacă nu iubim *"cu fapta și cu adevărul"* (1 Ioan 3, 18) pe semen, oricare ar fi el, chiar vrăjmaș, mai ales vrăjmaș, dacă nu-l slujim pe aproapele nostru, oricum s-ar numi și oricare ar fi comportamentul lui față de noi, înseamnă că rămânem în starea de egoism feroce. Iar iubirea de sine ne leagă iremediabil de pământ, de casă, de masă, în general de cele ale lumii, care nu-ți dau voie să te desprinzi și să te avânți spre înălțimile duhovnicești.

Vă rog să aveți în fața ochilor imaginea unui balon plin cu gaz ușor, care este priponit de pământ cu frânghii puternice. Atâta vreme cât piedicile nu se taie ca el să se poată înălța, înseamnă că nu-și poate împlini menirea pentru care a fost făcut, aceea de a se înălța în văzduh. Să ne întoarcem la noi. Noi suntem făcuți pentru cer. Dar deocamdată suntem struniți și priponiți prin teribile piedici ce ne țin prizonierii pământului. Iar acestea sunt cumplitele patimi pe care ni le știm fiecare: hoția, minciuna, îmbogățirea cu orice preț și prin orice mijloace, desfrâul făcut cu atâta nerușinare, încât, chipurile, el trebuie legiferat etc. Toate acestea ne țin sclavi pământului. Dorință ai de a te înălța spre cer, dar există aceste legături nemiloase. Ce trebuie făcut? Prinde voință din voința lui Hristos și începi încetul cu încetul să-ți tai poftetele. În limbaj biblic, această acțiune înseamnă să-ți răstignești plăcerile trupului, să te despătimеști. Încercând această jertfă de sine, începi încetul cu încetul să te eliberezi de balastul păcatului și să te înalți spre Dumnezeu.

Dar, ia aminte că nu te poți elibera singur, nu te poți dezlega singur. De aceea cheamă în ajutor pe semenul tău, căci conștient fiind el de rolul său creștin te va ajuta cu ceva, te va îndemna spre bine, te va învăța din experiența lui calea mântuirii. Aceste acțiuni vor contribui la înălțarea ta sufletească dobânditoare de Hristos. Iar dacă și tu slujești pe altul cu devotament, ca pentru Hristos, fapta ta cea bună mai dezleagă o opritoare, așa încât tu însuși ești, într-un fel, beneficiarul propriilor tale lucrări săvârșite în folosul semenului tău. Ne descătușăm unii pe alții. Sfântul Ioan Hozevitul istorisește, într-una din poeziile sale, cum un preot cu o vină grea pe cuget a fost salvat de la pedeapsa aspră a episcopului de corul ne-

sfârșit al sufletelor celor decedați, pe care preotul îi pomenea cu scumpătate la fiecare Sfântă Liturghie. Vezi că fapta bună pe care ai făcut-o vreodată în folosul real al semenului tău îți este în egală măsură și ție de folos? Nu pregeta, așadar, a face bine, căci acesta se întoarce ca binecuvântare cerească și asupra ta.

Este momentul și locul ca aici și acum să vă laud, căci destul altă dată vă judec – dar nu pe dumneavoastră, ci pe cei de dincolo de zidurile bisericii, care rămân surzi la chemarea lui Hristos – vă aduc laudă, zic, pentru că știu că de multe ori vă îndemnați unii pe alții la lucrarea cea bună în folosul oamenilor necăjiți și vă sfătuiți unii cu alții în ceea ce trebuie făcut pentru mântuire, ca astfel să vă eliberați de marea greutate a păcatului. Aceasta înseamnă, iubii mei, a ne câștiga cu adevărat sufletul, a ne lucra mântuirea.

Mai departe, iubitorilor, Mântuitorul Hristos arată și reversul faptei celei bune. Este atunci când omul se opune slujirii aproapelui, cheltuindu-și cu obstinație toată energia spre dobândirea egoistă a cât mai multor bogății materiale. Pentru un asemenea caz Domnul întreabă cu îngrijorare: *"Ce-i folosește omului să câștige lumea întreagă, dacă-și pierde sufletul?"* (Marcu 8, 36). Ce câștigă oare? Ce-i folosește omului egoismul păgân prin care ar dori să pună stăpânire pe întreaga lume, dacă prețul este pierderea sufletului. Acestui dar dumnezeiesc, cu adevărat de neprețuit, el îi dă o atât de puțină importanță, când de fapt el ne-a fost dăruit de Dumnezeu tocmai pentru a ne desprinde de pământ în vederea câștigării raiului. Pierderea aceasta incalculabilă, pe care nici măcar n-o conștientizăm din cauza prea marii iubiri de sine, o evidențiază Mântuitorul prin cuvintele: *"Ce-ar putea să dea omul în schimb pentru sufletul său?"* (v. 37). Ce-ar putea face omul ca sufletul său să meargă la Dumnezeu fără efortul pe care-l presupune jertfa de sine în folosul aproapelui? Nimic! Mântuirea nu se poate plăti cu nimic, decât cu slujirea aproapelui într-o jertfă. Să nu se înșele cineva în această privință.

Atenție, iubii mei! Mare atenție la bogăția cea fără Hristos! Ea te poate propulsa ca mare pe fața pământului, când de fapt ești mic în fața lui Dumnezeu și netrebnic, pentru că nu poți să cumperi cu nimic din cele ale păcatului Împărăția lui Dumnezeu. Căci ea se dobândește doar cu strădania conștientă la care te cheamă Iisus Hristos, aceea de a te răstigni pentru patimile personale și de a aju-

ta jertfelnic pe ceilalți să se răstignească, așa încât pornirea către Împărăția lui Dumnezeu să se facă împreună. Lucrurile trebuie să fie foarte clare în mintea noastră. Foarte precis conturate. Ce folos are cineva dacă este mare, după măsura lumii acesteia, iar în Împărăția lui Dumnezeu este mic sau nu este deloc? El poate fi în urma ta. Cum s-a dovedit a fi vameșul care a venit la Templu să se roage și care n-a știut să zică decât: *"Dumnezeule, Milostiv fii mie, păcătosului!"* (Luca 18, 13). Și zice Mântuitorul Hristos: *"Acesta s-a întors mai îndreptat la casa lui decât celălalt"* (v. 14), care era un fariseu egoist și pe deasupra lăudăros, care voia numai pentru sine Împărăția cerurilor. Când auzi pe câte cineva vorbindu-ți numai despre el, de-ar vrea să te convingă că el este buricul pământului, să știi că omul acela n-are nimic creștinesc în viața lui. Un creștin nu va vorbi de el decât cu mare sfială și precauție. Mai la îndemână îi este să-l omagieze pe aproapele. Cine-ți va vorbi la persoana întâi: eu fac, eu dreg etc., să știi că omul nu numai că n-a pornit pe calea mântuirii, dar nici măcar problema nu și-a pus-o, mântuirea fiind o afacere ce nu intră în optica lui. Unul ca acesta nu are nici o agoniseală duhovnicească. Dacă i s-ar cere să-și arate faptele, n-ar ști decât pe sine însuși să se pună în valoare. De aceea, cu tristețe, dar și cu gândul de a ne trezi la realitate, face Mântuitorul Hristos remarcă: *"Ce-ar da omul în schimb pentru sufletul lui?"*

Egoistul, care nu ia în calcul problematica dobândirii Împărăției lui Dumnezeu, nici măcar n-are considerație față de Hristos Domnul și față de "toate câte Le-a făcut pentru noi: de Cruce, de groapă, de Învierea cea de a treia zi, de suirea la ceruri, de șederea cea de-a dreapta Tatălui și de cea de-a doua și slăvita iarăși Venire". Căci se rușinează în fața oamenilor când este vorba de Hristos și de învățătura Sa. El e mare. Nu mai are nevoie de Hristos. Sunt oameni care pretind că au o credință a lor interioară, dar se rușinează să mărturisească public opțiunea lui religioasă. Căci, socotindu-se mare pe scara valorilor omenești, gândește cu infatuare că mărturisirea publică a unei credințe cu iz poporan este un fapt rușinos, în orice caz, învechit, retrograd și anacronic pentru el care se bucură de o asemenea condiție socială. Atunci la ce mai este bună credința din suflet? Numai pentru interesele egoiste, ca să-i ajute Dumnezeu când este în necaz? Închinăciunea cuviincioasă pe care o faci când

treci pe lângă o biserică sau o troiță, act de care mulți se rușinează să nu fie văzuți și disprețuiți, este o formă de mărturisire care-ți aduce în suflet bucuria de a fi copilul lui Dumnezeu. A te rușina în a-L mărturisi pe Hristos este o formă deghizată de egoism ateu, pentru că tu, marele lumii, n-ai vrea să fii desconsiderat de cineva, și el tot mare, că te declari și trăiești ca un creștin.

Însă ține minte bine că rușinarea de Hristos și de învățătura Sa înaintea semenilor aduce după sine pierderea filiației divine și a oportunității de a fi recomandat de Domnul Hristos către Părintele Său Ceresc ca un bun creștin. Să auzim textul și să-i aplicăm conținutul la noi: *"Căci de cel ce se va rușina de Mine și de cuvintele Mele, în neamul acesta desfrânat și păcătos, și Fiul Omului se va rușina de el, când va veni întru slava Tatălui cu sfinții îngeri"* (Marcu 8, 38).

În încheiere, fraților, o problemă care, de asemenea, trebuie bine cumpănită, pentru a nu cădea sub Judecata cea dreaptă a lui Dumnezeu. Și anume aceea ce are legătură cu rușinarea de Dumnezeu și care poate fi exprimată în următorii termeni. Dacă dorind să mă mântuiesc, dar dorința mea rămâne doar la pragul intenției, eu rămânând pe mai departe *"slujitor al păcatului"*, pot să-mi îngădui necuviința de a da vina pe Hristos pentru rămânerea mea în păcat? Dacă ești un insensibil la acțiunea lui Dumnezeu poți să te faci vinovat de blasfemie. Dar asumă-ți în egală măsură și urmarea verdictului celui drept dat la Judecată pentru nepăsarea ta ce caută mereu să se dezvinovățească. Să auzim logica imbatabilă a Sfântului Pavel din Apostolul de astăzi: *"Dacă însă, căutând să ne îndreptăm în Hristos, ne-am afla noi înșine păcătoși, este, oare, Hristos slujitor al păcatului? Nicidecum! Căci dacă zidesc iarăși ceea ce am dărâmat, mă arăt pe mine însumi călcător (de poruncă)"* (Gal. 2, 17-18).

Cuminte și cu urmări binecuvântate, atât pentru viața aceasta, cât mai ales pentru cea viitoare, este să ascuți cu atenție avertizarea aceasta a Apostolului neamurilor și să te dovedești împlinitorul dorinței divine de a te mântui, căreia îi dau glas aceste cuvinte ale Domnului: *"Cine voiește să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie!"* (Marcu 8, 34). Amin.

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 12-a

DUPĂ RUSALII

(1 Cor. 15, 1-11)

15 (1) Vă aduc aminte, fraților, Evanghelia pe care v-am binevestit-o, pe care ați și primit-o, întru care și stați, (2) prin care și sunteți mântuiți; cu ce cuvânt v-am binevestit-o – dacă o țineți cu tărie, afară numai dacă n-ați crezut în zadar; (3) căci v-am dat, întâi de toate, ceea ce și eu am primit, că Hristos a murit pentru păcatele noastre, după Scripturi; (4) și că a fost îngropat și că a înviat a treia zi, după Scripturi; (5) și că s-a arătat lui Chefa, apoi celor Doisprezece; (6) în urmă s-a arătat deodată, la peste cinci sute de frați, dintre care cei mai mulți trăiesc până astăzi, iar unii au și adormit; (7) după aceea s-a arătat lui Iacov, apoi tuturor Apostolilor; (8) iar la urma tuturor, ca unui născut înainte de vreme, mi s-a arătat și și mie. (9) Căci eu sunt cel mai mic dintre Apostoli, care nu sunt vrednic să mă numesc apostol, pentru că am prigonit Biserica lui Dumnezeu. (10) Dar prin harul lui Dumnezeu sunt ceea ce sunt; și harul Lui, care este în mine, n-a fost în zadar, ci m-am ostenit mai mult decât ei toți. Dar nu eu, ci harul lui Dumnezeu care este cu mine. (11) Deci, ori eu, ori aceia, așa propovăduim și voi așa ați crezut.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Cele ce sunt cu neputință la oameni, la Dumnezeu toate sunt cu putință" (Matei 19, 26).

Iubiți credincioși!

Aceasta este concluzia Sfintei Evanghelii de astăzi, prin care Mântuitorul Hristos ne încredințează că limitele, barierele omești, cu care adeseori ne confruntăm în viață ca fiind de netrecut prin forțele noastre, le putem depăși dacă cerem ajutorul lui Dumnezeu, dacă ne punem nădejdea în ajutorul Său, dacă-L chemăm atunci când necazurile bat la ușa sufletului nostru. Iar dacă, mai ales, ne smerim și ne hotărâm să ne îndreptăm viața, atunci avem

încredințarea că nimic din ceea ce omenește părea cu neputință nu este o imposibilitate pentru Dumnezeu. Fiecare din noi ar putea da un exemplu sau mai multe de împrejurări extreme pe care singuri nu le-am fi putut depăși dacă nu L-am fi chemat pe Dumnezeu în ajutor. Acesta este și îndemnul lui Dumnezeu: "*Cheamă-Mă pe Mine în ziua necazului și te voi izbăvi și tu Mă vei preamări*" (Ps. 49, 16). Iar tu, preamărindu-L, Îl vei implora cu îndrăzneală cuviincioasă: "*Auzi, Dumnezeule, rugăciunea mea și nu trece cu vederea ruga mea*" (Ps. 54, 1). Iar după ce te-ai convins că Dumnezeu este scăparea ta, poți mărturisi în deplină cunoștință cu psalmistul: "*Tânăr am fost și am îmbătrânit, dar n-am văzut pe cel drept părăsit, nici seminția lui cerșind pâine*" (Ps. 36, 25).

Argumentația aceasta este perfect valabilă și în cazurile extreme, când Dumnezeu te-a adunat de pe drumurile pierzării. Când greutatea păcatelor te făcea să nu mai simți dezastrul spre care te îndreptai, de-abia atunci te-ai convins că mâna Domnului a fost cu tine și că fără El ai fi pierit. Aceasta se cheamă că Dumnezeu te-a vânat nu ca să te omoare, ci ca să te salveze.

Faptul acesta ni-l demonstrează, iubiților, celebrul exemplu al Sfântului Pavel, care, înainte de a deveni Apostol, era un mare prigonitor al Bisericii creștine. Așa de îndârjit era împotriva lui Hristos și a Bisericii Sale încât ceruse depline împuterniciri de la arhiereul din Ierusalim ca să meargă în Damasc, să prindă, să închidă, să tortureze și chiar să omoare pe cei care mărturiseau că Iisus din Nazaret este Mesia, adică Hristosul, Fiul lui Dumnezeu. Numai că unde a voit Dumnezeu s-a biruit rânduiala firii. Pentru că din acest împătimit vrăjmaș și crunt împotrivor al lui, Mântuitorul a făcut cel mai mare misionar pe care l-a cunoscut vreodată Biserica, dându-i și cea mai grea misiune: aceea de Apostol al neamurilor.

Însă Domnul vânându-l i-a pus în valoare la gradul cel mai înalt și râvna, pe care a dublat-o cu adevărata cunoștință despre mântuirea prin Iisus Hristos. Pentru că, până la momentul Damascului, Pavel avea râvnă, dar n-avea cunoștința necesară, suferind, ca și frații lui după trup, de acea lipsă de înțelegere asupra fenomenului dumnezeiesc numit Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu Întrupat (Rom. 10, 2),

adică Mesia Cel proorocit în Vechiul Testament. Așadar, Domnul Iisus a deschis lui Pavel calea spre convertire, luminându-i și potențându-i râvna, canalizată acum spre înțelegerea adevăratului ideal ținut de întreaga Lege și istorie ale lui Israel. Se luminase. Aceasta însemna și căderea solzilor de pe ochi, după ce a primit Sfântul Botez (Fapt. 9, 18), ca să vadă limpede nu numai lucrurile înconjurătoare, ci mai ales cele referitoare la Iisus Hristos și la învățătura Sa. Deci, văzând Dumnezeu râvna lui pentru Legea lui Moise, i-a descoperit Legea lui Hristos, care este mai presus decât tot ceea ce a produs omenirea mai înalt din punct de vedere religios și moral.

Frații mei, toate religiile de până și de după Mântuitorul Hristos sunt mai mult sau mai puțin, în afara religiei mozaice, niște elaborări ale minții omenești brodate pe ideea de Dumnezeu, rămasă din revelația naturală, adică din reminiscența descoperirii dumnezeiești făcută primilor oameni. Zestrea aceasta s-a perpetuat la toate popoarele lumii, dar în forme religioase foarte desfigurate față de adevărul revelat. Aceste forme de religiozitate, câteodată redată prin forme de manifestare foarte bizare, sunt caracteristice tuturor religiilor politeiste. Acestea, după cuvântul Sfântului Pavel, "*au schimbat slava lui Dumnezeu Celui nestricăcios cu asemănarea chipului omului celui stricăcios și al păsărilor și al celor cu patru picioare și al târâtoarelor (...), ca unii care au schimbat adevărul lui Dumnezeu în minciună și s-au închinat și au slujit făpturii, în locul Făcătorului, Care este binecuvântat în veci*" (Rom. 1, 23. 25).

Singura religie monoteistă revelată, înaintea Creștinismului, este religia mozaică. Însă Moise, zice Sfântul Apostol Pavel, a primit Legea nu direct de la Dumnezeu, ci prin îngeri, pe când Legea cea nouă, numită Legea lui Hristos, este adusă oamenilor de Însuși Fiul lui Dumnezeu (Evr. 1, 2) și înfățișată nu pe table reci de piatră, ci pe inimile oamenilor (Ier. 31, 31-33). Deosebirea dintre cele două Legi este esențială, atât prin Cel Care o propune, Acela fiind Fiul lui Dumnezeu, cât și prin modalitatea receptării ei de către oameni. Pentru că Legea cea nouă este receptată nu din frică, ci din dragostea sinceră pentru Dumnezeu; nu din poruncă exterioară, străină, ci din îndemnul curat al inimii și din pornirea dreaptă și cuviincioasă a sufletului nostru.

Întru aceasta constă deosebirea esențială dintre cele două Legi. De aceea, în Apostolul de astăzi, Sfântul Pavel atrage atenția corintenilor și prin ei și nouă, celor de astăzi, asupra unor învățături foarte importante pe care le cuprinde Legea cea nouă, Legea creștină. Să-l auzim: *"Vă aduc aminte, fraților, Evanghelia pe care v-am binevestit-o, pe care ați și primit-o, întru care și stați, prin care și sunteți mântuiți. Vă aduc aminte cu ce cuvinte v-am binevestit-o, dacă o țineți cu tărie, afară numai dacă n-ați crezut în zadar. Că eu v-am dat vouă ceea ce și eu am primit de la Hristos"* (1 Cor. 15, 1-3). Așadar, iubiții mei, Apostolii nu propovăduiau un Hristos al lor, un Hristos elaborat de mintea lor, după concepția lor, precum păgânii, ci propuneau lumii pe Hristos Cel revelat, a Cărui învățătură despre mântuirea este descoperită de Dumnezeu.

După cum știm, Sfântul Apostol Pavel n-a făcut parte dintre cei doisprezece Apostoli. Toată învățătura referitoare la realizarea profețiilor mesianice în Persoana Domnului Iisus a primit-o de la Dumnezeu în cei trei ani cât a stat în Arabia, după momentul convertirii sale pe drumul Damascului. În acest sens mărturisește: *"Eu am primit (prin revelație) că Hristos a murit pentru păcatele noastre, după Scripturi, și că a fost îngropat și că a înviat a treia zi, după Scripturi"* (vv. 3-4). Deci, toată Teologia mântuirii neamului omenesc, prin venirea în lume a lui Hristos-Mesia, adică prin Întruparea Fiului lui Dumnezeu, a doua Persoană a Sfintei Treimi, Care S-a jertfit "pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire", Sfântul Apostol Pavel o deține prin descoperire dumnezeiască. Fapt cu atât mai vrednic de reținut și de mărturisit cu cât adevărul acesta este o revelație, nu o născocire a minții omenești.

De aici îndatorirea ce trebuie să ne cuprindă: de a nu ignora dumnezeiasca prezență în existența noastră a Fiului lui Dumnezeu. Trebuie să conceptualizăm, la modul cel mai responsabil, faptul de-a dreptul impresionant și cutremurător că Dumnezeu a venit la noi, că ne-a iubit și ne-a dorit atât de mult, încât ne-a cercetat nu ca un oaspete oarecare, ci precum Cel Care Și-a dat viața Lui pentru viața noastră. S-a golit pe Sine ca să ne umple pe noi de dumnezeire. Faptul acesta de negrăită iubire dumnezeiască nu trebuie în nici un chip să-l uităm sau să-l ignorăm și – ceea ce ar fi cel mai

grav – să-l disprețuim. De aceea Sfântul Apostol Pavel, aici ca și în alte împrejurări, pune accentul pe revelarea dumnezeiască a credinței pe care o mărturisim. Nu e de la noi. Credința pe care o mărturisim nu-și are izvorul în noi, ci în Dumnezeu. Ea este un dar pe care ni-l face Dumnezeu fiecăruia la Botez, pentru ca noi să ne întoarcem la El, precum s-a întors Saul pe drumul Damascului, devenind Apostolul Pavel.

Iată ce poate face credința din noi. Un prea frumos imn închinat Jertfei Domnului Hristos pe Cruce, pe ale cărei efecte soteriologice le receptăm prin credință, preamărește schimbările de esență ce se produc în sufletele celor hotărâți să activeze în viața lor credința în Hristos: *"Mare este puterea Crucii Tale, Doamne,/ Că s-a înfipt în loc/ Și lucrează în lume/ Și a arătat din pescari Apostoli/ Și din păgâni mucenici,/ Ca să se roage pentru sufletele noastre"*. Iată ce poate face credința din oamenii devotați lui Hristos! Unde voiește Dumnezeu se biruiește rânduiala firii. Ceea ce este cu neputință la oameni este cu putință la Dumnezeu.

Vă rog, iubiții mei, ca argumentarea aceasta să o probați înaintea celor care pretind că ei au o împotrivire funciară la fenomenul religios. Adesea auziți acest cuvânt neghiob: Eu nu le am cu credința! Dar ei numai pretind că sunt inapți structural pentru înțelegerea și mai ales conformarea vieții lor cu preceptele religioase. Pe unul ca acesta întreabă-l: Ți-ai exprimat vreodată dorința de a te schimba? L-ai chemat vreodată pe Dumnezeu în ajutorul prefacerii tale sufletești? Poate socoți că structura ta sufletească este din fire împotrivoitoare. Află însă că n-ai dreptate, întrucât *"Dumnezeu Mântuitorul nostru voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină"* (1 Tim. 2, 3-4). Tocmai poziția ta de contrarietate acerbă te face un împotrivor al lui Dumnezeu. De aceea, cere-I ajutorul ca să te poți schimba, iar în final să poți mărturisi: *"Cred, Doamne, ajută necredinței mele!"* (Marcu 9, 24). Roagă-L să te scoată din împietrire. Ceea ce ție ți se pare a fi o imposibilitate structurală a sufletului tău, pune această inabilitate a ta religioasă la picioarele lui Hristos și roagă-te: *"Doamne, eu sunt piatră, atinge mâna Ta și scoate apa mântuirii din piatra sufletului meu!; eu sunt un ticălos, fă din mine un om bun!; eu sunt un rătăcit,*

fă din mine un om îndreptat! Și vei observa cu bucurie că Domnul Dumnezeu vine cu adevărat în ajutorul necredinței tale, a neputinței tale. Dar încearcă! Pornește-ți puterile sufletului! Să vadă Dumnezeu bunăvoință din partea ta, și ajutorul nu va întârzia să vină.

Mișcarea aceasta definitivă spre Hristos s-a observat cu pregnanță la Saul, viitorul Apostol Pavel. Râvnă avea spre cele ale lui Dumnezeu, dar n-avea cunoștința necesară. De aceea s-a pornit cu ură împotriva lui Hristos și a Bisericii Sale. Fără să vrea, pentru că nu știa, prigonind și urgisind, *"credea că aduce slujbă lui Dumnezeu"* (Ioan 16, 2). Îl învățaseră mai marii lui că vrăjmașul cel mai cumplit al Legii lui Moise este Iisus. Și s-a pornit și el cu vrăjmășie și ură împotriva Lui. Dar când a aflat, pe drumul Damascului, că în lumina orbitoare a amiezei I s-a arătat chiar *"Iisus pe Care el Îl prigonea"* (Fapte 9, 5), din clipa aceea și-a dedicat cu devotament viața lui Hristos, socotindu-se pe sine mai micul Apostolilor, o neînsemnată lepădătură, nevrednic să se numească Apostol, pentru că prigonise Biserica lui Dumnezeu (1 Cor. 15, 8-9). Însă, după convertire, Sfântul Pavel recunoaște că *"prin harul lui Dumnezeu sunt ceea ce sunt; și harul Lui care este în mine n-a fost în zadar, căci m-am ostenit mai mult decât toți ceilalți. Dar nu eu, ci harul lui Dumnezeu care este cu mine"* (v. 10).

Iată, iubiții mei, conștiință de om păcătos! Saul, după ce a aflat adevărul, după ce și-a dat seama în ce stare cumplită se află: aceea de împotrivitor al lui Dumnezeu, Care-Și trimisese Fiul în lume să moară pentru oameni, din momentul acela el s-a străduit pentru Hristos mai mult decât toți ceilalți Apostoli la un loc, pentru a recupera timpul pierdut și mai ales pentru a îndrepta răul săvârșit. Iată care trebuie să fie conștiința oricărui om care se întoarce la Dumnezeu: aceea de a recupera toată perioada de răzvrătire, tot timpul pierdut pentru mântuire printr-o împotrivire oarbă față de Dumnezeu. Trebuie un mare și constant efort de voință, dublat de dorința sinceră de a o rupe cu trecutul, încât, în zilele câte ți se mai dau de Dumnezeu, să poți îndrepta tot răul pricinuit din perioada când ai fost un împietrit, când ai fost un destrăbălat. Iată poziție fermă de adevărat creștin, pe care de azi înainte nu trebuie să o mai

ignori și, mai ales, nu trebuie să o lași nefructificată în valori creștine în viața ta.

Fiecare din noi are o anume perioadă sau mai multe de lepădare de credință, de Dumnezeu, exprimată mai pe față sau mai în ascuns, făcută auzită sau rostită în surdină. Dar fiecare trebuie să facă dovada voinței ferme de regroupare, de rupere de trecutul păcătos, de eliberare de patimi, ca printr-o stăruință ancorată în dragostea față de Dumnezeu și față de oameni să-și poată *"lucra mântuirea cu frică și cu cutremur"* (Filip. 2, 12). Trebuie să primești sau să reprimești în viața ta pe Hristos, să-I câștigi sau să-I recâștigi dragostea, să simți din nou în viața ta *"bucuria mântuirii"* (Ps. 50, 13) și încrederea în Dumnezeu, valori pe care ani de-a rândul sau perioade lungi din viața ta le-ai făcut neroditoare printr-o împotrivire de care acum îți pare în mod sincer rău.

Iubiții mei, îndemnul personal, pe care ni-l transmite de peste veacuri Sfântul Apostol Pavel, este acela de a fi fără rezerve în slujba lui Hristos Dumnezeu. Ofranda vieții tale pentru Hristos pleacă și din convingerea fermă pe care o ai că nu trăiești veșnic pe fața pământului. Deci, nu este deloc înțelept să te legi definitiv de cele ale pământului și să fii un neconținut împotrivitor al lui Dumnezeu. Pentru că atunci când ni se pare că *"dobândim lumea, atunci în groapă ne sălășluim"*. De aceea, niciunuia dintre cei care iubesc cu patimă cele ale pământului, chiar ajuns foarte mare, să nu i se pară că el o să câștige pământul. Nu, iubiților! Pentru că toți suntem datori în fața lui Dumnezeu cu o naștere și cu o ieșire din lumea aceasta.

Direcția ieșirii însă depinde numai de noi: fie în sânul lui Avraam (Luca 16, 23), cum zice Sfânta Scriptură, fie în chinurile veșnice. Opțiunea trebuie să fie clară. Folosul mântuitor trebuie bine sesizat de fiecare dintre noi. Unde te pregătești să mergi? Trebuie să știi pe ce drum pleci. Iar când nu știi, iubitele, întreabă-L pe Dumnezeu și încrede-te definitiv în drumul pe care ți-L deschide prin Hristos. Când ți se pare imposibil de urmat, cheamă-L pe Dumnezeu și El nu va întârzia să-ți vină în ajutor. Pentru că unde voiește Dumnezeu se biruiește rânduiala firii. *"Căci ceea ce este cu neputință la oameni este cu putință la Dumnezeu"* (Matei 19, 26).

Iubiții mei. Să exemplificăm această revelație a Mântuitorului nu numai cu exemplul prigonitorului Saul, devenit mai apoi Marele Apostol Pavel, ci și cu pilda tânărului din Sfânta Evanghelie de astăzi. Acesta, la început, n-a ascultat de cuvântul Mântuitorului Hristos să-și pună averile în valoare mântuitoare. Dar mai târziu a făcut-o. Pentru că, așa cum relatează Sfântul Evanghelist Marcu, dând mai multe amănunte interesante despre întâlnirea tânărului bogat cu Mântuitorul Hristos, în momentul în care Domnul îl îndeamnă să-și împartă averea săracilor și apoi să-L urmeze, cu toate că tânărul s-a întristat și a plecat mâhnit pentru că avea multe bogății, *"Iisus l-a privit cu drag"* (Marcu 10, 19-22). Mântuitorul știa deja ce va face tânărul în viitor. Căci, într-adevăr, acest tânăr, care nu este altul decât însuși viitorul Evanghelist Marcu, provenit dintr-o familie foarte bogată din Ierusalim, își va pune toată averea în slujba lui Hristos. În casa lui și a mamei sale, Maria, va avea loc Cina cea de Taină. În aceeași casă va avea loc Pogorârea Duhului Sfânt, casa lui Marcu fiind prima biserică creștină din Ierusalim. Iar după Înălțarea Domnului tânărul se va angaja în propovăduirea Evangheliei, fiind pe rând ucenicul Sfântului Apostol Pavel și al Sfântului Apostol Petru.

Iată, dar, că ceea ce este cu neputință la oameni este cu putință la Dumnezeu. În prima întâlnire a tânărului cu Mântuitorul, acestuia i s-a părut o imposibilitate lepădarea de multa avuție pe care o are și urmarea lui Hristos. Dar cu timpul, încălzindu-i-se sufletul și luminându-i-se mintea, ca și lui Pavel, și înțelegând care este rostul vieții pământești, toată avuția a pus-o în slujba lui Hristos. Dar nu numai averea, care îi era exterioară, ci și-a oferit Domnului Hristos însăși inima și întreg sufletul său, ceea ce este ofranda cea mai valoroasă.

Știți că Mântuitorul Hristos zice: *"Ce va da omul schimb pentru sufletul său?"* (Matei 16, 26). Cu adevărat, un suflet de om, mai ales dacă se întoarce la Dumnezeu, este mai de preț decât întregul Univers. De aceea, cea mai mare valoare ce o poate oferi un creștin lui Hristos este chiar sufletul lui, viața lui, întreaga lui existență. De aceea, iubiții mei, cine înțelege că numai "dăruind vei dobândi" își va oferi cu deschidere deplină sufletul Domnului, pentru că și

Hristos Și-a pus sufletul pentru el cu deplină dragoste, așa cum În-suși mărturisește: *"Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca sufletul lui să și-l pună pentru prietenii săi. Voi sunteți prietenii Mei, dacă faceți ceea ce vă poruncesc"* (Ioan 15, 13-14). Pentru că, într-adevăr, *"Dumnezeu atât de mult a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat, ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică"* (Ioan 3, 16).

Vedeți de ce trebuie neconținut să ne raportăm la Iisus Hristos? Ca să facem și noi cu puterile noastre firave omenesci ceea ce a făcut El pentru noi: să ne dăruim! Iar Sfântul Apostol Pavel, după ce L-a cunoscut pe Domnul Hristos pe drumul Damascului, aceasta a făcut-o: toată viața sa lui Hristos Dumnezeu a dăruit-o. În prima fază de creștinătate ne interesează ce putem face noi pentru mântuirea noastră. După aceea, aprofundând învățătura Domnului Hristos, înțelegem că nu putem ajunge la Dumnezeu dacă nu-l aducem la Hristos și pe semenul nostru, pe fratele nostru, pe copilul nostru. Dacă nu-ți aduci mama și tata la Dumnezeu, dacă nu-ți aduci sora și fratele nu poți nădăjdui în mila și în ajutorul lui Dumnezeu atâta vreme cât nu te interesează egoist mântuirea celui de lângă tine.

Iubiții mei, cuvântul spus de Domnul Hristos: *"Cele ce sunt cu neputință la oameni, sunt cu putință la Dumnezeu"* (Matei 19, 26) ne ancorează cu toate forțele în ajutorul lui Dumnezeu, atât pentru nevoile materiale, cât mai ales pentru cele referitoare la dobândirea mântuirii. Dacă însă ți s-a părut vreodată că Dumnezeu nu ți-a răspuns, este pentru că ori n-ai cerut cuviincios, ori n-ai cerut ce trebuie. Dar când ceri cu adevărat cele de absolută trebuință, atât pentru trup, dar mai ales pentru suflet, atunci te convingi că ceea ce din punctul tău de vedere omenesc părea cu neputință Dumnezeu face să fie cu putință în viața ta. Te convingi că, odată întors la credință, *"harul lui Dumnezeu care este în tine nu-i zadarnic"*. Atunci recunoști, cu Sfântul Apostol Pavel, că *"prin harul lui Dumnezeu sunt ceea ce sunt. Căci harul Lui, care este în mine, n-a fost zadarnic"* (1 Cor. 15, 10). Amin.

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 13-a DUPĂ RUSALII

(1 Cor. 16, 13-24)

16. (13) Privegheați, stați tari în credință, îmbărbătați-vă, întăriți-vă! (14) Toate ale voastre cu dragoste să se facă! (15) Vă îndemn însă, fraților, – știți casa lui Ștefan, că este pârga Ahaei și că spre slujirea sfinților s-au rânduit pe ei înșiși – (16) ca și voi să vă supuneți unora ca aceștia și oricui lucrează și se ostenește împreună cu ei. (17) Mă bucur de venirea lui Ștefan, a lui Fortunat și a lui Ahaic, pentru că aceștia au împlinit lipsa voastră. (18) Și au liniștit duhul meu și al vostru. Cunoașteți bine, deci, pe unii ca aceștia. (19) Vă îmbrățișează Biserica Asiei. Vă îmbrățișează mult, în Domnul, Acvila și Priscila, împreună cu Biserica din casa lor. (20) Vă îmbrățișează frații toți. Îmbrățișați-vă unii pe alții cu sărutare sfântă. (21) Salutarea cu mâna mea, Pavel. (22) Cel ce nu iubește pe Domnul să fie anatema! Maran atha! (Domnul vine). (23) Harul Domnului Iisus Hristos cu voi. (24) Dragostea mea cu voi toți, în Hristos Iisus! Amin.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

*"Cel ce nu iubește pe Domnul să fie anatema!
Maran atha! – Domnul vine!" (1 Cor. 16, 22).*

Iubiți credincioși!

În cuvântul meu de astăzi, plecând de la textul pe care ni-l pune întru atență cercetare și meditație Sfântul Pavel în Apostolul de astăzi, m-am gândit să abordez în fața dumneavoastră o problemă grea, deosebit de grea, și anume aceea a anatemei. Anatema este actul de autoritate al Bisericii prin care cei dovediți caeretici sunt scoși din comuniunea bisericească până când acela sau aceia nu dau dovadă de pocăință. Atunci anatema se ridică. Dacă cineva se împietrește în poziția sa eretică, atunci anatema înseamnă rupearea definitivă de Hristos, pierderea legăturii cu Dumnezeu, înseamnă

căderea din harul Sfântului Duh. Și de aici și neputința de a mai putea să-și câștige mântuirea. Anatema este fie aruncată de autoritatea bisericească, fie asumată de cineva prin faptul că se rupe singur de Hristos prin erezie. Dacă el persistă cu îndărătnicie în erezie, atunci anatema se acoperă întru totul cu ceea ce Mântuitorul numește *"hula împotriva Duhului Sfânt, care nu se va ierta nici în veacul de acum, nici în cel ce va să fie"* (Matei 12, 31-32). De aici se înțelege că anatema este un act de o înfricoșătoare gravitate care, dacă nu este depășit prin pocăință și recunoașterea vinei, duce la pierderea mântuirii.

Frații mei, de ce oare rostește Sfântul Apostol Pavel acest cuvânt greu: *"Cine nu iubește pe Domnul să fie anatema!"* În conjunctura în care scrie Sfântul Pavel prima Epistolă către Corinteni cuvântul *"anatema"* își avea o întrebuințare foarte precisă, pentru că Apostolul constata că unii atât de mult se împotriveau lui Hristos, implicit Bisericii Sale, încât nici argumentele de bun simț, nici argumentele din cadrul revelațional și nici povățuirile pornite de la om la om nu mai reușeau ca pe aceieretici să-i aducă la adevărata cinstire a lui Hristos. De aceea, singura modalitate ca aceștia să știe că nu mai au nici o legătură cu Hristos era anatema.

Însă eu vreau să vă spun, fraților, că îndepărtarea păgână a oamenilor de Dumnezeu, de realitățile divine cele pentru mântuirea noastră sunt acte de o asemenea gravitate în fața lui Dumnezeu încât ele sunt egale cu anatema. De aceea este absolut necesar ca toți care se leapadă de Dumnezeu, care grăiesc cuvinte injurioase la adresa lui Dumnezeu, care făptuiesc ceva deosebit de grav prin care se rupe legătura dintre el și Dumnezeu, să știe că sunt anatema. Dacă în această situație cumplită se afla omenirea înainte de venirea Mântuitorului Hristos, să îndrăznim s-o spunem cu mâna pe inimă că în această situație cumplită se află foarte mulți dintre conaționali noștri, care fie că s-au rupt de Biserica lui Hristos, devenind sectanți, fie că au rămas formal în Biserică, dar prin faptele lor rele, prin atitudinea lor păgână de viață ei sunt de fapt anatema.

Starea ce duce la anatema este neplăcută Bunului Dumnezeu. Bunătatea Sa n-a putut s-o rabde. De aceea L-a trimis pe Fiul Său în lume ca El, Dumnezeu Adevărat, Întrupat de la Duhul Sfânt și

născut din Sfânta Fecioară Maria, să-și asume aceste păcate cumpilate, prin care oamenii se îndepărtaseră și se îndepărtează și astăzi de Dumnezeu, devenind anatema. Domnul Hristos a ridicat anatema omenirii luând asupra Sa atât păcatele de dinainte de venirea Sa, cât și pe cele care s-au săvârșit după venirea Sa, și o face și pentru cele care se săvârșesc astăzi de către noi toți. Pentru că nu cred că există vreun om pe fața pământului, întreg la minte, care să poată spune că el nu s-a lepădat vreodată de Dumnezeu. Nu există cineva care să nu fi făcut un act josnic, să nu fi rostit vreun cuvânt hulitor, devenind vrednic de anatema. De aceea, pentru toate căderile, pentru toate ruperile de Dumnezeu, Domnul Iisus Hristos este neconținut Cel care își asumă permanent această anatema în locul nostru, devenind El însuși păcat, precum zice Sfânta Scriptură prin pana Sfântului Apostol Pavel: *"Vă rugăm, în numele lui Hristos, împăcați-vă cu Dumnezeu! Căci pe El, Care n-a cunoscut păcatul, L-a făcut pentru noi păcat, ca să dobândim, întru El, dreptatea lui Dumnezeu"* (2 Cor. 5, 20-21). Dumnezeu L-a făcut pe Fiul Său păcat în sensul că, trimițându-L în lume, a șters păcatele omenirii prin Jertfa Sa, prin care s-a ridicat anatema, toți având acces prin *"rana Lui"* (Isaia 53, 52) la *"dreptatea lui Dumnezeu"*, adică la mântuire. Iată-L, dar, pe *"Robul lui Dumnezeu"*, cum îl văd profeții Vechiului Testament pe Mesia, împovărându-Se cu păcatele omenirii, pentru ca noi să ieșim din blestemul lui Adam perpetuat ca potențialitate prin Legea lui Moise. Știm că aceasta nu putea ierta păcatele, în schimb le accentua și mai tare. O sfântă rugăciune, care se spune la Proskomidie, evidențiază exact această eliberare a noastră din păcate prin asumarea acestora în Jertfa Domnului nostru: *"Răscumpăratu-ne-ai pe noi din blestemul Legii cu scump Sângele Tău; pe Cruce fiind răstignit, cu sulița în coastă împuns, nemurire ai izvorât oamenilor, Mântuitorul nostru, slavă Ție!"* Ruperea noastră de Dumnezeu este un act atât de grav, iar noi atât de neputincioși de a ne întoarce la Dumnezeu prin propriile noastre puteri, încât Dumnezeu, din prea marea dragoste pentru noi, L-a trimis pe Fiul Său ca, prin moartea Sa pe Cruce, să rupă zapisul lui Adam. Acesta, prin călcarea poruncii divine, se vânduse diavolului, așa încât prin el tot neamul omenesc a moștenit păcatul neascultării de Dumnezeu.

Iisus Hristos a rupt zapisul acestei anateme, care plana asupra omenirii de la Adam și până astăzi și de astăzi până la sfârșitul lumii, cu o condiție esențială. Condiția este ca văzând noi bunătața lui Dumnezeu revărsată asupra noastră și dumnezeirea implicată în viața noastră, prin Jertfa Fiului Său, de neapărată trebuință este să ne curățim simțirile de patimi și să începem o viață nouă, impulsionată și întreținută neconținut întru lucrare prin harul Sfântului Duh. Această lucrare este numită de Sfinții Părinți despătimire. Fără cunoașterea ei în viața noastră nu vom avea parte cu Hristos în Împărăția Tatălui. Sensul acesta, de grijă maximă pentru păstrarea și întărirea permanentă a statutului nostru de creștini sânguincioși, îl are și îndemnul Sfântului Pavel din debutul pericopei apostolului de astăzi: *"Privegheați, stați tari în credință, îmbărbătați-vă, întăriți-vă! Toate ale voastre cu dragoste să se facă!"* (1 Cor. 16, 13-14) Dacă păcatul rămâne pe mai departe în noi n-avem cum să beneficiem de ridicarea anatemei prin Jertfa Domnului Hristos. Conștientizarea acestui fapt la gradul cel mai înalt de pericol, referitor la periclitarea mântuirii, este de natură să ne convingă a ne întoarce de la viața plină de păcat la aceea plină de har, ce se realizează numai în Hristos și cu Hristos prin Sfântul Duh.

Puține și întru tot sfinte persoane în istorie au avut tăria să-și ia anatema asupra lor pentru alții. La gradul cel mai înalt a făcut-o Fiul lui Dumnezeu. Prin Sângele Crucii Sale Și-a asumat întreaga vină a omenirii. Profetul Isaia redă cu exactitate măsura dumnezeiască a acestei anateme în folosul nostru. Căci noi *"toți umblăm rătațiți ca niște oi, fiecare pe calea noastră, și Domnul a făcut să cadă asupra Lui fărădelegile noastre, ale tuturor (...). Că s-a luat de pe pământ viața Lui. Pentru fărădelegile poporului Meu a fost adus spre moarte (...). El a fost pedepsit pentru mântuirea noastră și prin rănilor Lui noi toți ne-am vindecat"* (Isaia 53, 6. 8. 5).

Sfântul Apostol Pavel a dorit și el să fie anatema pentru poporul său, pentru că, deși era evreu, încreștinându-se și-a dat seama cât de gravă pentru mântuire este negarea de către neamul său a mesianității și divinității Domnului Iisus Hristos. Găsindu-se în acest *"vifor de gânduri"*, căci, pe de o parte, Iisus Hristos trebuia slăvit ca Dumnezeu (Rom. 9, 5), iar pe de altă parte, era suflet din sufle-

tul acestui popor rupt de Mesia-Hristos, a rostit un cuvânt cu adevărat cutremurător. Dilemei sale personale nu i-a găsit ieșire decât supunându-se el anatemei pentru neamul său. Să auzim această autocondamnare: *"Spun adevărul în Hristos și nu mint, martor fiindu-mi conștiința mea în Duhul Sfânt, că mare îmi este întristarea și necurmată durerea inimii mele. Căci așa fi dorit să fiu eu însumi anatema de la Hristos pentru frații mei, cei de un neam cu mine, după trup"* (Rom. 9, 1-3). Iubirea de oameni este taina mântuirii. Iubirea Sfântului Apostol Pavel pentru conaționalii săi, cu riscul anatemei proprii, ar fi vrut să fie cheazășia mântuirii lor. Pavel și-ar fi asumat această osândă veșnică dacă ar fi știut că poporul său se mântuie. Ar fi vrut ca el să fie anatema în fața lui Dumnezeu numai ca poporul acesta să se apropie de Hristos, ceea ce n-a fost cu puțință atunci. Dar ce este cu neputință la oameni este cu puțință la Dumnezeu (Matei 19, 26). Fiindcă tot el ne spune, din insufllarea Duhului Sfânt, că va veni o vreme când *"întregul Israel se va mântui"* (Rom. 11, 26).

A mai fost o personalitate în istoria poporului evreu care la un moment dat și-a asumat și el anatema. Pentru că poporul acesta, în vremea când Moise, – căci de Moise este vorba – s-a aflat pe muntele Sinai 40 de zile și 40 de nopți ca să primească de la Dumnezeu Tablele Legii, crezându-se părăsit de Dumnezeu și-a făcut un vițel de aur după model idolesc și a început să i se închine. Anatemă teribilă, pentru că din închinători ai Adevăratului Dumnezeu ei deveniseră idolatri. Când s-a întors Moise de pe munte și a văzut dezastrul L-a implorat pe Dumnezeu, zicând: *"O, Doamne, poporul acesta a săvârșit un păcat mare, făcându-și dumnezeu de aur. Rogu-mă acum, de vrei să le ierți păcatul acesta, iartă-i; iar de nu, șterge-mă și pe mine din cartea ta, în care m-ai scris!"* (Ieșire 32, 31-32).

Iubiții mei! Înțelegerea anatemei în sensul exemplelor de mai sus, dar la scară mult mai mică, se observă și la mulți dintre noi. De pildă, ca să-l scoți pe cineva foarte apropiat ție dintr-un teribil necaz, comparabil cu o adevărată anatemă, datorat ruperii legăturii dintre el și Dumnezeu, poate că actul de mare responsabilitate la care ai putea să te supui tu însuși ar fi să ceri lui Dumnezeu să-ți

comute ție pedeapsa lui, ca să-l scapi pe el, faptă în urma căreia el ar putea să se îndrepte văzând atâta bunăvoință arătată. Cunoscuți mulți creștini care sunt în stare să ceară ca necazurile cu care se confruntă fie copiii lor, rudeniile lor, ori apropiații, să li se dea lor, numai să nu fie pedepsiți cei dragi.

Dar ce să mai vorbim, fraților, de poporul român, care zace într-o cumplită anatemă și n-are cine să-și asume, la scară națională, răspunderea pentru faptele cumplit de grele săvârșite de acesta? Într-adevăr, unul din motivele pentru care suntem în atâta păgânească decădere morală este și acela că n-are cine să se sacrifice pentru popor. Dar chiar dacă cineva ar avea dorința aceasta, n-ar putea s-o facă, pentru că n-are vrednicia necesară. Cine ar putea să se exprime ca Moise și ca Sfântul Apostol Pavel: Doamne, vreau ca eu să fiu anatema pentru acest popor, numai mântuiește-l pe el! N-are cine! Nu-i nimeni vrednic! Într-o rugăciune plină de căință, ce se rostește la vreme de restriște, este prinsă cum nu se poate mai bine această nevrednicie generalizată a întregului popor înaintea lui Dumnezeu, pentru că n-are cine să mai mijlocească pentru el, deoarece toți se dovedesc nevrednici: *"Doamne, am viețuit ca niște nevrednici de chemarea Evangheliei Hristosului Tău, de Sfintele Lui Patimi și de micșorarea Lui cea pentru noi; ne-am făcut batjocură pentru Iubitul Tău Fiu. Și preoții și poporul Tău ne-am depărtat; toți ne-am abătut, împreună netrebnici ne-am făcut; nu mai este cine să facă judecată și dreptate, nu mai este niciunul"*.

Constatând atâta netrebnicie, suntem convinși că Singurul Care poate să ne mai scoată din marasmul în care zăcem este Domnul nostru Iisus Hristos. Știm că El a luat asupra Sa păcatele umanității întregi și le-a spălat cu Dumnezeiescul Său Sânge; o va mai face încă o dată și încă o dată și cu noi dacă-L rugăm. Este singura nădejde. Dar pentru aceasta trebuie să ne întoarcem cu toată inima la Hristos. Marii lumii acesteia nu ne ajută. Aceasta o știm demult, de pe vremea Psalmistului, care ne atenționează: *"Nu vă încredeți în cei puternici, în fiii oamenilor, în care nu există mântuire"* (Ps. 145. 3). Nădejdea în oameni este *"vânare de vânt"* (Eccl. 1, 14). Nădejdea în Dumnezeu este totul.

Vreau să vă mai spun că acest cumplit cuvânt: anatema trebuie să ne înfioare, știind că suntem anatema ori de câte ori prin faptele, prin atitudinile noastre de viață, ne îndepărtăm de Dumnezeu. Dar trăim și cu mângâierea că anatema se poate ridica. Și chiar se ridică de la sine prin vrerea lui Dumnezeu, după cum de la sine a căzut asupra celor răi. Pentru că anatema se ridică în momentul când păcătosul dă dovadă de îndreptare. O ridică Bunul Dumnezeu cu dragostea Sa pentru noi, oamenii, fiii Săi și frații lui Hristos.

În această privință am să vă dau doar două exemple din viața unor Sfinți Apostoli. Vă aduceți aminte că Sfântul Apostol Petru a devenit anatema, adică s-a rupt de Hristos, a pierdut apostolia datorită faptului că s-a lepădat în noaptea Patimilor de Domnul său cu jurământ că nu-L știe și nu-L cunoaște. Dar când a auzit cocoșul cântând și-a adus aminte că Domnul îl avertizase despre o asemenea cădere și, plecând de acolo, s-a dus și a plâns cu amar. De aceea, Mântuitorul Hristos, după Înviere, pe malul lacului Ghenizaret l-a reintegrat în apostolat tocmai pentru căința lui sinceră (Ioan 21, 15-17).

Al doilea exemplu ni-l oferă Sfântul Apostol Pavel, marele Apostol al neamurilor, Cel mai mare misionar din câți a avut Biserica vreodată. Înainte de momentul Damascului el a fost un mare prigonitor al Bisericii. Dar, după cum intenționa el să-i vâneze pe creștini, așa l-a vânat pe el Hristos, devenindu-l Apostol, străduindu-se mai apoi mai mult decât toți Apostolii, tocmai ca să iasă din anatema și să fie iertat de Dumnezeu (1 Cor. 15, 9-10).

Să examinăm acum un exemplu clasic de dorință a lui Dumnezeu de a ridica anatema din viața unui popor îndărătnic, ca și noi cei de astăzi, pe care ni-l prezintă parabola lucrătorilor celor răi în via stăpânului, oferită întru adâncire de înțelesuri de către Sfânta Evanghelie de astăzi. Un stăpân peste casa lui, în care trebuie să-L vedem pe Dumnezeu, Stăpânul lumii, "a sădit vie, a împrejmuit-o cu gard, a săpat în ea teasc, a clădit un turn de pază și a dat-o lucrătorilor, iar el s-a dus departe" (Matei 21, 33-34). Via este imaginea îndătinată în limbajul biblic a poporului Israel, pe care Dumnezeu l-a pregătit în istorie cu maximă grijă pentru a da "roadă",

fructul cel mai dorit, pe Mesia, Care urma să Se nască din mijlocul lor. În vederea acestui fapt, unic în istoria omenirii, Dumnezeu a trimis acestui popor prooroci și oameni sfinți ca să le țină trează ideea mesianică, dar pe care conducătorii religioși sistematic i-au prigonitorit și chiar i-au ucis, până când L-au omorât prin spânzurare pe Cruce pe Însuși Fiul cel Iubit al tatălui Cereșc, Care S-a întrupat în chip de Om ca să ridice anatema omenirii dobândită în urma căderii lui Adam. Dar, precum știm, toate diligențele divine pe lângă acest popor au fost zadarnice, pentru că a rămas în continuare împotrivor lui Mesia Hristos. Dar dacă anatema a căzut asupra acestui neam, a fost nu pentru că Dumnezeu i-a căutat pricină, ci pentru că ei înșiși și-au cerut această pedeapsă. "Sângele Lui asupra noastră și asupra urmașilor noștri!" (Matei 27, 25), au strigat conducătorii religioși la răstignirea "Mielului lui Dumnezeu Care ridică păcatul lumii" (Ioan 1, 29), adică anatema.

Din acest exemplu tipic se poate înțelege, fraților, fără greș că anatema n-o aruncă Dumnezeu, ci un om sau un popor împotrivor și-o asumă de bunăvoie, printr-o diabolică încrâncenare la Legea cea Nouă a lui Hristos. De aceea, noi, românii, care batjocorim pe toate planurile această Lege, trebuie grabnic să ne trezim creștinește, pentru a nu ne osândi sub o anatema pe care cu nonșalanță o cerem noi înșine printr-o păgânească viețuire fără Hristos. Dacă n-o facem până nu este prea târziu, consecințele nefaste, care deja devin vădite între noi, pot deveni distrugătoare, după cuvântul aspru dar drept al Domnului cu care încheie parabola de astăzi: "Împărăția lui Dumnezeu se va lua de la voi și se va da neamului care va face roadele ei. Căci cine va cădea pe Piatra (Hristos) se va sfărâma, iar peste cine va cădea ea îl va strivi" (Matei 21, 43-44).

De aici însă nu trebuie să rămânem cu idea greșită că anatema este o acțiune divină implacabilă, că adică orice am face nu scăpăm de ea, căci nu există păcat care să nu fie iertat dacă omul sau poporul care l-a săvârșit se întoarce cu căință sinceră la Dumnezeu și-i pare rău de ceea ce a făcut. În această privință este celebru exemplul ninivitenilor, care s-au pocăit în sac și în cenușă la avertizarea ultimativă a lui Dumnezeu, făcută cunoscută lor prin proo-

rocul Ionă. Deci, anatema se ridică odată cu hotărârea oamenilor căzuți de a se îndrepta. Atunci moartea sufletească se preschimbă în înviere, odată cu Învierea lui Hristos, când chipul lui Dumnezeu, desfigurat în om, se reface din nou în ființa lui. Atunci anatema se ridică de la sine. Asigurați-i, deci, iubiților, pe cei din familie, pe rude, pe vecini și pe toți aceia care socotesc că nu mai pot fi iertați de Dumnezeu pentru păcatele cumplite săvârșite. Spuneți-le că pot fi iertați, că anatema li se ridică cu condiția ca ei să se întoarcă la Dumnezeu cu toată inima, cu tot sufletul, cu tot cugetul (Matei 22, 37), pocăință ce trebuie împlinită din toată conștiința și pe toată durata vieții.

În acest sens, Sfântul Pavel, în Apostolul de astăzi, ne povățuiește cum trebuie să ne comportăm ca revenirea la Hristos să fie utilă soteriologic: *"Privegheați, stați tari în credință, îmbărbătați-vă și întăriți-vă! Toate ale voastre cu dragoste să se facă"* (1 Cor. 16, 13-14) de aici înainte. Iată atitudini de viață prin care creștinul își dobândește un nou statut de existență. Când face așa este un om deja pornit pe calea mântuirii, care știe că i s-a ridicat anatema. Știe că din nou este în raporturi normale cu Dumnezeu. Atunci Dumnezeu îl primește ca pe un fiu. Încredințarea despre aceasta ne-o dă chiar Mântuitorul, când zice: *"Așa se face bucurie îngerilor lui Dumnezeu pentru un păcătos care se pocăiește"* (Luca 15, 10). Parabola fiului risipitor ne stă martoră în această privință (Luca 15, 11-32).

Iar dacă îți pui întrebarea: ce te îndeamnă, ce te mână așa îngrijorător la o astfel de acțiune ce nu suportă amânare, răspunsul ni-l dă Sfântul Apostol Pavel: *"Maran atha!"* adică *"Domnul vine!"* Domnul vine, iubiții mei, nu numai la Judecata obștească de la sfârșitul lumii, ci vine la noi și în timpul zilelor trupului nostru, cerându-ne socoteală de tot ce am făcut prin ceea ce îndeobște se numește Judecata imanentă a lui Dumnezeu. Iată în ce parametri o înfățișează pe aceasta proorocul Isaia: *"Nu mai faceți rău înaintea ochilor Mei! Încetați odată! Învățați să faceți binele, căutați dreptatea, ajutați pe cel apăsător, faceți dreptate orfanului, apărați pe văduvă! Apoi veniți să ne judecăm, zice Domnul. De vor fi păca-*

tele voastre cum e cârmăzul, ca zăpada le voi albi, și de vor fi ca purpura, ca lâna albă le voi face. De veți vrea și de Mă veți asculta, bunătățile pământului veți mânca. Iar de nu veți vrea și nu Mă veți asculta, atunci sabia vă va mânca, căci gura Domnului grăiește" (Isaia 1, 16-20).

În sensul răsplătirii sau judecării actuale a faptelor noastre de către Dumnezeu se exprimă și Mântuitorul Hristos în Apocalipsă despre cei care vor să-și refacă statutul de oameni înnoiți și sfinți: *"Fericiți cei ce își spală veșmintele lor ca să aibă stăpânire peste pomul vieții și prin porți să intre în cetate"* (Apoc. 22, 14). Fericiți cei ce și-au spălat hainele, desigur nu pe cele exterioare, ci pe cele interioare, în sensul ideii exprimate de imnul cântat de noi la deniile din Săptămâna Patimilor: *"Cămara Ta, Mântuitorule, o văd împodobită/, dar îmbrăcăminte nu am ca să intru într-însa/. Luminează-mi haina sufletului meu/, Dătătorule de lumină/ și mă mântuiește!"* Deci, viața ta trebuie îmbrăcată în Hristos, adică în valorile creștine. Această acțiune să cuprindă în așa fel sufletul, încât orice colț al ființei tale să nu rămână neacoperit de haina lui Hristos, adică de învățătura Sa, ca să nu rămâi gol. Iar dacă ai bunăvoință nu vei accepta să rămâi gol în fața lui Dumnezeu și a oamenilor. Altfel, dacă nu ne spălăm sufletul ca să devenim albi, adică puri, imaculați, nu putem intra *"prin porți"* în Împărăția lui Dumnezeu, în Cetatea cea Sfântă a Ierusalimului Celui de sus, fiind pierduți pentru cetățenia Împărăției. Rămânând murdari și zdrențuiți de păcatele grele cu care ne depărtăm de Dumnezeu vom auzi la Judecata aceste cuvinte înfricoșătoare: *"Afară câinii și vrăjitorii și desfrânații și ucigașii și închinătorii la idoli și toți cei ce lucrează și iubesc minciuna"* (Apoc. 22, 15). Iată anatema veșnică. Iată de ce trebuie cu necesitate ca în zilele trupului nostru să pregătim intrarea *"prin porți în cetatea"* cea veșnică a lui Dumnezeu. Adică întru demnitate.

Frații mei, nădăjduiesc să vă fi oferit argumente temeinice și îndestulătoare ca să cunoaștem că neîntorcându-ne către Dumnezeu perpetuăm veșnic asupra noastră anatema. Iar pentru că *"înfricoșător lucru este să cădem în mâinile Dumnezeului Celui viu"* (Evr.

10, 31), ceea ce înseamnă perpetuarea în veșnicie a cumplitei anatemă, de neapărată trebuință este să ne îndreptăm viața în Hristos și cu Hristos. Este bine să știm că zilele pe care le mai avem de trăit corespund cu însăși vremea spălării păcatelor noastre și a mărturisirii credinței în mesianitatea și dumnezeirea lui Iisus Hristos. Atunci: "*cel ce mărturisește acestea*" poate aștepta senin a doua Venire a Domnului, oricând s-ar petrece ea. Căci auzind promisiunea Sa: "*Da! Vin curând!*", el poate răspunde împăcat: "*Amin! Vino, Doamne Iisuse!*" Atunci cu adevărat "*harul Domnului Iisus Hristos va fi cu noi cu toți*" (Apoc. 22, 20-21) în vecii vecilor. Amin.

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 14-a DUPĂ RUSALII

(2 Cor. 1, 21-24 ; 2, 1-4)

1, (21) Cel ce ne întărește pe noi împreună cu voi, în Hristos, și ne-a uns pe noi este Dumnezeu, (22) Care ne-a și pecetluit pe noi și a dat arvuna Duhului, în inimile noastre. (23) Și eu chem pe Dumnezeu mărturie asupra sufletului meu, că din crutare pentru voi n-am venit încă în Corint. (24) Nu că doar avem stăpânire peste credința voastră, dar suntem împreună-lucrători ai bucuriei voastre; căci stați tari în credință. 2(1) Și am judecat în mine aceasta, să nu vin iarăși la voi cu întristare. (2) Căci dacă eu vă întristez, cine este cel care să mă înveselească, dacă nu cel întristat de mine? (3) Și v-am scris vouă aceasta, ca nu cumva la venirea mea să am întristare de la aceia care trebuie să mă bucure, fiind încredințat despre voi toți că bucuria mea este și a voastră a tuturor (4) Căci din multă supărare și cu inima strânsă de durere v-am scris cu multe lacrimi, nu ca să vă întristați, ci ca să cunoașteți dragostea pe care o am cu prisosință către voi.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Toate făgăduințele lui Dumnezeu în El, în Iisus Hristos, sunt pentru noi da; și prin El, amin, spre slava lui Dumnezeu, prin noi" (2 Cor. 1, 20).

Iubiți credincioși!

Textul acesta este luat din contextul Apostolului pe care l-ați auzit citindu-se astăzi și l-am evidențiat ca moto, pentru că aruncă lumini înțelegătoare asupra Evangheliei de astăzi, a nunții fiului de împărat. Ați auzit în Sfânta Evanghelie cum un împărat, care nu este altul decât Dumnezeu, a pregătit omenirii o cină mare, ospăț împărătesc, la care să invite pe toți oamenii. Și le-a trimis, în acest sens, invitație specială, chiar reînnoind-o periodic. Dar acei oameni care au primit invitația și care suntem noi – pentru că această

parabolă trebuie judecată ca potrivindu-se și nouă – au refuzat-o. Ba, încă pe trimișii împăratului i-au bătut, i-au batjocorit și i-au omorât, motiv pentru care împăratul s-a mâniat foarte și a trimis de a distruge cetatea acelor îndărătnici și i-a dat foc, iar pe cetățeni i-a trecut prin foc și sabie. După care s-a întors acasă și a zis: Iată, pentru că toate sunt pregătite, mergeți și pe toți pe care îi întâlniți chemați-I să intre și să se îndestuleze din darurile pe care eu le pregătisem pentru cei care s-au dovedit a fi nevrednici de masa mea. Și s-au dus trimișii împăratului și au făcut așa cum a fost porunca și au chemat pe toți, și buni și răi, zice Sf. Evanghelie. Pe toți i-a chemat la masa Împărăției lui Dumnezeu. La un moment dat împăratul intră în sala de ospăț, privește în jur și vede pe un mesean care nu avea haină de nuntă, adică nu se împodobise după cuviința locului pe care trebuiau să-l ocupe. Și l-a întrebat: *"Prietene, cum ai intrat aici fără haină de nuntă? El însă a tăcut. Atunci împăratul a zis slugilor: Legați-l de mâini și de picioare și aruncați-l în întunericul cel mai din afară. Acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților"* (Matei 22, 12-13).

Frații mei, dacă suntem îndeajuns de conștienți de statutul nostru de creștini vom observa că această pildă ne este aplicabilă și nouă, deși inițial Mântuitorul a spus-o pentru evrei. Pentru că ei au fost pregătiți, prin strămoșul lor Avraam, să fie un popor ales, care să beneficieze de toate binecuvântările mesianice. Dintre toate popoarele rămase idolatre în antichitate numai ei au fost aleși ca să se închine Adevăratului Dumnezeu, dar mai ales să poarte prin istorie ideea mesianică, adică a venirii unui Mântuitor, a unui Izbăvitor al neamului omenesc din robia diavolului, din robia morții și a păcatului. Acest Izbăvitor, însă, a fost greșit înțeles de evrei, căci îl doreau ca pe unul care trebuia să-i dezrobească de sub stăpânirea romană și să-i facă popor mare și puternic, care la rândul lui să stăpânească întreaga lume.

Nu de aspectul acesta ne ocupăm în comentariul de azi, ci ne vom strădui să arătăm că întreaga parabolă se pliază destul de bine pe canavaua vieții noastre personale, dar și pe viața noastră ca popor. Pentru că, nu-i așa, noi suntem creștini de două mii de ani și cu toate acestea în viața poporului nostru s-au petrecut multe

războaie și nenorociri de tot felul. Poate s-au întrebat înaintașii și ne întrebăm și noi astăzi, de ce poporul acesta s-a confruntat cu atâtea necazuri și strâmtorări? Iată, răspunsul e aici, în pilda aceasta: pentru că noi, poporul român, n-am receptat întotdeauna invitația divină care să ne îndreptățească de a fi prieteni apropiați ai lui Dumnezeu, cu care Stăpânului i-ar fi plăcut să cineze.

Desigur, nu în totalitate poporul român a respins invitația dumnezeiască, pentru că dacă ar fi fost așa ar fi pierit din istorie. Dovadă că mulți fii ai poporului nostru au primit invitația și au onorat-o la gradul cel mai înalt ne-o demonstrează faptul că neamul acesta a odrăslit sfinți. Știți – spre bucuria noastră a tuturor – că poporul român are sfinți. Am auzit pe cineva spunând că românii n-au sfinți, ceea ce este un mare neadevăr, o crasă ignoranță asupra spiritualității poporului nostru. În calendarul nostru ortodox, după Duminica tuturor Sfinților, există o duminică închinată în întregime Sfinților români. Și aceștia nu sunt puțini.

Dar să trecem peste aspectul trist că poporul român a suferit mult în istorie și încă mai suferă din cauză că s-a dovedit nereceptiv la chemarea lui Dumnezeu. Din nefericire nici creștinii din celelalte neamuri nu s-au arătat mai buni decât noi, căci mulți dintre ei au batjocorit pe Dumnezeu în diferite feluri și mai ales n-au ținut cont de chemarea Sa. Un fapt se ignoră, că Dumnezeu a chemat popoarele la un parteneriat lucrativ, folositor pentru ambele părți. Dumnezeu Și-a ținut și-Și ține făgăduința față de toți, fapt bine prins de Sfântul Apostol Pavel, când zice: *"Făgăduințele lui Dumnezeu, prin Iisus Hristos, sunt da!"* (2 Cor. 1, 20). Dumnezeu Își ține făgăduințele pe care le face oamenilor și popoarelor, împlinindu-le prin Fiul Său, Iisus Hristos, Îtrupat în istorie. Din acest punct de vedere nimeni nu poate să se plângă că Bunul Dumnezeu nu Și-a ținut promisiunile. Noi însă nu ne-am ținut făgăduința dată la Botez de a fi creștini adevărați, fideli învățaturii Domnului Hristos prin lepădarea noastră de cel rău.

Iubiții mei, ați observat cum a poruncit stăpânul să-i introducă pe cei care trebuiau să-i înlocuiască pe cei chemați? A zis: *"Mergeți și chemați-i pe toți"*. Și au venit acolo și buni și răi. La început toți sunt buni, mai ales după ce se botează și după ce, prin harul

Sfântului Botez, li se șterge păcatul strămoșesc și toate păcatele pe care le-au săvârșit până în clipa aceea. Când botezul se face la o vârstă mai înaintată, toate păcatele celui botezat se șterg. Numai că de aici încolo începe dezastrul. Creștinul acesta nu-și mai ține făgăduința de la Botez dată lui Dumnezeu de a se lepăda de satana, de toate lucrurile lui, de toți slujitorii lui, de toată slujirea lui de toată trufia lui. După care, întorcându-se către răsărit, se leagă cu jurământ: "Mă unesc cu Hristos" din toată inima, din tot sufletul, din tot cugetul. Așa că legământul cel solemn, în care este invocat numele Domnului Hristos, rămâne o vorbă goală. Pe când, după expresia Sfintei Scripturi: *"Cuvântul vostru să fie: ce este da, da; și ce este nu, nu; ce este mai mult decât acestea, de la cel rău este"* (Matei 5, 37). De aceea, dacă ne-am jurat lui Dumnezeu că lepădăm răul din noi, iar noi ne-am călcat jurământul de nenumărate ori, înseamnă că L-am înșelat pe Dumnezeu. Însă noi știm din Scriptură că *"Dumnezeu nu se lasă batjocorit"* (Gal. 5, 7). Iar dacă această batjocorire se extinde la un întreg popor, înțelegem de ce Dumnezeu îngăduie să vină asupra acestuia necazuri și frustrări.

Frații mei, așadar, să nu dăm vina pe Dumnezeu pentru necazurile și suferințele pe care le îndurăm. Dacă ne îngăduim să vedem legătura noastră cu Dumnezeu ca pe un contract – desigur nu e deloc potrivită comparația – și dacă partea care se cheamă Dumnezeu își ține făgăduințele, iar partea care se cheamă omul nu și le ține, atunci contractul nu mai este valabil. Nu! În termeni moderni spunem că un asemenea contract se reziliază. Așa se petrec faptele, iubirii mei, cu cei care nu-și țin făgăduințele date solemn lui Dumnezeu. Așa se întâmplă cu fiecare din noi, dar și cu un popor întreg. Dacă ne-am fi ținut făgăduințele, Dumnezeu n-ar mai fi îngăduit asupra noastră atâtea încercări.

Ca să știm ce pierdem, ca popor, atunci când nu ascultăm de Dumnezeu, să auzim însuși cuvântul Domnului Savaot în această privință: *"De M-ar fi ascultat poporul Meu, de ar fi umblat Israel în căile Mele, i-aș fi supus pe toți vrăjmașii lor și aș fi pus mâna Mea pe asupritorii lor. Dar n-a ascultat poporul Meu glasul Meu și Israel n-a căutat la Mine. Și i-am lăsat să umble după dorințele inimilor lor și au mers după cugetele lor"* (Ps. 80, 12-13, 10-11).

Fresca este cât se poate de veridică și pentru poporul român care, creștin de două mii de ani, se poate socoti cu adevărat *"poporul lui Dumnezeu"*. Să luăm aminte, dar, la consecințe. Căci, oricum, avem conștiința că Dumnezeu S-a purtat cu milă față de noi. Alte popoare între timp au dispărut. Imperii au căzut, dar noi am rămas, precum scrie poetul: *"Iar noi locului ne ținem! / Cum am fost, așa rămânem"* (M. Eminescu). Pentru că – și este necesar să accentuăm faptul acesta – o bună parte din poporul acesta a fost alături de Dumnezeu, iar Dumnezeu nu distruge un popor atunci când încă mai există "un rest", "o rămășiță" fidelă cuvântului Său.

Vă aduceți aminte de promisiunea lui Dumnezeu făcută lui Avraam la stejarul lui Mamvri atunci când pornise spre Sodoma și Gomora ca să le distrugă: că de vor fi în cetatea aceea 40 de persoane credincioase, de vor fi 30, de vor fi 20, 15, 10, nu o va distruge. Dar, din nefericire, n-au fost acolo decât Lot cu soția sa, cu doi fii și cu două nurori. Șase, deci. Nici măcar zece persoane nu mai erau integre moral. Deci, atenție! Sperăm să nu vină niciodată vremea ca în poporul nostru să rămână numai șase persoane vrednice de a purta cuvântul lui Dumnezeu și de a se menține în acest "da" al credincioșiei față de Dumnezeu. Nădăjduim să înțelegem că lucrurile se pot îndrepta numai dacă noi ne îndreptăm. Evenimentele din viața poporului nostru vor lua o altă turnură numai cu condiția ca să "ne apropiem cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste".

Pentru că – și acum ne întoarcem la pericopa Apostolului- Dumnezeu ne *"întărește pe noi în Hristos"* (1 Cor. 1, 21). Cuvântul acesta vine în întâmpinarea înțelegerii faptului esențial că puterea unui popor vine de la Dumnezeu prin Fiul Său Întrupat, Iisus Hristos. Iar Hristos astăzi înseamnă Biserica Sa. Hristos astăzi înseamnă Sfânta și Dumnezeiasca Biserică cu rânduielile sale, cu Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie, cu toate elementele harice pe care le-a așezat El în Biserică *"spre desăvârșirea sfinților (adică a creștinilor) la lucrarea slujirii, la zidirea Trupului lui Hristos (care este Biserica), până vom ajunge toți la unitatea credinței, la starea bărbatului desăvârșit, la măsura vârstei deplinătății lui Hristos"* (Efes. 4, 12-13).

Acestea nu sunt, fraților, vorbe în vânt. Oare n-am simțit că împlinind poruncile lui Dumnezeu suntem mai fortificați? După ce ne-am spovedit, după ce ne-am împărtășit, oare nu ne-am simțit mai puternici, fiind în stare de a birui toate potrivniciile vieții? Această experiență personală benefică se poate extinde la un întreg popor, căruia Dumnezeu îi dă, prin Iisus Hristos, puterea să biruie. Mai întâi să-și biruie cerbicia cea împotrivoare de Dumnezeu, ca mai apoi să biruie relele, racilele, patimile care s-au încuibat adânc în ființa noastră.

Nădăduim, iubiților, că, datorită evlaviei multor creștini buni din țara aceasta, Dumnezeu ne va izbăvi de "războiul cel dintre noi și de toată mânia cea cu dreptate pornită asupra noastră". De ne vom întoarce, arătându-ne vrednici de îmbelșugatele binecuvântări divine, cu siguranță Dumnezeu Se va întoarce spre noi cu binecuvântare. Dacă, într-adevăr, înțelegem mila și nemăsurata iubire arătate de Dumnezeu neamului nostru prin milenii, datorii suntem să fim receptivi asupra acestor valori, încât, pentru a le avea și pe mai departe, se impune cu necesitate să ne întoarcem la Dumnezeu cu mare și sinceră căință. S-o facem cum n-am făcut-o până acum, ca să nu se întetească pustiitor necazurile asupra noastră.

Dorinței noastre sincere de îndreptare Dumnezeu îi iese grabnic în întâmpinare. Așa trebuie să înțelegem asigurarea paulină că "Dumnezeu ne întărește prin Iisus Hristos". Și textul continuă: "Dumnezeu ne-a și uns, ne-a și pecetluit, dându-ne arvuna Duhului în inimile noastre" (vv. 21-22). Observați că atunci când este vorba ca Dumnezeu să-și țină o făgăduință, n-o face pur și simplu ca într-o clauză contractuală, rigidă, seacă și rece. Căci vine asupra noastră cu atâta bunătate, cu atâta dăruire și cu atâta îmbelșugare de har, încât să nu avem a ne plânge că se poartă cu noi despotice, cu o autoritate lipsită de milă, iar în asemenea condiții noi să nu putem îndeplini îndatoririle față de El. Dimpotrivă, bunătatea lui Dumnezeu, pecetluită prin venirea Fiului Său în lume, ca într-un act de maximă probitate și autoritate părintească, tocmai acest fapt ți-l face cunoscut: că tu ești ajutat. Nu ești lăsat pur și simplu de izbeliște. Ești ajutat chiar de Dumnezeu ca să-ți împlinești făgăduințele față de El, luate cu jurământ la Sfântul Botez.

Dar ca să-ți împlinești făgăduințele trebuie să ții neconținut la faptul de a face ca Botezul, prin care te-ai lepădat de satana și te-ai împreunat cu Hristos, să devină o adevărată stare de spirit pentru întreaga ta viață. De botezat nu poți să te mai botezi, căci acesta este un act unic în viață (Efes. 4, 5), însă ai posibilitatea de a-ți înnoi făgăduințele de la Botez și de a le îndrepta pe cele pe care le-ai călcat printr-o altă Sfântă Taină a Bisericii: Spovedania. Taina aceasta este o reînnoire neconținută a făgăduințelor prin care noi ne-am hotărât să fim ai lui Dumnezeu pentru toată viața. Așadar, iată că prin Sfintele Taine, adică prin toate mijloacele harice, Dumnezeu îți oferă "pecetea" puterii divine, comparabilă, pentru înțelegerea noastră, cu un sigiliu întipărit pe un act, căruia îi dă valoare și autenticitate. Dumnezeu îți dă posibilitatea să te întărești cu harul Său, ca să nu duci singur greul luptei împotriva diavolului. Pentru că zice Sfântul Apostol Pavel (cf. Efes. 6, 12) că lupta noastră pentru dobândirea mântuirii se dă împotriva stăpânitorului acestui veac, care se oștește împotriva noastră în diferite feluri: fie direct, ca la Sfântul Antonie cel Mare, fie indirect, ca la noi, prin cel care te necăjește, prin altul care te supără, prin unul care te fură, prin altul care te minte, prin cel care te nedreptățește ș.a.m.d. Toate acestea sunt lucrări ale diavolului. De aceea îți dă Dumnezeu puterea să rezisti, dar numai dacă ești în Biserică. Puterea ce o ai de la Dumnezeu, prin Duhul Sfânt, te încredințează că "Hristos Se sălășluiește, prin credință, în inimile noastre (...). Lui fie slava în Biserică și întru Hristos Iisus în toate neamurile" (Efes. 3, 16-17, 21).

Dacă ești temeluit în învățătura lui Hristos și dacă porți în sufletul tău pecetea harului Sfântului Duh ești un biruitor în Hristos, de fapt în Sfânta Treime. Ați observat din cuvântul paulin de mai sus, ca și din cel al Apostolului de astăzi, că Dumnezeu Treimea este alături de fiecare din noi în procesul elaborării mântuirii personale. Dumnezeu Tatăl ne întărește pe noi prin Fiul Său, Iisus Hristos, iar Duhul Sfânt ne dăruiește harul Său ca să desăvârșim în noi lucrarea mântuirii. Dacă întreaga Sfântă Treime este alături de noi, nimeni nu are a se mai plânge că nu-i ajutat la greu. Numai cel care nu caută sprijin, numai cel care nu înțelege de unde poate să-i vină ajutorul, și anume de la Dumnezeu, este în stare să arunce cu-

vânt netrebnic că pe el nu-l ajută nimeni. Noi însă știm încă din vechime că *"ajutorul nostru-i de la Domnul, Cel ce a făcut cerul și pământul"* (Ps. 120, 2).

Iată, iubiții mei, de ce, dorind a intra în Biserica lui Dumnezeu, trebuie să fim, zice parabola, îmbrăcați cu cuviința necesară, pentru a merita locul la care am fost chemați. Pentru că haina de acolo, observată de Împăratul ca fiind de lipsă, trimite la haina sufletului, la acea îmbrăcare în Hristos de care ne amintește Sfântul Apostol Pavel ori de câte ori participăm la Botezul cuiva: *"Căți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați și îmbrăcat"* (Gal. 3, 27). Noi rostим aceste cuvinte ca și cum lucrul acesta ar fi un fapt deja împlinit în viața noastră. Dar noi știm – eu, de pildă, știu, dumneavoastră știți, fiecare în parte știe – cât de goi suntem, cât de puțină îmbrăcăminte a lui Hristos rezidă în viața noastră, înțelegând prin haina lui Hristos învățătura Sa, harurile Sale, darurile Sale, împărtășirea noastră cu Trupul și Sângele Său, statornicia noastră în credința în Hristos etc. Adică tot ceea ce înseamnă relația noastră cu Dumnezeu, prin Hristos. Deci, fiecare dintre noi, printr-o autocenzură riguroasă și responsabilă, poate să-și dea seama și chiar să mărturisească public cât de puțină îmbrăcăminte harică are cu el.

Frații mei! Eu – poate și dumneavoastră – sincer mă tem că dacă scena din parabolă s-ar muta aici mulți ne-am regăsi vinovați în atenționarea Împăratului: *"Prietene, de ce ai venit aici fără haină de nuntă?"* Dacă din cei care suntem aici mulți sunt vrednici de certarea divină, imaginați-vă ce-ar putea să zică Dumnezeu pentru cei care la ora când noi suntem în Casa Domnului săvârșesc păcate pe care mintea nu le poate concepe?

Iată de ce cunoștința despre cele dumnezeiești, despre lucrarea Duhului Sfânt în noi și cu noi, cunoștința despre cele necesare dobândirii mântuirii trebuie să fie percepția noastră prioritară. Pentru că dacă această prioritate vine doar pentru lucrurile pământului – desigur că și acestea nu sunt fără importanță în viață – iar cele duhovnicești sunt lăsate de-o parte, deși ele sunt cele mai valoroase, atunci înseamnă că n-am înțeles necesitatea stringentă de a ne îmbrăca în Hristos. Iar în ceea ce am numit contractul nostru cu Dum-

nezeu, cu adevărat suntem primii care rupem relația de filiație cu Dumnezeu Tatăl. Singuri ieșim din casa părintească.

Ar fi, deci, timpul să ne înțeleptăm, pentru că doar este în joc mântuirea noastră, starea noastră veșnică. Zice Sfântul Pavel: *"Nu că doar am avea stăpânire peste credința voastră!"* Fiecare face cu ea ce vrea; fiecare își croiește drumul vieții lui cum dorește, *"dar, zice Apostolul, suntem împreună-lucrători ai bucuriei (mântuirii) voastre, căci stați tari în credință"* (2 Cor. 1, 24). Cu alte cuvinte, ar fi păcat să se irosească, printr-o nechibzuită indolență, lucrarea mântuirii, de care fiecare am beneficiat atunci când am luat cunoștință de cele cerești. Ar fi o gravă culpă ca credința, ce se înfiripase la un moment dat atât de promițător în existența noastră, să se irosească într-o lăncezeală aducătoare de moarte spirituală. Când însă conștientizăm cu adevărat care ne sunt prioritățile existențiale, atunci bucuria noastră și bucuria lui Dumnezeu este că *"suntem tari"* – zice Pavel. Bucuria noastră și bucuria lui Dumnezeu este atunci când suntem fermi pe poziția de creștini angajați, putând să răzbatem peste toate necazurile vieții. Atunci cu adevărat *"toate făgăduințele (de mântuire) ale lui Dumnezeu, în Hristos, sunt da; și prin El: amin! spre slava lui Dumnezeu"* (2 Cor. 1, 20).

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 15-a

DUPĂ RUSALII

(2 Cor. 4, 6-15)

4. (6) Fiindcă Dumnezeu, Care a zis: «Să strălucească lumina din întuneric», El Însuși a strălucit în inimile noastre, ca să strălucească cunoștința slavei lui Dumnezeu pe fața lui Hristos. (7) Și avem comoara aceasta în vase de lut, ca să se învedereze că puterea covârșitoare este a lui Dumnezeu și nu de la noi, (8) în toate pătimind necaz, dar nefiind striviți; lipsiți fiind, dar nu deznădăjduiți; (9) prigoniți fiind, dar nu răsiți; doborâți, dar nu nimiciți; (10) purtând totdeauna în trup omorârea lui Iisus, pentru ca și viața lui Iisus să se arate în trupul nostru. (11) Căci pururea noi cei vii suntem dați spre moarte pentru Iisus, ca și viața lui Iisus să se arate în trupul nostru cel muritor. (12) Astfel că în noi lucrează moartea, iar în voi viața. (13) Dar având același duh al credinței – după cum este scris: «Crezut-am, pentru aceea am și grăit» – și noi credem: pentru aceea și grăim, (14) știind că Cel ce a înviat pe Domnul Iisus Hristos ne va învia și pe noi cu Iisus și ne va înfățișa împreună cu voi. (15) Căci toate sunt pentru voi, pentru ca, înmulțindu-se harul, să prisosească mulțumirea prin mai mulți, spre slava lui Dumnezeu.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Noi avem comoara credinței în vase de lut, ca să se învedereze că puterea covârșitoare este a lui Dumnezeu și nu de la noi" (2 Cor. 4, 7).

Iubiți credincioși!

Această precizare teologică, luată din Apostolul de astăzi, redă exact relația dintre noi și Dumnezeu. Noi suntem niște vase de lut, adică cu trupurile noastre suntem foarte firavi, precum este un vas pe care dacă l-ai scăpat jos imediat s-a spart, devenind netrebnic. După trup, aparținem pământului. Cu privire la materia din noi, într-adevăr suntem ca niște oale, ca niște vase foarte fragile;

atât de fragile, încât nu e de mirare că mulți dintre noi care astăzi sunt mâine nu mai sunt. Te și miri cum au putut pleca așa de repede din viața aceasta! Cu toate că noi oamenii prin cele ale trupului ne legăm de pământ, ne legăm biologic de tot ceea ce există, de toate regnurile existente pe Terra, totuși trebuie să ținem cont că suntem altceva decât toate acestea. Aici este marea, nespus de valoroasa comoară pe care o purtăm în sufletele noastre. Căci Dumnezeu hărăzește acestor vase netrebnice, care suntem noi, comoara învățaturii, a cunoștinței de Dumnezeu și a mântuirii, nouă, niște ființe atât de perisabile.

Iubiții mei, noi nici nu ne dăm seama cât de fragili suntem. Nici nu vrem să cunoaștem cât de slabi suntem în trup. Dar, meditănd adânc asupra nimicniciei noastre trupesti ar trebui, prin recul, să dăm mai mare atenție, mult mai mare interes, covârșitoare preocupare, părții spirituale din noi, care nu se sparge, nu se strică, nu se perimează, nu se distruge. Dar s-o spunem cinstit, aici de față cu toți, cât de mult ne ignorăm partea duhovnicească! Ignorăm ce avem mai scump – sufletul, prin care ne unim cu Dumnezeu. Pentru că ceea ce te preocupă mai tare în viață sunt nevoile zilnice de mâncare, de băutură, de harnă, de îmbrăcăminte, de casă, de masă ș.a.m.d. Toate acestea sunt niște trebuințe firești vei zice, – și este adevărat – dar nu atât de necesare, încât să le căutăm în exclusivitate pentru viața aceasta. Ele sunt necesare, de bună seamă, dar nu trebuie să ne înnebunim după ele, ignorând "*nebunia Crucii*" (1 Cor. 1, 18).

Iubiții mei, în perioada aceasta de gravă și haotică răsturnare de valori din țara noastră auzit-ați dumneavoastră pe vreunul dintre cei care vor să acceadă la conducerea țării sau în Parlament propunând: Fraților, hai să punem în evidență, să respectăm și să cinstim ceea ce avem mai scump: Dumnezeu și sufletul? Discursul este pur lumesc: Cum să facem să crească economia; cum să stărpim hoția; cum să-i determinăm pe oameni să muncească etc. Și eu întreb: cum? Cum, dacă concetățenii noștri nu mai au frică de Dumnezeu, nu mai au respect de cele sfinte? Cum, dacă pornografia și păcatele împotriva firii au devenit publice și recunoscute prin legi cerute și chiar impuse din afară? Dumnezeu și sufletul nu se văd, de aceea

ne îngăduim să ignorăm realitatea divină. Ce nu se vede nu ne interesează sau nu ne presează; aceasta este politica anticreștină ce plutește în societatea de consum de astăzi și în mintea multora. Prea a multora!

Iubiții mei! Aici trebuie să se vadă înțelepciunea creștinului, și anume aceea de a ști să dea fiecareia dintre părțile trupului importanța pe care o merită. Aici se cuvine să punem în valoare un cuvânt al Mântuitorului Hristos, care zice: *"Dați Cezarului ce este al Cezarului și lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu"* (Matei 22, 21). Cele ale Cezarului însemnând cele ale lumii, cele legate de trup, cele legate de legi, cele legate de viața pământească; iar cele ale lui Dumnezeu sunt cele legate de suflet, de Împărăția lui Dumnezeu, de mântuirea cea întru Hristos, mântuire pe care trebuie să ne-o lucrăm de-a lungul zilelor vieții noastre. Desigur, Biserica este ultima care v-ar îndemna să nu vă îngrijiți de cele ale vieții. Dar să nu înnebunim după ele. Aici este înțelepciunea. Să nu facem idoli din ele. Observați cum pune problema Sfântul Apostol Pavel: noi și ale noastre de pe pământ suntem ca niște vase de lut. Dacă o afirmă Sfântul Apostol Pavel, el este convins de ceea ce spune. Dar o asemenea observație de bun simț este și la îndemâna noastră. Fiecare din noi știm cât suntem de firavi, cât suntem de betegi, cât suntem de nevolnici în cele ale trupului, dar pentru care punem atâta și atâta încărcătură de interes. Prea mult! Dacă am fi măcar tot atât de mult interesați de suflet, ar exista un cuminte echilibru. Punem prea mult interes pentru trup, pentru cele ale Cezarului, fapt ce duce la o desconsiderare a lui Dumnezeu, ceea ce ar trebui să ne ridice serioase probleme asupra creștinătății noastre numai de suprafață, doar de paradă.

Deși suntem vase de lut, și tocmai pentru că suntem așa de firavi, trebuie să avem conștiința că nu suntem numai ai pământului, căci suntem o creație superioară a lui Dumnezeu, făptura Sa cea mai scumpă, pentru care a făcut cerul și pământul, cele văzute și cele nevăzute. Toate le-a făcut pentru noi. Poate nici nu evaluăm importanța pe care ne-o dă nouă Dumnezeu. Nu există alte rațiuni pentru care Dumnezeu a creat lumea, decât pentru noi. Pentru a pune în evidență frumusețea sufletului nostru, dornic să se împodobească

cu toate darurile; pentru a deveni făptură cerească trăim pe pământ, dar suntem în ultimă instanță cetățeni ai raiului. De aceea nu trebuie să fetișizăm, să idolatrizăm pământul și nici trupul.

Plecând de la ideea subrezeniei noastre pământești, trebuie să evidențiem, prin contrast, comoara nepieritoare pe care a pus-o în noi Dumnezeu. De ce? *"Pentru ca să se învedereze – zice Sfântul Apostol Pavel – că puterea covârșitoare este a lui Dumnezeu, nu de la noi"* (2 Cor. 4, 7). Pentru că, de fapt, adevărata noastră putere nu stă în trup, ci în duh. Iar tăria aceea nu este o realizare proprie, ci un dar al lui Dumnezeu. El a revărsat atâta bogăție de har și de binecuvântare asupra noastră, încât și *"pe Unul-Născut Fiul Său L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică"* (Ioan 3, 16). Pe *"Hristos viața noastră"* (Colos. 3, 4), comoara noastră, ni L-a dăruit nouă, acestora firavi și pieritori. Țineți minte: nouă ni L-a dăruit Dumnezeu. Dacă cunoaștem și conștientizăm la gradul cel mai înalt adevărul acesta, iubiții mei, vom înțelege, făcând o relație cu Sfânta Evanghelie de astăzi, de ce trebuie *"să-L iubim pe Dumnezeu din toată inima, din tot sufletul, din tot cugetul, din toată vârtutea și pe aproapele ca pe noi înșine"*. A iubi ceea ce nu ești tu, ca să devii ceea ce trebuie. A-L iubi pe Dumnezeu mai mult decât te iubești pe tine. A iubi pe semenii mai mult decât te poți iubi pe tine. A-i iubi pe cei din jur, pentru care Fiul lui Dumnezeu S-a pogorât pe pământ. S-a întrupat. S-a răstignit și a înviat. A iubi mai mult decât poți avea sațiu de a te iubi pe tine. Când iubești trebuie să ieși din tine. Trebuie să excluzi egoismul. Egoismul înseamnă totul pentru tine. Altruismul înseamnă totul pentru altul. Realitatea aceasta trebuie să te cuprindă. Motivația aceasta dumnezeiască trebuie să o ai când realizezi ce comoară a pus Dumnezeu în tine. Ce daruri am? vei întreba. Îl ai pe Iisus Hristos! Și numai peste câteva clipe mulți Îl veți avea cu adevărat în aceste vase de lut pe Domnul și Dumnezeu și Mântuitorul nostru Iisus Hristos întreg – Trup și Sânge. Îl veți primi pe Domnul Euharistic, *"spre iertarea păcatelor și viața de veci"*. Numai darul acesta, iubiții mei, și este mai mult decât întreaga lume. Dacă Mântuitorul te încredințează că sufletul tău e mai de preț decât toată lumea, cu atât mai mult Hristosul Euharistic, pe Care tu Îl primești acum în

trupul, în sufletul tău, în întreaga ta ființă, aste un dar cu atât mai mare, un dar pe care nu putem nici pe departe să-L evaluăm. Cine poate evalua faptul că tu te împărtășești cu Hristos întreg, cu Trupul și Sângele Lui? Cine poate evalua dimensiunea dumnezeiască ce ți se împărtășește? Cine poate cuprinde? Nouă ne oferă Dumnezeu daruri, a căror valoare nu o putem cuprinde cu mintea. Căci, într-adevăr, bunătatea lui Dumnezeu, Care ni L-a oferit nouă pe Fiul Său întreg, este mai presus de înțelegerea noastră și departe, ca de la cer la pământ, de vrednicia noastră.

Frații mei, dar ce se întâmplă cu cei care nu ajung la înțelegerea aceasta? Căci realitatea dumnezeiască este cu adevărat o revelație, o descoperire, dar elaborarea ei în viața unui creștin practicant este o problemă de interes propriu, de logică proprie, într-un cuvânt, de rațiune sănătoasă. Căci știindu-te cât ești de firav și văzându-i pe cei din jur cum îi seceră moartea, fiind convins că viața de pe pământ este "umbră și vis", să neglijezi imperturbabil valorile sufletului este o atitudine sinucigașă. Unii ca aceștia sunt morți pentru Evanghelie. *"Iar dacă Evanghelia noastră este acoperită"* pentru ei (2 Cor. 4, 3), dacă sufletul lor nu se deschide lui Hristos, fiind pierduți, (v. 3), este pentru că, așa cum se exprimă Sfântul Pavel, *"dumnezeul acestui veac a orbit mințile lor ca să rămână necredincioși, ca să nu le lumineze lumina Evangheliei slavei lui Hristos, Care este chipul lui Dumnezeu"* (v. 4). Așadar, pentru cine vrea să o primească cu interes și bunăvoință, Evanghelia lucrează, Evanghelia luminează. Cuvântul lui Dumnezeu este viu și lucrător. Numai că pentru cei care nu-i receptează adevărurile și care intervertesc valorile, punând cele ale trupului mai presus decât cele ale sufletului – dacă chiar se gândesc vreodată la suflet – pentru aceștia lumina lui Hristos este opacizată din cauza vălului, a zidului despărțitor pe care îl pun între ei și Hristos. În ei lucrează un dumnezeu, un stăpânitor, dar cel al veacului acestuia. În omul conștient de lucrarea mântuirii sale lucrează Creatorul cerului și al pământului, Dumnezeu Tatăl, Care a trimis pe Fiul Său în lume să ne lumineze, să ne dea cunoștința adevărului, prin care să avem conștiința apartenenței noastre la cer. Acesta este demersul divin pe care trebuie să-l înțelegem. Dacă i-am pătruns înțelesul, fericiți și binecu-

vântați suntem. Dacă nu vrem să-l înțelegem devenim niște bieți necredincioși, stăpâniți de idolii acestui veac, prin care diavolul, în chip deliberat, vrea să-l înlocuiască pe Dumnezeu.

Ne aducem aminte că încă de la începutul zidirii Dumnezeu a dat porunca aceasta: *"Să strălucească lumina din întuneric!"* (Fac. 1, 3; 2 Cor. 4, 6). Această poruncă a lui Dumnezeu este perpetuă, iubirii mei. Ea nu se oprește numai la începutul veacurilor și nu vizează doar lumina siderală. Mai ales după Întruparea Fiului lui Dumnezeu, venirea Lui însemnând o nouă creație a lumii, porunca aceasta: *"Să strălucească lumina din întuneric"*, adică să se deosebească adevărul de minciună, să se deosebească valoarea de non-valoare, porunca aceasta are aplicabilitate perenă. De aceea, Sfântul Apostol Pavel face în contextul acesta apel la ea, arătându-i obligativitatea. Pentru că ea nu este ceva opțional. E o poruncă. De aceea, cei care n-o împlinesc, cei care nu-și luminează viața cu lumina lui Hristos se împotrivesc lui Dumnezeu. *"Să strălucească lumina din întuneric"* e ca și cum ai zice: din minereul acesta să iasă aurul! Faceți tot ce este de trebuință ca, risipind întunecimea păcatului, să se evidențieze lumina lui Hristos. Aceasta presupune strădanie susținută. O facem? Ne zbatem pentru lumină, iubitorilor? Răspunsul și-l dă cu responsabilitate fiecare.

Despărțirea luminii de întuneric în viața noastră este, așadar, o poruncă dumnezeiască pe care trebuie s-o înțelegem în adevărul ei imuabil și s-o împlinim cu interes în viața cea de toate zilele. Să pornim cu toată inima întru a-L căuta pe Dumnezeu și a iubi pe oameni. Dubla poruncă a iubirii de Dumnezeu și de oameni înseamnă absolut tot. Mântuitorul zice că în porunca aceasta se cuprinde toată Legea și Profeții. Ea cuprinde tot ceea ce există bun și sfânt în viața noastră. Iubirea de Dumnezeu și de aproapele dă sens mântuitor întregii noastre existențe. Frământătura noastră trupească întunecată de păcat nu se luminează, nu se înobilează decât dacă facem să strălucească în ea lumina lui Hristos. De-abia atunci ne facem împlinitorii poruncii lui Dumnezeu, Care a zis: *"Să strălucească lumina din întuneric!"* Dar, vă rog să înțelegeți că aceasta este o strădanie proprie. Pentru că nimeni nu te va lumina cu forța. Nimeni nu te va sili să primești pe Hristos-Lumina. Înțelege, deci,

că luminarea vieții tale cu credința lui Hristos, pe Care trebuie să-L pui Domn și Stăpân al vieții tale, nu este treaba altuia, ci a ta. Străduiește-te să-L ai!

De multe ori mă întâlnesc cu creștini care nu vin la biserică și-i întreb: De ce nu porniți spre Dumnezeu? Mulți răspund: O face nevasta mea și pentru mine. Atunci încerc să-l fac să înțeleagă că mântuirea nu-i prin interpuși. E directă. Legătura ta cu Dumnezeu prin Hristos este directă. Domnul Hristos nu te-a mântuit prin interpuși, ci direct prin Jertfa Trupului Său. Sângele ți l-a oferit ca să te speli de păcate și Trupul ți l-a dat spre hrană ca să ai viață veșnică. Nu cumva nu te arăți în fața lui Dumnezeu pentru că îți este rușine de cum arăți? E posibil să-ți fie rușine. Dar dacă-i așa, dacă ai conștiința vinovăției, a întunecimii tale spirituale, acțiunea cea mai potrivită, hotărârea cea mai înțeleaptă este să vrei să te faci vrednic de lumina lui Hristos. Să devii curat și luminat, așa cum ai ieșit din baia Botezului.

În această privință Sfântul Apostol Pavel ne dă, în Apostolul de astăzi, o mulțime de sfaturi și de îndemnuri pe care trebuie să le avem în vedere în procesul de luminare, având conștiința că Dumnezeu vine neconținut în ajutorul strădaniei noastre. Căci în toate zilele *"pătimim neazuri"*, dar să nu ne socotim *"striviți"*. Poate suntem *"lipsiți"*, dar nu trebuie să *"deznădăjduim"*. Putem fi chiar *"prigoniți"*, dar niciodată *"părăsiți"* de Dumnezeu. *"Doborâți, dar nu nimiciți"*. Pentru că *"purtăm totdeauna în trupul nostru omorârea lui Hristos, ca și viața Lui să se arate în trupul nostru muritor"* (2 Cor. 4, 8-10). Purtăm în sufletul nostru Crucea lui Hristos. Iată o realitate ce nu trebuie nicidecum ignorată de nici un creștin în procesul luminării sufletești, pentru că asumarea Crucii este dovada vie că te-ai pătruns de lumina, de învățătura lui Hristos. De altfel, ca să ne preamărim împreună cu Hristos trebuie să pătimim împreună cu El. *"Căci vouă vi s-a dăruit pentru Hristos, nu numai să credeți în El, ci să și pătimiți pentru El"* (Filip. 1, 29), precizează precaut Sfântul Pavel. Prin Crucea pe care o duci te asemeni cu Iisus Hristos. De aceea zice Sfântul Apostol Pavel că, *"purtăm neconținut în trupul nostru omorârea lui Hristos, ca viața lui Iisus să se arate în trupul nostru cel muritor"* (2 Cor. 4, 11). Dar cum?

După modelul lui Hristos. În viața Lui n-a încăput învierea până n-a gustat moartea pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire. Astfel și noi, dacă nu murim pentru păcatele noastre, dacă nu le nimicim printr-o jertfă proprie, nu înviem. Dacă nu îndepărtăm negura, întunecimea fărădelegii din viața noastră, cum va apărea lumina lui Hristos în noi? Numai purtând în noi omorârea lui Hristos, Crucea lui Hristos, se descoperă în trupurile noastre muritoare viața Lui preamărită. Lutul din mine capătă valoarea dumnezeiască doar asumându-mi starea de jertfă proprie. Cum să capete valență cerească trupul acesta dacă-i dai într-una numai cele ale trupului? Dacă trupului îi dai tot trup, nu-l înnobilezi. Și tu ai posibilitatea să fii nobil. Expresia cu care noi românii ne adresăm semenului: *"dumneata"* este o prescurtare de la *"domnia ta"*, iar *"dumneavoastră"* de la *"domniile voastre"*. Noi suntem domni, suntem nobili. Nu pentru că ne-a pus cineva sabia pe umăr să ne facă nobili, ci pentru că Iisus Hristos a pus pecetea dumnezeirii Sale peste viața noastră. Și orice înnobilare se câștigă prin jertfă proprie. Numai pătimind cu Hristos ne preamărim împreună cu El. Devenind astfel prietenii Domnului, devenim și noi domni. Noi nici nu știm ce valori avem în noi. De aceea nici nu le evidențiem, iar ele mor fără ca să fie fructificate soteriologic. De aceea ne și plângem pe la porțile Europei ca niște slugi, când de fapt noi suntem domni. Dar pentru aceasta ne trebuie iară și iară Hristos cu viața Lui de har. Să se arate în trupurile noastre, ca să nu mai lucreze în noi moartea. Căci – după cuvântul Sfântului Apostol Pavel – *"știm că Cel ce a înviat pe Domnul Iisus ne va învia și pe noi cu Iisus și ne va înfățișa împreună cu El. Căci toate sunt pentru voi, pentru ca, înmulțindu-se harul, să prisosească, prin mai mulți, mulțumirea, spre slava lui Dumnezeu"* (2 Cor. 4, 14-15). Amin.

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 16-a

DUPĂ RUSALII

(2 Cor. 6, 1-10)

6, (1) Fiind, dar, împreună-lucrători cu Hristos, vă îndemnăm să nu primiți în zadar harul lui Dumnezeu. (2) Căci zice: «La vreme potrivită te-am ascultat și în ziua mântuirii te-am ajutat»; iată acum vreme potrivită, iată acum ziua mântuirii. (3) Nedând nici o sminteală întru nimic, ca să nu fie slujirea noastră defăimată, (4) ci în toate înfățișându-ne pe noi înșine ca slujitori ai lui Dumnezeu, în multă răbdare, în necazuri, în nevoi, în strâmtori, (5) în bătaii, în temniță, în tulburări, în osteneli, în privegheri, în posturi; (6) în curăție, în cunoștință, în îndelungă-răbdare, în bunătate, în Duhul Sfânt, în dragoste nefățarnică; (7) în cuvântul adevărului, în puterea lui Dumnezeu, prin armele dreptății, cele de-a dreapta și cele de-a stânga, (8) prin slavă și necinste, prin defăimare și laudă; ca niște amăgitori, deși iubitori de adevăr, (9) ca niște necunoscuți, deși bine cunoscuți, ca fiind pe pragul morții, deși iată că trăim, ca niște pedepsiți, dar nu uciși; (10) ca niște întristați, dar pururea bucurându-ne; ca niște săraci, dar pe mulți îmbogățind; ca unii care n-au nimic, dar pe toate le stăpânesc."

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Iubiți credincioși!

Sfânta Evanghelie de astăzi înfățișează parabola talanților. Să amintim că de la cuvântul acesta avem în românește noțiunea de "talent". De aici putem să ne dăm seama că darurile pe care le avem fiecare, cu care de multe ori ne mândrim, sunt de la Dumnezeu, nu sunt de la noi. Aceasta în primul rând. Mai apoi, parcurgând cu mintea etapele prin care au trecut cei trei cărora li s-au împărțit talanții, primului cinci talanți, celui de-al doilea doi și celui al treilea unul singur, ne vom convinge de același adevăr, că Dumnezeu este Cel care ne împarte darurile Sale. Atunci să ne întrebăm, ce facem noi cu ele? În acest sens, să urmărim felul cum primii doi au lucrat

cu stăruință, dobândind încă pe cât li s-a dat, și să ne coborâm cu mintea la cel care a îngropat singurul talant pe care i l-a dat Stăpânul, pe motiv că acesta este rău, adunând de unde n-a împrăștiat și secerând de unde n-a semănat. În felul acesta ne vom da seama care sunt diferitele atitudini ale oamenilor față de darurile împărțite nouă de Dumnezeu.

Noțiunea de "talant", pe care o pune în circulație Mântuitorul nostru Iisus Hristos cu privire la darurile pe care trebuie să le deținem atunci când ne apropiem de mântuire, poate fi în mintea noastră prea puțin clară. Ce anume trebuie să facem ca să înmulțim talanții? Sau ce anume lucrări trebuie să împlinim în viața noastră creștină ca talanții pe care ni i-a dat Dumnezeu să fie eficienți din punctul de vedere al mântuirii noastre? Faptele! Iată cuvântul cheie. Iar pentru a înțelege rolul acestora în procesul mântuirii personale, în pericopa Apostolului de astăzi Sfântul Pavel redă o întreagă gamă de fapte care ne poartă cu mintea la posibilitatea împodobirii vieții noastre prin lucrările lui Dumnezeu, acestea având scopul împlinirii *"dorinței lui Dumnezeu ca tot omul să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină"* (2 Tim. 2, 3-4).

De aceea, să ne întoarcem și astăzi la pericopa Apostolului ca să vedem cum acesta devine o explicare pertinentă a pericopei evanghelice. Încă de la început, Sfântul Apostol Pavel ne socotește pe noi *"împreună-lucrători cu Hristos"* (v. 1). Iată un prim adevăr pe care trebuie să-l avem foarte clar în minte, acela că noi, creștinii, suntem împreună-lucrători cu Hristos la mântuirea noastră și a semenilor. Tocmai acesta este și sensul pe care îl dă Domnul Hristos parabolei talanților: anume că prin darurile primite de la Dumnezeu devenim împreună-lucrători cu Hristos la mântuirea personală și la punerea în lucrare a mântuirii semenilor.

Dumneavoastră, ca niște creștini buni ce sunteți, cunoașteți că Mântuitorul nostru Iisus Hristos a venit la noi prin Întrupare, a pătimat, a murit și S-a îngropat "pentru noi, oamenii și pentru a noastră mântuire". Așadar, mântuirea adusă nouă de Hristos, și pe care să o numim "mântuirea generală", noi suntem chemați să ne-o împropriem fiecare și să o activăm în ființa noastră. Se cuvine, deci, să ne cuprindă cu maxim interes această mântuire personală, pe

care o putem lucra numai pe pământ, în zilele trupului nostru, ajutând și pe ceilalți să și-o însușească. În acest sens, Sfântul Apostol Pavel chiar dă îndemnul: "*Lucrați cu frică și cu cutremur la a voastră mântuire*" (Filip. 2, 12).

Lucrarea mântuirii personale nu trebuie înțeleasă ca o ședere sub un pom unde așteptăm pur și simplu să ne cadă perele sau merele coapte, gata pregătite, ci trebuie neapărat să cooperăm cu Hristos la dobândirea ei. În această privință, să ne aducem aminte de pilda rostită de Mântuitorul despre un smochin neroditor sădit într-o vie, pe care stăpânul a dat poruncă vierului să-l taie. Dar acesta îl imploră pe stăpân să mai păsuiscă pomul, fiindcă el se angajează să-l sape la rădăcină, să-i taie crengile neroditoare, să-l ude, într-un cuvânt să se îngrijească de el în chip deosebit pentru a da rod. Iar dacă nici așa nu va rodi, să-l taie (Luca 13, 6-9).

Iată dar, că, după dobândirea mântuirii personale, suntem chemați să lucrăm și pentru mântuirea celorlalți, ajutându-i și pe ei să o câștige. Așa trebuie înțeles conceptul de "talant" pus în înțelegere de Sfântul Apostol Pavel prin expresia: a fi "*împreună-lucrători cu Hristos*".

Mai apoi, lucrarea mântuirii, după exemplul nechipzuit al celui cu un talant, nu este o acțiune pe care ne îngăduim s-o amânăm, s-o lăsăm mai la bătrânețe, atunci când omul socotește că mai scapă de problemele grele ale vieții și poate să se dedice mai ușor acesteia. Este o înșelătorie diabolică perfidă. Pentru că, pe de o parte, nu știi dacă te învrednicește Dumnezeu să ajungi la bătrânețe, iar pe de altă parte, este necuviincios să dai lui Dumnezeu ceea ce nici societatea nu-ți mai primește. Căci la bătrânețe ea te scoate la pensie, socotind că nu mai ești bun să prestezi o lucrare în folosul altora, nu mai este eficientă munca ta. Și tu tocmai pe aceasta vrei să o dai lui Dumnezeu? Când nu mai ești bun aproape de nimic, tocmai atunci zici: acum e momentul să lucrez pentru mântuirea mea? Eficiența pentru mântuire dacă în ea nu prinzi toată puterea tinereții tale și toți talanții cu care te-a înzestrat pe tine Dumnezeu este nulă. Talanții să-i întrebuințezi numai pentru trup? Să-i pui numai în folosul dobândirii lucrurilor pământești? Nu ți se pare că Îl des-

consideri pe Dumnezeu și Jertfa lui Hristos adusă pentru tine la vârsta tinereții Sale?

Iată că, măcar din acest punct de vedere, trebuie să înțelegem lucrarea mântuirii pe parcurgerea întregii vieți, pentru ca în ea să punem în acțiune toate valențele de care suntem în stare. Să punem în lucrare puterile noastre trupesti și sufletești în vederea mântuirii măcar cu atâta interes, persistență și insistență, cu care împlinim lucrările ce privesc partea materială a vieții noastre (Luca 17, 1-2). De aceea, lăsată lucrarea mântuirii numai pentru sfârșitul vieții înseamnă o gravă autoînșelare, căreia nu trebuie să-i facem loc în conștiința noastră.

Dar, să zicem că te-ai hotărât pentru lucrarea mântuirii, te-ai hotărât să fii "*împreună-lucrător cu Hristos*". Să nu-ți îngădui, iubite, nici un fel de vacanță privitoare la lucrarea mântuirii, pentru că nu știi dacă mâine mai ești sau nu în viață. Pentru că viața pământească se desfășoară după un ritm pe care noi nu reușim să-l surprindem. Nu știm când venim în lume, nu știm când plecăm din lume. De aceea, al nostru pentru mântuire este "acum", "aici", "astăzi". În sensul acesta se exprimă și Sfântul Apostol Pavel, citând un text din Vechiul Testament: "*La vremea potrivită te-am ascultat – zice Domnul – și în ziua mântuirii te-am ajutat*" (Isaia 49, 8). Și Măritul Apostol accentuează și precizează că: "*acum este vremea potrivită, acum este ziua mântuirii*". Acum! Al nostru este "astăzi" și "acum". "Ieri" nu mai e al nostru, căci a trecut în istorie, "mâine" nu ne aparține. Așa încât al nostru este **ASTĂZI**.

Așadar, hotărârea mântuirii trebuie să pornească dintr-un neconținut prezent. Acum! Acum trebuie să fac lucrarea care mi se cuvine. Acum trebuie să înmulțesc talanții, ca nu cumva venind Stăpânul să mă găsească lenevind. Și atunci, în loc să mă judec pe mine ca netrebnic nelucrător încep să dau vina pe cine? Pe Dumnezeu, Care, așa-zicând, nu m-a ajutat și pe oameni că nu m-au îndemnat. Precum cel cu un talant. Cel mai ușor este să dai vina pe alții.

Cam așa stau lucrurile cu noi, oamenii. Când nu împlinim ceva, sau facem ceva prost, imediat dăm vina pe celălalt. Vă rog să vă examinați comportamentul și să observați dacă nu procedăm astfel de la tinerețe până la bătrânețe. Ne eschivăm dând vina pe alții.

Niciodată nu avem puterea să recunoaştem că am greşit. Iar dacă pe oameni putem să-i înşelăm, pe Dumnezeu nu! Fiindcă Dumnezeu ştie cele ascunse ale noastre, chiar când ni se pare că găsim motive întemeiate pentru nelucrarea mântuirii, sau pentru amânarea ei la o dată neprevăzută din viaţa noastră.

Trebuie să cunoaştem că pentru lenea şi aruncarea nejustificată a vinei pe altul vine asupra noastră Judecata lui Dumnezeu, ca în cazul lucrătorului leneş şi impertinent din parabolă, căruia Stăpânul i s-a adresat cu aprigă mustrare: Slugă vicleană şi leneşă, ai ştiut sau ți-ai închipuit fals că adun de unde n-am împrăştiat şi secer de unde n-am semănat, așa cum ai zis tu. Măcar să fi dat talantul meu altuia să-l lucreze şi să-l înmulţească, dar tu l-ai ascuns. *"Lua-ți-l şi aruncați-l în întunericul cel mai din afară"* (Matei 25, 30) pentru a-şi primi dreapta răsplătire pentru lenea lui suspicioasă. Iată de ce, chemat la mântuire, trebuie să răspunzi cu promptitudine şi cu conştiinţa că la încrederea lui Hristos se răspunde numai prin lucrare. Hristos te-a făcut vrednic să-L fii împreună-lucrător. Trebuie să conştientizezi la gradul cel mai înalt această cinste ce ți s-a dat. Ignorându-L, de fapt te ignori pe tine, te autocondamni.

Cunoscând acum riscurile nelucrării mântuirii, ne întrebăm, cu drept cuvânt: Ce trebuie să facem? Să-l ascultăm pe Sfântul Pavel, care ne îndeamnă: *"Să vă înfăţişați pe voi ca slujitori ai lui Dumnezeu, în multă răbdare şi în necazuri"* (v. 4) – adică să fim în stare să depăşim greutăţile vieţii. Fiindcă necazurile nu Dumnezeu le trimite, iubiţilor. Dumnezeu este bun. *Dumnezeu este IUBIRE* (1 Ioan 4, 16). Necazurile vin de la diavolul şi de la lumea stăpânită de el. Necazurile vin de la necredinţa noastră şi de la nelucrarea mântuirii. Dumnezeu le îngăduie, ca, străduindu-ne să scăpăm de ele, să ne hotărască pentru lucrarea mântuirii, să ne fortifice puterile sufletului, să ne lumineze înţelegerea rostului nostru de a fi pe pământ. Şi toate acestea numai şi numai pentru *"a ne înfăţişa pe noi ca slujitori ai lui Dumnezeu"*.

Firul existenţei tale poate avea două direcţii. Fie că te-ai fortificat şi atunci rezisti cu putere ispitelor diavolului, devenind un brav *"slujitor al lui Dumnezeu"*, fie că ai căzut răpus, pierzând pe moment bătălia. Dar, atenţie, nu este încă totul pierdut. Nu este

prea târziu ca, la chemarea lui Hristos, să te redresezi. Pentru că în marile necazuri prin care trecem, atunci când suntem mai loviţi, trebuie să ştim că tocmai în acele momente suntem mai mult ajutaţi de Dumnezeu. Când ni se pare că totul e pierdut, atunci totul poate fi câştigat, cu condiţia să ne punem nădejdea în Dumnezeu, să-L slujim lui Dumnezeu cu toată dăruirea.

Să-l urmărim mai departe pe Apostolul Pavel, ca să ştim cum vieţuim când ne lucrăm mântuirea: *"În tulburări, în osteneli, în privegheri"*, adică în rugăciune, *"în posturi"* (v. 5). Apoi: *"în curăţie"* – înţelegând prin aceasta curăţia minţii şi curăţia trupului cu toate ce țin de ea. Urmează *"cunoştinţa"* despre cele pe care trebuie să le avem în vedere când pornim pe calea mântuirii, urmată de *"îndelunga-răbdare"*. De obicei noi nu prea avem răbdare. Noi le vrem pe toate repede. Primesc câteodată la Sfântul altar "acatiste" care-L presează pe Dumnezeu: *"Vreau ca în atâta timp să mi se împlinească cutare cerere"*. Îl planificăm în chip neghiob pe Dumnezeu cum trebuie să lucreze pentru noi, fiindcă altfel avem chiar neobrăzarea să-L ameninţăm că nu-L mai slujim. Nu l ne mai închinăm. Oare să nu avem conştiinţa că printr-un asemenea comportament tot nouă ne facem rău? Dacă însă ai *"îndelungă-răbdare"* te asemeni lui Dumnezeu, căci şi El îndelung-răbdă pentru tine. Nu există modalitate mai bună de a ajunge la săvârşirea lucrării mântuirii decât dacă ai răbdare. Aminteşte-ţi că şi învăţătorul a avut răbdare cu tine până te-a învăţat să scrii şi să socoteşti. Ce, ai ştiut de prima dată regula de trei simple? N-ai ştiut-o! A trebuit să aibă răbdare cu tine omul acela, care nu-ţi era nici tată, nici rudă, ci străin. Ai şi tu răbdare cu tine şi cu ceilalţi! Ai răbdare! *"Cu răbdarea treci marea"* – zice românul. Marea vieţii.

Altă etapă în lucrarea mântuirii este *"bunătatea"*. Să ne arătăm slujitori ai lui Dumnezeu *"în bunătate"*. Vezi? În bunătate. Nu în asprime. Pe semenul tău îl atragi cu bunătatea. Nu-l vei hotărî pentru Dumnezeu niciodată pe un om cu forţa. Nici adresându-i cuvinte jignitoare, nici purtându-te faţă de el superior, nici grozăvind-te în faţa lui; ci arătându-te pe tine bun poate să înveţe de la tine cum să dobândească mântuirea. Numai dându-i pildă bună poate să se înduplece. Altfel te socoteşte un om care vorbeşte mult şi nu

face nimic din ceea ce vorbește. Deci, omul trebuie să te vadă pe tine întâi, ca să-l poți convinge. Desigur, sunt oameni pe care chiar dacă te porți cu blândețe nu-i poți atrage. Dar asta nu mai e vina ta, ci a lui. Dacă, văzându-te pe tine bun și pe alții cu bune intenții, iar ei nu se lasă convinși să pornească spre Dumnezeu, vina pentru aceasta cade exclusiv în răspunderea lor.

Mai departe auziți: *"în Duhul Sfânt"*. De ce Îl amintește Apostolul pe Duhul Sfânt între faptele bune? Căci trebuie să știm că cele enumerate până aici sunt fapte bune. Duhul Sfânt este Persoană a Sfintei Treimi. Lucrarea Duhului Sfânt în viața noastră constă tocmai în a mișca interesul nostru pentru mântuire, pentru lucrările prin care aceasta se dobândește. Nu poți face fapte bune aducătoare de mântuire în afara Duhului Sfânt, Care lucrează în Biserică. Ține minte: faptele creștinilor se lucrează, spre mântuire, în Biserică cu ajutorul și cu împreună-lucrarea Duhului Sfânt. Sfinții Părinți spun că faptele bune ale păgânilor și ale necredincioșilor sunt doar *"vicii lustruite"*. Fapte bune fac și păgânii și necredincioșii și ereticii, dar ele nu sunt mântuitoare, pentru că nu sunt lucrate în Duhul Sfânt, Care activează în Biserică, nu sunt încălzite haric spre mântuire, ci în alte scopuri, de cele mai multe ori egoiste și prozelitiste.

Mai departe, ce ne mai cere Sfântul Pavel să împlinim ca să înțelegem ce înseamnă lucrarea talanților? *"Dragoste nefățarnică"*, adică cinstită și devotată. Fiindcă există și o așa-zisă dragoste cu vădite intenții necurate. De fapt o asemenea dragoste e ură. Nu vă aduceți aminte că Sfântul Apostol Pavel afirmă în prima Epistolă către Corinteni, la cap. 13, că: *"dragostea toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduiește, toate le rabdă"* (v. 7); *"nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se aprinde de mânie, nu gândește rău?"* (v. 5). Un om care are dragoste creștină față de celălalt nu face rău aproapelui. Avem în această privință un cuvânt al Sfântului Pavel care ne asigură că *"dragostea nu face rău aproapelui"* (Rom. 13, 10). Căci o așa-zisă iubire care face rău celuilalt nu este dragoste, ci ură și dispreț. De aceea, iubirii creștine i se dă o conotație specială: *"să fie nefățarnică"* (v. 6).

Toată lucrarea noastră de mântuire trebuie să fie *"în cuvântul adevărului"* nepervers al credinței celei adevărate, în *"puterea lui Dumnezeu, prin armele dreptății cele de-a dreapta și de-a stânga"* – adică cele ofensive și defensive – *prin slavă și necinste* – suferințe din partea altora – *prin defăimare și laudă*, (putând fi socotiți de unii) *amăgitori deși iubitori de adevăr, ca niște necunoscuți, deși bine cunoscuți, ca pe pragul morții fiind, deși iată că trăim, ca niște pedepsiți, dar nu uciși, ca niște întristați, dar de-a pururea bucurându-ne, ca niște săraci, dar pe mulți îmbogățind, ca unii care n-au nimic, dar pe toate le stăpânesc"* (vv. 7-10). Așa se dobândește mântuirea proprie: prin *"războiul nevăzut"* declarat de noi puterilor întunericului și păcatelor din noi și mai ales prin împreună-lucrarea noastră cu Hristos în folosul mântuirii personale și al semenilor noștri, ca în felul acesta harul Lui să nu fie zadarnic în noi. Amin.

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 17-a

DUPĂ RUSALII

(2 Cor. 6, 16-18; 7, 1)

6, (16) Ce înțelegere este între Templul lui Dumnezeu și idoli? Căci noi suntem templul lui Dumnezeu Celui viu, precum Dumnezeu a zis că: "Voi locui în ei și voi umbla și voi fi Dumnezeu lor și ei vor fi poporul Meu". (17) De aceea: "Ieșiți din mijlocul lor și vă osebiți, zice Domnul, și de ce este necurat să nu vă atingeți și Eu vă voi primi pe voi. (18) Și voi fi vouă Tată, și voi Îmi veți fi Mie fii și fiice, zice Domnul Atotțiitorul. 7, (1) Având deci aceste făgăduințe, iubiților, să ne curățim pe noi de toată întinarea trupului și a duhului, desăvârșind sfînțenia în frica lui Dumnezeu.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Ce învoire este între Hristos și Veliar, sau ce parte are un credincios cu un necredincios? Sau ce împărtășire este între lumină și întuneric?" (2 Cor. 6, 14-15).

Iubiți credincioși!

Din pericopa Apostolului de astăzi ați putut să vă dați seama că creștinii buni, precum sunteți dumneavoastră, suntem un neam ales, pentru că noi toți beneficiem mântuitor de Jertfa Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, atât în vremea copilăriei și a adolescenței, cât și a tinereții și a bătrâneții, adică în toate zilele vieții noastre. Noi tindem spre sfînțenie și chiar ar trebui să fim sfinți, căci aceasta este voia cea sfântă a lui Dumnezeu. "Sfânt" este o noțiune teologică ce pune în valoare faptul că un om se arată osebit de cei păcătoși. Numim un lucru sfânt acel obiect ce a fost afierosit lui Dumnezeu, hărăzit lui Dumnezeu și asupra căruia s-a oficiat o slujbă de sfințire. De pildă, sfeșnicul acesta este făcut din metal și confecționat în așa fel încât el să servească ca purtător de

lumină în biserică. Icoana aceasta este făcută din lemn, dar pe ea este înfățișat chipul Domnului nostru Iisus Hristos, iar prin sfințire elementele naturale au fost afierosite lui Dumnezeu, adică dedicate unei alte întrebuintări decât cea cotidiană. Au fost scoase din obișnuita folosință și dăruite lui Dumnezeu.

Ceva asemănător se petrece cu fiecare dintre noi. Noi suntem oameni. Numai că, în calitate de creștini ar trebui să conștientizăm faptul că nu mai suntem oameni ca toți ceilalți, căci am primit de la Dumnezeu darurile mântuitoare venite prin Sfintele Taine, întru care activează harul lui Hristos. Ar trebui să fim osebiți de cei păcătoși. Acesta este înțelesul adevărat al cuvântului "creștin", adică următorul întru toate al lui Hristos. Urmarea directă a acestei poziții ar trebui să fie nu un dispreț arrogant pentru cei păcătoși, ci o conștientă departajare de păcatele multe și grele ale acestora, cu care creștinii n-ar trebui să se mai amestece, întrucât stadiul acesta îl consideră depășit. Iar dacă unii dintre noi mai zăbovesc în latura celor încă neluminați de harul credinței, îi îndemnăm să ia aminte la cuvintele Scripturii, care-i atenționează: "Nu vă înjugați la jug străin cu cei necredincioși! Căci ce însoțire mai poate avea dreptatea cu fărădelegea? Sau ce împărtășire are lumina cu întunericul? Și ce învoire este între Hristos și Veliar, sau ce parte are un credincios cu un necredincios?" (2 Cor. 6, 14-15). Nici una! am risca noi un răspuns, dacă n-am observa, începând cu noi înșine, că de fapt încă ne mai complacem în păcate și fărădelegi care fac inefficientă, pentru mântuirea noastră personală, Jertfa lui Hristos.

De fapt, cum se petrec faptele, iubiților, în viața noastră? Dumneavoastră înșivă puteți constata, constatare pe care cel care vă vorbește o poate face primul, că rari mai sunt astăzi creștinii care să exerseze în viața de toate zilele învățătura lui Hristos. Cel mai adesea, dintr-un conformism greșit înțeles, fac rabat de la poruncile divine, trăind într-o promiscuitate religios-morală vecină cu necredința și cu păgânismul. Ne lăudăm că avem un Creștinism de 2000 de ani, dar trăim ca și când Hristos ne-ar fi devenit un străin, chiar potrivnic. Las la latitudinea fiecăruia să-și contabilizeze păcatele și nelegiuirile cu care nu numai că nu ne mai putem numi creștini, ci,

dimpotrivă, foarte ușor putem constata că am devenit vrăjmașii lui Hristos.

Fraților! Nu e greu să vă uitați în jur, sau chiar în familia proprie, ca să vedeți cât păgânism a pătruns în poporul român. Hoții, înșelătorii mai mici sau la scară națională. Crimă și încă "organizată", înjurături, blesteme, hule, vrăjitorii, judecăți etc. Duceți-vă de luni și până vineri pe la tribunale și veți constata că nu aveți loc să intrați nici măcar pe holuri, atât de multă omenire poate fi acolo care se judecă. Și cine se judecă? Frate cu frate. Copiii cu părinții, vecinii și prietenii de până mai ieri, rudele între ele, soții între ei, pentru că divorțul e la modă. Se judecă creștinii. Adică se judecă oamenii pentru care a venit Hristos și S-a jertfit. *"O spun spre rușinea voastră – admonestează Sf. Pavel – se judecă frate cu frate, și aceasta înaintea necredincioșilor? Negreșit, aceasta este o scădere pentru voi, că aveți judecăți unii cu alții. Pentru ce nu suferiți mai bine strâmbătatea? Pentru ce nu răbdați mai bine paguba? (...) Oare nu știți că nedreptii nu vor moșteni Împărăția lui Dumnezeu? Nu vă amăgiți: Nici desfrânații, nici închinătorii la idolii (bogăției), nici adulterii, nici malahienii, nici sodomii, nici hoții, nici lacomii, nici bețivii, nici batjocoritorii, nici răpitorii nu vor moșteni Împărăția lui Dumnezeu"* (1 Cor. 6, 5-10).

Iar dacă aceste cumplite păcate și altele asemenea acestora, sau mai mari ca acestea, nu mai înfricoșează, ele săvârșindu-se chiar în public, iar altele, precum prostituția și homosexualitatea, având obrăznicia de a se cere legiferate, măcar frica de Dumnezeu, de Judecata Lui, să ne mai înspăimânte și să mai poată opri avalanșa de păgânism ce ne inundă.

De aceea, eu vă aduc la cunoștință un cuvânt înfricoșător al Scripturii, referitor la nepăsarea cu care unii păcătuiesc: *"Dumnezeu nu Se lasă batjocorit!"* (Gal. 6, 7). Iar dacă avem ochi să privim ce se întâmplă în țara aceasta, este tocmai cumplita răsplată a faptului că noi, românii, am înțeles libertatea ce ni s-a adus prin jertfa tinerilor din decembrie '89 decât ca un libertinaj nestăpânit. Ne-am azvârlit visceral fiecare spre halca cea mai mare fără a mai avea măcar simțul ridicolului. Mult mai mult se fură decât se muncește. Nu se mai observă cinstirea unuia pentru celălalt. Nu mai

există armonie între oameni. De iubire jertfelnică nici nu mai poate fi vorba. Nu mai există respect pentru opinia celuilalt. Politicieni din partide diferite se bălăcăresc cu cuvintele cele mai injurioase pe posturile TV în auzul națiunii, țara transformându-se într-un imens bâlci al deșertăciunilor, fapt ce aduce atâta dezarmonie printre oamenii acestei țări socotită creștină, încât, întrebă-te, prietene, dacă mai este ea creștină sau nu, dacă tu mai ești creștin sau ba?

Iată de ce, fratele meu, e necesar să iei aminte cu mare seriozitate și responsabilitate creștină la porunca Scripturii, care te îndeamnă, prin gura Sfântului Apostol Pavel, zicând: *"Nu vă înjuogați la jug străin cu cei necredincioși!"* (v. 14). Cuvântul "jug" este foarte semnificativ pentru ceea ce înseamnă părăsirea libertății creștine în chip ostentativ și primirea de bună voie a unei servituți care nici aducătoare de profit material nu este până la urmă, iar despre câștig spiritual nici nu poate fi vorba. A te "înjuga" nu înseamnă nici măcar o aliniere demnă cu ceilalți, ci înseamnă robie. Nu? Ce este jugul, dacă nu semnul robiei spre moarte veșnică? Creștinul care se lasă robit fie de patimile personale, fie de anturajul celorlalți, este un om sub greul jug al păcatului. Și Sfânta Scriptură tocmai din sclavia acestuia ne îndeamnă să scăpăm cât mai grabnic și să ne întoarcem sub fericita "robie" a lui Hristos. Care este argumentul pentru care repede trebuie să faci această schimbare de stăpân? Care este mărturia dreaptă a cugetului tău pe care trebuie s-o opui îndemnului la cele rele: fie la vorbe rele, fie la fapte rele, fie la întruniri rele? Care trebuie să fie raționamentul decisiv? Acela că nu există însoțire de nici un fel între dreptate și fărădelege, între lumină și întuneric, adică între elemente diametral opuse și discordante. Toate aceste exemple luate din viața noastră cotidiană trebuie să aibă forța logică nu numai de a sublinia, ci mai ales de a hotărî în conștiința ta că nu există vreo învoire de nici un fel între Hristos și veliar, veliar fiind unul din multele nume date de evrei diavolului.

Există între cele două puteri o opoziție antagonică ireconciliabilă. Numai românul, ticălos fiind și necopt creștinește la minte, socotește că îi este îngăduit să zică: *"Mă fac frate cu dracul până trec puntea"*, ceea ce este de o neînchipuită necuviință la adresa lui

Dumnezeu. Să te faci frate cu cel viclean când tu ești frate cu Hristos! Hristos S-a făcut Om, devenind astfel Fratele nostru prin Trupul pe care l-a luat din Sfânta Fecioară Maria. El S-a făcut frate cu noi. Dumnezeu fiind, S-a făcut Fratele nostru. De aceea, a socoti măcar o clipă că poți să te faci frate cu cel rău numai ca să treci peste un obstacol, înseamnă a-L nesocoti în chip păgân pe Bunul Dumnezeu, Singurul Care poate să ne scoată din necaz atunci când Îl cerem în ajutor, așa cum Însuși ne încredințează: *"Cereți și vi se va da; căutați și veți afla; bateți și vi se va deschide (...). Căci, dacă voi, răi fiind, știți să dați daruri bune fiilor voștri, cu atât mai mult Tatăl vostru Cel din ceruri va da cele bune celor care cer de la Dânsul"* cu credință (Matei 7, 7-9). Iar dacă Dumnezeu, ca un Tată adevărat, ne scoate din marile primejdii ale vieții, de ce mai este nevoie să ne băgăm umilitor și pierzător capul în jugul diavolului, ba încă ridicându-l și la rangul de frate.

Fiindcă, vreau să știți un fapt pe care deja probabil că-l sesizați: când te înjugi cu cel rău și cu cei răi, jugul acesta nu te mai slobozește. Nu-ți mai dă posibilitatea să te redresezi ușor. Jugul devine povară istovitoare. Pe când jugul lui Hristos este ușor de purtat, pentru că îl porți cu dragostea și deplină considerație pentru Cel Care S-a jertfit pentru tine, Domnul Iisus Hristos, Care te-a scos din robia diavolului. Despre această ușurință cu care purtăm jugul lui Hristos ne încredințează Însuși Acela Care l-a purtat mai întâi pe Cruce pentru noi, ca să ni-l ușureze nouă, când ne îndeamnă ca un Frate grijuliu: *"Luați jugul Meu asupra voastră și vă învățați de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima și veți afla odihnă sufletelor voastre. Căci jugul Meu este bun și povara Mea este ușoară"* (Matei 11, 29-30). Jugul lui Hristos odihnește, pe când al celui viclean juguiește în cel mai sălbatic chip: adică diabolic. Asumându-l pe primul, ajungi în *"Împărăția Fiului iubirii"* (Col. 1, 13); luându-l pe al doilea, te osândești pe veci în iad. Alege!

De aceea, dacă între Hristos și veliar, între Hristos și diavol, între Hristos și păcat, nu există nici o însoțire, cum poți tu să-ți îngădui unire cu aceștia, socotind că încă te mai poți numi creștin, chiar nădăjduind mântuirea, atâta vreme cât nu te hotărăști să te lepezi cât mai grabnic de tot ce-i rău?

Iată, dar, de ce trebuie să conștientizezi, la gradul cel mai înalt, faptul că tu creștin fiind nu poți să faci tot ce vrei. Pentru că zice în altă parte Sfântul Apostol Pavel: *"Toate îmi sunt îngăduite, dar nu toate de folos"* (1 Cor. 6, 12). Așadar, nu tot ceea ce îmi vine mie în minte să fac, chiar de pot să fac, e și drept să fac! Eu am libertatea să aleg dintre rău și bine numai binele, ca în felul acesta să mă asemăn cu Hristos. Iată ce înseamnă a nu te înjuga la jug străin.

Mai departe, zice Sfântul Apostol Pavel, toate aceste exemple date până acum au înțelegere în viața noastră, au sens tocmai în vederea locului pe care vrem să-l ocupăm în configurația cea nouă în care ne angajăm în urma părăsirii jugului păcatului și asumării jugului lui Hristos. Pentru că *"noi suntem Biserica lui Dumnezeu"* (v. 16), noi suntem Trupul lui Hristos. Noi, creștinii, toți laolaltă, formăm pietrele vii ce zidesc Trupul lui Hristos, care este Biserica. Așadar, chiar participarea ta ca membru activ al Bisericii lui Hristos îți impune responsabilitate maximă pentru locul pe care îl ocupi acolo, în Trupul lui Hristos. Ce se întâmplă cu niște cărămizi igrasioase din zidul unei case? Ce aduce igrasia celor din casă? Boală! Ce face un gospodar bun când zidul casei sale a devenit igrasios? Scoate cărămizile și le înlocuiește cu altele sănătoase.

Așadar, atenție, iubitele, ca nu cumva Stăpânul cel Mare să te scoată din Biserica Lui pentru că nu mai corespunzi locului în care te-a zidit Hristos ca mădular viu al Trupului Său. Te scoate! Te scoate, ca să nu-i strici și pe ceilalți. Te scoate ca să nu devii sminteală, poticneală și boală pentru ceilalți. Pentru că, nu-i așa? Un exemplu rău foarte ușor poate fi preluat de ceilalți, ca să se ticăloșească și ei. Nu fi tu acea pildă de sminteală!

Iată, fratele meu, de ce măcar pentru lucrarea aceasta, care te interesează pe tine personal, și anume, de a nu fi scos din Trupul lui Hristos Dumnezeu, ca o cărămidă netrebnică, nu trebuie să te lași cuprins de întunericul păcatului, sclav al răutății, prins de boala morții. Să nu te lași! Pentru că Hristos te va azvârli, deoarece în Biserica Sa nu poate rămâne decât cel *"sănătos în credință"* (Tit. 1, 13). Pe când tu, stăruind în rău, *"vei fi păgubit"* (1 Cor. 3, 15), zice în altă parte Sfântul Apostol Pavel, și paguba cea mai mare este că nu vei vedea fața lui Hristos, nu vei vedea mântuirea. Vei fi

osândit cu cei răi și cu diavolul în focul cel veșnic pentru că așa ai vrut. Aceasta ți-a fost opțiunea chiar și atunci când ți s-au adus în față argumentele cele mai solide pentru a te smulge de acolo. Faptele tale de crasă necuviință față de lucrarea mântuirii nu sunt așa de simple cum pot părea când le grăim. Ci sunt de o mare gravitate dacă le gândești adânc și dacă prin ele descoperi simțământul vinei pe care o ai în urma faptului că chiar Bunul Hristos a fost nevoit să te îndepărteze din zidul Său, din Trupul Său, din Biserica Sa. Trebuie să conștientizezi că așa ceva nu trebuie să ți se întâmple nici ție, nici copiilor tăi, nici familiei tale, nici neamului tău, nici chiar dușmanilor tăi, pentru că altfel batjocorim Jertfa lui Hristos. Înțelegeți? *"Căci înfricoșător lucru este să cădem în mâinile Dumnezeului Celui viu!"* (Evr. 10, 31), zice Scriptura.

Ce ne învață mai departe Sfântul Apostol Pavel? Dacă cei răi vor fi îndepărtați, așa cum am auzit, cei care își vor face din conștiință datoria de creștini, integrându-se cu toată ființa pe calea mântuirii, vor beneficia de prezența lui Dumnezeu în viața lor. Auziți! Dumnezeu ne încredințează: *"Voi locui în ei și voi umbla cu ei și voi fi Dumnezeul lor și ei vor fi poporul Meu"* (v. 16; Lev. 26, 12). Răsplată divină pentru viața cea întru Hristos când Dumnezeu va fi cu noi, va umbla cu noi și ne va socoti poporul Lui, ceea ce, la ora actuală, nu se poate spune despre poporul român, care s-a făcut nevrednic de încrederea lui Dumnezeu. Dar dacă ne trezim creștinește, iubitor, fiecare dintre noi și toți laolaltă, atunci Dumnezeu vine în viața noastră. Mai exact, revine Dumnezeu în viața noastră. Se întoarce Dumnezeu acasă la noi. El însă n-a fost niciodată departe de noi și nu este nici chiar atunci când Îl socotim departe. Ce părinte adevărat se rupe de copilul său chiar dacă acesta se îndepărtează de el în chip netrebnic? Cu atât mai mult Dumnezeu Tatăl. Iată de ce promisiunea fermă că Dumnezeu Se va întoarce la noi și va rămâne la noi ca un Tată în mijlocul copiilor Săi trebuie să fie argumentul cel mai puternic în sprijinul redresării noastre spirituale și morale, atât ca persoane individuale, cât și ca popor. Este justificarea cea mai adevărată în fața conștiinței personale și naționale, în sprijinul luminii lui Hristos. Pe aceasta, dacă o lăsăm să ne lumineze existența, vom putea să rupem o dată pentru totdeauna le-

gătura ombilicală cu păcatul, în orice ipostază s-ar oferi slăbiciunii noastre, dându-ni-se posibilitatea de a ne renaște spiritual. Motiv temeinic de a asculta și de a urma porunca lui Dumnezeu: *"Ieșiți din mijlocul lor și vă osebiți, zice Domnul – Și de ce este necurat, să nu vă mai atingeți și Eu (numai în felul acesta) vă voi primi pe voi la Mine"* (v. 17). Atenție! În Împărăția Sa Dumnezeu ne va primi numai dacă nu ne vom atinge de necurăție. Și necurăție înseamnă tot ceea ce este păcat, luat în toate modalitățile în care l-am putea săvârși. Atunci, zice Domnul mai departe: *"Vă voi fi vouă Tată și voi Îmi veți fi Mie fii și fiice"* (v. 18). Iată expresia sublimei răsplătiri din partea lui Dumnezeu pentru cei care se apropie de El cu curăție, cu dragoste și cu întreaga înțelegere a darurilor pe care le-au primit de la El. În felul acesta Îl putem numi cu adevărat pe Dumnezeu Tată, iar pe noi ne vom putea socoti pe bună dreptate copiii Săi, moștenitorii de drept, alături de Fiul Său, ai Împărăției Sale celei veșnice.

Acesta este darul cel mai mare ce ni se oferă! Nu-l ignora! Nu-l ignora, fiule al lui Dumnezeu! Pentru că având un asemenea Tată, tu trebuie să fii un fiu care se ridică la înălțimea Fratelui său cel Mare, Care este Iisus Hristos. Numai în felul acesta, ridicându-te din moartea păcatului, poți accede la *"Împărăția Fiului iubirii Sale"* (Col. 1, 13).

Așadar, *"având aceste (dumnezeiești) făgăduințe, iubitor, să ne curățim pe noi de toată întinarea trupului și a duhului, desăvârșind (în noi) sfințenia, întru frica lui Dumnezeu"* (7,1). Iar nouă, propovăduitorilor Evangheliei lui Hristos, pentru că vă sfătuim de bine și pentru că vă oferim Tainele Împărăției cerurilor spre mântuire *"faceți-ne loc în inimile voastre!"* (v. 2). Amin!

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 18-a

DUPĂ RUSALII

(2 Cor. 9, 6-11)

9, (6) Aceasta însă zic: Cel ce seamănă cu zgârcenie, cu zgârcenie va și secera, iar cel ce seamănă cu dărnicie, cu dărnicie va și secera. (7) Fiecare să dea cum socotește cu inima sa, nu cu părere de rău, sau de silă, căci Dumnezeu iubește pe cel care dă cu voie bună. (8) Și Dumnezeu poate să înmulțească tot harul la voi, ca, având totdeauna toată îndestularea în toate, să prisosiți spre tot lucrul bun, (9) precum este scris: «Împărțit-a, dat-a săracilor; dreptatea Lui rămâne în veac» (10) Iar cel ce dă sămânță semănătorului și pâine spre mâncare, vă va da și va înmulți sămânța voastră și va face să crească roadele dreptății voastre, (11) ca într-o toată să vă îmbogățiți, spre toată dărnicia care aduce prin noi mulțumire lui Dumnezeu.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Învățătorule, toată noaptea ne-am trudit și nimic n-am prins, dar, după cuvântul Tău, voi arunca mrejele" (Luca 5, 5).

Iubiți credincioși!

Privite împreună, textele celor două citiri biblice, din cadrul Sfintei Liturghii de astăzi, au ca temă de meditație comună: dărnicia lui Dumnezeu către noi și dărnicia noastră către semenii. În acest sens, Sfânta Evanghelie ne înfățișează momentul unei pescui minunate, ce a urmat în munca de pescari a Sfinților Apostoli după o cu adevărat minunată pescuire de suflete credincioase înfăptuită de Domnul nostru Iisus Hristos asupra unei mulțimi de oameni, care veniseră lângă lacul Ghenizaret ca să se adape din învățătura Sa. Pe malul lacului Ghenizaret, numit și Marea Galileii, se adunase atât de multă lume însetată după cuvântul Mântuitorului, încât Acesta, pentru a fi auzit mai bine, S-a urcat în corabia lui

Simon Petru, a îndepărtat-o de la mal și de acolo a vorbit ascultătorilor Lui care se așezaseră pe țărm ca într-un amfiteatru. A avut o atât de mare audiență la cei cărora li se adresa, încât aceștia au plecat într-o toată mulțumiți la casele lor, îndestulați de sațiul cuvântului Său. Mai apoi, vrând să facă inteligibilă modalitatea de a prinde în mreaja cuvântului inimile oamenilor, Domnul a poruncit Apostolilor, fiind spre seară, să arunce mrejele pentru pescuire. La porunca Sa expresă, Simon Petru răspunde așa cum ați auzit: "Doamne, pentru că poruncești Tu voi arunca mreaja, dar știi că toată noaptea noi toți ne-am ostenit și nimic n-am prins".

Să ne oprim la acest cuvânt al Sfântului Apostol Petru, pentru că ni se pare foarte potrivit cu fiecare dintre noi. Dacă în ceea ce facem împlinim porunca Domnului Hristos, urmarea, ca și la Sfinții Apostoli, va fi bogăție nesfârșită de binecuvântări de la Dumnezeu. Ne aducem aminte că Petru, ascultând de Domnul, a trebuit să facă semn lui Iacov și Ioan din cealaltă corabie să vină ca să-l ajute să tragă la mal mulțimea peștilor. La fel și noi, vom beneficia de mult har și de mari daruri de la Dumnezeu dacă vom arunca mrejele slujirii cuvântului lui Dumnezeu într-o adânc de suflete, chemându-l pe toți care vor la această lucrare. Dar s-o facem numai după porunca Mântuitorului, nu după cugetul nostru, pentru că lucrând după socotința noastră rămânem fără roade, ca și Apostolii într-o pescuire fără Domnul lângă ei.

Ca să avem bogăție de har în lucrarea misionară la care suntem chemați, în egală măsură eu și dumneavoastră, trebuie să-L avem în vedere în primul rând pe Iisus Hristos. După porunca Lui să acționăm. Pe El să-L facem cunoscut și pe El să-L slăvim. De aceea, niciodată preotul nu trebuie să se predice pe sine, după cum nici creștinul nu trebuie să se evidențieze pe sine când dorește să facă cunoscut cuvântul lui Dumnezeu altora. El este doar organul prin care se rostește Iisus Hristos. El este gura prin care vorbește Dumnezeu. El este ochiul prin care Dumnezeu vede. El este instrumentul prin care Dumnezeu Își face lucrarea Sa în lume. Așa încât, nici eu, nici dumneavoastră, dacă o facem, nu trebuie să ne luăm răsplata lăudându-ne. Pentru că Cel care trebuie să fie *"binecuvântat în veci este Hristos, Cel ce este peste toate Dumnezeu"* (Rom. 9, 5).

Desigur, nu avem nici o îndoială că Domnul Hristos ne dăruiește bogate răsplăti pentru aportul nostru la predicarea și mai ales la adâncirea Evangheliei în inimile oamenilor. Cât despre răsplată, știm că Dumnezeu răsplătește dumnezeiește pentru eforturile noastre umane puse în slujba cuvântului, dacă acestea sunt cu adevărat canalizate spre mai marea slavă a lui Dumnezeu. Iar despre răsplata pe care o primesc osârduitorii întru pescuirea sufletelor ne vorbește Sfântul Pavel în Apostolul de astăzi, unde face o întreagă teologie a dărnicii credincioșilor, care trebuie să aibă ca punct de plecare însăși dărnicia lui Dumnezeu.

Dar ca să înțelegem dărnicia lui Dumnezeu, vă rog, iubiților, să observați că nimic din ceea ce a lucrat Domnul în lume nu rămâne fără învățătură pentru noi. Căci o latură a lucrărilor Sale este și cea didactică. De aceea a săvârșit în chip pilduitor toate lucrările, care mai apoi se cer împlinite de noi, pentru a putea deveni împreună-lucrători cu Hristos la activarea pe pământ a Împărăției cerurilor. Însăși acțiunea de mântuire prin Cruce a împlinit-o și ca să ne dea nouă pildă, să ne învețe cum trebuie să dăruiești – și anume cu dragoste jertfelnică. Așa am înțeles noi că El este Dumnezeu Iubitor de oameni și sprijinitorul nostru neconținut în lucrarea mântuirii.

Dar știți că Domnul Hristos ne vine în ajutor cu darurile Sale și când noi nu-L căutăm? De ce o face? Pentru că Îi este milă de noi și nu vrea să ne vadă pradă celui viclean. Într-un cuvânt, pentru că ne iubește. Pe aceste coordonate de teologie socială trebuie să se desfășoare și dărnicia noastră față de semenii. În acest sens vom dezvolta aici tema dărnicii, întrucât imboldul ni-l dă Sfântul Pavel care, în pericopa Apostolului de astăzi, vorbește despre generozitatea corintenilor ca răspuns la necesitățile stringente în cele materiale ale credincioșilor din Ierusalim, încercați de mai mulți ani de o secetă cumplită.

Caracteristicile dărnicii noastre trebuie să urmeze modelul propus nouă de Domnul Hristos, nu numai în teorie, ci și în faptă, pentru că tot ce a învățat, a și împlinit. Astfel, o caracteristică principală a dărnicii este ca ea să se facă de bunăvoie: "*Fiecare să dea cum socotește cu inima sa* – îndeamnă Sfântul Pavel – *nu cu părere*

de rău sau cu silă, căci Dumnezeu iubește pe cel care dă de bunăvoie. Iar dacă dați de bunăvoie, *Dumnezeu poate să înmulțească tot harul la voi, ca având întotdeauna toată îndestularea în toate, să prisosiți spre tot lucrul bun, precum este scris: «Împărțit-a, dat-a săracilor; dreptatea Lui rămâne în veac»*" (2 Cor. 9, 7-9).

O altă caracteristică a dărnicii este bunătatea. Cu privire la bunătatea lui Dumnezeu față de oameni, aceasta este evidențiată la modul cel mai convingător de către celebrul cuvânt din Sfânta Evanghelie de la Ioan (3, 16), unde aflăm că: "*Atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Unicul Său Fiu L-a dat ca tot cel ce crede într-Însul să nu piară, ci să aibă viață veșnică*". În Jertfa Fiului este însumată toată dragostea Tatălui față de noi. Nu o dragoste declarativă, ci faptică. Pentru că Iisus Hristos, Dumnezeu fiind, de bunăvoie S-a deșertat pe Sine de dumnezeire ca să ne îmbogățească pe noi. Așa încât "*sărăcirea*" (2 Cor. 8, 9) Fiului lui Dumnezeu este îmbogățirea noastră. Coborârea lui Dumnezeu este înălțarea noastră. Smerenia lui Dumnezeu este înnobilarea noastră.

Dar nu numai atât. Vă spuneam că Mântuitorul Hristos, prin tot ce a făcut, dorește cu tot dinadinsul să ne dea pildă de felul cum trebuie să urmăm dragostei Părintelui Ceresc. În urmarea pildei dumnezeiești rezidă participarea noastră, cu puterile noastre, la actul dragostei față de oameni. După pilda înaltei dăruiri a lui Dumnezeu, Care L-a dat pe Fiul Său la moarte pentru noi, trebuie să ne oferim – desigur la scară umană – și noi aproapelui nostru. Cu puterea de dăruire a Fiului, Care a coborât la cele mai de jos ale statului nostru de oameni păcătoși, ne învață pe noi Dumnezeu cum trebuie să ne comportăm față de semenii, adică îndatoritor. Neconținut îndatoritor. Și aceasta ar fi o altă caracteristică a dărnicii creștine. În această privință, Sfântul Apostol Pavel rostește un cuvânt de un profund altruism: "*Nimănui cu nimic să nu fiți datori, decât cu dragostea unuia față de altul. Căci cel care iubește pe aproapele a împlinit Legea*" (Rom. 13, 8) lui Hristos.

Îndatorirea aceasta este una care nu cunoaște punct terminus. Nu poți să zici: Am iubit, sau am ajutat destul pe aproapele. Acum mă opresc! Căci dacă Dumnezeu ne iubește și ne ajută neconținut, atunci pornirea iubirii și dărnicii noastre trebuie să fie și ele ne-

conținute. Să observăm bine acest fapt. Dacă Dumnezeu ne dăruiește darurile fără încetare, fără încetare trebuie să o facem și noi. Fiecare dintre noi poate să evidențieze modul cum Dumnezeu ocrotește și ajută neconținut. Deci, dacă Dumnezeu de-a pururi revarsă darurile Sale peste noi, nu numai în vremea când L-a trimis pe Fiul Său în lume, cu toată dărnicia de care suntem în stare trebuie să fim și noi mereu în ajutorul semenilor noștri.

Iată motiv puternic pentru care dărnicia, dăruirea noastră trebuie să fie împlinită după cuvântul Sfântului Apostol Pavel, din toată *"inima, nu cu părere de rău, sau din silă, ci așa cum socotește fiecare"* (2 Cor. 9, 7), cum îi dictează inima, însă o inimă luminată de harul lui Dumnezeu. Căci sunt și inimi încălcate de egoism, care dau din silă sau din interes sau nu dau deloc, căci socot că a fi darnic cu altul înseamnă a săraci el, iar iubirea de sine nu îngăduie asemenea golire.

Iar dacă aici și acum, iubiții mei, mergând pe linia gândirii Sfântului Apostol Pavel, mă refer la darurile materiale, o fac și pentru a pune în discuție o problemă pe care creștinii trebuie să o aibă în vedere totdeauna în sezonul de toamnă. Să nu uităm că această pericopă a Apostolului s-a așezat de către Sfânta Biserică spre a fi citită în acest anotimp pentru a ne atenționa asupra unei îndatoriri de suflet pe care o avem față de înaintașii noștri, aceea de a face pomeniri și pomeni pentru ei. De a lăsa ca dărnicia noastră să se îndrepte acum prioritar către cei trecuți din lumea aceasta, către moșii și strămoșii noștri adormiți în Domnul. Noi, cei vii, oamenii trăitori fiind încă pe fața pământului, într-un fel sau altul ne ducem cum putem existența de azi pe mâine, însă cei plecați de la noi nu mai pot face nimic pentru mântuirea lor. Noi putem să facem și încă mult. De aceea, cu dărnicia țaranului pe care-l știu din copilăria mea, care, după ce strângea roadele câmpului, făcea pomana de toamnă pentru morții lor, deși la oraș nu este aceeași situație materială, sunteți invitați să nu-i treceți cu vederea, în această perioadă, pe cei adormiți. Desigur, după putință. Se apropie și postul Crăciunului, perioadă în care dorim ca și pe ei să-i oferim binecuvântării lui Dumnezeu, căci ei, mai ales, au nevoie de rugăciunea și dărnicia noastră. Pentru că, cine se folosește mai mult de ajuto-

rul pe care îl dăruim dacă nu cel care are nevoie? Și în mod cert au nevoie de rugăciuni și de danii, convertite de Dumnezeu în hrană cerească, cei trecuți din lumea aceasta.

Dar eu, vrând să actualizez îndemnul la dărnicie al Sfântului Apostol Pavel, mă voi întoarce și la un alt aspect al milosteniei, rugându-vă să puneți în discuția conștiinței și o altfel de dăruire. Și anume: dăruirea spiritului, pentru care nu trebuie să așteptăm nici toamnă, nici primăvară, nici vară ca să ne oferim bunele intenții, ci în fiecare clipă trebuie să ne dăruim celuilalt, ca să-l aducem pe calea lui Dumnezeu. Aici nu mai există sezon de lucru. Există numai bunăvoință pe care trebuie să o arătăm neconținut celor care au nevoie de ajutor. Știți că mulți dintre cei care nu sunt aici cu noi ar putea fi dacă cineva i-ar fi mișcat spre Hristos? Știți că noi toți de aici avem îndatorirea – eu primul – de a-i urni spre Hristos din imobilismul în care zac și de a-i oferi Domnului spre mântuire? De aceea, din cele învățate la biserică, sau din cele citite în sfintele cărți, dăruți-le înstrăinaților de Hristos cunoștințele necesare, așa încât convingător și cu râvnă să pornească către Dumnezeu și să pună început bun lucrării mântuirii.

Noțiunea de bogăție din punct de vedere creștin nu se aseamănă cu ceea ce lumea înțelege prin bogăție. Pe pământ, un om e socotit bogat cu cât are mai mulți bani sau cu cât are mai multe bogății. Dar foarte adesea se întâmplă ca omul acela să fie chiar foarte sărac sufletește. După cum cei care au mai puțin, pot fi mai bogați în fața lui Dumnezeu. Ceea ce ne dorim și noi din toată inima! Deci, după cuvântul Sfântului Apostol Pavel: *"Noi cei tari să purtăm slăbiciunile celor neputincioși și să nu căutăm plăcerea noastră, ci fiecare dintre noi să caute să placă aproapelui său, la ce este bine, spre zidire. Că și Hristos n-a căutat plăcerea Sa, ci, precum este scris: «Ocările celor ce Te ocărăsc pe Tine au căzut asupra Mea»"* (Rom. 15, 1-3).

Iată de ce, iubiții mei, agoniseala pe care o avem întru cele ale duhului nu trebuie să rămână o comoară închisă. Mântuitorul zice în acest sens că *"nu aprind făclie și o pun sub obroc, ci în sfeșnic, ca să lumineze tuturor celor din casă"*. Căci, se cuvine ca *"așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând ei faptele*

voastre cele bune să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri" (Matei 5, 15-16). De aici îndatorirea de a-i aduce la credința mărturisită de noi și pe alții, ca și ei să se bucure de "*bucuria mântuirii*" (Ps. 50, 13). Căci dacă ținem agoniseala duhovnicească numai pentru noi, aceasta rămâne nefructificată precum talantul îngropat în pământ de cel care a mai avut și obrăznicia să-l acuze pe Stăpânul de nelucrarea sa (Matei 25, 24-25). Acestuia pentru îngroparea talantului, dar și pentru obstrucționarea lucrării, Domnul îi dă cuvenita pedeapsă. "*Pe sluga netrebnică aruncați-o întru întinericul cel mai din afară*" (Matei 25, 30). Vezi? Măcar de teama Judecării – pentru că aici este vorba de Judecata lui Dumnezeu – măcar pentru verdictul cel drept al Judecării dumnezeiești, care te așteaptă și de care nu scapi, trebuie să lucrezi pentru mântuirea ta și a semenilor.

Sigur că n-ar trebui să lucrezi pentru Dumnezeu din frică sau din silă, fiindcă îndeamnă Sfântul Apostol Pavel: "*Fiecare să dea cum socotește cu inima sa, nu cu părere de rău, sau de silă, căci Dumnezeu iubește pe cel care dă cu voie bună*" (2 Cor. 9, 7). Deci, în principal, noi ar trebui să lucrăm pentru Dumnezeu cu totala deschidere a inimii, așa cum a făcut-o și Iisus Hristos cu noi. Dar dacă n-avem puterea aceasta, măcar s-o facem din conștiința că într-o zi vei fi întrebat: ce-ai făcut cu talanții ce ți s-au dat? Cum i-ai înmulțit? Ce-ai făcut cu darurile pe care ți le-a dat Dumnezeu? La acestea trebuie să răspunzi cu fapte. Aici trebuie lucrat tot după pilda dărniciiei lui Dumnezeu. Darurile lui Dumnezeu sunt cu adevărat dumnezeiești. Nimeni dintre noi nu poate nega dărniciia lui Dumnezeu. Ce-i mai de preț în viața noastră decât mântuirea adusă prin Crucea lui Hristos? Numai că ea trebuie valorificată personal prin neconținute strădanii. De aceea trebuie să fim permanent în slujba mântuirii semenilor, precum este și Dumnezeu față de noi. Dacă n-o facem din dragoste, ceea ce este un minus în înțelegerea legăturii noastre cu Dumnezeu, dacă n-o facem din îndemnul iubirii pe care cu reciprocitate ar trebui să o simțim pentru Dumnezeu, măcar s-o facem din temerea de Judecată. Este și aceasta o înțelepciune, o prevedere umană, căci încă din vechime se zicea că "*începutul înțelepciunii este frica de Dumnezeu*" (Pilde 1, 7; Ps. 110, 10).

Când te temi începi să fii mai circumspect. Roagă-L pe Dumnezeu să-ți dea puterea de a atinge normalitatea, zicând: Doamne, acum plec către Tine din teamă, dar dă-mi tăria ca pe parcursul vieții să elimin teama și să Te iubesc și să Te slujesc cu devotament și din toată inima. Făcând așa, ascultăm un cuvânt al Scripturii, foarte potrivit în această situație, care zice: "*În iubire nu este frică, ci iubirea desăvârșită alungă frica; pentru că frica are cu sine pedeapsa, iar cel ce se teme nu este desăvârșit în iubire*" (1 Ioan 4, 18).

Rugându-ne și îndemnându-ne, așa vom ajunge în situația fericită de a ne împlini datoria către Dumnezeu nu din frică, ci din dragoste. Atunci cuvintele vor zburda pe buzele tale întru a-l îndemna pe aproapele să te urmeze pe calea lui Dumnezeu. Vei zburda de "*bucuria mântuirii*" semenului tău. Ești în posesia unui tezaur: mântuirea, și simți neapărat nevoia să o împărtășești și altuia, ceea ce este un semn că Îl iubești pe Dumnezeu cu adevărat. Bucuria ta nu-i deplină însă dacă n-o împărtășești și altora. Vesteste și altora bucuria de a-L fi găsit pe Hristos. Și atunci, nu numai că bucuria ta nu se va diminua, ci, dimpotrivă, se va amplifica.

Înțelegi tu lucrarea aceasta? Înțelegi că "*Iisus Hristos ieri și azi și în veci este Același*?" (Evr. 13, 8). Înțelegi tu că Iisus Hristos este "*cu noi în toate zilele până la sfârșitul veacurilor*" (Matei 28, 20) și că singura modalitate de a te întâlni cu El este să-I aduci la Hristos și pe alții? Haideți, deci, să ne întâlnim cu Hristos! Să-L primim pe Hristos în viața noastră! Să fim ucenicii Lui vrednici, cum au fost cei Doisprezece și cei Șaptezeci! Pentru aceasta împărtășește-i semenului tău fericirea de a fi împreună cu Prietenul nostru Hristos! Nu o ține numai pentru tine! Fii darnic cu darurile lui Dumnezeu! Căci în felul acesta bucuria se estompează și piere fără să facă roadă.

Iubiții mei! Ceea ce facem pentru mântuire trebuie să plece din conștiința că acesta este un fapt plăcut lui Dumnezeu. Vă aduceți aminte că Sfântul Pavel de multe ori, în efuziunea sentimentelor sale, introducea un adevăr de credință cu această expresie: "*Vrednic de credință și de toată primirea este cuvântul că, de pildă, Iisus Hristos a venit în lume ca să mântuiască pe cei păcătoși, dintre care cel dintâi sunt eu*" (1 Tim. 1, 15). Expresia introductivă este

folosită de Apostol tocmai ca să atenționeze în chip deosebit pe ascultători. Așa ceva trebuie să faci și tu. Bineplăcut înaintea lui Dumnezeu și înaintea conștiinței tale este să-L cauți pe Dumnezeu și să te descoperi în fața Lui exact ceea ce ești, adică păcătosul pentru care El a venit în lume să-l vindece și să-l mântuiscă, dar care nu trebuie să rămână așa, pentru că necinstește Jertfa lui Hristos.

Dar dacă întoarcerea ta la Domnul pleacă din preaplinul dragostei tale față de Dumnezeu, lucrarea aceasta îți va da mângâierea Tatălui, Care nu te lasă nerăsplătit. Nu cere tu răsplata! Pentru că tu poate ceri prea puțin și Dumnezeu ar fi vrut să-ți dea mai mult. De aceea, nu cere tu! Lasă-L pe Dumnezeu să Se reverse cu dumnezeiască bogăție și dărnicie asupra ta! Și să ai convingerea că o face! Nu te îndoi că Dumnezeu o face anume pentru tine! Iată ce zice Sfântul Apostol Pavel în această privință: *"Iar Cel ce dă sămânță semănătorului și pâine spre mâncare, vă va da și va înmulți sămânța voastră și va face să crească roadele dreptății voastre"* (2 Cor. 9, 10). Cu îndemnul Sfântului Ioan Gură de Aur, din rugăciunea din noaptea de Paști: "Nimeni să nu se plângă de lipsă, căci darnic este Stăpânul", să nu te plângi! Știi doar că Dumnezeu te răsplătește! Să nu te plângi că ai nevoie de ceva, fie din cele materiale, fie din cele spirituale, pentru că dărnicia lui Dumnezeu este dumnezeiesc de mare. Căci *"El face să crească roadele dreptății voastre, ca întru toate să vă îmbogățiți spre toată dărnicia care aduce, prin noi, mulțumire lui Dumnezeu"* (v. 10-11). *"Căci El bogat fiind (cu Dumnezeu), pentru voi a sărăcit (făcându-Se Om), ca voi cu sărăcia Lui să vă îmbogățiți"* (2 Cor. 8, 9).

Vedeți că lucrurile nu se complică, ci se simplifică în înțelegerea noastră? Căci, cu cât dai mai mult, cu atât te îmbogățești mai tare. Nu sărăcești! Căci nici Hristos n-a sărăcit, ci S-a îmbogățit cu umanitatea noastră. Deci, cu cât dăruiești mai mult, cu atât te împărtășești mai deplin de darurile lui Dumnezeu. Cu cât oferi mai puțin altora, cu atât primești mai puțin din partea lui Dumnezeu. De aceea, nu te teme că mântuindu-se și cel de lângă tine nu vei mai avea loc în Împărăția lui Dumnezeu! Nici în glumă să nu te gândești la așa ceva. Pentru că după alte coordonate existențiale se desfășoară viața în Împărăția lui Dumnezeu, nu după acelea cu

care suntem obișnuiți aici: *"În casa Tatălui Meu, zice Mântuitorul Hristos, multe locașuri sunt (...). Mă duc să vă gătesc loc"*. (Ioan 14, 2). Așa încât fiecare dintre noi avem un loc al nostru pregătit de Iisus Hristos în Împărăția Tatălui, în conformitate cu îndatoritorul loc pe care noi înșine ni-l pregătim aici.

Frații mei, fiți darnici! Fiți darnici mai ales întru cele ale duhului. Poate că în cele materiale nu suntem așa de darnici, pentru motivul serios că nici noi n-avem îndeajuns. Dar din cele ale duhului trebuie să fim darnici. Larg dăruitori! N-avem voie să tăcem despre Mântuitorul, căci El Însuși zice: *"Dacă veți tăcea voi, pietrele vor vorbi"* (Luca 19, 40). Atât de mare este îndatorirea omului de a vorbi despre Dumnezeu, de a-L dăruia semenilor pe Dumnezeu, încât dacă n-ar face-o stihiiile din jurul său ar grăi. Ceea ce e și ade-vărat, căci zice Psalmistul: *"Cerurile spun slava lui Dumnezeu și facerea mâinilor Lui o vestește tăria"* (Ps. 18, 1). Adică, dacă nu vorbești tu, natura înconjurătoare vorbește despre Dumnezeu în felul ei, spunând măreția lui Dumnezeu. De aceea, nu tăcea! Pentru că dacă tu taci, te va cutremura cuvântul Sfântului Apostol Pavel, care zice: *"Vai mie dacă nu voi propovădui!"* (1 Cor. 9, 16). Vai de omul care tace când este vorba de a împărtăși cuvântul lui Dumnezeu, după ce el însuși s-a îndestulat de darurile Sale! Găsești tu pe un om care ar vrea să te asculte, gata să-ți primească cuvântul. Vorbește-i! Îndeamnă-l! Dacă nu o faci imediat, nu știi dacă acela va mai porni vreodată pe calea lui Dumnezeu. Pe când un cuvânt spus de tine din convingere nu știi când se va prinde de om și îl va determina să pornească spre Dumnezeu. De aceea, să nu tăcem, pentru că tăcând ne facem vinovați de nerodirea cuvântului lui Dumnezeu.

Iubiții mei! Să avem, deci, cu Sfântul Apostol Pavel, nestrămutată încredințarea că *"făcând toate acestea, ne vom îmbogăți spre toată dărnicia, prin care se aduce neconținută mulțumire lui Dumnezeu"* (v. 11) în toate zilele vieții noastre. Amin.

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 19-a DUPĂ RUSALII

(2 Cor. 11, 31-33 și 12, 1-9)

11, (31) Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Iisus, Cel ce este binecuvântat în veci, știe că nu mint! (32) În Damasc, dregătorul regelui Areta păzea cetatea Damascului, ca să mă prindă. (33) Și printr-o fereastră am fost lăsat în jos, peste zid, într-un coș, și am scăpat din mâinile lui. 12, (1) Dacă trebuie să mă laud, nu-mi este de folos, dar voi veni totuși la vedenii și la descoperiri de la Domnul. (2) Cunoscut un om în Hristos, care acum paisprezece ani – fie în trup, nu știu; fie în afară de trup, nu știu, Dumnezeu știe – a fost răpit unul ca acesta până la al treilea cer. (3) Și-l știu pe un astfel de om – fie în trup, fie în afară de trup, nu știu, Dumnezeu știe, – (4) că a fost răpit în rai și a auzit cuvinte de nespuse, pe care nu se cuvine omului să le grăiască. (5) Pentru unul ca acesta mă voi lăuda, iar pentru mine însumi nu mă voi lăuda decât numai în slăbiciunile mele. (6) Căci chiar dacă aș vrea să mă laud, nu voi fi fără minte, căci voi spune adevărul; dar mă feresc de aceasta, ca să nu mă socotească nimeni mai presus decât ceea ce vede sau aude de la mine. (7) Și pentru ca să nu mă trufesc cu măreția descoperirilor, datu-mi-s-a mie un ghimpe în trup, un înger al satanei, să mă bată peste obraz, ca să nu mă trufesc. (8) Pentru aceasta de trei ori am rugat pe Domnul ca să-l depărteze de la mine; (9) și mi-a zis: Îți este de ajuns harul Meu, căci puterea Mea se desăvârșește în slăbiciune. Deci, foarte bucuros, mă voi bucura mai ales într-o slăbiciune, ca să locuiesc în mine puterea lui Hristos.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Precum voiți să vă faceți vouă oamenii, faceți-le și voi asemenea!" (Luca 6, 31; Matei 7, 12).

Iubiți credincioși!

Această formulare hristică se numește în Teologie: Legea de aur a Creștinismului, pentru că surprinde elementul esențial al cre-

dinței creștine și anume: slujirea aproapelui într-o deplină libertate de voință. Slujirea semenilor, ca poruncă a lui Dumnezeu, liber asumată, este o datorie prioritară, care are ca punct de plecare însăși persoana proprie. Vă aduceți aminte că Sfântul Apostol Pavel zicea odată că *"nimeni vreodată nu și-a urât trupul său, ci fiecare îl hrănește și îl încălzește, precum și Hristos Biserica"* (Efes. 5, 29). Însă iubirea aproapelui, plecând de la pragul iubirii proprii, cu necesitate trebuie depășit. Cum poate fi depășit acest stadiu al iubirii personale ne învață Mântuitorul Hristos în Sfânta Evanghelie de astăzi, când ne împărtășește acest adevăr: *"Dacă iubiți pe cei ce vă iubesc, ce mulțumire puteți avea, căci și păcătoșii iubesc pe cei care îi iubesc pe ei"* (Luca 6, 32). Iubirea, în înțelesul prozaic, mă îndeamnă să îl iubesc doar pe cel care mă iubește. Domnul Hristos îți cere să depășești acest înțeles pur uman și să-l iubești nu numai pe cel care te iubește, ci și pe cel care nu te iubește. În iubire trebuie să ne asemănăm lui Dumnezeu. *"Căci dacă faceți bine celor ce vă fac bine, ce mulțumire puteți avea? Căci și păcătoșii fac același lucru (...). Ci iubiți, zice Domnul Hristos, pe vrăjmașii voștri, faceți bine și dați cu împrumut, fără să nădăjduiți nimic în schimb, și răsplata voastră va fi multă și veți fi fiii Celui Preaînalt, că El este bun și cu cei nemulțumitori și cu cei răi"* (Luca 6, 33. 35).

Iubirea are o singură măsură: Să iubești fără măsură. Deci, iubirea creștină nu trebuie măsurată cu măsura proprie. E drept că ea pleacă de la tine. Îndreptățirea aceasta o avem în cuvântul Scripturii, care zice: *"Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși"* (Matei 19, 19). Adică, așa cum ți-ar plăcea să te iubească și el. Dar acesta este numai un punct de plecare și are acoperire în iubirea celor mai de aproape ai tăi: mama și tata, soțul și soția, copiii. După aceea, cercul se lărgeste până dincolo de înțelegerea pur omenească a noțiunii de dragoste. Pentru că, iubiții mei, dacă am fi convinși că trebuie să-i iubim pe semenii, fie chiar și vrăjmași, să-i iubim și când ei nu ne iubesc, să-i ajutăm și când ei ne sfidează, să le facem bine și când ne vor răul; dacă lumea toată ar înțelege creștinește realitățile acestea de cel puțin două mii de ani s-ar fi desființat tribunalele. N-ar mai fi avut nici un efect distructiv neînțelegerile dintre oameni. Căci Sfântul Apostol Pavel afirmă că dacă pe vrăjma-

șul tău îl iubești, ajutându-l, e foarte posibil să-l îmbunezi, *"gră-mădindu-i cărbuni de foc pe capul lui"* (Rom. 12, 20). Aceasta înseamnă să-l pui în situația unei reale muștrări de conștiință. Este, într-adevăr, imaginea teribilă a judecății conștiinței pe care poate s-o aibă cineva căruia, întorcându-i răul cu binele tău, să-l faci a-l muștra conștiința în așa măsură, încât să-l ardă, precum l-ar arde niște cărbuni puși pe creștet, și să-i pară rău de ceea ce a făcut.

Însă oamenii sunt oameni și se comportă după judecățile omenești, mai ales dacă sunt fără Dumnezeu, sau sunt departe de Dumnezeu, sau sunt reci față de poruncile divine. Sigur, unii ca aceștia, în primul rând, își vor căuta în chip egoist interesele proprii, dreptatea proprie. Numai că, de cele mai multe ori, *"toată dreptatea noastră este înaintea lui Dumnezeu ca o cârpă lepădată"*, așa cum se exprimă o rugăciune din rânduiala Sfântului Maslu. Aceasta-i strâmba noastră dreptate. Dacă ascuți separat pe doi oameni care s-au certat, fiecare-și susține cu fervoare dreptatea lui, încât tinzi să dai dreptate fiecăruia. De-abia când amândoi vor fi aduși față în față îți vei da seama care a greșit. Puterea creștinească de a ierta ar trebui să-l facă pe cel vinovat să înțeleagă înălțimea morală a gestului și să-și recunoască greșeala.

Vă mărturisesc cu sinceritate că de-a lungul preoției mele am întâlnit foarte mulți creștini capabili de atitudini cu adevărat creștinești ca acestea, care au fost în stare să ierte pe cei care le-au greșit și le-au dorit sau chiar le-au făcut în chip voit rău. Și nu rare au fost cazurile când aceștia s-au îndreptat, devenind oameni cumsecade și chiar creștini fervenți tocmai pentru că au fost înconjurați de atâta dragoste din partea celor pe care ei îi urau și-i asupreau. Iar toată această prefacere, această incredibilă transformare sufletească a avut ca suport moral cuvintele de foc ale Mântuitorului nostru, Care îndeamnă: *"Iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvântați pe cei ce vă blestemă, faceți bine celor ce vă urăsc și rugați-vă pentru cei ce vă vatămă și vă prigonesc, ca să fiți fiii Tatălui vostru Celui din ceruri"* (Matei 5, 44-45).

Aceste cuvinte ale lui Dumnezeu sunt mai presus de legile omenești. Așa le socotesc creștinii convinși. Ei nu le pun la îndoială. Dumnezeu poruncilor Domnului Hristos referitoare la iubirea

aproapelui vrăjmaș constituie un alt argument în favoarea aplicării lor în viața zilnică. Legea lui Dumnezeu poruncește că trebuie să-l iubești pe aproapele tău ca pentru Dumnezeu, nu ca pentru tine. Căci, mânat de rațiuni proprii, de pildă, nu l-ai putea iubi pe vrăjmaș. Ca pentru tine nu l-ai iubi. Ca pentru tine, adică în interesul persoanei tale, ai căuta fie să-l ignori, fie să te folosești de legea talionului, întorcându-i răul cu rău. Legea creștină conferă mai mult chiar decât legea civilă, care stipulează că noțiunea de dreptate se cuprinde în celebra aserțiune: *"Suum cuique tribuere"* = a da fiecăruia ce i se cuvine, care poate sprijini legea talionului. De exemplu: Ce-i trebuie unui om care a fost lovit? O reparație fizică și morală pe măsură, care l-ar îndritui să-i întoarcă cu aceeași măsură. Aceasta este viziunea legii naturale, ca s-o numim așa. Desigur, o viziune pervertită de păcat, distorsionată de către tăvălugul păcatului, devenit patimă în viața omului. Aceasta era și viziunea Vechiului Testament: *"Dinte pentru dinte și ochi pentru ochi"* (Ieșire 21, 24; Lev. 24, 20; Deut. 19, 21).

În Noul Testament concepția despre raportul cu semenul se schimbă radical. Când Mântuitorul Hristos zice: *"Iubiți pe vrăjmașii voștri, faceți bine celor ce vă prigonesc"*, vizează filiația divină, înfierea noastră de către Părintele Ceresc. Pentru că a iubi pe vrăjmaș înseamnă a proceda precum Dumnezeu Tatăl, Care *"atât de mult a iubit lumea ce-i era potrivnică, și încă dușmană, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat să Se jertefască pentru ea, ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică"* (Ioan 3, 16). A iubi ca Dumnezeu, mai ales pe împotrivitori, înseamnă să dorim *"a fi copiii Tatălui Ceresc"* (Matei 5, 45). Așadar, nu ca să rămânem fiii oamenilor, cu sensul de fiii pământului, ci ca să devenim *"fiii lui Dumnezeu"*. Iată condiție esențială ca tu, om trăitor pe pământ, să devii copilul lui Dumnezeu. Să te poți asemăna cu Dumnezeu, *"Care face să răsară soarele și peste cei răi și peste cei buni și trimite ploaie și peste cei drepți și peste cei nedrepți"* (v. 45). Nu uita că actul de generozitate cu adevărat dumnezeiască cu care vrea Tatăl Ceresc să te convingă să-l iubești chiar și pe vrăjmaș, dacă ai ochi să vezi, urechi să auzi și minte luminată de harul divin să înțelegi măreția Jertfei lui Hristos, este că Dumnezeu

L-a trimis pe Fiul Său în istorie ca să te mântuiască, să te scoată din robia iadului și a morții nu când Îl iubeai, nu când Îl doreai, ci când nu-L iubeai și când nu-L vroiai. Când Îi erai vrăjmaș.

Așadar, iubiții mei, cuvântul de ordine pe care trebuie să-l punem în evidență astăzi este lauda lui Dumnezeu pentru toate câte ne-a dat nouă: *"Ce vom răsplăti Domnului pentru toate câte ne-a dat nouă?"* (Ps. 115, 3). Putem să-I răsplătim Bunului Dumnezeu cu faptele pe care El Însuși ni le pune într-o înțelegere: să-l ajutăm pe semen când acesta are nevoie de ajutor, să-l ocrotim când este atacat din exterior de vrăjmașii instrumentați de diavolul, iar din interior când este stăpânit de păcate și patimi grele. Și mai presus de toate să-l îndemnăm spre Hristos, să-l învățăm cum *"să-L iubescă pe Dumnezeu din tot sufletul și din tot cugetul și pe aproapele ca pe el însuși"* (Matei 22, 37-39). Pentru că slujirea, după Legea lui Dumnezeu, se împlinește după alți parametri decât iubirea oamenilor între ei. De obicei pe oameni îi iubești cu reciprocitate, când te iubesc și ei pe tine. Știi însă că Dumnezeu te iubește când tu nu-L iubești. Dar dacă vrei să-L urmezi pe Dumnezeu, trebuie să iubești ca Dumnezeu, adică dezinteresat sau interesat numai și numai de mântuirea aproapelui tău, lucrare prin care îți capeți și tu mântuirea.

Așadar, iubiților, doriți să înțelegeți că singura posibilitate de a ne ridica de la statutul nostru pur uman, la care dacă ne circumscriem rămânem legați definitiv de pământ ca fii ai păcatului, este să ne smulgem cu putere din această robie, ca să devenim în chip voit și liber copiii lui Dumnezeu după har? Ca să putem transcende spre Împărăția lui Dumnezeu trebuie să acționăm după pilda lui Hristos, dar împotriva firii noastre pătimase. Când vrei să fii iubit, când dorești să ți se întoarcă cu mulțumire și laudă pentru ceea ce ai făcut ești încă legat de mentalitatea egocentrică a lumii acesteia. Dar dacă știi ce scop are viața de pe pământ și anume: cetățenia ra-iului, vei lucra, precum Domnul tău, Hristos, întorcând cu bine celui care-ți face rău. Dacă poți să-ți calci pe orgoliul propriu, revărsându-te cu bucurie spre semenul tău care este în primejdie, oricare ar fi acela, *"nu ești departe de Împărăția lui Dumnezeu"* (Marcu 12, 34).

Sigur că sunt împrejurări teribile, când oamenii cuprinși de ură, de invidie, de rivalitate, de orgolii etc. nu mai pot să caute cu îngăduință creștină spre aproapele care i-a greșit. Însă atunci se poate trage concluzia că acei oameni nu mai sunt creștini, chiar dacă se declară în statistici că ar fi creștini. Spiritul creștin nu le-a pătruns sufletul. Ei nu sunt niște convertiți la Creștinism, ci sunt în continuare păgâni care-și zic creștini. Tu însă, care vrei să dobândești mântuirea în Hristos, știi că a bineplăcea Lui nu este cu puțință fără o transformare lăuntrică de esență, în care Hristos să devină pentru totdeauna *"Domnul și Dumnezeul tău"* (Ioan 20, 28). Numai trăind în Hristos, ca pentru Hristos, vei putea împlini cu demnitate comandamentele care au ca finalitate pământească iubirea aproape-lui până la jertfă, aproapele fiind chiar dușmanul tău, și ca țintă cerească cetățenia în Împărăția Tatălui, ceea ce în termeni biblici înseamnă înfierea divină. Așadar, înțelegându-ți viața de pe pământ în felul acesta devii, cum ai auzit adineauri, fiul lui Dumnezeu. Căci deși trăiești jos, cauți spre cele de sus. Nu mai rămâi la înțelesul cel slab dar acaparator al lucrurilor pământului. Tu ai altă menire: cerul. Atenția și înțelesul ți le concentrezi către cele dumnezeiești. Ai deja conștiința că acolo trebuie să ajungi. Nu ești un om al pământului decât pentru un anumit număr de ani. Încă de pe pământ te pregătești cu sinceritate pentru a deveni *"cetățean al ra-iului"*. Ești fiul tatălui tău pământesc, dar ai conștiința și dorința de a deveni fiul lui Dumnezeu, statut pe care îl aprobă rațiunea cre-dinței tale și-l împlinești în faptele mărunte, ne eroice ale vieții, dar statornice în Legea lui Dumnezeu. Iar Legea lui Dumnezeu este aceasta: Iubește, ca pentru Dumnezeu, fără să pretinzi a fi iubit! Ajută fără să aștepti ajutor! Lucrează pentru înfăptuirea binelui fără să aștepti câștig pământesc, ci numai o binecuvântată răsplată cerească. Pentru care toată cinstea și slava și închinarea fie adusă lui Dumnezeu!

Găsim, iubiților, în Apostolul de astăzi acest model de laudă, de doxologie cu care creștinul Îi este dator lui Dumnezeu, preamărare ce urmează unui șir neîntrerupt de binefaceri divine pentru care *"Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos fie binecuvântat în veci!"* (2 Cor. 11, 31). Omenește vorbind, lauda altora la

adresa ta se transformă într-un sentiment de măgulire. Iar noi oamenii suntem foarte deschiși la laude. Chiar socotim că le merităm pe baza așa-ziselor merite personale. Când te laudă cineva, te bucuri. Asta înseamnă că mă prețuiește, sau chiar mă iubește, zici tu. Ia să-i întorc cu aceeași monedă. Dar când nu te mai laudă, zici: M-am înșelat! E om rău! Procedând astfel, înseamnă să fructifici minimum din potențialul valoric al ființei umane care are ca țintă cerul, nu pământul. Dar, dacă-l iubești pe aproapele tău nu pentru tine, ci pentru Dumnezeu, plata pentru iubire, într-o slujire, o iei de la Dumnezeu. Iar plata dată ție de Dumnezeu este dumnezeiesc de valoare, incomensurabil mai mare decât ți-o poate oferi omul ca reciprocitate pentru iubirea ta. Iată dar motivația pentru care nu trebuie să ne deranjeze dacă iubim pe cei care nu ne iubesc, pentru că Dumnezeu nu ne lasă fără răsplată.

În acest sens Sfântul Apostol Pavel afirmă că lauda lui este în Domnul. Căci el, ca om și ca Apostol, a avut de suferit neînchipuit de mult din partea prigonitorilor, căroră el, de bună voie, se ducea să le propovăduiască cuvântul lui Dumnezeu. Aceștia i-au întors larghețea, mărînimia sufletească cu fapte de o ingratitudine inimaginabilă, pe care am să-mi îngădui să le enumăr în fața dumnea-voastră, ca să vă dați seama cât poate îndura un om al lui Dumnezeu din partea semenilor pe care el totuși îi iubește ca pentru Dumnezeu. Auziți câte a pățit Pavel pentru Evanghelie: *"De la iudei de cinci ori am luat patruzeci de lovituri de bici fără una; de trei ori am fost bătut cu vergi; o dată am fost bătut cu pietre; de trei ori s-a sfărâmat corabia cu mine; o noapte și o zi am petrecut în largul mării; în călătorii adeseori, în primejdii pe râuri, în primejdii de la tâlhari, în primejdii de la neamul meu, în primejdii de la păgâni, în primejdii în cetăți, în primejdii în pustie, în primejdii pe mare, în primejdii între frații cei mincinoși; în osteneală și în trudă, în primejdii adeseori; în foame și sete, în posturi de multe ori, în frig și în lipsă de haine. Pe lângă cele din afară, ceea ce mă împresoară în toate zilele este grija de toate Bisericele".* Și acum auziți o adevărată inimă de Apostol creștin, care avea tăria să-și deschidă sufletul la toate necazurile și slăbiciunile oamenilor: *"Cine este slab și eu să nu fiu slab? Cine se smintește și eu să nu*

ard? Dacă trebuie să mă laud, mă voi lăuda în slăbiciunile mele" (2 Cor. 11, 23-30), se mărturisește Sfântul Pavel, evidențiind lucrările lui pentru Dumnezeu pe care le împlinește, însă, într-o slăbiciune omenească, negândindu-se neapărat la o răsplată imediată, cerută ultimativ.

În viziunea pur omenească, cum afirmam și mai sus, pentru orice faptă cerem îndată răsplată. Îl slujești pe cineva, pretinzi că el să-ți creeze un beneficiu: fie să te răsplătească material, fie să-ți ofere prietenia sa tot în scop utilitar. Când nu se mai răspunde cu reciprocitate relațiile dintre oameni se răcesc, dispar sau se transformă în ură ireconciliabilă, bărbatul cu femeia în procese calomnioase, prietenii sau frații devin dușmani, răzbunându-se unii pe alții etc. Toate acestea au loc pentru că în relațiile omenești nu funcționează jertfa, după modelul Domnului nostru Iisus Hristos. Pentru că dacă tu ai răspunde cu jertfă la oprobiul celui alt l-ai înmuia. Răsplata imediată ar fi că ai un dușman mai puțin sau, după caz, un prieten în plus, iar marea răsplătire o ai de la Dumnezeu, în numele și pentru Care ai jertfit din ale tale pentru semenul tău, în care ai văzut cu precădere *"chipul lui Dumnezeu"*, nu neapărat firea lui omenească stricată de păcat.

Prin această prizmă înțelegem acțiunea Sfântului Apostol Pavel de a se lăuda în ceea ce oamenii socotesc că este o slăbiciune, ba, câteodată, o prostie. În acest context taxarea omenească este crudă și nedreaptă: *"E prost de bun"*, se zice. Despre un om care se jertfește pentru semenul său, chiar fiindu-i vrăjmaș, oamenii neîn-duhovniciți zic că este prost. Aceasta-i clasificarea oamenilor legați de lume. Cel bun e prost. Dimpotrivă, Sfântul Pavel zice că acela care e bun cu cei răi primește de la Dumnezeu răsplată dumnezeiască. Dovada este că el, Pavel, s-a învrednicit de un dar cere-sc cu totul deosebit. Căci încă în viață fiind, Dumnezeu l-a înăl-țat până la al treilea cer. Auziți cum relatează minunea aceasta de neînchipuit: *"Dacă trebuie să mă laud, nu-mi este de folos"* să mă laud cu cele ale lumii, dar totuși mă voi lăuda cu niște vedenii și descoperiri de la Dumnezeu. Cu toate că el este cel în cauză, totuși nu se numește pe sine, ci vorbește ca pentru un altul. *"Cunosc un om în Hristos"* – adică un om deja pătruns de învățătura lui Hristos,

trăitor în Hristos – *care acum paisprezece ani, fie în trup, nu știu, fie fără de trup, nu știu, Dumnezeu știe – unul ca acesta a fost răpit până la al treilea cer; a fost răpit în rai și a auzit cuvinte de ne-grăit, pe care nu se cuvine omului să le grăiască. Pentru unul ca acesta mă voi lăuda; iar pentru mine însumi nu mă voi lăuda decât numai în slăbiciunile mele. Căci, chiar dacă mă voi lăuda, nu voi fi fără de minte*" (2 Cor. 12, 1-6).

Lauda este o latură general umană. Numai că, dacă din punct de vedere pur uman, "lauda de sine nu miroase-a bine", duhovnicește vorbind, omului i se îngăduie o anumită laudă, în care nu el este înălțat, ci Dumnezeu. De aceea afirmă Sfântul Pavel că își îngăduie o laudă numai în slăbiciuni (v. 5), sau numai "în Crucea Domnului" (Gal. 6, 14), adică în suferință, pentru că suferința este singura care nu se trufește, ci îl păstrează pe creștin în limitele smereniei înălțătoare spre Împărăția lui Dumnezeu. Așadar, singura laudă ce i se cuvine unui creștin este lauda Domnului sau lauda în Domnul. Pentru că creștinul ancorat în Hristos are conștiința că ceea ce este, este prin darul și prin puterea și dărnicia lui Dumnezeu. El n-are a se lăuda cu nimic al său, fiindcă toate ale sale sunt daruri ale lui Dumnezeu. În acest sens se va exprima odată Sfântul Apostol Pavel: "*Ce ai pe care să nu-l fi primit? Iar dacă l-ai primit, de ce te fălești ca și cum nu l-ai fi primit?*" (1 Cor. 4, 7). Adică, ce ai cu care să te mândrești ca și cum ar fi agonisită proprie, când știi că de fapt le ai de la Dumnezeu? De aceea, vedeți de ce este lucru cumplit când îl auzi pe un om că vorbește numai despre el, că-și etalează darurile personale, gândind că ele sunt urmarea directă a valorii sale, când de fapt ele sunt darurile lui Dumnezeu?

Frații mei! Dacă am gândi că "*toată darea cea bună și tot darul cel desăvârșit de sus este, pogorând de la Părintele luminilor*" (Iacov 1, 17) nu ne-am mai împăuna cu împrărierea darurilor primite de la Dumnezeu, nu ne-am mai mândri cu darurile pe care le avem, doar ca să ne folosim de ele spre slava lui Dumnezeu. Lui se cuvine slava! Lui se cuvine cinstirea pentru ceea ce sunt și pentru ceea ce pot să fiu în folosul mântuirii mele și a aproapelui. Nu spre slava mea deșartă. Fiindcă dacă lauda și cinstea mi se cuvin

mie, atunci plata o iau de la oameni. Dacă I se cuvine lui Dumnezeu, îmi iau lauda și răsplata de la Dumnezeu. Iată, iubiții mei, motive foarte serioase pentru care, în procesul elaborării mântuirii fiind, trebuie gândit și acționat într-o adâncă smerenie, precum Sfântul Apostol Pavel, care zice: "*Mie să nu-mi fie a mă lăuda decât în Crucea Domnului nostru Iisus Hristos, prin care lumea este răstignită pentru mine și eu pentru lume*" (Gal. 6, 14). Lauda nu este în trufie personală, ci în jertfă, în suferință. Acolo este lauda mea izbăvitoare de trufie. Acolo se plămădește statutul meu de "cetățean al raiului" și de fiu al lui Dumnezeu. Nu în răsfaț se formează omul lui Dumnezeu. Nu! Pentru că nici Fiul lui Dumnezeu nu S-a arătat în răsfaț împărătesc. Noi știm că a venit precum Cel mai de pe urmă om al pământului, așa cum Însuși afirmă despre Sine că "*Fiul Omului n-are unde să-și plece capul*" (Matei 8, 20). Vezi că poți să ajungi la statutul de "*fiu al lui Dumnezeu*" mult mai bine dacă ești smerit decât dacă ești falnicul pământului? Pentru că atunci când ajungi mare pe scara ierarhică omenească nu-ți mai aduci aminte de unde ai plecat, atitudine trufașă care te distruge ca om al lui Dumnezeu.

Și acum să vă spun un lucru care o să vă mire, afirmat în contextul celor de mai sus: Biserica nu este împotriva faptului ca cineva să ajungă în frunte, dar să nu uite de unde a plecat. Pentru că Însuși Mântuitorul Hristos, "*a dat pe unii Apostoli, pe alții prooroci, pe alții evangheliști, pe alții păstori și învățători, dar nu spre lauda și infatuarea lor, ci spre desăvârșirea sfinților, la lucrul slujirii, la zidirea Trupului lui Hristos – Biserica – până vom ajunge toți la unitatea credinței și a cunoașterii Fiului lui Dumnezeu, la starea bărbatului desăvârșit, la măsura vârstei deplinătății lui Hristos*" (Efes. 4, 11-13).

Un împărat își tocmise un anume sfetnic care în fiecare dimineață avea îndatorirea să-l avertizeze: Împărate, ești om! Adică un om ca toți oamenii, care ai îndatorirea să-L cinstești în viața ta mai presus de toate pe Dumnezeu, de la Care ai primit toate darurile și pe oamenii pe care îi conduci. Nu pe tine. Când te slăvești pe tine nu-L mai cinstești pe Dumnezeu. Te pui în locul lui Dumnezeu. Îl

umbrești pe Dumnezeu. De aceea, cuviincios ar fi ca omului trufaș să i se zică: Dă-te la o parte să-L văd pe Dumnezeu! Din cauza înfatuării tale nu-L mai pot slăvi după cuviință pe Dumnezeu.

De aceea, iubitorilor, smeriți-vă pentru Dumnezeu, suferiți chiar, dacă e nevoie, dar nu căutați neapărat necazul! Iar dacă vine necazul, suferiți-l! Și rugați-vă lui Dumnezeu să vă dea putere să ieșiți nevătămați sufletește din primejdiile vieții, ca să ajungeți virtuoși, pentru care constantă sufletească veți lua ca plată de la Dumnezeu înfierea, adică statutul de "fiii ai lui Dumnezeu". Nu răspundeți răului cu rău, ci răspundeți cu binele! Căci, *"toate câte voiți să vă faceți vouă oamenii, faceți-le și voi lor asemenea! Căci în aceasta se cuprinde toată Legea și profeții"* (Matei 7, 12), ne mângâie Fratele nostru cel Mare, Domnul nostru Iisus Hristos. Amin.

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 20-a DUPĂ RUSALII

(Gal. 1, 11-19)

1, (11) Vă fac cunoscut, fraților, că Evanghelia cea binevestită de mine nu este după om; (12) pentru că nici eu n-am primit-o de la om, nici n-am învățat-o, ci prin descoperirea lui Iisus Hristos. (13) Căci ați auzit despre purtarea mea de altădată întru iudaism, că prigoneam peste măsură Biserica lui Dumnezeu și o pustiam, (14) Și spoream în iudaism mai mult decât mulți dintre cei care erau de vârsta mea, în neamul meu, fiind mult râvnitor al datinilor mele părintești. (15) Dar când a binevoit Dumnezeu, Care m-a ales din pântecel mamei mele și m-a chemat prin harul Său, (16) să descopere pe Fiul Său întru mine, pentru ca să-L binevestesc la neamuri, îndată nu am primit sfat de la trup și de la sânge, (17) nici nu m-am suit la Ierusalim, la Apostolii cei dinainte de mine, ci m-am dus în Arabia și m-am întors iarăși la Damasc. (18) Apoi, după trei ani, m-am suit la Ierusalim, ca să-l cunosc pe Chefa și am rămas la el cincisprezece zile. (19) Iar pe altul din Apostoli n-am văzut, decât numai pe Iacov, fratele Domnului.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Și frică mare i-a cuprins pe toți și slăveau pe Dumnezeu, zicând: Prooroc mare S-a ridicat între noi și Dumnezeu a cercetat pe poporul Său!"
(Luca 7, 16).

Iubiți credincioși!

Aceste cuvinte formează concluzia, exprimată cu mare entuziasm, la care au ajuns cei care fuseseră prezenți la minunea săvârșită de Domnul Hristos, aceea a învierii fiului văduvei din Nain. Cunoașteți că trei persoane au fost înviate de către Mântuitorul: fiul văduvei din Nain, Lazăr cel mort de patru zile și fiica lui Iair, mai marele sinagogii din Capernaum. Dar, în fapt, Domnul nostru

Iisus Hristos a înviat sufletește, duhovnicește miliarde de oameni de la venirea Sa în lume și până astăzi, acțiune dumnezeiască ce se va continua până la sfârșitul veacurilor. Pentru că, într-adevăr, "Prooroc" mare ne-a trimis Dumnezeu, Care este Însuși Fiul Său, "să cerceteze" omenirea pe tot parcursul existenței sale. Întru aceasta constă misiunea Logosului divin întrupat în istorie, că a venit nu numai să ne observe de la distanță, ci să Se implice dumnezeiește în viața noastră, a oamenilor, ajutându-ne să înviem sufletește. Zicea cineva când a venit la Sfântul Altar cu un pomelnic: "Roagă-te părinte pentru cutare, pentru sănătatea lui trupească, dar și pentru sufletul lui". Mi-a plăcut cuvântul acesta, pentru că, într-adevăr, Domnul a venit în lume să ne tămăduiască trupul și să ne mântuiască sufletul. Să ne tămăduiască sufletele, pentru că și ele bolesc de multe și grave maladii provocate de păcat. Iar unul din cele mai perfide este chiar acela că nu vrem să știm că suntem bolnavi sufletește. Iar dacă chiar știm, ignorăm în mod păgânesc această realitate crudă, ce duce la moarte veșnică dacă nu-L lăsăm pe Hristos să ne vindece.

Pe bietul nostru suflet îl purtăm prin cele mai infectate de păcat împrejurări ale vieții. Îl facem martor și părtaș la mari înjosiri, îl murdărim în mocirla unei existențe mizere, dar n-avem grijă să-l ducem la Iisus Hristos ca să-l curețe. Pentru că ne lipsește exercițiul rugăciunii făcută întru smerenie: "Miluiește-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta, și după mulțimea îndurărilor Tale, șterge fărădelegea mea. Mai vârtos mă spală de fărădelegea mea și de păcatul meu mă curățește" (Ps. 50, 1-3). Căci acțiunea de curățire a sufletului pentru ca el să devină o făptură nouă, recreată prin har, nu este una care să se petreacă în afara noastră, a voinței noastre, a co-interesării noastre de problematica mântuirii. Pentru că, frații mei, cele trei învieri săvârșite de Mântuitorul Iisus Hristos au fost la vremea lor doar reanimări, adică întoarceri ale sufletului în trup. Pe când noi, odată înviați sufletește, suntem făpturi noi, condiția esențială fiind să actualizăm în viața noastră viața lui Hristos prin împlinirea poruncilor Sale. Sfântul Pavel dă minunat expresie acestei noi realități din viața noastră: "Deci – zice Apostolul – dacă este

cineva în Hristos, este făptură nouă; cele vechi au trecut. Iată toate s-au făcut noi!" (2 Cor. 5, 17).

De aceea, pe bună dreptate, în Teologie se susține că prin Întruparea, Jertfa și Învierea Mântuitorului Hristos, acțiuni dumnezeiești, cărora învățătura Sa le dă sens soteriologic deplin în conștiința noastră, se realizează noua creație a lumii. Însă învierea spirituală nu este o acțiune teoretică, ci mai degrabă una practică. Căci, de vrem să înviem din moartea păcatului și să devenim ființe noi, făpturi noi, cu totul deosebite de omul păcatului, trebuie să fim "în Hristos", să trăim în Hristos ca să dobândim viața veșnică. Precum ne încredințează Sfântul Pavel: "Izbăviți fiind de păcat și robi făcându-vă lui Dumnezeu, aveți roada voastră spre sfințire, iar sfârșitul: viața veșnică. Pentru că plata păcatului este moartea, iar harul lui Dumnezeu, viața veșnică, în Hristos Iisus, Domnul nostru" (Rom. 6, 22-23).

De aceea, corelând textele biblice citite astăzi la Sfânta Liturghie: cel al învierii fiului văduvei din Nain și cel al Apostolului, vom încerca să desprindem din ele argumente convingătoare asupra faptului că credința noastră în dumnezeirea Domnului Iisus Hristos este puterea recreatoare a sufletului, de fapt a întregii noastre existențe. Ea are această putere transformatoare, pentru că este un dar al lui Dumnezeu făcut nouă, oamenilor. Căci tot ceea ce se petrece cu noi, legat de Iisus Hristos, este o lucrare a lui Dumnezeu care trece dincolo de înțelegerea plafonată a vieții pământești, prea adesea cantonată doar la aceasta, ceea ce este o incomensurabilă pierdere valorică. Pentru că nu voi înceta nici o clipă să vă atrag atenția că noi suntem hărăziți cerului. E tot ceea ce înseamnă "lucrarea mântuirii cu frică și cu cutremur" (Filip. 2, 12), ținând cetățenia raiului. Când suntem prea mult legați de pământ, ieșirea salvatoare din impas constă în convingerea, ce trebuie să ne stăpânească puternic, că aici suntem doar trecători, ca toți înaintașii noștri și că locul nostru, acasă la noi, este în ceruri. Așa încât, tot ceea ce lucrează Bunul Dumnezeu pentru noi prin trimiterea Fiului Său în lume, prin rămânerea lui Hristos cu noi până la sfârșitul veacurilor (Matei 28, 20) și prin dumnezeiasca Sa grijă, cu adevărat părintească pentru fiecare dintre noi – vă rog să rețineți reali-

tățile acestea divine – are ca scop tocmai pregătirea noastră pentru a deveni "cetățeni ai raiului", ai Împărăției cerurilor.

Este știut însă că rezidența noastră cerească se pregătește de pe pământ numai în directă legătură cu Hristos, Care ne asigură că El însuși ne va pregăti locul în Împărăția Tatălui. Să ne amintim cuvintele Sale în această privință: *"În casa Tatălui Meu sunt multe locașuri (...) Mă duc să vă pregătesc vouă loc"* (Ioan 14, 2). Acesta este de fapt întregul scop al activității Sale mesianice pe pământ: de a ne duce cu El în Împărăția Tatălui *"și așa pururea cu Domnul vom fi"* (1 Tes. 4, 17). Dezideratul acesta este în fapt unul Treimic, de aceea Domnul Hristos cere ajutorul Părintelui Său Ceresc pentru realizarea acestui demers, ce are ca suport întreaga Sa acțiune mântuitoare îndreptată către oameni din iubire dumnezeiască. Înainte de Patima cea de bunăvoie, Domnul Hristos S-a rugat cu sudoare de sânge, implorând: *"Părinte, voiesc ca, unde sunt Eu, să fie împreună cu Mine și aceia pe care Mi i-ai dat, ca să vadă slava Mea pe care Tu Mi-ai dat-o"* (Ioan 17, 24). Iar "vederea slavei", ca dobândire harică, este prin excelență o lucrare a Duhului Sfânt.

Acum înțelegem cu adevărat ce înseamnă *"cercetarea"* noastră de către Dumnezeu prin Fiul Său. Acestei griji permanente a lui Dumnezeu față de noi îi dă glas în chip poetic un imn din timpul sărbătorilor Crăciunului: *"Cercetatu-ne-a pe noi de sus Mântuitorul nostru, Răsăritul răsăriturilor. Și cei din întuneric și din umbră am aflat adevărul că din Fecioară S-a născut Domnul"*. Dumnezeu ne-a cercetat și ne cercetează mereu. De lucrarea aceasta nu trebuie să ne îndoim o clipă. Pentru că Dumnezeu, prin Fiul și prin Duhul Sfânt, trimis în lume de Tatăl prin Fiul, ca să-I prelungească Acetua lucrarea mântuitoare în folosul oamenilor, Își duce la îndeplinire dorirea cea din veșnicie, *"ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină"* (1 Tim. 2, 4). Să n-avem bănuială că Dumnezeu ne-ar uita vreodată. Auziți pe unii oameni zicând că Dumnezeu ne-a uitat, ceea ce este o blasfemie la adresa Proniei dumnezeiești. Adevărul este că noi L-am uitat pe Dumnezeu. Aici este marea durere. Căci adâncă mahnire a lui Dumnezeu Tatăl este că noi, fiii Săi, fie printr-o negare atee, fie printr-un comportament imoral, nu-L mai ascultăm pe Dumnezeu, pierzând astfel filiația divină.

Lucrarea mântuirii, în care Dumnezeu ne oferă absolut totul ca s-o putem realiza încă de aici de pe pământ, este o acțiune ce pretinde de la fiecare din noi o înțelegere superioară a relației noastre cu Dumnezeu Tatăl. De aceea, nimeni n-ar trebui să se raporteze la Dumnezeu ca la cineva de care dacă ai nevoie îl cauți iar dacă nu, îl pui în umbră, chiar în uitare. Acest comportament utilitarist, de speță egoistă, este aspru înfierat de Sfântul Apostol Pavel când ne pune să discernem: *"Dacă nădăjduim în Hristos numai pentru viața aceasta, suntem mai de plâns decât toți oamenii"* (1 Cor. 15, 19). Deplângerea Apostolului pleacă din aceea că ignorându-L pe *"Dumnezeu, El nu se va lăsa batjocorit"* (Gal. 6, 7). Căci atitudinea aceasta trufașă are o cumplită urmare: pierderea posibilității de pregătire pentru dobândirea cetățeniei cerești, altfel zis: periclitarea mântuirii.

Așadar, relația cu dumnezeirea nu trebuie privită ca având aceeași doză de desconsiderare ca în majoritatea relațiilor interumane. Numai cine nu are perspectiva clară a realității Împărăției cerurilor îl caută pe Dumnezeu numai pentru a interveni benefic în rezolvarea multiplelor probleme ale vieții pământești. Ceea ce nu-i deloc rău, dar nu-i deloc de-ajuns. Nu-i decât primul pas spre Dumnezeu, acela legat de interesul pământesc, de starea noastră pasageră de viețuitori ai lumii acesteia. În acest sens, ne dorim să fim sănătoși, ceea ce este foarte bine. Dorim să ne vedem copiii realizați, ceea ce este în regulă. Dorim să ne știm rânduite problemele vieții pământești, ceea ce este de lăudat. Și după aceea? Vă rog să rețineți că tocmai interesul cuviincios de a ne rândui viața de aici înseamnă în mod implicit că deja ne-am pus problema unui "altceva" ce urmează după sfârșitul vieții terestre. Când un om pleacă într-o călătorie din care nu știe dacă se va mai întoarce, oare nu-și rânduieste el cele ale casei și ale familiei ca nimeni după plecarea lui să nu sufere? Desigur! Despre un om ca acesta se spune că este înțelept și precaut, lăudat fiind și dat ca pildă de bună chivernisire. Iar dacă în cele ale pământului suntem așa de implicați, de ce să nu arătăm măcar aceeași râvnă și pentru rânduirea vieții noastre în vederea călătoriei celei fără de întoarcere de la sfârșitul vieții? Oare imboldul uman spre finisarea lucrărilor de aici nu-ți deschide mintea că, în definitiv, dorința aceasta nu are o finalitate pur terestră,

ci presupune o lucrare ce vizează o altă existență? Oportunitatea aceasta este inclusă în însăși precipitarea cu care vrei să-ți orânduiești lucrurile pământești.

În statutul nostru de oameni ai pământului există obiceiul ca după ce terminăm o treabă să simțim nevoia să începem o alta. Am terminat-o și pe aceasta, suntem impulsionați să ne apucăm de altceva. Și tot așa toată viața. Aceasta înseamnă cu adevărat că nu există finalitate pământească. Dacă ai ochi să vezi, însăși desfășurarea neîntreruptă a lucrărilor umane te cheamă spre adevărata finalitate ce are ca punct terminus Împărăția cerurilor. Și după cum în cele ale pământului nu zicem niciodată: gata!, cu atât mai mult în cele pregătitoare pentru transferul nostru în Împărăția cea de sus nu putem pretinde că am făcut destul ca să o merităm. Nefericita suficiență, necunoscătoare a bucuriei duhovnicești, nu trebuie să caracterizeze nicio clipă pe creștinul care, pentru lucrarea mântuirii lui, nu va zice niciodată: ajunge!

Omul suficient își omoară sufletul prin dezinteres, pe când cel care se străduiește asiduu pentru dobândirea vieții veșnice înțelege că nu va ajunge niciodată singur în Împărăția cerurilor. De aceea Dumnezeu îi trimite ajutor puternic, ca să-l ajute la depășirea limitelor pământești. Când eram copii neputincioși tata și mama erau lângă noi. Și ori de câte ori ne împiedicam și cădeam, rănindu-ne, tot de-atâtea ori părinții ne săreau în ajutor și mult ne bucuram de sprijinul lor, socotindu-ne în siguranță. Vezi? Tot astfel, dar la scară dumnezeiască, ne vine ajutorul lui Dumnezeu, prin Duhul Său cel Sfânt, în toate zilele vieții noastre. În acest sens Îl rugăm pe Duhul Sfânt, adresându-I-ne: "Împărate Ceresc, Mângâietorule (...), Care pe toate le împlinești, vistierul bunătăților (...), vino și Te sălășluiește întru noi! (...) Sfinte Duhule, cercetează și vindecă neputințele noastre!"

Ajutorul lui Dumnezeu trebuie căutat și cerut mai ales pentru faptul că singuri nu putem ajunge la cer. Iar direcția spre Împărăția lui Dumnezeu este absolut necesară de vreme ce "n-avem aici cetate stătătoare, ci o căutăm pe aceea ce va să fie" (Evr. 13, 14). Pe noi ne mai leagă de pământ decât trupul. Când a pierit și acesta prin moarte, trupul desfăcându-se în elementele naturale din care a

fost creat, s-a terminat și ultima noastră legătură cu pământul. Va rămâne doar, pentru o vreme, numai o palidă amintire ce va persista în conștiința urmașilor noștri, după care și aceasta se va stinge. Cine-și mai aduce aminte astăzi de cei care au murit acum 30, 40, 50 de ani? Aproape nimeni. De aceea, singura amintire sigură, singura înregistrare neștearsă pentru memoria universală este atotștiința lui Dumnezeu, Care nu scapă din vedere pe nimeni din cei ce au trăit și vor trăi până la sfârșit, căruia să nu-i ofere răsplata pentru că s-a dovedit harnic și devotat lucrător în via Sa, sau pedeapsa pentru nelucrarea și ignorarea cu bună știință a mântuirii. Cuvântul Mântuitorului Hristos adresat Apostolilor după revenirea din misiunea de probă, când I-au relatat că și "demonii li se supun în numele Său", sună prevenitor: "*Dar nu vă bucurați de aceasta, că duhurile se pleacă vouă, ci vă bucurați că numele voastre s-au scris în ceruri*" (Luca 10, 20). Pentru noi cei de astăzi mesajul este cât se poate de clar. Nu vă mândriți cu nimic din cele ale pământului, care ar putea să vă acapareze interesul în chip exclusiv, ci căutați, mai ales, ca prin tot ceea ce faceți să stârniți în ceruri bucuria înregimentării în cohortele bineplăcuților lui Dumnezeu, cunoscut fiind faptul că "*mare bucurie se face în cer pentru un păcătos care se pocăiește*" (Luca 15, 7). De-abia aici suntem cu adevărat acasă. Pentru că tot ceea ce are Fiul de la Tatăl ne-a dăruit nouă prin Duhul (Ioan 15, 15).

Evangelia lui Hristos, de pildă, în care rezidă învățătura noastră de credință, purtătoare și aducătoare de mântuire, este darul făcut nouă de către Fiul lui Dumnezeu Întrupat de la Părintele Său Ceresc. Acest fapt îl accentuează Sfântul Pavel în Epistola către Galateni, din care S-a citit pericopa Apostolului de astăzi, unde atrage atenția că învățătura pe care a primit-o prin descoperire dumnezeiască, deci "*Evangelia cea binevestită de mine nu este după om, nu este a unui om, pentru că, zice el, n-am primit-o de la om, nici n-am învățat-o, ci am primit-o prin descoperirea lui Iisus Hristos*" (Gal. 1, 11-12). Așadar, crezul nostru, învățătura noastră de credință se înfățișează în cuvinte omenești, dar n-are geneza în rațiunea omenească, căci de-ar fi izvorâtă de la vreun om s-ar perima ca toate sistemele de gândire umană și în plus n-ar putea să

ne mântuiască. Faptul acesta pune mai întâi în valoare actul inspirației divine asupra cărților Sfintei Scripturi. De aici decurge mai apoi valoarea absolut dumnezeiască a învățăturilor cuprinse în ele. Prin acest adevăr incontestabil trebuie să conștientizăm necesitatea legăturii noastre neîntrerupte cu Dumnezeu și de aici rânduirea, după criterii nepieritoare, a propriilor valori, dându-le importanța celor dumnezeiești și subordonându-le acestora pe cele omenești.

Până mai ieri – ne aducem aminte – raportul era invers: valorile omenești nu numai că prevalau asupra celor creștine, ci se încerca scoterea acestora din conștiința oamenilor pe motivul neexistenței lui Dumnezeu, fiindcă sesizarea Sa palpabilă nu intra în metoda de lucru a științei atee. Aceasta declara drept valabil doar ce putea fi demonstrat. Ce nu, negat! Din fericire marii savanți de astăzi ai omenirii au ajuns cu totul la alte concluzii decât știința cea fără de Dumnezeu. Teoria creaționismului, conform căreia Universul are un început, fiind adus la existență de voința lui Dumnezeu, Care este în afara acestuia, fiind Spirit absolut, prinde adepți din ce în ce mai mult în cercurile științifice mondiale. S-a ajuns la concluzia înțeleaptă că știința nu trebuie să se opună Revelației, cu atât mai mult să-i ia locul, pentru motivul foarte pertinent că descoperirile științei sunt foarte folositoare, dar numai pentru existența terestră a omenirii.

Odată cu trecerea noastră într-o altă formă de existență formele cunoașterii omenești nu ne mai sunt de nici un folos. Faptul acesta l-a sesizat corect Sfântul Apostol Pavel, când se exprima în perfectă cunoștință, că dintre toate valorile pământești cea cu care ne transferăm în Împărăția lui Dumnezeu este numai iubirea. Iată argumentarea paulină: *"Dragostea nu cade niciodată. Cât despre proorocii – se vor desființa; darul limbilor, va înceta; știința se va sfârși. Pentru că, în lumea aceasta, în parte cunoaștem și în parte proorocim. Dar când va veni ceea ce este desăvârșit, atunci ceea ce este în parte se va desființa"* (1 Cor. 13, 8-10). Așadar, atunci când vom trece din lumea aceasta știința va fi superfluă, iar vorbirea în limbi și tot ceea ce am agonisit noi pentru viața aceasta vor fi de prisos, dacă cu ajutorul acestor valori terestre nu vom fi reușit să câștigăm darul cel mai de preț: Împărăția lui Dumnezeu. De pe

pământ ne însoțește numai dragostea față de Dumnezeu și față de oameni. Este singurul fir pământesc cu care ne legăm de cer. Din cele trei valori ale spiritului uman: credința, nădejdea și dragostea, doar cu dragostea vom deschide Împărăția lui Dumnezeu, *"pentru că dragostea este de la Dumnezeu și oricine iubește este născut din Dumnezeu și cunoaște pe Dumnezeu. Cel ce nu iubește, n-a cunoscut pe Dumnezeu, pentru că Dumnezeu este iubire"* (1 Ioan 4, 7-8). Iată de ce trebuie ca din valorile umane să le perfecționezi pe cele care îndeamnă la iubirea de Dumnezeu și ajută la slujirea aproapelui. Devii un creștin împlinit dacă în viața de pe pământ cultivi valori date nouă de Dumnezeu, prin Fiul Său, tocmai cu scopul de a ne lega de cer.

M-a întrebat cineva o dată: Vă rog să-mi spuneți, ce-a făcut Biserica pentru neamul acesta? Și i-am răspuns: L-a îndreptat spre cer și e de ajuns! Adică i L-a făcut cunoscut pe Dumnezeul cel Adevărat și i-a deschis calea mântuirii. Mai m-a întrebat: După revoluție au venit mai mulți oameni la biserică? Zic: Nu mă întrebați pe mine. Întrebați-vă pe dumneavoastră: Înainte veneați la biserică? Nu veneam, zice. După revoluție veniți la biserică? Nu! Și atunci de ce puneți întrebări care pot să vă acuze? Biserica este formată din creștini. Nu este o realitate peste noi, ci în noi. Înțelegând-o așa, este acuzator să întrebi ce-a făcut Biserica pentru tine atâta vreme cât tu nu te-ai simțit dator nici înainte, nici acum, să te înregistrezi în ea și în lucrarea ei. De-ai fi făcut-o ai fi știut cu precizie ce-a făcut Biserica pentru tine și pentru poporul nostru. Nefăcând-o, înseamnă că n-ai fructificat în existența ta valorile creștine, ci numai pe cele utilitarist-materiale, cărora ai vrea să-L vezi și pe Dumnezeu slujindu-le. E grav când nu discerni valorile, pentru că le alegi, după primul impuls interesat, pe cele exclusiv ale pământului, ignorându-le pe cele care te duc la Dumnezeu. Căci realitățile dumnezeiești le înțelegi și le prețuiești numai în măsura în care te implici cu toată puterea sufletului tău în activarea lor în viața ta și prin tine în viața semenilor. Nu trebuie să așteptăm să ni se dea ceva din partea unui domeniu pe care l-am ignorat. Desigur, Dumnezeu ne dă, ne hărăzește, ne cercetează. Dar dacă tu, în urma deselor Sale sfaturi și semne, nu vrei să vii la Hristos,

cine are puterea s-o facă mai bine decât propria conștiință, care te avertizează că nu rămâi nemuritor pe fața pământului. Într-o zi va trebui să treci pragul acestei vieți și știi bine că nu vei vedea fața lui Hristos, întrucât în viață nici nu L-ai căutat.

Iată argumente puternice, iubii mei, pentru dumnezeirea credinței pe care o mărturisim a fi un dar incomensurabil de la Dumnezeu. Dacă credința creștină ar fi omenească, ea nu ne-ar interesa decât ca un produs al minții omenești ce se poate dovedi pe bază științifică. Pe când credința creștină, ca produs al Revelației divine, nu se poate argumenta decât cu convingerea sufletului tău. Singura modalitate de a dovedi cele pe care le nădăjduiești de la Dumnezeu este convingerea proprie, pe baza căreia te conformezi adevărilor pe care le crezi. Altă modalitate decât aceea de a te convinge personal nu există, pentru că adevărurile de credință nu pot fi impuse cu forța fizică, ci numai cu tăria argumentării. Adică nu există posibilitatea ca cineva să-ți impună adevăruri religioase pe care tu nu le crezi, nu le accepți. Iar acceptarea lor nu pleacă nicidecum din considerente umane. Nici măcar numai dintr-o tradiție moștenită din familie, pe care ai vrea să n-o părăsești, ci s-o duci mai departe. Dar poate că faptul că te angajezi sufletește să dai credit unei tradiții și s-o dăruiești și altora este încă o problemă de conștiință, de convingere. Iar convingerea pleacă tocmai dintr-o adâncă reflexie umană. Trebuie să-ți pui probleme de conștiință referitoare, de pildă, la moarte și să-ți dai seama că viața, fiind un dar al lui Dumnezeu, nu se termină odată cu moartea trupului, adică nu se încheie aici pe pământ. Trebuie cu necesitate să continue într-o altă existență, pentru că Dumnezeu nu face lucrări fără finalitate. Iar moartea nu este o finalitate, ci un prag. Viața, fiind lucrare dumnezeiască, este cu adevărat desăvârșită și are drept scop să te unească pe tine, om al pământului, cu Cel care este dătorul vieții, Dumnezeu.

Iată, iubii mei, realități pe care le verifică conștiința ta, dându-ți imboldul serios de a-ți lucra mântuirea în nădejdea că numai astfel îți vei găsi răspunsul ideal la zbuciumul tău sufletească. Evaluarea aceasta trebuie făcută cu necesitate lăuntrică. Pentru că prea de multe ori nu numai tinerii, ci și oamenii maturi, fără ancorare în

Hristos, nu-și găsesc rostul vieții. De multe ori auzi pe oameni: nu mai am nici un rost pe pământ. Mi-am însurat copiii, i-am dat la casa lor, am ieșit la pensie, nu mai am nici un rost. Chiar așa să fie? Nu mai ai nici un rost? Ba eu aș zice că de-acum înainte trebuie să-ți găsești cu adevărat rostul. Rostul ultim pe care-l ai, după ce ți-ai împlinit toate datoriile pământești, este cercetarea cea întru Dumnezeu a existenței tale, ce trebuie evaluată după criteriul congruenței cu Legea lui Dumnezeu. Pe aceasta trebuie să o pui în lucrare neconținută până la sfârșitul vieții. Și de-abia atunci îți vei da seama cu adevărat de măreția acțiunii pe care ți-ai impus-o, aceea de a-ți supune viața lui Hristos Dumnezeu.

Măcar partea ultimă a vieții, dacă Dumnezeu ne învrednicește de bătrânețe, s-o punem în slujba mântuirii cea întru Hristos. Mai toată viața ne-am cheltuit-o, dacă nu în fărâdelege, în tot cazul în împlinirea intereselor pământești. Dar chiar și pe acelea dacă le săvârșeam cu gândul la Dumnezeu tot erau socotite ca strădanii pentru mântuire. Dar ele au fost, așa cum fiecare din noi ne putem da seama, lucrări în afara mântuirii, împlinite mai mult ca să fim pe placul oamenilor. Pentru corectarea acestei greșite direcții date vieții, Sfântul Apostol Pavel spune: *"Dacă aș plăcea încă oamenilor, n-aș fi robul lui Hristos"* (Gal. 1, 10).

Aici, iubii mei, impulsionați de cuvântul acesta de mare demnitate creștină, avem de făcut o reală cercetare a vieții noastre. Ce facem sau ce-am făcut de obicei când a fost vorba să câștigăm favorurile lumii? De cele mai multe ori L-am uitat pe Dumnezeu. L-am dat de-o parte. L-am neglijat pe El și toate lucrările mântuirii celei întru Hristos Domnul. În această privință vă invit la o introspecție stăruitoare, dar corectă, a sufletului, ca să ne cutremurăm știind de câte ori L-am lăsat pe Dumnezeu de-o parte și am pus în prim plan interesul personal. De câte ori am dat celui socotit mare în lume cinstea cuvenită lui Dumnezeu. De aceea, am să vă rog ca la prima Spovedanie pe care o faceți să-i mărturisiți duhovnicului de câte ori L-ați neglijat pe Dumnezeu în folosul propriu, sau ați vrut să fiți pe placul oamenilor din lume. Să nu uitați că atunci *"Când vrem să plăcem oamenilor, nu mai suntem robii lui Hristos"*. Atenționarea este clară: vrând să fim pe placul oamenilor, pierdem prie-

tenia lui Hristos, fiindcă "robia" cea întru Hristos este adevărata noastră libertate. Omul robește ca să te batjocorească, Dumnezeu robește ca să te înalțe.

Frații mei, vă rog să reflectați cu mare grijă asupra acestui aspect: Dacă vrem să plăcem lui Dumnezeu, dacă vrem ca Dumnezeu să ne cerceteze mereu, atunci trebuie să corelăm acțiunile vieții noastre de așa natură, încât, după cuvântul Mântuitorului Hristos, "să dăm Cezarului cele ce sunt ale Cezarului și lui Dumnezeu cele ce sunt ale lui Dumnezeu" (Matei 22, 21). Adică, să cumpănim cât trebuie să dăm omului și cât trebuie să dăm Domnului. Sfânta Liturghie ne învață că: "pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm". Pentru dăruirea aceasta Dumnezeu ne oferă cu larghețe mântuirea. Pentru că dacă valorile existenței noastre pământești, puse pe balanța interesului nostru, trag mai mult de partea omenească, atunci înseamnă că L-am situat pe Dumnezeu sub om, iar când chiar Îl căutăm o facem din interesul egoist de a ne fi de ajutor în rezolvarea problemelor din lumea aceasta. La modul omenesc vorbind, Îl căutăm pe Dumnezeu numai când avem necazuri, sau când se abat asupra noastră boala și întristarea. După ce au trecut necazurile Îl părăsim ca pe cineva de care nu mai avem nevoie.

O persoană, cu care m-am întâlnit după ani și ani, îmi aducea aminte că m-a solicitat să facem împreună rugăciuni pentru un copil al său grav bolnav, aproape pe moarte. Nu-mi mai aminteam. Atunci se întoarce către flăcăul de alături și-mi zice cu vădită bucurie: Uite-l, el este, mare și frumos. Și-ntreb eu: Dar de-atunci ați mai fost pe la biserică să-I mulțumiți lui Dumnezeu? Zice: Păi, n-a mai fost nevoie! Băiatul s-a făcut sănătos. Din nefericire optica aceasta nu este singulară. Ne trebuie Dumnezeu numai când ne bate necazul. Nu socotim legătura noastră cu Dumnezeu ca un mod de viață. Creștinul autentic are Legea lui Dumnezeu ca un mod de viață. Pentru că, după cuvântul Sfântului Apostol Pavel: "Hristos este însăși viața noastră" (Colos. 3, 4). Iată de ce trebuie ca viața noastră cea "întru Hristos" să depășească momentul pur uman și să se ancoreze în realitățile dumnezeiești. Aceasta este ținta.

Dar să înțelegem bine! Nu înseamnă că Dumnezeu ne cere să disprețuim viața pământească. Dimpotrivă! Ea trebuie să fie un fundament foarte serios pentru viața de dincolo. Știind care este scopul pentru care ne-a lăsat Dumnezeu pe pământ, și anume acela de a ne pregăti pentru viața veșnică, vom da o mare importanță vieții acesteia, care, trăită după norme divine, ne propulsează către cer. Viața de pe pământ este o rampă spre Împărăția lui Dumnezeu – iertat să-mi fie acest barbarism – numai când rânduiești creștinește lucrurile de aici. Revărsându-te cu iubire jertfelnică în ajutorul semenilor, la terminarea mandatului de viețuitor al pământului te înalți către Împărăția lui Dumnezeu, lăsând mai departe ca pe cele de jos bine să le chivernisească cei care rămân în urma ta.

Frații mei, lucrurile sunt cât se poate de clare, dacă vrem să le evaluăm prin prisma creștină, căci numai în felul acesta putem să sporim neconținut, să ne umplem neconținut, să ne împlinim neconținut în cele privitoare la mântuire, așa cum auzim rostindu-se de către preot la Sfânta Liturghie: "Plinirea credinței și împărtășirea Sfântului Duh de la Domnul să cerem!" La care răspundem: "Dă, Doamne!" Dă-ne, Doamne, puterea să ne umplem de Tine, ca să fim vii în vecii vecilor! Amin.

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 21-a DUPĂ RUSALII

(Gal. 2, 16-20)

2, (16) Știind însă că omul nu se îndreptează din faptele Legii, ci prin credința în Hristos Iisus, am crezut și noi în Hristos Iisus, ca să ne îndreptăm din credința în Hristos, iar nu din faptele Legii, căci din faptele Legii nimeni nu se va îndrepta. (17) Dacă, însă, căutând să ne îndreptăm în Hristos, ne-am afla noi înșine păcătoși, este, oare, Hristos slujitor al păcatului? Nicidecum! (18) Căci dacă zidesc iarăși ce am dărâmat, mă arăt pe mine însumi călcător (de poruncă). (19) Căci, eu, prin (noua) Lege, am murit față de Legea (cea veche), ca să trăiesc lui Dumnezeu. (20) M-am răstignit împreună cu Hristos; și nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine. Și viața mea de acum, în trup o trăiesc în credința în Fiul lui Dumnezeu, Care m-a iubit și S-a dat pe Sine Însuși pentru mine.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Sămânța, cea de pe pământul cel bun, sunt cei care, cu inimă curată și bună, aud cuvântul, îl păstrează și rodesc întru răbdare" (Luca 8, 15).

Iubiți credincioși!

Aceasta este concluzia parabolei semănătorului, în care se arată că cuvântul lui Dumnezeu este asemănat cu o sămânță care rodește sau nu rodește în măsura în care găsește sau nu găsește pământul prielnic ca să dea roadă. În pilda nerodirii seminței căzute pe drum trebuie să vedem pe oamenii depărtați de Dumnezeu, bătători la suflet, precum drumul. În plus mai vine și diavolul și ciugulește tot ceea ce s-ar mai fi putut prinde de ei. Nerodirea seminței căzute pe loc pietros, care n-avea umezeală suficientă, caracterizează pe oamenii care n-au rădăcină creștină puternică pentru a putea pătrunde ogorul nedestelenit și încă foarte sărac al su-

fletului. Aceștia sunt cei cu prea puțină credință. Sunt oamenii care îl caută pe Dumnezeu doar când sunt loviți de necaz. După ce a trecut necazul nu mai consideră că trebuie să lucreze pentru a face roditor cuvântul lui Dumnezeu.

Cauza nerodirii următoarei semințe, cu care mi se pare mie că ne asemănăm cam toți, constă în aceea că a căzut într-un loc plin de spini și bălării. Deși pământul era bun, totuși cuvântul lui Dumnezeu n-a putut să răzbată datorită mediului neprielnic și s-a ofilit. Noi suntem pământ cuprins de toate buruienile păcatelor, de toți spinii ispitelor și de toată lucrarea cea grea a faptelor necuviincioase, care atât de mult ne-au năpădit viața, încât cuvântul lui Dumnezeu nu mai are loc. Cam aici ne regăsim cei mai mulți dintre noi. Cuvântul lui Dumnezeu nu-și găsește loc în noi pentru că ne cotropește grija pentru trup, grija pentru familie, grija pentru ziua de mâine, sau grija pentru îmbogățire cu orice preț. Noi, oamenii, suntem foarte răzbătători când este vorba de lucrurile pământești. Aici suntem teribil de abili întru a găsi modalitățile cele mai facile ca să câștigăm cât mai mult. Ceea ce nu e deloc rău, dacă prin aceasta nu păgubim, nu furăm, nu înșelăm pe aproapele nostru, dacă nu-l facem să sufere. Mai puțin abili ne dovedim însă când este vorba să facem lucrător în noi și în semeni cuvântul lui Dumnezeu.

Din practica păgânătății noastre, sau din ceea ce observăm în jurul nostru, știm ce este în stare omul să facă cu cuvântul lui Dumnezeu. La câtă umilință îl supune prin aceea că-l ignoră și nu se străduiește să-i găsească un cât de mic loc în ființa lui. Pentru că de fapt cuvântul este Însuși Iisus Hristos, Cuvântul lui Dumnezeu. Știm că Mântuitorul, în ipostaza Sa de Om-Dumnezeu Întrupat, Se numește Iisus Hristos. În ipostaza Sa dumnezeiască, înainte de pogorârea Sa în lume, este cunoscut cu numele de Logosul, adică de Cuvântul lui Dumnezeu. Dumnezeu Și-a trimis Cuvântul în lume. L-a trimis pe Fiul Său ca să dea cuvânt de învățătură oamenilor, iar în măsura în care oamenii Îi primesc cuvântul, Îl primesc pe Însuși Fiul lui Dumnezeu. De aceea, nu este vorba numai de a nesocoti cuvântul rostit sau citit de pe cartea numită Sfânta Scriptură, ci este vorba de însăși primirea sau refuzarea Fiului lui Dumnezeu. Iată cât de departe poate merge ignoranța unora, nepriceperea altora și

răutatea celor mai mulți întru a-L primi în sufletele lor pe Însuși Cuvântul lui Dumnezeu ca el să rodească spre mântuire.

Iubiții mei, în duminica aceasta, corelând ca de obicei cele două texte scripturistice, textul Sfintei Evanghelii cu cel al Apostolului, îl vom redescoperi în alergarea sa fără preget pe unul din cei mai mari semănători ai cuvântului lui Dumnezeu, pe Sfântul Apostol Pavel, propovăduitorul neînfricat al Evangheliei Împărăției lui Dumnezeu la neamuri, pe cel mai mare misionar al Bisericii lui Hristos. Pentru că semănătorul din parabolă nu este Iisus Hristos. Semănătorul este orice creștin abilitat să semene, să aducă altora la cunoștință cuvântul lui Dumnezeu, adică pe Însuși Fiul Tatălui Cerească. În alergarea aceasta fără precedent pe întinderea imensului Imperiu roman Sfântul Apostol s-a confruntat cu diferite modalități de receptare sau de respingere a Cuvântului lui Dumnezeu.

Cea mai gravă împotrivire de care s-a lovit Pavel în lupta sa susținută de a-i determina pe păgâni să primească Evanghelia lui Hristos a avut-o din partea coreligionarilor săi. Aceștia pretindeau oricărui păgân care dorea să devină creștin ca mai întâi să observe întreaga Lege a lui Moise, care culmina cu tăierea împrejur, act foarte greu de suportat mai ales de către bărbații maturi. De aceea, piedica aceasta, pe care o puneau evreii răspândirii credinței în Hristos, era, dacă vreți, unul din cele mai grave obstacole care putea duce la nerodirea cuvântului lui Dumnezeu în inimile neamurilor păgâne. De aceea Sfântul Apostol Pavel, el însuși evreu, el însuși tăiat împrejur, și-a dat seama de cumplita opreliște pe care o prezenta circumciziunea pentru primirea Evangheliei de către neamuri. Pentru evitarea acestui grav obstacol, Sfântul Pavel merge la Ierusalim și expune punctul său de vedere Sfinților Apostoli Petru și Ioan, ca și Sfântului Iacov, care în vremea aceea era episcop al Ierusalimului. Aceștia, fără rezervă, acceptă punctul său de vedere, ca adică creștinilor proveniți dintre neamuri să nu li se impună, înainte de încreștinare, condiția de a observa Legea mozaică. Cu privire la acest subiect fierbinte din epoca apostolică Sfântul Petru are următoarea poziție justă, pe care o opune susținătorilor circumciziei: *"Acum, deci, de ce ispitiți pe Dumnezeu și vreți să puneți pe grumazul ucenicilor un jug pe care nici părinții voștri, nici noi*

n-am putut să-l purtăm?" (Fapte 15, 10). Aici erau vizati evreii încreștinați numai de formă, care urmăreau să împiedice răspândirea Evangheliei la neamuri, cunoscuți și sub numele de iudaizanți.

Vă expun acest punct de vedere apostolic, ce nu mai interesează în actualitate, ca să vă dați seama la ce se referă pericopa Apostolului de astăzi, în care se afirmă că: *"Omul nu se îndreptează din faptele Legii (vechi), ci prin credință în Hristos Iisus, în care am crezut și noi, ca să ne îndreptăm prin credința în Hristos, iar nu din faptele Legii, căci din faptele Legii nimeni nu se va îndrepta"* (Gal. 2, 16). Sfântul Pavel avea în vedere mai ales circumciziunea, invocată de acei iudaizanți în procesul de încreștinare a neamurilor sub amenințarea: *"Dacă nu vă tăiați împrejur, după rânduiala lui Moise, nu puteți să vă mântuiți"* (Fapte 15, 1).

Mai întâi, să explicăm noțiunea de *"îndreptare"*, pe care o propune Pavel noilor convertiți în contra partidă cu circumciziunea. Ca să o înțelegem, vă invit să vă aduceți aminte de perioada în care ați fost elevi, când la o anumită disciplină, sau la mai multe, unii colegi luau note proaste, trăind cu amenințarea de a rămâne corijenți sau chiar repetenți. Dar puși în discuția clasei, cu alertarea părinților, printr-o atitudine blândă și înțelegătoare copiii aceia începeau încetul cu încetul să se redreseze, să se îndrepteze. Așadar, despre cei care începeau să învețe cu interes ziceam că s-au îndreptat. Puteau fi dați chiar drept pildă altora, zicându-se: Iată niște elevi silitori care s-au îndreptat! Adică au părăsit lenea, s-au hotărât serios să muncească, au ajuns să fie bine cotați în fața celorlalți colegi, trec clasa, ba încă și cu laude din partea profesorilor.

Iubiții mei, îndreptarea în Hristos se petrece tot cam așa, avându-se în vedere însă cunoașterea Cuvântului lui Dumnezeu și respectarea statutului de moralitate și de credincioșie față de Dumnezeu. Luați, deci, sub auspiciile Bisericii, povățuiți de preot și de credincioșii întăriți, îndărătnicii de ieri încep să dea dovadă de interes în ceea ce privește rodirea cuvântului lui Dumnezeu în suflet, știind că nelucrarea aduce cu sine pierderea calității de creștini. Așa încât, îndemnați din afară și impulsionați dinlăuntru, încep încetul cu încetul să se îndrepteze și cuvântul lui Dumnezeu să devină roditor în sufletul lor. La strădania proprie adăugându-se ha-

rul Duhului Sfânt, întru a-și transforma structural viața cea întru lenea păcatului, ei devin oameni îndreptați în Hristos, dornici acum de a-L face cunoscut și altora.

Când însă, fratele meu, nu pornești pe calea lui Dumnezeu o mare nenorocire te poate paște. Egală cu repetenția la școlar. Poate să te atenționeze și să te impulsioneze omul bun de lângă tine, dar dacă tu nu te îndreptezi ca să ajungi în Împărăția lui Dumnezeu, ci prin nepăsarea ta îți anticipezi muncile iadului, problema rămâne numai și numai în seama ta, a voinței tale libere. Deci, mișcă-te repede și pune interes în însușirea și lucrarea poruncilor divine, în așa fel încât Iisus Hristos, în numele Căruia și în învățătura Căruia te poți îndrepta, să te ducă în Împărăția Tatălui. Numai că, atenție! Ca și în exemplul cu elevul, dacă te-ai îndreptat numai puțin nu e de ajuns să treci clasa. Trebuie să te îndreptezi din toată inima, din toată puterea sufletului și cu toată convingerea ca să ajungi prietenul lui Hristos (Ioan 15, 14) și fiu după har al Tatălui.

Așa și în cazul expus de Sfântul Pavel. Dacă cineva se oprea numai la Legea lui Moise îndreptarea era doar în stadiul incipient. Vă aduceți aminte că a venit la Mântuitorul Hristos un învățător de Lege și L-a întrebat: Doamne, ce să fac ca să mă mântuiesc? Și Domnul i-a zis: *"În Lege ce este scris, cum citești? Și el răspunzând, a zis: Să iubesc pe Domnul Dumnezeu (...) și pe aproapele tău ca pe tine însuși. Și Domnul i-a zis: Fă aceasta și vei fi viu! Dar acela vrând să se îndrepteze pe sine, a zis către Iisus: Și cine este aproapele meu?"* La această întrebare Domnul i-a expus parabola samarineanului milostiv (Luca 10, 25-27) pentru a-l face să înțeleagă că numai ieșirea din viziunea strâmtă a legalismului mozaic poate duce cu adevărat la *"îndreptare"*. Aceasta o afirmă și Sfântul Pavel, spunând că dacă cineva rămâne la nivelul Legii vechi, așa cum pretindeau evreii, este doar în antecamera *"îndreptării"*, statut care nu-i dă posibilitatea să acceadă cu adevărat la Împărăția lui Dumnezeu.

De aceea, numai în Iisus Hristos, numai în credința că Iisus este Hristos, adică Mesia, și numai lucrând poruncile lui Dumnezeu, făcute cunoscute prin Iisus Hristos, poate cineva să ajungă la mântuire. În acest sens înțelegem expresia paulină că *"omul nu se în-*

dreptează din faptele Legii, ci numai prin credința în Iisus Hristos. În El am crezut și ne îndreptăm în credința Lui, nu din faptele Legii, prin care nimeni nu se îndreptează". Acum am înțeles intenția cu care a scris Sfântul Pavel cuvintele de mai sus.

De acum încolo textul Apostolului îl vom raporta la noi. Așadar, am înțeles că oprindu-ne la puțin, puțin primim. Într-un foc dacă bagi puține lemne, puțină căldură se face. Dacă pui lemne multe, căldură din belșug ai. Nu? Așa și aici. Dacă în sufletul tău lași să pătrundă belșug de credință în Dumnezeu, bogat dar de la Dumnezeu ai; dacă te închizi interesului credinței, puțin din cele dumnezeiești primești. Câteodată insuficient ca să te poți hrăni duhovnicește. Dacă, flămând fiind, ți se dă numai o bucătică de pâine, rămâi tot flămând. Ai vrea mai mult. Dar nu ți se dă, pentru că nu meriți mai mult. Așa și în ceea ce privește mântuirea. Dacă pornești spre Dumnezeu cu toată voința, mult primești de la Dumnezeu, conform adagiului: *"dai voință, ieși putere"*. Cu cât te dăruiești mai mult cu atât ți se dăruiește mai mult. Tu oferi omenește, Dumnezeu îți dăruiește dumnezeiește cele de trebuință sufletului, încât prin această conlucrare a ta cu Dumnezeu se operează ceea ce îndeobște se numește *"mântuirea"*. Mântuirea în Creștinism este una și aceeași cu îndreptarea. Poate doar că îndreptarea este procesul omenesc neconținut de lucrare a credinței, la capătul căruia ne așteaptă mântuirea. Cu cât te străduiești mai mult să te îndreptezi, mergând pe calea lui Dumnezeu, cu atât mai mult simți *"bucuria mântuirii"*. Cu cât lucrezi mai mult poruncile lui Dumnezeu, cu atât mai mult simți prezența lui Dumnezeu în sufletul tău, iar calitatea de *"fiu al lui Dumnezeu"*, ce urmează acestei acțiuni teandrice, nu mai rămâne o noțiune nedefinită, ci una sensibil impropriată. Cu cât lucrezi mai puțin în cele ale duhului cu atât conceptul de *"fiu al lui Dumnezeu"* se diluează, pierzându-și consistența atât rațională, cât și practică. Cred că sunteți lămuriți asupra a ceea ce vă spun privitor la conlucrarea noastră în planul mântuirii cu Dumnezeu. Iar când chiar nu înțelegeți pe deplin, exemplele luate din viața de toate zilele vă ajută să sesizați aspecte mai puțin cunoscute din învățătura creștină referitoare la mântuire.

Motiv pentru care, iubiții mei, vă rog să fiți atenți! Așadar, Iisus Hristos, Cuvântul lui Dumnezeu, a fost trimis de Tatăl în lume să aducă oamenilor învățătura necesară, pe baza căreia să-și poată clădi mântuirea, îndreptându-și neconținut viața după preceptele lui Hristos. El a venit la noi, dar e posibil ca noi să rămânem în continuare oameni neîndreptați. Hristos este cu noi în toate zilele vieții noastre (Matei 28, 20) și a fost cu fiecare din zecile, sutele de miliarde de creștini câți au trăit pe fața pământului de la Domnul Hristos și până astăzi. Este cu fiecare dintre noi, dar mulți, prea mulți nu-L primesc. Pentru că sunt fie pământ bătătorit ca drumul, fie pământ pietros, fie pământ înăbușit de buruienile păcatelor. Deși unora nu le place să li se spună, ei se se dovedesc a fi potrivnici lui Dumnezeu. Oameni contra lui Dumnezeu. Poate că nu afirmă direct că sunt contra lui Dumnezeu, dar prin ceea ce fac dau dovadă de împotrivire la modul practic de existență.

Fiind în această situație unii dintre noi, Sfântul Apostol Pavel se întreabă, ca din partea noastră, în chip responsabil: *"Dacă însă, căutând să ne îndreptăm în Hristos, ne-am afla pe noi înșine păcătoși, oare Hristos este slujitor al păcatului? Nicidecum!"* (Galateni 2, 17). Cu alte cuvinte, dacă dorinței lui Hristos de a te mântui tu îi opui în continuare indolență și nepăsare în privința îndreptării, deși te numești creștin, atunci nu cumva îți trece prin minte gândul ticălos că ești așa pentru că așa vrea Dumnezeu? Ești păcătos pentru că așa vrea Dumnezeu. Dar dacă, vrând Dumnezeu ca să nu mai fii păcătos, automat nu mai ești păcătos? Nicidecum! Oare tu ești pe nicăieri în procesul despătimirii tale în Hristos? Mântuirea nu-i un automatism, ci o conlucrare conștientă și responsabilă cu Dumnezeu. Și totuși auzim prezentă la tot pasul ideea aceasta: *"Păi, așa vrea Dumnezeu!"* Cum adică așa vrea Dumnezeu? Tu să ai înțelegerea deplină că *"Dumnezeu Mântuitorul nostru voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină"* (1 Tim. 2, 3-4). Aceasta este adevărata vreau a lui Dumnezeu. Dacă tu rămâi păcătos, înseamnă să-L asociezi pe Hristos la stadiul tău de păcătoșenie? Este posibil ca un creștin să gândească așa? *"Cum o vrea Dumnezeu"* este scuza multor creștini care nu vor să se lepede de păcatele lor dând vina pe Dumnezeu pentru împietrirea

inimii lor. Atrăgeam o dată atenția la spovedanie cuiva care nu vrea să ierte pe cineva apropiat: Să știi că dacă mergi pe drumul acesta n-ai parte de Hristos! La care mi-a răspuns cu o pasivitate care m-a înspăimântat: *"Cum o vrea Dumnezeu!"* Păi, tocmai că Dumnezeu nu vrea așa. El vrea ca tu să ierți, pentru a putea merita iertarea din partea Sa. Auzi cum te învață Mântuitorul în această privință: *"De nu veți ierta oamenilor greșelile lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta vouă greșelile voastre"* (Matei 6, 15). Iar cu păcatele neiertate nu putem trage nădejde că vom dobândi Împărăția lui Dumnezeu. Dacă așa stau lucrurile, atunci cu atât mai mult nu-ți poți ascunde răutatea proprie sub masca, desigur, fățarnică că Dumnezeu ar fi părtaș la statutul tău de om păcătos, când de fapt El vrea să te ridice la stadiul de *"fiu al lui Dumnezeu"*, beneficiind și de frățietatea Fiului Său.

Deci, așa te vrea Dumnezeu! De aceea, să n-ai a te dezvinovăți vreodată că dacă rămânând neîndreptat, rămânând adică pământ bătătorit, rămânând pământ pietros sau înăbușit de patimile pe care în chip vinovat le lași să se incuibeze în sufletul tău, să n-ai a spune vreodată că n-ai știut și că ai crezut că așa trebuie să fie, că așa vrea Dumnezeu! Nu, iubiții mei! Vorba aceasta, care ascunde o greșită concepție despre învățătura creștină, este foarte păgubitoare pentru mântuire. Ea ne-a rămas de pe vremea asupririi turcilor, care voiau să ne facă să acceptăm opresiunea lor sub ideea că așa vrea Dumnezeu. Nimic mai fals! Adică: Dumnezeu vrea ca tu să rămâi în păcat? E de neconceput o scuză care să dea răspunderea chiar pe Dumnezeu pentru starea de păcătoșenie în care ne găsim. Oare nu aceeași concepție păguboasă este și aceea, vehiculată mai ales în mediile intelectualiste, că suntem așa numai pentru că suntem ortodocși? Auzim mereu aceste insinuări, care vor să dea vina pe altcineva, dacă se poate chiar pe structura noastră confesională, că lucrurile merg prost în țara noastră. Dar tot ortodocși eram și în perioada interbelică când noi, românii, am cunoscut un real progres economic, cultural și social.

Dumnezeu vrea ca tu să nu rămâi jos, ci să te înalți la cer. Asta vrea Dumnezeu. N-ai înțeles? Că Iisus Hristos S-a coborât pe pământ, a venit la noi în Trup, a murit pentru noi, a înviat și S-a înăl-

țat la cer și șade de-a dreapta Tatălui, de unde va veni să judece vii și morții, ca noi să pășim pe urmele Lui. El S-a coborât la noi ca să ne învețe ce trebuie să facem pentru a ajunge la Dumnezeu. Căci actul Înălțării Sale înseamnă însăși înălțarea noastră la Tatăl, precum răspicat o afirmă Domnul nostru: *"Iar Eu, când Mă voi înălța de pe pământ, pe toți îi voi trage la Mine"* (Ioan 12, 32). Altădată afirma că Tatăl este Cel care ne trage spre mântuire, prin Fiul Său: *"Nimeni nu poate să vină la Mine, dacă nu-l va trage Tatăl, Care M-a trimis, și Eu îl voi învia în ziua cea de apoi"* (Ioan 6, 44). Pe cei care se leagă cu întreaga lor viață de învățătura Lui îi trage la Tatăl. Un pescar când trage năvodul din apă, trage oare și peștii care nu s-au prins de el? Desigur, nu! Dacă te-ai lăsat prins în năvodul lui Hristos, atunci ești tras la Tatăl. Dar dacă nu te-ai prins poți să-L învinuiești pe Dumnezeu pentru indolența ta? Este El de vină că nu te afli printre cei salvați? Tu ești singurul vinovat pentru că nu te-ai grăbit să ajungi la mântuitoarea corabie. Nu te-ai silit! N-ai făcut nimic convingător ca Dumnezeu să te socotească printre cei îndreptați și porniți pe calea mântuirii. N-ai făcut nimic vrednic! De aceea, nu pune pe seama lui Dumnezeu îndărătnicia ta! Nu-L fă pe Dumnezeu vinovat de căderile tale! Să nu aduci o asemenea blasfemie lui Dumnezeu! *"Căci dacă zidesc, în sensul că refac starea de păcătoșenie de mai înainte, ceea ce am dăruit, mă arăt pe mine însumi călcător de poruncă"* (Galateni 2, 18), ne avertizează cu responsabilitate Sfântul Pavel.

De aceea, pericopa Apostolului de azi ne arată cum trebuie să procedăm ca să ne prindem în mreaja Împărăției lui Dumnezeu. Mai întâi, trebuie să alegem între două libertăți: libertatea totală, neîngrădită, dar vinovată, pe care și-o îngăduie omul de a face ce vrea, adică ce nu trebuie să facă, și libertatea de a fi pământ bun, în care să rodească cuvântul lui Dumnezeu. Numai că libertatea cea de-a doua presupune renunțarea la libertatea neîngrădită și, deci, păcătoasă, pe care ți-o îngăduieși. Ne aducem aminte că Sfântul Apostol Pavel făcea următoarea constatare cu privire la libertate: *"Toate îmi sunt îngăduite, dar nu toate îmi folosesc. Toate îmi sunt îngăduite, dar nu toate zidesc"* (1 Corinteni 10, 23). Nu tot ceea ce îmi permite libertatea să fac e și bun făcut, ci numai ceea ce te apro-

pie de Hristos. Numai acela este bun. Adevărata libertate constă în a alege între faptele care te duc la păcat, la moarte, și libertatea care te îndreaptă spre Hristos, spre mântuire. Aceasta este libertatea autentică. Dar, cum ziceam, pentru aceasta trebuie să renunți la toate libertățile pe care ți le îngăduieși.

Iar renunțarea luată pieptis împotriva dorințelor cărnii este numită de Sfântul Pavel *"răstignirea"*. Moartea pentru păcat. Este imaginea clasică pe care o pune în circulație Apostolul, când zice că atunci când o rupi cu păcatul, când faci război cu patimile ce te stăpânesc, când te înfrângi pe tine însuși în folosul mântuirii în Hristos, înseamnă că te răstignești precum Hristos. *"Răstignirea"* personală înseamnă scoaterea prin violență a păcatului din tine, ruperea definitivă cu omul cel vechi al păcatului, ca în locul lui să troneze biruitor Hristos asupra vieții tale. Auziți cum se exprimă Sfântul Apostol Pavel în această opțiune, singura aducătoare de mântuire: *"Eu, prin Legea lui Hristos, am murit față de Legea lui Moise, ca să trăiesc lui Dumnezeu. M-am răstignit împreună cu Hristos, și nu eu mai trăiesc, ci Hristos trăiește în mine și viața mea de acum, în trup, o trăiesc în credința în Fiul lui Dumnezeu, Care m-a iubit și S-a dat pe Sine Însuși pentru mine"* (Galateni 2, 20).

Vă rog să rețineți de aici elementele necesare îndreptării vieții fiecăruia dintre noi. Mai întâi, Sfântul Pavel s-a lepădat de Legea lui Moise, care, prin împotrivirea acerbă a evreilor față de Hristos, o făcuse un instrument potrivnic lui Dumnezeu. El s-a lepădat de ceea ce odinioară îi era foarte drag, de datinile părintești. Tu încerci să te lepezi de tot ceea ce este împotriva lui Hristos, dar care îți provoacă acum plăceri păcătoase? Libertatea controlată de voia îndreptării constă tocmai în a-ți înfrânge voia pentru a plăcea lui Hristos. Pentru că dacă îți iei libertatea faptelor din lume instrumentate de diavolul rămâi în stăpânirea lui. Pe când, rupând-o violent cu acestea te oferi lui Hristos, trăiești cu Hristos și în Hristos. Ba mai mult, *"Hristos trăiește în tine"*, pentru că El Însuși n-a căutat plăcerea Sa, ci pe a noastră, atunci când atât de mult *"te-a iubit, încât S-a dat pe Sine Însuși pentru tine"*.

Așadar, ca să urmărești gândirea Sfântului Apostol Pavel, mai întâi înțelegeți că te-ai lepădat sau vrei să te lepezi de tot ceea ce în

viața ta se împotrivește lui Hristos, dar care ție mai înainte îți făcea plăcere. Te răstignești, zice Apostolul, adică devii un om mort, inexistent pentru păcate. Precum Mântuitorul Hristos pe Cruce a murit pentru păcatele oamenilor ca să le desființeze, ție ți se cere să mori pentru păcatele tale. Hristos Și-a luat asupra Sa păcatele noastre și le-a omorât pe Cruce. Tu trebuie ca pe crucea ta, asumată de bună-voie din iubire pentru Hristos, să-ți omori păcatele personale, să le nimicești. După care actul cel mai minunat este să-L lași pe Hristos să viețuiască în tine. Să te simți fratele Lui și tu să-I simți căldura. Pentru că noi, rupând-o cu păcatul, devenim frații lui Hristos, fapt foarte important pentru înțelegerea viețuirii noastre în Hristos. Deci, să-L lași pe Hristos să trăiască în tine. Și atât de mare e bucuria trăirii în Hristos, încât ai sentimentul că *"nu mai trăiești tu, ci Hristos trăiește în tine și viața ta de acum în trup o trăiești în credința în Fiul lui Dumnezeu, Care te-a iubit și S-a dat pe Sine Jertfă pentru tine"* (v. 20).

Deci, cunoscând marea dragoste a lui Dumnezeu, Care S-a jertfit pentru tine, Care ți-a preluat păcatele și El Însuși, ca Dumnezeu, le-a omorât pe Cruce, ce îți rămâne să faci este să-ți oferi viața ca pe un adevărat locaș sfânt pentru petrecerea lui Dumnezeu înlăuntrul tău. În felul acesta, făcând din viața ta un templu, o biserică a Duhului Sfânt, știi că te-ai *"îndreptat"* și că ajungi cu siguranță la mântuire, făcând roadă însutită, întru răbdarea credinței tale, în folosul tău, dar mai ales în folosul mântuitor al semenilor tăi. Amin.

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 22-a DUPĂ RUSALII

(Galateni 6, 11-18)

6, (11) Vedeți cu ce fel de litere v-am scris eu, cu mâna mea. (12) Câți vor să placă în trup, aceia vă silesc să vă tăiați împrejur, numai ca să nu fie prizoniți pentru Crucea lui Hristos. (13) Căci nici ei singuri, cei ce se taie împrejur, nu păzesc Legea, ci voiesc să vă tăiați voi împrejur, ca să se laude ei în trupul vostru. (14) Iar mie să nu-mi fie a mă lăuda, decât numai în Crucea Domnului nostru Iisus Hristos, prin care lumea este răstignită pentru mine și eu pentru lume! (15) Că în Hristos Iisus nici tăierea împrejur nu este ceva, nici netăierea împrejur, ci făptura cea nouă. (16) Și câți vor umbla după dreptarul acesta, pace și milă asupra lor și asupra Israelului lui Dumnezeu! (17) De acum înainte, nimeni să nu-mi mai facă supărare, căci eu port, în trupul meu, semnele Domnului Iisus. (18) Harul Domnului nostru Iisus Hristos să fie cu duhul vostru, fraților! Amin.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Căci, de se socotește cineva că este ceva, deși nu este nimic, se amăgește pe sine însuși" (Gal. 6, 3).

Iubiți credincioși!

Am chibzuit să aleg astăzi, din conținutul celor două pericope biblice, o temă pe care să o dezbatem împreună și care să ne fie de real folos sufletesc. Mi s-a părut că tema care ne-ar interesa pe toți și care se regăsește în ambele texte biblice este ferirea de păcatul greu al disprețuirii aproapelui, în orice fel s-ar lucra această defăimare.

Să plecăm la reliefarea acestei teme mai întâi de la pericopa evanghelică: Luca 16, 19-31. Aici se precizează că bogatul a ajuns în iad nu pentru că era neapărat bogat, ci pentru că l-a disprețuit pe săracul și amărâțul Lazăr, care cerșea la porțile sale și care n-a fost învrednicit nici măcar de fărâmiturile care cădeau de la oșpețele

acestui bogat insensibil. La un moment dat Sfânta Evanghelie scoate în evidență că chiar câinii se arătau mai îndurători față de el, fiindcă îi lingeau bubele, alinându-i într-un fel durerile. A murit bogatul, zice Sfânta Evanghelie, și a fost dus în iad. A murit și săracul Lazăr și a fost purtat în sânul lui Avraam. Vă invit să observați că săracul nu s-a dus în sânul lui Avraam pentru că era sărac. Bogăția și sărăcia nu trimit în mod automat pe cei bogați în iad și pe cei săraci în rai. Să nu ne închipuim așa ceva. Pentru că orice bogat este un om care poate avea simțăminte; acestuia bogăția n-ar trebui să-i tocească simțămintele de umanitate, de dragoste față de aproapele, sau cel puțin de înțelegere, cu responsabilitate, față de nevoile altuia, zice Sfântul Vasile Cel Mare. Dar dacă, din nefericire, bogăția a pus stăpânire peste el și aceste simțăminte i s-au tocit, atunci, într-adevăr, bogăția îi devine o foarte mare piedică în calea mântuirii. Săracul n-a ajuns la rai pentru că era sărac, cum spunem, ci pentru că a răbdât. A răbdât cu toată puterea sufletului său disprețul bogatului. A răbdât. În Sfânta Scriptură se spune că *"cel ce va răbda până la sfârșit, acela se va mântui"* (Matei 24, 13). Iată-l pe Lazăr răbdând, atitudine pentru care Dumnezeu i-a dăruit Împărăția cerurilor.

Plecând, deci, de la aspectul acesta, care merită subliniat interesului nostru, să ne adresăm acum Apostolului de astăzi, de unde aflăm că pe vremea Sfântului Apostol Pavel erau unii evrei încreștinați numai de formă, care voiau să-i batjocorească pe creștini, silindu-i să se taie împrejur, fapt cu adevărat înjositor și disprețuitor. Prin acțiunea lor voiau să-i vadă pe creștini disprețuiți de păgânii care încă nu se încreștinaseră și care vedeau în circumciziune o piedică insurmontabilă în calea convertirii lor la Evanghelie. În acest sens, Sfântul Apostol Pavel îi atenționează pe creștinii din vremea sa, proveniți dintre păgâni, să nu se lase ademeniți de asemenea îndemnuri, pentru că prin tăierea împrejur se încearcă înjosirea și disprețuirea lor. Să ne aducem aminte din copilărie, când mai mari fiind, îi îndemnam, câteodată chiar îi sileam, pe cei mai mici să facă lucruri necuviincioase ca să ne batem joc de ei. Eu îmi aduc aminte bine că am săvârșit faptul acesta și-mi cer acum înaintea lui Dumnezeu iertare pentru el. Dar, ceea ce, la modul acesta al copilăriei,

se poate ierta și înțelege ușor – pentru că, nu-i așa, un copil care are cinci ani se crede mult mai mare decât cel care are trei ani – atitudinea evidențiată de Sfântul Pavel nu poate fi iertată, căci oameni rău intenționați, ajunși la maturitate și fizică și psihică, încearcă să-i disprețuiască pe ceilalți în chip voit.

Plecând de aici, nu cred că greșesc afirmând că ceea ce pătimește astăzi poporul român din partea mai marilor lui este un vădit și de neiertat dispreț. Un dispreț fără margini. Se schimbă partidele, se schimbă guvernele, dar disprețul rămâne. Mare desconsiderare se observă, de pildă, față de amărătul de țăran, care răscolește pământul ca să scoată pâinea cea de toate zilele pentru întreaga țară. Și, în mod inexplicabil, grâul nostru nu mai este bun. Trebuie să importăm din afară. Nici animale nu mai știu românii noștri să crească. Nimic bun nu se mai face în țara aceasta. De ce? Pentru că muncitorul nostru este disprețuit și prost plătit. Numai ce vine din afară e bun. Așa ne desconsideră mai marii noștri. Iată de ce disprețul acesta nu mai poate fi răbdât, iubitorilor, fără a-l denunța dreptății lui Dumnezeu.

Dar știu mai marii noștri că atunci când îl disprețuiești pe un om îl disprețuiești de fapt pe Dumnezeu, Care l-a creat? Sunt împrejurări din viața Sfântului Apostol Pavel, relatate în faptele Apostolilor și în Epistolele sale, când el își evidențiază demnitatea proprie în calitatea sa de Apostol al Mântuitorului. Și noi trebuie să ne scoatem în evidență demnitatea de oameni ce purtăm în noi chipul lui Dumnezeu. Am răbdat destul. Au fost 50 de ani când nici măcar nu puteam să ne spunem părerile. Au trecut mai bine de zece ani de când putem să ne exprimăm opiniile, dar în zadar. Disprețuitorii se dovedesc surzi la nevoile noastre. Dacă disprețul comunist era bătaios și punitiv, cel de astăzi este mult mai rafinat. Poți să strigi cât vrei, că nimeni nu te bagă în seamă. Cu toate acestea, trebuie să ne clamăm demnitatea. Trebuie să ne evidențiem demnitatea, întâi de toate pentru că suntem fiii lui Dumnezeu. Căci, dacă vor să știe cei care disprețuiesc pe oamenii simpli, trebuie să afle că omul vrednic de dispreț, după opinia lor, poate fi mai de preț decât ei. Vă aduceți aminte, de pildă, că Petre Țuțea zicea că pentru el femeia de la țară cu călcâiele crăpate, care se așează în fața

icoanei Maicii Domnului și se roagă, e mai de cinste decât un academician ateu.

Disprețul pentru semenii are și o altă latură periculoasă. Căci cel care disprețuiește se socotește deasupra celorlalți, iar disprețuitul devine și mai mic și mai neînsemnat decât este el în realitate. Disprețuindu-l, el este despuiat și de puțină demnitate pe care o are. De aceea afirma Sfântul Apostol Pavel că *"cine se socotește cineva, deși nu e nimic, se amăgește pe sine însuși"* (Gal. 6, 3).

Normal și bineplăcut lui Dumnezeu este, după îndemnul paulin, să *"purtăm sarcinile unii altora și așa vom împlini Legea lui Hristos"* (Gal. 6, 2). Purtându-ne sarcinile unii altora, ajutându-ne unii pe alții, vom deveni, într-adevăr, împlinatorii Legii lui Hristos, care este aceea de a iubi pe Dumnezeu din toată inima, din tot sufletul, iar pe aproapele nostru ca pentru Dumnezeu. Aceasta este legea de căpetenie a Creștinismului ce trebuie pusă neapărat în evidență prin fapte. Pentru că dacă nu procedăm așa Sfânta Evanghelie de astăzi ne arată unde putem ajunge.

Care este locul rânduit de Dumnezeu pentru un om care disprețuiește pe semenii? Bogatul a ajuns în iad nu neapărat că era bogat, ci pentru că l-a disprețuit pe aproapele său bolnav și plin de bube, care stătea și cerșea la poarta sa. Atunci nu l-a băgat în seamă, dar acum, în cumplită suferință fiind, și-a adus aminte că pe nevoiașul acela îl chema Lazăr. Acum are nevoie de ajutorul lui, de aceea se adresează lui Avraam: Părinte Avraame, rogu-te fă ceva pentru mine. Am acasă un tată și încă cinci frați care sunt la fel de disprețuitori cum am fost eu față de oamenii săraci. Trimite-l pe Lazăr să se ducă să-i atenționeze, și să nu facă și ei ca mine, fiindcă vor ajunge în acest loc de chin. Răspunsul lui Dumnezeu, prin Avraam, este extraordinar de important pentru a trezi la realitate conștiințele bolnave de dispreț. Mai întâi, îl face să înțeleagă că locul de sfredelitor chin al conștiinței îl merită din plin, întrucât l-a disprețuit pe Lazăr, pentru că în timp ce el benchetua Lazăr se chinuia pe gunoi fără ajutor. Acum rolurile s-au inversat. Acum el are nevoie de Lazăr, dar nu mai poate beneficia de acest ajutor pentru că sentința pentru dispreț este dată: munca veșnică.

În al doilea rând, chiar dacă ar învia cineva din morți, ca să dea aplomb simțământului dreptății divine, disprețuitorii, care au devenit așa pentru că sunt și mândri, îngâmfați și autosuficienți, tot nu se vor îndupleca. Pentru omul cuminte este de ajuns conștiința binelui și răului. Ai conștiința liberă și poți să-ți dai seama ce e bine și ce nu e bine; ce e de folos și ce nu e de folos; ce îți face cinste și ce nu-ți face cinste; ce-ți poate aduce disprețul sau mila față de semenul tău în suferință. De ce este neapărat nevoie ca să vină cineva din morți și să zică: Oameni mândri, nu-i mai disprețuiți pe frații voștri, căci vă așteaptă focul gheenei! Fiindcă a zis Avraam către bogat: Nu trebuie să se ducă cineva de aici, pentru că au la îndemână Sfânta Scriptură din care, citind, pot să se documenteze ca să știe ce-i așteaptă dacă fac binele și ce pedeapsă primesc dacă fac răul.

De aceea, iubiții mei, ideea aceasta că eu vreau neapărat să mi se dea *"semn"* de sus ca să știu ce trebuie să fac este una care nu trebuie reclamată cotidian, și încă de fiecare om în parte. Legea s-a dat o dată pentru totdeauna și pentru toți oamenii. Într-adevăr, trebuie să facem semenilor noștri cunoscută credința creștină neconținut, datori fiind să le dezvăluim tainele învățaturii lui Hristos, ca să poată ajunge cât mai aproape de mântuire. Dar în privința problemelor ce țin de rațiune și de conștiință nu trebuie să ți se argumenteze că negrul e negru și albul e alb. Așa încât, disprețuitorul de oameni, cu toată revelația Scripturii, tot nu primește vreun sfat din partea celor pe care îi disprețuiește. Pentru că, din orgoliu, nu se va pleca la cel pe care l-a desconsiderat și l-a batjocorit. Ca să te convingi, fă o încercare. Du-te la cel care te-a disprețuit în chip vădit, care te-a hulit, care te-a batjocorit, care te-a ignorat și spune-i: Știi ce, omule, dacă te mai porți cu mine așa iadul te mănâncă! O să rădă de tine. Pentru că mândru și plin de sine fiind nu mai crede în iad, nu mai crede în Judecata lui Dumnezeu, nu mai crede că există rai și iad. Nu! Pentru el viața aceasta este totul. Așa încât chiar dacă-i spui tot nu te crede. Cândva se va convinge el singur, dar va fi prea târziu, ca și bogatul din parabolă.

Dar să ne întoarcem, iubiții mei, la Apostolul de astăzi. Sfântul Apostol Pavel ne atrage atenția că oamenii sunt determinați spre o

anume lucrare de criterii care poartă amprenta interesului. V-am amintit mai sus că pe vremea Apostolilor unii creștini proveniți dintre păgâni erau influențați de creștinii proveniți dintre iudei să se taie împrejur, pentru că numai așa, susțineau ei, se poate cineva mântui (Fapte 15, 1). Îndemnul însă viza și o latură de interes, căci determinându-i pe păgâni ca, înainte de încreștinare, să se facă mai întâi evrei, aveau a se mândri cu acest prozelitism în fața coreligionarilor lor.

Dar mai era ceva. În imperiul roman toți oamenii erau obligați să jertfească zeilor și mai ales statuii împăratului, care se socotea zeu încă în viață. Orice împotrivire la această lege generală se pedepsea cu moartea. Să notăm aici că creștinii au fost persecutați timp de trei secole tocmai pentru că au refuzat să se închine zeilor și împăratului, închinându-se numai Domnului lor Hristos. Singurii exceptați de la această îndatorire, așa-numită civică, erau iudeii, exceptare pe motive pecuniare pe care nu le transcriem aici. Trezirea păgânilor prin mozaism înainte de a se încreștina era un supertugiu iudaic care îi ferea – așa-zicând – pe noii convertiți de pedeapsa nesupunerii la legea împărătească, întrucât îi prezentau pe aceștia nu ca fiind creștini, ci mozaici. Și-ntr-un fel și-n altul iudaizării aveau interesul lor pe lângă noii convertiți, lăudându-se cu ei, așa încât lauda convertirii nu mai era pentru Hristos, ci pentru ei. Așa trebuie să înțelegem cuvintele Sfântului Pavel din Apostolul de astăzi: "*Câți vor să placă în trup, aceia vă silesc să vă tăiați împrejur, numai ca să nu fie prizonieri pentru Crucea lui Hristos*" (Gal. 6, 12).

Îmi veți zice că exemplul acesta interesează epoca apostolică. Și-i adevărat. Dar el este aplicabil și zilelor noastre. Căci cel care te disprețuiește pe tine, mai apoi îl lingușește pe mai marele lui, ponegrindu-te, ca să-i fie și mai bine, iar tu să fii și mai rău tratat.

Dacă pentru iudaizării din vremea lui Pavel nu se întrevedea nici un remediu, ei ținând morțiș ca păgânii să se convertească mai întâi la mozaism, pentru creștinii disprețuitori de astăzi ai semenilor lor Apostolul găsește un remediu. Fiindcă la orice boală este un remediu, dacă nu cumva boala s-a acutizat. Chiar la această boală, care se cheamă dispreț, există un leac. Zice Apostolul: "*Iar mie – și*

când zice mie, zice ție – să nu-mi fie a mă lăuda, decât numai în Crucea Domnului nostru Iisus Hristos, prin care lumea este răstignită pentru mine și eu pentru lume" (v. 14). Mesajul este acesta: Să ne lăudăm cu Hristos și cu suferințele noastre pentru El. Să nu ne lăudăm cu oamenii împotriva oamenilor, ci fiecare să-și cerceze fapta și numai atunci va vedea dacă este de laudă (v. 4). Prudența aceasta este izvorâtă din smerenie proprie și din respect pentru aproapele. Dar cine nu vrea să le aibă, acela va continua să disprețuiască lingușindu-i pe alții. Căci a înălța pe unii oameni în detrimentul altora este sistemul cel mai perfid de a-i disprețui pe semenii. A-i mai și înșela, după ce au fost denigrați, este chiar culmea disprețului.

Ziceam mai sus că Sfântul Apostol Pavel arată remediu unui asemenea păcat: întoarcerea la Hristos. Creștini binecuvântați, singura modalitate de redresare morală a fiecărui creștin din țara aceasta este întoarcerea la Hristos. Pentru că omul care se întoarce la Hristos nu-l mai înjură pe celălalt, nu-l mai fură pe semenul său, nu-l mai ignoră, nu-l mai disprețuiește, nu-l mai înșală. Pentru că va acționa în viață cu credința că tot ceea ce face împlinește ca pentru Dumnezeu. Iar dacă toată suflarea românească ar înțelege să se conducă după acest principiu, cu adevărat lucrurile s-ar schimba mult în bine. Dar cum astăzi fiecare caută să-l disprețuiască cât mai tare pe semenul său, să-l fure cât mai mult, să-l prăduiască în diferite moduri, dând vina tot pe cel înjosit, ne dăm seama că credința creștină nu mai este lăsată să acționeze benefic în viața popului nostru, iar aceasta pentru simplu fapt că nu-i mai dăm locul de cinste în existența noastră. Credinței creștine nu i se mai dă putere de decizie. Pe Hristos nu-l mai socotim Domnul și Stăpânul vieții noastre. Deciziile cotidiene le luăm împotriva Legii lui Hristos, chiar împotriva interesului propriu, acela de a câștiga Împărăția lui Dumnezeu. Pentru că ești conștient că dacă-l disprețuiești pe semenul în locul căruia ți se oferă Hristos, într-o slujire (Matei 25, 40, 45), nu vei vedea fața Lui. Dacă-l calci învățăturile și poruncile știi că nu vei avea parte de Împărăția lui Dumnezeu! Știi că nu te vei numi fiul lui Dumnezeu! Știi toate acestea! Și totuși calci disprețuitor peste toate, peste Evanghelie, peste bunul

simț, peste toate relațiile de bună vecinătate, de bună înțelegere, de într-ajutorare etc.

Calci, disprețuiești, crezând că-ți va fi ție bine. Dar, iubitul meu, auzi ce zice Sfântul Apostol Pavel: *"Nu vă amăgiți, fraților, Dumnezeu nu Se lasă batjocorit, căci ceea ce seamănă omul, aceea va și secera"* (Gal. 6, 7). Auzi? Ceea ce semeni, aceea vei și secera! Căci dacă semeni neghină în câmpul vieții tale, neghină o să iasă. Dacă răspândești în jurul tău răul, rău te va judeca și osândi conștiința în fața lui Dumnezeu. Direcționându-ți viața în disprețul poruncilor lui Dumnezeu drept este ca Dumnezeu să nu se lase batjocorit. Nu? *"Dumnezeu nu Se lasă batjocorit!"* Iar noi, creștini fiind, trebuie să înțelegem faptul acesta! Fiindcă lucrurile nu trebuie să rămână așa cum sunt. Pentru că te păgubește necreștinește atât pentru viața de aici, cât mai ales pentru cea veșnică.

Să ne întoarcem iarăși la cuvintele Sfântului Apostol Pavel, care zice: *"Mie să nu-mi fie a mă lauda decât în Crucea Domnului"* (v. 14). Dacă tot vrei să te lauzi, dacă ții să etalezi ceva, etalează Crucea lui Hristos, care îți aduce neconținut aminte de dragostea lui Dumnezeu Care, pentru noi, L-a trimis în lume pe Fiul Său ca să Se jertfească (Ioan 3, 16). Spune tuturor fapta aceasta dumnezeiască, pentru că e de mare folos mântuitor și pentru tine, cel ce o mărturisești cu convingere, și pentru cel care te ascultă și care se îndeamnă prin tine spre Hristos. Dă neconținut mărturie despre această dumnezeiască iubire și laudă-te cu ea! Căci este mare laudă! Vrând, deci, să-L urmezi pe Hristos, vei reuși să fii în stare de jertfă în folosul aproapelui tău. Acesta este lucrul cel mai important. Toate celelalte pe care le cauți înfrigurat astăzi sunt, cum zice Scriptura, *"vânare de vânt"* (Eccl. 2, 11). Căci ceea ce rămâne cu adevărat este Crucea, adică Jertfa lui Hristos, pentru mântuirea noastră și strădania noastră de a ne-o asuma cu maximă responsabilitate, pentru a răspunde dragostei lui Dumnezeu cu o dragoste ce trebuie catalogată ca jertfelnică, după pilda Crucii lui Hristos.

De aceea, iubiții mei frați, îndemnul Sfintei Scripturi este să nu-l disprețuiești pe fratele tău, ci, dimpotrivă, să-l ajuți. Căci, *"de*

va cădea vreun om în vreo greșală, voi cei duhovnicești îndreptați-l pe unul ca acesta cu duhul blândeții, luând seama la tine însuși, ca să nu cazi și tu în ispită. Purtați-vă sarcinile unii altora și așa veți împlini Legea lui Hristos" (Gal. 6, 1-2). Ascultă acest îndemn al Scripturii și nu vei mai simți nevoia altei laude.

Așadar, *"fiecare să-și cerceteze faptele sale"* (v. 4), îndeamnă Apostolul de astăzi. Iată povață de cuviincioasă introspecție, de onestă cercetare de sine! Mi-aduc aminte că fiind elevi de seminar, educatorii noștri ne îndemnau ca după rugăciunea de seară să ne facem o cercetare a conștiinței, pentru a evalua ce-am făcut bine în ziua respectivă și ce am făcut rău, sau chiar ce n-am făcut și ar fi trebuit să facem. Pentru că rău este nu numai ce-ai făcut rău, căci și ce puteai să faci bine și n-ai făcut tot rău este. Așa că fapta rea nu este numai aceea pe care o faci împotriva cuiva în chip vădit, ci și lipsa faptei bune pe care n-ai făcut-o celui de lângă tine. În sensul acesta recomandă Sfântul Apostol Pavel ca fapta proprie fiecare să și-o cerceteze, fiecare să și-o judece și numai atunci își va da seama dacă este valoroasă sau nu. Căci fiecare este dator să-și poarte sarcina propriilor fapte.

O altă idee extraordinară ce reiese din zicerea Sfântului Pavel: *"Ceea ce seamănă omul, aceea seceră"* (v. 7) este aceea că faptele bune cu care ne îmbogățim viața duhovnicește, sau cele rele ce ne sărăcesc existența, pe toate le vom purta cu noi. În acest sens, am să vă propun un fapt vrednic de reținut! În Apocalipsa Sfântului Ioan Evanghelistul, după ce Mântuitorul Hristos este înfățișat ca biruind tot răul din lume și pe diavolul, ni se spune că *"douăzeci și patru de bătrâni au căzut înaintea Mielului, având fiecare alăută și cupe de aur, pline cu tămâie, care sunt rugăciunile sfinților"* (Apoc. 5, 8). Iar în altă parte, tot în Apocalipsă, se zice: *"Fericți cei (...) ce de acum mor întru Domnul! Da, grăiește Duhul, odihnească-se de ostenele lor, căci faptele lor vin cu ei"* (14, 13). Aceeași idee se desprinde și din următorul text: *"Și am văzut pe morți, pe cei mari și pe cei mici, stând înaintea tronului și cărțile au fost deschise; și o altă carte a fost deschisă, care este cartea*

vieții; și morții au fost judecați din cele scrise în cărți, potrivit faptelor lor" (20, 12).

Nu există faptă fără plată: ori aici, ori în lumea cealaltă. De multe ori plată pentru faptă se dă și în lumea aceasta, dar omul nu vede. Așadar, faptele pe care le facem le purtăm cu noi. Acesta este un adevăr de care trebuie să ne cuprindem. Faptele, oricare ar fi ele, oricum s-ar afla în lucrarea vieții noastre, le purtăm cu noi. Punem pecetea noastră asupra lor, dar și ele pun pecetea lor asupra noastră. Vă dau un exemplu pe care nu se poate să nu-l observați: Uitați-vă la un bețiv și veți observa cât de tare și-a pus pecetea asupra chipului său băutura! Se vede cât de acolo că este bețiv. Nu trebuie să se clatine ca să-ți dai seama că-l stăpânește această patimă. Așa încât și celelalte păcate își pun amprenta, pe care poate noi n-o sesizăm. Dar o vede Dumnezeu. Nu? Păcatul sau binecuvântarea își pun pecetea pe făptura noastră. Căci, dacă despre cel ce trăiește la cota cea mai înaltă învățătura Evangheliei Sfântul Pavel afirmă că în acela "*Hristos prinde chip*" (Gal. 4, 19), ceea ce este o vădită răsplată dumnezeiască, tot așa păcătosul prinde chipul păcatului. Adică ceea ce facem se prinde de viața noastră și devine bunul nostru propriu, devine însăși făptura noastră. Deci, atunci când mergem la Judecata lui Dumnezeu faptele ne însoțesc, fiind scrise în conștiința noastră. Pe baza lor vom fi judecați. Spun Sfinții Părinți că conștiința va fi aceea care va departa pe oameni la Judecata lui Hristos: unii vor avea parte de cele bune, iar ceilalți de cele rele. Iată o idee teologică pe care vă îndemn să n-o ignorați ca fiind absolut dreaptă, aceea că fiecare își va purta sarcina faptelor sale.

Avem suficiente motive, iubii mei, creștinește vorbind, pentru care nici pe departe nu trebuie să ne mai împovărăm conștiința cu fapte și gânduri ce pot să-l facă pe semenul nostru să sufere, iar pe noi să ne pună în situația de a ne pierde mântuirea. Pentru că dacă știm că viața de pe pământ este scurtă și că în curând vom pleca spre o altă existență, trebuie ca încă de aici să pregătim viețuirea de dincolo. Încă de aici! Iată motive serioase pentru care știind ce ne așteaptă, știind că Dumnezeu nu Se lasă disprețuit, știind

că ce semănăm aceea și secerăm, știind că fiecare își poartă sarcina faptelor sale, amprenta lor prinzându-se de ființa noastră, trebuie să avem conștiința de a nu disprețui pe cineva, de a nu-i face vreun rău, căci Mântuitorul Hristos ne avertizează: "*Vedeți să nu disprețuiți pe vreunul din aceștia mici, că zic vouă: Că îngerii lor, în ceruri, pururi văd fața Tatălui Meu, care este în ceruri!*" (Matei 8, 10). Nu numai pentru că prin faptele noastre îl vom îndepărta pe îngerul cel bun de la noi, ci pentru că îngerul celui disprețuit va da mărturie în fața lui Dumnezeu pentru tot răul pe care l-am făcut, sau, dimpotrivă, pentru binele pe care l-am săvârșit aproapelui nostru. De aceea, pentru toți "*căți vor umbla după îndreptarul acesta de credință – pacea și mila asupra lor și asupra Israelului lui Dumnezeu să fie*" (Gal. 6, 16), adică asupra Bisericii lui Hristos în totalitatea ei. Amin.

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 23-a
DUPĂ RUSALII
(Efeseni 2, 4-10)

2, (4) Dar Dumnezeu, bogat fiind în milă, pentru multa Sa iubire cu care ne-a iubit, (5) pe noi cei ce eram morți prin greșelile noastre, ne-a făcut vii împreună cu Hristos – prin har sunteți mântuiți! – (6) Și împreună cu El ne-a sculat și împreună ne-a așezat în ceruri, în Hristos Iisus, (7) ca să arate în veacurile viitoare covârșitoarea bogăție a harului Său, prin bunătatea ce a avut-o către noi întru Hristos Iisus. (8) Căci în har sunteți mântuiți, prin credință, și aceasta nu e de la voi: este darul lui Dumnezeu; (9) nu din fapte, ca să nu se laude nimeni. (10) Pentru că a lui făptură suntem, zidiți în Hristos Iisus spre fapte bune, pe care Dumnezeu le-a gătit mai înainte, ca să umblăm întru ele.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Iar bărbatul din care ieșiseră demonii Îl ruga pe Iisus să rămână cu El. Iisus însă i-a dat drumul, zicându-i: Întoarce-te în casa ta și spune cât bine ți-a făcut ție Dumnezeu. Și el a plecat, vestind în toată cetatea cât bine îi făcuse lui Iisus" (Luca 8, 38-39).

Iubiți credincioși!

Am convingerea că starea demonizatului vindecat de Domnul nostru Iisus Hristos, de care vorbește Sfânta Evanghelie de astăzi, și trimis mai apoi în casa părinților săi să le spună cât de mare bine a primit de la Dumnezeu, este atât imaginea omului luat ca individ, cât și a întregii umanități stăpânită de diavolul, pe care Mântuitorul a venit s-o elibereze. În acest sens se exprimă Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan în prima sa Epistolă: *"Pentru aceasta S-a arătat Fiul lui Dumnezeu, ca să strice lucrurile diavolului"* (3, 8). De aceea vă îndemn să faceți un efort de imaginație și să

realizați în ce stare de înlănțuire din partea diavolului se află până astăzi omenirea. Căci, rememorând pericopa evanghelică, observăm că lumea, la modul general vorbind, ca și omul demonizat, este așa de înrobă de cel rău, încât nimic din ceea ce omenește ar mai putea să o țină în demnitate n-o mai poate face. Și vă rog să judecați: Oare pe omul care era cuprins de multe și grave păcate îl va mai putea readuce cineva la demnitatea de fiu al lui Dumnezeu fără intervenția salvatoare a lui Iisus Hristos? Să încercăm să ne aducem aminte că, probabil, chiar noi am fost într-o vreme în situația acestui demonizat, când lucram numai cele rele, și că nimeni din afară: tata, mama, preotul, vecinul, n-au putut să ne întoarcă, până când noi înșine nu ne-am hotărât să-L socotim pe Iisus Hristos ca Domn și Stăpân al vieții noastre, până când n-am simțit nevoia descătușării vieții noastre prin puterea dumnezeiască a lui Iisus Hristos Mântuitorul. După care, atât de mult ne-a cuprins dragostea pentru Salvatorul nostru, încât iată-ne astăzi și mereu venind în sfânta biserică ca să-I dăm mulțumire și să ne simțim cât mai aproape de El. Ajunși la această stare de percepție harică suntem gata pregătiți să primim îndatoritoarea responsabilitate de la Domnul nostru Iisus Hristos: *"Întoarce-te la casa ta și spune cât bine ți-a făcut ție Dumnezeu!"* Spune oamenilor din jurul tău câtă binefacere dumnezeiască a putut încăpea în persoana ta! De câtă grijă divină, de câtă dragoste părintească te-ai învrednicit din partea lui Dumnezeu ca să poți să te eliberezi din greaua povară a păcatelor. Spune, nu tăcea !

Pentru că orice păcat, oricât de nevinovat ți-ar părea, este o lucrare a diavolului. Până și mica, convenționala minciună, pe care noi, oamenii, ne-o îngăduim în ideea de a ieși cu bine dintr-o situație mai grea, este de la diavolul. Ascultați-L pe Mântuitorul când zice: *"Cuvântul vostru să fie da, ce este da și nu ce este nu, pentru că ce este mai mult decât acestea este de la cel rău"* (Matei 5, 37). Iată dar că o simplă ascundere a adevărului este tot de la "tatăl minciunii". Dar păcatele cele multe și grele pe care le agonisim în toată viața noastră și pe care le lăsăm acolo, ca prin ele diavolul să ne stăpânească viața? Despre acestea cu atât mai grav se poate spune că, fiind lucrări potrivnice Legii lui Dumnezeu, sunt instrumen-

tate de diavolul. Știi când o lucrare este potrivnică lui Dumnezeu? Când conștiința neperversă te mustră pentru ea. Deci, când toată ființa ta se află sub stăpânirea celui rău nimeni nu poate să te mai salveze decât "Domnul și Dumnezeu nostru Iisus Hristos cu harul și cu îndurările iubirii Sale de oameni". Așa zice preotul duhovnic când te spovedești. Numai Hristos mai poate să te mântuiască, să-ți elibereze sufletul din strânsoarea celui viclean. Iar părerea ta de rău este, ca exercițiu corect și coerent al conștiinței, primul pas spre îndreptarea ta prin Hristos.

Iubiții mei, învățătura credinței creștine ortodoxe, conform căreia Domnul nostru Iisus Hristos a venit în lume, trimis de Tatăl, ca să ne mântuiască pe noi, oamenii, o găsim la tot pasul în cărțile Sfintei Scripturi. Deci, și în gândirea Sfântului Pavel. Astfel, în Apostolul de astăzi chiar această învățătură vrea să o evidențieze. Povățuindu-ne să conștientizăm asupra stării noastre sufletești, el observă că binele făcut nouă de Dumnezeu, prin Fiul Său, este *"ca să arate în veacurile viitoare covârșitoarea bogăție a harului Său, prin bunătatea ce-a avut-o către noi întru Hristos Iisus"* (Efes. 2, 7).

De aceea, în cele ce urmează Măritul Apostol arată cum anume se evidențiază *"covârșitoarea bogăție a harului"* lui Dumnezeu față de noi, ca binecuvântare venită în viața noastră prin Iisus Hristos. Să fim atenți! Mai întâi *"ne-a făcut pe noi vii"* – zice Sfântul Pavel. Din context aflăm că prima noastră înviere este o adevărată resurrecție morală, care înseamnă mai întâi anihilarea acțiunii diavolului ce lucrează în fiii neascultării și mai apoi restabilirea funcționalității trupului, care nu a fost creat pentru păcat, ci pentru a purta în el pe Hristos, prin Duhul Tatălui. Este știut că tăria păcatului constă în influența nefastă a diavolului asupra trupului nostru. Odată restabilită armonia dintre trup și suflet prin Hristos, Dumnezeu *"ne-a făcut vii, pe noi care eram morți prin greșelile și prin păcatele noastre în care umblam mai înainte, potrivit veacului lumii aceasteia, potrivit stăpânitorului puterii văzduhului, a duhului care lucrează acum în fiii neascultării, între care și noi toți am petrecut odinioară, în poftele trupului nostru, făcând voile trupului și ale simțurilor, fiind din fire fiii mâniei ca și toți ceilalți"* (v. 3).

Pericopa Apostolului vine exact să dea o explicație teologică stării de decădere întru care se găsea omul cuprins de diavol, dar vindecat de Domnul. Sfântul Pavel zice că Iisus Hristos *"ne-a făcut vii"*. Ce altceva au putut gândi părinții celui demonizat, vecinii și prietenii lui de odinioară, decât numai că omul acesta a înviat cu adevărat. Așadar, când te eliberează Hristos de povara grea a păcatelor, prin care erai supus diavolului, atunci tu ești un om viu, ești un om înviat. Ai parte, cum zice Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan în Apocalipsă, *"de prima înviere"* (Apoc. 20, 5-6). Ești viu. Iar Iisus Hristos această acțiune o lucrează în noi: ne face vii, ne înviază. Poate mă vei întreba: Bine, dar eu sunt mort? Și înfricoșat îți răspund: Atâta vreme cât nu ești în lumina lui Hristos, atât timp cât învățătura Domnului nostru Iisus Hristos n-a pătruns puternic în viața ta, atâta vreme cât Iisus Hristos este un străin pentru tine și tu pentru Hristos, rămânând departe de viața Sa, ești mort! Un cadavru ambulant, zicea cineva odată, apăsând pe cuvântul cadavru. Ești un cadavru viu. Viu biologic, dar inexistent ca valență creștină. De aceea, Sfântul Apostol Pavel zice că Dumnezeu ne-a făcut pe noi vii odată cu Învierea lui Hristos. Pe toți ne-a înviat. Dar după cum în existența terestră a Mântuitorului Învierea a urmat morții pe Cruce, pe care El a pironit păcatele lumii, tot așa și în viața noastră, nu beneficiem de înviere dacă nu murim pentru păcatele multe și grele în care am umblat, potrivit cu moravurile decăzute ale acestui veac. Dar, atenție! Învierea noastră morală nu este un act automat, ci unul la care participăm cu întreaga noastră voință de redresare. Învierea lui Hristos are putere regenatoare pentru toate veacurile, ea necunoscând perimare valorică și faptică. Așa încât și astăzi și totdeauna noi putem fi vii prin harul lui Hristos.

În rânduiala Sfântului Maslu există o rugăciune către Părintele Ceresc care dă sens *"învierii împreună cu Hristos"*. Zicem: "Părinte Sfinte, Doctorul sufletelor și al trupurilor noastre, Care ai trimis în lume pe Unul-Născut Fiul Tău, pe Domnul nostru Iisus Hristos, ca să tămăduiască toată boala și toată neputința, tămăduiește și pe robii Tăi și fă-i să vieze după harul Hristosului Tău". Așadar, singura viață care-și merită acest nume în chip deplin este viața trăită după harul lui Hristos. De aceea, Sfântul Apostol Pavel precizează

imediat în pericopa Apostolului că *"în har sunteți mântuiți, prin credință, și aceasta nu este de la voi: este darul lui Dumnezeu. Nu din fapte, ca să nu se laude cineva"* (v. 8-9).

Învierea noastră prin Hristos nu acționează pe baza vreunei reciprocități a faptelor, ci din nespusa iubire a lui *"Dumnezeu, Care bogat fiind în milă, pentru multa Sa iubire cu care ne-a iubit, pe noi cei morți prin greșelile noastre, ne-a făcut vii împreună cu Hristos"* (v. 4-5). Învierea noastră cu Hristos nu s-a produs ca urmare a faptelor personale, fiindcă faptele de dinainte de a-L cunoaște pe Iisus Hristos Mântuitorul, faptele de dinainte de a fi creștini ancorați în realitățile credinței n-au valoare mântuitoare. Numai faptele pe care le săvârșim conștient, după ce am devenit următori învățăturilor lui Iisus Hristos, numai acelea au valoare în procesul învierii noastre spirituale. Sfântul Apostol Pavel face diferența aceasta între faptele de dinainte și faptele de după momentul când ai primit învățătura creștină și te-ai integrat în Biserică prin Botez. Mântuirea și credința sunt daruri ale lui Dumnezeu. Noi primim mântuirea prin credința în Iisus Hristos, iar acestea sunt daruri dumnezeiești ce pornesc numai și numai din dragostea lui Dumnezeu pentru noi oamenii. În planul dumnezeiesc al mântuirii lumii, prin Fiul lui Dumnezeu, nu intră în calcul faptele oamenilor de dinaintea venirii lui Hristos, pentru că acestea nu că nu existau, ci n-aveau putere soteriologică.

Vă rog să urmăriți gândirea paulină: Hristos a venit să ne facă vii pentru că eram morți. Și judecați dacă un mort poate face fapte și mai ales fapte bune. Așadar, atâta vreme cât eram morți faptele noastre erau inexistente sau, în tot cazul, rele. Fiindcă toate faptele care nu sunt raportate la Hristos sunt fapte rele sau, cum le numesc Sfinții Părinți, "vicii lustruite", ele neajutând la mântuire. Așa încât mântuirea nu este pe bază de echivalență sau reciprocitate. Nimic din cele omenești n-a avut darul de a-L impulsiona pe Fiul lui Dumnezeu să Se întrupeze în afară de dragostea Sa dumnezeiască pentru noi. Aceeași dragoste Îl mână pe Domnul nostru Iisus Hristos și astăzi și totdeauna. El vine neconținut la noi. Iar după ce *"ne-a făcut vii"*, ne învață mereu cum să săvârșim faptele cele bune, ca să ne lucrăm mântuirea personală. Săvârșirea faptelor

bune, după momentul resurecției spirituale și morale, rezidă tocmai în necesitatea abordării responsabile a mântuirii personale. Pentru că dacă nu lucrăm conștient pentru mântuirea noastră (Filip. 2, 12) riscăm să nu ne împrăștiem niciodată harul mântuitor al Jertfei lui Hristos, văzută numai și numai ca acțiune dumnezeiască în folosul nostru, și să nu accedem în chip real la *"prima înviere"*. Riscăm să pierdem calitatea de *"făpturi zidite în Hristos"* (v. 10).

Așadar, după ce am primit credința și ne-am hotărât să mergem pe calea lui Dumnezeu devenim creștini înrădăcinați în Trupul lui Hristos, *"zidiți în Iisus Hristos spre fapte bune"* (v. 10). De data aceasta faptele bune sunt urmarea directă a credinței în Hristos, pe care o avem în suflete și care ne impulsionează spre acțiune. Dar nu orice acțiune, ci una conformă cu voia Celui în Trupul Căruia dorim să ne zidim. Pentru că altfel nu ne merităm locul. Desigur că acum faptele noastre contează în procesul mântuirii, pentru că prin ele ne găsim locul în Trupul lui Hristos și în aceeași măsură ajutam și pe semenii noștri să ajungă a se zidi în Hristos. Așa îndeamnă în chip special și Sfântul Pavel: *"Datori suntem noi cei tari să purtăm slăbiciunile celor neputincioși și să nu căutăm plăcerea noastră, ci fiecare dintre noi să caute a fi pe placul aproapelui său, la ce este bine, spre zidire"* (Rom. 15, 1-2). În felul acesta ai posibilitatea de a constata cât de mult a pătruns Hristos în ființa ta.

Deci, în măsura în care tu hotărăști a săvârși fapta cea bună poți constata că ești o nouă creație a lui Dumnezeu, prin Hristos. Iar fapta cea bună nu este neapărat cea materială, fiindcă acest demonizat, după ce a fost izbăvit de posedarea diavolului, s-a dus la ai săi și a început să vestească cât bine i-a făcut Dumnezeu. Nu s-a dus cu pâine, căci n-o avea, s-a dus cu pâinea pentru suflet, înștiințându-i pe oameni despre Iisus Hristos și dând mărturie despre iubirea lui Hristos față de el. Așa trebuie să faci și tu după ce Hristos te-a înviat: să-L faci cunoscut și altora. Căci faptele cele bune sunt mai ales acelea care-l îndreaptă pe om spre Dumnezeu. Deci, după ce te-a primit Iisus Hristos și te-a încorporat Sieși te simți plin de responsabilitate față de dragostea Lui jertfelnică pentru tine, dusă până la *"așezarea ta în ceruri"* (v. 6). Conștiința unei asemenea încetățeniri cerești produce neconținut acte care să te legitimeze pen-

tru noul sălaș. Iar aceste fapte bune sunt urmarea directă a înțelegerii pe care o ai asupra *"covârșitoarei bogății a harului lui Dumnezeu, lucrătoare în toate veacurile, prin bunătatea ce a avut-o către noi întru Hristos Iisus"* (v. 6-7).

Dumnezeu a revărsat peste tine, prin Hristos Domnul, atâta belșug de har și de binecuvântare, încât tu nu mai poți să taci despre Hristos și nu te mai poți opri de a-I face lui Dumnezeu, prin faptele tale, bucuria întoarcerii multor păcătoși la pocăință (Luca 15, 7). Căci în măsura în care pornești să-i capacitezi și pe alții la *"bucuria mântuirii"* (Ps. 50, 13), pe care tu o dobândești de la Hristos și o faci lucrătoare prin fapte doveditoare, în aceeași măsură tu devii *"făptură nouă"*, pătrunsă adânc de cuvântul lui Dumnezeu.

În această perioadă de metamorfoză spirituală egoismul nu mai este de conceput. Nu mai poți pretinde că ai dobândit mântuirea numai pentru tine. Hristos nu trebuie circumscris numai la tine. Căci cu cât te dăruiești, cu atât te împlinești. Când Îl vrei pe Hristos numai pentru tine cuvântul lui Dumnezeu pentru tine nu mai este viu și lucrător. Așa-L concepeau evreii pe Mesia; Îl doreau acaparator numai pentru ei. Pe când Iisus Hristos Se voia al tuturor. *"Dumnezeu, Mântuitorul nostru, voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină. Acesta este lucru bun și primit înaintea lui Dumnezeu"* (1 Tim. 2, 3-4). Aceasta este concepția adevărată despre Dumnezeu și despre hotărârea Sa din veșnicie de a-i mântui pe toți oamenii prin Întruparea, Jertfa și Învierea Fiului Său. Dumnezeu e pentru toată lumea. E al tuturor. De aceea, ție creștin, primitor de daruri, ți se cere să faci ceea ce a făcut acest biet om, care, pornind vindecă de la Hristos, *"a vestit la toată cetatea câte îi făcuse Iisus"* (Lc. 8, 39), de câtă mare binefacere se învrednicise el de la Hristos. Astfel, în urma vindecării și ca mulțumire pentru aceasta a început să facă fapta bună a propovăduirii lui Iisus, Binefăcătorul său.

Acum, iubiților, vă rog să rețineți un act dumnezeiesc semnificativ pe care îl pune în evidență Sfântul Apostol Pavel când afirmă că faptele bune pe care le săvârșim ca mulțumită adusă lui Dumnezeu pentru toate câte ne-a dat nouă, faptele cu care pornim să-L facem cunoscut pe Domnul Iisus Hristos și altora sunt deja

cunoscute de Dumnezeu din veșnicie, iar pe baza lor tot din veșnicie *"suntem așezați în ceruri, în Hristos Iisus"* (Efes. 2, 6). Toate faptele noastre sunt cunoscute de Dumnezeu mai înainte de a fi ele săvârșite. Să-l ascultăm pe cunoscătorul de cele dumnezeiești Pavel, care ne asigură: *"A lui Dumnezeu făptură suntem, zidiți în Iisus Hristos spre fapte bune, pe care Dumnezeu le-a gătit mai dinainte ca să umblați întru ele"* (v. 10). Le-a gătit mai dinainte înseamnă că le-a pregătit. Le-a pregătit pentru tine, știind că tu le vei săvârși în viață, făcând operă creștină de înmulțire a talanților.

Accentuăm, așadar, asupra gratuității mântuirii obiective adusă de Domnul Hristos tuturor oamenilor în chip egal prin Jertfa Sa de pe Cruce, la care avem acces doar prin credință în mesianitatea și dumnezeirea Domnului Iisus. În acea perioadă din viața noastră în care nu accedem la mântuire faptele sunt ca și inexistente, pentru că sunt lucrate în afara lui Hristos de aceea nu sunt necesare, pentru că așa ne învață Sfântul Pavel, când zice: *"Căci în har sunteți mântuiți, prin credință, și aceasta nu e de la voi: este darul lui Dumnezeu; nu din fapte, ca să nu se laude nimeni"* (v. 8-9). Mai apoi Apostolul insistă asupra necesității faptelor bune în procesul elaborării mântuirii subiective, ca unele care dovedesc implicarea noastră, cu toată forța de convingere, în actualizarea în noi și în semenii noștri a mântuirii dăruită nouă prin Jertfa Mântuitorului, totodată dovedind scripturistic că faptele noastre bune sunt cunoscute din veci de Părintele Ceresc și că existența noastră încreștinată are sens doar în măsura în care săvârșim fapte bune. Iată cum se exprimă în acest sens: *"Pentru că a Lui făptură suntem, zidiți în Hristos Iisus spre fapte bune, pe care Dumnezeu le-a gătit mai înainte, ca să umblăm întru ele"* (v. 10). Prin aceasta am statuat poziția doctrinară corectă a Bisericii noastre, argumentată biblic, conform căreia în lucrarea mântuirii personale este nevoie de harul mântuitor, de credință convingătoare în Iisus Hristos Domnul nostru și de fapte bune ca roade ale *"credinței lucrătoare prin iubire"* (Gal. 5, 6).

După această precizare doctrinară necesară înțelegem de ce cu dreptate se poate afirma că fapte bune există numai după ce L-ai cunoscut pe Iisus ca *"Domn și Dumnezeu"* (In. 20, 28), numai după

ce Mântuitorul a pătruns adânc în viața ta, numai după ce ți-ai curățit viața, "izgonind din ea toată răutatea, tot duhul necurat, întunecat, fără de chip și fără de rușine", așa cum se exprimă Sfântul Vasile cel Mare. Când tu, dorind, ai reușit să-L întronezi pe Iisus Hristos ca Domn și Stăpân al vieții tale, atunci ești convins că începe lucrarea mântuirii, atunci sămânța cuvântului lui Dumnezeu își începe procesul de germinare, încolțire, creștere și rodire, roadă însutită, pe care acum simți nevoia s-o împarți cu bunăvoință și binecuvântată dorință de mântuire și semenilor tăi.

Nu uita acest adevăr teologic că Dumnezeu se folosește de mâna ta ca să fie darnic cu alții; se folosește de gura ta ca să-i învețe pe alții; Dumnezeu se folosește de mintea ta ca să-i facă și pe alții să umble în căile Domnului; se folosește de inima ta ca și ceilalți să-I simtă iubirea ș.a.m.d. Tu devii astfel un element foarte important în lucrarea mântuirii proprii, cât și în lucrarea mântuirii celor din jurul tău. De aceea, conștientizează că dacă ești lipsă din frământătura aluatului ce pregătește pâinea vieții veșnice înseamnă că procesul mântuirii are de suferit din cauza ta. Nu din pricina cuvântului lui Dumnezeu, care în nici un caz nu poate fi socotit neputincios. Sesizând lipsa de reacție promptă la înălțimea cerinței lui Hristos, printr-o viață fără demnitate creștină, pe bună dreptate se întreba Sfântul Pavel ca pentru mine, ca pentru tine: *"Dacă însă, căutând să ne îndreptăm în Hristos, ne-am afla, noi înșine păcătoși, este oare, Hristos slujitor al păcatului? Nicidecum!"* (Gal. 2, 17). Tu ești cel care împiedici lucrarea lui Dumnezeu. Tu ești cel care îi împiedică pe alții să vină la Hristos prin exemplul tău cel rău. Cum am putea numi această indolență dacă nu dispreț pentru cele sfinte? Și în această privință nu uita ceea ce știi deja, că *"Dumnezeu nu Se lasă batjocorit"* (Gal. 6, 7).

Iată dar, iubii mei, că mântuirea nu e o lucrare ușoară, iar învățătura creștină nu e o poveste. Ea nu se circumscrie la genul literar al basmului. Deseori auziți pe unii brodând basme creștine, care însă n-au nici o consistență soteriologică. Nu ajută la mântuire, pentru că înfățișează dobândirea mântuirii ca facilă. Sfântul Apostol Pavel recomandă în acest sens ucenicului său Timotei: *"De basmele cele lumești și băbești ferește-te și deprinde-te cu*

dreapta credință" (1 Tim. 4, 7). Lucrarea mântuirii este un exercițiu de maximă seriozitate și conștiință în care te angajezi cu toată forța sufletului și a trupului. Dacă o faci, înseamnă că ți-au pătruns convingător în minte adevărurile lui Hristos. N-o faci, înseamnă că Hristos cu învățătura Lui sunt pe undeva pe lângă tine, iar tu nici măcar nu faci minimum de efort să-ți împropriezi binecuvântatele roade duhovnicești pentru a le aduce în viața ta.

Frații mei, acțiunea dumnezeiască prin care Iisus Hristos a arătat în veacurile de creștinătate covârșitoarea bogăție a harului Său este o descoperire a lui Dumnezeu pentru luminarea și încredințarea noastră că ceea ce facem este folositor pentru mântuire. Să-l mai ascultăm încă o dată pe Sfântul Pavel lămurindu-ne că: *"Dumnezeu (a voit), în Iisus Hristos, să arate în veacurile viitoare covârșitoarea bogăție a harului Său, prin bunătatea ce a avut-o către noi întru Hristos Iisus"* (Efes. 2, 4. 6-7). Harul este puterea lui Dumnezeu ce pătrunde în viața noastră prin credința și lucrarea poruncilor lui Hristos, iar prin el viața noastră prinde contur creștin. Acțiunea aceasta nu se adresează exclusiv intelectului, ci se doarește o lucrare sensibilă, pentru că atunci când îți pătrunde harul în suflet simți o nespusă bucurie care, după cuvântul Mântuitorului, *"nu se va lua de la tine"* (Ioan 16, 22). Înțelegi atunci că învățătura creștină nu e o teorie care să nu te intereseze, ci o lucrare care te face fericit, motiv temeinic pentru care te simți răspunzător să o oferi și altora. În acest sens îndeamnă Sfântul Apostol Pavel când zice: *"Nu lăsați ca bunul vostru să fie defăimat. Căci Împărăția lui Dumnezeu nu este mâncare și băutură, ci dreptate și pace și bucurie în Duhul Sfânt"* (Rom. 14, 16-17) atât pentru tine, cât și pentru semenii tăi. Amin.

PREDICĂ LA APOSTOLUL
DUMINICII a 24-a DUPĂ RUSALII

(Efeseni 2, 14-22)

2, (14) Căci El este pacea noastră, El, Care a făcut din cele două lumi una, surpând peretele din mijloc al despărțiturii, (15) desființând vrăjmășia în Trupul Său, Legea poruncilor și învățăturile ei, ca, întru Sine, pe cei doi să-i zidească într-un singur om nou și să întemeieze pacea, (16) Și să-i împăce cu Dumnezeu pe amândoi, uniți într-un Trup, prin Cruce, omorând prin ea vrăjmășia. (17) Și, venind, a binevestit pacea vouă celor de departe și celor de aproape; (18) că prin El avem și unii și alții apropierea către Tatăl, într-un Duh. (19) Deci, dar, nu mai sunteți străini și locuitori vremelnici, ci sunteți împreună cetățeni cu sfinții și casnici ai lui Dumnezeu, (20) zidiți fiind pe temelia Apostolilor și a proorocilor, piatra cea din capul unghiului fiind însuși Iisus Hristos. (21) Întru El, orice zidire bine alcătuită crește ca să ajungă un locaș sfânt în Domnul, (22) în care voi împreună sunteți zidiți, spre a fi locaș al lui Dumnezeu în Duh.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Și Iisus a zis: Cine este cel care s-a atins de Mine? S-a atins de Mine cineva, căci am simțit puterea care a ieșit din Mine".

Iubiți credincioși!

Aceste cuvinte luate din Sfânta Evanghelie de astăzi, pe care Mântuitorul nostru Iisus Hristos le-a rostit cu referire la vindecarea femeii bolnave de doisprezece ani de scurgerea sângelui, care numai că s-a atins de poalele veșmintelor Domnului s-a tămăduit, sunt o încredințare fermă pentru noi toți că apropiindu-ne de Dânsul, că atingându-ne nu neapărat de poala veșmintelor Lui, ci hrănindu-ne cu Trupul și Sângele Său, vom simți din plin puterea Sa dumnezeiască. Aceasta, cuprinzându-ne, ne va aduce mult sperata

"bucurie a mântuirii" (Ps. 50, 13). De altfel, chiar în minunea care a urmat vindecării femeii cu scurgere de sânge, și anume minunea învierii fiicei lui Iair, când părinții și cei din jur erau cuprinși de spaima că nimic nu se mai putea face, Domnul Hristos le-a ridicat moralul, zicându-le: *"Nu vă temeți, credeți numai și se va izbăvi"* (Luca 8, 50). Vedeți dar că apropierea noastră de Mântuitorul Iisus Hristos, care se face prin credință, ne procură adevărata stabilitate existențială.

În pericopa Apostolului unei duminici din urmă aflasem adevărul că credința este un dar al lui Dumnezeu ce ni se oferă ca să putem să ne apropiem de Dânsul. Pentru că, omenește vorbind, te atașezi de cineva care te și învrednicește de dragostea sa. Motiv pentru care pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos Îl iubim pentru că ni Se dăruiește cu nespusă bunătate, hărăzindu-ne dumnezeiește exact cu acele daruri care ne sunt de absolută trebuință pentru mântuire.

Iubiți credincioși! De multe ori noi constatăm că nu știm ce vrem. De aceea nici nu știm să cerem, pentru că nu știm ce dorim. Acesta este un motiv în plus de a ne apropia cu credință de Iisus Hristos, pentru că El știe cu adevărat ce ne trebuie. Demersul acesta îl reținem din faptul vindecării femeii cu scurgere de sânge care n-a cerut nimic Domnului, ci numai s-a atins de veșmântul Său, dar a făcut-o cu atâta credință, încât a fost sigură că va primi vindecarea atât de mult dorită. Pentru că Sfânta Evanghelie spune că bolnavă fiind de atâția ani și cheltuindu-și în zadar averea la doctori singura ei scăpare posibilă, singura ei nădejde de vindecare îi rămăsese doar Iisus Hristos.

Nu socotiți că așa ar trebui să se petreacă lucrurile și cu noi? Căci, după ce ne zbatem cu toate necazurile și neajunsurile lumii acesteia, când nu mai sperăm nici un ajutor de la nimeni, singura noastră scăpare, atât pentru cele de trebuință vieții pământești, cât mai ales pentru mântuire, sunt darurile și ajutorul din partea lui Dumnezeu. Femeia aceasta experimentase toată neputința omenească, incapabilă de a-i oferi vindecarea. În urma acestei triste experiențe rămăsese convinsă că singurul Care poate, dar și vrea s-o ajute exact în ceea ce îi este de trebuință, este numai Domnul Iisus Hristos. De aceea, a alergat cu atâta credință și cu atâta spe-

ranță la Mântuitorul, fiind absolut convinsă că o simplă atingere, dar cu credință, de poala veșmintelor Sale îi va dăruia vindecare. Iar cursul evenimentelor ne dovedește că avea dreptate în ceea ce nădăjduia. Să ne reamintim că în această împrejurare Domnul Iisus Hristos întrebase: "*Cine s-a atins de Mine?*", nu pentru că nu știa cine se atinsese, ci pentru că voia să evidențieze credința nestămutată a acestei femei, pe care a și bucurat-o, cum numai Dumnezeu poate s-o facă, zicându-i: "*Credința ta te-a mântuit. Mergi în pace!*" (Luca 8, 48).

Iubiții mei, din toate acestea trebuie să învățăm pentru noi, dar și în folosul altora, că legătura noastră cu Mântuitorul Hristos prin Sfânta Biserică nu-i zadarnică, nu rămâne fără urmări binecuvântate pentru împlinirea nevoilor vieții pământești, dar mai ales cerești. Acesta este argumentul forte pentru care numim Biserica: "școala de suflet a poporului român". Aici învățăm cum să ne ducem în chip creștinesc viața de pe pământ și tot aici deprindem cunoștințele necesare pentru aflarea drumului care duce la Hristos și la Împărăția Sa. În această privință Sfântul Apostol Petru întreabă convins, pentru el și pentru noi: "*Doamne, la cine ne vom duce? Cuvintele vieții veșnice Tu le ai. Și noi am crezut – Biserica ne-a învățat – că Tu ești Hristosul, Fiul Dumnezeului Celui viu*" (Ioan 6, 68-69). Biserica este instituția divino-umană care ne oferă în chip autentic cuvintele Mântuitorului Hristos. Pe acestea cunoscându-le și transpunându-le cu fidelitate în viața noastră cea de toate zilele putem să ne convingem că, pentru credincioșia noastră, Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos ne hărăzește demnitatea nesperată de "fii ai Împărăției".

Primul gând ce se cuvine să însoțească această revărsare de har asupra noastră trebuie să fie cel al recunoștinței, al mulțumirii: "Îți mulțumim Ție, Doamne Iisuse Hristoase Fiul lui Dumnezeu, pentru toate darurile știute și neștiute câte ne-ai dat nouă", așa ne rugăm onești într-un moment al Sfintei Liturghii. Iar într-un alt moment, zicem: "Păzește-ne nebântuiți de orice rău, izbăvește-ne pe noi pe toți de sfatul cel viclean și ne dă nouă să Te cunoaștem pe Tine Dumnezeu Bun și Iubitor de oameni și să-Ți mulțumim pentru toate binefacerile". Să fim convinși de adevărul că Bunul Dum-

nezeu intră în legătură directă cu noi, dându-ne mână de ajutor tocmai atunci când altcineva nu mai poate sau nu mai vrea să ne ajute. De aici nevoia imperioasă de a ne întoarce cu toată convingerea, cu toată puterea și cu întreaga mulțumire către Dumnezeu, așa cum a făcut femeia vindecată de scurgerea sângelui, care, ca mulțumire adusă Domnului Hristos pentru vindecare, când s-a întors în localitatea sa, Paneas, cunoscută în vremea lui Iisus drept Cezareea lui Filip, a comandat să fie turnat un monument din aramă care să înfățișeze o femeie stând în genunchi cu mâinile întinse spre Domnul Hristos, într-un gest de implorare pentru a fi vindecată (Eusebiu de Cezareea, Istoria bisericească, p. 18, PSB 13). În unele documente vechi se face precizarea că numele femeii era Veronica. Monumentul acesta, ce putea fi admirat și în secolul IV, avea drept scop să-și păstreze femeii trează, în fața ochilor minții, imaginea Salvatorului ei.

Iubiții mei, având în minte imaginea precis conturată despre bunătatea lui Dumnezeu, Care ne ajută tocmai când ne este mai greu, vă invit să medităm asupra pericopei Apostolului ce s-a citit astăzi la Sfânta Liturghie. Într-adevăr, Dumnezeu ne iese în întâmpinare, prin binecuvântarea Sa, exact cu ce ne este de trebuință. De aceea, Sfântul Pavel scoate în evidență grava, irecuperabila pierdere ce și-o trec în cont cei ce nu vor să aibă legătură cu Dumnezeu și nu-și pun încrederea în Fiul Său, Domnul Iisus Hristos. Să-L ascultăm: "*În vremea când erați în afară de Hristos, erați înstrăinați de cetățenia lui Israel și străini de așezămintele făgăduinței și lipsiți de nădejdea mântuirii, fiindcă erați fără Dumnezeu în lume*" (Efes. 2, 12). Înstrăinarea aceasta nu este specifică numai pentru cei din veacul apostolic, pentru că "*păgâni cu trupul*" (v. 11) se găsesc în toate veacurile. Iar dacă ne cercetăm cu sinceritate, ne găsim în această culpă de moarte, motiv serios pentru care trebuie să ne îndreptăm spre Hristos, "*pacea noastră*" (v. 14). Dacă îndreptarea noastră în Hristos este serios angajată, o dată porniți pe calea mântuirii, avem posibilitatea să facem o discretă dar reală comparație cu viața păgânească de dinainte. Iar dacă nu reușim, ne ajută Sfântul Pavel să identificăm acum specificul vieții celei noi. Căci "*acum fiind în Hristos Iisus, voi care altădată erați departe, v-ați apropiat prin Sângele lui Hristos*" (v. 13).

Să observăm că Jertfa Domnului este izvorul îndreptării noastre aducătoare de mântuire, acțiune divină care, revărsându-se asupra ființei noastre, ne aduce liniștea sufletească necesară pentru lucrarea mântuirii personale. De aceea afirmă Sfântul Apostol că Iisus Hristos *"este pacea noastră"* (v. 14). Dar pacea lui Hristos are o arie de cuprindere mult mai mare decât cea personală, căci își arată puterea înnoitoare nu numai în suflete răslețe de creștini, ci și în topirea până la anihilare a diferendelor ideologice dintre poporul ales și popoarele păgâne încreștinate, căci împreună își găsesc împlinirea religioasă în Hristos. Acesta este sensul textului paulin: *"Hristos este pacea noastră, Cel Care a făcut din cele două lumi una, adică a surpat peretele cel din mijloc al despărțirii, desființând vrăjmășia în Trupul Său"* (v. 14 și 15). El, Iisus Hristos, a făcut din cele două lumi una. Sigur că Sfântul Pavel se referă aici la lumea evreilor și la lumea păgânilor, dar, aducând textul acesta în actualitatea imediată, putem spune fără să greșim că expresia *"cele două lumi"* se referă dihotomic atât la existența umană de dinainte de a-L cunoaște pe Iisus Hristos, cât și la existența de după cunoașterea lui Iisus Hristos. Aceasta din urmă trebuie să fie complet diferită de cea de dinainte, după cum, de pildă, complet diferită a fost starea femeii celei bolnave după ce a plecat vindecată și trupește și sufletește de lângă Mântuitorul Hristos. După cum și fiica lui Iair, după învierea sa, a devenit *"făptură nouă"*, dând neconținut mărturie tuturor despre dumnezeirea și mesianitatea Domnului Iisus.

Așadar, altă stare, altă structură sufletească trebuie să rezide în viața unui om după ce L-a cunoscut pe Iisus Hristos. Motivație foarte serioasă de a conștientiza că după ce ne-am îmbogățit cu darurile Domnului nostru, după ce prin Jertfa Sa am cunoscut că Dumnezeu este cu noi, cuviincios și de trebuință mântuitoare este ca și noi, unind cele două lumi din noi în Hristos, să fim neconținut cu Dumnezeu. Iar starea aceasta de binecuvântată unitate psiho-somatică de permanentizare în Hristos poate și trebuie să lucreze o reală schimbare în bine a vieții noastre. Dacă nu simțim această metamorfoză și nici cei din jur n-o sesizează, atunci ni se potrivește avertismentul spus odinioară de Domnul Iisus către evreii

care nu-i primiseră învățătura: *"Cuvântul Meu nu încapă în voi"* (Ioan 8, 37). Aceasta înseamnă să nu fi adâncit învățătura lui Iisus Hristos și, mai cu seamă, să nu-I fi dat posibilitatea să activeze în noi Împărăția cerurilor. Într-un cuvânt, să nu fim convinși.

Și totuși Îl căutăm pe Iisus Hristos, dar numai când avem necazuri, sau când vrem să ne mergă bine afacerile. După aceea nu mai avem nevoie de Hristos, încât El poate să lipsească din viața noastră. Ce viziune ciudată pur utilitaristă avem noi despre religie! În acest caz Sfântul Apostol Pavel ne avertizează îngrijorat și mustrător: *"Dacă nădăjduim în Hristos numai în viața aceasta, suntem mai de plâns decât toți oamenii"* (1 Cor. 15, 19). Desigur, pe Iisus Hristos Îl căutăm și pentru ca să ne tămăduiască de boli și să ne izbăvească de necazuri, ca în cazul celor două minuni relatate azi de Sfânta Evanghelie. În ideea aceasta, Biserica a întocmit rugăciuni pentru tot felul de trebuințe ale vieții noastre pământești, de care este plin Molitfelnicul, iar pe altele le rostim în cadrul Sfintei Liturghii. Însă aceste mijloace de tămăduire și ajutorare trupească n-au scop în sine, căci ele ne-au fost date de Dumnezeu în Biserica Sa ca să ne dea putere din punct de vedere trupesc și să devenim cât mai apți pentru lucrarea mântuirii. De aceea, cu cât avem de la Dumnezeu mai multe daruri pământești, cu atât lucrarea mântuirii noastre, în chip de mulțumire, se impune cu și mai mare stăruință, pentru că nimic nu ne mai împiedică s-o abordăm. Sănătatea trupească și sufletească, văzute ca daruri ale lui Dumnezeu, ne impulsionează și mai mult să plecăm spre lucrarea mântuirii.

Să revenim, iubitorilor, la textul Apostolului de azi. Așadar, Iisus Hristos din cele două lumi vrăjmașe a făcut una. Căci a distrus lumea păcatului și a dat sens mântuitor lumii harului, desființând antagonismul din trupul nostru. Vă aduceți aminte că Sfântul Apostol Pavel, sesizând chiar în viața sa încrâncenarea dintre cele două lumi din interiorul lui, se tânguia astfel: *"Nu fac binele pe care îl voiesc, ci răul pe care nu-l voiesc, pe acela îl săvârșesc. Iar dacă fac ceea ce nu voiesc, nu eu fac aceasta, ci păcatul care locuiește în mine (...) Văd în măduarele mele o altă lege, luptându-se împotriva legii minții mele (...) Om nenorocit ce sunt! Cine mă va izbăvi de trupul morții acesteia?"* (Rom. 7, 19-20, 23-24). Desigur,

de zbućimul acesta interior numai Domnul Iisus Hristos ne poate scăpa, căci pentru aceasta a venit în lume, ca să surpe păcatul care ne robise. Să astămpere văpaia patimilor din noi. Dar pentru a ne face părtași biruinței, prin Hristos, trebuie *"să slujim Legii lui Dumnezeu"* (v. 25) într-o adâncă și neperversă convingere. Căci lupta contrariilor, evidentă în viața oricărui creștin, dă câștig de cauză pentru Legea lui Hristos doar când ne decidem să fim beneficiarii interesați ai Jertfei Sale. Oscilarea nehotărâtă din lăuntrul nostru, dintre omul cel vechi al păcatului și omul cel nou ce se înfiripă în zorii creștinătății noastre, este arătată de Sfântul Pavel ca desființându-se doar prin Cruce. Crucea lui Hristos a unit lumea. Crucea i-a unit pe oameni la sânul lui Hristos. Crucea este aceea care face pace și în sufletul tău. Mărturisește cu sinceritate că atunci când mult îl ai pe Hristos în viața ta, multă pace ai în suflet. Iar când nu-L ai, te afli ca un om fără orizont, fără să știi ce cauți și ce vrei. Zbuciumul tău sufletească se ostoiește numai în Iisus Hristos. În consens cu dorința ta de a-ți liniști sufletul vine zicerea Mântuitorului Hristos: *"Veniți la mine toți cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni pe voi"* (Matei 11, 28). Câtă nevoie avem, iubii mei, de această odihnă în Hristos! Dacă e reconfortantă odihna pe patul tău după o zi de muncă istovitoare, cu atât mai mult, după o zbatere de o viață întreagă, este de dorit să te odihnești în Iisus Hristos, în Împărăția Sa.

Numai că, vă rog să judecați, cu ce preț a adus Dumnezeu lumii dorita pace și trebuitoră odihnă. Cu prețul Jertfei Fiului Său. Dar, oare, suntem îndeajuns de conștienți de dragostea dumnezeiască pe care ne-a arătat-o Dumnezeu dând pe Însuși Fiul Său spre moarte pentru ca noi să nu ne mai zbatem în moarte? Te cuprinzi tu de acest adevăr, ca să te minunezi de Jertfa Domnului tău precum femeia vindecată din monumentul statuar de care vă vorbeam mai sus, care s-a grămadit extaziată la picioarele lui Iisus Hristos? Aceasta trebuie să fie imaginea preferată și de tine. Căci, după ce ai primit darurile lui Dumnezeu, prin Hristos, trebuie să te prăvălești cu adorație la picioarele Domnului Iisus, pentru că simți că acolo e odihna ta mântuitoare. Numai acolo e bine. Când te depărtezi de Hristos, irosești singurul și sigurul tău bine. Când pleci de

lângă Cel care te mângâie în chip fratern, oamenii nu numai că nu te mângâie, ci te chinuie. Dar ceea ce te chinuie cel mai mult este chiar lipsa lui Hristos, la sânul Căruia îți găsești odinioară alea-nul. "Ne-ai făcut pentru Tine, Doamne! Și neliniștit este sufletul meu până ce se va odihni întru Tine", se exprima entuziasmat Fericitul Augustin pentru el și pentru noi toți, cei care experimentăm cu bucurie odihna la picioarele Domnului.

Prin noțiunea de *"pace"*, de odihnă, putem sesiza și alte valori teologice din textul Apostolului de astăzi. Fiindcă prin Jertfa cea dătătoare de mântuire universală Domnul Hristos *"a desființat vrăjmășia în Trupul Său, (...) ca pe cei doi – iudeul și păgânul – să-i zidească într-un singur om nou și să întemeieze pacea"* (Efes. 2, 15) ca valoare unificatoare de conștiințe. Această pace universală se instaurează în Trupul lui Hristos, adică în Biserica creștină, care nu mai cunoaște deosebiri interetnice. Trupul lui Hristos a devenit spațiul reconcilierii și al înnoirii, pentru că aceia care se lasă convinși de realitatea dumnezeiască a Trupului lui Hristos în lume devin "oameni noi", gata pregătiți să ia cu asalt Împărăția cerurilor (Matei 11, 12). Aceasta înseamnă că toți care experimentează în viața lor Crucea lui Hristos vor beneficia de întreaga asistență Treimică, întrucât prin Jertfa lui Hristos avem, prin lucrarea Duhului Sfânt, înfierea de către Tatăl.

Să urmărim în această privință teologia paulină: Hristos, prin Jertfa Sa *"a împăcat pe oameni cu Dumnezeu, unindu-i într-un singur Trup, prin Cruce, omorând prin ea vrăjmășia și, venind, a binevestit pace vouă celor de departe și celor de aproape; că prin El avem și unii și alții apropierea către Tatăl, într-un Duh"* (v. 16-18). Extraordinară viziune a mântuirii! Dumnezeu Tatăl L-a trimis pe Fiul Său în lume să Se jertfească ca să ne aducă mântuirea. Iar prin reconcilierea universală creată în Trupul Său, adică în Biserică, ne-a dăruit pacea și odihna sufletelor, prin aceasta făcându-ne vrednici să primim înfierea de la Tatăl prin lucrarea perpetuă a Duhului Sfânt în Biserică. Așadar, nu numai că observăm contribuția tuturor Persoanelor Sfintei Treimi la mântuirea noastră, ci simțim în chip real prezența Treimică în viața noastră, ceea ce este fapt vrednic doar de Dumnezeu, căci noi nu ne simțim vrednici ca Dum-

nezeu să ne cheme întru ale Sale. Prezența noastră în Locașurile cerești nu este o figură de stil, ci o dulce și mângâietoare realitate în care ne ancorăm, receptând laborios Jertfa Domnului Hristos. Fiindcă, zice mai departe Apostolul: *"Nu mai suntem străini (de Dumnezeu) și locuitori vremelnici, ci suntem împreună cetățeni cu sfinții și casnici ai lui Dumnezeu"* (v. 19). Expresia *"cetățeni împreună cu sfinții și casnici ai lui Dumnezeu"* are o mare putere de persuasiune pe lângă conștiințele neimplicate încă suficient în lucrarea mântuirii. Intrăm în Casa lui Dumnezeu. Care-i cea mai mare bucurie a unui părinte? Este să te primească în casa lui, să te așeze la masa lui întru bucuria căminului său. Aceasta este marea bucurie a lui Dumnezeu ca pe noi, copiii Săi cei răătăciți, să ne așeze la masa Lui. La ospățul împărătesc. De aceea Biserica ne cheamă mereu duios, dar responsabil: *"Cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste apropiați-vă!"* de masa Jertfei lui Hristos! Pentru că nu numai când ajungem în cer suntem aproape de Dumnezeu, ci participăm la masa Lui încă de aici, mâncând Trupul și bând Sângele Fiului Său. Este masa împărătească la care te cheamă Hristos la fiecare Sfântă Liturghie. În primele veacuri creștine, la momentul acesta, toată obștea din biserică se apropia și se împărțășea.

Și fiindcă veni vorba de Sfânta Împărțășanie, vă rog să nu-i judecați pe cei care se împărțășesc mai des, fiindcă aceia se pregătesc temeinic. Bine ar fi ca și dumneavoastră să veniți să vă împărțășiți în fiecare duminică, dar cu pregătirea necesară, mai ales că se și apropie postul Crăciunului, când sunteți îndemnați să vă apropiați de Sfântul Potir cât mai des.

Observați, dar, mărimea dumnezeiască a deschiderii lui Hristos față de noi? A venit, ne-a astâmpărat patimile, ne-a domesticit năravurile, adică ne-a strâns pe lângă Casa Lui, iar noi ne așezăm cu minți și ascultători la picioarele Stăpânului și Prietenului nostru. Ne-a cumințit, ne-a liniștit, ne-a mângâiat, ne-a binecuvântat, ne-a dat de toate. Nu mai avem nevoie de nimic.

Cu ani în urmă am fost martor la sfârșitul vieții unei foarte bune creștine, care, după ce-a primit Sfântul Maslu, s-a spovedit și s-a împărțășit, a zis plină de mulțumire: *"Am de toate; acum chiar că am de toate; dacă am primit și Sfântul Maslu, am de toate"*. Și la

câteva ore a murit pacificată. Nu știm dacă noi conștientizăm că putem avea de toate spre mântuire. Și chiar avem! Numai că nu știm să valorificăm deplin darurile pe care ni le-a dat nouă Dumnezeu. Sau nu știm să le evaluăm soteriologic, evidențiindu-le ca atare dintre toate valorile pământești. Dar să fim cinstiți și să recunoaștem drept că înclinăm mai mult spre cele ale pământului decât spre valorile nepieritoare care ne înrădăcinează în Împărăția lui Dumnezeu. Sigur că și cele pământești sunt bune, dar ele vin în al doilea rând sau în al treilea rând. *"Căutați mai întâi – îndemna Mântuitorul – Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate celelalte se vor adăuga vouă"* (Matei 6, 33). Aceasta este prioritatea absolută.

Să evaluăm teologic, iubitorilor, expresia paulină: *"Hristos i-a unit pe oameni într-un singur Trup, pe Cruce"* (cf. efes. 2, 16). Biserica, înțeleasă ca instituție divino-umană, în care sunt adunați toți creștinii care au fost, sunt și vor fi până la sfârșitul veacurilor, a fost înființată de Iisus Hristos pe Cruce în Trupul Său, în Jertfa Sa. După Înălțarea la ceruri Trupul acesta a devenit Biserica-Trup. Așa încât noi cei care facem parte din Biserică devenim o unitate în Trupul lui Hristos, unde aflăm pacea pe care o are copilul când stă sub aripa mângâietoare a părinților. Aceasta este imaginea ocrotirii, dătătoare de climat mântuitor, ce trebuie s-o avem foarte bine fixată în minte. Noi suntem sub oblăduirea lui Dumnezeu numai dacă intrăm în Trupul Său, adică dacă devenim membri activi ai Bisericii și mai ales dacă ne îndestulăm de ospățul împărătesc al Sfintei Împărțășanii prin Duhul Sfânt. Faptul acesta este de o foarte mare importanță pentru știința ta teologică.

Elementele euharistice se transformă în Trupul și Sângele Mântuitorului prin trimiterea de la Tatăl a Duhului Sfânt. De aceea afirmă Sfântul Pavel *"că prin Iisus Hristos avem și unii și alții apropiere către Tatăl, întru Duhul"*. Așadar, toate Persoanele Sfintei Treimi participă la bucuria mântuirii noastre. Nici n-avem cum să ne imaginăm dragostea lui Dumnezeu față de noi decât pătrunzând înlăuntrul casei Sale. Când iubim pe cineva mult, mult de tot, exprimăm sentimentul acesta prin cuvintele: *"Mi-e așa de drag că l-aș băga în sufletul meu!"* Aceasta face Dumnezeu. Atât Îi suntem

de dragi, încât ne introduce în existența Sa, în Trupul lui Hristos. Cu ce preț? Cu prețul Jertfei de pe Cruce. Neconținut trebuie să raportăm bucuria pe care o avem la prețul greu ce s-a plătit pentru ea. Căci zice Sfântul Pavel: *"Cu preț mare ați fost cumpărați"* (1 Cor. 6, 20). Faptul acesta nu trebuie să-l uităm niciodată, pentru că dacă-l ignorăm credem că prin noi merităm locul pe care îl ocupăm. Când de fapt totul, dar absolut totul, este numai și numai darul Jertfei lui Hristos. Intrăm acolo pentru că Fiul lui Dumnezeu S-a jertfit pentru noi, ca să ne curățim de toată spurcăciunea păcatelor. Cum să intri într-o casă binecuvântată dacă nu ești curat și la trup și la suflet? Știți ce a zis stăpânul despre cel pe care-l găsisse la masă fără haină necuviincioasă: *"Prietene, cum ai intrat aici fără haină de nuntă?"* (Matei 22, 12). Așadar, Iisus Hristos, știind că noi nu putem să ne mai vindecăm singuri, a venit și S-a jertfit, iar *"prin rana Lui noi toți ne-am vindecat"* (Isaia 53, 5). Și aceasta numai ca să putem intra curați și demni în casa Părintelui Său.

Iată, iubii mei, de ce trebuie să avem neconținut în minte dragostea lui Dumnezeu împlinită în viața noastră prin Cruce, ca să avem apropiere la Tatăl, prin Duhul Sfânt, *"zidiți fiind pe temelia Apostolilor și a proorocilor, piatra cea din capul unghiului fiind Însuși Iisus Hristos"* (v. 20). Amin.

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 25-a

DUPĂ RUSALII

(Efeseni 4, 1-7)

4, (1) De aceea, vă îndemn, eu cel întemnițat pentru Domnul, să umblați cu vrednicie, după chemarea cu care ați fost chemați; (2) cu toată smerenia și blândețea, cu îndelungă-răbdare, îngăduindu-vă unii pe alții în iubire; (3) silindu-vă să păziți unitatea Duhului, întru legătura păcii. (4) Este un trup și un Duh, precum și chemați ați fost la o singură nădejde a chemării voastre; (5) este un Domn, o credință, un botez, (6) Un Dumnezeu și Tatăl tuturor, Care este peste toate și prin toate și întru toți. (7) Iar fiecareia dintre noi i s-a dat harul după măsura darului lui Hristos.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Îmi plec genunchii înaintea Tatălui Domnului nostru Iisus Hristos, din Care își trage numele orice neam în cer și pe pământ, să vă dăruiască, după bogăția slavei Sale, ca să fiți puternic întăriți, prin Duhul Său, în omul dinlăuntru, și Hristos să Se sălăsluiască, prin credință, în inimile voastre" (Efes. 3, 14-17).

Iubiți credincioși!

Cuvintele acestea, luate din Epistola către Efeseni a Sfântului Pavel, constituie preambulul pericopei Apostolului de astăzi. Prin ele suntem îndemnați să ne ținem cu strășnicie uniți prin legătura credinței noastre și să arătăm, prin fapte, importanța acestei credințe pe care o mărturisim. Căci păstrarea credinței și actualizarea ei prin fapte, în viața noastră, sunt elemente constitutive ale mântuirii. Sesizăm aici cele două aspecte ale mântuirii personale: cel dogmatic, adică doctrinar, ce are în vedere conlucrarea credinței noastre cu harul mântuitor, și cel moral, numit și parenetic, adică

îndemnător, care ne hotărăște spre punerea în acțiune a învățaturii pe care o dobândim prin intermediul credinței. În partea doctrinară, atât versetele pe care vi le-am înfățișat în preambulul cuvântului meu, cât și în ceea ce va urma în însuși textul Apostolului de astăzi, vor evidenția fapte pe care, cu îngăduința dumneavoastră, le vom detalia pentru a le putea înțelege bine, ca astfel să știm de ce este nevoie să ne punem viața în slujba lui Dumnezeu.

Mai întâi, împlinind acest deziderat lăuntric, aflăm că Dumnezeu este Cel care ne dăruiește toate darurile Sale cele bogate. Dar nu ne face o ofertă din afară, precum cineva străin de noi, ci Se revarsă în noi, prin harul Său, cu îmbelșugare dumnezeiască, ca Unul care ne-a creat, ca Unul care ne poartă de grijă și Care chi-vernisește în așa fel viața noastră încât nimeni din cei care-și pun nădejdea în Dumnezeu să nu piară, ci să aibă viața veșnică. Primul gând care trebuie să te urmărească pe tine, creștin, încredințat în cugetul tău de adevărul acesta, este acela că viața ta trebuie să ți-o închini lui Dumnezeu din preaplina considerație și preadâncul simțământ pe care-l ai că Dumnezeu este Creatorul tău. El te-a adus la existență. El este Cel care ți-a dat viața. El L-a trimis pe Fiul Său la tine ca să-ți ofere viața veșnică.

Conceptia aceasta teologică o prinde magnific Sfântul Pavel în textul de mai sus, când afirmă că Acestui Dumnezeu el își pleacă genunchii, adică se închină, se cucerește, se prostornează, pentru că este Tatăl tuturor, precum și al Domnului nostru Iisus Hristos. Și își împlinește această sublimă îndatorire pentru că – zice el – din Dumnezeu Tatăl *"își trage numele orice neam din cer și de pe pământ"*. Adică El este Creatorul atât al lumii celei nevăzute a îngerilor, cu splendoarea lor de statornicie și credincioșie față de Dumnezeu, cât și Creatorul oamenilor, al tuturor neamurilor.

Este foarte importantă, iubiții mei, această învățătură, pentru că cei care mărturisesc în unitate credința creștină, condensată cu maximă știință de Sfântul Pavel în expresia: *"Un Domn, o credință, un Botez"* (v. 5), formează un singur popor al lui Dumnezeu. Ideea este extraordinară și cu totul nouă în percepția umană. Așadar, un popor este format nu numai din cei care, din generație în generație, se trag dintr-un anume neam de oameni, ci și din cei care

prin mărturisirea corectă și unitară a credinței creștine devin una, într-o unitate indestructibilă. Unitatea aceasta formează poporul creștin, noul Israel, dincolo de fruntarii omenești. Această unitate în Hristos, prin Biserica Sa, nu împieteează însă asupra specificității genetice a unui popor care este surprins în istorie cu caracteristicile sale. Unicitatea unui popor este foarte bine sesizată în Apocalipsa Sfântului Ioan Teologul, când afirmă că în cetatea Ierusalimului ceresc, adică în Împărăția cerurilor, *"neamurile vor umbla în lumina făcliei Mielului"* (21, 24, 23). Ideea de Hristos-Lumină evidențiază și mai bine specificul unui popor, care poate fi sesizat corect tocmai pentru că asupra lui se proiectează *"lumina lină a sfintei slave"*.

De ce, iubiții mei, este astăzi foarte importantă poziția aceasta doctrinară de teologie socială, dacă am putea s-o numim așa? Pentru că astăzi nu trebuie să fii mare sociolog ca să-ți dai seama că se-ncearcă un bombardament interior asupra poporului român ca să se divizeze, să se atomizeze. Nu numai o atomizare politică, prin care bieții români, împărțindu-se în partide antagoniste, se împoașcă unii pe alții cu învinuiri care mai de care mai antiromânești și anticreștinești. Să acceptăm însă că acestea sunt viciile noastre interne. Dar mult mai grav este că atomizarea aceasta, bombardamentul asupra unității poporului român este dictat din altă parte. De acolo unde vrem să mergem noi cu toată stăruința. S-a observat acolo că prea este unitar acest popor în jurul Bisericii, în jurul lui Hristos. Acest fapt deranjează pe antihriști. Să observați dumneavoastră că în democrația de tip nou se dă mare importanță minorităților. Fie ele etnice, fie religioase. Pentru a ușura destrămarea unui neam, unit printr-o credință și printr-o morală, ni se impun condiții intolerabile din punct de vedere al opticii noastre creștine. Este clar că se dorește să se atingă fibra etnogenetică a neamului nostru, care a apărut în istorie cu două mii de ani în urmă ca popor creștin. Dorința Mântuitorului nostru Dumnezeu este ca neamurile creștine să se păstreze ca popoare, pentru că în felul acesta se menține și mai puternic simțământul apartenenței individului, luat ca persoană, la un neam ce-L mărturisește pe Hristos.

Sub imperiul acestei credințe înțelegem de ce Sfântul Apostol Pavel afirmă că neamurile, popoarele, sunt o unitate dorită de Dumnezeu, dacă se păstrează compacte prin credința în Hristos. Iar noi ne socotim un neam compact, mărturisitori ai credinței ortodoxe, pentru că așa ne-am născut în zorii mileniului întâi și așa suntem percepuți în istorie. Noi n-am cunoscut până la dureroasa ruptură uniata de la 1700 și mai apoi până la apariția sectelor în secolul XX altă mărturisire de credință în afară de aceasta pe care o avem astăzi, primită în dar de la părinții noștri și pe care ei au avut-o ca moștenire sfântă de la înaintașii lor de două mii de ani.

Teologia socială trebuie concepută în așa fel încât membrii unui popor să aibă o mărturisire de credință comună, plecând de la ideea că ei sunt fiii Aceluiași Părinte. Părintele Ceresc este Creatorul nostru și de aceea credința pe care El a trimis-o lumii prin Fiul Său este credința întru care se mărturisesc adevărurile nepervertite ale mântuirii noastre.

Dar vă rog să fiți atenți că aici, în preambulul acesta, se arată importanța deosebită pe care o are întreaga Sfântă Treime în aducerea noastră în lume, apoi în evaluarea noastră ca neam și ca popor, acte ce contribuie precumpănitor la mântuirea noastră. De faptul că toate Persoanele Sfintei Treimi participă la nașterea și evaluarea creștină a unui popor ne încredințează Sfântul Apostol Pavel când zice: *"Pentru aceasta, îmi plec genunchii înaintea Tatălui Domnului nostru Iisus Hristos, din Care își trage numele orice neam din cer și de pe pământ"* (Efes. 3, 14-15). Pentru ce se mai roagă Sfântul Pavel? Se mai roagă ca prin Sfântul Duh *"să ne dăruiască"* Dumnezeu Tatăl *"bogăția slavei Sale, ca să fim puternici întăriți în omul dinlăuntru"* (v. 16).

De aici și din alte locuri ale Sfintei Scripturi știm că există *"omul dinlăuntru"*. Este conștiința care se pliază învățaturii lui Hristos adusă nouă de la Tatăl și împărtășită neconținut prin Duhul Sfânt. Este omul spiritului, făptura care dorește și tânjește neconținut după Dumnezeu, dor neostoit căruia îi dă expresie inconfundabilă Fericitul Augustin în celebra sa perorație: *"Ne-ai făcut pentru tine, Doamne! Și neliniștit este sufletul nostru până ce se va odihni întru Tine"*. În timp ce omul cărnii duce la poftă, la păcate,

la patimi și prin acestea la moartea spirituală, omul dinlăuntru, omul spiritului, tinde spre viața cea veșnică în Hristos. De aceea zice Pavel că aici, înlăuntru nostru, este mediul binecuvântat unde Îl chemăm pe Dumnezeu să ne întărească cu bogăția harului Său în Hristos, Fiul Său, pe Care L-a trimis în lume, *"să Se sălășluiască în inimile noastre prin credință, întemeiați fiind prin iubire"* (v. 17).

Realitatea dumnezeiască se face simțită, iubirii mei, în viața noastră prin lucrările tainice ale întregii Treimi Sfinte, așa cum afirmă Sfântul Apostol Pavel. Accentuăm asupra acestui adevăr pentru că foarte mulți dintre cei care chiar își zic creștini refuză ideea că Dumnezeu poate fi cunoscut de către om. Ei consideră că Dumnezeu rămâne undeva departe de noi, neimplicându-se în viața noastră. Însă realitatea simțită, percepută de creștinul ancorat în comandamentele divine demonstrează cu totul altceva. Textul paulin de mai sus, elaborat pe baza învățaturii Mântuitorului Hristos, ne încredințează că nu numai Fiul lui Dumnezeu vine la tine și Se sălășluiește prin credință în sufletul tău, ci și Dumnezeu Tatăl, prin Duhul, împlinește împreună cu tine lucrarea mântuirii tale. Să ne cutremurăm, în acest sens, de asigurarea Mântuitorului că toți care în timpul vieții vor lucra poruncile Sale vor fi mângâiați de dragostea tuturor Persoanelor Sfintei Treimi: *"Cel ce are poruncile Mele – zice Domnul – și le păzește, acela este care Mă iubește; iar cel ce Mă iubește pe Mine va fi iubit de Tatăl Meu și-l voi iubi și Eu și Mă voi arăta Lui (...). Și vom veni la el și locaș la el vom face"* (Ioan 14, 21-23). În sensul adânc al rămânerii lui Dumnezeu în noi înțelegem cum Domnul Iisus Hristos, Care S-a răstignit acum două mii de ani pe Cruce pentru mântuirea oamenilor, nu S-a retras din viața noastră, ci, dimpotrivă, rămâne cu noi în toate zilele vieții noastre (Matei 28, 19), prin Duhul Tatălui, ca să ne ajute pe fiecare să pornim pe calea mântuirii. Iată adevăruri care trebuie să fie foarte bine precizate în mintea noastră.

Tot un adevăr, de aceeași credibilitate, este și acela că, în efortul de a ajunge la Dumnezeu, trebuie să urmăm calea deschisă nouă de Hristos. Iar calea spre Dumnezeu, trasată de Fiul Său Întrupat, este numai una singură. Pe aceasta urmând-o *"putem înțelege, împreună cu toți sfinții, care îi este lărgimea și lungimea și înălțimea"*

și adâncimea" (Efes. 3, 18). Există un singur drum spre mântuire, pentru că există doar un singur Dumnezeu, Căruia *"fie slava în Biserică și întru Hristos Iisus în toate neamurile veacului veacurilor!"* (v. 21). Deci, unitatea *"tuturor neamurilor"* din toate veacurile este în Dumnezeu, prin Biserică, în Iisus Hristos. Căci Biserica, ca Trup al lui Hristos, este mediul unificator nu numai al sufletelor, ci și al generațiilor, al tuturor neamurilor și popoarelor de-a lungul istoriei. Așadar, din faptul că există *"un singur Trup"* al lui Hristos, Biserica, însuflețit de *"un singur Duh"* al lui Dumnezeu, rezultă că *"am fost chemați la o singură nădejde a chemării noastre"* spre mântuire (v. 4). Ceea ce trebuie să conștientizăm la gradul cel mai înalt este faptul că, existând un singur Dumnezeu, există o singură Biserică și de aici o singură modalitate de mântuire: prin Iisus Hristos, pentru toate popoarele din toate veacurile. De aici porunca imperativă de *"a ne sili să păzim unitatea Duhului întru legătura păcii"* (Efeseni 4, 3), atmosferă de dumnezeiască amplitudine ce se realizează doar în Trupul lui Hristos-Biserica.

Argumentarea paulină referitoare la unicitatea căii de mântuire cunoaște un crescendo impresionant. Suntem dator să ne menținem în unitate pentru a nu încălca unitatea Treimică, făcută cunoscută în Biserică prin unitatea credinței și prin împărtășirea harului sfințitor al Sfintelor Taine ale Bisericii. Toate acestea rezultă cu necesitate din unitatea Treimică. Să auzim această dumnezeiască realitate rezumată magnific de Pavel în doar două versete: *"Este un Domn, o credință, un Botez, Un Dumnezeu și Tatăl tuturor, Care este peste toate și prin toate și întru toți"* (v.5-6).

Observați cum se bazează sublima învățătură a mântuirii noastre pe unicitatea lui Dumnezeu? Noi, creștinii, suntem monoteiști, adică credem într-Un singur Dumnezeu, Tatăl Atotțiitorul, Făcătorul cerului și al pământului. Dar când Îl mărturisim pe Fiul și pe Duhul Sfânt nu socotim că avem mai mulți dumnezei, ci un singur Dumnezeu, pentru că unică este ființa, usia, dumnezeiască a Tatălui, comună tuturor Persoanelor Treimice. În esența Sa divină Dumnezeu este Unic, iar Persoanele Treimice sunt într-o perfectă unitate. De aceea, deși Dumnezeu este întreit în Persoane, El este Unul Singur în ființă. De aici, din unicitatea lui Dumnezeu, decurge uni-

citarea Botezului. Adică unicitatea cadrului dumnezeiesc prin care accedem la Împărăția lui Dumnezeu. Pentru că Botezul este Taina prin care, iertându-ni-se păcatul strămoșesc, avem acces la cetățenia cerească. Botezul este, cum îl numesc Sfinții Părinți, ușa care se deschide în ființa noastră ca să putem ajunge fiii lui Dumnezeu. De aceea și Botezul este unic.

Cum creștinii ortodocși se lovesc în orice clipă de cei care îi cheamă să părăsească Biserica și să treacă la o sectă sau alta, prima acțiune ce li se cere este să se boteze din nou. Adică să batjocorească Botezul pe care l-au primit o dată pentru totdeauna. Observați că batjocorind Botezul primit, batjocoresc pe Dumnezeu în numele Căruia s-a făcut botezul, adică în numele Prea Sfintei Treimi. Să ne aducem aminte că formula Botezului valid rostită de preot este aceasta: *"Se botează robul lui Dumnezeu (n) în numele Tatălui, Amin! și al Fiului, Amin! și al Sfântului Duh, Amin!"* Celui rătăcit, care este obligat să se boteze încă o dată, implicit i se cere să batjocorească toată credința pe care a avut-o până atunci, pe care au avut-o părinții lui, pe care au avut-o moșii și strămoșii lui, pe care au avut-o toate generațiile trecute ale neamului său. Adică i se cere să se lepede de neamul său, de poporul său, într-un cuvânt de Dumnezeuul său. Ei ignoră însă faptul că lui Dumnezeu adevărată *"slavă I se dă numai în Biserică și întru Hristos Iisus în toate neamurile veacului veacurilor"* (Efes. 3, 21). Rebotezarea atinge în chip voit fibra etnogenetică a neamului nostru românesc, ceea ce este un adevărat genocid spiritual. Să nu se uite nici o clipă de către nimeni din neamul nostru că prin această adevărată crimă de les-națiune se urmărește diabolic distrugerea unității noastre, căci celor născuți creștini prin baia Sfântului Botez li se cere să abjure un trecut de o autentică sfințenie a poporului român. O spunem cu Pavel că unicitatea Botezului urmează unicității lui Dumnezeu. Iar ruperea acestei credințe, ruperea acestei modalități de a ajunge la Dumnezeu prin altele mincinoase este una din cele mai mari înșelătorii ale diavolului, care insinuează că se poate și așa. Ba nu se poate! Pentru că dacă s-ar fi putut ne-ar fi spus Mântuitorul Hristos că există și alte posibilități de mântuire. Dar așa știm că există doar *"un Domn, o credință, un Botez"*.

Să ne aducem aminte ce zicea Mântuitorul: *"Nimeni nu s-a suit în cer, decât Cel ce S-a pogorât din cer, Fiul Omului, Care este în cer"* (Ioan 3, 13). Așadar, traiectoria de sus în jos și de jos în sus, drumul deschis spre Dumnezeu prin coborârea Fiului lui Dumnezeu în lume este unic. Numai prin modalitatea aceasta se aduce lumii întregi învățătura Tatălui, prin puterea Duhului Sfânt. Aceasta înseamnă că credința, deschizătoare de drum spre Împărăția lui Dumnezeu, este numai una. Dacă ar fi fost mai multe credințe, Dumnezeu Fiul ne-ar fi avertizat. Dimpotrivă, cunoaștem din cuvintele Sale că singurul drum spre Tatăl este numai prin Fiul. Să-l auzim: *"Eu sunt Calea, Adevărul și Viața. Nimeni nu vine la Tatăl decât prin Mine"* (Ioan 14, 6). Și cum Biserica este Trupul lui Hristos, înseamnă că la Tatăl ajungem doar prin Biserică. De aceea afirmă Sfântul Pavel că lui Dumnezeu *"fie-I slava în Biserică și întru Hristos Iisus, în toate neamurile veacului veacurilor"* (Efes. 3, 21). Reiese clar, deci, că nu se poate concepe ca altcineva să vină să propună o altă credință în numele Aceluiași Iisus Hristos.

Este o imposibilitate logică să spună cineva: Eu Îl cinstesc pe Iisus Hristos, dar nu ca voi, ci după mintea mea, după felul meu de a înțelege, pentru că sunt liber să înțeleg cum vreau Sfânta Scriptură. Această afirmație este lovită de nulitate datorită faptului că există un singur Hristos, nu mai mulți. El Însuși ne-a avertizat, cu mare precauție, asupra acestei diversiuni, când a spus: În zilele cele de pe urmă *"se vor ridica hristoși mincinoși și prooroci mincinoși și vor da semne mari și chiar minuni, ca să amăgească, de va fi cu puțință, și pe cei aleși. Iată, v-am spus de mai înainte. Deci, de vă vor zice vouă: Iată este în pustie, să nu ieșiți; iată este în cămări, să nu credeți"* (Matei 24, 24-26). Așadar, dacă Domnul Hristos, Care este Dumnezeu, face avertizarea aceasta, știe mai bine decât noi cum se vor desfășura evenimentele în istorie.

Unii pot fi păcăliți zicându-li-se că tot despre Iisus se vorbește. Vezi ce ușor pot fi mințiți? Păi, dacă este același lucru de ce nu urmează și ei același drum bimilenar al Bisericii? De ce ni se cere cu obstinație să părăsim Biserica cea una? Nu s-a înțeles oare că Unicitatea lui Dumnezeu duce la unicitatea Botezului, iar unicitatea Botezului duce la unicitatea credinței mărturisită într-o singură

Biserică? Nu poate fi concepută calea spre Împărăția lui Dumnezeu decât prin Iisus Hristos, Care zice: *"Eu sunt ușa; de va intra cineva prin Mine, se va mântui; și va intra și va ieși și pășune va afla. Furul nu vine decât să fure, să junghie și să piardă. Eu am venit ca oile Mele viață să aibă și din belșug să aibă"* (Ioan 10, 9-10). Așadar, accesul nostru la pășunea dumnezeiască, la viața divină, la statutul de om al lui Dumnezeu, se face prin Iisus Hristos, într-Una, Sfântă, Sobornicescă și Apostolească Biserică. Dar nu oricum, ci numai punând în aplicare în viața noastră cea de toate zilele învățăturile Sale. De aceea, iubiților, nu uitați, nu neglijați și nu disprețuiți *"credința lucrătoare prin iubire"* (Gal. 5, 6), adică dovedită prin fapte.

De altfel, să observăm că toate Epistolele Sfântului Apostol Pavel au această dublă împărțire. În prima parte tratează problemele dogmatice, adică de învățătură creștină, ca în partea a doua, numită parenetică, creștinul să fie îndemnat ca învățătura dumnezeiască să o raporteze la viața zilnică. Așa și aici, în această fericită exprimare a Apostolului de astăzi, se poate observa îmbinarea celor două elemente: cel doctrinar, dogmatic, și cel moral, parenetic, încât să înțelegi că existența ta nu poate fi împărțită. Mintea să-ți meargă la Dumnezeu, iar comportamentul cotidian să nu-ți nege credința, ci s-o facă lucrătoare prin iubire. Pentru că cine neglijează lucrarea poruncilor, chiar dacă este celebru cunoscător în cele ale Teologiei, nu e nimic. Ba e ceva: fur de cele sfinte. Să ne reamintim cu Sfântul Apostol Pavel că dragostea, care pune în aplicare învățătura lui Hristos, este totul pentru un creștin. Pentru că altfel: *"de aș grăi în limbile oamenilor și ale îngerilor, iar dragoste nu am, făcutu-m-am aramă sunătoare și chimval răsunător. Și de aș avea darul proorociei și tainele toate le-aș cunoaște și orice știință, și de aș avea atâta credință încât să mut și munții, iar dragoste nu am, nimic nu sunt!"* (1 Cor. 13, 1-3). Absolut nimic. Pot să fiu savant, dar dacă n-am trăirea creștină nu sunt nimic.

De aceea, iată cum ne îndeamnă Sfântul Pavel că trebuie să procedăm în cele ale credinței ca să fim eficienți: *"Siliți-vă să păziți unitatea duhului întru legătura păcii"* (Efes. 4, 3). Există o unitate între rațiunea credinței percepută de către omul interior, cel al

duhului, și existența cotidiană. Există o legătură strânsă între aceste două componente ale vieții noastre: componenta spirituală și cea trupească. Dacă nu există unitate în ființa umană nu reușim să facem din noi fiii lui Dumnezeu. Aceasta înseamnă: *"Siliți-vă!"* Adică străduiți-vă să raportați totdeauna credința la fapte. Să raportați cele duhovnicești, cele ale duhului, la faptele trupului. În felul acesta fiecare din noi va umbla *"cu vrednicie, după chemarea cu care am fost chemați"* (Efes. 4, 1), prin Hristos, la mântuire. Adică vom reuși să punem în acord gândul cu dorința. Așa încât ceea ce dorim să și realizăm. Această concordanță dintre a dori și a înfăptui binele mântuitor creează caracterul creștin, statornic, puternic ancorat în realitățile dumnezeiești. Iar dacă avem statornicie în Dumnezeu rămânem înrădăcinați și întemeiați în iubire.

Tot ceea ce putem noi, oamenii, să-I dăruim lui Dumnezeu, este *"să-L iubim din toată inima, din tot sufletul, din tot cugetul, din toată vârtutea, iar pe aproapele nostru"* (Matei 22, 37-39) ca pentru Dumnezeu. Iată dovada practică a statorniciei noastre în credința cea unică, ce ne dă înrădăcinare și întemeiere. O vorbă românească zice, iubiții mei, că *"piatra care se rostogolește nu prinde mușchi"*, adică nu se statornicește. Nu rămâne într-un loc. Pe când, după expresia poetului nostru național, *"iar noi locului ne ținem, cum am fost, așa rămânem"*. Un om care trece de la o credință la alta n-are statornicie. Nu se înrădăcinează, căci rădăcina credinței lui n-are cum să pătrundă adânc din conștiința lui în conștiința neamului lui, de care, de altfel, nici nu se mai simte legat de vreme ce se mută azi la unii, mâine la alții. Iată de ce ni se cere statornicie pentru a ne înrădăcina cu convingere în credința părinților noștri, în care ne-a născut Biserica lui Hristos, mărturisită de noi toți ca *"maica poporului român"*. Amin.

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 26-a

DUPĂ RUSALII

(Efesenii 5, 8-19)

5, (8) Altădată erați întuneric, iar acum sunteți lumină întru Domnul; umblați ca fii ai luminii! (9) Pentru că roada luminii e în orice bunătate, dreptate și adevăr, (10) încercând ce este bineplăcut Domnului. (11) Și nu fiți părtași la faptele cele fără roadă ale întunericului, ci mai degrabă osândiți-le pe față. (12) Căci cele ce se fac întru ascuns de ei, rușine este a le și grăi. (13) Iar tot ce este pe față, se descoperă prin lumină, (14) căci tot ceea ce este descoperit, lumină este. Pentru aceea zice: *"Deșteaptă-te cel ce dormi și te scoală din morți și te va lumina Hristos"*. (15) Deci, luați seama cu grijă cum umblați, nu ca niște neînțelepți, ci ca cei înțelepți, (16) răscumpărând vremea, căci zilele rele sunt. (17) Drept aceea, nu fiți fără de minte, ci înțelegeți care este voia Domnului. (18) Și nu vă îmbătați de vin, în care este pierzarea, ci vă umpleți de Duhul. (19) Vorbiți între voi în psalmi și în laude și în cântări duhovnicești, laudând și cântând Domnului în inimile voastre.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Altădată erați întuneric, iar acum sunteți lumină întru Domnul; umblați ca fii ai luminii!"
(Efes. 5, 8).

Iubiți credincioși!

Dumneavoastră conștientizați că viața pe care o ducem trebuie să fie luminată de lumina lui Hristos în așa fel încât din cele ale păcatului să nu mai rămână nimic în ea? Pentru că dacă mai rămâne un colț de întuneric viața noastră nu este bineplăcută lui Dumnezeu, așa cum se exprimă Mântuitorul nostru: *"Dacă lumina care e în tine este întuneric, dar întunericul cu cât mai mult?"* (Matei 6, 23). Zice aici Sfântul Apostol Pavel că cele ale păcatului se fac de obicei la întuneric: *"Căci cele ce se fac întru ascuns de*

ei, rușine este a le și grăi" (Efes. 5, 12). Pe când cele bune se fac la lumină. De aceea, ni se pare că prezintă interes de introspecție personală această posibilă direcționare a vieții noastre pe cele două făgașuri: unul al întunericului și altul al luminii. Dar în afară de acestea două există și o a treia cale, s-o numim semiobscuritatea, în care dacă s-ar găsi cineva pe acesta Apocalipsa îl numește căldicel, nici fierbinte nici rece (Apoc. 3, 15-16). Este o stare de gravă și păgubitoare duplicitate, când vrem să fim și cu Dumnezeu și cu lumea. Săvârșim păcate, dar vrem să fim și pe calea lui Dumnezeu. Dar, din punct de vedere existențial nu pot fi decât două căi: a luminii și a întunericului. Una duce la Hristos și este cea a luminii, cealaltă duce la satana și este cea a întunericului. De aceea, Sfânta Biserică pune în fața credincioșilor cele două drumuri, ca să le poată cunoaște și ca să se poată hotărî ce cale să aleagă. Dacă ești atenționat că drumul pe care ai apucat duce în mâl și te poți împotmoli, iar celălalt te poartă spre țință sigură, fiind calea cea bună care te scoate la lumină, atâta minte poți să ai ca să alegi binele. Căci n-ai să te duci în baltă de bunăvoie. Poți s-o faci când nu știi, dar când ți se atrage atenția, când cunoști bine lucrurile, vei alege ceea ce nu-ți creează necazuri. Căci de aceea ți-a dat Dumnezeu mintea, ca să alegi ceea ce-ți este de trebuință.

Vezi? Așa-ți judecă mintea. Așa-ți grăiește și rațiunea credinței, încât socot că în gândirea noastră nu există compromis pe tema aceasta. Nu putem zice: Da, e lumină, dar poate fi și întuneric. Rațiunea nu poate să se învoiască la o asemenea târguială, pe care, împotriva oricărei logici, o facem în viața cea de toate zilele. Iată de ce s-ar cuveni ca ceea ce rațiunea îți demonstrează că este bun, ceea ce și rațiunea credinței îți arată ca fiind vrednic de urmat, tu să fii în stare să transpui în viață. Altfel trăiești în duplicitate. Cu mintea văzându-le pe cele bune, iar cu fapta făcându-le pe cele rele n-o să ajungi la Hristos. Acesta este adevărul. Să recunoaștem însă, cu Sfântul Pavel, că aceasta este tragedia existenței noastre, surprinsă cu exactitate de Apostolul neamurilor, care zice: *"Fiindcă știu că nu locuiește în mine, adică în trupul meu, ce este bun. Căci a voi se află în mine, dar a face binele nu aflu; căci nu fac binele pe care îl voiesc, ci răul pe care nu-l voiesc, pe acela îl săvârșesc.*

Iar dacă fac ceea ce nu voiesc eu, nu eu fac aceasta, ci păcatul care locuiește în mine. Găsesc deci în mine, care voiesc să fac binele, legea că răul este legat de mine. Că, după omul cel lăuntric, mă bucur de Legea lui Dumnezeu. Dar văd în mădularele mele o altă lege, luptându-se împotriva legii minții mele și făcându-mă rob legii păcatului, care este în mădularele mele. O! Om nenorocit ce sunt! Cine mă va izbăvi de trupul morții acesteia?" (Rom. 7, 18-24).

Trebuie s-o spunem direct, deschis, fără înconjur: să nu ne amăgim zicând că putem să le împăcăm pe amândouă. Căci tu zici autoliniștindu-te: M-o ierta Dumnezeu de păcatele pe care le-am făcut! Gândul tău nu este cu totul fals. Dumnezeu ne iartă păcatele pe care le-am săvârșit, dar cu o condiție. Care este aceea? Să nu le mai facem! Pentru că dacă le repetăm, înseamnă că acum păcatele sunt săvârșite într-o cunoștință. Până ieri, până când mi s-a atras atenția, am greșit într-o necunoștință. Iar pe Dumnezeu Îl rugăm ca păcatele tinereților și cele din neștiință să nu ni le țină în seamă. Pe când păcatele pe care le facem într-o cunoștință, într-o deplină libertate a voinței, acestea nu mai au suportul neștiinței, nici măcar al necesității.

Iată de ce, pentru că deja a început Sfântul Post al Crăciunului, Sfânta Biserică rânduiește astăzi citirea Apostolului din Epistola către Efeseni, în care sunt jalonate cele două căi, ca să știm cu precizie ce realizăm străduindu-ne pe calea lui Dumnezeu și ce pierdem dacă apucăm pe calea întunecată a păcatului. Acum și aici trebuie să auzim neapărat glasul Domnului, care ne îndeamnă: *"Intrați prin poarta cea strâmtă, că largă este poarta și lată este calea care duce la pieire și mulți sunt cei care o află. Și strâmtă este poarta și îngustă este calea care duce la viață și puțini sunt care o află"* (Matei 7, 13-14). În același context să auzim pronunțându-se și *"Învățătura Sfinților Apostoli"*, care ne precizează spre știință: *"Sunt două căi: una a vieții și alta a morții. Și este mare deosebire între aceste două căi"* (PSB 1, p. 25). Iată de ce vă îndemn să faceți acum, la început de post, această alegere binecuvântată: lumina, nu întunericul; Hristos, nu Veliar. Aceasta să ne fie opțiunea, știind că drumul care duce la Hristos este o dorință benevolă. Nimeni din

afara conștiinței nu ne silește. Pentru că dacă ne-ar sili n-am avea merite personale în lucrarea mântuirii.

Suntem deci în post, și măcar în perioada aceasta să punem la inimă cuvintele Domnului nostru în așa fel, încât să aducem lumina lui Hristos în viața noastră. De aceea, în cuvântul meu de astăzi am să încerc, urmărind gândirea Sfântului Apostol Pavel, să vă încredințez că într-adevăr trebuie căutată și împropiată calea luminii, singura care duce la Hristos. Să luăm noțional în ajutor și tematica Epistolei întâi a Sfântului Apostol Ioan, axată pe două idei teologice esențiale, care dau suport doctrinar temei noastre: "*Dumnezeu este lumină*" (1 Ioan 1, 5) și "*Dumnezeu este iubire*" (1 Ioan 4, 8). Aceste noțiuni duc cu ele o învățătură sigură, pentru că este revelată de Mântuitorul Hristos, Care Se arată pe Sine ca fiind în-săși întruparea acestei lumini dumnezeiești, când zice: "*Eu sunt Lumina lumii*" (Ioan 8, 12). Auzind asigurarea, urmează ca tu să alegi. Alege singur, deci, pentru că ai minte, ai rațiune și ai și voință să te mântuiești. Când ai minte, ai rațiune, dar n-ai voință să mergi pe calea lui Dumnezeu vei alege calea întunericului, ceea ce, să recunoaștem cu îngrijorarea conștiinței noastre, așa se petrec lucrurile de cele mai multe ori. Vedem pe cele bune, dar urmăm pe cele rele. Suntem convinși de frumusețea mântuitoare și necesitatea celor bune, dar tot pe cele rele le împlinim. De aceea, iubirii mei, acuza-toare este alegerea cu bună știință a răului! Nebuloasa cugetului trebuie cuviincios luminată, încât să nu mai poți, să nu-ți mai îngădui de fapt, să faci cele rele. Cele bune se fac la lumină. Cele rele la întuneric. Când pe cele rele le faci la lumină ești taxat de bunul simț și de semenii conștiincioși, dar și de conștiința ta, ca un om ce lucrează fără rușine fărădelegea. Ceea ce trebuie să te pună pe gânduri, dacă nu chiar să te îndemne spre îndreptare.

De aceea Sfântul Apostol Pavel atrage atenția că adevărații creștini trebuie să iasă în evidență cu fapte care să-i poată lumina pe ceilalți, să-i determine la acțiuni creștine tocmai prin strălucirea pildei lor, înțeleasă în sensul zicerii Mântuitorului: "*Voi sunteți lumina lumii (...) Nu se aprinde făclia ca să fie pusă sub obroc, ci în sfeșnic, ca să lumineze tuturor celor din casă*" (Matei 5, 14-15).

Dintre aceste fapte eclatante, în Apostolul de astăzi sunt enumerate trei. Să auzim textul: "*Roada luminii e în orice bunătate, dreptate și adevăr*" (v. 9). Rețineți triada de valori: bunătate, dreptate și adevăr. *Bunătatea* este virtutea prin care te reverși cu dărnicie asupra semenului tău. Bunătatea este starea de spirit care te îndeamnă să-l ierți pe cel care ți-a greșit. Bunătatea este puterea care te determină să alergi "*cu picioare vesele*" întru recuperarea celui păcătos. Bunătatea este lărgimea inimii care face să se astâmpere certurile din familie. Bunătatea poate ajunge mod de viață ce-i hărăzește omului care o practică o existență liniștită și îndelungată pe pământ, după cuvântul Domnului, care zice: "*Fericiți cei blânzi că aceia vor moșteni pământul*" (Matei 5, 5). Bunătatea este opusă mâniei, stare distorsionată întru care nu-ți găsești cumpătul. Când te mâni nu mai poți să ții cumpăna dreaptă a rațiunii. Când ești mânios nu mai ai o percepție clară a judecății de valoare. De aceea, ca să strălucești, ca să lumineze în tine Hristos ți se cere bunătate.

Mai departe ți se cere să urmezi dreptatea. *Dreptatea* înseamnă a da fiecăruia ce i se cuvine. Dar dreptatea creștină este legată indisolubil de bunătate. Corelându-le nu-ți vei îngădui în actul de justiție să lovești fără milă, cum ai lovi cu toporul într-un lemn. Căci dreptatea trebuie îmblânzită de harul lui Dumnezeu. Astfel corectată, dreptatea are cu sine îndelunga-răbdare. Are îngăduință, are milostivire. Cât de bine este pentru noi că dreptatea lui Dumnezeu este unită cu mila, ca să fie ușor de purtat! Ne amintim că psalmistul zice că Dumnezeu arată către noi o dreptate îmblânzită de milă: "*De Te vei uita la fărădelegi, Doamne, Doamne, cine va suferi? Că la Tine este milostivirea*" (Ps. 129, 3-4). După dreptate, de mult ar fi trebuit să fim răpuși de Judecata drept pedepsitoare a lui Dumnezeu pentru multele și marile greșeli pe care le facem. Fiecare din noi are conștiința vinovăției, pentru care dreptatea lui Dumnezeu ar fi trebuit să intre în acțiune și să ne șteargă de pe fața pământului. Dar iată că n-o face. Aceasta nu înseamnă că dreptatea lui Dumnezeu nu funcționează. Fiindcă noi înșine rostim rugăciunea: "*Dreptatea Ta este dreptate în veac și cuvântul Tău adevărul*".

Așadar, să învățăm cele referitoare la dreptatea divină de la "*Iisus Hristos Cel Drept*" (1 Ioan 2, 1). Să-L urmăm pe El, căci este

drept, dar și îndelung-răbdător, și astfel să răbdăm spre înțeleptire pe cei din jur care nedreptătesc, ca ei să înțeleagă de la noi îndelunga-răbdare a lui Dumnezeu. Dar dacă ei merg în continuare pe drumul nerespectării poruncilor divine, dreptatea lui Dumnezeu intră cu siguranță în acțiune. Atunci însă să nu se întrebe în chip nevinovat: de ce? Pentru că de mult depășiseră pragul suportabilității. Dar chiar necazurile pe care le îngăduie Dumnezeu sunt încărcate de milă, pentru că trebuie privite și ca adevărate avertismente. Încă unul și încă unul, până când nu-i prea târziu! Atunci vor putea înțelege că dreptatea lui Dumnezeu nu este implacabilă, căci, pornind din bunătatea și iubirea Sa de oameni, are drept scop îndreptarea. Numai că acest fapt trebuie bine înțeles. Altfel rămâne inefficient, iar omul nereceptiv se pierde.

Mai departe, Sfântul Pavel ne învață că roada luminii constă, pe lângă bunătate și dreptate, și în *adevăr*. Frații mei, să cugetăm serios asupra acestei noțiuni. Singurele adevăruri imuabile sunt cele descoperite de Dumnezeu. Sunt și adevăruri omenești. Fiecare are adevărul și dreptatea lui. Pentru susținerea cu orice preț a adevărilor strâmbe și egoiste oamenii apelează la judecata tribunului. Nu suport nedreptatea ce mi s-a făcut! Eu am dreptate! Celălalt zice: Ba nu. Eu am dreptate! Dreptatea omenească este de cele mai multe ori una schiloadă și pervertită, iar adevărul omenească nu păstrează totdeauna cumpăna adevărului. Motiv obiectiv pentru care adevărul lui Dumnezeu trebuie pus totdeauna deasupra adevărilor omenești. Ai făcut exercițiul acesta vreodată? Te-a interesat să știi ce zice Dumnezeu despre o problemă pe care tu o socotești bună? Te-a interesat să cunoști porunca lui Dumnezeu într-o cauză pe care tu o susții ca bună din punctul tău de vedere? N-ai făcut-o! Ai lăsat ca rațiunea și voința să-ți acționeze fără lumina diriguitoare a lui Hristos și atunci de cele mai multe ori ai greșit. Ești conștient că rațiunea ta neluminată de Duhul lui Dumnezeu poate greși ușor! Și atunci ușor poți deveni potrivnicul lui Dumnezeu.

Iată de ce afirmă Sfântul Apostol Pavel că, după ce calea vieții ne este luminată de bunătate, dreptate, adevăr, ceea ce trebuie făcut în chip conștient este să încercăm a bineplăcea lui Dumnezeu întru toate. "*A bineplăcea Domnului*" (v. 10) este însăși lucrarea mântui-

rii acționată conștient și voit pe tot parcursul vieții. Dar poate că n-ai încercat să-ți compartimentezi viața pe valorile dumnezeiești comentate mai înainte. Poate că-ți vine mai la îndemână să știi că poți face binele în conformitate cu rațiunea ta. Ești convins despre conștiința ta că este busola care îți dă direcția exactă. Ceea ce este adevărat, cu condiția ca rațiunea să fie luminată de credință și încălzită de harul dumnezeiesc. Atunci în mintea noastră noțiunile nu se încurcă. Ele sunt clare: ce e alb e alb, ce e negru e negru, ce e lumină e lumină, ce e întuneric e întuneric. Așa încât atunci când săvârșești răul nu mai poți să te scuzi că n-ai știut ce faci. Poți să știi ce-i bine și ce-i rău. A face voia lui Dumnezeu înseamnă "*a încerca ce este bineplăcut Domnului*", cum zice Sfântul Apostol Pavel, ceea ce este o acțiune care-ți stă la îndemână. E o lucrare ce nu te depășește. Poate că alte raționamente cu încărcătură teologică te depășesc, însă voința de a face binele nu te depășește. Este tot ceea ce trebuie să urmezi confruntându-ți rațiunea cu glasul lui Dumnezeu, care-ți arată fără greș ce e bine, ce nu e bine, ce trebuie făcut și ce nu trebuie făcut. Deci, privitor la dorința de a face binele nu există vreo împotrivire în afară de aceea care pleacă numai și numai de la voința ta. Altă împotrivire la bine nu există în afară de voința noastră.

Mai apoi, după ce ți-ai stabilizat bine problematica credinței și a raportului tău cu Dumnezeu, îndreptățită în lumina adevărului revelației, prin "*încercarea de a bineplăcea Domnului*", vei căuta cu osârdie să te ferești de faptele cele rele. Precum atunci când ești îmbrăcat frumos cu haine noi și scumpe te ferești să intri în noroi sau în păcură, tot așa și atunci când ți-ai împodobit viața cu valori dumnezeiești trebuie să te ferești de orice întinare a păcatului. Este o necesitate structurală aceea de a te feri de orice impuritate, de orice murdărire a sufletului, pentru că, desigur, nu dorești ca strădania ta de gătire a vieții să se ruineze într-o clipă.

Iată de ce, iubiții mei, grija de a nu ne întina trebuie evidențiată cu mare responsabilitate, pentru că e vorba de însăși mântuirea noastră. N-am vrea ca lumina care s-a instaurat în noi s-o vedem întunecându-se. N-am dori ca, după cuvântul Mântuitorului, lumina care este în noi să fie întuneric (Matei 6, 23). Pentru că în-

tunecându-ni-se viața nu mai știm pe unde mergem, nu mai știm pe ce cale să apucăm. De aceea este necesar ca viața să ne rămână neconținut luminată.

Această dorință ne cere efort susținut și responsabilitate nu numai pentru a ne menține în statutul de curățenie sufletească, ci și pentru a ne feri de faptele rele care ne întinează. De la grijuliul Pavel avem la momentul acesta oportunitatea îndemnului: *"Nu fiți părtași la faptele cele fără roadă ale întunericii, ci mai degrabă osândiți-le pe față"* (Efes. 5, 11). Printre aceste *"roade ale întunericii"*, numite așa de Apostol, pentru că ele *"se fac întru ascuns"*, întrucât *"rușine este a le și grăi"* (v. 12), în viața unor creștini luminați nu trebuie să fie *"nici vorbe de rușine, nici vorbe nebunești, nici glume care nu se cuvin, ci mai degrabă mulțumire. Căci aceasta s-o știți bine, că nici un desfrânat, sau necurat, sau lacom de avere, care este un închinător la idoli, nu are moștenire în Împărăția lui Hristos și a lui Dumnezeu. Nimeni să nu vă amăgească cu cuvinte deșarte, căci pentru acestea vine mânia lui Dumnezeu peste fiii neascultători. Deci, să nu vă faceți părtași cu ei"* (v. 4-7). Îndemnul Sfântului Pavel este așa de limpede, așa de luminos, așa de pertinent, încât nimeni nu mai are scuza că n-a știut de care fapte trebuie să se ferească pentru a rămâne curat și neprihănit. Pentru faptele grave condamnate de Apostol nu numai că săvârșitorii lor nu vor vedea fața lui Hristos în Împărăția Sa, ci pentru fapte ca *"acestea vine mânia lui Dumnezeu peste fiii neascultători"* (v. 6) chiar și în viața pământească. Iată cum dreptatea lui Dumnezeu se face simțită în viața noastră. Vezi? Dumnezeu te lasă, te îngăduie un an și încă unul sau chiar mai mulți. Însă îndelunga Sa răbdare ar trebui să te facă să te întrebi: Până când? Până când va răbda Dumnezeu ca eu să-mi bat joc de valorile luminoase ale credinței creștine? Amenințătoarea întrebare: *"pană când?"* trebuie să intre în interesul tău de mântuire. Altfel rămâi în întunericul necunoștinței și al morții veșnice.

Fac acum o paranteză. M-am gândit de multe ori: de ce mulți dintre cei botezați nu vin la biserică și implicit nu-L caută pe Hristos? Oare de ce nu vin? Și știți care este răspunsul pe care mi l-am dat după o cercetare îndelungată? Pentru că aceia trăiesc în

întuneric și nu vor să vină la lumină. Le e frică de lumină. Le e frică de lumina lui Hristos. Le e lene să se schimbe. Pentru că lumina lui Hristos îi pune la muncă. Îi pune în lucrare. Le cere fapte. Și ei știu că dacă vin la biserică trebuie să se conformeze normelor de viață creștină. Îl aud pe preot îndemnând: Fraților, a început postul Crăciunului. Fiecare creștin trebuie să-și facă un program serios de viață creștină și să postească. Dacă n-o poate face cu trupul datorită unor suferințe, măcar s-o facă cu mintea, căutând cu tot dinadinsul să se primenească sufletește. Dar ei nu vor să se curețe. Nu vor să arunce zdrențele de pe ei. Nu vor, iar dacă nu vor, cine-i poate obliga, decât numai conștiința lor? Găsesc că e mai bine să stea acasă. Pentru suflet să nu se ostenească! Fiindcă, iubiții mei, să nu credeți dumneavoastră că cei care stau acasă nu cunosc Legea lui Dumnezeu. Ba o cunosc! Dar nu vor s-o pună în aplicare. Aici este nenorocirea. De aceea zice Sfântul Apostol Pavel că asupra unora ca aceștia *"vine mânia lui Dumnezeu"*, pentru că sunt neascultători. Neascultarea de porunca lui Dumnezeu este urmată de *"mânia lui Dumnezeu"*, adică de dreptatea lui Dumnezeu în acțiune. Dacă suntem în situația aceasta, să ne înspăimântăm și să ne îngrijorăm la cota cea mai înaltă, căci acesta este adevărul! Dumnezeu nu e mânie. Dumnezeu e dragoste, dar e și dreptate când omul cu niciun chip nu vrea să meargă pe calea mântuirii.

De aceea, frații mei, ceea ce trebuie să facem în postul acesta și nu numai, ci în toate zilele vieții noastre, este să împlinim îndemnul adresat nouă de Sfântul Apostol Pavel: *"Deci, luați seama cu grijă cum umblați, nu ca niște neînțelepți, ci ca cei înțelepți, răscumpărând vremea că zilele rele sunt. Drept, aceea, nu fiți fără de minte, ci înțelegeți care este voia Domnului"* (v. 15-17). *"Fiți dar urmăritori ai lui Dumnezeu, ca niște fii iubiți, și umblați întru iubire, precum și Hristos ne-a iubit pe noi"* (v. 1-2). Amin.

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 27-a

DUPĂ RUSALII

(Efeseni 6, 10-17)

6, (10) Fraților, întăriți-vă în Domnul și întru puterea tăriei Lui. (11) Îmbrăcați-vă cu toate armele lui Dumnezeu, ca să puteți sta împotriva uneltirilor diavolului. (12) Căci lupta noastră nu este împotriva trupului și a sângelui, ci împotriva începătorilor, împotriva stăpânilor, împotriva stăpânitorilor întinericului acestui veac, împotriva duhurilor răutății, care sunt în văzduhuri. (13) Pentru aceea, luați toate armele lui Dumnezeu, ca să puteți sta împotriva în ziua cea rea și, toate biruindu-le, să rămâneți în picioare. (14) Stați, deci, tari, având mijlocul vostru încins cu adevărul și îmbrăcați cu platoșa dreptății, (15) și încălțați picioarele voastre, gata fiind pentru Evanghelia păcii. (16) În toate luați pavăza credinței, cu care veți putea să stingeți toate săgețile cele arzătoare ale vicleanului. (17) Luați și coiful mântuirii și sabia Duhului, care este cuvântul lui Dumnezeu.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Iar Iisus, văzând-o, a chemat-o și i-a zis: Femeie, ești dezlegată de neputința ta. Și-a pus mâinile asupra ei și ea îndată s-a îndreptat și slăvea pe Dumnezeu" (Luca 13, 12-13).

Iubiți credincioși!

Ați reținut narațiunea episodului evanghelic de astăzi în care se istorisește vindecarea unei femei gârbove, ce purta această suferință de 18 ani, pe care a tămăduit-o Domnul nostru Iisus Hristos, punându-și mâinile peste ea și rostind cuvintele: *"Femeie, ești dezlegată de neputința ta!"* Și în clipa aceea ea *"s-a îndreptat și slăvea pe Dumnezeu"*.

Fraților, gârboviți în fărădelegi și întru păcate grele nu de 18 ani, ci aproape de toți anii vieții noastre suntem cu toții. Așteptăm

doar momentul fericit când Domnul Iisus Hristos să vrea să-și pună mâinile peste noi. Așteptăm acest moment prielnic. De fapt, dacă suntem cinstiți cu noi, Domnul Iisus Hristos este Cel care așteaptă momentul prielnic ca tu să I te oferi. Fiindcă, ceea ce trebuie să conștientizăm la cota cea mai înaltă de înțelegere este faptul că *"Dumnezeu Mântuitorul nostru voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină"* (1 Tim. 2, 3-4). Domnul Iisus vrea. De aceea a și venit în lume, fiindcă vrea să ne mântuiască. Însă gârbovitul, care sunt eu, nu vreau să realizez greutatea vinei care apasă asupra mea, care mă înconvoaie așa de tare, încât mă face nevrednic de a-mi ridica ochii la cer. Domnul meu Iisus Hristos e lângă mine și așteaptă doar un cuvânt prin care eu să mă învoiesc a-L primi în viața mea ca să mă dezlege în chip dumnezeiesc de neputință. Dar n-o fac și rămân pe mai departe gârbov. Rămân în continuare un om aplecat spre cele ale pământului, încât pornirea spre cele rele a devenit o a doua natură. Chiar se zice într-o sfântă rugăciune că noi suntem plecați spre cele rele din tinerețile noastre. Însă dorința Mântuitorului nostru Iisus Hristos este ca noi să ne îndreptăm. De aceea, Domnul văzând înlăuntru femeii dorința de izbăvire S-a dus să o ridice, ca prin aceasta să înțeleagă ea și, împreună cu ea, întreaga omenire că a venit Cineva care poate și vrea să preia asupra Sa toată gârbovirea ei de milenii. Să-i îndrepte pe oameni. Să le dea verticalitate.

Iubiții mei, ceea ce-i foarte important de înțeles este faptul că Iisus Hristos poate să ne ridice. Este singurul Care poate să ne salveze din moartea păcatului. Numai că noi trebuie neapărat să simțim nevoia acestei îndreptări. Să conștientizăm exact că lucrarea noastră de mântuire, prin Hristos, ne este de absolut folos și că ea nu depinde numai de dorința dumnezeiască a Domnului, ci în egală măsură și de dorința și voința noastră. Rămâne la latitudinea noastră să vrem, să dorim imperios lucrarea aceasta, ca prin ea să ne ridicăm precum și femeia din Sfânta Evanghelie, care, după ce Domnul Hristos Și-a pus mâinile peste ea, s-a ridicat și-L slăvea pe Dumnezeu. O asemenea atitudine demnă ni se cere, fraților, aceea de a ne ridica cu demnitate și de a-L slăvi pe Dumnezeu prin întreaga noastră viață. Să ne ridicăm, deci! Poate zici tu: Eu sunt ver-

tical. Ești vertical doar trupește, dar nu și sufletește. Duhovnicește ești un gârbovit și nu de puține ori, paralizat de puterea celui rău, te socotești incapabil să te îndrepti spre Dumnezeu. Ceea ce nu-i adevărat! Căci nimeni, în afară de tine, nu te împiedică să te apropii de Iisus Hristos și să-L rogi ca să-Și pună mâinile peste tine. Să-L rogi să te ia sub stăpânirea Sa. Să-L implori să reverse dumnezeiescul Său har asupra ta, iar tu să te poți înălța, slăvind-L. În voința ta constă puterea de îndreptare a vieții tale către Hristos. Oamenii își dirijează viața cu predilecție spre interesele reale și necesare ale pământului, ceea ce nu este într-un tot rău. Dar este prea puțin pentru mântuire. Nu faci rău că îți vezi de treaba ta, că te ocupi de casa ta, că prestezi o muncă onestă, că te îngrijești de buna chivernisire a familiei. Însă trebuie ca într-o bună zi să depășești nivelul acesta absolut lumesc al lucrurilor și al existenței tale și să înțelegi că trebuie să spargi prototipurile standardizate cotidiene ca să ajungi la o mai înaltă conștiință a valorii proprii ce trebuie pusă în lucrare pentru dobândirea mântuirii. Într-un cuvânt, să te îndreptezi.

Noțiunea de "îndreptare" are mai multe semnificații, mai ales aceea de îndreptare spre Hristos, de direcționare a existenței noastre spre Hristos ca intenționalitate. După aceea îndreptarea trimite la neconținută strădanie de împlinire, de umplere, de plinătate, de deplinătate a vieții noastre în Hristos și pentru Hristos, prin care se dă sens și verticalitate vieții noastre spirituale.

Frații mei, suntem în postul Crăciunului. De săptămâni bune fiecare creștin, conștient de menirea sa pe pământ, se străduiește cât poate el mai bine să ajungă la Hristos. Pentru că în postul Crăciunului, care premerge Nașterea Domnului și Mântuitorului nostru, învățăm să parcurgem calea spre Hristos, cu Hristos, precum și El a "învățat ascultarea din cele ce a pățimit. Și desăvârșindu-Se, S-a făcut tuturor celor ce-L ascultă pricină de mântuire veșnică" (Evr. 5,8-9). Așadar, dacă El a binevoit să vină la noi și să pătimească, Dumnezeu fiind, nu-ți e îngăduit ție lut să nu tinzi spre desăvârșirea, spre înveșnicirea ta cea întru Hristos. Dacă ignori faptul acesta, absolut necesar pentru înnobilarea ta, o faci pe răspunderea mântuirii tale. Căci ignori păgânește magnifica bună-

voință și iubire dumnezeiască ale lui Iisus Hristos de a veni la tine să te îndrepte, să-Și pună mâna, adică puterea Sa peste tine, ca să te ia în grija Sa, în stăpânirea Sa. Dacă refuzi harul lui Dumnezeu devii un împotrivor, atitudine ce-ți va îngreuna foarte mult viața de pe pământ, dându-ți frisoane pentru veșnicie. Nici nu realizezi cât de gravă îți este situația sufletească în care te-ai aruncat de bunăvoie și prin care singur îți tai legătura cu Hristos, împotrivire ce se traduce prin posibila damnare veșnică. Dar dacă te trezești creștinește, situația nu este pierdută iremediabil. Pentru că ajunge numai să vrei să te întorci la Hristos, ajunge numai să dovedești părere de rău sinceră pentru faptul că L-ai uitat pe Domnul tău și îndată El, "Hristosul Domnului" (Luca 2, 26) și Prietenul tău, va fi lângă tine să te ajute să-ți îndrepti și să-ți mântuiești sufletul. De altfel și până atunci a fost lângă tine, dar n-ai vrut să-L vezi. El și până atunci a stat în fața ușilor încuiate ale sufletului tău, așteptând momentul când tu, în sfârșit, te hotărăști să-L chemi în ajutor (Apoc. 3, 20). Așa încât, iubite, e posibil oricând în zilele trupului tău să te dai în mâna lui Iisus Hristos, să I te dăruiești, să I te oferi cu tot ceea ce înseamnă acțiunea ta benevolă de curățire și înnobilare a sufletului. Când oferi cuiva drag un dar nu-i dai ceva stricat și murdar, ci-i dăruiești ce ai tu mai bun. Așa și când te oferi lui Hristos, trebuie să fii primenit, trebuie să fii îndreptat și curățat de patimi, conștient fiind de darul pe care-l faci Domnului tău, Prietenului tău.

De aceea, iubii mei, în Apostolul de astăzi Sfântul Pavel pune în valoare tocmai strădania fiecăruia de a ne direcționa viața către Hristos Dumnezeu. Să-l auzim: "În sfârșit fraților, întăriți-vă în Domnul și întru puterea tăriei Lui. Îmbrăcați-vă cu toate armele lui Dumnezeu ca să puteți sta împotriva uneltirilor diavolului". (Efes. 6, 10-11). Ați reținut ce ne cere în primul rând: "să ne întărim în Domnul". Dar, oare, te-ai ridicat cu adevărat și odată cu aceasta L-ai pus pe Domnul Hristos tărie vieții tale? Fiindcă dacă nu te rezemi pe Iisus Hristos, dacă El nu devine puterea ta, imediat te prăbușești. Ați observat că dacă la o plantă pe care vrei s-o ridici nu-i pui harac se prăbușește? Aceasta este tendința ticăloasă a vieții noastre. Chiar dacă ai reușit la un moment dat să te ridici din păcate, tendința este să te apleci din nou, să cazi din nou. De aceea

ne cere Sfântul Apostol Pavel *"să ne întărim în Domnul"*. Tăria noastră este Iisus Hristos. El este sprijinitorul nostru de nădejde. Iar dacă și conștientizăm sprijinul ce ni-l oferă, ajungem să-L iubim pe Hristos, tăria noastră, fapt observat cu multă știință de psalmistul care se extazia în fața acestui ajutor dumnezeiesc – premărin: *"Iubi-te-voi Doamne, vârtutea mea! Domnul este întărirea mea și scăparea mea și izbăvitorul meu"* (Ps. 17, 1). După ce te-a întărit Hristos trebuie să știi că de atunci începe lupta teribilă între tine și diavolul care te-a scăpat din mână. Când erai gârbovit, când erai apăsător de păcat, erai al lui. El nici nu se mai îngrijea de tine, pentru că știa că n-ai nici voință și nici putere să te ridici. Dar a venit Hristos, Domnul tău, Fratele tău, Prietenul tău și te-a îndreptat. Ți-a dăruit verticalitatea. Ți-a dat posibilitatea să stai drept, să te mântuiești. Și – vă rog să rețineți și să conștientizați – că atunci când te-ai ridicat îndeajuns spre Dumnezeu în momentul acela începe războiul, războiul nevăzută cu cel care vrea să te răpună și să te facă din nou prizonierul său. Este o bătălie pe viață și pe moarte. Viața în Hristos sau moartea în păcat. A treia modalitate nu există. Ori mori în păcat, ori te ridici cu Hristos și înviezi împreună cu Hristos. Altă procedură intermediară nu există. De aceea, hotărârea de redresare, de ridicare trebuie să fie fermă. Trebuie să fie puternică, nu lucrută cu jumătăți de măsură: cu Hristos sau împotriva lui Hristos.

Dacă te-ai hotărât pentru Hristos fără întoarcere, atunci Sfântul Apostol Pavel îți propune să ai statura unui ostaș gata pregătit de luptă. Iar în ceea ce urmează Apostolul te aseamănă cu ostașul roman, care se acoperea cu două tipuri de arme: unele de apărare, cu care își ocrotea trupul, și altele de atac. El ne cere să ne îmbrăcăm în Domnul Iisus Hristos cu aceste arme, pregătite în mod special ca să putem rămâne în picioare. Căci atunci suntem biruitori. Vreau să știți, iubitorilor, că ostașul roman era puternic atâta vreme când rămânea în picioare. Rămânând în poziție verticală era de nebiruit. Când cădea, datorită greutatei armurii pe care o purta, devenea o pradă ușoară pentru vrăjmași. Fiind îmbrăcat greu, o dată căzut el nu se mai putea ridica. Această imagine ți-o propune Sfântul Apostol Pavel, ca să devii cu adevărat de nebiruit de vrăj-

mașul diavol. Drapajul nostru, îmbrăcămintea noastră spirituală este Hristos.

Acum să ascultăm ordinul de luptă: *"Îmbrăcați-vă cu toate armele lui Dumnezeu, ca să puteți sta împotriva uneltirilor diavolului. Căci lupta noastră nu este împotriva trupului și a sângelui".* Nu împotriva oamenilor este lupta cea duhovnicească, ci împotriva diavolului. Cu oamenii mai ajungem la înțelegere însă cu diavolul nu putem cădea la pace. De aceea *"lupta noastră nu este împotriva trupului și a sângelui, ci împotriva domniilor, împotriva stăpâniilor, împotriva stăpânitorilor întunericului acestui veac, împotriva duhurilor răutății răspândite în văzduhuri"* (Efes. 6, 12). Așadar, duhurile răutăților sunt răspândite în toate locurile pe pământ și în văzduh. De aici s-a născut credința despre vămile văzduhului. Fiindcă ai încredințarea că atunci când ești stăpânit de o patimă există un diavol specializat în patima aceea, care te oprește și nu-ți mai lasă sufletul să-și continue drumul spre Dumnezeu. Îngerul cel bun încearcă să echilibreze balanța cu faptele tale cele bune, cu care poate contracara păcatul și patima care te-au stăpânit. Dar dacă n-are ce aduce în contrapartidă, atunci ești pierdut. Stăpânitorul întunericului acestui veac te-a câștigat. Ești al lui.

De aceea ne atenționează cu maximă îngrijorare Sfântul Apostol Pavel mai departe: *"Luați toate armele lui Dumnezeu, ca să puteți sta împotriva în ziua cea rea, și, toate biruindu-le, să rămâneți în picioare"* (v. 13). Să rămâneți întru verticalitatea biruinței asupra diavolului. Căzuți, suntem pierduți! În picioare, adică întru demnitate, suntem puternici, pentru că lângă noi îl avem pe Domnul și Prietenul nostru Iisus Hristos. Să stăm, deci, tari pe poziția credinței celei adevărate și puternice a lui Hristos și să îmbrăcăm în chip spiritual întreg echipamentul ostășesc cu care erau înarmați odinioară ostașii romani. *"Să aveți – zice Apostolul – mijlocul vostru încins cu adevărul și îmbrăcați-vă cu platoșa dreptății și încălțați picioarele voastre, gata fiind pentru Evanghelia păcii. În toate luați paza credinței, cu care veți putea să stingeți toate săgețile cele arzătoare ale vicleanului. Luați și coiful mântuirii și sabia Duhului, care este cuvântul lui Dumnezeu"* (Efes. 6, 14-17). În urma acestei descrieri sunt sigur că v-ați format în minte imaginea

ostașului roman gata pregătit de luptă, apărat de platoșă și încins peste trup cu un brâu care să-i țină strâns pe corp tot echipamentul de război, în așa fel încât să se apere nu numai împotriva săgeților dușmanului, ci să fie neconținut biruitor. Lupta era pe viață și pe moarte. Nu învingea el, îl răpunea dușmanul. Pierea. Pentru înțelesul duhovnicesc al acestei înveșmântări ostășești rolul fiecărei arme este acela de a contracara asaltul vicleanului diavol, care își trimite săgețile otrăvite asupra noastră vrând să ne lovească acolo unde suntem mai slabi. Și tu știi unde ești mai slab. Ești vulnerabil la minte, adică la înțelegerea credinței, sau ai gura slobodă, sau ochii nu ți-i oprești de la priveliști spurcate, sau voința nu ți-o pui în acțiune pentru a împlini voia lui Hristos, sau ai alte breșe în eșafodajul tău spiritual, încât poți fi pradă ușoară pentru cel viclean. De aceea primul gând pe care trebuie să-l ai când pleci la atac este să te înarmezi în așa fel cu valențele creștine, încât să nu fii înfrânt, ci, dimpotrivă, să ieși biruitor cu Hristos. *"Căci, zice Sfântul Pavel, în toate acestea suntem mai mult decât biruitori, prin Acela Care ne-a iubit"* (Rom. 8, 37). Unde ești mai slab, acolo te atinge diavolul. De aceea, acolo trebuie să te păzești mai tare. Acolo trebuie pusă cu abilitate pavăza credinței nu numai ca să te aperi, ci să și contraataci. O simplă apărare pasivă face din tine ținta predilectă a diavolului.

Să amintim mai apoi că soldații romani purtau în picioare acele celebre sandale cu care mășăluiau spații întregi geografice, având o nebanuită rezistență și ușurință întru răzbirea vrăjmașilor.

Toate calitățile acestea, transpuse pe plan spiritual, ți se cer și ție ca să te aperi și să birui. Căci dacă stai, ușori cazii. De aceea atenționează Apostolul: *"Cui i se pare că stă, să ia aminte să nu cadă"* (1 Cor. 10, 12). Deci, situația ta de ostaș al lui Hristos, pornit la război împotriva diavolului, este să te lupți neconținut, altfel cazii și pieri. Iar a nu lupta înseamnă a te preda, ceea ce este foarte grav din punct de vedere al tacticii militare. Dacă niște ostași ajunși pe câmpul de luptă își permit inactivitate militară sunt imediat înconjurați de inamic și devin prizonieri. De aici trebuie să înțelegi că marile pauze duhovnicești, pe care ți le permiți în lupta cu răul din tine și cu diavolul, te fac ușor sclav al patimilor și sigur prizo-

nier al celui rău. Lenea în cele ale duhului te transformă în victimă sigură a inamicului credinței.

De aceea ne îndeamnă Sfântul Pavel să biruim, ca în felul acesta *"să fim gata pentru predicarea Evangheliei"*. Vezi? Izbânda Evangheliei în lume se face prin tine. Mare încredere are Domnul Hristos în tine dacă-ți încredințează ție biruința Evangheliei Sale! Dar pentru ca să devii un biruitor pentru Evanghelie trebuie ca mai întâi tu să te lași biruit de Evanghelie. Să te lași biruit de ea, croit după calapodul ei, acoperit cu ea. Dar dacă nu simți *"bucuria mântuirii"* (Ps. 50, 13), nu te va interesa să pornești voluntar pe câmpul de dispută a ideilor creștine cu cele potrivnice. Însă, în măsura în care devii destoinic să mergi la semenul tău pentru a-l capacita pentru Hristos devii un brav ostaș al Evangheliei, statut care te apără și pe tine de *"săgețile cele arzătoare ale vicleanului"* și te face apărător de nădejde și al semenului tău. Statornicia ta în Hristos îl ajută și pe el să se întărească îndeajuns, să se specializeze, ca după aceea el însuși să devină un brav apărător al lui Hristos și al Evangheliei. Deci, în măsura în care tu ai agilitatea de a merge voios la celălalt, fără să te împiedici și fără să-l împiedici, ci, dimpotrivă, să-l sprijini, atunci Evanghelia este izbânda pe care ți-o cere Iisus Hristos.

Deci, ajută la izbânda Evangheliei mai întâi în sufletul tău și după aceea la ceilalți. De o faci, ești ostaș biruitor. De n-o faci, ești un prizonier dus în batjocură înaintea vrăjmașilor lui Hristos, conform obiceiului roman de a duce pe prizonieri să fie expuși batjocorii învingătorilor, după care erau omorâți sau aruncați fiarelor sălbătice în arene. Iar când nu erau omorâți, erau puși la munci grele, devenind sclavii cei mai împovărați cu munca la stăpânii cei nemi- loși. Să observăm că mai cumplit se poartă diavolul cu cei care cad răpuși în războiul nevăzut. De aceea, frații mei, mântuirea se câștigă numai luptând cu păcatele din noi și cu imixtiunile nedorite ale diavolului în viața noastră. Ori devii biruitor cu Iisus Hristos, ori devii un jalnic prizonier, batjocorit de diavolul. Iată de ce atitudinea de creștin adevărat nu trebuie să se rezume doar la unele lucrări facile, încercate numai din când în când și cu un minim de vo-

ință, ci trebuie atrasă asupra mântuirii toată puterea sufletului, permanent pusă în lucrare.

Să-l urmărim mai departe pe Sfântul Pavel: *"Luați și coiful mântuirii și sabia Duhului, care este cuvântul lui Dumnezeu"* (v. 17). *"Coiful mântuirii"* duce cu gândul la salvarea capului, prin care tot trupul poate fi salvat. Căci mântuirea este salvare. *"Sabia Duhului"* cu care pornești la atac este puterea lui Dumnezeu, precum se exprimă Sfântul Petru când zice: *"Voi sunteți păziți cu puterea lui Dumnezeu, prin credință, spre mântuire"* (1 Petru 1, 5). Această putere trebuie să ne-o împropriem ca să devenim victorioși. E de precizat că în această împropriere un mare rol îl joacă harul Duhului Sfânt ce se activează în Sfintele Taine. De aceea se afirmă că *"sabia"*, adică arma ofensivă cu care pornești la luptă împotriva celui rău, este apanajul de nebiruit al Duhului lui Dumnezeu.

Iubiții mei, în măsura în care suntem victorioși cu Iisus Hristos, concomitent cu această victorie viața noastră se conformează poruncilor Sale. Iar dacă ne referim iarăși la ostașul roman, el era obligat să cunoască legile războiului și să le împlinească întocmai. Când își îngăduia să calce o lege a războiului imediat era pedepsit de căpetenia oștirii, nu de puține ori cu moartea. Vedeți? În această rezidă puterea: în înregimentarea noastră în slujba lui Hristos, unde suntem chemați să observăm și să respectăm întocmai legalitatea hristică, într-un cuvânt, învățătura Sfintei Evanghelii, comandamente care-ți sunt nu numai putere de acoperire, ci, în egală măsură, mod de viață și de acțiune. Acțiunea ta este ca o sabie cu care pornești la luptă ca să birui pe vrăjmașul diavol. Pentru că dacă se teme diavolul de ceva, aceasta este Crucea, arma cea nebiruită a Domnului Iisus Hristos, și de învățătura Lui, care ne deschide calea spre Dumnezeu Tatăl. Iar dacă o vreme dă înapoi în fața cuiva, acela este omul care s-a înveșmântat cu Hristos după toată rânduiala creștinească. Dar – atenție! – revine cu întăriri sporite, bătând și mai tare împotriva aceluia.

Iată, frații mei, de ce în postul acesta ni se cere să fim vigilenți și abili întru a desfășura o activitate cu adevărat victorioasă. Faptul acesta trebuie să-l simți chiar tu. Poate întreba cineva: Cine îmi dă mie garanția că sunt un biruitor? Conștiința. Conștiința ta îți dă

această încredințare și în același timp bucurie că ești cu Iisus Hristos. Venind la duhovnic, va observa și el lucrarea ta și o va evalua după cuviință, primindu-te la Sfânta și Dumnezeiasca Împărtășanie cu Trupul și Sângele lui Hristos. Răsplata cea mare a victoriosului, care ești tu, este de a sta la masă cu Împăratul. Și, ca să ne întoarcem iarăși la ostașul roman, cea mai mare bucurie și răsplată a victorioșilor era de a fi chemați de împărat ca să stea cu el la masă. Sfânta și Dumnezeiasca Împărtășanie este masa Împăratului Hristos. El te cheamă la masa aceasta și tu, ca un ostaș biruitor, vii și te apropii "cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste", dacă ești biruitor. Iar dacă nu ești biruitor, cum ai putea îndrăzni să vii la masa victoriei dacă n-ai fapte pe baza cărora Iisus Hristos, primindu-te, să te răsplătească și să-ți zică: *"Bine slujitor bun, peste puține ai fost credincios, peste multe te voi pune. Intră întru bucuria Domnului tău!"* (Matei 25, 21). Altfel, venind Împăratul să-și viziteze oaspeții la masa euharistică te va găsi că nu-ți meriți locul și te va rușina față de toți: *"Prieten, cum ai intrat aici fără haină de nuntă? (...) Legați-l de picioare și de mâini și aruncați-l în întunericul cel mai din afară. Acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților"* (Matei 22, 12-13). Iată motivații serioase, iubiții mei, de natură existențială, pentru care noi trebuie să ne punem în slujba, în solda lui Iisus Hristos în toate zilele vieții noastre, ca *"împreună cu El să fim mai mult decât biruitori"* (Rom. 8, 37). Amin.

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 28-a DUPĂ RUSALII

(Coloseni 1, 12-18)

1, (12) Mulțumim cu bucurie Tatălui, Celui ce ne-a învrednicit pe noi să luăm parte la moștenirea sfinților, întru lumină. (13) El ne-a scos de sub puterea întunericului și ne-a strămutat în Împărăția Fiului iubirii Sale, (14) întru Care avem răscumpărarea, prin Sângele Lui, adică iertarea păcatelor; (15) Acesta este chipul lui Dumnezeu Celui nevăzut, mai întâi născut decât toată făptura. (16) Pentru că întru El au fost făcute toate, cele din ceruri și cele de pe pământ, cele văzute și cele nevăzute, fie Tronuri, fie Domnii, fie Începătorii, fie Stăpânii. Toate s-au făcut prin El și pentru El. (17) El este mai înainte decât toate și toate prin El sunt așezate. (18) Și El este Capul Trupului, adică al Bisericii; El este începutul, Întâiul născut din morți, ca să fie El cel dintâi întru toate.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Îi mulțumim cu bucurie Tatălui, Celui ce ne-a învrednicit pe noi să luăm parte la moștenirea sfinților, întru lumină. El ne-a scos de sub puterea întunericului și ne-a strămutat în Împărăția Fiului iubirii Sale" (Colos. 1, 12-13).

Iubiți credincioși!

Plutește în văzduh și mai ales în sufletele noastre apropiata bucurie a Nașterii Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Colindele străbune, care reînvie iară și iară în ajunul Sfintelor Sărbători ale Crăciunului, ne aduc an de an nespusa bucurie pe care ne-o împărtășim reciproc chiar cu cuvintele colindului străbun: "care bucurie și la noi să fie, de la tinerețe pân'la bătrânețe". Numai că pentru a avea această bucurie, pentru ca noi să ne bucurăm cu adevărat, a trebuit ca Dumnezeu să Se facă Om, ca mai apoi Omul-Dumnezeu

să Se jertfească și să moară "pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire". Deci, nu uita creștine că la baza fericirii și bucuriei tale nespuse de astăzi se află cea mai grandioasă pildă de coborâre întru smerenie din câte a cunoscut istoria: înomenirea Fiului lui Dumnezeu. Nu uita, așadar, că bucuria și binecuvântarea de care azi beneficiezi din plin s-au clădit pe chenoza Fiului lui Dumnezeu. De aceea, cu Sfântul Apostol Pavel, *"Îi mulțumim cu bucurie Tatălui, celui Care ne-a învrednicit pe noi să luăm parte la moștenirea sfinților întru lumina"* (Colos. 1, 12) Acestui Dumnezeu Întrupat.

Nu avem cuvinte îndestul de meșteșugit tocmită ca să-I mulțumim Părintelui Ceresc pentru că ne-a pregătit o asemenea bucurie și cinstire prin pogorârea Fiului Său la noi. Unica noastră strădanie și singura noastră modalitate de a-I mulțumi Părintelui luminilor pentru că ni l-a trimis pe Logosul Său în dar este ca noi să vrem să ne luminăm cu lumina Lui dumnezeiască, cunoscut fiindu-ne că El este *"Lumina lumii"* (In. 8, 12). Aceasta înseamnă să ne punem viața la picioarele lui Iisus, făcând din învățătura lui Hristos mod cotidian de existență. Căci, punând întru împlinire toate cuvintele Sale sfinte și dumnezeiești Îl slăvim în egală măsură pe Tatăl, pentru că învățătura adusă nouă de Mântuitorul este de la Tatăl. Așa ne încredințează Fiul: *"Cuvintele pe care vi le spun nu le vorbesc de la Mine, ci Tatăl, Care rămâne întru Mine, face lucrările Sale"* (Ioan 14, 10). Să-I mulțumim, deasemenea, Părintelui Ceresc pentru *"toată darea cea bună și pentru tot darul cel desăvârșit care ni l-a pogoară"* (Iacov 1, 17). Iar noi știm cu nespusă recunoștință că *"darul cel desăvârșit"* pe care Dumnezeu ni l-a dat nouă este Fiul Său, pe Care L-a trimis în lume "să Se nască și să crească, să ne mântuiască". Să transforme viața noastră într-un sălaș de Dumnezeu, sau măcar într-o iesle săracăcioasă întru care Fiul lui Dumnezeu să Se nască iară și iară.

Iubiților. Noi credem și mărturisim cu toată inima și cu toată convingerea că Iisus Hristos, Care S-a născut acum două mii de ani în peștera Betleemului, Se naște neconținut în trupurile, în mintea, în cugetele, în inimile și în simțurile noastre ale fiecăruia. El crește odată cu noi, sau, mai corect spus, noi creștem în El. Pentru că numai viețuind întru El, Dumnezeu-Tatăl *"ne scoate din întuneric și*

ne strămută în Împărăția Fiului iubirii Sale". Strămutarea noastră în Împărăția Fiului iubirii Părintelui Ceresc este taina care trebuie neapărat să ne cuprindă; este dorul ce trebuie neapărat să ne stăpânească pentru a putea sălășlui acolo unde este și Cel Care ne salvează, ca în felul acesta să creștem și să ne împlinim în Acela Care, prin venirea Sa în lume, ne mântuie.

Frații mei, duminica de astăzi, întru care am săvârșit Sfânta Liturghie, se numește Duminica Sfinților strămoși ai Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Despre aceștia Sfântul Pavel, în Epistola către Evrei, afirmă că deși ei se învredniciseră în timpul vieții de mari daruri duhovnicești, totuși Dumnezeu n-a voit ca ei să primească mântuirea fără noi. Nu i-a făcut participanți la bucuria mântuirii fără noi, creștinii. Dumnezeu a voit ca ei să intre întru bucuria noastră. Întru această dorire dumnezeiască putem sesiza nespusa dragoste a lui Dumnezeu pentru noi, neamurile, care trăiam în întunericul necunoștinței și în umbra morții. Înțelesul acestui fapt vrea să-l prindă Apostolul în expresia: Dumnezeu *"ne-a scos din întuneric și ne-a strămutat în Împărăția Fiului iubirii Sale"* (v. 13). Iar strămutarea aceasta este dovada evidentă a bunătății lui Dumnezeu, Care, dorindu-ne alături de Fiul Său, vrea cu tot dinadinsul să ne salveze.

Mi-aș îngădui, pentru înțelegerea acestei dorințe dumnezeiești, un exemplu banal, dar pregnant pentru sesizarea noțiunii de *"strămutare"*. Ați văzut cum animalele necuvântătoare își strămută puii dintr-un loc foarte expus primejdiilor într-un adăpost sigur, unde să fie feriți de ochii vrăjmași și de colții distrugători ai altor animale sau de ciocurile ucigătoare ale păsărilor de pradă? Tot așa, dar la scară dumnezeiască, se petrec faptele și cu noi. Dumnezeu ne-a strămutat pe noi, prin și în Fiul Său, din acest veac al morții spirituale și al întunericului necunoștinței de cele dumnezeiești în Împărăția Fiului iubirii Sale. Ne-a pus la adăpost de orice eventuală primejdie.

Cu referire la expresia paulină de mai sus, privită din punct de vedere stilistic, ea este de o rară frumusețe. Dar este mult mai importantă privită dogmatic. A fi strămutați în Împărăția Fiului iubirii lui Dumnezeu este, ca expresie teologică, o realitate dumnezeiască pe care n-am fi îndrăznit nici măcar s-o gândim, cu atât mai

mult s-o nădăjduim. Dar punând accent pe dragostea pe care Dumnezeu a proiectat-o în lume prin mijlocirea Fiului Său, Fiul Care la rândul Său a exersat-o în faptul Jertfei Sale pe Sfânta Cruce, vom înțelege înălțimea la care suntem chemați și sălășluirea divină ce ni se pregătește. Dar strămutarea nu se petrece automat, ci numai în măsura în care noi transformăm iubirea față de Dumnezeu într-o iubire jertfelnică îndreptată spre aproapele nostru. Căci numai urmându-L pe Hristos în Jertfă vom merita un loc în Împărăția iubirii. De aici pregnantă dorință ce trebuie să ne stăpânească, aceea de a avea acces la această Împărăție. De aici și atitudinea de oferire benevolă a vieții noastre în mâna lui Dumnezeu.

Lăsați-vă, așadar, cuprinși de bunătatea și de îndelunga-răbdare, dar și de milostivirea lui Dumnezeu! Lăsați-vă purtați de iubirea Părintelui Ceresc! Nu vă împotriviți! Pentru că orice împotrivire înseamnă rămânerea noastră în întuneric și în moarte. Orice împotrivire la chemarea lui Dumnezeu și la dorința Sa ca noi să-L primim în viață pe Fiul Său înseamnă lipsirea noastră de harul lui Dumnezeu. Iar noi cunoaștem că *"harul și adevărul au venit prin Iisus Hristos"* (Ioan 1, 17). Lipsirea noastră de harul sfințitor înseamnă lipsirea de bunăvoie de lumina ce ne deschide drumul spre Hristos; înseamnă ignorarea acelei bucurii, de care dacă ne-am pătrunde nu s-ar mai lua de la noi. Înseamnă a ieși de bunăvoie din sfera milostivirii lui Dumnezeu. Într-un cuvânt, toată împotrivirea noastră la iubirea lui Dumnezeu, evidențiată prin Fiul iubirii Sale, înseamnă însăși periclitarea mântuirii personale.

Mesajul pe care trebuie să-l purtăm în suflete este acela de a ne lăsa purtați de dragostea lui Dumnezeu cea întru Hristos. După cum magii s-au lăsat purtați de o stea înțelegătoare și au fost duși la ieslea Betleemului, tot așa și noi să ne lăsăm purtați de o stea, de steaua mântuirii noastre, ca prin ea să ajungem în Împărăția Fiului lui Dumnezeu. Fiecare dintre noi avem o stea. Se și spune că fiecare este condus de o stea. Dar mai degrabă să ne lăsăm conduși de steaua de lumină a lui Iisus Hristos, Care ne poartă fără greș la Tatăl Său și la Tatăl nostru. Știm că sensul venirii Domnului nostru Iisus Hristos în lume este acela de a ne răscumpăra. Dar până la momentul acesta de dumnezeiască recuperare sensul Întrupării

Fiului lui Dumnezeu este cel de indicare a drumului spre Împărăția Iubirii, dar și de apărare proniatoare, pentru că, fiind în Hristos, cu adevărat ne simțim ocrotiți.

Actul înomenirii Logosului Dumnezeiesc, care formează însăși esența "tainei celei din veci ascunse" privitoare la modalitatea Treimică de mântuire a lumii, este dovada cea mai palpabilă a dragostei lui Dumnezeu față de noi. Căci în felul acesta noi pe Fiul Tatălui L-am văzut, L-am auzit, L-am pipăit (1 Ioan 1, 1). Dar pe Cuvântul Său cel Veșnic Dumnezeu ni L-a trimis nouă nu ca să stea printre noi impasibil, nu ca noi să-I sesizăm impasibili prezența, ci, dimpotrivă, L-a trimis provocator, dacă vreți, provocator de dumnezeiesc lângă staulul sufletului nostru: să nu ne mai lase în sărăcie, să nu ne mai lase să murim de nesațiul cel duhovnicesc, să nu ne mai lase ademeniți de moartea veșnică. Motiv pentru care Fiul lui Dumnezeu "S-a deșertat" – zice Sfântul Apostol Pavel: *"S-a deșertat pe Sine, chip de rob luând, făcându-Se asemenea oamenilor, și la înfățișare aflându-Se ca un om"* (Filip. 2, 7). Deci, Cel pe care tu-L vezi lângă tine "mititel înfășățel, în scutec de bumbăcel", Cel cu Care peste câteva clipe te vei împărtăși dumnezeiește cu Trupul și Sângele Său, să nu uiți nici o clipă că este "Dumnezeu Adevărat din Dumnezeu Adevărat". De aceea, Sfântul Apostol Pavel ne îndeamnă să vedem în Hristosul Care vine la noi pe Cel *"întru Care au fost făcute toate, cele din ceruri și cele de pe pământ, cele văzute și cele nevăzute, fie Tronuri, fie Domnii, fie Căpetenii, fie Stăpânii, toate s-au făcut prin El și pentru El. El este mai înainte decât toate și toate prin El sunt așezate"* (Colos. 1, 16-17).

Așadar, nu este glumă înomenirea Logosului Veșnic, deși noi luăm în glumă, în deriziune, momentul venirii Fiului lui Dumnezeu în lume, Crăciunul transformându-se în sărbătoarea petrecerilor și a ghiftuirii pântecelui. Nașterea Domnului este cel mai înălțător moment, când *"Cel Care este chipul lui Dumnezeu Celui nevăzut, mai întâi născut decât toată făptura"* (Colos. 1, 15) vine *"la plinirea vremii"* (Gal. 4, 4) la noi să ne cerceteze. Cuvântul cel Veșnic, prin Care Dumnezeu Părintele a făcut cerul și pământul, pe toate cele văzute și pe cele nevăzute, pe Acesta L-a trimis la noi, punându-L în slujba noastră, ca tu să-l ai în preajmă, să-L poți înțelege,

să te poți apropia de El, să-I poți recepta mesajul mântuitor. Și nu uita că toate darurile acestea nesperate, pentru că sunt nemeritate de noi, vin de la Fratele nostru cel Mare, nu de la cineva străin al cărui mesaj nu-l înțelegem.

Logosul făcut Om, Căruia prin Întrupare nu I S-a diminuat cu nimic Dumnezeirea, ci, dimpotrivă, prin El ni se face cunoscut *"Chipul lui Dumnezeu Celui nevăzut"*, se-nțelege că vine la noi cu putere dumnezeiască. Cuvintele Sale sunt rostiri dumnezeiești. Iar realitatea Jertfei Sale este o realitate dumnezeiască întru care tu te poți mântui cu adevărat. Căci omenirea nu cunoaște mântuire decât în El și prin El. De aceea accentuează Sfântul Apostol Pavel că *"El ne-a scos de sub puterea întunericului (...). Întru El avem răscumpărarea, prin Sângele Lui, adică iertarea păcatelor"* (Colos. 1, 13-14). Numai în El avem aceasta. Iar Pruncul de astăzi este Omul-Dumnezeu Care mâine va primi moarte pentru noi oamenii. Există un colind care fundamentează cu cuvinte scoase din sufletul poporului român ideea că Pruncul de astăzi va fi Cel care mâine va primi spini: *"Coroana de trandafiri va fi mâine numai spini"*. Gingășia de astăzi, care aduce oamenilor atâta bucurie, va deveni, prin răutatea acelorași oameni, Jertfa sângeroasă de pe Cruce, dar atât de necesară nouă pentru mântuire.

De aceea, eu vreau ca tu să fii conștient că Iisus Hristos Se Jertfește și astăzi pentru tine, deși tu, om nerecunoscător, nu-I mai dai importanța cuvenită. Astăzi te bucuri de "praznic luminos", dar mâine Îl vei uita și vei reîncepe să faci toate relele de care ești în stare, ca să-L răstignești din nou pe Fiul lui Dumnezeu făcut Prunc pentru tine, ca tu să crești duhovnicește odată cu El. Dar tu, de obicei, uiți și devii nerecunoscător. În aceasta constă nenorocirea. Da! Aici este dezastrul. Trebuie să-l sesizezi și să te cutremuri. Căci tu, care beneficiezi de atâtea daruri ale lui Dumnezeu trimise prin Fiul Său în lume, tu care ești beneficiarul direct al Jertfei lui Hristos, pentru că te împărtășești cu Trupul și Sângele Său, tu, acesta de aici, de acum, ești cel care Îl vinzi, cel care Îl precupețești, cel care Îl dezonoarezi prin faptele tale, dezonorându-te de fapt pe tine.

Să observăm că în calendarul bisericesc Nașterea Domnului este foarte apropiată de Jertfa Crucii. Crăciunul este foarte aproape

de Paști. Iată de ce, iubiții mei, trebuie să luăm în calcul nu numai bucuria Crăciunului, pe care ne este îngăduit să o simțim cu toate puterile sufletului nostru. Dar să nu rămânem numai la o bucurie exterioară. Sigur că și aceea intră în înțelegerea noastră. Ne bucurăm de brăduț, de ghirlandele de flori, câteodată artificiale, admirăm beculețele multicolore, ne fură ochiul această recuzită. Dar sperăm că această frumusețe exterioară să ne ajute să pătrundem, după înțelegerea firii noastre omenești, interioritatea bucuriei spirituale ce trebuie să ne cuprindă cu adevărat în zilele de praznic. Căci numai aceasta este bucuria adevărată. Despre o asemenea bucurie Domnul Hristos zice că dacă-i pătrundem sensul adânc nu se va lua de la noi (Ioan 6, 22). O bucurie care să te stăpânească, o bucurie care să-ți predomine superior viața. O bucurie prin care vrei să te asemeni lui Hristos, dorind ca Hristos să Se nască în tine. Rețineți, vă rog, că expresia *"a prinde Hristos chip în noi"* este apostolică (Gal. 4, 19).

Noi suntem conștienți, iubiților, că trebuie să intrăm într-un proces de naștere spirituală în care chipul lui Hristos să se vadă, să se străvadă în viața noastră. Așa se exprimă duios și patern Sfântul Apostol Pavel: *"O, copiii mei, pentru care sufăr iarăși durerile nașterii, până ce Hristos va lua chip în voi"* (Gal. 4, 19). Și eu te-aș întreba: Ai 20 de ani, ai 30, 50, 70 de ani. Ai sesizat măcar cât de cât fenomenul nașterii lui Hristos în tine? Te-ai străduit ca chipul lui Hristos să se reflecte în chipul tău ca tu să devii un "alter Christus", un "alt Hristos" cum ziceau cei vechi? Să devii un Hristos în acțiune văzut și apreciat ca atare de oamenii de lângă tine? Ești tu receptacolul prin care Hristos să Se exprime astăzi cum se exprima acum două mii de ani? Ești tu capabil să devii vasul ales prin care astăzi Hristos Să-și transmită mesajul de mântuire către semenii tăi așa cum o făcea odinioară pe Muntele Feri-cirilor? Dacă ești vrednic de o asemenea cinste înseamnă că L-ai înțeles și *"Hristos a devenit viața ta"* (Colos. 3, 4). Viața Sa dumnezeiască S-a așezat în lăuntrul tău, S-a sălășluit în cugetul tău, în mintea ta, în inima ta. Iar tu de acum vorbești ca și Hristos, acționezi precum Hristos, așa încât, după cuvântul Său, văzând oamenii din jur *"faptele tale cele bune să slăvească pe Tatăl cel din ceruri"*

(Matei 5, 16) și în egală măsură și pe Fiul Său întrupat. Este o realitate pe care numai tu poți s-o simți. Eu ți-o dezvălui, iar tu să cauți să te convingi dacă ai puncte de convergență cu Hristos. Pentru că ești, de asemenea, convins că atunci când minți, când furi, când înjuri, când blestemi, când faci lucrurile cele rele ale întunericii lui Hristos Se șterge de pe chipul tău. De fapt nu El Se șterge, tu Îl ștergi. Faci să dispară icoana lui Hristos din ființa ta, de pe chipul tău cel dinlăuntru. Și chiar dacă ești un om care te-nfierbânți din când în când de cele ale lui Dumnezeu, când faci pe cele rele devii iarăși sloiul de gheață care nu mai emite căldură aproapelui, care nu mai transmite nici un mesaj de mântuire semenului său.

Sunt ani de zile de când, de pildă, un membru dintr-o familie obișnuiește să meargă la biserică, iar ceilalți refuză s-o facă. V-ați întrebat de ce? Pentru că nu văd în acela chipul lui Hristos. Pentru că acela nu se comportă creștinește. Pentru că în chipul lui nu se oglindește Hristos. Sau s-ar putea ca chiar noi, cei care suntem astăzi aici și care, așa cum am cântat, "pe Heruvimi cu taină închipuim", adică noi, slăvitorii lui Dumnezeu, când plecăm acasă să nu mai semănăm deloc cu Hristos. De aceea nu avem putere să dăm exemplul cel bun semenilor noștri și nici tăria să-i mișcăm către Hristos. Semenii noștri nu văd în noi niște creștini care poartă chipul lui Hristos în ei. Motivație puternică de a ne strădui să ne schimbăm structural.

Iubiții mei! Strădania noastră sinceră de a ne schimba pentru a rămâne în arealul Împărăției lui Hristos va fi dovada certă că L-am înțeles și că bucuria cu care ne umplem sufletele astăzi este o bucurie perpetuă. Dacă ești pătruns de adevărul acesta trebuie să-I mulțumești Părintelui Ceresc că, prin Fiul Său, *"te-a scos de sub puterea întunericii și te-a strămutat în Împărăția Iubirii"* (Colos. 1, 13). Dar, după aceea, nu găsești și tu de cuviință, oare, să-i scoți și pe alții de la întuneric și să-i aduci la lumina lui Hristos? Numai tu să te bucuri de lumină? Pe altul să nu-l faci părtaș iubirii Fiului lui Dumnezeu? Trebuie neapărat să-l faci părtaș, pentru că nu e cu putință, nu e de conceput ca tu să te bucuri de lumină și pe altul să-l lași în întuneric!

Frații mei! Despre Iisus Hristos, Care vine să Se nască "pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire", trebuie să știm că este și Capul Bisericii (Colos. 1, 18). Nu numai Răscumpărătorul, ci și Cel Care ne adună pe noi pe toți în Trupul Său. Pentru că toți creștinii laolaltă formăm Biserica lui Hristos, adică Trupul Său tainic, acest organism divino-uman fiind condus de Însuși Hristos. Cunoașteți învățătura referitoare la Biserică potrivit căreia fiecare creștin este prin Botez mădular al Trupului lui Hristos, dar și mădular unul altuia. În felul acesta înțelegi cum Hristos acționează și activează prin tine mântuirea celorlalți. Mântuitorul conduce spiritual lumea, căci născându-Se în fiecare dintre noi, iar noi integrându-ne în Trupul Său Tainic ca membre active, Îl ajutam să ne poarte spre mântuire cu autoritatea pe care o are în calitatea Sa de Conducător al Bisericii Universale. Fiind căpetenie a Bisericii, ne strămută – imaginea este extraordinară – ne strămută din veacul acesta pieritor în Împărăția cerurilor cea veșnică, din lumea întunericului, a blestemului și a păcatului, ne strămută în Împărăția Iubirii. Condiția este ca tu să te lași strămutat. Trebuie să te lași ancorat de Iisus Hristos pentru ca El să te strămute de aici dincolo. Tu însuși trebuie să-ți creezi instrumentele duhovnicești prin care să te prinzi de Dumnezeu ca să fii sigur că te strămută. Pentru că dacă Dumnezeu te leagă de Hristos-Capul Bisericii- prin Botez, iar tu te dezlegi prin multe și grelele păcate pe care le săvârșești, atunci te prăbușești. Și căderea este cumplit de dureroasă și de pierzătoare. Sfânta Evanghelie zice că cel care cade sub Piatra Care este Hristos se sfărâmă, se spulberă (Matei 21, 44). De aceea, să nu învinuiești pe Dumnezeu că nu ești ancorat de Hristos, Capul Bisericii, nici o clipă. Dumnezeu nu este de vină că tu nu accepți calea spre mântuire deschisă ție prin Fiul Său în Biserică.

De aceea, frații mei, gătind Pruncului Iisus locaș în sufletele noastre, bucurându-ne de nașterea Lui cu o bucurie care nu se ia de la noi, să ne veselim duhovnicește făcându-i părtași acestei bucurii și pe semenii noștri. Motiv sărbătoresc pentru care *"mulțumim cu bucurie Părintelui Ceresc că ne-a învrednicit pe noi să luăm parte la moștenirea Sfinților întru lumină"* (Colos. 1, 12) prin nașterea ca Om a Fiului Său, Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Amin.

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII DINAINTEA NAȘTERII DOMNULUI

(Evrei 11, 9-10 ; 32-40)

11, (9) Prin credință Avraam a locuit vremelnice în pământul făgăduinței, ca într-un pământ străin, locuind în corturi cu Isaac și Iacov, cei dimpreună moștenitori ai aceleiași făgăduințe; (10) căci aștepta cetatea cu temelii puternice, al cărei meșter și lucrător este Dumnezeu. (32) Și ce voi mai zice? Căci timpul nu-mi va ajunge să vorbesc de Ghedeon, de Barac, de Samson, de Ieftae, de David, de Samuel și de prooroci, (33) care prin credință au biruit împărății, au făcut dreptate, au dobândit făgăduințele, au astupat gurile leilor, (34) au stins puterea focului, au scăpat de ascuțișul sabiei, s-au învrednicit, din slabi ce erau s-au făcut tari în război, au întors taberele vrăjmașilor pe fugă; (35) Unele femei și-au luat pe morții lor înviați. Iar alții au fost chinuiți, neprimind izbăvire, ca să dobândească mai bună înviere; (36) alții au suferit batjocură și bici, ba chiar lanțuri și închisoare; (37) au fost uciși cu pietre, au fost puși la cazne, au fost tăiați cu fierăstrăul, au murit uciși cu sabia, au pribegit în piei de oaie și în piei de capră, lipsiți, strâmtorați, rău primiți. (38) Ei, de care lumea nu era vrednică, au rătăcit în pustii și în munți, și în peșteri și în crăpăturile pământului. (39) Și toți aceștia, mărturisii fiind prin credință, n-au primit făgăduință, (40) pentru că Dumnezeu rânduisese pentru noi ceva mai bun, ca ei să nu ia fără noi desăvârșirea.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Iubiți credincioși!

Duminica de astăzi, numită duminica dinaintea Praznicului Nașterii Mântuitorului Iisus Hristos, este închinată strămoșilor după trup ai Domnului nostru. De aceea, recitind în pericopa evanghelică de astăzi genealogia lui Iisus din Sfânta Evanghelie de la Matei am observat că s-au evidențiat numele – desigur nu toate, ci cele mai importante – ale strămoșilor după trup ai Domnului, începând

de la Avraam și coborând până la dreptul Iosif. Țin să fac precizarea că există o genealogie a Mântuitorului Hristos și la Sfântul Evanghelist Luca (3, 23-38). Aceasta pleacă de la Domnul și suie până la Adam, arătând că Iisus este noul Adam, prin care se aduce oamenilor mântuirea și împăcarea cu Dumnezeu Tatăl. Trebuie să precizăm, de asemenea, că cele două genealogii au în ele intenții foarte bine stabilite. De pildă, genealogia de la Matei, de unde s-a luat Sfânta Evanghelie de astăzi, vrea să pună în evidență faptul că Mântuitorul nostru Iisus Hristos este descendent din sămânța lui Avraam, protopărintele neamului evreu. Acestuia Dumnezeu i-a descoperit, pentru prima dată, tainele cele mari și importante legate de rostul pe care acest popor îl va juca în istorie, și anume acela de a pregăti lumea pentru venirea lui Mesia, în mijlocul căruia Se va întrupa Fiul lui Dumnezeu.

Dar prin Mesia se vor binecuvânta toate neamurile pământului. Acesta este un adevăr dumnezeiesc pe care îl reliefează foarte bine Sfânta Evanghelie după Luca, unde genealogia pleacă de la Iosif, socotit de contemporani ca tatăl lui Iisus, dar numai în fața oamenilor, pentru că Tatăl Său este Părintele Ceresc, și urcă până la Adam. Așa încât intenția este clară, aceea de a arăta că în Fiul lui Dumnezeu întrupat și cunoscut în istorie ca Iisus Hristos se vor binecuvânta toate neamurile pământului, pentru că toate popoarele își au originea în Adam și Eva și absolut toate moștenesc păcatul neascultării protopărinților. Așadar, beneficiarii venirii în lume a lui Mesia-Hristos, a activității Sale dumnezeiești, a prezenței Sale între oameni sunt toate neamurile pământului. Rezidența lui Dumnezeu între oameni a văzut-o cu multe veacuri înainte proorocul Isaia, când proclama în numele lui Iahve că: *"Fecioara va lua în pântece și va naște Fiu și vor chema numele Lui Emanuel, care se tâlcuiește: cu noi este Dumnezeu"* (Isaia 7, 14; Matei 1, 23). Prezența lui Dumnezeu în mijlocul oamenilor în tot timpul istoriei este ideea pe care o pune în evidență Sfânta Evanghelie de la Luca, arătând că toate neamurile pământului erau în așteptarea venirii lui Mesia. Iar dacă ar fi să continuăm genealogia aceasta, adică de la Mântuitorul Hristos până la noi, am putea observa un fapt cu totul mareț, dumnezeiesc, și anume că în Întruparea lui Mesia se binecu-

vântează toate neamurile pământului, câte au existat și există până astăzi și câte vor exista de astăzi până la sfârșitul veacurilor. Această permanență a lui Dumnezeu în lume o prinde cu efect melodic deosebit colindul străbun: "Și de-acum până-n vecie mila Domnului să fie!"

Aici, iubiții mei, trebuie să facem o disjuncție necesară, și anume aceea că poporul evreu, numit poporul ales, a menținut și întreținut foarte bine ideea mesianică, însă se face vinovat în istorie față de această idee întrucât s-a socotit singurul moștenitor al făgăduințelor lui Dumnezeu privitoare la Mesia, când, de fapt, Dumnezeu voia ca întreaga umanitate să se re-creeze, în sensul unei noi creații sub specia veșniciei într-o venire, prin Întrupare, a Fiului lui Dumnezeu.

Acesta este un adevăr pe care îl surprinde extraordinar de bine Sfântul Pavel nu numai în Apostolul de astăzi, ci și în alte epistole ale sale, arătând că marile personalități ale Vechiului Testament care au beneficiat de mari și dumnezeiești daruri *"n-au primit făgăduința"* mântuirii pe care o primim noi, pentru că, zice Măritul Apostol: *"Dumnezeu rânduse pentru noi ceva mai bun, ca ei să nu ia fără de noi desăvârșirea"* (Evr. 11, 44). Așteptarea celor de dinaintea venirii Mântuitorului Hristos plină de nădejde este înfățișată de Sfântul Pavel prin evocarea unor nume de mari personalități din istoria lui Israel, care L-au dorit cu înfrigurare pe Mesia, așteptare care însă nu s-a concretizat în vremea lor pentru că Dumnezeu hărăzise nu numai lui Israel, ci tuturor neamurilor ce vor crede în Evanghelie, desăvârșirea prin Iisus Hristos. Dreptii Vechiului Testament au rămas în așteptarea mântuirii prin Mesia până în momentul morții fizice a Mântuitorului Hristos și a pogorării Sale cu sufletul la iad, când a sfărâmat porțile morții și a eliberat de acolo sufletele dreptilor ce ieșiseră din lumea aceasta cu nădejdea mântuirii. Dar, chiar dacă pentru ei *"lumea nu era vrednică (...), mărturisiți fiind prin credința (în Mesia), ei n-au primit făgăduința"* (Evr. 11, 38-39) și au ajuns în iad, moștenind osânda lui Adam, cel care prin ancestrala neascultare rupsesse legătura omului cu Dumnezeu. Domnul nostru prin Jertfa Sa îi eliberează pe acești

drepti din șeol, deschizând calea mântuirii prin Evanghelie tuturor celor ce vor crede în Mesia - Hristos.

Venirea Fiului lui Dumnezeu în lume are, așadar, putere de germinare dumnezeiască pentru toată omenirea, atât pentru cea stinsă de la Adam și până la venirea Sa în lume, cât și de la Întruparea Sa până la sfârșitul veacurilor. Încât putem spune, fără să greșim, că în Iisus Hristos, adică în Fiul lui Dumnezeu Întrupat, se mântuiește întreg neamul omenesc, de la Adam și până la sfârșitul veacurilor. De aceea Mântuitorul este numit Adam cel Nou, pentru că întru El întreaga omenire poate să se împace cu Dumnezeu. Prin culpa primului Adam oamenii au căzut și s-au îndepărtat de Dumnezeu, înstrăinându-se de mântuire. Prin al doilea Adam omenirea primește lumina dumnezeiască prin care neamurile toate își descoperă identitatea.

Este tocmai ceea ce accentuează dreptul Simeon când, luând în brațe pe Pruncul Iisus, adus la Templu la 40 de zile de la naștere, Îi mulțumește lui Dumnezeu că pe Fiul Său, el, om muritor, s-a învrednicit să-L poarte pe mâini, rostind celebrele cuvinte: *"Acum slobozește pe robul Tău, Stăpâne, după cuvântul Tău, în pace, căci văzură ochii mei mântuirea Ta, pe care ai gătit-o înaintea feței tuturor popoarelor"*. Căci Cel care vine este *"Lumină spre descoperirea neamurilor"* (Luca 2, 29-32). Expresia: *"Lumină spre descoperirea neamurilor"*, iubirii mei, rezumă sublimul activității Mântuitorului. El vine în lume spre *"descoperirea neamurilor"*, adică spre înnobilarea tuturor neamurilor, spre așezarea lor valorică înaintea Tatălui Ceresc. Reabilitarea neamurilor, ca purtătoare ale valorilor divine, s-a putut face, așadar, numai prin Iisus Hristos, ca Cel care aduce oamenii de la Tatăl cunoștința mântuirii și o împlinește prin Jertfa Sa pe Cruce.

Știm, deci, că Logosul divin S-a întrupat în istorie. Fiul lui Dumnezeu, Fiul Fecioarei Se face. Importanța soteriologică a acestui fapt o cunoaștem de acum, de aceea încercăm să-l conștientizăm fiecare după putere. În acest sens, ne pătrundem de adevărul că prin Întruparea Fiului lui Dumnezeu omenirea întreagă a primit binecuvântarea de a se întoarce din nou la starea cea dintâi, pe care oamenii au pierdut-o prin slăbiciunea minții și prin sfatul vrăjma-

șului diavol. Cu alte cuvinte, Iisus Hristos S-a făcut Om ca pe cei care au devenit ai Lui să-i ducă la Dumnezeu. Am zice noi, folosind un limbaj uzual: Iisus Hristos a venit în lume ca să-și facă neamuri. Acesta este un mare adevăr, căci noi, prin Iisus Hristos, suntem neam cu Dumnezeu. Fiul Lui a devenit Fratele nostru, iar noi, implicit, am devenit copiii lui Dumnezeu. Mare și dumnezeiască lucrare!

Sintagma aceasta, care are în ea poezia iubirii dumnezeiești, nu este o figură de stil, ci redă o realitate de neînchipuit pentru mintea noastră omenească, ne arată că noi suntem neam de Dumnezeu. Sfântul Apostol Pavel prinde acest adevăr în cuvântarea sa din Areopagul Atenei atunci când afirmă că *"din neamul Lui suntem și noi"* (Fapte 17, 28), adică din neamul lui Dumnezeu. Aceste cuvinte au făcut o deosebită impresie asupra ascultătorilor, care au devenit și mai interesați de predica Apostolului. Ne întrebăm: cât de interesați trebuie să fim noi, cei de astăzi, de această realitate?

Iubiții mei, ce altceva înseamnă că *"din neamul Lui suntem și noi"*, dacă nu că suntem rude cu Dumnezeu prin Iisus Hristos, Fraatele nostru. Căci prin Jertfa Sa Dumnezeu Tatăl ne-a înfiat pe toți, devenindu-l fii. Realitatea aceasta o exprimă în alți termeni, dar cu același înțeles, Sfântul Pavel în Epistola către Efeseni când zice: *"Prin El (prin Hristos) avem și unii și alții (adică și evreii și păgânii) apropierea către Tatăl, într-un Duh. Deci, dar, nu mai sunteți străini și locuitori vremelnici, ci sunteți împreună cetățeni cu sfinții și casnici ai lui Dumnezeu"*. Încă pe pământ fiind, suntem *"zidiți (în Biserică), pe temelia Apostolilor și a proorocilor și având piatra cea din capul unghiului pe Iisus Hristos (...), creștem, ca să ajungem un locaș sfânt în Domnul"* (Efes. 2, 18-21). Precum se observă, noi beneficiem de înrudirea cu Dumnezeu încă fiind pe pământ. Să nu se creadă că trebuie să așteptăm sfârșitul pământesc ca să ne împărtășim de bunătățile dumnezeiești, cum greșit socotesc unii, care ne acuză că promitem iluzii pentru o lume iluzorie, căci de darurile lui Dumnezeu ne împărtășim încă din lumea aceasta, cu condiția să fim puternic ancorați în Hristos. Nu ne încredințază, oare, Mântuitorul că *"Împărăția lui Dumnezeu este în noi?"* (Luca 17, 21) încă din zilele trupului nostru?

În măsura în care noi dorim ca Iisus Hristos să Se nască în noi, în aceeași măsură ne dăluim statutul de fii ai lui Dumnezeu, ceea ce înseamnă însăși apropierea noastră de Dumnezeu Tatăl pentru a-I deveni fii. În procesul acesta soteriologic înțelegem ce rol magnific are Biserica lui Hristos în lume, acela de a-i strânge la un loc pe toți viețuitorii pământului care au trăit de la Adam și care vor viețui până la Parusie, pentru că Biserica este însăși Împărăția lui Dumnezeu în acțiune pe pământ. Privită fiind Biserica prin prisma integralității istoriei, avea dreptate părintele Stăniloae când propunea rostirea Crezului în următoarea înlănțuire: "Cred și întru Duhul Sfânt, Domnul de viață făcătorul, Care de la Tatăl purcede, Cea ce, împreună cu Tatăl și cu Fiul, este închinat și slăvit, Care a grăit prin prooroci într-Una, Sfântă, Sobornicească și Apostolească Biserică". Așadar, prezența lui Dumnezeu în Biserică prin Duhul și prin Fiul este lucrătoare pe tot parcursul istoriei omenirii, putându-se vorbi nu numai de o Biserică a Noului Testament, cât și de o Biserică a Vechiului Testament; de fapt nefiind vorba de două Biserici, ci de Una singură, realizată și unificată în Hristos, Logosul lui Dumnezeu cel Veșnic. De aceea înțelegem de ce între strămoșii după Trup ai Mântuitorului Hristos se numără toți oamenii trăitori vreodată pe fața pământului, inclusiv Adam.

Punctul culminant când dumnezeirea atinge și încorporează umanitatea pentru eternitate este Întruparea Fiului lui Dumnezeu. De acum înainte în jurul acestui eveniment se mișcă toate evenimentele Universului, nu numai ale oamenilor. În sensul acesta va afirma Sfântul Apostol Pavel că Iisus Hristos venind în lume și realizând prin Jertfa Sa *"planul"* dumnezeiesc de mântuire a lumii, *"pentru aceea și Dumnezeu L-a preaînălțat și I-a dăruit Lui nume, care este mai presus de orice nume; că întru numele lui Iisus tot genunchiul să se plece, al celor cerești și al celor pământești și al celor de dedesubt. Și să mărturisească toată limba că Domn este Iisus Hristos, întru slava lui Dumnezeu-Tatăl"* (Filip. 2, 9-12). De atunci Logosul dumnezeiesc întrupat în istorie a devenit centrul Universului. De atunci și până astăzi și de astăzi până la sfârșitul lumii Iisus Hristos este Centrul lumii. Iar noi toți, uniți în Biserică, adică în Trupul Său Tainic, suntem într-o curgere neîncetată în

jurul Persoanei lui Iisus Hristos. Hristocentrismul este un adevăr pe care trebuie să-l stabilească fiecare dintre noi la nivelul său de percepție.

Iisus Hristos este centrul Universului, al megacosmosului, pentru că prin venirea Lui în lume a centrat întreaga istorie a umanității. Atenție, iubite! Acum Hristos este și centrul vieții tale, tu care ești un microcosmos, o lume în mic; este țelul spre care tinzi și scopul pe care trebuie să-l atingi încă din viața de pe pământ. Pentru că numai în Iisus Hristos, prin Iisus Hristos și pentru Iisus Hristos te vei descoperi ca persoană, ca personalitate umană care tinde către îndumnezeire. Altfel, fără ca Iisus Hristos să Se nască în tine rămâne din tine doar animalul, adică doar trupul animat de viața biologică și atât. În vorbirea curentă cuvântul "animal" a căpătat sens peiorativ, dar în înțelesul primar acesta desemna o ființă mișcată, animată doar de viața biologică. De aceea, iubii mei, un om care rămâne fără Iisus Hristos rămâne doar cu animalul din el, mișcându-se în interesul trupului și căutând numai cele ale pământului. N-are perspectivă cerească. Nu vrea să urce, prin Iisus Hristos, la Tatăl. Pentru că Iisus Hristos, dacă S-a pogorât în lume și ne-a devenit Frate, a făcut-o ca să ne ridice la Tatăl Său Ceresc, să ne înnobileze cu titlul de *"fiu al lui Dumnezeu"* după Har.

Când vorbim de hristocentrismul cosmic ne gândim și la hristocentrismul cosmosului celui mic, care este omul, precum spuneam. Gânditorii din antichitate numeau omul "microcosmos", adică lumea cea mică. Există cosmosul cel mare, care este Universul, și cosmosul cel mic, care suntem noi. Fiecare constituim o lume, fiindcă cosmos înseamnă lume. Fiecare din noi suntem o lume irepetabilă. Noi nu ne asemănăm unul cu altul. Nu se aseamănă om cu om până la identitate. Fiecare are personalitatea lui inimitabilă. De aceea Biserica se opune și se va opune totdeauna clonării omului, fiindcă tot veni vorba. Pentru că fiecare om este o lume, este un univers distinct. Însă ca acest Univers să dăinuie și să-și atingă scopul va trebui să-și desfășoare existența, să graviteze în jurul lui Iisus Hristos, având ca principiu de existență pe Logosul Întrupat.

De aceea, frații mei, numai integrându-ne în viața lui Iisus Hristos vom simți adevărata bucurie a Nașterii Domnului. Există,

cum spuneam, o bucurie exterioară, procurată de întreaga recuzită sărbătorească ce nu ne face rău. Dar Hristosul Întrupat trebuie coborât în suflet, sau, dacă ne este mai la îndemână, noi trebuie să coborâm în sufletul lui Iisus Hristos, în viața Lui, să-L așezăm în centrul tuturor intențiilor noastre de viață.

Pentru înțelegerea hristocentrismului, frații mei, duminica de astăzi este foarte importantă pentru că arată că atât cei de dinaintea venirii Mântuitorului, cât și cei de după venirea Sa în lume, toți laolaltă, ca să existe trebuie să graviteze în jurul Persoanei divino-umane a Fiului lui Dumnezeu Întrupat în istorie. Istorie autentică faci numai în măsura în care evenimentele vieții tale sunt legate de Iisus Hristos. Istorie mântuitoare – căci doar aceasta interesează cu adevărat – se face doar raportând evenimentele din viața lumii la Hristos. De altfel, acest fapt se recunoaște implicit chiar în exprimarea istorică, când situează evenimentele din diferitele epoci ca petrecându-se înainte de Hristos și după Hristos. Chiar și în vremea când realitatea aceasta era redată prin expresia "înainte de era noastră" și "după era noastră" se mărturisea că Iisus Hristos este centrul Universului și Centrul istoriei, pentru că ce altceva înseamnă "era noastră" dacă nu perioada de timp care a început de la Nașterea Fiului lui Dumnezeu în istorie, fiind, pe drept socotită, epoca punctată de dumnezeire.

Așadar, iubiții mei, dacă Hristos S-a întrupat ca din noi să-Și facă neamuri, conștiința pe care tu trebuie s-o ai cu privire la această coborâre și înomenire a lui Dumnezeu este aceea că și tu trebuie să fii părtaș la înrudirea aceasta, pe care ți-o oferă cu dumnezeiască frățietate Iisus Hristos. Prin întruparea Sa El ți-a devenit Frate. Știi, nu! Deci, a deveni frații Fiului lui Dumnezeu și fiii Părintelui Ceresc este suprema dorință a creștinilor pătrunși de realitatea mântuirii. De aceea, te-aș întreba: Tu o ai? Dorința de a fi fratele lui Hristos și fiul lui Dumnezeu o ai? Sentimentul înrudirii tale cu Dumnezeu îl ai? Te întreb, ca să conștientizezi că punându-L pe Hristos centrul vieții tale existența ta capătă dimensiune și coloratură hristică. Nu o coloratură ternă, pământie, ci înfățișare hristică luminoasă. Și te mai întreb pe tine, care vei veni peste câteva momente să te împărtășești cu Trupul și Sângele Său, tocmai

în dorința expresă de a fi cu Hristos și de a-L pune pe El Domnul vieții tale, te întreb: Ți-ai pregătit camera sufletului tău în așa fel încât poziționarea ta, după direcția arătată ție de Iisus Hristos, să fie o adevărată realitate? La această întrebare tu îți răspunzi.

Să înțelegi de aici, iubite, că mesajul duminicii de astăzi este acesta, că de vrei să devii neamul lui Iisus Hristos trebuie să-ți împropriezi cât mai mult din Personalitatea Fiului lui Dumnezeu Întrupat. Nu în zadar se spune că fiecare creștin care trăiește la gradul cel mai înalt învățătura lui Iisus Hristos devine un alt Hristos. Creștinul care își pune viața în slujba lui Hristos devine ca un alt Hristos. De aceea iarăși te întreb și mă întreb pe mine însumi: Noi suntem hristoși, sau am rămas pe mai departe la cota animalică a existenței noastre biologice?

Acestea sunt cele două alternative: ori rămânem la viața biologică, interesându-ne numai de cele ale pământului, ori străpungem această ternă și gravă viețuire animalică și ajungem la Hristos, socotindu-L centrul permanent de interes al vieții noastre. Altfel nu ajungem copiii lui Dumnezeu. Acestea sunt cele două alternative. Vorba celor vechi: "tertium non datur", adică a treia cale nu există. Ori rămâi al pământului și devii fiul gheenei, ori te înnobilezi prin Iisus Hristos și ajungi la rangul de frate al Său și implicit la acela de fiu al lui Dumnezeu Tatăl. Numai astfel înțelegem adâncul cuvintelor pauline din Apostolul de astăzi, care ne încredințează că în marea Lui iubire "*Dumnezeu a rânduit pentru noi (creștinii) ceva mai bun, ca ei (israeliții) să nu ia fără noi desăvârșirea*" (Evr. 11, 40). Amin.

PREDICĂ LA APOSTOLUL NAȘTERII DOMNULUI

(Gal. 4, 4-7)

4, (4) Iar când a venit plinirea vremii, Dumnezeu a trimis pe Fiul Său, născut din femeie, născut sub Lege, (5) ca pe cei de sub Lege să-i răscumpere, ca să dobândim înfierea. (6) Și pentru că sunteți fii, a trimis Dumnezeu pe Duhul Fiului Său în inimile noastre, care strigă: Avva, Părinte! (7) Astfel, dar, nu mai ești rob, ci fiu; iar de ești fiu, ești moștenitor al lui Dumnezeu, prin Iisus Hristos.

În numele Tatălui și al Fiului și al Duhului Sfânt. Amin.

Iubiți credincioși!

La mulți ani!

"Astăzi S-a născut Hristos, Mesia chip luminos. Lăudați și cântați și vă bucurați!"

Sărbătoarea împăratească de astăzi este extrem de dragă sufletelor noastre, foarte aproape de înțelegerea minții și viu prezentă în conștiința noastră, întrucât își imprimă adânc pecetea sa festivă peste întreaga noastră existență începând încă din fragedă pruncie și menținându-și actualitatea până la adânci bătrâneți. Nimic în lumea aceasta nu este de o mai mare gingășie ca nașterea unui copil într-o casă de creștini. Să recunoaștem că nimic nu procură mai multă bucurie, nimic nu dă mai multă stabilitate, nimic nu oferă mai multă concretețe iubirii soților ca venirea în casă a unui copil mult dorit.

Dacă în ordinea naturală venirea unui prunc într-o familie provoacă atâta bucurie și nădejde, cu cât mai mult nașterea Pruncului-Dumnezeu venit pentru mântuirea întregului neam omenesc. Această nespūsă binecuvântare, ce se dăruiește întregii lumi prin înnumenirea Fiului lui Dumnezeu, este redată cu promițătoare nădejde de marele profet Isaia în cuvinte fără echivoc: *"Căci prunc S-a născut nouă; un Fiu s-a dat nouă, a cărui stăpânire e pe umă-*

rul Lui; și se cheamă numele Lui: Înger de mare sfat, Sfetnic minunat, Dumnezeu tare biruitor, Domn al păcii, Părinte al veacului ce va să fie. Și mare va fi stăpânirea Lui și pacea Lui nu va avea hotar" (Isaia 9, 5-6).

Astăzi Dumnezeu, pe Care omenirea Vechiului Testament L-a imaginat ca tunând și fulgerând, ca pe Cel care pe îndărătnici pedepsește și pe împotriviitori îi nimicește, Se arată Prunc gingaș în iesle. Iar noi putem să ne apropiem de El cu dragălașenia, cu bucuria și cu dragostea cu care ne apropiem de un copil care-și întinde mâinile nădăjduite și al cărui zâmbet pe buze luminează și fericește viața părinților săi, care sunt topiți pur și simplu de dragoste pentru fiul lor. Așa ni S-a dăruit nouă Fiul lui Dumnezeu: să ne topim de dragul Lui. Să nu ne mai putem stăpâni iubirea pentru Acest Dumnezeu Care S-a făcut Om, "pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire". De aceea, de mare cuviință este ca astăzi să se umple cerul și pământul de cântări duhovnicești și de laude de bucurie, precum acestea: "Hristos se naște! Slăviți-L! Hristos din ceruri! Întâmpinați-L! Hristos pe pământ! Înălțați-vă! Cântați Domnului tot pământul! Și cu bucurie lăudați-L, că S-a preamărit!"

Cântările buzelor de dorit este să fie dublate astăzi și de o înaltă ținută morală, simbioză ce definește cum nu se poate mai exact statutul nostru de creștini care se învrednicesc să adore pe Pruncul-Împărat. Colindele noastre, chintesență de gândire teologică românească și de adâncă simțire umană, se întrec întru a da mărturie despre dragostea și devotamentul cu care noi, creștinii, suntem gata a veni în ajutorul Pruncului Fecioarei. Într-unul din colinde, la un moment dat, se evocă îngrijorarea înlăcrimată a Maicii Sfinte care "n-are scutec de-nfășat", pentru Pruncul-Împărat". Lacrimilor de mamă grijulie noi îi răspundem compătitor: "Nu mai plânge, Maica mea! Scutecul noi ți-am da". Noi simțim nevoia să sărim în ajutorul Fiului lui Dumnezeu Care S-a făcut Om pentru că avem cunoștința și conștiința că El S-a întrupat ca să vină în ajutorul nostru. Iar de-atunci și până astăzi ne-am convins că El este neconținut în ajutorul nostru.

Ne prosternăm astăzi la ieslea Betleemului pentru că știm că acolo sălășluiește întrupată dragostea lui Dumnezeu. Știm că acolo,

în Pruncul "mititel înfășățel, în scutec de bumbăcel", se afla Însuși Creatorul cerului și al pământului, Care atât de mult a iubit lumea, încât a binevoit să-Și lase slava dumnezeirii și să Se facă Om, să petreacă printre oameni. Atât de mult ne-a iubit și cu dor ne-a dorit, încât a renunțat de bunăvoie la slujirea îngerilor ca să vină la noi, oamenii, să primească săracăcioasa noastră slujbă. S-a golit de slava dumnezeiască ca să îmbrace cu noi chipul smereniei. Ne luăm permisiunea să gândim o clipă, având în fața ochilor minții atâta nor de mărturii ale dragostei lui Dumnezeu față de noi, că Dumnezeu n-a mai putut fără noi, că Dumnezeu n-a mai avut stare fără să ne simtă și pe noi alături de El. Așa încât iubirea lui Dumnezeu ne acoperă, iubirea lui Dumnezeu ne pătrunde și ne înconjoară. Întruparea Fiului lui Dumnezeu ne demonstrează că *"Dumnezeu este iubire"* (1 Ioan 4, 8), dar o iubire împărtășită nouă.

Toate veacurile aleargă la ieslea Betleemului, iubiților. Cei de la *"plinirea vremii"* I-au adus în dar ce aveau ei mai de preț în vremea lor: o Maică curată și neîntinată, ca încredințare că încă mai era o zare de sfințenie în lume. La ieslea Betleemului au venit magii cei înțelepți. Prin ei știința lumii s-a plecat la picioarele Pruncului Dumnezeiesc! Fiindcă magii simbolizau în vremea aceea vârful cel mai înalt al științei omenești. Iată că la început știința nu s-a arătat antagonică Pruncului-Dumnezeu. Acoperă ieslea Betleemului și îngerii, ca reprezentanți ai lumii celei de sus, care vestesc că prin Pruncul Fecioarei se va preamări Dumnezeu făcându-se pace între cer și pământ: *"Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoie!"* (Luca 2, 14). Se grăbesc spre peșteră și păstorii în urma vestirii îngerești: *"Iată vi s-a născut azi Mântuitor, care este Hristos Domnul, în cetatea lui David"* (Luca 2, 11). Ei sunt reprezentanții nesfârșitelor popoare de păstori și agricultori, care încreștinându-se Îl vor avea drept Mântuitor pe Fiul lui Dumnezeu întrupat în istoria omenirii și în viața lor.

Sigur că au fost și sunt și persoane care nu caută cu respectul cuvenit spre Cuvântul lui Dumnezeu făcut Om. Sunt cei care fac parte din așa-zisă lume înaltă, precum Irod, care uneltesc asupra vieții Pruncului. Dar ce mai contează! Dumnezeu S-a făcut Om și dacă Dumnezeu este cu noi, cine poate fi împotriva noastră? Ce

contează că de-a lungul celor două milenii de existență creștină unii s-au împotrivit păgân lui Dumnezeu? Ce mai contează împotrivirea lor, căci, oricum, aceia s-au făcut praf și cenușă, după cuvântul Mântuitorului, care are grele cuvinte despre coliziunea dintre El și vrăjmașii Săi: *"Cine va cădea pe Piatra aceasta se va sfărâma, iar peste cine va cădea, îl va spulbera"* (Matei 21, 44). Și, într-adevăr, istoria ne stă martoră că așa s-au petrecut lucrurile. Ce contează că astăzi unii Îl înjură pe Pruncul-Dumnezeu? Ce mai contează că alții Îl disprețuiesc? Ce contează că alții contestă valorile creștine înlocuindu-le cu nonvalorile lor, și acelea fetișizate? Nu mai contează absolut nimic! Oricum valorile Pruncului-Împărat vor fi de-a pururi biruitoare! Ce contează că diavolul uneltește ucigaș asupra sufletelor noastre, *"umblând și răcnind ca un leu, căutând pe cine să înghită?"* (1 Petru 5, 8). Ce contează furia lui dacă Hristos este cu noi? Și *"dacă Hristos este pentru noi, cine este împotriva noastră?"* (Rom. 8, 31).

Așadar, sus inima, creștine! Sus inima, române! Hristos este pentru tine – Emanuel! Dumnezeu este cu noi! Să ai conștiința că ești sub paza Acestui Prunc, Care S-a născut din Duhul Sfânt și din pântecul Sfintei Fecioare Maria ca să crească și să ne mântuiască. Desigur că ai credința aceasta, pentru că altfel nu te poți numi creștin. Iar dacă o ai, cuviincios este ca astăzi să invoci Duhul Tatălui să vină și să se sălășluiască în sufletul tău, ca și în tine să Se zămislească Pruncul-Mântuitor. Să crească în tine și tu cu El, să dea sens vieții tale creștine, ca astfel *"Hristos să devină viața ta"* (Col. 3, 4). Să te faci fiul lui Dumnezeu, pentru că Fiul cel Veșnic al lui Dumnezeu sălășluiește în tine. Să te faci împărat, pentru că Împăratul cerurilor și al pământului Și-a găsit sălaș în tine; să te faci împreună-sălășluitor cu îngerii, pentru că îngerii au venit la peștera Betleemului cântând și binevestind omenirii pacea și bunăvoirea (Luca 2, 14).

Mesajul cerului este că astăzi trebuie să dispară dezarmenia dintre oameni, că este de trebuință să se topească ura dintre frate și frate. Astăzi să se anihileze disprețul celui avut și puternic împotriva semenului sărac, amărât și dosădit, pentru că bunătatea, sfințenia și pacea lui Dumnezeu s-au coborât ca o ploaie binecuvântată

asupra tuturor oamenilor. Întru aceasta constă bucuria nespūsă de care suntem animați astăzi. Întru aceasta efervescența sufletească de care trebuie să dăm dovadă când ne hotărâm să-L primim pe Hristos în viața noastră. Și nu numai, ci să-L rugăm să rămână la noi precum odinioară cei doi ucenici pe drumul Emausului, care L-au implorat: *"Rămâi cu noi, căci este spre seară și s-a plecat ziua!"* (Luca 24, 29).

Binecuvântați creștini! Când Hristos a venit n-a găsit sălășluire la oamenii bogați. N-a găsit locaș la marii lumii acesteia. A găsit sălășluire într-o iesle. Dacă lui Hristos i-a plăcut ieslea, iesle fă-te și tu pentru Fiul lui Dumnezeu! Fă-te iesle! Sărăcește-te de păcate și de relele din tine ca să devii o iesle. Golește-te de bunăvoie de patimi, pentru a-L putea primi pe Hristos în sufletul tău. Fă-te sălaș de Dumnezeu! Fă-i bucurie Tatălui Ceresc, primindu-l la tine Fiul! După cum bucurie-i faci unui părinte căruia-i găzduiești copilul aflat străin printre străini, așa fă această bucurie lui Dumnezeu-Tatăl! Fii în stare să faci și tu o bucurie lui Dumnezeu! Căci de bucuria aceea te vei umple și tu, iar ea nu se va mai lua de la tine. Fii în stare să te stăpânească o asemenea bucurie care să întrecă toate bucuriile tale mici și egoiste. Lasă-L pe Hristos să Se nască în ieslea sufletului tău! Lasă-L! Ca odată sălășluit în tine să-ți stăpânească viața! El este Cel de care de acum înainte trebuie să asculți, ca să știi cum trebuie să-ți duci viața ca să poți ajunge și tu să te bucuri cu îngerii, cu arhanghelii și cu toată oastea cerească de venirea lui Dumnezeu la noi.

Ești pe pământ, dar astăzi cerul a venit la tine și tu ești invitat să devii cetățean al Raiului. Ești pământ, dar prin nașterea lui Iisus Hristos ai dat mâna cu cerul. Ești lut, dar te-ai făcut fiu al Împărăției lui Dumnezeu. De aceea zice Sfântul Pavel în Apostolul de astăzi: *"Și pentru că sunteți fii, a trimis Dumnezeu pe Duhul Fiului Său în inimile noastre ca să strige: 'Avva' lui Dumnezeu Tatăl, adică: Părinte!"* (Gal. 4, 6). Iisus Hristos S-a făcut Om, devenind Fratele nostru. Să dorim și noi să fim, prin El, fiii lui Dumnezeu Tatăl și frații Săi prin harul Duhului Sfânt. Prin Duhul te faci partaș la întreaga lucrare dumnezeiască pe care a împlinit-o pentru noi Iisus Hristos pe pământ. Conectându-ne la izvorul harului Duhului

Sfânt Îl implorăm să Se sălășluiască în noi, iar roua Duhului va face să crească în sufletele noastre Fiul lui Dumnezeu, *"și așa pururea cu Domnul vom fi"* (1 Tes. 5, 17).

Noi putem să rostim rugăciunea *"Tatăl nostru"* numai având conștiința că trăim la cota cea mai înaltă toată învățătura de credință, toată statornicia de dreptate și de bunătate a Fiului lui Dumnezeu. Numai în condițiile acestea de cucernicie putem să-L numim *"Tată"* pe Dumnezeu Cel Ceresc. Oare cu ce cutezanță mai poate un fiu netrebnic să-l numească *"tată"* pe părintele său atâta vreme cât l-a părăsit și i-a disprețuit povața? Mai există pentru el vreo scăpare? Știind milostivirea lui Dumnezeu, credem că da! Să-l luăm ca pildă pe fiul risipitor, care aflat în cumplită decădere fizică și morală, departe de casă fiind, și-a zis în sine: *"Sculându-mă, mă voi duce la tatăl meu și-i voi spune: Tată, am greșit la cer și înaintea ta. Nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău. Fă-mă ca pe unul din argații tăi"* (Luca 15, 18-19). Și tatăl îl primește ca pe un fiu mult iubit și mult dorit. Ca pe un înviat din morți. Acum acesta cu drag Îl numește pe părintele său *"tată"* și i se umple gura de bucurie rostind numele celui pe care îl părăsise, căci a revenit sub ascultarea părintească și se poate bucura din nou de autentică filiație. Tot astfel și noi, vom fi vrednici să-I spunem lui Dumnezeu *"Tată"* doar dacă ne vom întoarce la El cu sinceră căință, implorând, ca și fiul risipitor: *"Tată, am greșit la cer și înaintea ta"* (Luca 15, 18).

În perioada de decădere și de mari necuviințe săvârșite, fiul risipitor nu mai spusese nimănui *"tată"*. Când și-a venit în fire, argumentându-și în fața conștiinței cât rău a făcut împotriva părintelui său, s-a hotărât să se întoarcă, considerând că nu mai merită demnitatea de fiu, ci de slugă. Dar când a vrut să dea glas netrebniciei sale în fața tatălui, acela i-a zis: Nu! Tu ești fiu, nu slugă. Iar pentru că te-ai întors, te voi îmbrăca în demnitatea de fiu adevărat. Așa se petrec lucrurile la scară dumnezeiască cu noi toți, care ne întoarcem întru *"metanoia"* la Dumnezeu, înviind din moartea păcatelor. Iar Dumnezeu, prin Duhul Său, ne învrednicește din nou să-L numim Avva, adică Tată. Ne înfiază. Devenim copiii lui Dumnezeu. Nu există în lume o demnitate mai mare decât aceasta. S-o merităm cu adevărat!

De aceea, iubitul meu, ia seama! Om fiind, ai căzut! Poți să fii un păcătos înrăit, un ticălos notoriu, un netrebnic ce poți părea incorijibil. Dar simțindu-te sub povară grea, întoarce-te! Poți și trebuie s-o faci! Și atunci vei avea îndreptățirea să râvnești din nou a-L numi iarăși "Tată" pe Dumnezeu, pe Care vreme îndelungată L-ai mâhnit cu fărădelegile tale. Și Tatăl Ceresc, cu bunătatea specifică oricărui părinte care depune toată străduința pentru a-și redobândi dragostea fiilor săi, te va primi. Cu siguranță te va primi! Pentru că pentru tine va da mărturie Fiul Lui Său trimis în lume "să Se nască și să crească, să te mântuiască".

Iubiții mei, chiar dacă trăim o zi sau un veac, dorința noastră de căpetenie trebuie să fie ca întreaga viață să ni se desfășoare sub binecuvântarea Mântuitorului. Prin Întrupare Domnul Iisus Hristos a devenit nu numai centrul Universului, ci și centrul vieții noastre. De aici rezultă obligația liber asumată de a ne dirija viața după învățătura lui Iisus Hristos adusă nouă de la Tatăl. Să o facem cu conștiința că, procedând așa, nu ne facem decât datoria de fii. Un copil este dator să asculte de părinții săi. Un fiu care stă cuviincios sub ascultarea părinților săi, ca aceștia să-l hrănească și să se ocupe de armonioasa lui creștere, nu-și face decât datoria. După cum și părinții își fac sfântă și dreaptă datorie de a se îngriji de copiii lor. Cât privește îngrijirea noastră de către Dumnezeu-Tatăl nu trebuie să mai stăm la îndoială, căci El își face datoria dumnezeiește față de noi. Și cea mai mare îndatorire pe care Dumnezeu a voit să o aibă pentru noi a fost să-L trimită pe Fiul Său la noi. Dar aceasta este și cea mai mare bucurie pe care a binevoit Dumnezeu să ne-o transmită nouă, precum stă scris: *"Căci Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat, ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică"* (Ioan 3, 16).

De aceea, vă rog, iubiților, să punem la inimă sensul sărbătorii, nu în artificii și confetii exterioare nouă. Să-L lăsăm pe Hristos Domnul să ne pătrundă adânc ființa. Să înnebunim de dragoste pentru El. Există în calendarul ortodox unii sfinți care, pentru că au arătat dragoste înfocată pentru Fiul lui Dumnezeu Întrupat, se numesc "nebuni pentru Hristos". În vorbirea obișnuită despre cineva care este îndrăgostit la gradul cel mai înalt se zice că-i nebun după

persoana respectivă. Tu trebuie să fii nebun de dragoste pentru Hristos, dar în sensul superior al cuvântului. Trebuie ca dragostea aceasta să te cuprindă definitiv, încât să zici cu Sfântul Apostol Petru pe Tabor: *"Doamne, ce bine e cu Tine!"* (Matei 17, 4). Nicio dată nu ne este mai bine decât atunci când Domnul este cu noi. Nimic nu este mai statornic într-o familie, decât atunci când tata, mama și copiii sunt împreună și se simt bine. Nimic nu este mai sfânt și mai dumnezeiesc decât să înțelegi că Părintele Ceresc L-a trimis pe Fiul Său să ne cheme la ospățul credinței.

Iar acum, înainte de a merge la ospățul de Crăciun al mesei noastre, să cutezăm, peste câteva clipe, să venim la ospățul cuharistic al Fiului lui Dumnezeu. Înțelege și din aceasta nemăsurata iubire a lui Dumnezeu, pentru că pe Fiul Său L-a dat hrană pentru noi. L-a dat spre gustare și spre dumnezeiască cinstire întru Sfânta și Dumnezeiască Împărtășanie. Cercetează-te dacă ești vrednic și vei fi chemat întru demnitate la ospățul împărătesc!

Pătrunde-te, iubitele! Pătrunde-te! Cutremură-te! Dacă n-ai făcut până acum nimic pentru ca Dumnezeu să pătrundă în sufletul tău, dezmeticește-te! Ai fost un orb, ai fost un om ale cărui vederi interioare au rămas închise? Deschide-te acum! Pentru că și cerul s-a deschis prin venirea Fiului lui Dumnezeu în lume. Deschide-te, ca să intre Hristos în sufletul tău! El nu Se simte bine să-ți rămână exterior. El nu vrea să fie dincolo de tine, ci dorește să fie al tău și tu al Său; El cu noi și noi cu El până la sfârșitul zilelor noastre și până la sfârșitul veacurilor.

Frații mei, e bucurie astăzi în cer și pe pământ! Cele de sus și cele de jos împreună prăznuiesc. Îngerii cu arhanghelii împreună dau slavă lui Dumnezeu. Oamenii caută pacea, câștigă binecuvântarea, redescoperă omenia, prețuiesc bunătatea, pun în lucrare demnitatea. Pentru că demni ne-a voit pe noi Iisus Hristos. Iar dorirea Sa dumnezeiască este de a nu rămâne întru robia păcatului. De aceea, dobândind atâta nor de bunătate dumnezeiască, prin Întruparea Fiului lui Dumnezeu și prin sălășluirea lui între noi, într-un glas să ne deschidem inimile și gurile și să colindăm cu nespusă bucurie: "Astăzi S-a născut Hristos/, Mesia chip luminos/ Și de-acum până-n vecie/, Mila Domnului să fie!/ Lăudați și cântați/ și vă bucurați!" Amin.

PREDICĂ LA DUMINICA DE DUPĂ NAȘTEREA DOMNULUI

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Iubiți credincioși!

Duminica aceasta este consemnată în calendarul creștin ortodox cu denumirea de "Duminica de după Nașterea Domnului", motiv pentru care vă rog să-mi îngăduiți să derulez în fața dumneavoastră, cât pot mai bine, evenimentele care au premers Întrupării Fiului lui Dumnezeu, cât și pe unele care s-au petrecut în timpul și după evenimentul acesta unic în istoria omenirii.

Ca să înțelegem necesitatea și folosul mântuitor al venirii în lume a lui Mesia, adică a Dumnezeului Întrupat, devenit Eliberatorul neamului omenesc din robia diavolului, și a morții spirituale, prin asumarea în Jertfa Sa a tuturor păcatelor omenirii, vă rog să vă întoarceți cu gândul la momentul căderii în păcat al primilor oameni. Știm că imediat după momentul acesta, deschizător de prăpastie între om și Dumnezeu, I s-a promis omenirii un Mântuitor (Facere 3, 15). Acesta avea să fie o Personalitate cu totul deosebită, având misiunea dumnezeiască să zdrobească capul șarpelui celui vechi și *"să strice lucrurile diavolului"* (1 Ioan 3, 8), așa cum se exprimă Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan. După aceea, pe tot întinsul erei de dinaintea întrupării Logosului Dumnezeiesc ideea venirii în lume a lui Mesia s-a păstrat curată și autentică doar în sânul poporului ales. Această idee a dăinuit în diferite forme, câteodată foarte corupte din punct de vedere doctrinar, și la popoarele păgâne. Cert este că în mitologia lor, în legendele lor, prin ceea ce îndeobște se numește "revelație naturală", s-a perpetuat această idee, plină de speranță, că într-o zi Dumnezeu va trimite lumii un Eliberator, o nespus de mare Personalitate Care să redea oamenilor demnitatea de fii ai lui Dumnezeu pierdută prin slăbiciunea minții și prin sfatul vrăjmașului diavol.

În chip special Domnul Dumnezeu a rânduit, pentru realizarea în istorie a acestei promisiuni divine, un popor dintre cele din vechime care să poarte cu scumpătate această idee de-a lungul mileniilor, atât spre cunoștința, cât mai ales spre folosul mântuitor al tuturor popoarelor. Așa încât oamenii nu numai că trebuia să aștepte, ci să se și pregătească pentru venirea lui Mesia, nume care în evreiește înseamnă *"Unsul lui Dumnezeu"*, adică trimisul, împunericul lui Dumnezeu. Acest nume s-a tradus în limba greacă cu cognomenul *"Hristos"*, care înseamnă, de asemenea, *"Unsul Domnului"*. Sub numele de Hristos ne este nouă, creștinilor, familiar Izbăvitorul omenirii, promis încă de la început de Dumnezeu.

În tot Vechiul Testament, iubiții mei, găsim relatări foarte precise cu privire la venirea în lume a lui Hristos-Mesia. De pildă, Daniel proorocul a precizat cu exactitate timpul venirii Acestuia (Daniel 9, 24-27). Proorocul Isaia a precizat cine Îi va fi mamă, și anume o Fecioară, care va lua în pântece de la Duhul Sfânt. Aceste cuvinte sunt deseori auzite în timpul praznicului Nașterii Mântuitorului: *"Iată Fecioara va lua în pântece și va naște Fiu și vor chema numele lui Emanuel"* (Isaia 7, 14), care înseamnă *"Cu noi este Dumnezeu"* (Matei 1, 23). Rețineți că această profeție s-a făcut cu 500 de ani înaintea venirii în lume a lui Mesia.

Tot cu foarte multe secole în urmă s-a prezis și locul nașterii, și anume Betleemul (Miheia 5, 1), adică localitatea de unde se trăgea marele rege David, strămoșul său. Pentru că Mesia, Această Personalitate atât de mult așteptată de umanitate, avea să Se nască trupește din seminția lui David, iar în ipostaza Sa divină strămoșul său David Îi devine slujitor. Într-o dispută a Mântuitorului Hristos cu cărturarii și fariseii s-a pus în discuție tocmai această temă. Iată cum o prezintă Evanghelistul Matei: *"Și fiind adunați fariseii, i-a întrebat Iisus, zicând: Ce vi se pare despre Hristos? Al cui Fiu este? Zis-au Lui: Al lui David. Zis-a lor: Cum deci David, în duh, Îl numește pe El Domn? – zicând: «Zis-a Domnul Domnului meu: Șezi de-a dreapta Mea, până ce voi pune pe vrăjmașii Tăi așternut picioarelor Tale». Deci, dacă David Îl numește pe El Domn, cum este fiul lui? Și nimeni nu putea să-I răspundă cuvânt și nici n-a mai îndrăznit cineva, din ziua aceea, să-L mai întrebe"* (Matei 22,

41-46). Să precizăm noi necunoștința acelor. Întrucât Mesia venea în lume ca Stăpânitor, ca Împărat, trebuia să se tragă din stirpea regească a lui David, cel mai celebru monarh al lui Israel. Dar pentru că Mesia este Fiul lui Dumnezeu, David pe bună dreptate trebuie să-l considere ca "*Domn*", ca Stăpân al său.

Să cunoaștem, iubiților, că Domnul Iisus Hristos poartă în Persoana Sa divino-umană toate promisiunile mesianice ale tuturor profetilor vechi, așa încât, venind în lume, El are toate coordonatele Personalității pe care au pus-o în circulație cărțile Sfinte ale Vechiului Testament. Aproape nici un moment din viața pe care a dus-o Mântuitorul pe pământ n-a rămas fără a fi precizat profetic. Ba mai mult, în perioada aceasta s-au făcut referiri și la înaintemergătorul Său, Sfântul Ioan Botezătorul, care va avea misiunea să pregătească în chip special omenirea pentru venirea lui Mesia.

Așadar, pe Iisus Hristos, Care a venit în lume și S-a arătat ca Om, Dumnezeu fiind, dumnezeirea dovedind-o prin minunile mai presus de fire pe care le-a săvârșit, ca și prin învățătura fără precedent în istoria omenirii, contemporanii Săi ar fi putut să-L recunoască drept Mesia. În acest sens, Mântuitorul le-a oferit toate semnalmentele mesianității și Dumnezeirii Sale, ca aceștia să identifice în Persoana Sa pe trimisul lui Dumnezeu și împuternicitul Său pe pământ și ca să înțeleagă că El are misiunea Treimică de a aduce oamenilor toate învățăturile de trebuință, pentru ca ei să le cunoască și să-și conformeze viața cu acestea în vederea mântuirii. Acesta a fost sensul pregătirii îndelungate a omenirii pentru primirea lui Mesia, punctul nodal al acestei pregătiri fiind numit de Sfântul Apostol Pavel "*plinirea vremii*" (Gal. 4, 4).

Pregătirea neamurilor pentru primirea lui Mesia s-a făcut de-a lungul a mii și mii de ani. Iar când a venit Iisus Hristos, dureros a fost că aceia care fuseseră anume pregătiți de Dumnezeu ca să-L primească și să-L facă cunoscut și celorlalte neamuri tocmai ei L-au respins. Aici avem de-a face cu un paradox istoric. Cum se face că aceia nu L-au primit? Nu L-au primit atunci și nu-L acceptă nici astăzi pe Domnul Iisus drept Mesia, deși chiar cărțile lor sfinte scriu atât de precis despre El. Ei așteaptă și astăzi un Mesia. Ce se va fi întâmplat? Ceva ce poate fi explicat din punct de vedere ome-

nesc. Când cineva este prea mult luat în seamă, dându-i-se prea mare credit, persoana aceea sau familia aceea chiar crede că are merite și începe să se trufească. Așa ceva s-a întâmplat și cu evreii. Ei au observat că Dumnezeu a făcut mari minuni cu ei: i-a scos în chip minunat din robia Egiptului, le-a dat prin Moise cele zece porunci, i-a hrănit în pustie cu mană, i-a adus în pământul făgăduinței, a dislocat popoare întregi ca ei să le ocupe locul, și le-a dat o țară în stăpânire. Iar de-a lungul istoriei a făcut atâtea minuni și semne cu ei, încât cu adevărat s-au socotit stăpânii lumii, idee pe care n-au părăsit-o nici până astăzi. Socotindu-se îndreptățiți la stăpânirea lumii, au socotit că Mesia, trimisul lui Dumnezeu, Care Se va naște din neamul lor îi va propulsa la conducerea lumii întregi cu o faimă mai mare decât a Imperiului roman. Într-un fel e de înțeles dorința aceasta de mărire pentru un popor mic care mai tot timpul a fost sub stăpânirea altor imperii. De aceea, bunăvoința lui Dumnezeu a fost canalizată spre împlinirea idealului lor pur omnesc. În acest sens, toate profețiile privind universalitatea împărăției lui Mesia au fost socotite ca referindu-se la ei.

Profețiile, într-adevăr, îl înfățișează pe Mesia ca Împărat al lumii, dar nu în chip de conducător politic, nu în chipul împărățiilor pământești, ci după o viziune spirituală superioară, căreia i-a dat contur Mântuitorul Hristos înaintea lui Pilat, care-L întrebase: Tu ești împărat? Acestuia i-a răspuns: "*Împărăția Mea nu este din lumea aceasta (...) Eu spre aceasta M-am născut și pentru aceasta am venit în lume ca să dau mărturie despre adevărul (acesta)*" (Ioan 18, 36-37). Împărăția Domnului Hristos nu se conturează ca o împărăție lumească oricât de mare ar fi fost și oricât de vestită din cele pe care le-a cunoscut istoria, căci Împărăția lui Mesia transcende toate împărățiile lumii și transcende, în egală măsură, chiar și istoria. Căci pe oamenii care cred în Fiul Său Dumnezeu dorește să-i încorporeze într-o Împărăție fără de sfârșit, numită îndeobște, prin gura Mântuitorului Hristos, "*Împărăția cerurilor*" sau "*Împărăția Tatălui*" sau "*Împărăția Fiului*".

Tocmai cu privire la viziunea despre esența Împărăției mesianice au greșit evreii, socotindu-L pe Mesia circumscris politic numai la intențiile lor globalizante. Conform acestei viziuni greșite,

Mesia, Personajul emblematic ce traversează istoria lor ca un fir roșu, trebuia să-i dezrobească de sub stăpânirea romană și să le dea credit universal, socotind că voința divină este ca ei să stăpânească peste toată lumea.

Când mai marii poporului evreu au observat că Iisus, deși unanim recunoscut de popor ca Mesia în urma minunilor Sale, ce nu puteau fi săvârșite decât de Cineva trimis de la Dumnezeu (Ioan 3, 2), nu-și are originea în Betleem, ci în Galileea – deși noi acum știm ceea ce ei atunci ignorau, că Domnul Iisus Se născuse în Betleem – au început să se îndoiască serios că El ar putea fi Mesia Cel așteptat de milenii. Îndoiala pornise mai ales din faptul că populația evreiască a provinciei Galileea se amestecase foarte mult, de-a lungul istoriei, cu populații păgâne, așa încât galileenii erau socotiți ca fiind infideli Legii lui Moise. Așadar, știindu-L pe Iisus venind din Galileea, toată lumea socotindu-L galileean și-a zis că Acesta nu poate fi Mesia. De aceea, așa cum aflăm din Sfintele Evanghelii, L-au supus unei urmăriri de-a dreptul polițienești. Urmărirea avea scopul de a-L dovedi în vreun fel vrăjmaș al Legii lui Moise, dar mai ales de a observa în ce măsură Iisus Nazarineanul este sau nu Mesia dorit de ei. Împlinește sau nu, împlinește deziideratul lor politic. Se așează sau nu în fruntea maselor ca să pornească războiul dezrobitor împotriva romanilor?

Ei însă observă cu stupeoare că deși Iisus are capacitatea să strângă în jurul Său mulțimi nenumărate de oameni nu-i pornește împotriva nimănui. Ci, dimpotrivă, îi îndemna să caute cu precădere Împărăția cerurilor și mai apoi cele ale pământului (Matei 6, 33); îi cheamă la pace, chiar fericindu-i în Împărăția Sa pe "făcătorii" unei asemenea valori atât de necesară pentru a deveni "fiii lui Dumnezeu" (Matei 5, 9); fericeste pe cei blânzi, că aceia vor moșteni pământul (Matei 5, 5). În locul războinicilor, fericeste pe "cei săraci cu duhul", socotindu-i demni de a fi cetățeni cu statut definitiv ai "Împărăției cerurilor" (Matei 5, 3). Domnul Iisus nu-i canalizează pe oameni în nici un chip la răzvrătire împotriva autorității statale instituite politic. Singura împotrivire aprobată și poruncită de Domnul Hristos cu război pe viață și pe moarte, dar cu un război duhovnicesc, este împotriva "stăpânitorului veacului acestuia",

care este satana, cu care Domnul declară că nu are nimic de-a face (Ioan 14, 30). Împotriva acestuia, care a răpit prin vicleșug titlul de stăpânitor al lumii, cu adevărat, împotriva acestuia cheamă Domnul nostru pe oameni să facă război.

Dar viziunea aceasta nu le spunea mare lucru cărturarilor și fariseilor, de aceea nici nu-i mulțumea. O dată, când era popor mult strâns în jurul Domnului, ei s-au dus la Dânsul, L-au împresurat și L-au somat ultimativ: "*Până când scoți sufletul din noi? Dacă Tu ești Hristosul (adică Mesia), spune-ne nouă pe față!*" (Ioan 10, 24). Și Domnul le-a zis: "*Eu sunt ceea ce v-am spus de la început că sunt*" (Ioan 8, 25), adică un Om al păcii, un Om al buneivoinii între oameni, mesaj adus omenirii de îngeri încă de la nașterea Sa la peștera Betleemului: "*Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoinie*" (Luca 2, 14), adică bună înțelegere.

Iubiți credincioși! Privitor la evenimentele legate de Nașterea Mântuitorului Hristos să observăm că acestea sunt expuse în Sfânta Evanghelie cu prudența necesară pentru a nu întărâta și mai mult răutatea lui Irod și a tuturor acelor care ar fi văzut în Pruncul Dumnezeu un nou mod de a înțelege istoria, nu despotism, ci dumnezeiesc de blând și pașnic. Și cu toate acestea Domnul Iisus încă din pruncie a fost supus presiunii puterii lumesti.

E foarte adevărat că o parte a inteligenței lumii de atunci l s-a prosternat. De pildă, magii veniți din părțile Răsăritului, care reprezentau știința cea mai înaltă din vremea aceea, cunoscători ai astronomiei, văzuseră în steaua ce i-a condus semnul apariției în lume a unei Personalități cu totul deosebite. Să observăm că atunci știința lumii s-a închinat Pruncului Dumnezeu. De-abia mai târziu se va semeți și se va opune Creatorului. Fără rezerve au alergat la Pruncul Împărat păstorii, adică oamenii simpli, dar curați cu inima. Așa au făcut-o toți oamenii cuminți de-a lungul veacurilor.

Dar nu așa s-au comportat cei mari, puternicii lumii de atunci, ca și de totdeauna. Să rememorăm aici, ceea ce și colindele noastre spun cu obidă, că Irod s-a înspăimântat de nașterea minunată, pornind prigoană împotriva Pruncului Iisus și împotriva pruncilor nevinovați din Betleem și împrejurimi. Ce-i mai cumplit și mai de-

zonorant decât ca un împărat să se războiască cu copiii! E diabolică viziunea puterii lumești care se războiește cu copiii și-i măcelărește! Și o face în varii forme și astăzi, fără ca această reprobabilă nesăbuiță să mai fie socotită genocid.

Dar eu vreau să duc mai departe ideea receptării sau a respingerii Domnului Iisus Hristos de-a lungul celor două milenii de existență creștină. Două segmente umane L-au primit cu adevărat pe Iisus Hristos: oamenii simpli și oamenii foarte învățați. Cei simpli sunt înfățișați în vremea nașterii Domnului prin păstori. Oamenii simpli, smeriți, oamenii care cred cu toată tăria sufletului lor în Dumnezeu, oamenii care fac din viața lor o existență închinată idealului creștin. Ei sunt și astăzi cei mai fervenți slujitori al Pruncului Dumnezeu.

Pe de o parte, ajung la Hristos oamenii simpli, iar pe de altă parte, oamenii foarte învățați, adică foarte destupați la minte, care ținesc realitățile dumnezeiești prin cercetările lor filosofice și științifice. Iar astăzi știința, care nu se îngâmă, dă slavă cerului, punându-și rezultatele cercetării ei în slujba credinței spre mai marea slavă a lui Dumnezeu. Sunt apoi de luat în calcul oponenții, începând cu indiferenții religioși, cu statutul lor de semidocti. Urmează ateii, despre care Sfânta Scriptură afirmă că sunt niște nebuni (Ps. 13, 1) ce nu trebuie luați în seamă. Dar cei mai îndârjiți împotrivi ai lui Hristos sunt până astăzi, cu puține excepții în istoria bimilenară a Creștinismului, stăpânitorii vremelnici ai acestei lumi. Aceștia, într-un fel sau altul, fățiș sau voalat, s-au opus și se vor opune lui Hristos, pentru că, odată ce-au ajuns pe culmea cea mai înaltă a măririlor omenești, uită de Dumnezeu. De aceea Împăratul Universului, Hristos Dumnezeu, îi detronează ca pe niște netreb-nici, așa cum proorocește despre Fiul Său, sub insuflarea Duhului Sfânt, Care Se coborâse peste ea, însăși Maica Domnului după momentul Bunei Vestiri, când se exprimă fără echivoc: "*A coborât pe cei puternici de pe tronuri și a înălțat pe cei smeriți*" (Luca 1, 52). Istoria este plină de asemenea pilde de ticăloșie. Dar cine le mai ia în seamă astăzi?

Acum să ne aducem aminte, iubitorilor, din ceea ce am citit astăzi în Sfânta Evanghelie, cum Dumnezeu se îngrijește ca lucrarea

Sa în lume, prin Fiul Său Întrupat, să fie salvată. De pildă, Iosif este avertizat prin îngerul Domnului de intențiile criminale ale lui Irod și îi poruncește să ia Pruncul și pe mama Sa și să fugă în Egipt pentru că Irod vrea să-L omoare. După moartea lui Irod, același înger al Domnului se arată din nou în vis lui Iosif și-i poruncește: "*Scoală-te, ia Pruncul și pe mama Lui și mergi în pământul lui Israel, căci au murit cei ce căutau să ia sufletul Pruncului*" (Matei 2, 20). Întorcându-se în Iudeea, pribegii au aflat că în locul lui Irod domnește fiul său, Arhelau, un rege tot atât de rău ca și tatăl său, de aceea au plecat și s-au stabilit în Galileea, cât mai departe de Ierusalim, în orașul Nazaret, unde aveau locuință mama Sa și dreptul Iosif.

La vârsta de 30 de ani, când Iisus iese la propovăduire, este de observat că cei care Îl aclamă cu mare putere ca Mesia și Fiul al lui Dumnezeu sunt tot cele două categorii de oameni: cei simpli și cei foarte învățați. În acest sens, vă aduceți aminte că, de pildă, la Mântuitorul Hristos vine să se informeze despre înalta și dumnezeiasca Sa învățătură și un om foarte învățat din vremea aceea, Nicodim, cu care Domnul poartă discuții de foarte mare înălțime doctrinară referitoare la necesitatea renașterii spirituale prin Sfântul Botez, act creștin absolut necesar pentru ca cineva să intre în Împărăția Cerurilor (Ioan 3, 5). Același Nicodim, împreună cu "Iosif cel cu bun chip", ucenic și el al lui Hristos, dar în ascuns de frica iudeilor, vor participa activ la înmormântarea lui Iisus. Cât despre cei simpli, aceștia Îl vor înconjura cu mare interes în toți cei trei ani și jumătate cât a durat activitatea publică a lui Mesia, dând adevărata măsură a atașamentului lor față de Mântuitorul, mai ales cu ocazia Intrării Sale triumfale în Ierusalim, când Îl vor aclama ca pe Adevăratul Rege mesianic: "*Osana, Fiul lui David, binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului! Osana întru cei de sus!*" (Matei 21, 9).

Așadar, iarăși aceste două segmente de oameni: cei simpli, cu inima curată, cu inima deschisă pentru Dumnezeu, și cei foarte învățați. Ceilalți, mijlociii, care nu sunt nici foarte învățați, dar care nu se vor socoti niciodată nici foarte simpli, aceia s-au împotrivit și se vor împotrivi aproape instinctiv lui Hristos. Și știți de ce? Pentru că concepția de viață propusă de Domnul Iisus Hristos, vi-

ziunea Sa asupra existenței creștine nu se acoperă în nici un fel cu hedonismul lor, căutător doar al bogăției sau al puterii. Din ferire, mulți dintre savanții de astăzi se întorc cu mare încredere și devotament la Hristos. Ceilalți își văd interesele dejucate de Persoana și învățătura lui Iisus din Nazaret. De aceea, nu fără drep-tate, la 40 de zile după nașterea Pruncului un înțelept și sfânt bă-trân, Simeon, un mare cărturar al vremii lui, va profeti, luând Prun-cul în brațe, *"că acesta este pus spre căderea și spre ridicarea mul-tora"* și că numele lui Iisus va fi o piatră de sminteală pentru mulți: *"Iată, Acesta este pus spre căderea și ridicarea multora din Israel și ca un semn care va stârni împotriviri"* (Luca 2, 34). Mulți se vor ridica și mulți vor cădea izbindu-se de Piatra aceasta a istoriei care este Iisus Hristos.

Aceleași motivații de mai sus îmi luminează, iubiții mei, răs-punsul la o întrebare grea pe care mi-o pun de zeci de ani, de când sunt preot: Unde sunt creștinii botezați în numele Tatălui și al Fiul-ui și al Sfântului Duh? Cât de mult se implică ei în problematica credinței în care au fost botezați și pe care ar trebui să și-o mărtu-risească cu viața lor, îndemnându-i și pe alții s-o facă? Unde sunt? Pentru că la biserică văd mereu aceleași persoane. Unde sunt cei-lalți? Desigur, în altă parte, nu cu Hristos, pentru că idealul lor de viață nu se acoperă cu idealul creștin.

Acestora, ca să-i putem dirija către Hristos, trebuie să le facem cunoscut faptul că Evanghelia nu este o lucrare omenească, ci una dumnezeiască, descoperită nouă prin Iisus Hristos (Gal. 1, 11-12), Care se poate naște și în sufletele lor dacă se vor hotărî să accepte că interesul pentru cele dumnezeiești este infinit mai mare decât pentru cele pământești, oricât de tentante ar fi ele. Făcând cu insis-tență acest demers de dialectică creștină pe lângă cei înstrăinați sau neinteresați de Hristos, trebuie să-i facem să cunoască adevărul că răsplata pentru *"întoarcerea unui păcătos de la rătăcirea lui este mântuirea sufletului din moarte și iertarea multor păcate"* (Iacov 5, 20). Iar premiu absolut este câștigarea Împărăției Fiului Iubirii Părintelui Ceresc (Colos. 1, 13), pe Care L-a trimis în lume "să Se nască/ și să crească/ să ne mântuiască". Amin.

PREDICĂ LA APOSTOLUL PRAZNICULUI TĂIERII ÎMPREJUR A DOMNULUI

(Coloseni 2, 8-12)

2, (8) Luați aminte să nu vă fure cineva mințile cu filozofia și cu deșarta înșelăciune din predania omenească, după înțeleșurile cele slabe ale lumii și nu după Hristos. (9) Căci întru El locuiește, trupește, toată plinătatea Dumnezeirii. (10) Și sunteți deplini întru El, Care este Cap a toată domnia și stăpânirea. (11) Întru El ați fost tăiați împrejur, cu tăiere împrejur nefăcută de mână, prin dezbrăcarea de trupul cărnii, întru tăierea împrejur a lui Hristos. (12) Îngropați fiind împreună cu El prin Botez, cu El ați și înviat prin credința în lucrarea lui Dumnezeu, Cel ce L-a înviat pe El din morți.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Și îngerul Domnului i s-a arătat în vis lui Iosif, grăindu-i: Iosife, fiul lui David, nu te teme a lua pe Maria, logodnica ta, că ce S-a zămislit într-însa este de la Duhul Sfânt. Ea va naște Fiu și vei chema numele Lui: Iisus, căci El va mântui pe poporul Său de păcate" (Matei 1, 20-21).

Iubiți credincioși!

Astăzi este a opta zi de la nașterea în trup a Fiului lui Dum-nezeu. După opt zile de la naștere, după rânduiala Legii celei vechi, toți copiii de parte bărbătească se supuneau unui mic act chirur-gical, numit *"tăierea împrejur"*, cu care ocazie se pune și numele pruncului. Se uneau cele două evenimente, adică tăierea împrejur și punerea numelui, ele semnificând că noul născut este pus sub paza lui Dumnezeu, pentru că mai toate numele evreiești aveau în alcă-tuirea lor un adjectiv care trimitea la Dumnezeu. De pildă *"Iisus"* înseamnă Dumnezeu este Mântuitorul; *"Ioan"* înseamnă darul lui Dumnezeu; *"Gavriil"* înseamnă omul lui Dumnezeu; *"Mihail"* se

traduce prin expresia: cine este ca Dumnezeu? ș.a.m.d. Deci, în momentul când se punea nume pruncului, acesta era pus sub patronajul lui Dumnezeu, iar tăierea împrejur era semnul în carne că acest copil va păstra fidelă legătura cu Dumnezeu. Așa poruncise Domnul Savaot lui Avraam ca legătura dintre poporul Israel și Dumnezeu să se facă prin circumciziune, actul acesta devenind semnul distinctiv prin care Israel se deosebea de toate celelalte popoare idolatre. Semnul din trup, care se administra copiilor de parte bărbătească, trebuia să fie o neconținută aducere aminte a legăturii neîntrerupte dintre Dumnezeu și poporul ce se va naște din urmașii lui Avraam. Iată cum sună porunca dată de Dumnezeu lui Avraam cu privire la acest subiect: *"Tu și urmașii tăi din neam să păziți Legământul Meu. Iar Legământul dintre Mine și tine și urmașii tăi din neam în neam, pe care trebuie să-l păziți, este acesta: toți cei de parte bărbătească ai voștri să se taie împrejur. Să vă tăiați împrejur și acesta va fi semnul Legământului dintre Mine și voi. În neamul vostru, tot pruncul de parte bărbătească, născut la voi în casă (...), să se taie împrejur în ziua a opta"* (Fac. 17, 9-12). Pe temeiul acestei porunci evreii țineau în vechime și țin și astăzi foarte mult la tăierea împrejur, pentru că, după semnificația dată chiar de Dumnezeu, este semnul văzut în carne al legăturii acelei persoane cu Dumnezeu.

Pentru noi creștinii semnificația tăierii împrejur în carne nu-și mai are rostul, pentru că legătura noastră cu Dumnezeu s-a făcut prin Însuși Fiul Său, trimis să ne mântuiască. Cei din Vechiul Testament nu beneficiau de această legătură directă dintre Dumnezeu și oameni. De aceea le trebuia un semn. Nouă semn ni s-a dat prin însăși venirea în lume a Mântuitorului Iisus Hristos. Nașterea din Sfânta Fecioară a Fiului lui Dumnezeu este *"semnul"* cel mai mare al prezenței lui Dumnezeu în lume și al legăturii noastre cu El. De altfel, Isaia proorocul înfățișează nașterea lui Emanuel dintr-o fecioară drept sensul divin al faptului că *"Dumnezeu este cu noi"*. Iată cuvintele proorocului: *"Ascultați voi, cei din casa lui David! (...) Domnul meu vă va da un semn: Iată, Fecioara va lua în pântece și va naște Fiu și vor chema numele lui Emanuel"* (Isaia 7, 13-14). Așadar, *"semnul"* este însăși Întruparea Fiului lui Dum-

nezeu și prezența Sa de atunci și până la sfârșitul veacurilor (Matei 28, 20) cu toți câți au crezut în El și și-au dirijat viața după comandamentele Sale. Căci *"Emanuel"* înseamnă *"cu noi este Dumnezeu"*. Iubiții mei, creștinilor li s-a îngăduit să facă necesara corectură, în sensul credinței celei noi, conceptului de *"tăiere împrejur"* pentru motivul arătat de Sfântul Pavel în Apostolul de astăzi, care ne încredințează că noi ne găsim deplinătatea în Iisus Hristos. Iar dacă suntem deplini în Fiul lui Dumnezeu Întrupat nu trebuie să mai apelăm la paliative și simboluri. Deplinătatea noastră, ca fii ai lui Dumnezeu, nu se poate face printr-un act străin, printr-o intervenție externă, ci printr-o legătură directă a sufletului nostru, a inimii noastre, a conștiinței noastre cu Dumnezeu. Nu un semn în carne va da mărturie de aici înainte asupra prezenței lui Dumnezeu în noi, ci însăși conștiința noastră integratoare în realitățile dumnezeiești devine tăierea împrejur cea adevărată, ca una care, fiind spirituală, nu produce un semn exterior, ci o convingere interioară deplină. Vă rog să ascultați pledoaria Măritului Apostol Pavel în favoarea *"tăierii împrejur"* celei autentice: *"În El (în Hristos) sunteți deplini. În El ați fost tăiați împrejur, cu tăiere împrejur nefăcută de mână, prin dezbrăcarea de trupul cărnii, întru tăierea împrejur a lui Hristos"* (Colos. 2, 10-11).

Ați reținut, deci, că tăierea împrejur era un semn exterior. Dacă vreți – deși exemplul pe care vreau să-l dau poate părea deplasat – lucrurile se petreceau, într-un anumit fel, ca în vremea copilăriei mele, când gospodarii care-și dădeau vitele la pășunat le însemnau cu un fier înroșit în foc pentru a le cunoaște. Era semnul exterior că vitele acelea erau ale satului nostru. Ceva de genul acesta era tăierea împrejur: un semn, o pecete exterioară, un anume gen de certificare prin care se cunoștea că omul acesta este israelit. Certificarea aceasta nouă nu ne mai trebuie, pentru că legătura dintre noi și Dumnezeu s-a făcut nu în carne, ci în duh, pentru că Cel Care a venit în lume n-a venit să ne răscumpere carnea, ci sufletul să ni-l mântuiască. Despre acest adevăr se exprimă deslușit Sfântul Pavel, când zice: *"Aceasta vă spun, fraților, carnea și sângele nu pot să moștenească Împărăția lui Dumnezeu, nici stricăciunea nu moștenește nestricăciunea"* (1 Corinteni 15, 20).

De aceea pecetea ni se pune pe dinlăuntru. Proorocul Ieremia, cu sute de ani înainte, a prevăzut momentul acesta, când pecetea legăturii dintre oameni și Dumnezeu nu se va mai face cu semne exterioare, ci se va produce în interior. Să auzim cum redă proorocul cuvintele lui Dumnezeu în această privință: *"Iată vin zile, zice Domnul, când voi încheia cu casa lui Israel și cu casa lui Iuda Legământ nou. Însă nu ca Legământul încheiat cu părinții lor în ziua când i-am luat de mână, ca să-i scot din pământul Egiptului. Acel Legământ ei l-au călcat, deși Eu am rămas în legătură cu ei, zice Domnul. Dar iată Legământul pe care-l voi încheia cu casa lui Israel, după zilele acelea, zice Domnul: Voi pune Legea Mea înlăuntrul lor și pe inimile lor voi scrie și le voi fi Dumnezeu, iar ei Îmi vor fi popor"* (Ieremia 31, 31-33). Vechiul Israel, călcând poruncile divine, a pierdut făgăduințele Legământului celui Vechi, astfel că Legământul cel Nou se va încheia cu Noul Israel, format din popoarele creștine, *"după zilele acelea"*, adică *"la plinirea vremii"* (Gal. 4, 4), și anume după momentul unic în istorie al Întrupării Fiului lui Dumnezeu.

Plecând de aici, conștiința oricărui creștin, privitoare la legătura sa cu Dumnezeu, nu mai trebuie să aibă o proiecție exterioară, ci una lăuntrică. De aceea, zice Sfântul Apostol Pavel că această legătură a noastră cu Hristos este un semn comparabil cu tăierea împrejur, dar interior pe care îl numește *"tăierea împrejur nefăcută de mână"*, pentru că este pecetea pusă pe inima noastră de Însuși Iisus Hristos. Venind El la noi, iar noi deschizându-ne spre Dânsul, s-a creat această disponibilitate din ambele părți, care ne dă dreptul de a ne numi creștini, adică *"cei ai lui Hristos"*.

Și iată am ajuns să evidențiem momentul care se înscrie perfect în coordonatele praznicului de astăzi, când s-a dat un nume Pruncului Dumnezeiesc, acela că noi, creștinii, ne numim cu numele lui Hristos. Acesta este veritabilul semn interior, adevărata tăiere împrejur. Simbioza aceasta binecuvântată dintre Hristos și poporul Său este bine prinsă într-o cunoscută rugăciune pe care o adresăm Mântuitorului în timpul slujbei Utreniei: *"Cel ce Te-ai înălțat pe Cruce de bunăvoie, poporului Tău celui nou, numit cu numele Tău, îndurările Tale dăruiește-i Hristoase Dumnezeule!"*

Iubiții mei! Numele de *"Iisus"* dat Pruncului, când a fost tăiat împrejur a opta zi, este descoperit lui Iosif prin Arhanghelul Gavriil încă înainte de naștere. Atunci i s-a atras atenția că logodnica sa, Maria, va naște un Fiu de la Duhul Sfânt și că El va purta numele Iisus, care înseamnă Mântuitor. Așa precizează îngerul: *"Vei chema numele lui: Iisus, căci El va mântui pe poporul Său de păcate"* (Matei 1, 21). La fel înțelegem și din exprimarea Sfântului Apostol Pavel: *"Întru El ați fost tăiați împrejur, cu o tăiere împrejur nefăcută de mână omenească, prin dezbrăcarea de trupul cărnii"* (Col. 2, 11). *"Dezbrăcarea trupului cărnii"* înseamnă eradicarea tuturor actelor reprobabile instalate în viața noastră, pe care dacă le menținem nu mai putem fi ai lui Hristos, nu ne mai putem numi cu numele Său, adică nu ne mântuim în numele lui Iisus Hristos. *"Căci întru nimeni altul nu este mântuirea, căci nu este sub cer nici un alt nume, dat între oameni, în care trebuie să ne mântuim noi"* (Fapte 4, 12) decât cel al lui Iisus Hristos. Deci, în măsura în care în viața noastră se acumulează o sumedenie de păcate de tot felul, ele șterg pecetea, desființând tăierea împrejur cea lăuntrică.

Ștergându-se acest semn, omul lucrează în simbria altcuiva, adică face voia celui rău. Fiți atenți! Lucrurile sunt foarte clare: Pe cine slujești, cu acela te asemeni. De vreme ce cineva face voia diavolului, i se pune pecetea acestuia prin toată cohorta de fapte rele, numite de Sfântul Apostol Pavel *"trupul păcatelor cărnii"*. Este o expresie zdrobitor de precisă, prin care se arată că diavolul are ca nadă în ființa noastră trupul păcătos. Legătura dintre diavol și omul păcătos se face prin trup. Pentru că mai toate păcatele se fac în trup sau, în tot cazul, prin trup.

Atunci când însă, tu creștine, te hotărăști pentru Iisus Hristos, decide-te mai întâi să scoți, să dezbraci din ființa ta păcatele cărnii. Aceasta înseamnă să-L lași pe Iisus Hristos să pună o pecete definitivă și definitorie asupra persoanei tale, prin care să se certifice în fața lui Dumnezeu că tu ești pecetluit cu un semn divin numit de Sfântul Apostol Pavel *"tăierea împrejur cea nefăcută de mână omenească"*.

Această pecete se face, ca orice act, în numele cuiva. Primești de la locul de muncă o adeverință că ești salariatul întreprinderii respective. Se pune semnătura directorului unității și ștampila și cu ea dovedești cine ești și ce lucrezi. La fel și certificatul de naștere creștină devine actul tău de identitate spirituală parafat lăuntric în numele Domnului Hristos. Așadar, numele lui Iisus Hristos trebuie să se imprime pe sufletul tău, ca să poți dovedi în fața îngerilor și a oamenilor că tu îi aparții. Cu acest act, dat în numele lui Iisus Hristos, treci prin marea acestei vieți prevalându-te de pecetea cea interioară, datorită căreia diavolul nu te mai poate batjocori socotindu-te ca lipsit de identitate, după cum nu te mai poate desconsidera cineva atunci când îi arăți cine ești.

Numele tău teologic, legat de numele lui Iisus Hristos, este de o importanță capitală în înțelegerea statutului tău de creștin. Căci numele este egal cu persoana respectivă. Un nume scris pe o hârtie de o autoritate și pecetluit dă tărie persoanei certificate cu toată puterea pe care ar da-o direct. Înțelegeți? De pildă, tu nu poți să-l iei pe directorul întreprinderii tale și să-l duci acolo unde ai nevoie să te certifice. În schimb, iei adeverința pe care ți-a dat-o el și cu ea te justifici acolo unde n-ai avea crezare fără o asemenea autentificare. În semnătura și ștampila din adeverință rezidă însăși puterea persoanei emitente.

Ne-am folosit de acest exemplu pentru a înțelege că în pecetea interioară pe care ți-a pus-o Domnul Hristos pe inima ta, pe sufletul tău este prezent Însuși El, Fiul lui Dumnezeu făcut Om. Și tu știi că prezența lui Iisus Hristos este reală în viața ta, pentru că, deși Întrupat, *"întru El locuiește trupește plinătatea Dumnezeirii"* (Colos. 2, 9), ne învață Sfântul Pavel în Apostolul de astăzi. Întrupat fiind, Iisus Hristos nu-și pierde niciunul din atributele dumnezeiești. E bine de știut acest fapt. E bine să știi pe mâna cui te dai. E minunat să cunoști Cine este Acela Care ți-a intrat în viață și Care Și-a pus asupra ta pecetea inconfundabilă. Deci, Iisus Hristos Mântuitorul, fiind Dumnezeu deplin, este cu tine în toate zilele și în toate clipele până la sfârșitul vieții tale (Matei 28, 20).

Dar tu te poți bucura de prezența lui Iisus Hristos în viața ta și în chip real, palpabil, atunci când te împărtășești cu Trupul și Sân-

gele Său. Așa încât, ori de câte ori ai nevoie de El – și tu ai nevoie de Iisus Hristos mereu de-a lungul existenței tale – El certifică în fața Părintelui Ceresc că tu ești ucenicul Lui, că Îi ești prieten și că în consecință meriți să devii fiul lui Dumnezeu, înfiere ce n-ar fi fost posibilă fără harul adus lumii prin Iisus Hristos (Ioan 1, 17).

Așadar, numele de creștin pe care îl poartă orice om care crede în Hristos este substitutul numelui Domnului Hristos. Pentru că, deși te cheamă Ion, Vasile, Stan sau Leon, tu ești creștin. Oricum te-ai numi în ordinea firească a existenței tale tu te numești creștin, deci porți numele lui Hristos. Iar acest nume, zice Sfântul Apostol Petru într-o cuvântare de după Pogorârea Duhului Sfânt, este singurul nume prin care ni s-a dat mântuirea. Nu este alt nume sub soare în care să ne găsim mântuirea decât în numele lui Iisus Hristos (Fapte 4, 12). Mântuindu-ne în Hristos, noi toți suntem purtătorii numelui Său, prezența Lui în noi fiind ceea ce numește Sfântul Pavel *"tăierea împrejur cea nefăcută de mână omenească"*. Aceasta nu este altceva decât pecetea Legământului dintre noi și Hristos.

De aceea, vă rog să rețineți un fapt observabil la poporul român – alte popoare nu țin seamă de el – acela că noi românii nu dăm copiilor noștri la Botez numele de Iisus sau Hristos. Ați observat particularitatea aceasta? Nimeni în poporul nostru nu s-a numit *"Iisus Hristos"*. De ce? Pentru că noi toți, fiind creștini, purtăm numele lui Iisus Hristos. Poate că n-ai un nume de sfânt, dar ai legitimitatea să invoci cu toată încrederea întru ajutorul nepuțințelor tale pe Domnul nostru Iisus Hristos, pentru că, purtându-l numele, ești al Lui. Iar aparținându-l, ai posibilitatea, dar și îndreptățirea, de a te recomanda cu numele lui Iisus Hristos și de a te legitima cu numele Lui. *"Căci în El trăim, ne mișcăm și suntem"* (Fapte 17, 28), așa cum accentua Sfântul Apostol Pavel în cuvântarea ținută la Atena. În El existăm, ființăm, nu numai din punct de vedere biologic, întrucât *"toate printr-Însul s-au făcut"* (Ioan 1, 3), dar mai ales printr-Însul moștenim viața veșnică, ne înveșnicim, ceea ce dă sens valoric statutului nostru de creștini. Prin prisma acestei dobândiri cerești, ce ni se oferă prin numele de creștini, realizat în noi la cota cea mai înaltă, înțelegem ce vrea să spună Sfântul Pavel, în contextul de mai sus, când ne asigură că *"noi suntem"*

neamul lui Dumnezeu" (Fapte 17, 29). Căci numele de creștini, pe care cu cinste îl purtăm, înseamnă însăși prezența lui Iisus Hristos în noi.

Acum înțelegem de ce orice rugăciune pe care o facem o începem invocând numele lui Dumnezeu. De pildă, închinarea de la începutul predicii mele a fost "în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh". Să învățăm, deci, că orice lucrare de-a noastră, chiar cotidiană, trebuie începută cu invocarea numelui lui Dumnezeu. Cu atât mai mult trebuie să procedăm așa cu lucrările ce privesc direct legătura noastră cu Prea Sfânta Treime. Să procedăm așa în mod conștient, ca să ne punem sub patronajul, sub ocrotirea și sub certificarea Unei Persoane a Sfintei Treimi sau a Tuturor împreună.

Iată de ce, iubiții mei, numele de "Iisus", care înseamnă "Mântuitor", este purtat o singură dată de o singură Persoană în istorie, iar noi toți ceilalți beneficiem de el în dublu scop: atât pentru certificarea noastră ca creștini, cât și pentru faptul că, invocându-l, totdeauna Iisus Hristos ne vine în ajutor, prin toate mijloacele harice pe care ni le-a pus la dispoziție când a venit la noi, ca să ajungem să ne mântuim. Rememorând, deci, pericopa Apostolului de astăzi, să luăm aminte cu cucernicie la tot ceea ce a făcut și face permanent Domnul Hristos pentru noi. Iar primul fapt dumnezeiesc de care ne convingem, încreștinându-ne viața, este că "devenim împreună cetățeni cu sfinții și casnici ai lui Dumnezeu" (Efes. 2, 19). Iată-I lucrarea împlinită și împlinindu-se întru noi, ca și statutul nostru de creștini în permanentă devenire. Aceasta înseamnă să fim creștini, să purtăm numele lui Hristos întru mântuire. Aceasta înseamnă în ultimă instanță a avea parte de o tăiere împrejur duhovnicească, precum se exprimă și Sfântul Apostol Pavel: "Întru El ați fost tăiați împrejur, cu tăiere împrejur nefăcută de mână, prin dezbrăcarea de trupul cărnii, întru tăierea împrejur a lui Hristos. Îngropați fiind împreună cu El prin Botez, cu El ați și înviați prin credința în lucrarea lui Dumnezeu, Cel ce L-a înviat pe El din morți. Iar pe voi care erați morți, în fărădelegile și în netăierea împrejur a trupului vostru, v-a făcut vii, împreună cu Sine, iertându-ne toate greșelile" (Colos. 2, 11-13). Amin.

PREDICĂ LA DUMINICA DINAINTEA BOTEZULUI DOMNULUI

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Pocăiți-vă că s-a apropiat Împărăția cerurilor!" (Matei 3, 2; 4, 17).

Iubiți credincioși!

Vă invit să observați câtă importanță dă Biserica praznicului legat de Botezul Mântuitorului Hristos. Căci acesta influențează desfășurarea rânduielii sfințelor slujbe pe o întindere de două săptămâni: o săptămână înainte și o săptămână după acest eveniment. Este momentul să ne întrebăm: de ce? Care este motivația teologică pentru care Biserica dă o atât de mare importanță sărbătorii acesteia?

În cuvântul meu de astăzi am să încerc să dau răspuns la această întrebare. Să observăm că Biserica insistă foarte mult asupra pregătirii momentului legat de Botezul Domnului la Iordan, pentru că această mișcare religioasă inițiată de Sfântul Ioan Botezătorul pune mare accent pe curățenia morală. De aceea și mesajul central al acestei primeniri spirituale, răscolitor de conștiință, redat atât de persistent și de Botezător, ca și de Mântuitorul Hristos după aceea, este: "Pocăiți-vă că s-a apropiat Împărăția cerurilor!" Să reținem că îndemnul: "Pocăiți-vă!" înseamnă schimbați-vă, transformați-vă, înnoiți-vă, primeniți-vă; înseamnă: înălțați-vă, îndumnezeiți-vă! În limba greacă cuvântul "metanoia", tradus în românește prin "pocăință", are sensul unei schimbări de mentalitate, ceea ce se acoperă întru totul cu dorința oricărui creștin sânguincios care tinde să devină "cetățean al Împărăției". Pentru că, dacă Fiul lui Dumnezeu a coborât din ceruri și S-a făcut Om luând asupra Sa, pe Cruce, păcatele oamenilor, nouă ni se cere să beneficiem de această Întrupare dumnezeiască în sensul îndepărtării, a scoaterii lor din viața

noastră, ca să putem urca pe scara valorilor autentic creștine spre Împărăția lui Dumnezeu.

Același demers îl deslușim și din următoarele cuvinte pauline: *"El (Hristos), ne-a mântuit, nu din faptele cele întru dreptate săvârșite de noi, ci după a Lui îndurare, prin baia nașterii celei de a doua și prin înnoirea Duhului Sfânt"* (Tit. 3, 5). Așadar, Hristos ne înnoiește pe noi prin baia unei renașteri spirituale, expresie ce poartă în sine aceeași idee a curățirii, a lepădării statutului de păgânătate, a omorării omului păcatului din noi.

Odată cu venirea în lume a Domnului nostru Iisus Hristos se despart definitiv două lumi: o lume a păcatului, împăgănită, și o lume a lui Hristos, înnoită și deschisă cerului. De atunci până astăzi această demarcație tranșantă între lumea împăgănită și lumea cea de sub stăpânirea lui Hristos se observă cu putere și se adâncește tot mai mult odată cu ignorarea lui Hristos voită de către lumea păcatului, odată cu ceea ce îndeobște se numește secularizarea societății contemporane. Realitatea aceasta existențială este clar redată de Mântuitorul prin cuvintele: *"Între noi și voi s-a întărit prăpastie mare, încât cei care voiesc să treacă de aici la voi și de acolo la noi să nu poată"* (Luca 16, 26). Iubiții mei, înțelegând profund că *"Dumnezeu atât de mult a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca tot cel ce crede într-Însul să nu piară, ci să aibă viață veșnică"* (Ioan 3, 16), urmează cu necesitate că aceia care cred în Hristos trebuie să-și schimbe viața. Credința nu e numai o acțiune ce departajează teoretic două concepții de viață, ci, pentru cei care o acceptă, ea se vrea o putere regeneratoare care schimbă, care produce o transformare de esență a vieții credinciosului. Ea îi cere o profundă mutație pătrunsă de adevărurile lui Hristos, făcute cunoscute prin Evanghelia Fiului, cea de la Tatăl.

Lumea de dinaintea venirii Mântuitorului Hristos era o lume înțelenită în păcat pentru simplul motiv că nu-L mai cunoștea pe Dumnezeu cel Adevărat. Nemaicunoscându-L, omenirea aceasta s-a aventurat într-o întreagă sarabandă de păcate. Pe acestea însă Mântuitorul Hristos le-a șters, le-a curățit (Evrei 1, 3), le-a desființat ca potență prin Jertfa Sa de pe Cruce. Cei vechi au păcătuit fără să aibă cunoștința păcatului, fără să știe că păcătuiesc. Odată cu

venirea Fiului lui Dumnezeu în lume și cu lansarea preceptelor Sale dumnezeiești referitoare la starea de moralitate a persoanei, cât și a popoarelor, cei de la Hristos încoace nu mai au scuza că nu-L cunosc pe Dumnezeu-Treime, nu se mai pot prevala de neștiința în cele referitoare la ce este și ce nu este păcat, la ce este bine și ce nu este bine. Noi, cei de astăzi, nu mai avem dreptul să ne raportăm la aceste circumstanțe atenuante, căci ele au devenit pentru noi agravante.

Așadar, ce este valabil la scară personală este tot așa de valabil și la scara valorilor popoarelor creștine. Iar poporul nostru, care se numește popor creștin de două mii de ani, nu este iertat, precum se și observă, atunci când dovedește că are năravuri păgâne, fapte ce nu duc cu nici un chip la mântuire, ci, dimpotrivă, la pierzanie. Aceste păcate nu mai dovedesc în nici un chip că poporul care le săvârșește mai este creștin, ci, dimpotrivă, dovedește o imputabilă păgânătate. De aceea afirm că demarcația între păgânism și creștinism nu numai din punct de vedere al unei epoci, ci mai ales al unei stări de fapt, există și astăzi.

În acest sens, iubiții mei, am să-mi îngădui să-l iau martor la cuvântul meu de astăzi pe Sfântul Apostol Pavel, care, în primul capitol din Epistola către Romani, redă o imagine aproape completă asupra stării de imoralitate a păgânilor din vremea aceea, asupra realității crude a păcatului infiltrat în toate fibrele existenței umane. Și vă rog să judecați fără părtinire care din păcatele săvârșite în vremea de păgânătate a lumii nu se mai săvârșesc astăzi? Și n-am să risc dând un răspuns categoric: toate sunt și astăzi în mare vogă. Fac cu durere această constatare ca să vă dați seama că omenirea de astăzi este iarăși în stare de păgânătate. Cu singura dar esențială deosebire că starea de decădere morală a păgânilor de dinaintea venirii lui Hristos în lume putea fi înțeleasă prin lipsa unei informații clare despre Dumnezeu și despre Legea morală revelată lumii prin Fiul Său. Dacă aceia nu-L cunoșteau pe Dumnezeu, noi Îl cunoaștem. Dacă aceia nu știau ce trebuie să facă, noi știm cum trebuie să procedăm ca să ajungem la Hristos.

Menționăm aici că nici scuza păgânilor de atunci nu era cu totul îndreptățită, pentru că legea morală naturală, redată prin acel

bun simț propriu oricărei făpturi umane, ar fi putut să le spună ce este bine și ce este rău, așa cum se exprimă în acest sens chiar Sfântul Pavel, care afirmă: *"că păgânii care nu au lege, din fire fac ale Legii, aceștia, neavând lege, își sunt loruși lege, ceea ce arată fapta Legii scrisă în inimile lor, prin mărturia conștiinței lor, și prin judecățile lor care îi învinovătesc sau îi și apără în ziua în care Dumnezeu va judeca, prin Iisus Hristos, după Evanghelia mea, cele ascunse ale oamenilor"* (Rom. 2, 14-16). Dar oricum, legea morală se pervertise mult, așa încât a trebuit ca Dumnezeu să-L trimită pe Fiul Său în lume tocmai pentru a-i descoperi adevărurile mântuitoare. De aceea, cu atât mai mare este vina celor de astăzi care nu vor să le cunoască și mai ales să le împlinească. Haideți să-l auzim pe Sfântul Apostol Pavel judecându-i pe cei vechi, ca să avem motive să ne judecăm de aceleași păcate și pe noi, cei de astăzi: *"Cunoscând pe Dumnezeu, nu L-au slăvit ca pe Dumnezeu, nici nu L-au mulțumit, ci s-au rătăcit în gândurile lor și inima lor cea nesocotită s-a întunecat. Zicând că sunt înțelepți, au ajuns nebuni. Și au schimbat slava lui Dumnezeu Celui nestricăcios cu asemănarea chipului omului celui stricăcios și al păsărilor și al celor cu patru picioare și al târâtoarelor"* (Rom. 1, 21-23). Așadar, păgânii celor vechi, deși credeau într-o putere supranaturală, ideea de Dumnezeu nu le era deloc bine conturată în conștiință, făcându-și zeități din animale, din păsări, din aștri, din stihii, precum cunoașteți din istoria popoarelor antice.

Acum să facem paralele necesare între ei și noi. Cu privire la lipsa de înțelegere a doctrinei creștine esențiale privitoare la un Dumnezeu personal, Unul în ființă și întreit în Persoane, oare nu auziți și astăzi pe mulți exprimându-se că acceptă existența unui Dumnezeu, dar numai ca pe o nedefinită forță supranaturală? Căci nu acceptă ideea că forța aceasta este personală, că se poate intra în legătură cu ea și că relația cu divinitatea se realizează și se actualizează continuu prin Domnul nostru Iisus Hristos, Logosul cel Veșnic al lui Dumnezeu întrupat în istorie. Despre așa ceva "păgânii" de astăzi nici nu vor să audă, întrucât Îl socotesc pe Iisus un om genial, nu un Dumnezeu întrupat. Cei mai mulți contestatari ai ideii unui Dumnezeu Persoană, Care, prin Întrupare, să intre în le-

gătură directă cu omul, pleacă de la concepția filosofică platonică și neoplatonică conform căreia Dumnezeu ca spirit absolut pur nu trebuie să intre în legătură cu lumea materială, pentru că Se întinează, se maculează. Așa încât ideea de înomenire a lui Dumnezeu nu era și nu este de conceput.

Se contestă, deasemenea, legătura noastră personală cu divinitatea și prin aceea că în lume se observă atâtea rele și nedreptăți care n-ar putea exista, zic ei, dacă Dumnezeu ar fi cu noi. De aici concepția pesimistă potrivit căreia noi am fi părăsiți. Lumea a fost creată poate de o forță supranaturală, dar după aceea a fost părăsită. Căci dacă n-am fi fost părăsiți, n-am fi atât de ticăloși și atât de răi, zic ei. Pentru că ce se poate observa în două mii de ani de Creștinism? Tot războaie, tot răutate, tot hoție, tot minciună, tot destrăbălare, tot numai rele pe fața pământului.

Răspunsul creștin este următorul, iubiții mei: Dumnezeu a venit în lume să-l aducă pe om la o înaltă conștiință de sine. N-a venit Hristos să-i pună zăbală omului și să-l strunească înrobitor, ordonându-i: de acum înainte tu nu mai ai voie să faci rele! Marea demnitate adusă omului de Domnul nostru Iisus Hristos este libertatea opțiunii. De acum înainte, îți zice Mântuitorul, ai libertatea de a alege: fie păgânătatea vieții, care te duce la iad, fie asumarea valorilor creștine, pe care întru libertate trebuie să ți le împrapriezi, împlinindu-le. Căci dacă le porți cu tine, socotindu-le fericită agoniseală prin destoinică lucrare, implicit Îl porți pe Dumnezeu în tine. Posedând acest tezaur de valori nepieritoare, tu chiar ajungi la Dumnezeu, chiar că devii fiu al lui Dumnezeu după har. Vezi? Dacă omul ar fi fost oprit și manevrat în chipul animalului de tracțiune pe bună dreptate ar fi reacționat că i se încalcă libertatea de a face ce vrea. Se încalcă așa-zisele drepturi ale omului atât de mult trâmbițate astăzi, când oamenii vor să se rupă de Dumnezeu. Dar – atenție, iubite! – dacă ai fi oprit cu biciul de la cele rele, atunci mântuirea ta n-ar fi a ta, n-ar fi un act al tău, n-ar fi o acțiune liberă, ci ar intra în acțiune numai voința divină implacabilă, împotriva căreia n-ai putea face nimic. De aceea, relația cu Dumnezeu este gândită în Creștinism ca una personală, ca una dintre două persoane care își acordă credit una celeilalte.

Iubiții mei! Dumnezeu lucrează cu noi ca și cu niște ființe libere, egale, dacă vreți. Este în dialog cu noi ca și cu niște ființe raționale, în care liberul arbitru poate sau nu să accepte valorile creștine mântuitoare, să le cântărească și să le recepteze, sau să le repudieze în deplină conștiință de sine. Așa încât opțiunea pentru Dumnezeu sau împotriva lui Dumnezeu îi aparține în întregime omului.

Iar omul modern a ales. Pentru că, deși nu-și mai face dumnezei din păsări și din animale, Îl înlocuiește pe Dumnezeu cu bogăția, cu poziția socială, cu idolatria luxului, a sexualității etc. Nu trebuie să arunci ideea de păgânătate numai asupra antichității ca să-ți imaginezi cum puteau trăi oamenii fără Dumnezeu, căci n-ai decât să te uiți în jurul tău, sau să te uiți la tine, și vei constata cât ești de păcătos și de întinat și cât de mult trebuie să te întorci ca să fii creștin cu adevărat. În felul acesta îți vei putea da seama cum se prezintă păgânismul astăzi.

Dar, atenție! Nici nu poți să pretinzi automat mântuirea, precum, de pildă, evreii din vremea Sfântului Ioan Botezătorul, care se linișteau cu gândul că dacă sunt urmașii lui Avraam nu mai au probleme cu mântuirea. Nici noi nu putem zice: Dacă a venit Hristos la noi, dacă suntem botezați în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh nu mai avem teamă că nu ne vom mântui. Rău este de popoarele necreștine, dar noi suntem creștini și, deci, mântuiți. Pot gândi așa mulțimi de oameni, dar raționamentul nu-i corect pentru că Sfântul Ioan Botezătorul, pe care l-a trimis Dumnezeu ca să-i pregătească pe contemporanii săi pentru venirea lui Mesia, îi avertizează: *"Să nu credeți că puteți zice în voi înșivă: Părinte avem pe Avraam, căci vă spun că Dumnezeu poate și din pietrele acestea să ridice fii lui Avraam"* (Matei 3, 9). Dumnezeu ridică pe adevărații creștini și din cei pe care noi nici nu-i bănuim. Dumnezeu înalță creștini valoroși din cei pe care tu îi disprețuiești arogant. Pe când tu rămâi la stadiul de păgân, fără Hristos și mântuire, Dumnezeu Își alege fiii Săi dintre *"cei săraci cu duhul, că a lor este Împărăția cerurilor"* (Matei 5, 3). De aceea problema opțiunii pentru Hristos trebuie exteriorizată, bine conștientizată și structurată. Nu devii automat "cetățean al raiului" numai pentru că ești botezat, iar prin faptele tale dovedești că în continuare ești păgân.

Mai departe să discernem, fraților, dacă în fresca veridică pe care o face biciuitor Sfântul Apostol Pavel lumii păgâne nu ne regăsim și pe noi înșine. Să-l auzim atenționând cu îngrijorare pe cei de demult, dar și pe cei de astăzi: *"De aceea Dumnezeu i-a dat necurăției, după poftele inimii lor, ca să-și pângărească trupurile lor între ei. Ca unii care au schimbat adevărul lui Dumnezeu în minciună și s-au închinat și au slujit făpturii, în locul Făcătorului, Care este binecuvântat în veci, amin! Pentru aceea, Dumnezeu i-a dat unor patimi de ocară, căci și femeile lor au schimbat fireasca rânduială cu cea împotriva firii; asemenea și bărbații, lăsând rânduiala cea după firea părții femeiești, s-au aprins în pofta lor unii pentru alții, bărbați cu bărbați, săvârșind rușinea și luând în ei răsplata cuvenită rătăcirii lor"* (Rom. 1, 24-27). Mărturisiți, creștinilor, dacă păcatele acestea oribile, pe care Sfântul Apostol Pavel le înfierează ca fiind ale păgânătății, nu se regăsesc, din nenorocire, din plin astăzi? Chiar conducătorii noștri ne impun legi împotriva Legii lui Dumnezeu. Și atunci judecați dacă un personaj din aparatul de Stat, care apare la ceremonii religioase bătând cruci mari, iar după aceea aprobă în Parlament legi contrare Legii lui Hristos e creștin? Sau e păgân? E păgân, cu siguranță. Sunt păgâni și cei care îl aprobă! Suntem păgâni și noi pentru că lăsăm ca o instituție aleasă de noi să aducă oprobiul păgânătății asupra poporului nostru creștin și asupra valorilor lui adânc înrădăcinate în Creștinism. Când acceptăm așa ceva suntem și noi păgâni. Trebuie să ne cutremurăm la gândul acesta!

Dar să vedem și o altă latură a păgânătății contemporane. Nu de puține ori, iubiții mei, părinții își lasă copiii să se destrăbăleze în locuri de adâncă necuviință și mari nenorociri, zicând că așa e moda, acceptând că așa e bine. Suntem vinovați pentru că nu știm să ne creștem copiii în valorile creștine, ci, dimpotrivă, îi învățăm să injure, minunându-ne cât sunt de deștepti și ce ușor prind de la noi cuvintele și faptele cele rele. De-abia când se fac mari și apucă pe căi rătăcite realizăm întreaga tragedie a unei educații fără Dumnezeu și ne văicărim amarnic. Dar atunci e prea târziu. Căci cum ți-ai crescut copilul, așa îl ai. Iată dar că, din nenorocire, păgânis-

mul din viața noastră este o crudă realitate ce încearcă și prea adesea reușește să ni-L fure pe Hristos.

Dar să ținem minte! Hristos nu ne-a scos de la inima Sa, nu ne-a îndepărtat de la iubirea Sa de Dumnezeu Întrupat, nu ne-a omis de la roadele mântuitoare ale Jertfei Sale. Pentru că El și azi Se jertfește neconținut cu fiecare dintre noi și pentru fiecare dintre noi în procesul nostru de facere, de naștere creștină, de realizare a unui caracter ferm creștin. Pentru că nu numai o dată pe Cruce, acum două mii de ani, S-a răstignit Hristos, ci Se răstignește cu fiecare în parte. Cu cât păcătuiești mai greu, cu atât mai grea este Crucea lui Hristos pentru tine. Nu uita nici o clipă faptul acesta! Nu ignora că Îl batjocorești pe Hristos prin păcatele pe care le săvârșești. Îl ucizi pe Hristosul din tine. Nu e lucru de glumă, iubitorilor, e de plâns, de mare plângere, de mare jale. Este o stare de păcătoșenie și de desconsiderare a tot ce-i sfânt în noi așa de mare încât ne mirăm că bunătatea lui Dumnezeu încă ne mai ține pe fața pământului.

Ne înspăimântăm că nu mai avem apă, că au secat izvoarele, că s-a împușinat alarmant apa din pânza freatică. Dar nu ne îngrijorăm, măcar în aceeași măsură, că nu mai avem în noi apa, seva Duhului Sfânt. Vorbea Mântuitorul Hristos odată despre râurile de apă care curg din sufletele noastre, ele fiind darurile Duhului Sfânt. Să-L auzim pe Domnul accentuând proveniența harică a darurilor mântuitoare: *"Cel ce crede în Mine, precum a zis Scriptura: râuri de apă vie vor curge din pânțele lui. Iar aceasta a zis-o despre Duhul pe Care aveau să-L primească acei ce cred în El. Căci încă nu era (dat) Duhul, pentru că Iisus încă nu fusese preaslăvit"* (Ioan 7, 38-39). Câți Îl mai primesc astăzi pe Duhul Sfânt în sufletele lor? Câți dintre creștini au postit, s-au spovedit și s-au împărtășit de Crăciun cu dorința de a-L primi pe Duhul Sfânt, ca prin El să perceapă prezența harică a Mântuitorului Hristos în ei? Desigur mulți, dar nu îndeajuns de mulți ca să dea poporului român în ansamblu imaginea unui popor creștin. Iar fără Hristos oare nu sunt păgâni? Căci tocmai pentru ștergerea păcatelor păgânătății a venit Fiul lui Dumnezeu în lume. Însuși Dumnezeu n-a mai putut suporta decăderea omenirii și a trimis în lume pe Fiul Său ca să-i spele

păcatele prin însăși Jertfa Sângelui Său. Jertfa aceasta se continuă și astăzi și va continua până la sfârșitul veacurilor în chip nesângeros în Sfânta Euharistie, prin Care ne împărtășim de același har mântuitor al Jertfei de pe Cruce. Întrebarea este: Dacă creștinii botezați disprețuiesc pe Hristos, aducătorul mântuirii, și ignoră împărtășirea, comuniunea cu El prin Sfânta Euharistie, se mai pot numi creștini? Iar dacă nu-s creștini, înseamnă că în viața lor s-a instalat păgânismul, egal cu moartea sufletească. Din nefericire aceasta este realitatea cruntă.

Urmarea este dezastruoasă pentru mântuire. Să-l auzim mai departe pe Sfântul Pavel și să ne cutremurăm de ceea ce ne poate afecta și pe noi: *"Și precum n-au încercat să aibă pe Dumnezeu în cunoștință, așa și Dumnezeu i-a lăsat la mintea lor fără judecată, să facă cele ce nu se cuvine. Plini fiind de toată nedreptatea, de desfrânare, de lăcomie, de răutate; plini de pizmă, de ucidere, de ceartă, de înșelăciune, de purtări rele, bârfitori, grăitori de rău, urători de Dumnezeu, ocărători, semeți, trufași, lăudăroși, născocitori de rele, nesupuși părinților, neînțelepți, călcători de cuvânt, fără dragoste, fără milă"* (Rom. 1, 28-31). Spuneți dumneavoastră, este vreun păcat din acestea pe care le-ați auzit enunțate de Sfântul Pavel în chip de pedeapsă pentru păgânii de atunci care să nu se săvârșească astăzi? Niciunul! Și atunci mai pot pretinde aceia care le săvârșesc că sunt creștini? Mai pot pretinde ca Dumnezeu să le ajute? Iar când nu le ajută, știți cum se răzvrătesc împotriva lui Dumnezeu, deși cu dreptate se pornește mânia Sa asupra noastră. De ce nu dă ploaie? De ce permite ca răul să ne împresoare? Cărtim pe nedrept, nesocotind însă cu îndărătnicie mizeria morală ce zace în noi.

Iar nenorocirea este nu numai că s-a încuibat în noi păcatul, ci mai cu seamă că nu mai conștientizăm că păcătuim. Aici este gravitatea. Omul care păcătuiește își permite să păcătuiască în continuare, pentru că vede că nu-i lovit imediat. Iar dacă nu-i lovit, el socoate că așa trebuie să-și desfășoare viața. Nu se mai gândește la Judecata lui Dumnezeu, care de multe ori nu întârzie să se arate chiar în zilele trupului nostru.

De aceea, frații mei, iată motivația extraordinară pentru care curățirea de păcate prin baia Duhului Sfânt, ce ni se conferă prin Sfintele Taine, este un perpetuu botez la care permanent ne cheamă Domnul Hristos, la care ne îndeamnă și Sfântul Ioan Botezătorul: *"Pocăiți-vă că s-a apropiat Împărăția cerurilor!"* Să luăm aminte! Dacă Dumnezeu ne mai îngăduie pe fața pământului este pentru că ne iubește. Nu înțelegem oare faptul acesta? Nu înțelegem că dacă Dumnezeu ne mai ține este pentru că încă ne așteaptă, încă dorește să ne curățim de toată spurcăciunea, de toată mizeria, de toată colcăiala patimilor? Să mai citim o dată păcatele pe care Sfântul Pavel le puna pe seama păgânilor, dar care sunt cu adevărat și ale noastre: *"Plini de toată nedreptatea, de desfrânare, de viclenie, de lăcomie, de răutate, de pizmă, de ucidere, ceartă, înșelăciune, purtări rele, bârfitori, grăitori de rău, urători de Dumnezeu, ocărători de Dumnezeu"*, înjurători de Dumnezeu. Eu n-am citit nicăieri că cei din vechime îl înjurau pe zeul lor de atunci. Cu toate că nu cunoșteau pe Dumnezeu cel Adevărat, având un zeu fals, ei nu-l înjurau. Și astăzi cei care nu cred în Hristos, ci se închină unei zeități închipuite, nu-și permit să o înjure. Numai noi ne permitem monstruoșitatea de a-L înjura pe Dumnezeul nostru. Doamne, nu ne pedepsi pentru păcatele noastre! Doamne, ai milă încă de căderile noastre! Oare nu ne dăm seama de gravitatea ucigătoare de suflete a faptului de a-L sudui pe Dumnezeu, de a blestema, de a da necuratului tot ce e de cinste în lumea aceasta, de a apela la vrăjitorie etc. etc.? Să nu reiasă oare că aceasta este o comportare de păgân deși te numești creștin?

Iată dar, frații mei, de ce cuvântul Sfântului Ioan Botezătorul: *"Pocăiți-vă!"*, cu care Și-a început de fapt și Mântuitorul predica Sa mesianică, trebuie să ne pună în acțiune. Aceasta înseamnă imperativul: Schimbați-vă! Dacă nu ne schimbăm concepția de viață nu suntem nimic, iubiții mei. Dacă nu ne primenim viața nu însemnăm nimic. Ba da! Înseamnă că suntem morți sufletește!

Se tot aude de la o vreme o zicere, care poate fi percepută și ca avertisment: "Secolul XXI va fi religios sau nu va fi deloc". Adevărul este că nu vom fi nimic fără Hristos, chiar dacă existăm biologic. Trupul putem să-l plimbăm prin țări străine, să vadă pirami-

de, să vadă minunățiile lumii, dar dacă nu-l înnobilăm cu învățătura lui Hristos nu suntem nimic. Acesta este înțelesul real al zicerii de mai sus. Vom avea putere de rezistență și valoare atâta vreme cât Îl vom avea pe Hristos cu noi și învățătura Lui va fi lucrătoare în viața noastră. *"Căci Iisus Hristos, ieri și azi și în veci, Același este!"* (Evrei 13, 8). Iisus Hristos este singurul Salvator al vieții noastre, prin Duhul Sfânt, Cel care pune întru lucrare mântuitoare viața noastră. Dacă n-avem această trează conștiință, atunci mergem spre condamnarea despre care vorbea Sfântul Apostol Pavel, referindu-se la cei de dinaintea venirii Domnului, care, datorită faptelor lor cumplite, au pierdut dreptul la Providența divină. Auziți: *"Precum n-au încercat să aibă pe Dumnezeu în conștiință, așa și Dumnezeu i-a lăsat la mintea lor fără judecată, să facă cele ce nu se cuvin"* (Rom. 1, 28).

Iată, dar, motive foarte serioase, de maximă îngrijorare, pentru viața cea ticăloasă, cea păcătoasă, cea mizeră, cea păgână. Iată motivele pentru care Biserica insistă atât de mult asupra curățirii noastre de păcate, prelungind perioada Praznicului Botezului, în centrul căruia ideea forte este *"metanoia"*, pocăința, cu împreună lucrarea Sfântului Duh, încât oamenii să conștientizeze cu adevărat gravitatea păcatului. Dacă o fac, bine fac, dacă n-o fac la ce mai sunt bune rațiunea și voința? Ce să mai facem cu mintea dacă ea nu ne duce la Hristos? La ce mai e bună rațiunea dacă ea nu ne ajută ca *"Hristos să prindă chip în noi?"* (Gal. 4, 19). La ce mai este bună simțirea noastră dacă nu ne sensibilizează spre Hristos, spre mântuire? La ce mai e bună conștiința existenței dacă ea nu ți-L arată pe Hristos? La nimic! De aceea, o trezire creștinească, iubiții mei, a noastră, a fiecăruia în parte și a întregului popor român, este singura modalitate de a ieși din negura păgânătății în care zăcem, ceea ce este o realitate care trebuie să ne cutremure. De aceea, îndemnul: *"Pocăiți-vă că s-a apropiat Împărăția cerurilor!"* trebuie să fie acum și totdeauna cuvântul de ordine al vieții noastre. Amin.

PREDICĂ LA APOSTOLUL PRAZNICULUI

BOTEZULUI DOMNULUI

(Tit. 2, 11-14 ; 3, 4-7)

2, (11) Căci harul mântuitor al lui Dumnezeu s-a arătat tuturor oamenilor, (12) învățându-ne pe noi să lepădăm fărădelegea și poftele lumești și, în veacul de acum, să trăim cu înțelepciune, cu dreptate și cu cucernicie; (13) și să așteptăm fericita nădejde și arătarea slavei Marelui Dumnezeu și Mântuitorului nostru Hristos Iisus, (14) Care S-a dat pe Sine pentru noi, ca să ne izbăvească de toată fărădelegea și să-și curățească Lui popor ales, râvnitor de fapte bune. 3. (4) Iar când bunătatea și iubirea de oameni a Mântuitorului nostru Dumnezeu s-au arătat, (5) El ne-a mântuit, nu din faptele cele întru dreptate, săvârșite de noi, ci după a Lui îndurare, prin baia nașterii celei de a doua și prin înnoirea Duhului Sfânt (6) pe Care L-a vărsat peste noi, din belșug, prin Iisus Hristos, Mântuitorul nostru. (7) Ca îndreptându-ne prin harul Lui, să ne facem, după nădejde, moștenitorii vieții celei veșnice.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Arătat-Te-ai astăzi lumii și lumina Ta, Doamne, s-a însemnat peste noi, care cu cunoștința te laudăm; venit-ai și Te-ai arătat, Lumina cea neapropiată" (Condacul praznicului).

Iubiți credincioși!

Astăzi este praznicul Teofaniei, adică al arătării lui Dumnezeu în lume. Sărbătoarea aceasta chiar s-a numit în vechime "*Epifania*", care înseamnă "*arătare*", vizualizare, ceva ce se arată în chip palpabil. Într-adevăr, minunea a constatat în aceea că oamenii au văzut, cu ocazia Botezului Domnului Iisus, un fenomen care în chip natural nu se putea vedea cu ochiul liber. Ei au perceput atunci suprema realitatea dumnezeiască, aceea receptată cu simțurile, căci au intrat în legătură directă cu Sfânta Treime, taină care până atunci

rămăsese mileniilor neînțeleasă, nepricepută și de neconceput pentru mintea omenească. Acesta este sensul teologic adânc al sărbătorii de astăzi. Astăzi, un astăzi perpetuu, ne descoperă ceea ce omeneirea nu cunoscuse până atunci. Astăzi se vede în lume Dumnezeu Cel nevăzut. Astăzi se deschid cerurile și oamenii intră în legătură cu dumnezeirea. Astăzi Persoanele Preasfintei Treimi cele nevăzute se fac văzute. Astăzi se reia legătura dintre cer și pământ prin Iisus Hristos, trimisul Tatălui în lume.

La momentul maturității Sale fizice, la 30 de ani, Domnul Iisus Hristos, Logosul Dumnezeiesc Întrupat, Mesia Cel de Care este plină toată istoria Vechiului Testament, iese să propovăduiască lumii pocăința, lăsându-Se botezat de Ioan Înaintemergătorul Său. În timpul Botezului, la Iordan, toate Persoanele Prea Sfintei Treimi își fac simțită prezența în chip palpabil, revelându-ni-se astfel cunoștința despre Sfânta Treime, percepția dogmatică cea mai înaltă a credinței noastre creștinești, aceea că Dumnezeu este Unul în Ființa Sa și Întreit în Persoane, Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt. Dumnezeu este Unul prin unitatea de Ființă Treimică. De aceea Creștinismul este Religia monoteistă prin excelență. Această Sfântă și Dumnezeiască Uniune devine modelul după care mulțimile nesfârșite de oameni, trăitori pe fața pământului, pot intra de azi înainte în unitatea Prea Sfintei Treimi. Iar aceasta numai dacă doresc să se integreze în Unitatea aceasta desăvârșită, împrăștiindu-și în viață învățătura mântuitoare adusă lumii spre cunoștință de Însuși Fiul lui Dumnezeu Întrupat. La Botez Dumnezeu Se arată omenirii în chip palpabil ca ea să nu mai bâjbâie cu privire la înțelesurile adânci ale credinței descoperite prin Hristos spre mântuire și pe care o va mărturisi de azi înainte.

E momentul să cunoaștem că dogma Prea Sfintei Treimi este prezentă în Vechiul Testament, dar nu deslușit arătată și precizată, așa cum ni se descoperă la momentul Botezului Mântuitorului Hristos. În Vechile Cărți Sfinte aflăm de multe ori desemnate în chip deosebit Persoana Tatălui, Creator, Persoana Cuvântului, prin care Dumnezeu aduce lumea la ființă, și Persoana Duhului Sfânt, Cel de viață dătător, fără ca să se facă prea multe precizări și personificări, ca nu cumva acestea să-i îndemne pe evrei la politeism.

Pentru noi, însă, este foarte importantă precizarea numelui Persoanelor Prea Sfintei Treimi în actul Botezului Domnului. Tatăl, din înălțimea slavei Dumnezeirii Sale, deschizând cerurile, adică deschizându-Se binevoitor către oameni, aduce prin grai perceptibil mărturie despre Fiul Său Cel Unul-Născut din veci, că *"Acesta este Fiul Meu Cel iubit întru Care am binevoit"* (Matei 3, 17) să mântuiesc neamul omenesc; Duhul Cel Preasfânt Se coboară asupra lui Iisus în chip de porumbel și rămâne cu El ca să-I întărească firea omenească, precum Însuși zice: *"Duhul Domnului este peste Mine, pentru căre M-a uns să binevestesc (...) anul plăcut Domnului"* (Luca 4, 18-19), adică era harului. De atunci Duhul Sfânt rămâne cu cei credincioși până la sfârșitul veacurilor. Iar Fiul lui Dumnezeu, născut din Sfânta Fecioară Maria în chip cu totul minunat prin adumbrirea Duhului Sfânt, este Cel Care prin momentul Botezului Își face intrarea publică în misiunea mesianică. Prin Iisus Hristos, așadar, se face scară către Împărăția cerurilor, Fiul lui Dumnezeu fiind prima Persoană Treimică ce vine la noi ca să ne învețe determinativ cum putem ajunge la Dumnezeu.

Prezența Prea Sfintei Treimi la momentul Botezului lui Iisus deschide era harului, adică a sfințeniei, iar sfințenia înseamnă pentru oameni curățire, purificare, lepădarea omului păcatului și îmbrăcarea omului înnoit prin Hristos. Așa încât de astăzi se deschide ziua cea neînserată, lungă cât prezența Bisericii pe pământ, a purificării omenirii. Este momentul când creștinii, sesizând cu deplină deschidere acest fapt dumnezeiesc, știu ce trebuie făcut ca să poată accede în Împărăția sfințeniei lui Dumnezeu. De aceea, astăzi suntem convinși, iubiților, că pentru a ajunge la Dumnezeu, pentru a deveni fiii Săi, trebuie ca acest fapt dumnezeiesc să se împlinească într-o deplină și conștientă metanoia, curățitoare și purificatoare a trupului și a sufletului, a întregii noastre existențe.

De altfel, spre această lucrare mântuitoare ne îndeamnă în chip cu totul deosebit predica Sfântului Ioan Botezătorul, pe care ni-l amintim tunând fără menajamente împotriva păcatului. Să recunoaștem că și astăzi ne-ar trebui un Ioan Botezătorul care să biciuiască păcatul și pe păcătoșii care întinează necontenit cel mai sfânt și dumnezeiesc act din istorie, și anume venirea lui Dumnezeu în

lume. Toți care veneau la Sfântul Ioan să se boteze, prima întrebare pe care i-o puneau era aceasta: *"Noi ce să facem?"* Și Botezătorul arăta fiecăruia în parte ce anume să facă pentru a-L primi pe Mesia, ca astfel să fie vrednici să intre în circuitul de valori dumnezeiești puse în evidență lucrare prin venirea în lume a Fiului lui Dumnezeu.

Cu siguranță că întrebarea pe care trebuie să ne-o punem și noi astăzi este tot aceasta: Noi ce să facem? Fiecare dintre noi trebuie să se iscodească pe sine: Eu ce să fac? Și răspunsul Bisericii este: Fă-te bun! Fii din nou ființa curată la suflet care ai fost în copilărie, după cuvântul Mântuitorului Hristos, Care zice: *"De nu vă veți întoarce și nu veți fi precum copiii, nu veți intra în Împărăția cerurilor"* (Matei 18, 3). Așadar, astăzi este și momentul întrebărilor referitoare la starea sufletească proprie: Ce să fac? Să rămân în continuare omul îndepărtat de Dumnezeu? Să rămân pe mai departe unul care blestemă și înjură, fură și minte, înșeală și curvește? Să rămân pe mai departe femeia care ucide pruncii în pânțele? Să rămân pe mai departe vrăjitoarea intrată în solda satanei amăgind pe oameni și furându-le cinstea? Să rămân pe mai departe omul indiferent și insensibil la necazurile semenilor? Dacă rămân așa pe mai departe n-am înțeles nimic, dar absolut nimic, din venirea purificatoare și mântuitoare a lui Iisus Hristos la noi. N-am înțeles că El ne cere să devenim curați la inimă ca să-L putem vedea pe Dumnezeu? (Matei 5, 8). Curați la suflet, curați la inimă, curați la minte, curați la cuget. Într-o curăție permanentă, "ca pe Împăratul tuturor să-L primim" în viața noastră cea de toate zilele și să prindem chip dumnezeiesc. *"Hristos să prindă chip în noi"* (Gal. 4, 19).

Însă, Venirea lui Dumnezeu în lume, Arătarea, Epifania, descoperirea lui Dumnezeu nu trebuie înțeleasă ca impunându-se în viața oamenilor ca un automatism de care să beneficieze cei leneși, ci numai aceia care se străduiesc să prindă pe parcursul vieții mult din sfințenia, din puritatea, din frumusețea lui Dumnezeu, valori dumnezeiești proiectate asupra omenirii din chiar momentul Botezului și făcute cunoscute nouă prin învățătura Mântuitorului Hristos și prin însăși experiența Sa de viață pământească.

Pentru aceasta trebuie să ne punem foarte serios în lucrare voiața, ca să putem dovedi că ne-am îndreptat cu toată convingerea

către Iisus Hristos. De altfel, iubiții mei, ideea curățirii sufletelor și trupurilor pusă în evidență întru început de Sfântul Ioan Botezătorul prin predica sa este desăvârșită de către Mântuitorul nostru Iisus Hristos prin existența istorică a Bisericii. Îndemnuri la auto-depășire ca acestea: *"Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu; Fericiți cei ce flămânzesc și însetează de dreptate, că aceia se vor sătura"* (Matei 5, 8. 6); *"Fericiți cei care nu se vor sminti întru Mine"* (Matei 11, 6), sunt numai câteva din căile de despățimire și de angajare în procesul de purificare sufletească, pentru care bucuria inimii și promisiunile Împărăției cerurilor sunt asigurate pentru cei care vor să iasă din marasmul unei existențe prozaice. Într-un cuvânt, fericiți cei care vor folosi răstimpul vieții pământești pentru a-și asigura cetățenia cerului. *"Fericiți sunt ochii care văd cele ce vedeți voi"* (Luca 10, 23) este mângâierea Domnului pentru toți câți se entuziasmează de mântuirea cea întru Hristos.

Ideea aceasta magnifică a curățirii noastre sufletești este prezentă azi în chip perceptibil prin aghiazma pe care o primim noi, creștinii, la Bobotează. Adică prin apa sfințită și purificată de Duhul Sfânt de toate elementele care o pot face stricăcioasă. Lucru minunat întru ochii noștri este că această agheazmă nu se strică. Ați constatat, precum am constatat și eu, că o astfel de agheazmă durează 40, 50 de ani fără să-și schimbe calitățile organoleptice. Ceea ce ți se înfățișează în fața ochilor este, fără tăgadă, o minune ca să constați că acolo unde pătrunde Dumnezeu cu puterea Sa curățitoare toată întinăciunea, toată spurcăciunea, toată putreziciunea, devenite a doua natură a ființei omenești după cădere, sunt distruse. Pentru că "unde vrea Dumnezeu se biruiește rânduiala firii". Este de ajuns să dăm drept pildă moaștele sfinților, în care pătrunzând din belșug harul Duhului Sfânt a făcut ca trupurile atât de stricăcioase în împrejurările normale ale vieții să rămână neputrezite secole și milenii de-a rândul.

Vă dați seama ce-ar însemna dacă fiecare dintre noi, desigur nu la nivelul sfântului, pentru că noi suntem niște bicisnici epigoni, ci la nivelul puterilor noastre, dar cu largă deschidere sufletească, am lăsa pe Dumnezeu să ne pătrundă viața, cât de mult ne-am convinge că răul, putreziciunea, murdăria și neghiobia vieții pot fi în-

depărtate? Dar, de fapt, ce observăm petrecându-se? La ora actuală nu ceea ce este pur, nu ceea ce este curat iese la suprafață, ci ceea ce este murdar, ceea ce este ticălos și neghiob, acestea ies la suprafață ca "musca la arat". E de ajuns să mergeți pe stradă și să ascultați ce vorbesc tinerii; e de ajuns să deschideți un post Tv ca să observați ce oribilități incredibile transmite mass-media. E de ajuns să deschideți un ziar, oricare ar fi el, ca să vedeți că pentru a-și mări tirajul publică numai ceea ce este putred. Tot putregaiul iese astăzi la suprafață. Vă mărturisesc cu sinceritate că am dorit ca după 1989 să iasă la suprafață gunoiul pentru a ne purifica, dar nu credeam că el este așa de mult, încât să debordeze și în mileniul trei. Ați observat că atunci când se umflă apele, ies la suprafață gunoaiele întrucât sunt mai ușoare. Ai crede că prima viitură mai puternică le va îndepărta definitiv. La noi însă pleava aceasta, mizeria este atât de persistentă, atât de abundentă și atât de insidioasă încât nu se mai termină. În cei 50 de ani de ateism dirijat s-au strâns multe reziduri umane, dar nu este mai puțin adevărat că și ceea ce ni se propune astăzi ca venind din Occident nu este mai puțin dăunător. De aici impresia că se caută a se acredita ideea că am fi lada de gunoi a Europei și că, într-adevăr, se vrea a se macula cu totul viața popoului nostru și a se distruge puținele valori care mai scăpaseră din canonada comunistă. Iată de ce este absolut necesar să ne trezim creștinește și să evaluăm iară și iară valorile noastre străbune. Altfel pierim. Astăzi oamenii nu fac altceva decât să scoată în evidență tot ceea ce-i mai urât, tot ceea ce ar trebui disprețuit mai mult, tot ceea ce desfigurează mai mult. Tocmai lucrurile acestea se scot în evidență. Am rămas perplex când mai zilele trecute, invitat fiind la un post Tv ca să-mi exprim gânduri creștinești despre sărbătorile legate de Nașterea Domnului și Bobotează, intervenția mea a fost urmată de un clip cu femei goale care prin ceea ce făceau chemau la sfidarea a tot ceea ce afirmasem eu acolo până atunci. Într-o seară pe un alt post Tv un preot era alături de o vrăjitoare care dădea lecții de istorie și morală. Iată unde am ajuns când valorile creștine sunt amestecate cu nonvalorile sau și mai grav cu contravalorile antihristice.

Ar fi cazul aici să ne aducem aminte de cuvintele Sfintei Scripturi și să ne cutremurăm la gândul că amestecăm în chip voit valoarea cu contrafacerea: *"Nu vă înjugați la jug străin cu cei necredincioși, căci ce însoțire are dreptatea cu fărădelegea? Sau ce împărtășire are lumina cu întunericul? Și ce învoire este între Hristos și Veliar, sau ce parte are un credincios cu un necredincios?"* (2 Cor. 6, 14-15). Vedeți unde am ajuns? Am ajuns să ne dea lecții vrăjitoarele, să ne îndrume ticăloșii, să ne dea sfaturi de puritate murdarii.

De aceea, iubiții mei, astăzi ți se cere să te curăți. Cuvântul de ordine este: purificarea în creuzetul creștin. Căci dacă nu te curăți, nu exiști. Dacă nu ești cu Hristos, Care te curăță, nu exiști. Numai în măsura în care Îl urmezi pe Hristos exiști. Când nu ești cu Hristos nu exiști, chiar dacă biologic viețuiești. Dar, atenție! Existența pur biologică este înșelătoare. Poți să trăiești 50 de ani, 60, 70, 100 de ani, dar poți să fii, de fapt, mort, poți să fii doar un cadavru animat. Și mulți, iubiții mei, din nefericire, sunt așa. Uitați-vă în această zi de Bobotează câți creștini ar fi trebuit să fie prezenți ca să dovedească că au conștiința mizeriei în care trăiesc și de care ar trebui să scape prin puterea lui Hristos și a Sfântului Duh? Acesta este înțelesul sărbătorilor: de popasuri de purificare, nu acela exterior legat de mâncare, de băutură, de beție, de trândăvie, care au înlocuit astăzi cu totul noțiunea de sărbătoare religioasă. Motivele exterioare au pătruns în mod păgânesc în sărbătorile creștinești distrugându-le esența hristică. Doar pentru puțini creștini sărbătoarea înseamnă curățirea sufletului și a trupului printr-o directă comuniune harică cu Hristos.

De aceea, frații mei, sărbătoarea Botezului Domnului de astăzi nu trebuie să însemne numai luarea apei sfințite și aceasta cu înghesuială și cu profanarea sfințeniei acesteia, ci mai ales îndemnul la curățire. Pentru că atunci când bei agheazmă, în zilele care urmează Bobotezei, o faci cu închinăciune și rugăciune către Dumnezeu, în ideea cuviincioasă ca El să te curețe, să te păzească, să te ocrotească pe tine și familia ta. Într-un cuvânt, intri în legătură directă cu Dumnezeu. Când n-o faci nu exiști din punct de vedere creștin.

Să luăm aminte, dar! Nu existăm decât dacă Părintele Ceresc ne acreditează ca fii ai Săi prin aceleași cuvinte cu care L-a acreditat pe Domnul Iisus Hristos: *"Acesta este Fiul Meu Cel iubit!"*. Același lucru îl afirmă și despre tine doar dacă ți-ai convertit viața, doar dacă te-ai străduit să scoți din sufletul tău toată murdăria păcatului, doar atunci zice despre tine că ești fiul Său cel iubit. Vedeți? V-ați gândit la acest aspect? Numai că pentru a merita recunoașterea aceasta din partea Părintelui Ceresc trebuie permanentă strădanie. Pocăință.

În această privință, Apostolul de astăzi dă câteva repere despre felul cum trebuie să înțelegem curățirea noastră. Să auzim cum pretinde Sfântul Apostol Pavel ucenicului său Tit să-i formeze pe creștini în noua calitate de episcop pe care o are. Aceștia, prin sprijinul său neconținut și neprecupețit, trebuie să ajungă să nu defăimeze pe nimeni, să fie pașnici, să fie îngăduitori. Să arate blândețe către toți oamenii, pentru că, zice Apostolul, *"și noi eram altădată fără de minte, neascultători, amăgiți, slujind poftelor și multor feluri de desfătări, petrecând viața în răutate și pizmuire, urâți fiind și urându-ne unul pe altul"* (Tit. 3, 3). Așa erau oamenii din vremea sa înainte de a deveni creștini. Dar statutul lor s-a schimbat radical după ce L-au cunoscut pe Hristos. Oare ce-ar zice Măritul Apostol Pavel despre noi? Căci cei de astăzi și după ce au devenit creștini sunt amăgitori, slujitori ai poftelor, ai desfătărilor, petrecând viața în răutate, în pizmuire, în ură. Oare nu le vedem pe toate acestea? Observi aceste păcate colcăind în societatea noastră românească?

Dar atrăgea atenția Sfântul Apostol Pavel, după cum atenționează și astăzi, că a venit un moment de răscruce pentru schimbarea vieții, dar și acest moment a fost încreștinarea lor. Până la încreștinare ei puteau aduce ca dezvinovățire faptul că nu-L cunoscuseră pe Dumnezeu. Noi, cei de după venirea Domnului Hristos în trup, nu mai avem această scuză, pentru că zice Sfântul Apostol Pavel: *"bunătatea și iubirea de oameni a Mântuitorului nostru Dumnezeu s-au arătat"* (v. 4) – Iată aici ideea Epifaniei. S-a arătat iubirea de oameni a Mântuitorului nostru Iisus Hristos. S-a desco-

perit! Nu mai e ceva ascuns. Nu mai e nimic ascuns din tainele lui Dumnezeu cele trebuitoare mântuirii noastre. Nu mai este nimic acoperit. Totul s-a arătat, totul s-a dat pe față. Toată lumea poate să știe, poate să cunoască tot ceea ce este de folos pentru mântuire. Aceasta a fost însăși vrerea lui Dumnezeu, Care S-a arătat în chip văzut la Botezul Dumnezeului nostru Întrupat.

Să-l auzim mai departe pe Sfântul Pavel explicându-ne în ce a constatat arătarea – epifania – către noi a Fiului lui Dumnezeu: *"El ne-a mântuit nu din faptele cele întru dreptate, săvârșite de noi (aici se referă la prescripțiile Legii Vechi), ci după a Lui îndurare, prin baia nașterii celei de a doua și prin înnoirea Duhului Sfânt"* (v. 5). Și, cu adevărat, Botezul este înnoirea Duhului Sfânt în viața noastră, pe care Dumnezeu L-a revărsat din belșug prin Iisus Hristos Mântuitorul. Iubiții mei, să rețineți ideea că Duhul lui Dumnezeu Se revărsă din belșug, încât tot omul să poată beneficia de el, atât pentru sine, cât și pentru casa lui. Belșug de har – *"Har peste har"* (Ioan 1, 16), va accentua Sfântul Ioan Evanghelistul. Vă aduceți aminte că Mântuitorul Hristos o dată a înmulțit cinci pâini și doi pești cu care a săturat cinci mii de bărbați, afară de femei și de copii, iar după ospăț au rămas douăsprezece coșuri pline cu fărâmituri. La Dumnezeu totul este din belșug. Când dă, dă cu îmbelșugare, căci *"Dumnezeu nu dă harul cu măsură"* (Ioan 3, 34). Iar când ia, ia ca atenționare! Ne-am speriat cumplit când toate canalele media ne-au arătat realitatea crudă că aproape am rămas fără apă. Sigur că da, îngrijorător! Fără apă pierim! Dar poate că și mai mult ar trebui să intrăm în panică când suntem fără apa Duhului Sfânt. Dacă vrea Bunul Dumnezeu va trimite ploaie îmbelșugată pentru a se reface apele subterane. Dar Domnul Dumnezeu plouă cu belșug de har de două mii de ani și noi suntem tot săraci, suntem fără apă duhovnicească, suntem fără har, suntem fără rod. Vezi de ce ești în afara mântuirii? Pentru că așa vrei! Pentru că vrei să fii uscat, secetos și pustiu la viața ta creștină.

Frații mei, nu este timp de pierdut! Hristos Mântuitorul, iubindu-te așa de mult, trimite asupra ta har de binecuvântare și mântuire. Numai că tu trebuie să faci efortul de a scoate această apă

vindecătoare din izvorul nemuririi, cu care să-ți adăpi sufletul. Să auzim în acest sens cuvântul proorocesc: *"Scoateți apă cu veselie din izvorul mântuirii și veți zice în ziua aceea: «Lăudați pe Domnul! Chemați numele Lui! Vestiți printre neamuri lucrările Lui. Dați de știre că înalt este numele Lui!»"* (Isaia 12, 3-4). Trebuie să depui efort susținut de voință ca să te îndrepti către harul cel îmbelșugat, așa încât cerurile deschise astăzi la Botezul Domnului să fie și pentru tine poartă de intrare în Împărăția lui Dumnezeu. Realitatea aceasta dumnezeiască ni s-a arătat prin Botezul Domnului nostru, precum poetic se exprimă cântarea bisericească: *"Arăta-tu-Te-ai astăzi lumii și lumina Ta, Doamne, S-a însemnat peste noi. Așa încât, «îndreptându-ne prin harul lui Hristos, să ne facem, după nădejde, moștenitorii vieții celei veșnice»"* (Tit 3, 7). Amin.

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII DE DUPĂ BOTEZUL DOMNULUI

(Efeseni 4, 7-13)

4, (7) Iar fiecăruia dintre noi i s-a dat harul, după măsura darului lui Hristos. (8) Pentru aceea zice: «Suindu-Se la înălțime, a robii robime și a dat daruri oamenilor» (9) Iar aceea că «S-a suit» - ce înseamnă decât că S-a pogorât în părțile cele mai de jos ale pământului ? (10) Cel ce S-a pogorât, Acela este Care S-a suit mai presus de toate cerurile, ca pe toate să le umple. (11) Și El a dat pe unii apostoli, pe alții prooroci, pe alții evangheliști, pe alții păstori și învățători, (12) spre desăvârșirea sfinților, la lucrul slujirii, la zidirea Trupului lui Hristos, (13) până vom ajunge toți la unitatea credinței și a cunoașterii Fiului lui Dumnezeu, la starea bărbatului desăvârșit, la măsura vârstei deplinătății lui Hristos.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Iubiți credincioși!

Suntem în duminica de după Botezul Domnului nostru Iisus Hristos. Praznicele mari, cum știți, precum Nașterea Domnului, Botezul, Înălțarea Sfintei Cruci, au o duminică premergătoare și o duminică ce urmează, pentru că lumina sărbătorii respective se întinde pe o perioadă mai mare datorită importanței deosebite ce i se acordă acesteia de către Sfânta Biserică. Botezul Domnului, cum spuneam, intră în categoria acestor sărbători creștine speciale. Evenimentul dumnezeiesc ce stă în mijlocul acestui praznic este cu adevărat remarcabil, iubiții mei, pentru că de el se leagă începutul activității mesianice publice a Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Din momentul acesta Domnul iese din anonimatul în care stătuse treizeci de ani și Se arată lumii pentru a-Și împlini misiunea dumnezeiască de mântuire a lumii, misiune Treimică încredințată de către Părintele Cerească încă înainte de întemeierea lumii. Această acreditare divină, redată în cântările noastre bisericești prin expresia:

"taina cea din veac ascunsă și de îngeri neștiută", este făcută public, la Botez, prin cuvintele rostite de Dumnezeu Tatăl în auzul tuturor celor prezenți: *"Acesta este Fiul Meu Cel iubit întru Care am binevoit"* (Matei 3, 17) să mântuiască lumea.

De aceea, nu este puțin lucru să-L vezi pe Fiul lui Dumnezeu Întrupat pornind de-a lungul și de-a latul Țării Sfinte și «propovăduind Evanghelia Împărăției» (Matei 4, 23), făcându-i început prin cuvintele pe care le-ați auzit în Sfânta Evanghelie de astăzi: *"Pocăiți-vă că s-a apropiat Împărăția cerurilor!"* (Matei 4, 17). Ne aducem aminte că și Sfântul Ioan Botezătorul s-a folosit în predica sa de aceste cuvinte, făcându-le emblema misiunii sale, aceea de a pregăti poporul întru conștiință puritate morală pentru venirea lui Mesia, Căruia el se socotea doar un smerit Înaintemergător. Era un cuvânt ce i se revelase de vreme ce Însuși Fiul lui Dumnezeu Își va începe slujirea mesianică cu aceleași cuvinte, făcând din *"pocăință"*, care înseamnă întoarcerea totală a lumii către Dumnezeu, scopul principal al venirii Sale între oameni.

Iubiții mei, astăzi cuvântul «*pocăință*» a fost confiscat de secanți, pervertindu-i anume înțelesul și deviindu-i intenționalitatea de la actul primenirii spirituale, absolut necesar pentru mântuire, la cel pierzător de mântuire, al ruperii creștinilor neîntăriți din Trupul lui Hristos, care este Biserica, și al introducerii lor prin furt într-un perimetru al pierzaniei. Căci, după cuvântul Domnului Hristos: *"Furul nu vine decât să fure, să junghie și să piardă. Eu am venit ca oile Mele viață să aibă și din belșug să aibă"* (Ioan 10, 10). Iar acest belșug de viață harică îl au creștinii numai rămânând în Trupul lui Hristos, Biserica, matern ocrotitoare noastră și dumnezeiesc dăruitoare a tuturor elementelor harice necesare în procesul mântuirii. În acest sens trebuie înțeleasă celebra zicere a Sfântului Ciprian, aflătoare în conștiința creștinătății încă din secolul doi: *"În afara Bisericii nu este mântuire!"* Așadar, *"pocăința"*, în grecește *"metanoia"*, înseamnă mult prea mult ca să se poată referi doar la latura unui rapt sectar, cu adevărat distrugător de mântuire, fiind, din fericire, doar un accident sau un incident, dacă vreți, în viața Bisericii lui Hristos. Un accident nedorit despre care Sfântul Apostol Pavel spunea o dată că are și o latură de pedagogie nega-

tivă, căci atenționează cum nu trebuie să procedăm în cele ale mântuirii: *"Trebuie să fie între voi și eresuri, ca să se învedereze cei încercați"* (1 Cor. 11, 19). Să se învedereze, să se evidențieze, prin ricoșeu, ceea ce este drept și bun și sfânt și cuviincios și izbăvitor.

Deci, pocăința la care este chemată umanitatea odată cu venirea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, mai ales odată cu ieșirea Sa la propovăduire, este o adevărată mișcare a sufletelor, o reală convertire, căci «*metanoia*» înseamnă schimbarea minții, adică schimbarea concepției de viață, transformare sufletească, ce se acoperă întru totul cu conceptul de *"convertire"*.

Știm că această mișcare spirituală cu conținut religios a fost inaugurată prin predica fulminantă a Sfântului Ioan Botezătorul la Iordan. De aceea, în Sfânta Evanghelie de astăzi Sfântul Ioan este prezent tot ca personalitatea proeminentă care mișcă – acesta este cuvântul cel mai nimerit – mișcă sufletele spre Hristos. Realitatea pocăinței și reabilitarea acestei noțiuni, pe care o va proclama Dumnezeu Domnul Iisus Hristos de-a lungul celor trei ani și jumătate cât va propovădui Evanghelia Împărăției, este chiar preambulul predicii Botezătorului cu care va impresiona și va interesa foarte tare pe contemporani. Interesul deosebit pentru această predică pornea dintr-o așteptare înfrigurată a unui semn din partea lui Dumnezeu, Care trebuia, conform Scripturilor, să anunțe era mesianică. De aceea, vă aduceți aminte că la Iordan, *"poporul fiind în așteptare, se întrebau toți despre Ioan în cugetele lor (dar și cu voce tare): Nu cumva el este Hristosul?"* (Luca 3, 15). Nu era el Mesia, ci doar *"Glasul celui ce strigă în pustie: Pregătiți calea Domnului, drepte faceți cărările Lui,"* (Isaia 40, 3; Matei 3, 3).

În sensul cuvintelor de mai sus ale lui Isaia, referitoare la *"îndreptarea"* oamenilor, biciuia fără cruțare Sfântul Ioan Botezătorul păcatele contemporanilor. Lovirea cu putere și fără menajamente a păcatelor este de cele mai multe ori benefică. Pentru că atunci când păcatele se oblojesc, când decăderilor morale nu li se spune pe nume, când viciile și toată încrengătura de patimi se lipesc în chip parazitar, ca o pată necuviincioasă, pe viața oamenilor și a popoarelor, așadar, când păcatele nu sunt reclamate ca distrugătoare de suflete, ele se încuibează și mai mult, își înfig rădăcinile și mai

adânc în viața omenirii, încât cu foarte mare efort de voință mai pot fi smulse. De aceea trebuie ca răul să fie desconspirat, trebuie pus degetul pe rană, cum se zice. Iar Sfântul Ioan Botezătorul tocmai această demascare fără menajamente o încerca la Iordan. Îi spunea răului pe nume. Este de maximă importanță să știi de ce boală suferi, ca să știi la ce doctor te arăți ca să te vindece. Dacă această precauție este necesară în bolile trupesti, cu atât mai de folos este să ți se spună cu sinceritate de ce maladie sufletească boalești ca să-ți găsești leacul. Pentru a te vindeca medicul trebuie să-ți facă o diagnoză corectă ca să știi ce ai de îndreptat în făptura ta. Ce doctor e acela care când ești foarte bolnav îți spune: Lasă că nu ești atât de bolnav. El te menajează și tu mori sub privirile lui îngăduitoare. El trebuie să-ți spună foarte serios cât ești de bolnav, ca să poți să-ți iei toate precauțiile și să preîntâmpini o catastrofă. Dar dacă ai apelat la el cu încredere, trebuie să-i ascuți sfatul și să împlinești cu scumpătate tot ceea ce ți se cere în folosul izbăvirii tale.

Numai când este vorba de bolile spiritului, legate de necredință, de ignorarea lui Dumnezeu și a poruncilor Sale, noi de obicei oblojim păcatele și minimalizăm efectele, zicând: Hai că nu-i chiar așa de grav, nu-i chiar așa de rău! Nu ne pedepsește Dumnezeu pentru atâta lucru! Ba e rău, iubitule, ba e grav să-ți îndreptățești cu bună știință cumplitele păcate pe care le săvârșești pe față sau în ascuns. Fiindcă nimeni nu poate avea scuze că nu-și cunoaște păcatele, că nu le intuiește nocivitatea în procesul mântuirii. Fiecare din noi știe răul pe care-l face, cunoaște patima de care este stăpânit, dar le ține ascunse sau le oblojește. De aceea păcatul trebuie vădit. Trebuie să fie avertizat omul că dacă rămâne așa, ba încă alunecând și mai rău pe panta dezastrului moral, nu poate ajunge la Hristos. Nu se poate mântui.

Sfântul Ioan Botezătorul a fost un asemenea vădător al păcatelor. El le spunea celor care veneau la el la Iordan: Vreți să ajungeți să-L cunoașteți pe Cel care botează cu Duhul Sfânt și cu foc? Atunci lepădați-vă de tot răul, *"scoateți vicleșugurile din sufletele voastre"*. *"Faceți, deci roade vrednice de pocăință și să nu credeți că puteți zice în voi înșivă: Părinte avem pe Avraam, căci vă spun că Dumnezeu poate și din pietrele acestea să ridice fii lui Avraam"*

(Matei 3, 9). Cel care este nedrept să nu mai nedreptățească, cel care fură să nu mai fure, cel care este rău să se preschimbe în bun, cel care are o patimă grea ce-l stăpânește trebuie să scape de ea. Trebuie neapărat să scape de ea! Pentru că dacă ești rob de păcat nu mai poți deveni robul lui Hristos. *"Dacă încă aș plăcea oamenilor, n-aș fi rob al lui Hristos"* (Gal. 1, 10), se autodefinește Sfântul Pavel, arătând de ce anume să scapi ca să-L câștigi pe Hristos. Celor care-și dau frâu liber păcatelor Sfântul Iacov, de pildă, le trimite, în sensul spuselor Botezătorului, următoarea avertizare: *"Preadesfrânaților! Nu știți, oare, că prietenia lumii este dușmănie față de Dumnezeu?"* (Iacov 4, 4).

Și pentru a face foarte bine înțeleasă departajarea riguroasă, chiar tranșantă, între cei care-L vor urma, de pildă, și cei care vor rămâne pe mai departe robiți păcatului, Sfântul Ioan Botezătorul se folosește de două imagini arhicunoscute ascultătorilor săi, care trimit la Judecata nepărtinitoare pe care o va face Hristos lumii: prima a securii ce stă amenințător la rădăcina pomilor neroditori, și a doua, a lopeții de care se folosesc agricultorii pentru a scoate, cu ajutorul adierii vântului, pleava din grâu. Să-l auzim: *"Iată seculă stă la rădăcina pomilor și tot pomul, care nu face roadă bună, se taie și se aruncă în foc. Eu unul vă botez cu apă, spre pocăință, dar Cel ce vine după mine este mai puternic decât mine; Lui nu sunt vrednic să-I duc încălțăminte; Acesta vă va boteza cu Duh Sfânt și cu foc. El are lopata în mână și va curăți aria Sa și va aduna grâul în jitiță, iar pleava o va arde cu foc nestins"* (Matei 3, 10-12).

Așadar, neancorarea în comandamentele lui Hristos duce la osândă. El are în mână Sa lopata Judecății, cu care vântură grâul pe aria lumii, rămânând în *"casa Tatălui Său"* (Ioan 14, 2) numai ceea ce este bob curat, sănătos și puternic, prin Hristos. Am și astăzi imaginea desprinsă din copilărie când agricultorii din satul meu aruncau grâul în sus cu lopata ca vântul să spulbere pleava din el și să rămână jos doar grâul cel bun, pe deplin împlinit și curat. Pleava, zice Sfântul Ioan Botezătorul, adică lumea ușoară, se aruncă în foc. Chiar există o expresie care definește drept "ușoară" o persoană cu moravuri decăzute. Același nume îl merită și lumea

robită patimilor, lumea care nu-și pune probleme de conștiință atunci când săvârșește fapte cumplite de rele. Acea lume este vânturată de Judecata lui Dumnezeu și aruncată în focul veșnic precum pleava din grâu, ce se aruncă în foc și se arde. Este imaginea cutremurătoare a pedepsei veșnice pe care suntem îndemnați să o evităm printr-o reală viețuire cu Hristos și în Hristos. Prin pocăință.

Tot atât de evidentă și necruțătoare este și imaginea toporului care stă la rădăcina pomului neroditor gata să-l taie și să-l arunce în foc ca pe un netrebnic. Teme-se, așadar, păcătosul de tăiere ca smochinul cel neroditor, căci Dreptul Judecător nu lasă nepedepsită batjocorirea lui Dumnezeu (Gal. 6, 7). De fapt el singur își acceptă această condamnare chiar din momentul când se rupe iremediabil de Hristos. Asupra acestei situații cumplite ne pune în gardă Domnul nostru, când detaliază cumplita tăiere: *"Eu sunt vița cea adevărată și Tatăl Meu este lucrătorul. Orice mlădiță care nu aduce roadă întru Mine, El o taie (...). Dacă cineva nu rămâne în Mine, se aruncă afară ca mlădița neroditoare și se usucă. Acestea se adună și se aruncă în foc, ca să fie arse"* (Ioan 15, 1, 2, 6). Astfel tăiat de la Hristos devine absolut nefolositor. Căci, deși își mai târăște încă pe pământ zilele acestei existențe pur biologice nu-i dă în nici un chip posibilitatea să prindă consistență în economia mântuirii, prin Hristos. Nu vrea să facă din viața lui o existență înduhovnicită aducătoare de roade mântuitoare.

După ce Sfântul Ioan face lumină în conștiințele apăsate ale contemporanilor săi, încercând să-i hotărască la o perioadă de pregătire launtrică pentru primirea lui Mesia, Botezătorul chiar are prilejul fericit de a-L arăta pe Iisus Hristos mulțimilor venite la Iordan: *"Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii!"* (Ioan 1, 29). Mielul, Care se jertfește în folosul omului, este imaginea cea mai potrivită pentru blândețea și dorința de a Se jertfi pentru oameni a Fiului lui Dumnezeu Întrupat. Aspectul de Jertfă asumată a lui Mesia în folosul mântuirii omenirii, dar și în locul ei, este magnific prins de profetul Isaia cu multe secole înainte de Întruparea în istorie a Logosului divin. Să-l auzim și să teologhisim cu el: *"Ca un miel spre junghiere S-a adus și ca o oaie fără de glas înaintea celor ce o tund, așa nu Și-a deschis gura Sa. Întru smerenia Sa*

judcata Lui s-a ridicat și neamul Lui cine-l va spune? Că s-a luat de pe pământ viața Lui (...) Și cu rana Lui noi toți ne-am vindecat" (Isaia 53, 7-8, 5). Așadar, El, Mesia-Hristos, Se jertfește pentru tine, ca tu împrăștiindu-ți Jertfa Lui printr-o viețuire creștinească la o înaltă cotă de moralitate să nu mai fii pleavă și nici pom neroditor.

Să observăm că Sfântul Ioan Botezătorul scoate în evidență, în prezentarea Persoanei lui Mesia, atât partea de gingășie din activitatea Sa, asemănată cu blândețea mielului care se lasă junghiat de bunăvoie pentru lume, cât și partea justițiară a Logosului Întrupat. Căci, după însuși cuvântul Domnului Iisus, *"Tatăl nu judecă pe nimeni, ci toată judecata a dat-o Fiului"* (Ioan 5, 22). Așadar, același Domn Iisus Hristos este și Mielul și Judecătorul; este și Cel care-ți conferă iertarea prin Jertfa Sa și Cel care te judecă pentru împotrivire; este și Cel care te primește cu păcatele pe care le ai, cu condiția ca să te lepezi de ele, dar și Cel care te osândește pentru că în toată viața ta n-ai vrut să te speli de păcate prin Sângele Său, n-ai binevoit să-ți lucrezi mântuirea și să-i ajuți și pe alții s-o facă deși puteai, ignorând sfidător asigurarea apostolică: *"Toate le pot întru Hristos, Cel care mă întărește"* (Filip. 4, 13).

Cu siguranță, iubitorilor, că eu nu reușesc suficient să redau la parametrii reali atmosfera incandescentă ce se crease în jurul lui Ioan Botezătorul, ca astfel să vă puteți da seama că ne este permis să vorbim de o adevărată mișcare de mase spre Iordan. Căci acolo cel mai mare profet al lui Israel era pregătit să spună fiecăruia de ce anume boală sufletească suferă, dându-le și remediu necesar: pocăința. Altfel nu era cu putință a-L primi pe Mesia. Și mulțimi întregi s-au folosit de pe urma intervențiilor sale, pentru că mulți din cei care s-au *"pătruns la inimă"* (Fapte 5, 33; 7, 5, 4) de cuvintele Botezătorului, după ce L-au cunoscut pe Domnul Hristos, I-au urmat cu toată convingerea și dorința de mântuire, făcându-se de folos și altora. Cu momentul Botezului Sfântul Ioan își socotește misiunea încheiată. Astfel se și exprimă: *"Acela trebuie să crească, iar eu să mă micșorez"* (Ioan 3, 3).

De altfel descreșterea Botezătorului și înălțarea lui Mesia-Hristos este ingenios redată în calendar prin datele de naștere ale acestor doi protagoniști ai istoriei mântuirii. Sfântul Ioan se naște la 24 iunie,

în preajma solstițiului de vară, după care ziua începe să descrească, iar Domnul Iisus Hristos Se naște la 25 decembrie, la data de atunci a solstițiului de iarnă, după care ziua începe să crească. Odată cu venirea în lume a Fiului lui Dumnezeu omenirea începe să crească duhovnicește și să intre în ziua cea neînserată a Împărăției lui Hristos, care nu mai cunoaște apus, pentru că Soarele cel neapus, Hristos Dumnezeu, strălucește fără împuținare peste toți care voiesc să se lumineze și să se aprindă sufletește din razele Sale nepieritoare. Iată cum descrie Apocalipsa această perpetuă zi a lui Hristos, de care vor beneficia cei devotați: *"Vor vedea fața Lui și numele Lui va fi pe frunțile lor. Și noapte nu va mai fi; și nu au trebuință de lumina lămpii sau de lumina soarelui, pentru că Domnul Dumnezeu le va fi lor lumină și vor împărăți în vecii vecilor"* (Apoc. 22, 4-5).

Imaginea creșterii noastre, în directă raportare cu *"creșterea"* activității mântuitoare a Domnului Hristos și a Bisericii Sale în lume, dă sens și aplomb interesului nostru pentru mântuire, interes pe care trebuie să-l imprimăm cu convingere vieții noastre actuale. Căci acum trebuie să fie, iubirii mei, perioada unei treziri sufletești de o extraordinară intensitate. Pentru că de la Botezul Domnului se împlinesc cu noi și în noi toate Scripturile proorocilor referitoare la realizarea mântuirii prin Hristos-Mesia. Acum omenirea este într-o situație unică în istorie, aceea de a fi contemporană cu Fiul lui Dumnezeu Întrupat, de a-L percepe prezența, de a-L înțelege, în desfășurare neîntreruptă, activitatea mântuitoare între oameni și în oameni, învățându-i cum să se comporte și cum să-și pregătească viața ca să fie siguri că pot ajunge la Dumnezeu.

Imaginea trezirii noastre sufletești, urmată de cunoașterea învățăturii Sfintei Evanghelii, transpusă cu bucurie în viața cea de toate zilele, lucrare ce se petrece simultan cu mult așteptata purificare sufletească, dorită cu mare bucurie de Domnul Iisus Hristos, este foarte bine prinsă și de Sfântul Pavel în Epistola către Efeseni, din care s-a luat pericopa Apostolului de astăzi. Să-l auzim: *"Siliți-vă să păziți unitatea Duhului întru legătura păcii!"* (Efes. 4, 3). Siliți-vă! Fiți harnici! Acest îndemn imperativ ne arată că mântuirea nu este o lucrare silnică, ci de hărnicie întru cele ale Duhului.

Pentru că cine devine activ în lucrarea mântuitoare este un om care își cunoaște cu precizie prioritățile. Iar prioritatea prin excelență a unui creștin este câștigarea raiului, mântuirea.

Dar pentru a ajunge aici ni se cere să acționăm în conformitate cu programul de mântuire oferit de Domnul Hristos celor ce sunt interesați de această lucrare. Prima îndatorire cerută de acest program este să ne integrăm în unitatea Trupului lui Hristos prin Sfântul Duh, având ca punct de plecare și de comparație trupul omenesc. În acest trup multitudinea mădularilor alcătuitoare își mențin unitatea chiar prin faptul că lucrează interesate de robustețea trupului, ele fiind primele beneficiare ale acestei strădanii. Biserica este Trupul Tainic al lui Hristos în care ni se cere să pătrundem, *"lucrând cu frică și cu cutremur la a noastră mântuire"* (Filip. 2, 12), cu conștiința că prin strădania noastră păstrăm unitatea Trupului lui Hristos. Învățătura că mântuirea o căpătăm doar în unitatea Trupului lui Hristos o redă astfel Sfântul Pavel: *"Siliți-vă să păziți unitatea Duhului, întru legătura păcii. Este un Trup și un Duh, precum și chemați ați fost la o singură nădejde a chemării voastre"* (Efes. 4, 3-4). Păstrarea unității este o cerință Treimică, pentru că Prea Sfânta Treimea trebuie gândită ca o Unitate perfectă, iar unitatea este atributul prin excelență al Bisericii, condusă de *"un Singur Domn"*, Care Se face cunoscut oamenilor printr-o *"singură credință"* și are ca mijloace harice Sfintele Taine, drumul spre ele deschizându-le *"un singur Botez"*. Să-l auzim pe Sfântul Pavel teologhisind pe această temă: *"Este un Domn, o credință, un botez"* (Efes. 4, 5). Toate aceste daruri, absolut necesare pentru mântuire și fără de care împrărierea acesteia este imposibilă, coboară de la *"un Singur Dumnezeu și Tatăl tuturor, Care este peste toate și prin toate și întru toți"* (v. 6). Sau cum se exprimă Sfântul Iacov că *"toată darea cea bună și tot darul desăvârșit de sus este, pogorându-se de la Părintele luminilor, la Care nu este schimbare sau umbră de mutare"* (Iacov 1, 17). Harul mântuitor ce coboară de la Părintele luminilor este actualizat prin Iisus Hristos și se pune în acțiune prin Duhul Sfânt. Pentru că *"fiecăruia dintre noi i s-a dat harul după măsura darului lui Hristos"* (v. 7). Despre această actualizare a harului mântuitor prin Hristos aflăm din Sfânta Evanghelie

după Ioan următoarele: *"Legea s-a dat prin Moise, iar harul și adevărul au venit prin Iisus Hristos"* (Ioan 1, 17).

"Iar fiecăruia dintre noi, zice mai departe Sfântul Pavel, i s-a dat harul după măsura darului lui Hristos" (v. 7). Așadar, harul, adică puterea mântuitoare, prin care noi, cei de astăzi, prindem aripi ca să ajungem la Dumnezeu și să devenim fiii Săi, este datorat lui Hristos, Care Și-a asumat statutul de Om Care S-a jertfit pentru oameni și în locul lor. *"Prin rana lui noi toți ne-am vindecat"*, spunea încă din vechime profetul Isaia (53, 5). Prin Jertfa Lui s-a adus mântuirea, dar nu numai celor din vremea Sa, ci și celor de astăzi și celor ce vor veni după noi până la sfârșitul veacurilor. Hristos este pentru omenire Lumina Care dislocă întunericul. Este puterea binelui care îndepărtează stăpânirea răului. Este prezența harului lui Dumnezeu care îndepărtează stricăciunea din sufletele oamenilor. Este starea de har întru care putem să ne regăsim fiecare, să ne descoperim potențele spirituale ca, înțelegându-L pe Iisus Hristos și mesajul pe care îl trimite neconținut oamenilor, să ne putem mântui.

În sensul acesta afirmă Sfânta Evanghelie de astăzi că Mântuitorul Hristos, după ce a fost botezat, auzind că Ioan Botezătorul a fost întemnițat, a plecat în părțile Galileii, locuită de pe vremea robiei babilonice de populații păgâne, străine de credința cea adevărată a iudeilor. Aceste seminții trăiau în întunericul necunoștinței Dumnezeului Celui Adevărat și în umbra morții veșnice. Tocmai acestor disprețuiți de iudeii credincioși S-a hotărât Domnul Hristos să le predice lumina cunoștinței de Dumnezeu în prima Sa ieșire mesianică în lume, arătând prin aceasta că *"nu cei sănătoși au nevoie de doctor, ci cei bolnavi"* (Matei 9, 12). Acum s-a împlinit proorocia lui Isaia privitoare la menirea pe care o va avea Mesia de a lumina mai cu seamă popoarele care zăceau în necunoașterea lui Dumnezeu: *"Pământul lui Zabulon și pământul lui Neftalim spre mare, dincolo de Iordan, Galileea neamurilor; poporul care stătea în întuneric a văzut lumină mare și celor ce ședea în latura și în umbra morții lumină le-a răsărit"* (Isaia 8, 23; 9, 1; 42, 7; Matei 4, 15-16), proorocia Isaia, intuind exact scopul acțiunii de luminare a popoarelor pe care o va desfășura Mesia în lume.

Frații mei! Nu intuiți oare că Galileea neamurilor, poporul care zace în întuneric și în umbra morții putem fi chiar noi cei de astăzi? Nu considerați că astăzi Hristos vine tocmai ca să îndepărteze de la noi umbra morții veșnice și să disloce din viața noastră răul, adică întunericul? Nu sesizați că istoria se repetă și că mesajul foarte evident al Mântuitorului Hristos pentru vremea aceea este tot atât de prezent, de important și de necesar și pentru vremea noastră? Nouă, poporului român, ne trebuie mereu, neconținut, Iisus Hristos. Singurul Care ne poate scoate din întunericul și haosul în care ne zbatem este Iisus Hristos. Singurul Care ne poate duce la lumină. El este Dumnezeu făcut Om, pe Care, dacă Îl lăsăm, pătrunde în viața noastră și o luminează, o înnoiește și o înalță cu puterea harului Său. Numai prin El putem deveni ființe înnobilate cu Duh Sfânt, vrednice de prietenia Sa și de filiația Părintelui Cerească. Numai El! Dar numai dacă pe El ne învoim să-L lăsăm să vină la noi și să ne cuprindă în dragostea Sa.

Tocmai pentru a ajunge la acest statut de sfințenie și nemurire, Hristos, venind pe pământ, a instituit Biserica Sa, înăluntrul căreia și pentru slujirea credincioșilor cu eficiență mântuitoare *"El a dat pe unii apostoli, pe alții prooroci, pe alții evangheliști, pe alții păstori și învățători, spre desăvârșirea sfinților, la lucrul slujirii, la zidirea Trupului lui Hristos, până vom ajunge toți la unitatea credinței și a cunoașterii Fiului lui Dumnezeu, la starea bărbatului desăvârșit, la măsura vârstei deplinătății lui Hristos"* (Efes. 4, 11-13). Amin.

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 29-a

DUPĂ RUSALII

(Coloseni 3, 4-11)

3, (4) Iar când Hristos, Care este viața voastră, Se va arăta, atunci și voi, împreună cu El, vă veți arăta întru slavă. (5) Drept aceea, omorâți mădularele voastre, cele pământești: desfrânarea, necurăția, patima, pofta cea rea și lăcomia, care sunt închinare la idoli, (6) pentru care vine mânia lui Dumnezeu peste fiii neascultători. (7) În care păcate ați umblat și voi odinioară, pe când trăiați în ele. (8) Acum, deci, lepădați și voi toate acestea: mânia, iuțimea, răutatea, defăimarea, cuvântul de rușine din gura voastră. (9) Nu vă mințiți unul pe altul, fiindcă v-ați dezbrăcat de omul cel vechi, dimpreună cu faptele lui, (10) și v-ați îmbrăcat cu cel nou, care se învoiește, spre deplină cunoștință, după chipul Celui ce l-a zidit, (11) unde nu mai este elin și iudeu, tăiere împrejur și netăiere împrejur, barbar, scit, rob ori liber, ci toate, și întru toți, Hristos.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Iubiți credincioși!

Există mai întotdeauna o strânsă legătură între cuprinsul Evangheliei duminicale și pericopa Apostolului. Această strânsă relație poate fi evidențiată chiar și numai prin faptul că aproape între toate părțile alcătuitoare ale Sfintei Scripturi există o logică, există o intimă legătură care face ca orice cuvânt scripturistic raportat la altele din alte cărți Sfinte să fie mai bine înțeles. De aici a ieșit vechiul și pertinentul adagiu: "Scriptura se interpretează prin sine însăși".

De aceea, pe bună dreptate, Sfânta Evanghelie de astăzi, care ne pune în față vindecarea celor zece leproși, dintre care numai unul a venit să dea slavă lui Dumnezeu și să mulțumească Binefăcătorului său, Iisus Hristos, are rezonanță extraordinară de bine prinsă în pericopa Apostolului. Pentru că, dacă vă aduceți aminte – și eu aici nu fac altceva decât să vă împrăpătez memoria cu privire la ceea ce ați auzit în pericopa Apostolului – acolo se vorbea

despre o curățire de lepră, nu trupească, precum cea evidențiată de Sfânta Evanghelie, ci de o anume lepră a păcatului.

Pe vremea Mântuitorului Hristos, ca și astăzi, lepra a fost și este socotită o boală foarte grea, cu adânci și grave urmări asupra celui care o are în trup, căci boala aceasta înseamnă măcinarea sistematică a organismului nu numai până la desfigurarea acestuia, ci chiar până la moarte.

Boala sufletească, s-o numim în contextul Sfintei Evanghelii, lepra sufletească este aceea care sapă și ea cumplit atât asupra sufletului, cât și asupra trupului. Așa încât "chipul lui Dumnezeu" din acea făptură umană se desfigurează, iar acesta își pierde calitatea de fiu al lui Dumnezeu. După cum cel în care se instalează lepra pierde înfățișarea omenească, căci dacă te uiți la un lepros ai să vezi că nu mai seamănă cu un om, tot astfel și cel în care sapă grav lepra păcatului își pierde caracterul de fiu al lui Dumnezeu și, până la urmă, își distruge viața duhovnicească. Pierde viața cea întru Hristos. La începutul pericopei Apostolului tocmai acest fapt se accentua, dar în chip afirmativ: "*Iisus Hristos este viața noastră*" (3, 4). Iisus Hristos este dătătorul vieții noastre veșnice. De aceea, când viața Lui divină "*se va arăta* (se va manifesta în viața noastră), *atunci și noi, împreună cu El, ne vom arăta întru slavă*" (v. 4), vom participa efectiv la viața Lui preamărită, adică la viața veșnică. De aceasta nu vor avea parte cei ce se lasă cuprinși de lepra păcatului.

În prologul Sfintei Evanghelii de la Ioan se spune că: "*Legea s-a dat prin Moise, iar harul și adevărul* (despre viața veșnică) *au devenit prin Iisus Hristos*" (1, 17). Așadar, numai raportându-ne neconținut la viața lui Hristos noi devenim vrednici purtători ai vieții celei veșnice. Numai căutând să înțelegem Legea harului, cea întru Hristos Iisus, și numai punând în lucrare poruncile Mântuitorului nostru noi suntem purtători de Hristos, hristofori – cum se spune, receptacole ale vieții Lui. Acest fapt este foarte important pentru noi. Viața, existența noastră spirituală, dar și biologică, se unesc cu viața lui Hristos în Trupul Său Tainic, care este Biserica, în așa fel încât la un moment dat, cum se exprimă Sfântul Apostol Pavel, am conștiința că "*nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine. Și viața mea de acum, în trup, o trăiesc în credința Fiului lui*

Dumnezeu" (Gal. 2, 20). "*Căci pentru mine a vieții este Hristos*" (Filip 1, 21). Sfântul Pavel merită crezut. El a experimentat ceea ce scrie și trebuie să ne încredem în el și să-i fim urmăritori, precum și El L-a urmat pe Hristos (1 Cor. 4, 16).

Cei zece leproși au venit la Mântuitorul și toți s-au vindecat. Dar ca să se vindece a trebuit mai întâi "*să vină*" la Iisus Hristos. A trebuit să facă un minim efort, acela de a se hotărî să-L caute pe Domnul, având încrederea neclintită că vor fi vindecați. Ceea ce din punct de vedere spiritual înseamnă același lucru. Toți care se hotărăsc să vină și să-l caute pe Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos pot constata personal că încep să primească vindecare de greaua și vechea rană a păcatului, ce se instalase în viața lor ca o adevărată lepră sufletească. Atunci ei simt o primă ușurare, care le dă speranța să continue până la vindecarea totală, ceea ce înseamnă a vieții în Hristos.

Dar pentru aceasta trebuie urmată aceeași traiectorie ca și a vieții lui Hristos. El a murit pentru păcatele noastre, "*ascultare*" pentru care (Evr. 5, 8) Dumnezeu L-a premărit așezându-L de-a dreapta Sa. Noi trebuie să murim pentru păcatele noastre împreună cu Hristos, ca să ne preamărim împreună cu El. Acest demers soteriologic este prins de Sfântul Pavel cu multă măiestrie în Apostolul de astăzi: "*Iar când Hristos, Care este viața noastră, Se va arăta* (întru slava Sa), *atunci și noi, împreună cu El, ne vom arăta întru mărire*" (Col. 3, 4). De păcat ne eliberăm murind pentru păcat. Deci, dacă începi să mori împreună cu Hristos pentru păcatele tale, să ai încrederea că te vei bucura de viața veșnică împreună cu El (Rom. 6, 8). Și ca să ai această încredințare trebuie să simți că te cureți de lepră, ceea ce înseamnă tot una cu a fi "*viu pentru Dumnezeu, în Hristos Iisus, Domnul nostru*" (Rom. 6, 11).

Observați, deci, că din punctul de vedere al bunăvoinței Domnului Hristos nu există nici un fel de piedică: toți, care vin la El și cer de la Dânsul vindecare, ajutor, binecuvântare și mântuire, pleacă îndestulați, în conformitate cu învățătura creștină care statuează că "*Dumnezeu Mântuitorul nostru voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină*" (1 Tim. 2, 3-4).

Rămâne numai ca aceia care s-au îndulcit de darurile acestea să nu-L uite, să nu-L ignore ci să-L caute pe Dumnezeu, Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Între a-L căuta sau a-L ignora rezidă întreaga noastră atitudine față de Iisus Hristos, fie mulțumitoare și angajantă, fie apatică sau chiar necuviincioasă. Știm că de multe ori Îl uităm și-L ignorăm pe Dumnezeu. După ce am primit darurile Sale, mai ales pe cele materiale, nu mai avem nevoie de El decât dacă ne apasă din nou greutatea vieții. În această situație Dumnezeu este socotit de noi un fel de mecanism pe care-l punem în funcțiune când avem nevoie și-l "închidem" după ce ne-am făcut treaba. De El nu simțim nevoia să legăm niciun fel de simțământ, nici de iubire, nici de ură, ci doar de ignorare, vecină cu un anume ateism popular, care nu te stresează cu probleme de contraargumentare. La ce bun? Poate că mâine ai nevoie din nou de El. Nu trebuie să te pui rău! Credeți-mă, fraților, o asemenea atitudine indiferentă este de fapt o batjocorire a lui Dumnezeu. Și nu vă sfătuiesc să provocați punerea în acțiune a adagiului scripturistic: *"Dumnezeu nu se lasă batjocorit. Căci ce seamănă omul, aceea va și secera"* (Gal. 6, 7). Uităm, așadar, și nu ne mai întoarcem să dăm mărire și să-i mulțumim cuviincios lui Dumnezeu pentru ajutorul primit, după pilda nevrednică de urmat a celor nouă leproși, care, ca și noi, n-au știut ce-i aceea recunoștință. De aceea rămânem pe mai departe în mari și grele păcate, despre care va aminti mai departe Sfântul Apostol Pavel.

Dar, mai întâi, să evaluăm creștinește cugetarea paulină atât de bogată în învățăminte trebuitoare în procesul mântuirii noastre: *"Iar când Hristos, Care este viața voastră, Se va arăta, atunci și voi, împreună cu El, vă veți arăta întru slavă"*. Aceasta înseamnă că după ce ai primit de la Iisus Hristos *"toată darea cea bună și tot darul cel desăvârșit"* (Iac. 1, 17) trebuie neconținut să mergi pe calea lui Iisus Hristos, în așa fel încât tu să te ancorezi în El și El să devină modul tău de existență. Și atunci preamărirea dimpreună cu El, la a Sa a doua Venire, va fi răsplata cea nesperată pe care ți-o va oferi chiar El, Dreptul Judecător. Să auzim rostirea evanghelică în această privință: *"Iar când va veni Fiul Omului întru slava Sa cu toți sfinții îngeri, (...) va zice celor de-a dreapta Sa:*

Veniți, binecuvântații Părintelui Meu, de moșteniți Împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii" (Matei 25, 31, 34). În sensul acesta se înțelege expresia paulină *"ne vom arăta cu El întru slavă"*. Vom participa cu El la actul Judecării conform îndreptăririi evidențiate de Sfântului Apostol Pavel: *"Au nu știți că Sfinții vor judeca lumea?"* (1Cor. 6, 2).

Însă, dacă nu vom asculta de Iisus Hristos, deși am primit darurile Duhului Sfânt în urma încreștinării noastre, vom rămâne mereu și mereu în starea de moarte latentă, după cum în stare de moarte latentă este în orice clipă bolnavul de lepră trupească. Pentru a depăși stadiul de muribund suflesc, Sfântul Apostol Pavel ne propune o adevărată terapie duhovnicească de șoc: *"Omorâți mădularele voastre cele pământești!"* – adică ale păcatului din trup – care sunt: *"desfrânarea, necurăția, patima, pofta cea rea, lăcomia"* – toate acestea sunt *"închinare la idoli"* (v. 5). Iar în altă parte zice că nici *"un închinător la idoli nu are moștenire în Împărăția lui Hristos și a lui Dumnezeu"* (Efes. 5, 5 și 1 Cor. 6, 9-10).

Iată, dar, iubitorilor, că nu trebuie să afirmi, precum vechii egipteni, de pildă, că Dumnezeu locuiește într-o vacă sau într-un bloc de piatră, ca să fii închinător la idoli, căci dacă ți-ai făcut din păcatele de care vorbește Sfântul Pavel stăpân, atunci ești un închinător la idoli. Rămânând la stadiul acesta antecreștin, Apostolul zice că pentru păcatul idolatriei *"vine mânia lui Dumnezeu peste fiii neascultători"* (v. 6). Deci, făptuind aceste păcate grave nu numai că nu mai poți nădăjdui să viețuiești cu Hristos, pierzând calitatea de fiu al lui Dumnezeu, dar pericolul cel mai grav este că la Judecata cea mare vei fi azvârlit în partea cea de-a stânga a celor blestemați veșnic, și chiar încă din viața de pe pământ te vei convinge că *"vine mânia lui Dumnezeu peste fiii neascultători"*.

Sfântul Apostol Pavel socotește că păcate, precum cele enunțate mai sus, sunt proprii mai ales omului neîncreștinat, pentru că face următoarea observație: *"În aceste păcate ați umblat și voi odinioară, când trăiați în ele"* (v. 7), înainte de a primi Botezul. Așa zicea Sfântul Pavel atunci. Dar noi observăm astăzi că chiar oamenii socotiți creștini prin botez înjură, săvârșesc desfrânare, bârfesc, urăsc, înșală și fac toate păcatele care reclamă încă de pe pă-

mânt *"mânia lui Dumnezeu"*. Ce concluzie tragem? Una singură: că unii ca aceștia nu mai sunt creștini, ci au devenit păgâni.

Să nu socotim, iubiții mei, că dacă suntem botezați suntem și mântuiți. Îndepărtarea de la Legea lui Dumnezeu înseamnă repri-marea bunei conduite creștine și întoarcerea la statutul de păgân. În acest sens, vă rog să vă uitați cu atenție în jur, la lumea care ne înconjoară, ca să vă dați seama cât păgânism este în poporul nostru, păgânism care se propagă pe toate căile. De pildă: se întâlnesc doi inși. Unul înjură pe celălalt de Dumnezeu sau pe al treilea; se întâlnesc două femei, una o blestemă pe cealaltă sau pe a treia; deschizi un jurnal sau o gazetă și vezi imagini dezgustătoare; deschizi radioul și auzi fraze licențioase; deschizi televizorul și auzi și vezi fapte incredibile din punctul de vedere al bunului simț creștin; la maternități femeile fac coadă nu la nașteri, ci la avorturi; tribunalele sunt pur și simplu asaltate de cei care își zic în continuare creștini, nu de puține ori frați sau rude, care se judecă unii cu alții pentru un petec de pământ sau pentru alte nimicuri ce-ar fi putut fi aplanate printr-un dialog creștin decent. Omoruri, crime de tot felul, hoții, înșelătorii, păcate împotriva firii etc. etc. Ceea ce înseamnă că păgânismul, despre care vorbea Sfântul Apostol Pavel că au scăpat creștinii din vremea sa prin Botez, este din nou prezent în viața poporului nostru. Și, Doamne ferește! să ne facem și noi vinovați de asemenea păcate, căci ele nu înseamnă altceva decât lepră care distruge structura sufletească a omului, lepră care înseamnă despărțirea de Dumnezeu. Într-un cuvânt, înseamnă moarte veșnică. Deci, atenție, iubiților!

Sfântul Pavel sesizând că și printre creștini sunt asemenea păcate și din nefericire sunt, pe vremea lui mai puține, dar pe vremea noastră multe și grele, dă îndemnul izbăvitor: *"Lepădați-le și voi pe toate acestea!"* (v. 8). În plus, mai lepădați și unele păcate care la prima vedere par mai mici, mai neînsemnate, precum: *"mânia, iuțimea, răutatea, defăimarea, cuvântul de rușine din gura voastră. Nu vă mințiți unul pe altul"* (v. 8. 9). Nu vă iuțiți, nu faceți fapte care la prima vedere par mici, dar care desfigurează ca o lepră sufletească, având puterea de a distruge viața spirituală dacă ele se repetă neconținut și devin patimi.

Iată de ce, iubiții mei, faptele păgânești trebuie lepădate. Să le aruncăm la coșul păgânismului, pentru că știm ce urmări nefaste au neascultările noastre față de Dumnezeu. Un creștin conștient își radiografiază exact viața spirituală și știe în ce punct este atins de lepră, adică de un viciu, de o patimă de care nu mai poate scăpa și căreia i-a căzut rob. Iar dacă singur nu reușește s-o facă, să alerge cu încredere la părintele duhovnic, care îl va povățui ce trebuie să facă, ca să nu se întoarcă nevindecă cel ce a venit la doctorul Hristos Mântuitorul. Adică, să se spovedească. Să-și mărturisească păcatele, dând dovadă de căință sinceră, hotărându-se să nu le mai repete și astfel va lua iertare de la Hristos.

Vedeți de ce a fi mereu în legătură cu Hristos înseamnă a te verifica mereu? Cea mai simplă verificare, la-ndemână fiecăruia, este ca atunci când ești împins fie dinlăuntru, fie din afară, să săvârșești păcatul, să faci un rău, când vrei să te avâți într-o acțiune nedemnă, să ai atunci tăria sufletească să-L *"vezi"* viu pe Hristos în fața ta. Și având conștiința că Hristos este Judecătorul celor vii și al celor morți, adică și al tău, să ai puterea să te oprești de la răul pe care vrei să-l faci. Dacă ai, așadar, convingerea că Hristos este – după cum și este – neconținut lângă tine, dacă ai conștiința că *"Hristos este viața ta"*, atunci credința aceasta va avea puterea să pună stavilă pornirii tale păcătoase. Sau dimpotrivă, dacă ai conștiința prezenței lui Hristos lângă tine și totuși faci fapte reprobabile înseamnă că în chip voit Îl batjocorești pe Hristos. Iar de urmări să nu mă întrebi pe mine!

Iubiții mei, să fim foarte atenți! Un asemenea om se încarcă cu încă un păcat mare și greu, cu unul dintre cele enumerate aici de Sfântul Apostol Pavel, sau cu altele asemenea acestora, care pot să-l ducă la moartea veșnică. Căci libertatea pe care și-o ia, nestru-nită de rațiunea credinței, va duce la batjocorirea lui Iisus Hristos, pentru care *"vine mânia lui Dumnezeu peste fiii neascultării"*. Poate n-ați sesizat niciodată că o faptă rea, o vorbă ucigătoare, un gând necurat, o acțiune mârșavă, face ca Hristos să fie batjocorit de către tine. Și-apoi, cutremură-te! Căci *"înfricoșător este să cădem în mâinile Dumnezeului Celui viu!"* (Evr. 10, 31). Cel care suferă cel mai mult este creștinul care conștientizează pericolul și nu

se îndreaptă, știind cu siguranță că va da socoteală înaintea lui Dumnezeu pentru toate faptele, pentru toate gândurile și pentru toate atitudinile de viață pe care le are față de Hristos. Pentru că, vă rog să rețineți: nici o faptă din cele pe care le săvârșim, nici un cuvânt din cele pe care le rostim, nici un gând din cele pe care le are mintea noastră, nu sunt fără legătură cu Hristos. Căci, chiar dacă unele fapte cotidiene mărunte nu sunt fără legătură cu El, precum afirmă Sfântul Pavel, că *"ori de mâncați, ori de beți, ori altceva de faceți, toate spre slava lui Dumnezeu să le faceți"*. (1 Cor. 10, 31), cu atât mai mult fapte de o mare gravitate, ce sunt în măsură să ne pericliteze mântuirea, nu vor rămâne fără a fi judecate după dreptate de Judecătorul cel Drept.

Iată de ce a rămâne cu Hristos, a acționa creștinește în așa fel ca Hristos să devină *"viața ta"*, înseamnă a deveni fiul lui Dumnezeu, înfiat prin harul Jertfei Mântuitorului nostru, iar toți creștinii laolaltă, din toate neamurile pământului, înseamnă a deveni poporul lui Dumnezeu. Pentru că zice Sfântul Apostol Pavel: în Iisus Hristos toți cei care împlinesc voia lui Dumnezeu devin un singur popor, unde *"nu mai este elin, iudeu, tăiere împrejur, netăiere împrejur, barbar, scit, rob ori liber, ci toți sunt una în Iisus Hristos"* (v.1). Deci, unitatea noastră în Iisus Hristos o dă unitatea credinței. Indiferent de limba pe care o vorbim, indiferent de culoarea pielii pe care o avem, dacă avem aceeași credință în Iisus Hristos toți suntem fiii lui Dumnezeu și frați între noi.

Să remarcăm, români, că Sfântul Apostol Pavel vorbește aici și despre sciți. Suntem pe la anul 63. Știți că dacii, geții și sciții, din neamul tracilor, formau o mare familie de neamuri. Avem bucuria să aflăm de la Sfântul Pavel că unii dintre strămoșii noștri se alăturaseră încă de pe atunci popoarelor care deja auziseră cuvântul Evangheliei și se integraseră, prin încreștinare, în noul popor al lui Dumnezeu încă de la jumătatea primului secol creștin.

Așadar, strămoșii noștri, cel puțin unii dintre cei care primiseră Evanghelia, deveniseră deja poporul lui Dumnezeu. Oare noi, cei de astăzi, datorită păgânismului care s-a instalat la noi, să nu mai avem conștiința că suntem poporul lui Dumnezeu? Să nu mai avem conștiința că suntem chemați la mântuire ca și toți ceilalți, cu care

împreună formăm *"noul Israel?"* Chiar să nu mai avem această conștiință? Să nu mai avem conștiința că singurul Care dă sens vieții noastre și stabilitate ca popor este Iisus Hristos? Ați auzit cum zicea Sfântul Apostol Pavel: *"El este viața voastră!"*. Dacă ne lipsește această conștiință înseamnă că lepra păcatului planează mortal asupra poporului acestuia. Și, ferească Dumnezeu, să nu ne vindecăm la timp!

Dacă, însă, ne întoarcem cum s-a întors leprosul, unul dintre cei zece, la Mântuitorul Hristos și i-a mulțumit, atunci totul se va îndrepta în viața noastră ca popor. Dar, deocamdată, lucrurile par a nu fi așa și, din nefericire, la scară națională, părem un popor descreștinat, un popor împăgănit, un popor care nu mai are nevoie de Dumnezeu. Și tare mă tem și mă cutremur că la un moment dat nici Dumnezeu n-o să mai aibă nevoie de noi.

De aceea, iubiții mei, se cuvine ca *"noi cei tari să purtăm slăbiciunile celor neputincioși"* (Rom. 15, 1). Noi, cei îmbisericiți, să ne asumăm greaua dar plăcută misiune, ce pleacă din îndemnul conștiinței, de a-i întoarce pe cei rătăciți, oricare ar fi ei: rudă, prieten, cunoscut, mânați de dorința luminată de Hristos de a face din toți din jurul nostru din nou un popor creștin, prin care și în care să se slăvească iară și iară numele lui Dumnezeu, Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, Treimea Cea de o ființă și nedespărțită. Amin.

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 30-a DUPĂ RUSALII

(Coloseni 3, 12-16)

3, (12) Îmbrăcați-vă, dar, ca aleși ai lui Dumnezeu, sfinți și prea iubiți, cu milostivirile îndurării, cu bunătate, cu smerenie, cu blândețe, cu îndelungă-răbdare, (13) îngăduindu-vă unii pe alții și iertând unii altora. Dacă are cineva vreo plângere împotriva cuiva, după cum și Hristos v-a iertat vouă, așa să iertați și voi. (14) Iar peste toate acestea, îmbrăcați-vă întru dragoste, care este legătura desăvârșirii. (15) Și pacea lui Hristos, întru care ați fost chemați, ca să fiți un singur Trup, să stăpânească în inimile voastre; și fiți mulțumitori. (16) Cuvântul lui Hristos să locuiască întru voi cu bogăție. Învățați-vă și povățuiți-vă între voi cu toată înțelepciunea. Cântați în inimile voastre lui Dumnezeu, mulțumindu-I în psalmi, în laude și în în cântări duhovnicești.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin!

"Cuvântul lui Hristos să locuiască întru voi cu bogăție!" (Coloseni 3, 16).

Iubiți credincioși!

"Cuvântul lui Dumnezeu, după expresia Sfântului Apostol Pavel, este viu și lucrător și mai ascutit decât orice sabie cu două tăișuri, și pătrunde până la despărțitura sufletului și duhului, dintre încheieturi și măduvă, și destoinic este să judece simțirile și cugetările inimii" (Evr. 4, 12). Cu alte cuvinte, cuvântul lui Dumnezeu, dacă s-a instaurat cu putere în ființa noastră, devine atât de puternic, încât schimbă structural viața noastră, întrucât "este destoinic să judece simțirile și cugetările inimii". Poate să transforme cu adevărat un suflet omenesc. Cineva poate să se îndrepte către Dumnezeu din îndemnul cuiva, fie al preotului, care-i grăiește cu puterea harului preoției, fie al aproapelui întărit în credință, care îi aduce cuvânt de înțelepciune din bogăția experienței sale. Dar

toate cuvintele care îl pot pătrunde pe om, atât din partea preotului, cât și din partea altcuiva, sunt cuvintele lui Dumnezeu. Cuvintele omenești au o încărcătură slabă pentru a putea aduce, sau după caz, de a întoarce pe un om la Dumnezeu. Și dacă suntem lucizi și sinceri trebuie să conștientizăm faptul că cuvântul omenesc n-a putut să-L coboare pe Dumnezeu între noi. Întreg strigătul omenesc de disperare neputincioasă de a recupera starea de beatitudine de lângă Dumnezeu, pierdută "prin slăbiciunea minții și prin sfatul vrăjmașului diavol", n-a avut puterea de a-L aduce pe Fiul lui Dumnezeu în lume. Numai dragostea incomensurabilă a lui Dumnezeu a fost puterea care L-a trimis pe Logosul cel Veșnic să Se întrupeze ca să ne mântuiască. Acestei realități dumnezeiești îi dă contur inconfundabil Sfântul Apostol Ioan în Evanghelia sa, când zice: "Căci Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică" (Ioan 3, 16). Deci, ca să avem din nou apropiere de Dumnezeu, prin Iisus Hristos, a trebuit ca Dumnezeu Tatăl să ni-L trimită pe Cuvântul Său în lume. Cunoașteți că Mântuitorul Hristos, în ipostaza Sa dumnezeiască, Se numește Cuvântul lui Dumnezeu, Logosul lui Dumnezeu. Așa încât Dumnezeu nu numai că a creat lumea prin Cuvântul Său, când a zis: "Să fie!" (Fac. 1, 3, 6) și s-au făcut toate din cer și de pe pământ, ci Dumnezeu re-creează lumea prin Cuvântul Său. Dar nu la modul global, ca la facerea lumii materiale, ci pe fiecare persoană în parte este nevoie să o remodeleze. Cuvântul lui Dumnezeu, venit la noi, ne re-creează – vă rog să nu pierdeți din vedere această imagine – pentru a fi demni de a urca către Dumnezeu și de a ne sălășlui în Împărăția Sa. Sau "în Împărăția Fiului iubirii Sale" (Colos. 1, 13), cum răpitor de frumos și adevărat se exprimă Sfântul Pavel.

Tocmai pentru a ne încărca duhovnicește, ca să rezistăm în drumul spre ținta cea cerească, zice Apostolul de astăzi că este necesar ca "cuvântul lui Hristos trebuie să locuiască în voi cu bogăție" (Colos. 3, 6). Dacă vrei să ai din plin imaginea bogăției, aceea trebuie să fie a cuvântului lui Dumnezeu, Care te stăpânește; a învățaturii lui Hristos, adusă nouă de la Părintele Ceresc. Această, bine stăpânită prin cunoaștere, și mai ales deplin integrată vieții

noastre, poate să ne aducă mântuirea. În sens paulin integrarea cu bogăție a lui Hristos în viața noastră înseamnă moarte pentru viața cea într-un păcat și înviere pentru viața cea de sus. Să-l auzim: *"Așadar, dacă ați înviat împreună cu Hristos, căutați cele de sus, unde Se află Hristos, șezând de-a dreapta lui Dumnezeu; cugetați cele de sus, nu cele de pe pământ, căci voi ați murit (pentru păcate) și viața voastră este ascunsă cu Hristos întru Dumnezeu. Iar când Hristos, Care este viața voastră Se va arăta, atunci și voi, împreună cu El, vă veți arăta întru slavă"* (Colos. 3, 1-4). Iată, cu adevărat, bogăție dumnezeiască!

De aici, iubii mei, importanța capitală a cunoașterii cuvântului lui Dumnezeu. De aici îndelunga mea strădanie și a dumneavoastră de a cunoaște împreună învățătura Sfintei Scripturi, ca pe aceasta s-o facem vie și lucrătoare în viața noastră; ca pe cuvântul tipărit în Cartea cărților să-l facem auzit în mintea și în conștiința noastră ca și când astăzi l-am sorbi din gura Domnului Hristos. Iată de ce ni se cere tuturor ca pe acest cuvânt al lui Dumnezeu să-l facem viu în noi. Așa ne îndeamnă Sfântul Apostol Pavel: Cuvântul lui Dumnezeu să fie viu în inimile noastre și *"să locuiască întru noi cu bogăție"*. Adică să se sălășluiască învățătura lui Hristos în inima noastră cu atâta putere, încât nici un alt cuvânt omenesc să nu-l poată depăși, nici o altă realitate umană, numindu-se ea oricum, să nu aibă drept de întâietate în fața cuvântului lui Dumnezeu în viața noastră. De aceea, frații mei, nu este cuviincios ca să pui deasupra învățăturii lui Hristos, referitoare la mântuirea ta, alte interese omenești, oricare ar fi ele. Atunci se cheamă că ești un om în existența căruia cuvântul lui Dumnezeu n-are locul cel mai de cinste; nu locuiește în tine decât sporadic și interesat și cu atât mai mult nu locuiește cu bogăție. Interesul tău imediat este cu totul străin și nu de puține ori potrivnic cuvântului lui Dumnezeu, ceea ce este foarte grav din perspectiva mântuirii. Singura realitate ce trebuie să cuprindă definitiv viața omului este Dumnezeu. Toate celelalte sunt realități și interese adiacente existenței noastre, care bine înțelese în rostul lor pur pământesc ar trebui să ducă tot la Dumnezeu.

Mă veți întreba, de bună seamă: Prin ce se face cunoscută realitatea dumnezeiască în viața noastră? Răspunsul este: prin poruncile lui Dumnezeu. Așa l-a încredințat Mântuitorul pe tânărul bogat din Evanghelie, care a venit să întrebe ce să facă pentru a moșteni viața veșnică. Acestuia Domnul i-a zis: *"Știi poruncile: Să nu săvârșești adulter, să nu ucizi, să nu furi, să nu mărturisești strâmb, cinstește pe tatăl tău și pe mama ta"* (Luca 18, 20).

Să ne oprim la păcatul uciderii, mai exact la acela al pruncuciderii. Adică păcatul uciderii copiilor în pânțece. Aproape s-a generalizat ideea că a omorî un copil în pânțece nu-i nici un păcat, pe când dacă este omorât după ce s-a născut mama respectivă este pasibilă de pedeapsă și expusă oprobiului public. Dar vă întreb: Cu ce este mai mare un păcat față de celălalt? Pentru că amândouă sunt crime oribile îndreptate nu împotriva vreunor vrăjmași de temut, ci împotriva unor ființe nevinovate, incapabile să se apere și care, culmea, au fost implantate în pânțelele matern în urma unui act de dragoste. A ucide chiar dragostea este un genocid fără scrupule. O statistică de ultimă oră arată că populația României este în regres cu cca. trei sau chiar patru milioane. Cu siguranță că aceste milioane sunt pruncucideri. Ceea ce este cumplit pentru poporul acesta, care nu-și dă seama că pierde dacă nesocotește, ba chiar batjocorește cu bună știință poruncile dumnezeiești puse și impuse tocmai pentru binele nostru pământesc și ceresc. Un popor care nu mai naște copii pierde, iar odată cu el și Biserica neamului său, pentru că nu mai poate naște fii pentru Împărăția lui Dumnezeu. Se ignoră astăzi o demnă lecție românească de istorie, și anume aceea că noi am rezistat ca nație prin vicisitudinile vremurilor mai totdeauna potrivnice și belicoase tocmai pentru că femeile române, creștine cu frica lui Dumnezeu, dădeau naștere la mulți copii, crima avortului ne fiind cunoscută, iar când a fost importată, ea a fost socotită ca un păcat de o mare gravitate și nerăbdată de mânia lui Dumnezeu. Astăzi constatăm urgia, dar nu ne învățăm minte.

De aceea, frații mei, cuvântul lui Dumnezeu este o realitate ce trebuie percepută cu responsabilitate de către conștiința noastră. Nu numai să-l ai la cunoștință ca pe o lecție bine știută la școală, ci mai ales să simțim mare răspundere pentru împlinirea sau ne-

împlinirea acestuia în viața noastră, dar și în existența neamului nostru. Apocalipsa Sfântului Ioan ne descoperă că în fața lui Dumnezeu, la Judecată, ne înfățișăm ca neamuri, ca popoare. Desigur, ne înfățișăm și ca persoane, dar integrate într-un popor: "*Și neamurile vor umbla în lumina ei*" (Apoc. 21, 24), adică în lumina lui Hristos, grăiește Scriptura.

Iată de ce cuvântul lui Dumnezeu trebuie să se resimtă în viața noastră "*cu bogăție*". Când zice Sfântul Apostol Pavel: "*cu bogăție*" înseamnă o lucrare plină de responsabilitate proprie, ce trebuie să anime o asemenea bogăție de har. Pentru că nu e de nici un folos, dar absolut de nici un folos soteriologic, numai să-l știi teoretic, atâta vreme cât acel cuvânt, din cauza neconlucrării tale cu el, nu produce în ființa ta o reală mișcare spre existența cerească. Așadar, cuvântul lui Dumnezeu rămâne inefficient chiar dacă pretinzi că-l cunoști. Poți să fii savant în cele ale Teologiei, dacă nu ți se mișcă inima pentru Hristos nu poți mișca inima altora. Nu poți pretinde altora să se mlădieze după cuvântul divin dacă tu rămâi numai la teorie, dacă n-a coborât în mâini, adică dacă cuvântul lui Dumnezeu nu s-a transformat în faptă și n-a devenit acțiune este un cuvânt sterp pentru tine. Nu te folosești de el și nici Dumnezeu de tine.

Minunat este, frații mei, să constat la dumneavoastră un fapt foarte îmbucurător, acela că știți foarte multe despre credința pe care o mărturisim. De faptul acesta m-am convins ori de câte ori am dialogat cu dumneavoastră în biserică pe teme biblice și teologice. Dar și mai îmbucurător este că credința vă este faptă. Vreau să sesizați împreună cu mine că necunoașterea cuvântului lui Dumnezeu are ca urmare directă insensibilitatea multora la păcat. Ca să ne convingem de această realitate crudă, să urmărim în continuare dialogul dintre Mântuitorul și tânărul din Sfânta Evanghelie de astăzi, căruia printre poruncile pe care trebuia să le împlinească în viață era și aceea de a nu fura. Astăzi mulți conaționali de-ai noștri s-au specializat în furt. Trăim cea mai cumplită perioadă din istoria țării noastre, când oameni aflați pe diferite paliere sociale nu se mai rușinează de furt. Citim prin ziare, ascultăm radioul și urmărim la Tv emisiunile de știri unde aflăm că chiar unii puși să chi-

vernisească bine banii publici fură cu miliardele fără ca măcar să roșească, prejudiciind viața a zeci de mii de oameni. S-a ajuns la o atât de cumplită dominare a abuzului, încât nu se mai roșește. Și aceasta pentru că Hristos lipsește din viața lor, lipsește din marea parte a poporului nostru, păcatul devenind un mod de viață. Păcate ca furtul, minciuna, înșelătoria, homosexualitatea și, în general, desfiderea oricăror conveniențe sociale bazate pe doctrina și morală creștină sunt încălcate cu bunăștiință. Aici este gravitatea, că păcatele se fac la vedere cu intenția vădită de a batjocori pe Hristos. De aceea, socotim întreagă această acțiune ca pe una cu vădită tentă antihristică. Se încearcă, și din păcate se izbutește, o descreștinare a poporului român, acțiune ce se transferă la noi din Apus, unde deja se vorbește de o eră postcreștină. În Franța doar 4% din populație se mai declară creștină, iar a doua religie ca număr de practicanți este Islamul.

Iată motivația puternică, iubirii mei, pentru care cuvântul lui Dumnezeu, învățătura creștină convertită în fapte cotidiene de viață, trebuie din nou să pătrundă cu dumnezeiască putere în viața poporului român. Trebuie să existe interes maxim și generalizat ca Hristos să devină iarăși Domnul și Stăpânul acestui popor. Se caută cu asiduitate interese personale, interese de grup, interese de partid. Din nefericire, puțin interes se mai observă pentru Hristos și învățătura Lui ca stindard de conștiință peste viața poporului român. Căci, cu adevărat, singura salvare a poporului român nu este partidul cutare sau cutare, ci Hristos Dumnezeu. Pe El punându-L ca Domn și Stăpân al vieții noastre suntem salvați. Suntem salvați și în veacul de acum și în cel ce va să fie.

Iată de ce tematica de astăzi referitoare la puterea cuvântului lui Dumnezeu de a pătrunde adânc în ființa noastră pentru a o înnoi, pentru a o direcționa către Dumnezeu, este o temă de larg interes, aș putea zice de interes național pentru toți câți se numesc creștini ortodocși în țara aceasta. De aceea, la această reîncreștinare a poporului român suntem chemați toți care simțim creștinește și românește, mânați de Duhul Sfânt, prin sfatul Apostolului Pavel, care cere ultimativ ca: "*noi cei tari să purtăm slăbiciunile celor neputincioși și să nu căutăm plăcerea noastră. Ci, fiecare*

dintre noi să caute să placă aproapelui său, la ce este bine, spre zidire" (Rom. 15, 1-2). S-o facem noi și încă cu sârguință, ca să n-o facă alții cu intenții antihristice. S-o fac eu, preotul, căci mă în-cinge datoria, s-o faceți dumneavoastră "cei tari", purtând solemn, ca pe un stindard victorios, cuvântul lui Dumnezeu în cetate, acasă în familie, la rude, la prieteni și vecini, chiar și la dușmani.

Mai departe, iubiților, ne amintim că Domnul Hristos amintește tânărului din Evanghelia de astăzi porunca a cincea din Decalog: "Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta!" Porunca aceasta nu-și mai are astăzi temei în mintea multor tineri români datorită ideii la modă că tata și mama sunt niște bătrâni învechiți. Iar dacă se mai și împotrivesc pornirilor pătimase ale odraselor lor, chiar că nu mai merită să fie ascultați. Ei urmează alte voci de sirene pierzătoare, care nu le pretind nici un efort de voință și bunăvoință. Căci păcatul nu cunoaște constrângerea liber consimțită, precum valoarea care ne supune la disciplină, corectitudine și statornicie. Iată de ce puțini tineri vin astăzi la Hristos. Pentru că Hristos impune, dar nu pentru El, ci pentru tine "ca să-ți fie ție bine".

Pe linia asumării de bunăvoie a cuvântului lui Dumnezeu este și îndemnul paulin pe care îl aflăm în Apostolul de astăzi: "Învățați-vă și povățuiți-vă între voi cu toată înțelepciunea; cântați în inimile voastre lui Dumnezeu, mulțumindu-I în psalmi, în laude și în cântări duhovnicești" (v. 16). De fapt acei tineri ce caută? Dez-mățul, câștigul facil, disprețul pentru tot ce ei socotesc că este constrângere. Pe acestea le caută. Pentru că n-au respectul valorilor adevărate, n-au cultură creștină. Sunt ei vinovați de toate acestea? Nu, pentru că așa au fost crescuți. Așa încât noi, părinții, suntem vinovați că nu le-am insuflat de mici dragostea pentru Hristos și pentru valorile creștine în egală măsură bune și pentru pământ și pentru cer. E foarte adevărat că nici mulți părinți nu cunosc cuvântul lui Dumnezeu, fiind născuți și crescuți în perioada ateismului militant. Dar cel puțin bunul simț să-l fi deprins în viața copiilor lor și încă ar fi fost un început bun și promițător pentru ca ei să por-nească spre Hristos. Bunul simț trebuie să străbată ca un fir roșu de-a lungul existenței umane. Fără bunul simț, socotit până nu de-

mult componenta de bază a poporului român, pier toate valorile creștine. Pentru că toate valorile românești sunt stratificate pe învățătura lui Hristos. Nu mai e bun simț, nu mai e demnitate, nu mai e valoare, nu mai e nimic de reținut, pentru că atunci când Hristos nu e, nimic nu e. Aici trebuie văzut dezastrul nostru spiritual: Hristos nu mai este socotit și recunoscut ca Domn și Stăpân al vieții noastre. Alte interese sunt mai presus de Hristos astăzi. Tinerii își mint idealurile în muzică lascivă și satanică, în localuri ale pierzaniei și ale drogurilor își petrec tinerețea, care ar trebui să fie cea mai valoroasă și rodnică perioadă din viața lor. Lipsa lui Hristos din viața tânărului înseamnă o schilodire sufletească, care nu se știe dacă va mai fi vreodată depășită pe parcursul vieții lui. Iar dacă va fi, va fi cu foarte mare greutate și cu desperate eforturi de voință, producând multe sechele.

De aceea, afirmăm cu tărie că Hristos cu învățătura Lui nu trebuie să rămână undeva la periferia vieții, pe Care să-l cauți numai din când în când, și anume atunci când te bat necazurile. Dacă, de pildă, la locul unde ai semănat în primăvară te mai duci abia la toamnă nu mai găsești nimic. Totul este numai o buruiană. Ia gândește-te, iubitul meu, dacă tu Îl cauți pe Hristos din Paște în Crăciun, ce e în sufletul tău? Buruieni sufocante ți-au năpădit viața sufletului. Deci, dacă în cele materiale nu-ți îngădui o asemenea lenevie, căci de-o faci rămâi muritor de foame, cu atât mai mult în cele duhovnicești nu trebuie să te arăți neinteresat, pentru că pieri de foamea sufletului, care este cumplită. Căci, "înfricoșător lucru este să cădem în mâinile Dumnezeului celui viu" (Evr. 10, 31). Mai ales în cele duhovnicești nu trebuie să-ți îngădui o asemenea distanță de comunicare cu Hristos. Iată de ce trebuie privit cu maxim interes cuvântul lui Dumnezeu și făcut să lucreze în tine cu bogăție, adică cu mare revărsare de har asupra ta, știind că "Dumnezeu nu dă Duhul cu măsură" (Ioan 3, 34).

Sfântul Apostol Pavel, în Apostolul de astăzi, ne mai dă unele îndrumări practice de felul cum trebuie să ne trăim viața: "Îmbrăcați-vă ca aleși ai lui Dumnezeu, sfinți și preaiubiți, cu milostivirile îndurărilor, cu bunătate, cu smerenie, cu blândețe, cu înde-

lungă-răbdare, îngăduindu-vă unul pe altul și iertând unul altuia. Dacă are cineva vreo plângere împotriva cuiva, după cum și Hristos v-a iertat vouă, așa să iertați și voi" (v. 12, 13). Verbul care trebuie să-ți dea de gândit, căci prin el trebuie să te pui în legătură cu Hristos, este acela al "îmbrăcării". Toți știm bine textul paulin ce se rostește la săvârșirea Botezului: "Câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați și îmbrăcat" (Gal. 3, 27). A te îmbrăca în Hristos înseamnă a socoti cuvântul lui Dumnezeu de absolută necesitate pentru viața ta, așa cum este, de pildă, îmbrăcăminte care nu numai că acoperă goliciunea trupului, ci îl și apără de intemperii. Dacă fără îmbrăcăminte trupul se distruge, cu atât mai mult fără îmbrăcarea noastră în cuvântul lui Dumnezeu ne vom osândi singuri sufletul la moarte veșnică. Și după cum o îmbrăcăminte dă semn distinctiv unei persoane, îmbrăcarea în Hristos dă distincție creștină vieții noastre. Căci a te îmbrăca în Hristos e tot una cu a semăna cu Hristos, fie și numai printr-o aleasă bunăcuviință, care este un accesoriu de bază al drapării noastre creștine. A te îmbrăca în Hristos mai înseamnă și a te pune sub paza Sa. Pentru că dacă El te îmbracă, dacă harul Lui îți devine îmbrăcăminte, atunci cu adevărat te pui sub paza Sa ocrotitoare, ceea ce este un indiciu sigur că Hristos a prins chip în tine (Gal. 4, 19).

În ce constă îmbrăcăminte cea duhovnicească ne-o spune Sfântul Pavel cu exemple bine alese. Ea constă, de pildă, în "milostivirea îndurării" și "bunătatea smereniei", noțiuni care trebuie desfăcute, trebuie explicate. Milostivirea îndurării și bunătatea smereniei au ca punct de plecare pe Iisus Hristos, Care, Dumnezeu fiind prin tot ce-a făcut, S-a îndurat de noi. A venit la noi, S-a milostivit de noi. Pentru că acesta este sensul real al actului de dumnezeiască pogorâre a lui Hristos în lume, este cel de îndurare, de milă, de compasiune pe care a avut-o și o are necontenit pentru noi. Așa ceva ți se cere și ție: Să ai milă! Să ai milă de tine, ca să nu ajungi la iad; să ai îndurare față de alții, ca cei cu care te simți în frățietate cu Hristos; să ai compasiune față de toți, ca toți să ajungă, prin Hristos și prin tine, cetățeni ai raiului.

Mai departe, ni se cere să ne îmbrăcăm cu "bunătate" și "smerenie". Bunătatea, cea cu adevărat după exemplul chenozei lui Hristos, duce la înțelegerea exactă a sensului smereniei creștine. Smerenia aceasta trebuie să o vadă omul în tine, în strădania ta, în lucrarea ta onestă pentru el atunci când treci peste trebuințele tale firești și te apleci către el cu iubire și interes mântuitor. I te faci de folos. Le putem fi de mare și real folos semenilor noștri mai ales prin exemplul personal și în special prin cuvântul de întărire în credință. Poate că din punct de vedere material, date fiind condițiile grele pe care le traversăm, ne este mai greu să le fim în ajutor semenilor noștri, deși Sfântul Apostol Pavel zice: "că dacă este bunăvoință, primit este darul, după cât are cineva, nu după cât nu are" (2 Cor. 8, 12). Dar ceea ce putem să facem cu temei, pentru că avem din belșug cuvântul lui Dumnezeu, pe acesta să-l oferim cu revărsare de bunătate semenilor noștri, interesați sau mai puțin interesați.

În acest sens trebuie înțelese deseale și insistentele apeluri pe care le fac pe lângă conștiința dumneavoastră de a fi mereu gata să-L faceți cunoscut pe Hristos celor apropiați. Căci trebuie să fiți gura lui Hristos în lume, trebuie să fiți ochii lui Hristos în lume, trebuie să fiți mâinile lui Hristos în lume. Plecând întăriți de la biserică, e necesar să duceți cuvântul mai departe. Unii o faceți cu mare răspundere și cu mare plăcere. O aflu din spovedaniile pe care vi le ascult. Alții, chestionați în această privință, recunosc că n-au puterea să vorbească despre Dumnezeu, pentru că – zic ei – nu sunt ascultați. Nu-i nimic dacă nu te ascultă. Tu vorbește! Vorbește-le! Pentru că nu știi cum și când într-o zi sămânța aruncată de tine în cepe să încolțească și, cu timpul, chiar să rodească în sufletul pe care tu l-ai catalogat pe nedrept ca împietrit. Tu ți-ai făcut datoria fie și numai prin faptul că i L-ai prezentat pe Hristos, îndemnându-l cu Sfântul Apostol Filip: "Vino și vezi!" (Ioan 1, 46). Pentru că, la urma urmelor, scopul tău este să-l aduci pe semenul tău la Dumnezeu, să-l determini să se întâlnească cu Dumnezeu.

În continuare, iubiților, în pericopa Apostolului de astăzi Sfântul Pavel ne îndeamnă "să ne îmbrăcăm (...) cu blândețe și înde-

lungă-răbdare" (Col. 3, 12). "*Blândețea*" și "*îndelunga-răbdarea*" sunt noțiuni care de asemenea incumbă via responsabilitate pentru aproapele. Căci o pedagogie divină te îndeamnă să te apropii de fratele împietrit cu blândețe, având răbdarea necesară ca el să-și revină din starea lui de apatie, de acedie și dezinteres privitoare la cuvântul lui Dumnezeu. O doamnă mi-a mărturisit că s-a mâhnit când o persoană căreia îi adresase cuvânt despre Dumnezeu a fost respinsă brutal. Atât de mult a dezarmat-o, încât era hotărâtă ca pe viitor să nu mai deschidă gura pe tema aceasta. Acestei persoane descumpănite i-am spus că, deși îi vine greu, nu trebuie să se lase învinsă de primul eșec, căci nici măcar nu este eșec, ci un început. Însăși reacția adversativă a acelei persoane este un bun început. Pentru că omul, care până atunci nu se interesase cu nimic de sfera divină, nu-l interesase cu nimic cuvântul lui Dumnezeu, deja, vrând nevrînd, s-a confruntat cu o realitate pe care până atunci o ignorase cu desăvârșire. De acum înainte nu va mai putea spune că problematica religioasă nu i-a ridicat-o nimeni. Așa încât, reacția lui de împotrivire, care nu găsisse vreodată în ființa lui vreun locșor pentru cuvântul lui Dumnezeu, este acum o adevărată confruntare cu o realitate căreia va trebui să-i dea un răspuns. Iar dacă răspunsul este afirmativ, ai câștigat pe fratele tău. Împotrivirea lui este un început. Bate acolo! Unde este reacție, există și dezbatere interioară. Trebuie să dai dovadă de prezență activă acum când se luptă contrariile în sufletul bietului om. Căci prima reacție, instrumentată de diavol, este să se împotrivească. Nu-l lăsa! Pentru că dacă-l părăsești acum îl lași pe mai departe în mâna diavolului. Într-un moment dificil de încrâncenare poți să bați puțin în retragere, dar mâine să revii. Nu pentru mândria ta, așa-zicând rănită, ci pentru Hristos. Căci El vrea ca prin gura ta, prin strădania ta, să ajungi la sufletul lui. Acesta este interesul pentru care nu trebuie să tăcem despre Dumnezeu. Acesta este sensul noțiunii creștine de "*îndelungă-răbdare*" activă, nu pasivă.

La urma urmelor, îndelunga-răbdare este un exercițiu personal care, unit cu blândețea, îți poate da – omenește vorbind – măsura blândeței și a îndelungii-răbdări cu care așteaptă Dumnezeu ca tu

năzurosul și împotrivitorul să te hotărăști, în sfârșit, să te întorci la El. Căci fiecare dintre noi poate să dea mărturie de câtă bunătate și îndelungă-răbdare a dat Dumnezeu dovadă față de noi. "*Căci de te vei uita la fărădelegi, Doamne, Doamne, cine va suferi? Că la Tine este milostivirea*" (Ps. 129, 3-4), zicea cu mii de ani în urmă psalmistul. Dacă ar fi să ne judece Dumnezeu și să ne pedepsească imediat după vorbe, după fapte, după necuviințele cu care ne împotrivim și-L batjocorim ar fi trebuit ca de mult să fim tăiați ca smochinul neroditor (Matei 21, 19; Luca 13, 7). Ceea ce vedem că nu se întâmplă, pentru că "*Dumnezeu nu dorește moartea păcătosului, ci să se întoarcă și să fie viu*" (Iezechiel 33, 11). În același chip acționează și "*Dumnezeu, Mântuitorul nostru, Care voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină*" (1 Tim. 2, 3-4). Dumnezeu nu vrea să murim în nepocăință, ci, dimpotrivă, în zilele trupului nostru să ne apropiem cu smerenie de El, ca să ne mântuim. Observați, așadar, iubiții mei, ce încărcătură de sensuri teologice și morale are expresia Sfântului Pavel dată nouă spre meditație în Apostolul de astăzi: "*Cuvântul lui Hristos să locuiască în voi cu bogăție*". Amin.

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 31-a DUPĂ RUSALII

(1 Timotei 1, 15-17)

1, (15) Vrednic de credință și de toată primirea este cuvântul că Iisus Hristos a venit în lume ca să mântuiască pe cei păcătoși, dintre care cel dintâi sunt eu. (16) Și tocmai pentru aceea am fost miluit, ca Iisus Hristos să arate mai întâi în mine toată îndelunga Sa răbdare, ca pildă celor ce vor crede în El, spre viața veșnică. (17) Iar Împăratului veacurilor, Celui nestricăcios, nevăzutului, singurului Dumnezeu, fie cinste și slavă în vecii vecilor. Amin!

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh.

"Vrednic de credință și de toată primirea este cuvântul că Iisus Hristos a venit în lume să mântuiască pe cei păcătoși, dintre care cel dintâi sunt eu"
(1 Tim. 1, 15).

Iubiți credincioși!

Cuvintele acestea vă sunt cunoscute foarte bine din rugăciunea pe care o roștiți înainte de primirea Sfintei Împărtășanii. Poate că puțini ați știut că această primă parte a rugăciunii este luată din Prima Epistolă către Timotei a Sfântului Apostol Pavel și că el a rostit-o tocmai pentru că a simțit puternic în ființa sa ajutorul lui Dumnezeu, care l-a determinat să se deschidă către Iisus Hristos și să primească, în urma convertirii sale, iertare de toate păcatele pe care le săvârșise, având și conștiința că Dumnezeu l-a primit.

Totuși, de multe ori Sfântul Apostol Pavel trăiește sub apăsarea cumplită a vremii când Îl prigonise pe Iisus Hristos și Biserica Sa. Nu-și va ierta niciodată fapta aceasta. Nu-i va da pace conștiința. Căci, ca orice lucru rău făcut, el rămâne întipărit ca un perpetuu stigmat în sufletul omului. Așa se muncea în duhul său și prooro-

cul David pentru păcatul săvârșit, înscriindu-l ca pe o neconținută luare aminte în psalmul 50, pe care și noi îl rostim totdeauna cu același scop: de a ne aduce aminte că *"păcatul meu înaintea mea este pururea"* (v. 4). Așa și Pavel, nu-și va ascunde și nu-și va ierta păcatul cel mare, pe care, e drept, îl săvârșise din neștiință, așa cum el însuși afirmă: *"Mulțumesc Celui care m-a întărit, lui Hristos Iisus, Domnul nostru, că m-a socotit credincios și m-a pus să-L slujesc, pe mine, care mai înainte huleam, prigoneam și batjocoream. Totuși am fost miluit, căci în necredința mea am lucrat din neștiință"* (1 Tim. 1, 12-13). Deci, cu toate că a *"hulit, a prigonit și a batjocorit"*, Dumnezeu l-a primit la Jertfa Fiului Său, *"socotindu-l credincios"* pentru nespusa lucrare misionară pe care a împlinit-o ca nimeni altul pentru Hristos.

De aceea, văzând el atâta bunătate din partea Mântuitorului Iisus Hristos, recunoaște deschis și prinde în scris mărturisirea aceasta, ca să nu se uite că *"vrednic de credință și de toată primirea este cuvântul că Iisus Hristos a venit în lume să mântuiască pe cei păcătoși, dintre care cel dintâi sunt eu"*, adică el, Pavel.

Iubiți credincioși, vă îndemn stăruitor să încercăm a raporta neconținut la noi cuvintele Sfântului Pavel luate astăzi din pericopa Apostolului. Vreau să ne străduim a ne regăsi în consonanță ideatică cu el, pentru că ceea ce a experimentat omul acesta minunat este, în mare măsură, identic cu ceea ce experimentăm și noi zi cu zi cu privire la credința în Iisus Hristos. Pentru că și noi avem perioade de decădere, câteodată cumplite, când acestea seamănă foarte mult cu lepădarea de credință. Foarte mult seamănă atitudinea noastră cu împotrivirea fățișă față de Domnul Hristos. Căci cum trebuie privită pornirea noastră de a-l împiedica sau chiar de a-l opri pe cineva să pornească pe *"cărările mântuirii"* dacă nu păgânească împotrivire la Hristos. Căci împiedicându-l, ca și el la rândul său să împiedice pe alții, te împotrivești la fapta bună, hulești *"Numele cel sfânt întru care creștinii își găsesc mântuirea"* (Fapte 4, 12). Ce altceva faci, dacă nu să-L prigonești pe Hristos, dar, de fapt, nu pe Hristos, ci pe tine te prigonești, pentru că te îndepărtezi cu silă proprie de mântuire.

Vedeți de ce afirm eu că experiența Sfântului Apostol Pavel se pliază de foarte multe ori pe experiența noastră negativă, căci și noi ne regăsim printre cei care Îl prigonesc pe Iisus Hristos, printre cei care fac fapte prin care Iisus Hristos este lovit, prin care este rănit în așa fel încât El suferă din nou. Are Sfântul Apostol Pavel o expresie foarte nimerită, pentru că este foarte adevărată, aceea că noi în asemenea împrejurări *"Îl răstignim a doua oară pe Fiul lui Dumnezeu și-L facem de batjocură"* (Evr. 6, 6).

De aceea, iubiții mei, orice moment de decădere din viața noastră trebuie să fie urmat de o reîntoarcere la Dumnezeu. După cum orice noapte este urmată de zi, orice vreme rea este urmată de vreme bună, tot astfel și în viața noastră trebuie, e necesar, ca perioadele de înălțare sufletească să înlocuiască benefic perioadele de decădere morală. Pentru că, așa cum se exprima un sfânt părinte, nu putem ține încordat arcul sufletului nostru ca să fie totdeauna la înălțimea lui Hristos. Se mai dezacordează viața noastră. Câteodată sună urât, sună fals, de aceea trebuie reacordată. Dumneavoastră ați văzut pe cineva acordând vreun instrument muzical? Ați văzut cum ridică tonalitatea unei note muzicale ca ea să sune exact cum trebuie? Așa trebuie să facem și noi. Cu ajutorul credinței în Hristos, cu ajutorul dragostei Marelui Dumnezeu și cu împreună-lucrarea Duhului Sfânt trebuie să ridicăm tonalitatea credinței noastre ca să consune cu adevărul lui Hristos și să meargă pe aceeași undă.

De asemenea, ați observat că atunci când deschidem un aparat de radio și nu prindem bine unda intervin paraiziții sonori? Așa ceva se întâmplă și în viața noastră. Când nu este concordanță între gândul nostru, mintea noastră, atitudinea noastră de viață și viața lui Hristos, făcută cunoscută nouă prin poruncile Lui, suntem în dezacord supărător cu El. Pe unii, grijulii cu mântuirea lor, îi înspăimântă această disonanță. Cei îndărătnici, căzuți adânc în prăpastia păcatului, e posibil ca această stare de decădere să n-o simtă. De aceea trebuie să-i atenționeze cineva că viețuiesc fals din punct de vedere creștin, așa cum dirijorul atrage atenția corului că o partitură este executată fals. Așadar, trebuie să ne spună cineva neconținut și nouă, precum Sfântul Pavel: Atenție, frații mei, că și voi,

ca și mine odinioară, sunteți într-o perioadă când viața voastră nu consună exact cu viața lui Hristos.

Din fericire această stare de decădere morală și religioasă se poate remedia. Nu-i ceva în lume care să nu se poată remedia, numai să vrem a ne ridica iară și iară spre Dumnezeu. Starea de înjosire nu face altceva decât să strice armonia dintre noi și Hristos, dintre viața noastră și viața lui Hristos.

Auzeam într-o duminică trecută, în pericopa Apostolului, afirmându-se că *"Iisus Hristos este viața noastră"* (Colos. 3, 4). Iisus Hristos este cu adevărat viața noastră în măsura în care existența noastră consumă cu viața Lui, în măsura în care viața noastră e la înălțimea vieții Lui. El devine viața noastră numai dacă Îl lăsăm să instrumenteze în viața noastră toate acordurile cele mai fine și cele mai gingașe ale trăirii creștine, așa încât existența să ne devină o rugăciune de mulțumire și un imn închinat neconținut slăvirii lui Hristos, *"Domnul și Stăpânul vieții noastre"*, ca în următorul îndemn paulin: *"Mulțumiți pururi pentru toate întru numele Domnului nostru Iisus Hristos și lui Dumnezeu Tatăl, lăudând și cântând Domnului în inimile voastre"* (Efes. 5, 20, 19).

Sfântul Apostol Pavel era conștient că *"Iisus Hristos a venit în lume să mântuiască pe cei păcătoși dintre care cel dintâi"* se socotea el. De la Pavel și până la noi, fiecare poate să mărturisească cu mâna pe inimă că anume pentru el a venit Hristos, anume pentru mine, anume pentru tine! Fiindcă, dacă n-aș avea conștiința că Hristos a venit anume pentru mine aș considera că pe mine nu mă interesează Hristos. Însă, știu că a venit anume pentru mine. De aceea, eu mă străduiesc să mă încadrez așa de statornic în lucrarea lui Hristos, încât să consider că fără mine acordajul general al Bisericii nu sună bine.

Imaginați-vă la un moment dat că din coardele unui pian una este ruptă și cineva ar vrea să cânte. N-ar putea. Faptul acesta l-ar împiedica să compună o melodie care să placă urechii tocmai pentru că eu, coarda de acolo, sunt în defect, eu fac ca instrumentul acela să nu sune bine, să nu consune raportat la toate celelalte corzi alcătuitoare.

un Iată de ce, iubiții mei, nu numai că trebuie să am încredințarea că Hristos mă iubește, jertfindu-Se pentru mine, ceea ce este foarte adevărat și foarte util pentru mântuire, dar trebuie să am și conștiința locului pe care îl ocup în armonia Bisericii. Dacă eu sunt un om de disonanță, contribui cu negativismul meu la perturbarea armoniei dintre Dumnezeu și oameni, pierzând capacitatea ca întreaga mea viață să devină un imn de slavă închinat lui Dumnezeu prin viața mea. Dar Dumnezeu are răbdare cu mine și-mi trimite ajutorul să mă redresez chiar când eu nu mai sper. Așa s-a petrecut și cu Sfântul Pavel, încât poate afirma, pentru el și pentru noi, că *"tocmai pentru aceea am fost miluit, ca Iisus Hristos să arate mai întâi în mine toată îndelunga Sa răbdare, ca pildă celor ce vor crede în El, spre viața veșnică"* (1 Tim. 1, 16).

Vezi? Tu ești creștinul care trebuie să receptezi în viața ta, în chip înțelegător și armonios, toată experiența de mântuire adusă lumii de Mântuitorul Hristos și să o raportezi la tine și mai apoi la semenii tăi. Să încorporezi vieții tale Jertfa lui Hristos și să recunoști că și în tine Iisus Hristos a lucrat mântuirea. Și-atunci, tu trebuie să răspunzi ca un element conștient de această lucrare și să te convingi, cu Sfântul Pavel, că Iisus Hristos a arătat *"întâi în tine toată îndelunga Sa răbdare, ca pildă celor ce vor crede în El, spre viața veșnică"*.

Dar să nu consideri că Iisus Hristos te socotește un cobai cu care face numai o experiență, căci trebuie să știi că El lucrează împreună cu tine întru dobândirea vieții veșnice. Acest fapt este foarte important pentru noi. Dobândirea vieții veșnice nu e pur și simplu un experiment, o joacă a lui Dumnezeu cu noi. Pentru ca noi să ne mântuim Hristos a trebuit să moară și încă moarte pe Cruce. Acest fapt de importanță Treimică trebuie să te facă să înțelegi cât de serioasă este problema mântuirii tale.

Auzi pe câte cineva zicând vorbă necugetată: "Dumnezeu se joacă cu viața noastră". Nimic mai fals. Dumnezeu nu se joacă cu noi. Căci *"Dumnezeu ne iubește atât de mult, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat, ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viața veșnică"* (Ioan 3, 16). Aceasta este atitudinea lui Dumnezeu față de noi. E bine să conștientizăm la adevărata valoare că toată

această lucrare dumnezeiască a dorit-o Dumnezeu ca să ne aibă iarăși lângă El, cu prețul cel neprețuit al Jertfei Fiului Său. În urma acestei oferte dumnezeiești, cuviincios este ca noi să înțelegem dorința lui Dumnezeu și să-I împlinim voia cu tot devotamentul. Și atunci vom vedea că întreaga existență ni se schimbă. Dar dacă cineva nu vrea să se angreneze în corul universal al slăvitorilor lui Dumnezeu, desigur că unul ca acesta rămâne departe de *"bucuria mântuirii"* (Ps. 50,13). Fără pavăza și ocrotirea Părintelui Ceresc încep să curgă necazurile, încep constrângerile grele ale vieții. În loc să se trezească creștinește, zice năpăstuiitor și obraznic: "Dumnezeu se joacă cu mine". Nu! Adevărul este că el se joacă cu poruncile dumnezeiești, nevoind a fi în concordanță cu toți cei care îl slăvesc pe Dumnezeu prin viața lor. Pentru că el nu *"caută mai întâi Împărăția lui Dumnezeu"* (Matei 6, 33), nu caută să-I fie pe plac, ca Dumnezeu să i *"Se sălășluiască"* (Ioan 14, 23) în viață și astfel să fie ajutat să-și rezolve și celelalte probleme ale vieții pământești, cărora fără chibzuință le dă mai mare importanță decât problematicii credinței. Ați văzut și ați auzit un asemenea om care zice oțărât și încruntat că dacă Dumnezeu nu-l ajută să treacă peste un necaz, dacă nu-i împlinește o anume dorință, el nu se mai roagă, împiedicându-i și pe alții s-o facă. Adică îl vezi pe om împotrivindu-se obraznic lui Dumnezeu, dorindu-L la picioarele lui fără pic de respect pentru Părintele Ceresc, Care Și-a dat la moarte Fiul pentru el.

Frații mei! Vă rog să credeți că adevărata bucurie creștină este atunci când nu-I cerem nimic lui Dumnezeu, când ne ajunge să fim fericiți doar numai că suntem alături de Dumnezeu și inima ne este lipită de El prin iubire. Nu trebuie să-L condiționăm pe Dumnezeu: Dă-mi Doamne că altfel nu Te mai slăvesc! Atenție! Sunt mulți oameni care gândesc și acționează așa, târguindu-se cu Dumnezeu: Nu-mi dai, nu-Ți dau! Tu dă-mi, că apoi îmi rezolv eu problemele de conștiință cu Tine. Vezi, asta înseamnă a fi un creștin de-a-ndoa-selea, "a pune carul înaintea boilor", cum zice românul. În loc să acționezi normal, adică mai întâi să-L primești pe Dumnezeu în viața ta și prezența Lui să te mângâie, tu ceri imperativ împlinirea dorințelor cotidiene și încă cu maximă urgență, ca numai după ace-

ea să te hotărăști pentru cinstirea lui Dumnezeu. Normalitatea în relația cu Dumnezeu este să procedezi cum ne învață Mântuitorul: *"Căutați mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate celelalte se vor adăuga vouă"* (Matei 6, 33).

Iubiții mei, noi suntem niște oameni în care îndărătnicia lui Adam și a Evei se perpetuează până astăzi. Îndărătnicia și, în egală măsură, obrăznicia lor insuflate la ureche de diavolul. Iată de ce, conștientizând la cota maximă nevoia mântuirii noastre, nu trebuie să cerem de la Dumnezeu nimic din ceea ce nu are legătură cu lucrarea mântuirii. Să cerem doar ca Dumnezeu să fie cu noi, *"căci dacă Dumnezeu este pentru noi, cine este împotriva noastră?"* (Rom. 8, 31). Atât și nimic mai mult. Rugăciunea mea nu trebuie să se consume în cereri care mai de care mai bizare, ci trebuie să spună doar atât: *"Doamne, ce bine este să fiu cu Tine!"* (Matei 17, 4), ca Sfântul Apostol Petru pe muntele Taborului. Nu-L chestiona deloc despre persoanele cu care S-a întreținut pe munte. Doar constată un lucru extraordinar: Ce minunat de bine e când Dumnezeu este lângă mine! Toate celelalte, legate de cerințele cotidiene, intră într-o rânduială normală a desfășurării vieții tale, străjuită de Pronia dumnezeiască. Așa trebuie înțeleasă relația noastră cu Dumnezeu. Nu ca una dintre un cerșetor perpetuu, care sunt eu, cu mâna mereu întinsă înaintea lui Dumnezeu, nesimțindu-mă niciodată obligat să fac ceva ca El să mă socotească vrednic de dărnicia Sa părintească. Nu fac nimic, doar cer, fără să lucrez. Noi românii avem o vorbă înțeleaptă: *"Dumnezeu îți dă, da-n traistă nu-ți bagă!"* Ceea ce este foarte adevărat. Dumnezeu dă posibilitatea fiecăruia să-și gestioneze problemele vieții, dar să nu uite ca mai întâi să se roage pentru dobândirea mântuirii și să zică: Dă-mi Doamne puterea să Te slăvesc; dă-mi virtutea să mă bucur de Tine; dă-mi statornicia în credință, ca să mă numesc fiul Tău; dă-mi capacitatea să înmulțesc în viața mea harul pe care mi l-ai dat, să-l fac roditor pentru mântuirea mea și pentru folosul de obște al semenilor mei. Și *"Dumnezeu va da viață acelui frate"* (1 Ioan 5, 16) pentru rugăciunea ta.

Așa stând lucrurile, veți înțelege de ce se cuvine slavă lui Dumnezeu pentru toate darurile Sale. Pentru că ne-a deschis ochii minții, pentru că ne-a făcut să vedem realitățile divine, așa cum

l-a făcut să vadă pe orbul despre care istorisește Sfânta Evanghelie de astăzi (Luca 18, 35-43). Căci s-a dus orbul la Mântuitorul și Domnul l-a întrebat: *"Ce vrei să-ți fac?"* Iar el a răspuns: *"Doamne, să văd!"* Și Iisus i-a împlinit cererea, zicându-i: *"Să vezi! De azi înainte, să vezi!"* Așa ne întreabă pe fiecare dintre noi: Ce vrei? Și tu, care îl cauți pe Domnul, răspunzi: Vreau să Te văd, Doamne! Și Domnul zice: Să Mă vezi! De aici înainte să Mă vezi! Pentru că aceasta ai dorit, îți dau putere să Mă vezi, să Mă simți, să te simți ancorat în Mine, să te simți apărat de Mine! Dar pentru toate acestea trebuie să ai conștiința că Eu am venit în lume să mântuiesc păcătoșii, dintre care tu ești cel dintâi, așa încât, *"fără Mine nu poți face nimic!"* (Ioan 15, 5).

Iar după ce ai câștigat, prin credință nefățarnică și prin dragoste dobânditoare de mântuire, această superioară înțelegere asupra legăturii tale cu Hristos, primul gând cuviincios care-ți vine în minte este acela de a da slavă lui Dumnezeu pentru toate, întocmai cum ne învață Sfântul Apostol Pavel să rostim când ne rugăm: *"Împăratului veacurilor, Celui nestricăcios, Nevăzutului, Singurului Dumnezeu – pentru toate câte ne-a dat nouă – fie cinste și slavă în vecii vecilor"* (1 Tim. 1, 17). Amin!

PREDICĂ LA APOSTOLUL DUMINICII a 32-a

DUPĂ RUSALII

(1 Timotei 4, 8-15)

4, (8) Căci deprinderea trupească la puțin folosește, dar dreapta credință spre toate este de folos, având făgăduința vieții de acum și a celei ce va să vină. (9) Vrednic de credință este acest cuvânt și vrednic de toată primirea. (10) Fiindcă pentru aceasta ne și ostenim și suntem ocărăți și ne luptăm, căci ne-am pus nădejdea în Dumnezeu cel viu, care este Mântuitorul tuturor oamenilor, mai ales al celor credincioși. (11) Acestea să le poruncești și să-i înveți. (12) Nimeni să nu disprețuiască tinerețile tale, ci fă-te pildă credincioșilor cu cuvântul, cu purtarea, cu dragostea, cu duhul, cu credința, cu curăția. (13) Până voi veni eu, ia aminte la citit, la îndemnat, la învățătură. (14) Nu fi nepăsător față de harul care este întru tine, care ți s-a dat prin proorocie, cu punerea mâinilor preoției. (15) Cugetă la acestea, ține-te de acestea, ca propășirea ta să fie vădită tuturor.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

"Căci deprinderea trupească la puțin folosește, dar dreapta credință spre toate este de folos, având făgăduința vieții de acum și a celei ce va să vină" (1 Tim. 4, 8-9).

Iubiții mei creștini!

Textul Apostolului duminicii prezente este luat din prima Epistolă către Timotei a Sfântului Apostol Pavel. Vă aduceți aminte că duminica trecută tot din această Epistolă fusese luată pericopa Apostolului. Atunci am pus ca moto cuvântului meu o expresie paulină predilectă: *"vrednic de credință și de toată primirea este cuvântul"* acesta. Așa scria Apostolul când vroia să atragă atenția în chip deosebit asupra unei probleme de maximă importanță. Atunci, după expresia de mai sus, arătase că acel cuvânt vrednic de reținut constă

în adevărul teologic că: *"Iisus Hristos a venit în lume să mântuiască pe cei păcătoși, dintre care cel dintâi sunt eu"* (1 Tim. 1, 15). Așa se autocaracteriza Pavel: ca cel dintâi păcătos al lumii și așa trebuie să zicem și noi despre noi înșine. Pentru că este cuviincios și drept înaintea lui Dumnezeu și a conștiinței tale să-ți recunoști cu sinceritate scăderile. Să nu te socotești niciodată mai mult decât ești. Să nu te înalți mai mult decât știi că o meriți, mai mult decât îți spune conștiința că o poți face. Așa ne și rugăm Bunului Dumnezeu cu Sfântul Efrem Sirul: "Așa, Doamne Împărate! Dăruiește-mi ca să-mi văd greșelile mele și să nu osândesc pe fratele meu; Că binecuvântat ești și preamărit în veci! Amin." Așadar, vrednic de numele tău de creștin este să te înfățișezi lui Dumnezeu în chip real, adică om păcătos, care însă vrea să scape de păcate, dorește să iasă din încrângătura intereselor strict materiale și să străbată spre zările Împărăției lui Dumnezeu.

Astăzi Sfântul Apostol Pavel își începe cuvântul cu un îndemn pe care, de asemenea, îl socotește vrednic de credință și de toată atenția din partea creștinilor, și anume acela că: *"deprinderea trupească la puțin folosește, iar dreapta credință spre toate este de folos, având făgăduința vieții de acum și a celei ce va să vină"*. Acesta este îndemnul pe care îl socotește Măritul Apostol *"vrednic de credință și de toată primirea"*. În acest sens știm că, într-adevăr, viața noastră pe pământ, în desfășurarea ei, este neconținut bombardată cu nenumărate probleme materiale. Însă îndatoritor pentru intimitatea noastră creștină este să înțelegem că bietul creștin este asaltat de foarte multe păcate personale, pe care și le cunoaște și de care ar vrea să scape. Și scapă numai dacă este conștient de gravitatea stării sale de păcătoșenie, în care, dacă rămâne, nu poate avea *"făgăduința vieții ce va să vină"*. Pe cele care interesează înrobitor și exclusivist viața pământească Sfântul Pavel le numește *"deprinderi trupesti"*, tocmai pentru că ele se lipesc de trup, devenind de multe ori o a doua natură a omului. De acestea ne îndeamnă Apostolul să scăpăm, pentru că, zice el, smulgerea din păcat este foarte necesară atât pentru evaluarea corectă a stării noastre sufletești, deci pentru viața de acum, cât mai ales pentru viața viitoare, care

se câștigă tocmai prin punerea în lucrare aici pe pământ a poruncilor Domnului Hristos.

În sensul celor poruncite oarecând de Mântuitorul Hristos: *"Căutați mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate celelalte se vor adăuga vouă"* (Matei 6, 33), Sfântul Pavel ne îndeamnă să ne punem viața în rânduială, căutând ca ea să fie în consonanță cu învățătura Domnului. Atunci ne vom convinge că toate celelalte probleme grele în care ne zbatem și care ne prigonesc cumplit se vor estompa la lumina lui Hristos. Astfel derulate prioritățile în viața noastră vom constata că Dumnezeu ne va oferi oportunități atât pentru depășirea cu bine a necazurilor cotidiene, cât și pentru lucrarea mântuirii. Să nu ignorăm întâietatea mântuirii, fiind convinși că ne vom îndulci și de cele ale pământului, pentru că Domnul Dumnezeu dă bunurile Sale prioritar celor care Îl iubesc pe El.

Îmi vei zice atunci: Dar de ce am necazuri? Pentru că nu ești încă bun. Nu ești îndeajuns de bun. Pentru că încă n-ai scăpat chiar de ispita acestui gând: de ce Dumnezeu îmi dă necazuri? Gândul acesta, privitor la Dumnezeu, n-ar trebui să-l aibă un creștin. Adică îi ceri socoteală lui Dumnezeu? Din chiar întrebarea aceasta reiese că tu nu ești un creștin întărit. Chiar nu realizezi că Dumnezeu îți vrea numai binele? Ești îndeajuns de fortificat sufletește ca să conștientizezi că unele necazuri care vin asupra ta pot fi și încercări pe care Dumnezeu le acceptă pentru tine tocmai ca să te întărești? Ești îndeajuns de conștient de limitele tale raționale ca să-ți dai seama că Dumnezeu are și alte planuri cu tine decât acelea pe care le intuiești tu în mod egoist? Dacă da, atunci întrebarea de mai sus nu-și mai are rostul, ci doar următorul silogism creștin este de luat în seamă: Dacă cineva este fiu vrednic al lui Dumnezeu și-și pune viața ca ofrandă la picioarele lui Iisus Hristos, dacă ajunge să smulgă din ființa sa rădăcinile adânci ale păcatului, reușind să iasă din încrengătura patimilor, atunci bunurile lui Dumnezeu, în chip diversificat, în viața aceasta, dar mai ales în viața viitoare, nu se vor lăsa așteptate, pentru că ne sunt oferite cu îmbelșugare de Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Acest cuvânt, zice Sfântul Apos-

tol Pavel, este *"vrednic de toată primirea"* și de toată atenția, este vrednic să călăuzească neconținut viața noastră.

Apostolul ne încredințează apoi că, pentru a-i aduce pe creștini la conștiința înțelegerii acestei realități, Biserica, prin sfinții Apostoli și prin urmașii lor de peste veacuri, acest lucru îl face: se străduiește ca pe creștini să-i facă să înțeleagă că Domnul lor, Iisus Hristos, este cu adevărat Mântuitorul și Izbăvitorul tuturor oamenilor din robia păcatului și a morții, de acest statut dumnezeiesc beneficiind mai cu seamă cei credincioși. Iată cum se exprimă în această privință Sfântul Apostol Pavel: *"Pentru toate acestea ne ostenim și suntem ocărăți, căci ne-am pus nădejdea în Dumnezeul Cel viu, Care este Mântuitorul tuturor oamenilor, mai ales al celor credincioși"* (v. 10).

De aceea, Sfântul Apostol Pavel dă dezlegare ucenicului său Timotei ca pentru însușirea acestei învățături să folosească nu numai îndemnul, ci chiar porunca, la care are dreptul în calitate sa de episcop. Aceasta înseamnă că pentru omul pătruns de realitățile dumnezeiești învățătura ce vine din partea Mântuitorului Hristos nu mai este pur și simplu un îndemn, ci o adevărată poruncă ce izvorăște din propria responsabilitate creștină și care se traduce în viață prin împlinirea a tot ceea ce este cuviincios și demn, nelăsând actele credinței la voiața neîntărită a omului, încă prunc în cele duhovnicești.

Dacă în stadiul incipient al credinței nu poate fi vorba de nici o siluire a voinței, ca nu cumva să se spună vreodată că ai plecat spre Hristos silit, după ce ai optat pentru Hristos și mai ales după ce *"ai gustat și ai văzut că bun este Domnul"* (Ps. 33, 8), adică după ce te-ai convins că alte probleme decât cele ale credinței nu trebuie să-ți mai pătrundă prioritar viața, atunci realitățile spirituale devin veritabile porunci pe deplin acceptate de forul tău interior.

Iată de ce aceste realități mântuitoare, zice Sfântul Pavel, trebuie să fie bine înțelese de către credincioși, încât nimeni să nu aibă vreun motiv să nesocotească sau chiar să disprețuiască pe cel care propune învățătura lui Hristos (v. 12). Adică, nimeni să nu mai pună problema eficienței acestor învățături, întrebând nelămurit: De ce zice așa? Zice așa pentru că așa i-a poruncit lui Hristos; zice așa

pentru că acesta este drumul sigur pe care trebuie să-l parcurgă atât propovăduitorul credinței, cât și cei care-l ascultă. Aceasta este realitatea divină prin care și în viața aceasta, dar mai ales în viața viitoare, ne împărtășim de revărsările harului mântuitor al lui Dumnezeu, prin credința puternică și neșovăielnică în promisiunile Sale, puse în lucrare încă din viața de aici.

În acest sens, Sfântul Pavel îl îndeamnă pe ucenicul său Timotei, episcopul Efesului, să nu fie "*nepăsător*" (v. 14) față de problemele spirituale cu care se confruntă creștinii. Prin el, Apostolul ne îndeamnă și pe noi să nu fim "*nepăsători*" față de problematica mântuirii și față de împlinirea poruncilor lui Hristos legate de aceasta, ci, cu un alt cuvânt paulin potrivit aici, trebuie să ne străduim "*să lucrăm cu frică și cu cutremur la a noastră mântuire*" (Filip. 2, 12). Lucrarea mântuirii să nu rămână o problemă secundară de care să ne ocupăm din când în când, ci o preocupare permanentă a vieții noastre, ce se cere împlinită nu numai cu interes, ci și cu multă bunăvoință și dăruire.

De multe ori și eu și dumneavoastră am auzit pe unii spunând în mod nesăbuit că nu sunt preocupați de mântuire: "Eu nu mă prea omor cu asta, nu mă interesează!" Bietul om își periclitizează singur cetățenia raiului, crezând că mântuirea este una din multele probleme asupra cărora poți să te oprești sau nu, îngăduindu-și s-o categorisească în rândul opționalelor vieții, când de fapt pentru un creștin este țelul cel mai înalt al existenței sale pe pământ. Înțeleasă astfel, mântuirea presupune efortul cel mai mare și cel mai susținut de voință, cerând cu prioritate renunțarea la păcate, la patimi și la orgolii egocentriste. Omul trupesc nu vrea să vrea să renunțe la acestea, pentru că patimile l-au aservit de-așa manieră, încât socotește lucrarea mântuirii o povară nedemnă de el și fără sens, așa încât ține s-o paseze pe seama altora: "Asta s-o facă preoții, asta s-o împlinească monahii. Eu sunt un mirean. Mie mi se trece cu vederea mai ușor decât unui călugăr sau unui preot". Crezi? Crezi că se face deosebire în fața lui Dumnezeu între laicul neangajat, preot și credincios atunci când este vorba să se pună în lucrare învățătura Domnului nostru Iisus Hristos? Nu! Nu, iubitele! Să nu te înșele gândul acesta! Aceeași responsabilitate o am și eu și tu.

Aceeași responsabilitate o avem împreună pentru cuvântul lui Dumnezeu, care trebuie să pătrundă viața noastră, să ne miște spre Hristos și, în egală măsură, prin noi să determine la acțiune mântuitoare și viața celorlalți. Pentru că, frații mei, puțini suntem noi preoții și puțini sunt monahii în raport cu marea masă a credincioșilor. Deci, datoria dumneavoastră de căpetenie este ca, după ce L-ați primit pe Hristos, după ce v-ați mângâiat cu "*bucuria mântuirii*" (Ps. 50, 13), după ce v-ați întărit cu cuvântul lui Hristos, care v-a dat bucurii nebănuite, adică după ce ați "*devenit tari, din slabi ce erați*" (Evr. 11, 34), să simțiți impulsul de a pleca în căutarea altora pentru Hristos, "*ca să-i facem părtași și pe alții de sfințenia Lui*" (Evr. 12, 10).

Cum îndemnam și altădată, în această misiune trebuie pornit mai întâi de la cercul intim al familiei tale: să-l mișcați pe soț, s-o determini pe soție, pe copii, să-i hotărăști pe părinți, pe vecini, pe rudenii pentru Hristos. Să nu-i lăsați, întrucât ați înțeles că mântuirea nu e selectivă. "*Mântuirea este de obște*" (Iuda 1, 3). Să le spuneți așa: "Eu nu mă pot mântui fără tine și tu fără mine, pentru că toți facem parte, prin Botez, din Biserica lui Hristos, din Trupul lui Tainic". Mântuirea este de obște în măsura în care poți purta în grija conștiinței tale și pe altul, ca și el, la rândul său, întărindu-se, să-l poată duce și pe un alt semen și acela, după ce a primit pe Hristos, să-l determine și pe altul și așa mai departe.

În această acțiune este o adevărată succesiune misionară încredințată dumneavoastră de Sfânta Biserică și care are un temei biblic foarte precis. Să luăm aminte asupra lui: "*Frații mei, ni se adresează determinativ Sfântul Iacov, dacă vreunul va rătăci de la adevăr și-l va întoarce cineva, să știe că cel care a întors pe păcătos de la rătăcirea căii lui își va mântui sufletul din moarte și-și va acoperi mulțime de păcate*" (Iacov 5, 19-20). Iată răsplata dumnezeiască pentru o asemenea acțiune de maxim interes pentru mântuire. De aceea vă îndemn: Faceți misiune cu toată responsabilitatea pe lângă frații noștri apropiați, "*ca nimeni să nu piară, ci toți să vină la pocăință*" (2 Petru 3, 9). Căci lucrând sub imperiul acestei îndatoriri "*îți vei mântui sufletul din moarte și-ți vei acoperi mulțime de păcate*".

Așadar, în măsura în care nu numai din generație în generație, dar și din persoană în persoană, cuvântul lui Dumnezeu devine "viu și lucrător" (Evr. 4, 12; 1 Petru 1, 23), căpătând dimensiune misionară prin tine în viața celuilalt, în aceeași măsură ești tu însuși beneficiarul acestei acțiuni, ca și cel care contribui la mântuirea obștească, făcând ca poruncile lui Dumnezeu să devină viață și în tine și în semenii catehizați de tine. Altfel rămâi un egoist, când te scuzi disprețuitor și arogant: "Nu mă interesează de celălalt; facă ce-o vrea; eu merg pe calea lui Dumnezeu, eu îmi văd de sufletul meu, îmi văd de biserică, de rugăciune. Dacă el nu vrea, nu vrea și pace", zici tu, acoperindu-ți lenea misionară. Nu înțelegi că *"Dumnezeu, Mântuitorul nostru, voiește ca (și prin tine) toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină?"* (1 Tim. 2, 3-4). Ai tu cu semenul tău, în misiunea îndatoritoare de a-l aduce la Hristos, răbdarea picăturii de apă care sfredește stânca? Oare procedezi cu aceeași detașare și când este vorba să urmărești un interes personal? Mântuitorul ne apostrofează când punem în mântuirea noastră și a altora un interes mai mic decât punem în realizarea unui interes personal: Să-l auzim: *"Căci fiii acestui veac (care lucrează cu maxim interes pentru sporirea averii personale) sunt mai înțelepți în neamul lor (adică mult mai devotați intereselor lor) decât fiii luminii"* (Luca 16, 8), adică decât creștinii practicanți care dau înapoi la primul refuz al semenului îndărătnic. Chiar un *"judecător nedrept, care – după expresia Domnului Hristos – de Dumnezeu nu se teme și de oameni nu se rușina"* a cedat până la urmă la insistențele repetate cu statornicie ale unei sărmane văduve care-i cerea să-i facă dreptate într-o pricină a ei arzătoare. Și Domnul Iisus conchide, arătând cu degetul spre noi: *"Auziți cum grăiește judecătorul cel nedrept"* (Luca 18, 1-7) la o atare insistență? Voi de ce nu procedați la fel, ca văduva, cu oamenii care se arată la început cerbicoși, dar care, dacă li se explică cuviincios și temeinic și dacă mai ales te văd pe tine un om schimbat în bine de când ai pornit pe calea lui Dumnezeu, cu siguranță vor ceda. Să nu uităm, așadar, latura misionară a credinței noastre! Nici nu știți cât de mult bine puteți face și cât de confortabil vă puteți simți dumneavoastră în urma câștigării unui suflet. *"Zic vouă*

– grăiește Domnul – că bucurie mare se face îngerilor lui Dumnezeu pentru un păcătos care se pocăiește!" (Luca 15, 10). Iată că poți să faci și tu o bucurie lui Dumnezeu! Nu amâna sine die lucrarea prin care te poți face folositor semenilor și agreat lui Dumnezeu! Prin toate acestea Domnul Hristos te îndeamnă să încerci modalitățile cele mai eficiente pentru câștigarea aproapelui. Dar mai cu seamă să încerci să devii tu însuși făclie pentru celălalt, în așa fel încât el să înțeleagă prin tine drumul mântuirii. Să te ferești să devii poticneală pentru el chiar și numai prin indiferența pe care o afișezi față de mântuirea lui. Căci dacă procedezi așa, acela din cauza ta nu vine la Hristos. Însă dacă, prin faptele tale, dovedești că ai primit cuvântul lui Dumnezeu în inimă, înfățișându-te semenului tău ca o ființă înnoită, ca un creștin adevărat, în care alte resorturi sufletești s-au deschis când te-ai lăsat *"vânat"* de Hristos, și dacă prin aceasta ai reușit să-l capacitezi cu bucurie pe semenul tău, încât el se lasă cuprins de bunăvoie de Hristos, ai câștigat un suflet, pentru care faptă ai auzit cuvântul Sfântului Iacov: *"ți s-au iertat mulțime de păcate"* (5, 20). Nu uita că tu ești factorul principal, determinativ, în întoarcerea lui la Hristos. Și dacă tu, după ce l-ai convins, te porți în continuare cu responsabilitate, lucrând cu bucurie poruncile lui Dumnezeu, comportamentul tău zilnic, fără reproș, va contribui ca și acest frate, la rândul său, să devină un statornic în credință, pornind, mai apoi, cu dragoste la chemarea altora. După cum observi, lanțul misionar se poate continua cu succes, iar tu poți deveni o verigă foarte importantă în acest necontenit urcuș către Dumnezeu.

Vedeți câtă responsabilitate mărturisitoare avem noi pentru harul mântuitor al lui Dumnezeu? Exact acest fapt vrea Sfântul Apostol Pavel să-l inducă conștiinței ucenicului său Timotei, când îi scrie: *"Nu fi nepăsător față de harul care este întru tine, ce ți s-a dat prin proorocie, prin punerea mâinilor preoției. Cugetă, deci, la toate acestea, țin-te de acestea, ca propășirea ta în credință să fie invederată pentru toți"* (v.14-15). Exact ceea ce încercăm să vă demonstrăm. Să ne ținem, deci, cu toată stăruința de învățătura creștinească. Căci atunci când zice Sfântul Pavel *"ține-te de aceasta"* înseamnă atât păstrează-o, cât și lucrează-o. Fă lucrătoare

Evangelhia în tine și în alții. Propășește în ea în așa măsură, încât faptul acesta să fie un adevăr invederat pentru toți. Și atunci nimeni nu se va mai îndoii de tine și de credința pe care tu o împărtășești și la care îi chemi și pe alții ca, prin ea, să ajungă la mântuire. De aceea, nepăsarea în împlinirea misiunii încredințate înseamnă pentru un membru al ierarhiei bisericești o gravă desconsiderare a harului primit prin Taina Hirotoniei, care de bună seamă nu va rămâne fără urmări în viața nepăsătorului pentru cele sfinte. Dar și credinciosul de rând, care are harul preoției universale (1 Petru 2, 9) prin Sfântul Botez, ca și prin celelalte Taine pe care le primește în Biserică, are aceeași îndatorire misionară ca și cel ce s-a învrednicit de *"punerea mâinilor preoției"*. Iată motive temeinice pentru care *"datori suntem noi cei tari să purtăm slăbiciunile celor nepuțincoși și să nu căutăm plăcerea noastră. Ci fiecare dintre noi să caute să placă aproapelui său, la ce este bine, spre zidire"* (Rom. 15, 1-2).

În încheiere, să ascultăm îndemnul paulin adresat lui Timotei, care trebuie să se înscrie în același efort sufletesc referitor la *"mântuirea cea de obște"* și în viața noastră. Să-l auzim și să-l receptăm fără comentariu, dar activ, ca pe o adevărată poruncă misionară: *"Ia aminte la tine însuși și la învățătura pe care ai primit-o; stăruie în ea, căci, făcând acestea, și pe tine te vei mântui și pe cei care te vor asculta"* (v. 16). Amin.

CUPRINSUL

Prefață, de P.F. Părinte Patriarh Teoctist	5
--	---

Partea I Perioada Triodului

Predică la Apostolul Duminicii a 33-a după Rusalii, a Vameșului și a Fariseului	9
Predică la Apostolul Duminicii a 34-a după Rusalii, a fiului risipitor	19
Predică la Apostolul Duminicii Înfricoșătoarei Judecăți (a Lăsatului sec de carne)	28
Predică la Apostolul Duminicii izgonirii lui Adam din Rai (a Lăsatului sec de brânză)	37
Predică la Apostolul Duminicii 1-a din Post, a Ortodoxiei	45
Predică la Apostolul Duminicii a 2-a din Post, a Sfântului Grigore Palama	55
Predică la Apostolul Duminicii a 3-a din Post, a Sfintei Cruci	64
Predică la Praznicul Bunei Vestiri	76
Predică la Apostolul Duminicii a 4-a din Post, a Sfântului Ioan Scărarul	84
Predică la Apostolul Duminicii a 5-a din Post, a Cuvioasei Maria Egipteanca	95
Predică la Apostolul Duminicii a 6-a din Post, a Floriilor	104

Partea a II-a Perioada Penticostarului

Predică la Apostolul Sfintei Învieri	113
Predică la Apostolul Duminicii a 2-a după Paști, a Sfântului Apostol Toma	123
Predică la Apostolul Duminicii a 3-a după Paști, a Mironosițelor	133
Predică la Apostolul Duminicii a 4-a după Paști, a slăbănogului	145
Predică la Apostolul Duminicii a 5-a după Paști, a samarinencii	154

Predică la Apostolul Duminicii a 6-a după Paști, a orbului	165
Predică la Apostolul Înălțării	176
Predică la Apostolul Duminicii a 7-a după Paști, a Sfinților Părinți de la Sinodul I ecumenic.....	186
Predică la Apostolul Pogorării Duhului Sfânt	195
Predică la sărbătoarea Sfintei Treimi	204

Partea a III-a

Perioada Octoihului

Predică la Apostolul primei Duminici după Rusalii, a tuturor sfinților	215
Predică la Apostolul Duminicii a 2-a după Rusalii	229
Predică la Apostolul Duminicii a 3-a după Rusalii	239
Predică la Apostolul Duminicii a 4-a după Rusalii	251
Predică la Apostolul Duminicii a 5-a după Rusalii	260
Predică la Apostolul Duminicii a 6-a după Rusalii	271
Predică la Apostolul Duminicii a 7-a după Rusalii	283
Predică la Apostolul Praznicului Schimbării la față	293
Predică la Apostolul Duminicii a 8-a după Rusalii	305
Predică la Apostolul Praznicului Adormirii Maicii Domnului	318
Predică la Apostolul Duminicii a 9-a după Rusalii	332
Predică la Apostolul Duminicii a 10-a după Rusalii	344
Predică la Apostolul Duminicii a 11-a după Rusalii	356
Predică la Apostolul Duminicii dinaintea Înălțării Sfintei Cruci	368
Predică la Apostolul Înălțării Sfintei Cruci	380
Predică la Apostolul Duminicii după Înălțarea Sfintei Cruci	391
Predică la Apostolul Duminicii a 12-a după Rusalii	401
Predică la Apostolul Duminicii a 13-a după Rusalii	410
Predică la Apostolul Duminicii a 14-a după Rusalii	421
Predică la Apostolul Duminicii a 15-a după Rusalii	430
Predică la Apostolul Duminicii a 16-a după Rusalii	438
Predică la Apostolul Duminicii a 17-a după Rusalii	446
Predică la Apostolul Duminicii a 18-a după Rusalii	454
Predică la Apostolul Duminicii a 19-a după Rusalii	464
Predică la Apostolul Duminicii a 20-a după Rusalii	475
Predică la Apostolul Duminicii a 21-a după Rusalii	488
Predică la Apostolul Duminicii a 22-a după Rusalii	499
Predică la Apostolul Duminicii a 23-a după Rusalii	510

Predică la Apostolul Duminicii a 24-a după Rusalii	520
Predică la Apostolul Duminicii a 25-a după Rusalii	531
Predică la Apostolul Duminicii a 26-a după Rusalii	541
Predică la Apostolul Duminicii a 27-a după Rusalii	550
Predică la Apostolul Duminicii a 28-a după Rusalii	560
Predică la Apostolul Duminicii dinaintea Nașterii Domnului.....	569
Predică la Apostolul Nașterii Domnului	578
Predică la Duminica de după Nașterea Domnului.....	586
Predică la Apostolul Praznicului Tăierii împrejur a Domnului.....	595
Predică la Duminica dinaintea Botezului Domnului	603
Predică la Apostolul Praznicului Botezului Domnului.....	614
Predică la Apostolul Duminicii de după Botezul Domnului	624
Predică la Apostolul Duminicii a 29-a după Rusalii	635
Predică la Apostolul Duminicii a 30-a după Rusalii	644
Predică la Apostolul Duminicii a 31-a după Rusalii	656
Predică la Apostolul Duminicii a 32-a după Rusalii	664

Redactor: Pr. Dr. CORNELIU ZAVOIARIU
 Tehnoredactor: FRYKOS, VARTOLOMEIU BOGDAN
 Formă: 16/81 x 86, Coll. de tipar 42, 1-4, Că. nr. 428
 TITOCARPIA INSTITUTULUI BIBLIC ȘI DE MISIUNE
 AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE
 Bulevardul Mihail Călugăreanu nr. 6, 040182 București
 Telefon: 4007192, 4007194; Fax: 2000202
 e-mail: tipogr@titocarpia.ro; biblic@titocarpia.ro
 www.titocarpia.ro

Redactor: Pr. Dr. CORNELIU ZĂVOIANU
Tehnoredactor: Protos. VARTOLOMEU BOGDAN
Format 16/61x86. Coli de tipar 42 1/4. Cd. nr. 455

TIPOGRAFIA INSTITUTULUI BIBLIC ȘI DE MISIUNE
AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

Intrarea Miron Cristea nr. 6; 040162 București
Telefon 4067193; 4067194; Fax: 3000505
e-mail: tipogr.inst.biblic@rdslink.ro;
magazin@editurapatriarhiei.ro
www.editurapatriarhiei.ro

«Geneza acestui tip de predici, care să pornească de la pericopa Apostolului duminical, este veche, plecând de la constatarea că-i prea puțin să circumscrii activitatea de propovăduire doar la pericopa Evangheliilor duminicale, așa cum se procedează de obicei. Căci, în felul acesta, se lasă de-o parte un întreg tezaur de învățătură creștină».

«Iar când auzi cuvintele Sfântului Pavel: *"Toți care voiesc să trăiască cucernic în Hristos vor fi prizonieri"* (2 Tim. 3, 12), atunci așteaptă-te și la încercări... Creștinii care vor să trăiască cucernic în Hristos se vor simți prizonieri. Deci, așteptați-vă, iubiții mei, la prigoana celui-rău. Pentru că trebuie să știți că smulgerea prin luptă și prin război a patimilor din lăuntrul nostru e o lucrare dureroasă, asemănată de Sfântul Pavel cu o jertfă de sine, fără menajamente: *"În lupta voastră cu păcatul – zice el – nu v-ați luptat până la sânge"* (Evr. 12, 4). Lupta este și mai cumplită, pentru că în ajutorul patimii ce o vrei învinsă vine diavolul, care a însămânțat-o în tine și care te-a stăpânit în așa fel, încât dintr-un mic păcat te-ai pomenit a fi sclavul unei adevărate patimi. Să înțelegi că dezrobirea ta nu este pe placul celui-rău. A te război cu patimile din tine înseamnă a te război cu el, iar el nu se lasă ușor îndepărtat și înfrânt».

«Deci, atenție! Pune-te sub aripa proteguitoare a Domnului Hristos, a Maicii Domnului, a Sfinților și a sfântului înger păzitor! Fiindcă singur nu poți să faci mai nimic. Rămâi pentru totdeauna un învins, în starea de rob. De aceea trebuie să știi că în lupta cu păcatul îți vine în ajutor Însuși Mântuitorul nostru, fiindcă așa ne încredințează Sfântul Apostol Pavel: Cu Iisus Hristos suntem mai mult decât biruitori (Rom. 8, 37)».

Preotul Profesor LEON ARION